

# MOSESNEC ELSŐ KÖNYVE, MELLYET KÖZÖNSEGES NEVEL MAGYA- rol, teremtefről való könyvnecc neveznecc,

A Z G E N E S I S.

*Ez első Könyvben Moses megírja ez világnac és ez világon az Anyaszent Egyháznac kezdetit, nevekadásét, tudományát, és Isteni szolgálattját. Nevezet szerint pedig írja Adamnac, Noenac, Abrahamnac, Isaáknac, Jácobnac, és Jósephnecc, históriáját, mellyben befoglal kes ezer, háromszáz, hatvannyóltz esztendő.*

## ELSŐ RESZ.

*Megírja Moses ez első Caputban historia szerint, ez egész Világnac teremését, az az: Hogy nem volt ez Világ öröktől fogva, sem pedig nem történet szerint lett, hanem bizonyos időben minden benne való látható és láthatatlan állatokkal egybe, Istentől teremtset: Az ő hatalmas befűede által hat napon, Nem valami állatból pedig hanem semmiből, Hogy az Teremtesnac czelekedete lenne az Istennecc öröcké való Voltánac, hatalmaságánac, és bölcseségénac tüköre.*

<sup>a</sup> Az az, Első nap.  
<sup>\*</sup> Psal. 33. v. 6. es  
136. v. 5.  
Ait. 14. v. 15. es  
17. 24.  
Heb. 11. 3.  
<sup>b</sup> Az mennyen,  
földén, mélsé-  
gen, vizeken  
mind egyget ért,  
tudnilluc, azt a  
miből mennyet  
földet minden  
ékecségével egy-  
be teremté.  
<sup>c</sup> Erti az szent  
Lelket nem az  
szeler.



**K**EZDETBEN <sup>a</sup> terem-  
té <sup>\*</sup> ISTEN az men-  
nyet <sup>b</sup> és az földet. Az  
föld pedig vala ékef-  
segné kül való és pusz-  
ta. Es letétfég vala az  
mélségnecc szimén, és  
az <sup>c</sup> URNAC LELK  
<sup>3</sup> táplálly vala az vizeket. Aekor monda az  
Isten: Légyen világóság, és lón világóság.  
<sup>4</sup> Es látá Isten hogy jó volna <sup>a</sup> világóság, és  
<sup>5</sup> elválasztá az világóságot az letétfégtől. Es  
nevezé az világóságot napnac, és <sup>a</sup> letétféget  
éttzakanac, és lón az este és az reggel első  
nap.  
<sup>6</sup> **A**Zután <sup>d</sup> monda az Isten: <sup>\*</sup> Légye. kiter-  
jelzetett erőfőség <sup>c</sup> az víz között, melly  
<sup>7</sup> elválasztá az vizeket az vizektől. És szerte  
az Isten kiterjelztett erőfégét, melly elvá-

lasztaná <sup>\*</sup> az kiterjelztett erőfég alatt való <sup>\*</sup> Psal. 148.  
vizeket, az kiterjelztett erőfég felött való v. 4.  
<sup>8</sup> <sup>f</sup> vizektől, és úgy lón. Es az kiterjelztett <sup>f</sup> Erti a föllege-  
erőfégét nevezé égnecc, és lón az este és az kes mellyekben  
reggel másod nap. *See viz vagyom.*  
<sup>9</sup> **A**Zután monda az Isten: <sup>\*</sup> Gyűllyenecc <sup>\*</sup> Job. 38. v. 8.  
egybe az ég alatt való vizec egy helyre, Psal. 33. v. 7. és  
hogy tetedgyécc meg az száraz, és úgy lón. 136. v. 6.  
<sup>10</sup> Az szárazt pedig nevezé Isten, földnecc: az  
vizeknecc sokaságát tengernecc, és látá Isten  
<sup>11</sup> hogy ez jó volna. Monda annakfelötte  
az Isten: Hozzon az föld gyenge fűveket,  
az <sup>o</sup> nemec szerint való gyümölcsöket hoz-  
zanac, mellyekben légyen az <sup>o</sup> magvoc ez  
<sup>12</sup> földön, és úgy lón. Hoza annakokait az  
föld gyenge fűveket, maghozó fűveket az  
<sup>o</sup> nemec szerint, és gyümölcs termő fá-  
kat, mellyekben vala az <sup>o</sup> nemec szerint va-  
lo magvoc, és látá Isten hogy az jó volna.

<sup>\*</sup> Jer. 10. 12. es sz. 15. <sup>d</sup> Erti az fejűne felött való úregéséget az  
csillagos egigien, vagy az egéc tartományát.

13 Es lőn az este és az reggel harmadik nap:

Pfal. 136. v. 7.

14 **A**Z világító állatot az égnek kiterjesztésén, hogy körülbelül tegyen az nap között és az éttzaka között, és légyen jelei bizonyos időknec, napoknak és éftendőknek. **L**égyenec, mondoc, világító állatot az égnek kiterjesztésén, hogy világító az földet, és úgy lőn. **S**zerint azért az **I**STEN, két nagy világító állatot, az nagyobb világító állatot, hogy világítsa a napval, az kisebb világító állatot hogy éttzaka világítsa: és csillagokatis. **E**s helyhezteté az Isten azokat az égnek kiterjesztésén, hogy az földet megvilágítsa. **E**s hogy vezéri lenné az napnak és az éttzakának és körülbelül tenné az világóság és tétlég között, és látá Isten hogy jó volna. **E**s lőn az este és az reggel negyedik nap

Bizonyos időknec, az az, Nyárnac, Télnec, ősznec, Tavaszac-jelei. Nemellyec így magyarázzac, Hogy legyen jelei tétlég és haborgó vagy éftendőknek.

20 **A**Zután monda az **I**STEN: Hozzanac az vízczélzó élő állatokat, és madarac repessé az föld fölött az égnek kiterjesztésén szinén. **T**eremt azért az Isten nagy retet halakat és minden vízű élő állatokat, melyeket a vízcz hoztanac az ő nemec szerint, és minden repeső állatokat az ő nemec szerint. **E**s látá az Isten hogy az jó volna. **E**s megáldá az Isten azokat monduan: Gyümölcsözözetec és földgyarogac, és töltsetec bé a tengernek vizeit. **A**z repeső állatok is pedig szaporodgyanac az földön. **E**s lőn az este és az reggel ötödik nap.

B Megálda, az az, Szaporodófa való erős ada nékic. Cap. 117. c. 9/12.

24 **A**Zután monda az **I**STEN: Hozzanac a föld az ő nemec szerint való állatokat, barmokat, czüszómáfszó állatokat, és földi vadakat az ő nemec szerint, és úgy lőn. **T**eremt azért az Isten az ő nemec szerint való földi vadakat, és barmokat az ő nemec szerint, és az földön czüszómáfszó állatokat az ő nemec szerint: **E**s látá Isten, hogy jó volna.

i Adámnac szeremtéje, holott vonyon az Istenségben való szemellyeről nyitván való bizonság, mert azt mongya teremtésűnc, és az mi Abrazantunkra. † Infra 5. r. 2 Cor. 11. 7. Ephes. 4. 24. C. 1. 3. 10. \* Matth. 19. 4. † Infra 9. 1. k Az embereknek eledelekre adgya Isten az maghozó fűvetket, gyümölcs sermőfa at. † Infra 9. 3.

26 **A**zután monda az **I**STEN: Teremtsűnc embert az mi ábrázatunkra, és az mi hasonlatosságunkra, és uralkodgyec az tengernek halain, az égen repeső madarakon, az barmokon mind az egész földön, és földön czüszómáfszó minden állatokon. **T**eremt azért Isten embert az ő képére, az Istennek képére teremté azt, férfiv és férfiszoni alattá teremté őket. **E**s megáldá Isten őket, és monda nékic az isten: Gyümölcsözözetec és földgyarogac és töltsetec bé az földet, és hajtá az birodalmatok alá, és uralkodgyatoc az tengernek halain, az égnec repeső madarain, és földön czüszómáfszó minden állatokon. **E**s monda az Isten: Linc adtam nekic minden maghozó fűvet melly vagon az egész földnek szinén, és minden gyümölcszetermő, és maghozó fűt, hogy azoc legyenek nékic eledeleikre. **A**z földnek pedig minden vadainac, az égnek minden

madarainac, és földön czüszómáfszó állatoknac az mellyekben élő éléc vagon, az földnek minden fűvét adta eledelekre. **E**s úgy lő. **E**s minckutánna megtekintete volna Isten valamit teremtet vala, imé igen jó vala. **E**s lőn az este és az reggel hatodik nap.

I. Péfz.

Megszenteli az Isten az hetedik napot, mellyen megnyugott vala. **E**s lőn Móses bővebben a Istennek harmadik, és hatodik napján való szeremtésit, és meppen az első embert Paradisj miba helyeztetvén neki paranczolatot adot: a tolszor megírja az szent ház asszagnac szerzésit.



**A**Zért elvégezteté az meny es az föld, és azoknac minden seregec. **M**ikor pedig elvégezte volna az Isten hetednapon az ő alkotmányát az hetedik napon megszűnéc minden czinál-  
mánya tul mellyet czinált vala. **E**s megáldá az Isten az hetedik napot, az az, meg-  
szentelé azt mivel hogy azon szűnt volna az föld minden ő czinálumányanac czinálásatul, mellyet teremt vala az Isten hogy az: elvégezné.

**E**z az az az ménnec és földnek kezdeti, az amikor teréttetec, (az melly időben mondom, az UR Isten teremté az földet és mennyet.) **E**s az mezőnek minden fájánac melly az előtt nem volt az földön, és minden mezei funec, melly az előtt nem volt. **M**ert még az UR Isten nem hozzatot vala az földre, és ember nem vala, ki az földet mivelté volna. **A**z földből s semmi nedveség nem jött vala fel, hogy az földnek egész szinét megnedvesítette volna.

**F**ormálta e vala pedig az UR Isten az embert az földnek posából, és lehelt vala az ő orrába életnek leheltét. és úgy lett élő lélekké.

**E**s fézpen palantákkal felekkéssit vala az UR Isten egyketet Edenben Napkelet felől, holott helyezteté az embert az mellyet formált vala. **E**s nevelt vala az UR Isten a földből minden féle fát mellyben az embernek szeme gyönyörködhetné, és melly eledeire jó volna. **A**z életnek fájánac kértenc közepette, és az jónac fagonyoznac tudásanac fáját. **E**s Folyoviz jó

lánydonitand. **E**s az ember földből teremtetet, hogy ő magában lenne az mibőz képest meg kellene magát alázní. **E**s Paradisj kertec, melly harmadik napon teremtetet volt: Eden tartományában. **E**s Elelinc fájánac mondotic az egyet, nem hogy az élet volt volna, hanem hogy az életnek, mellyet Isten adott vala Adam, Sacramentoma volt az fá. **A**z más fagonyoznac tudásanac fájánac nevezetec, mert annac gyümölcszenec megterdeből megjelente és megindia az Adam melly nagy jót vesztet el, és melly nagy gonoszbac keverté magát.

vala pedig ki Edenből, amaz szép kertec megnevételére, és onnet őzöl vala el, úgy  
 11 hogy négy folyóvízzel lenne feje. Az ég-  
 gyökere neve P I S C H O N, ez az, mely meg-  
 keletre az Havilahnac egész földét, holott  
 12 terent arany. Es annak az tartományac z-  
 ranya igen jó, ott vagy on Bdelium nevű fa,  
 13 és Onya, hogy azt dragakó. Az másodic fol-  
 14 lyóvíznek pedig neve G I H O N, ez az, mel-  
 ly megkeríti az egész C H V S földét. Az  
 harmadic folyóvíznek neve H I D D E K E L,  
 ez az, mely foly Atyriánac napkelet felől  
 való télzére. Az negyedic folyóvíz pedig  
 15 E V P H R A T E S. Es vővé az UR Isten az  
 embert, helyhezteté azt az Edennec ker-  
 tében, hogy azt mivelné és őrizé.

16 E S az UR Isten megölté az embert, ezt i-  
 mondván. Ez kertec min len fájánac  
 17 gyümölcsében szabadon egyél. De az jónac  
 ez gonolznac tudafánac fájánac gyümöl-  
 cseben ne egyél, tudni illic, imez fájac gyü-  
 mölcsében: Mert valanelly napon abban  
 éjendél, halálnac halálával halfé.

18 A Z UR Isten pedig ezis mondera vala:  
 Nem jó ez embernecc egyedül lenni, k  
 szerezec nékie Segítőt mely mindenkor ő  
 19 előtte légyen. Mert mikor az UR Isten  
 formálta vőna az földből az mezei minden  
 vadakat, és az égen repelő minden állato-  
 kat, és Adámhoz vite vőna, hogy látná  
 minémő névvel nevezne minden állatokat:  
 (Mert valaminőnu nevet adott Adám man-  
 20 den állatnac, az á neve.) Es mikor Ad-  
 ám minden barnoknac, égi madaraknac,  
 és minden mezei vadaknac neveket adott  
 vőna: Az Adámhoz nem talált vala ha-  
 21 sonló segítőt. Anrakokaiért az UR Isten  
 boczáta nagy mély álmot Adámra, és el-  
 aluvé, és egy óldala teremék kivén, hűf-  
 sál tölte bé annac az helyét.

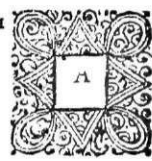
22 E S az az ezontot melyet az UR Isten  
 Evőt vala ki az Adámból, építte afiszoni  
 23 állatá és vővé azt az Adámhoz. Es mon-  
 da Adám: Immár talált im hozzám hason-  
 ló \* társot, ki az én ezontómból való  
 ezont, és az én testemből való telt, és ne-  
 veztet ezafiszony embernecc, men térn em-  
 24 berből vétetvetet. Annakokazé, \* elhad-  
 gya az fétü az ő atyát és az ő anyját, és  
 ragzkojgyéc feleségéhez: és lézinc egy  
 25 testté. Valánac pedig mind keten meztel-  
 lenec. Adám és az ő felesége, és nem léz-  
 gyalta vala.

26 Isten az Adámot, és az E-  
 vőt vala ki az Adámból, építte afiszoni  
 állatá és vővé azt az Adámhoz. Es mon-  
 da Adám: Immár talált im hozzám hason-  
 ló \* társot, ki az én ezontómból való  
 ezont, és az én testemből való telt, és ne-  
 veztet ezafiszony embernecc, men térn em-  
 berből vétetvetet. Annakokazé, \* elhad-  
 gya az fétü az ő atyát és az ő anyját, és  
 ragzkojgyéc feleségéhez: és lézinc egy  
 testté. Valánac pedig mind keten meztel-  
 lenec. Adám és az ő felesége, és nem léz-  
 gyalta vala.

\* 1. Cor. 11. vers. 8.  
 \* Az eredendő igazságac bizonyosága.  
 \* Mat. 19. 5. Marc. 10. 7. 1. Cor. 6. 16. Ephes. 5. 7.

Irja Mozes, mi módon az írgy örök az mi  
 első szüleinket az kigyónac ábrasztyában  
 megczalván eloytette, és őket az bívre hayi-  
 ván, melőcká: tette az Isten haragjara, álká-  
 ras az kárhozatra. Anuaku áma irja az  
 Istenec igyereit az ő Fiánac elboczatása felől,  
 az eloyretit embereinek valóságára.

a J. "ebot az  
 iras bizonyos  
 teszt az Isten  
 az örök



Z a kigyó pedig minde me-  
 zai vadnál, melyet Isten  
 teremtet vala, ravall b vala,  
 mely monda az afiszoni  
 állatnac: b Aztis mondot-  
 táé Isten, hogy ez kertec  
 fájnac semm gyümölcsé-

miatt ezal-  
 koztat meg az  
 mi első szüleink  
 de az nepek  
 erőtelenséjéért  
 arrol Mozes nem  
 emlékezik, ha-  
 nem ezák az  
 székrol az  
 melynac általa  
 az örök ezelo-  
 kedez.

2 bea ne egyvetec? Es monda az afiszoni ál-  
 lat az kigyónac: Az kertec fájnac gyümöl-  
 3 czében élzinc. De imez fájac gyümöl-  
 czében mely az kertec közepetec vagy on  
 az Iste... gyéte ebből, ígygen  
 se illesztetec az... nagy valamimódon meg-  
 4 ne hallatóc. Acker monda az kigyó az,  
 5 falzoni állatnac: Nem halóc meg halál-  
 nac halálával. De tudgya az Isten, hogy va-  
 lamelly napon... adotec aróú á f. r. ói, meg-  
 uyilnac az ti fzeineitec, és olyanoc lézinc  
 6 mint az Istenec, jónac és gonolznac tudóji.

b Megtettzic  
 inné, hogy az  
 örök jókat sco-  
 bor besztetec  
 kigyó képeben  
 évával. Erick-  
 me pedig ez,  
 b Ha azis meg-  
 tiltot a hogy az  
 fáknac és ki-  
 velt képpen í-  
 mez fájac gyü-  
 mölcsében ne  
 emnéec, kétség-  
 nélkül, az Isten  
 nem jó akáro-  
 toc.

6 d Mikor az értlárná az afiszoni állat hogy jó  
 vőna annac az fájnac gyümölcsé emi, és  
 hogy igen kedves vőna az fzeinnec, és ké-  
 vántos vőna az bölcselégnecc megyeréle-  
 jéért szakasztá annac gyümölcsébe és megé-  
 vé, \* és adá az ő fertőnekkis hogy véle eg-  
 gyütt emnéec, és azis óvéc.

Ha azis meg-  
 tiltot a hogy az  
 fáknac és ki-  
 velt képpen í-  
 mez fájac gyü-  
 mölcsében ne  
 emnéec, kétség-  
 nélkül, az Isten  
 nem jó akáro-  
 toc.

7 A Z Ckor e mind a kettőnecc megnyilatko-  
 zának szemei, hogy megfineméc hogy  
 meztelenecc vőlnánac, és fugé fájnac levelet  
 fonván egybe, ezínálánac magoknac kör-  
 nyűlköröket.

2. Cor. 11.  
 vers. 3.  
 c It Eva elkezd  
 havlani, mert  
 talammal Isten  
 nem szel valta,  
 hanem bizony-  
 nyul.

8 E S mikor hallánac az UR Istenec szavát  
 zengeni a kertben annac az napnac szele-  
 mentébe, elteyrté magát Adám és az ő fele-  
 sége az UR Isten előtt az kertec fáji kö-  
 zort.

d Az mi első  
 szüleinknecc ép-  
 tet melljő mind  
 magokat, mind  
 pedig ez világot  
 elve tetetec velle  
 Rom. 5. M. 11  
 nem egyéb volt  
 hanem kevel-  
 segből járma-  
 zot engedelm-  
 dat az UR Isten az afiszoni állatnac: M. czo-  
 f. 1. Tim. 2. 14.

9 K iáltá pedig az UR Isten Adámot, és  
 10 monda nékie: Hol vagy? K imonda: Az  
 te szódat hallám ez kertben, és megférem  
 réytezém el. Monda pedig az Isten: Ki-  
 11 czoda monda meg tenéked hogy meztelen  
 vólnál? Avagy nem amaz fájnac gyümöl-  
 czében ötelé, melytül megtoltatác vala  
 12 hogy abban ne emnéé? Acker monda A-  
 dám: Imez afiszoni állat melyet én mellém  
 13 adál, ó az az ki nékém ada annac az fájnac  
 gyümölcsében, és élvém. Es acker mon-  
 dat az UR Isten az afiszoni állatnac: M. czo-  
 f. 1. Tim. 2. 14.

2. Cor. 11.  
 vers. 3.  
 c It Eva elkezd  
 havlani, mert  
 talammal Isten  
 nem szel valta,  
 hanem bizony-  
 nyul.

14 Isten az Adámot, és az E-  
 vőt vala ki az Adámból, építte afiszoni  
 állatá és vővé azt az Adámhoz. Es mon-  
 da Adám: Immár talált im hozzám hason-  
 ló \* társot, ki az én ezontómból való  
 ezont, és az én testemből való telt, és ne-  
 veztet ezafiszony embernecc, men térn em-  
 berből vétetvetet. Annakokazé, \* elhad-  
 gya az fétü az ő atyát és az ő anyját, és  
 ragzkojgyéc feleségéhez: és lézinc egy  
 testté. Valánac pedig mind keten meztel-  
 lenec. Adám és az ő felesége, és nem léz-  
 gyalta vala.

d Az mi első  
 szüleinknecc ép-  
 tet melljő mind  
 magokat, mind  
 pedig ez világot  
 elve tetetec velle  
 Rom. 5. M. 11  
 nem egyéb volt  
 hanem kevel-  
 segből járma-  
 zot engedelm-  
 dat az UR Isten az afiszoni állatnac: M. czo-  
 f. 1. Tim. 2. 14.

15 Isten az Adámot, és az E-  
 vőt vala ki az Adámból, építte afiszoni  
 állatá és vővé azt az Adámhoz. Es mon-  
 da Adám: Immár talált im hozzám hason-  
 ló \* társot, ki az én ezontómból való  
 ezont, és az én testemből való telt, és ne-  
 veztet ezafiszony embernecc, men térn em-  
 berből vétetvetet. Annakokazé, \* elhad-  
 gya az fétü az ő atyát és az ő anyját, és  
 ragzkojgyéc feleségéhez: és lézinc egy  
 testté. Valánac pedig mind keten meztel-  
 lenec. Adám és az ő felesége, és nem léz-  
 gyalta vala.

d Az mi első  
 szüleinknecc ép-  
 tet melljő mind  
 magokat, mind  
 pedig ez világot  
 elve tetetec velle  
 Rom. 5. M. 11  
 nem egyéb volt  
 hanem kevel-  
 segből járma-  
 zot engedelm-  
 dat az UR Isten az afiszoni állatnac: M. czo-  
 f. 1. Tim. 2. 14.

16 Isten az Adámot, és az E-  
 vőt vala ki az Adámból, építte afiszoni  
 állatá és vővé azt az Adámhoz. Es mon-  
 da Adám: Immár talált im hozzám hason-  
 ló \* társot, ki az én ezontómból való  
 ezont, és az én testemből való telt, és ne-  
 veztet ezafiszony embernecc, men térn em-  
 berből vétetvetet. Annakokazé, \* elhad-  
 gya az fétü az ő atyát és az ő anyját, és  
 ragzkojgyéc feleségéhez: és lézinc egy  
 testté. Valánac pedig mind keten meztel-  
 lenec. Adám és az ő felesége, és nem léz-  
 gyalta vala.

d Az mi első  
 szüleinknecc ép-  
 tet melljő mind  
 magokat, mind  
 pedig ez világot  
 elve tetetec velle  
 Rom. 5. M. 11  
 nem egyéb volt  
 hanem kevel-  
 segből járma-  
 zot engedelm-  
 dat az UR Isten az afiszoni állatnac: M. czo-  
 f. 1. Tim. 2. 14.

Az kigyót megátkozta az Isten.

Az Istennek paradísomban való első igéretti, az ő szent fiának ex világra való elbocsátásáról. Az Evasis megátkozta az Isten.

Azaz, Noha Eva örömeft évannad az e férjeden való uralkodást, te mindenszél te férjed birodalmában lelést.

I. Cor. 14. 34. A földet megátkozta Isten az Adam büntetésért, azért a föld az mi büntetést szenved.

Halál az büntetés selyga, Rom. 6. EYA, az az Eelö.

Neveti Isten Adamnac és Evannac engedetlenjégből való bolondságokat.

Az Istenjégben való szemilyekről nagy bizonyosság, mikor az mondgya; Miközözövinc. P Ha Adam és Eva az fiat, mindenszél fogva megötötte volnais, az zala az élvezett életet meg nem találta volna. Minda az taligyis az Isten: Külgyic ki Adamot, hogy ne egyez az életnek fájának gyümölcsében hogy éljen, mert az jegyről mongya a mi az jegyet allatá, miképpen az olt az iras szolani a Sacramentomokrol.

Adam és Eva kiűzetnek az ő lakó helyekből az ő engedetlenjégéért. Cherubimokat, az az, Angyalokat emberi formában.

14 Monda azért az UR Isten annac az kigyónac: Mivelhogy ezt mivelted, átkozott légy minden barmoknak, és mezsei vadaknac felőtte, az te hasádon jarj, és minden életednek rendében az port egyed. Annakfelőtte, ellenkezést szerzesz te közörtés ez afiszoni állat közört, az te magod közört, és az ő magva közört: s Es az megrontya te neked sejedet: Es te is mardofood annac az ő farkát. <sup>b</sup> Az afiszoniállatnac monda: Megfokalitom felőtte igen az te faydalmidat és az te méhedben való fogadásodnac faydalmi, faydalommal szüled magzatidat.

15 Söt\* annakfelőtte az te akarod az te férjed birodalmában léfzen, és néki birodalmaléfzen raytad. Az Adámnac pedig monda: Mivelhogy engedtl az te feleléged szavánac, és őtél amaz fénac gyümölcsében, mellyről megiltottalac vala mondván: Ne egyél ez fáról: <sup>k</sup> Légyen átkozott a föld te érőted, nagy fáradlágos munkával egyed annac gyümölcsét, minden életednek napjain. Es töviffet és bogáczkórót teremtsen te néked, és az mezőnek fűvet egyed.

16 Az te ortzadnac veritékével egyed az te kenyeredet mignem földde léfzész, mert abbótvétettéttél, mert por vagy és porrá kell lenned. Nevezte vala pedig Adam az ő felelégem Evánac, mivelhogy minden élő embereknek Anyja volna.

17 ES mikor csinált volna az UR Isten Adámnac és az ő felelégénc börtből ruhákat, mellyekbe őket öltöztetné: Monda az UR Isten: <sup>a</sup> Imé az ember olyanná lett, mint <sup>o</sup> mi közzülünec egy, jót és gonozt tudván. Mostan annakoka: <sup>i</sup> reákel gondolonc hogy az ő kezeit kinyuytván, ne vegyen az életnek fájának gyümölcsében, és abban ne egyezé hogy mind öröcké éllyen. P. <sup>q</sup> Kiküldé azért ötet az UR Isten az Edenec kertéből, hogy mivelné az földet az mellyből vétetett vala. Es minekutána kiütte volna az embért, helhezete az Eden kerténc bemenetele felől <sup>r</sup> Cherubimokat, és villagó kétélő fegyvert, az életnek fájának őrtzetért.

18 Az te ortzadnac veritékével egyed az te kenyeredet mignem földde léfzész, mert abbótvétettéttél, mert por vagy és porrá kell lenned. Nevezte vala pedig Adam az ő felelégem Evánac, mivelhogy minden élő embereknek Anyja volna.

19 ES mikor csinált volna az UR Isten Adámnac és az ő felelégénc börtből ruhákat, mellyekbe őket öltöztetné: Monda az UR Isten: <sup>a</sup> Imé az ember olyanná lett, mint <sup>o</sup> mi közzülünec egy, jót és gonozt tudván. Mostan annakoka: <sup>i</sup> reákel gondolonc hogy az ő kezeit kinyuytván, ne vegyen az életnek fájának gyümölcsében, és abban ne egyezé hogy mind öröcké éllyen. P. <sup>q</sup> Kiküldé azért ötet az UR Isten az Edenec kertéből, hogy mivelné az földet az mellyből vétetett vala. Es minekutána kiütte volna az embért, helhezete az Eden kerténc bemenetele felől <sup>r</sup> Cherubimokat, és villagó kétélő fegyvert, az életnek fájának őrtzetért.

20 Az te ortzadnac veritékével egyed az te kenyeredet mignem földde léfzész, mert abbótvétettéttél, mert por vagy és porrá kell lenned. Nevezte vala pedig Adam az ő felelégem Evánac, mivelhogy minden élő embereknek Anyja volna.

21 ES mikor csinált volna az UR Isten Adámnac és az ő felelégénc börtből ruhákat, mellyekbe őket öltöztetné: Monda az UR Isten: <sup>a</sup> Imé az ember olyanná lett, mint <sup>o</sup> mi közzülünec egy, jót és gonozt tudván. Mostan annakoka: <sup>i</sup> reákel gondolonc hogy az ő kezeit kinyuytván, ne vegyen az életnek fájának gyümölcsében, és abban ne egyezé hogy mind öröcké éllyen. P. <sup>q</sup> Kiküldé azért ötet az UR Isten az Edenec kertéből, hogy mivelné az földet az mellyből vétetett vala. Es minekutána kiütte volna az embért, helhezete az Eden kerténc bemenetele felől <sup>r</sup> Cherubimokat, és villagó kétélő fegyvert, az életnek fájának őrtzetért.

dam háza népénekis szaporodását, és az szent gyülekezétnec kezdetit.



22 Után az Adám elmeré az ő felelégét az Evát, ki minekintánna fogadta volna méhében és szülte volna a Chain, monda: Nyertem férfiat az Urul. Azután ismét szülé az Abel amannac attyafiát. Es az Abel volt juhoknac pasztora, az Chain pedig szántóvető ember.

23 Lón pedig loc napocután mikor az Chain a földénc gyümölcséből az Istenec ajándékozadna: Az Abelis az ő juhainac első <sup>a</sup> Ez hetedio fayzáfából és azoknac az kőveriből adna <sup>versben</sup> azt ajándékot: Hogy az Isten tekintene az Abelmongya Isten re és az ő ajándékára. Az Chainra pedig Chainnac hogy <sup>oknekül</sup> haragolért a Chainnac haragja igen meggerjeszic, okát adgya <sup>pedig</sup> Isten az ő da az UR az Chainnac: Miért gerjedet fel <sup>mondájának.</sup>

24 à te haragod, és miért változott meg az te Ha ugymond <sup>a</sup> Hogyha jól czelekedel avajól czelekezszel <sup>gy</sup> nem leszfészé kedves? Hogy ha pedig <sup>kedves</sup> leszfészé, nem jól czelekedendél, az te bunód az ayto <sup>ha gonof</sup> czele-előt nyugofszic? Es annac az ő indulatya <sup>lekezszel,</sup> tünctez az te hatalmadban vagyon, és te néked <sup>téted</sup> hatalmad vagyon ő rayta. <sup>Más az hogy</sup>

25 ES szolbészél vala Chain az Abellel, és mikor az mezón volnánac, támada Chain az Abelle az ő atyafiát, és <sup>\*</sup> megölö ötet. <sup>Abel nec te bártya</sup> vagy és ő <sup>rayta</sup> hatalmad

26 ES monda az UR Chainnac: Hó! vagyon, mivelhogy az Abel az atyád fia: Ki monda: Nem tudom, avagy őrizője vagyoké az én atyámfiánac. Monda pedig az Isten: Mit

27 czelekedtel? Az te atyádfiánac vére kiált én járo vagy, az

28 hozzám az földről. <sup>b</sup> Mostan annakoka: <sup>Iseni</sup> tiszteléstért átkozott légy ez földön, melly megbenis <sup>elől</sup> kelynyitotta az ő száját hogy bevénne az te ket <sup>let</sup> volna jarzodból az te atyádfiánac vérét. Mikor az <sup>nod.</sup> Nemeltyez földet miveled, ne adgyon neked gyümölcsöt, <sup>az büntől</sup> magyazé, büdös és vándorló légy ez földön. <sup>arazac</sup> mint

29 Ackor monda Chain az Urnac: <sup>c</sup> Nagy. <sup>ha az</sup> mondaob az én büntetésem hogy nem mint azt el <sup>ná</sup> Isten: <sup>hogy</sup>

30 hordozhatnám. Imé eluzsz engemet most <sup>Chainnac</sup> hazez földénc szipéről, és az te ortzad előtt, el <sup>talma</sup> vagyonkel reytelném, <sup>büdos</sup> és vándorló léfzecz az bünön. <sup>De</sup>

31 ez földön: Mellyből a következc hogy <sup>va-</sup> a <sup>sem</sup> miképen laki én rejám találkozc, megöl engemet. <sup>igaz</sup> nem lehet.

32 Es monda nékie az Ur: <sup>d</sup> Söt inkább vala <sup>az ayto</sup> előtt az ki megöldeni az Chain, héfzette inkább <sup>az,</sup> igen közel megbüntettetic. Es az Isten megbélyege <sup>vagyon</sup> a te büzé Chain, hogy fenki valaki találna ötet, <sup>nó</sup> ért való bün meg ne ölné. <sup>tetését:</sup> Az bünön büntetést ért. <sup>\*</sup> Matth. 23. 35. 1. Job. 3. 12. Juda v. 11. <sup>b</sup> Az

33 Vér nem kiált de ez zel az jelentti hogy boszut áll az Abel vére jert. <sup>c</sup> Megátkozta es kirekezteti Isten az Chain az Adámnac házánépe közzél. <sup>d</sup> Alias. Nagyob az en bünöm hogy nem mint az megböcsättetné. <sup>e</sup> Mivelhogy Isten Chain megbün hogy őre példá legyen az embereknek, azért az mongja hogy laki Chain megöl, igen megbüntettetic.

### III. Rész.

Az Chain megöli az Abelt, molly dologért az Iste Chain kirekezteti az ő atyának háza népe közzél. Az után írja Moses az Chainnac háza népének szaporodását végeztetve írja az A-

*† Chain háza népének Szaporodása.*

*§ Lamech vörsz az világon először két feleséget, kinek példáját az utánmások követték, melly dolgot Christus karboxas, Matth. 19.*

*h Lamech kevélykedik az ő erejével, az ő feleségei előtt.*

*i Az Isten Gyűlöletének kezdeti. Noha nemillenc úgy fordítottak hogy Enos idejében kezdet karombattatni az UR neve.*

*\* Supra 1. 26. Uftra 9. 6.*

*a Az az, ollyan bűnös embert nemze mizemő ő maga volt.*

*\* 1. Chron. 1. v. 1. b Adámmac tellyes életének ezrendei.*

**16** KImenvén annakokaért Chain az Urnac Kortzája elől, lakozte Nóduac tartományában, az Edenec Napkelet felől való részében. **17** Es esmérte Chain az ő feleségét, ki fogada az ő méhében, és szüle az Hánochot. Es eppire várolt, és nevezte azt az ő fiának nevéről Hánochnac. Es lón Hánochnac fia Irad: Es Irad nemzé Mehujast, Mehujael pedig nemzé Methufael, Methufael nemzé Lamechet. **18** Lamech pedig vón magának két feleséget: az elsőnek neve volt Hada, az másíknac pedig neve Silla. Es szüle az Hada a Jábalt, ez vóit találója minden sátorban lakozóknac, és az barom tairáfnac mester. **19** Ségúnec. Ennec pedig atyáfiának Jubal vóit neve, ez volt találója az hegedülélnec és lánroláfnac mesterfégnec. A Sillais pedig szüle a Tubalcain, ki tanítá az értzből és vasból való mivnec mesterféget, Es a Tubalcainac húgát a Naamaht. Ackor monda Lamech az ő feleségeineco: Ada és Silla, hallyátoc meg az én izómat, az ti fületeket adgyátoc az én befzedemec Lamechec feleségei. **20** Bizony ha valamelly erős férfutól febet vennékis, vagy valamelly vastag ifjurtól **21** kéket, megölém azt mégis. Ha Cainért hétékppen áll az Isten boszút, az Lamechért hetvenhétfzerte inkább. **22** Az Adám pedig ismét esmérte az ő feleségét, ki szüle nékie fiát, és nevezte annac nevét SETHNEC Mert adot, ugymond eunnéké az Iste más magot az Abelért, kir megöle az Cain Az Sethnekis lón fia, kir nevezte ENOSNAC: **23** akor kezdetec az URnac neve segitfégül hivatni.

V. Rész.

*Megirja Moses az Adámmac fiának az Sethnecc fiait, unokáit, és azoknac czelegyeknek fejeit mind az Noéig.*

**1** Z az Adám nézetfégnec előlzámilálása. Az melly napo teretete vala Iste az embert, az Iste hasonlatoslagára teretette vala azt. Férfiuvá és aszszoni állattá teremtette vala őket és megáldotta vala őket, és nevezte vala az ő neveket embernecc, **2** az melly nap teremeténecc. Eelt vala pedig Adám száz harmintz ezrendöt, mikor nemzené az ő fiát az ő képeré és hasonlatoslagára **3** és nevezné annac nevét Sethnec. **4** Es vóltac az Adámmac napjai minekutánna a Sether nemzette, nyóltzszáz ezrteddöc, mellyekben nemzet fiaikat és leányokat. **5** Es illyen módon az Adámmac napjainac tellyes ezrendei, kilentzszáz és hámmintz **6** ezrtendöc, és meghala. Eele pedig Seth száz öt ezrtendöt, és nemze az Enost. **7** Es éle Seth minekutánna nemzé Enost, nyóltzszáz hét ezrtendöc, mellyekben nemze fiaikat és leányokat. **8** Es illyen módon az Seth-

nec minden napjainac ezrtendei, kilentz száz **9** tizenkét ezrtendö lón, és meghala. Eele pedig az Enos kilentzven ezrtendöt, és nemzé **10** az Cénánt. Es éle Enos minekutánna nemze Cénánt, nyóltzszáz tizenöt ezrtendöc, mellyekben szüle fiaikat és leányokat. **11** Es illyen módon az Enofnac tellyes napjai, kilentzszáz és öt ezrtendöc, és meghala. **12** Eele pedig Cénán heven ezrtendöt, és **13** nemzé Mahalaleelt. Es éle Cénán minekutánna nemze Mahalaleelt, nyóltzszáz negyven ezrtendöc, mellyekben nemzet fiaikat **14** és leányokat. Es lónec a Cénánnac minden napjai, kilentzszáz tíz ezrtendöc, és meghala. **15** Eele pedig Mahalaleel hatvanöt **16** ezrtendöt, és nemze Jaredet. Es éle Mahalaleel minekutánna nemze Jaredet, nyóltzszáz harmintz ezrtendöt, és nemze fiaikat és **17** leányokat. Es lónec az Mahalaleelnecc minden napjai, nyóltzszáz kilentzvenöt ezrtendöc, és meghala. Eele pedig Jared száz hatvankét ezrtendöt, és nemze Hánochot. **18** Es éle Jared minekutánna szüle Hánochot, nyóltzszáz ezrtendöt, és nemze fiaikat **19** és leányokat. Es lónec az Jarednecc tellyes napjai, kilentzszáz hatvankét, ezrtendöc, és **20** meghala. Eele pedig Hánoch hatvanöt

**21** ezrtendöt, és nemze Mathufelaht. **22** Járt pedig az Hánoch szüntelen az Istennel, minekutánna nemzette volna Mathufelaht, háromszáz ezrtendöc, és nemzet fiaikat és **23** leányokat. Es lónec az Hánochnac tellyes napjai, háromszáz hatvanöt ezrtendöc. **24** Es mivelhoggy Hánoch szüntelen Istenfeljárt vala, nem találatac sohól, mert az Isten felragadá ötet. Eele pedig az Mathufelah, száz nyóltzvanhét ezrtendöt, és nemzené Lamechet. **25** Es éle Mathufelah minekutánna nemze Lamechet, és szüle fiaikat és leányokat. **26** Lónec azért az Mathufelahnac minden napjai, kilentzszáz hatvan kilentz ezrtendöc, és meghala. **27** Eele pedig az Lamech száz nyóltzvan két ezrtendöt, és nemze fiat. **28** Es nevezé azt Noenac, fezt mondván: Ez vigasztal meg minket az mifaradságunkban és kézi munkánkban való nyomorúságunkban ez földön, mellyet megátkozot az UR. **29** Es éle Lamech minekutánna nemzette Noet, öt száz kilentzvenöt ezrtendöt, és nemzet fiaikat és leányokat. **30** Es lónec az Lamechnecc minden napjai, hét száz hetvenhét ezrtendöc, és meghala. **31** Es mikor volna Noe ötszáz ezrtendös, nemzé SEMET, CHAMOT és JAPHETET.

VI. Rész.

*Az Istennec haragja gerjed az vilag ellen, az Sethnecc és az Chammac nemzetségeknek eszveeledéseikért, és azoknac házasságokból származott embereknecc kegyetlenjégeikért.*

és ez világnac soe gonofságjéért. Elvégezi Isten magában hogy elvessze ez világot, mindaz által, az Penitencia tartásnac hágy bizonyos időt, tudmillic fáz brife ezfendőt. Paranczol Noenac hogy bárkát csinállyon, melyben megmaradna minden házanépével, és arra rendeltetet oktalan állatokkal, hogy ez világnac magva mindenestől elvessze.

vége elközelget en előttem, mivelhogy az föld bétölt hamisfággal fő miattoc, azért f vagy, Erőlna imé elveztem őket mind az egész földvel egybe.

14 Czinály magdanac bárkát Gopher fából, soe háylékokat czinály az bárkában, és fenýő vialfzal megölled azt belől és ki-

15 vól. Ilyen 8 formára czinállyad pedig azt: 8 Az Noe bárkájának formá-

en, az szélelése legyen ötven füz, és az ma-

16 gassága harmintz füz. Világos ablakokat

17 czinály a bárkán, h és egy füz nec nagysága h

18 fzenint végezd el azt fellyól, aytót pedig ólda

19 lül czinály az bárkán, alsó, közép, és har-

20 mad padlásoc légyenec benne. Es imé

21 én hozoc ez földre özönvizet, hogy elve-

22 szellec minden testet, melyben vagyon élő

23 lélec az ég alatt, valami ez földön vagyon

24 meghal. Mindazáltal te veled kótélt té-

25 fzecc, hogy bémeny te az bárkába, te és az

26 te feleléged, és az te fiaidnac felelégei te

27 vel egybe. Es minden test nec élő állat-

28 tyából, mindéből felelt vigy bé az bárkába,

29 hogy veled égygýt az életben tartassanac

30 meg, tudmillic himot és nőftént. Az ma-

31 dadac közzül az ó nemec fzerint, az baimoc

32 közzül az ó nemec fzerint, és az föld nec zü-

33 szómá. ó állati közzül az ó nemec fzerint,

34 minden állatokból felelec meny enec bé te

35 hozád, hogy éllyenec. Te pedig minden

36 eledeit melly megenni jó, szerez magad-

37 nac, és takard bé, hogy légyen néked elede-

38 ledre és azoknac. Mellyet az Noe meg-

39 czelekedéc. Mindäcképpen \* czelekedéc az

40 mint Isten a néki megparanczolta vala.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.

\* Kéb. II. v. 2.



1 ón pedig hogy mikor meg

2 kezdetec volna szaporodni

3 az emberec az föld nec szí-

4 nén, és az oc leányokar né-

5 zettec volna. Látac az

6 Istenec fiai az emberekc nec

7 leánit, hogy szépec volná-

8 nac, és vó nec magoknac felelégeket mind

9 az oc közzül, az mellyeket kedvel nec vala.

10 3 Annakokaért monda az UR: b Soha több-

11 be az én Lelkem nem vetekedic az embe-

12 rec felől, mivelhogy testec, mindazáltal en-

13 gedec nékiec megérte fáz hüz ezfendőt.

14 4 Mertackor az időben valá nac az föld ec

15 nagy c orjáfoc, az uránnis pedig vólta c, mi-

16 kor az Istenec fiai égyesülé nec az embe-

17 rec nec leánit, kie füzé nec azoknac mag-

18 zatokat: Ezec amaz hatalmasoc, kie rége-

19 z híres neves emberec vólta c. Es látá az

20 UR hogy az emberekc nec gonofságoc foc

21 volná ec földön, és az ó füz ec nec \* min-

22 den indulatya és gondolatya füzntelen go-

23 nosz volná. Megbáná azért az UR hogy az

24 embert teretette volná a földön, és az ó füz-

25 vében bántodéc azon. d Es monda az UR:

26 Előőrcm az embert az mellyet teretmetté,

27 az föld nec szinétől, mind embert, barimoc-

28 kat, züfözómá füz állatokat, égen repeső

29 madarakat, mert bánó hogy azok it teret-

30 té. De az Noe kegyelmet nyere az UR előt.

31 9 A Z Noenac ped g dolga igy vólta: Az Noe

Az Istenec fiai az Seth nemzetiségéből származtakat érti, az emberekc nec leányin, az Chain nemzetéből való leányokat, az mongya azért Mofes, hogy az Seth nemzet nec a Chain nézetivel való megelegyede se vólta egy oc az ó özön viz nec, az az. Hogy az Seth nézete a Chain nézetéből való leányokat vólta felelégeül. b Az emberec felől, vagy, az emberekc nec. vagy, az embereckel. Mintha az mondaná, soe idég magambá nem vetekedic mit mivellyec az embereckel, hanem minden oc vetellen elveztem őket, há penitentiát vóm tartanac 120 ez tündeig. c Sudojút Nephilim, melly iget Tremellius mag yar az Iste- től elvezakart emberekc nec. \* Infra 3. 11. d Ninczen az Istenben ollyá indulat hogy megbáná valami czelekedit, vagy azt megváloztatná ná mint az emberec, 1. Sam. 15. v. 29. Num. 23. v. 19. Jac. 1. v. 17. Mert semmi cly dolog né eshetic és ná követeke, hetic, mellyet ó az előtt meg mé látna, né úgy mint az emberec, kie rovelhogy né tudgyac mi követekeze, gyakorta megbánnyac az mit czelekefz nec. Mikor azért az írás azt mongya: Megbáná a Iste hogy teretette az embert, embert mód fzermit fozól, mellyel mi ná követeke emberekc nec kie az Istenec dol- gós meg né foghattyc, szac azt akarja megjelenteni, mely igen gyű- béli Isten a bánit, és hogy azt semmit ppen bánit esnékiél nem akarja bezyni: annira hogy az ó teretet állaryat esmerni sem akarja mineku- vána magás megfertez teti. Igj kell érteni az is, mikor azt mongya Iste, hogy bánny a bogj: Sábó királl, a főtte, 1. Sam. 15. \* Supra 5. 22. e Fagy Tált. Erti pedig az embert a kárm, az embert elásté.

VII. Rész.

Bémegyen Noe az bárkába minden háza- népevel egybe, és miná azokkal az oktalan állatokkal, mellyeket Isten magnac meg akart bap- gyni, és az özönviz elindul, melly az egész világot elburitrya, mellyben megterezic az Istenec igassága, irgalmassága, és ez világról való gondviselése.



1 Monda azért az UR az Noé-

2 nac: Mennybé te, és mindaz-

3 te egész házad népe a bárká-

4 ba, mert tégedet lártalac igaz

5 nac lenni én előtten, ez mo-

6 stani emberec közőt. Min-

7 den tisztá állatból, hetethet vigy bé, himot

8 és nőftént, de az melly állatoc tisztatalanoc,

9 azokból kettőt kertót, himot és nőftént. Az

10 égi madaraból is hetethet, himot és nő-

11 ftént, hogy azoknac magvoc maradgy meg

12 az egész föld nec szinén. Mert héz nap el-

13 málva, első boczároc ez földre negyen na-

14 pig és egy, és eltörlóc minden állatoc mel-

15 lyet teremtettem az föld nec szinétől.

16 Czelekedét azért Noe \* mind az fzerint

17 az mit az UR néki megparanczolta vala.

18 Az Noe pedig házfáz cüzölösvala, úkört az

\* Matt. 24. 38. Luc. 17. 26. 1. Pet. 3. 20.



I X. Rész.

Az Isten megáldja azokat, kik az özönvíztől megmaradtak vala, az hus megeteltia megengedi nekic. De az emberölest megtiltja nagyfenségekkel. Es szövefegest ferez velec hogy soha többé ez világot el nem veszi özönvízzel, melly dolognac bizosfágará adgya az Eegen az szivarván. Az Noe megfeszegedie az borstulkit mikor az Cham megnevetet volna, megátkozza az Noe, az keszeit pedig megáldgya.



1 Nnaakfelötte megáldá Isten az Noet és az ő fiat, és azt monda nekic: \* Gyümölcsözöztetec, és fokaföldgyatoc, és töltsetec bé az földet. Es töletec valo félelé és

2 rettegés légyen minden földi vadakon, minden égi madarakon, minden földön járó állatokon, az tengertec minden halain, mellyec mind az ti kezitekbe adattattac.

3 Minden mozgó és élő állat légyen nekitec eladeltreke: mint az földneec fuvét, azonképpen adtam \* mind azokat nekitec. b De az húst az ötet elevenítő vérral meg ne egytéc.

4 Bizonyára pedig az ti véretekét mellyben vagyon az ti élő lelketec, bocsfázut állóc, minden vad állaton bocsfázut állóc, és minden emberen, és az emberneec vérejtéc

5 bocsfázut állóc az ő attyafián. \* Az ki az emberneec vévét kiontya, emberáttal onrafécc ki vizfontagannac vére, mert az ő ábratzatyára teremietto Isten az embert. Ti pedig † gyümölcsözöztetec és fokaföldgyatoc, szaporítatoc és szaporodgyatoc az földön.

6 Es szóla az Isten az Noenac és az ő fiaina: ezt mondván. En † szövefégert szerezec ti veletec és az ti utánnatoc való magorockal. Es minden élő állatoccal,

7 mellyec veletec vadnac, mind madarac közzül, barmoc közzül, és földneec minden vadai közzül, mellyec veletec vadnac, az bärkából kijört állatoktól fogva az földneec

8 minden vádaiglan. Szövefégert téfzec, mondóc, ti veletec, hogy soha egyrán minden test el nem veszőzönvíz miatt, és nem léfzen soha többé özönvíz az földneec elvesztélére.

9 Es monda az Isten: c Ez léfzen az szövefégneec jele, mellyet én vetec

10 én közzöttem és tiközöttetec, és minden élő állat közzört, melly ti veletec vagyon, mind öröcké való időkre. Az én Ivenet behé-

11 fetetem az fellegekbe, melly az én közzöttem és ez föld közzört való szövefégneec jele léfzen. Es léfzen hogy mikor fellegekkel az eget bédfezedem az föld felött, akkor megtartic az én Iven az fellegben. Es meg-

12 emlékezem az én szövefégemről, melly vagyon én közzöttem és ti köztetec, és minden testből való élő állat közzört, és nem léfzen ennekutánna özönvíz az földneec el-

13 vesztélére. Mert mikor lejend az én Iven a fellegekben, megtekintem azt hogy megemlékezem az öröcké való kórétől Isten közzört és minden élő állat közzört, minden

14 testtel egybe, melly az földön vagyon. Es monda az Isten az Noenac: Ez az szövefégneec jele, mellyet veretté én közzöttem és minden test közzört, melly vagyon az földön. Valánac pedig az Noe fiat, kik az bärkából kijörtec vala: Sem, Cham és Japhet. Az Cham

15 pedig az Chanaanac attya. Ezec az Noe három fiat, kik által ísmét élfzaporodóc az egész föld.

16 Es kezdé Noe szöfölt plántálni, mivelhogár. Es d minekutánna ivor volna annac bor-

17 raban, megétfzegedéc, és az ő fatoránac közzörtec megmeztelenité magár. Es mikor látta volna az Cham az Chanaanac attya az ő attyánac mezteleniségét, c megmódá az ő két attyafiánac az utzán. Acker

18 Sem és Japhet az ő felsöruháját vévén, magoknac keiten vállokra vetéc, és hátramenven ő hozzá járulánac és bédfezedéc az ő attyoknac mezteleniségét. Az ő ortzájoc pedig mivelhogár elforditattac valánac, nem látac az ő attyoknac mezteleniségét. Fel-

19 serkenvén pedig az Noe az borból, megtudá a mit czelekedet volna ő véle az ő külfébi fia. f Es monda: Atkozort léfzen az Chanaan, szolgáknac szolgája léfzen az ő attya-

20 fia közzört. Annakutánna monda: Aldor az Ur, Sem nec Istene, és az Chanaan szolgája a Semet és Japhetec, és légyen az Chanaan nekic szolgájoc.

21 Élele pedig az Noe az özönvíz után háromszáz, ötven éftendört. Es voltac az Noénac tellyes napjai, kilentz száz, ötven éftendört, Es meghata.

22

d Noe megré-  
szegedie az  
borból, és meg-  
nevetettic az  
Chamul.  
e Vagy:  
Rúfágat.

f Megátkoz-  
Noe az Cha-  
mor, megáld-  
gya a Semet és  
az Japhetec.

hiednek tly-  
tly-  
tly-  
tly-  
tly-  
tly-

X. Rész.

Érte Moset az Noe három fiaina szaporodóc sokac, és minden népekneec azoktól való serjedésket.

Erte

\* Supra 1, 28, és 8, 17.

a Az özönvíz előt éleneec az emberek fűvel és gyümölcszel, de az özönvíz miatt megengedi Isten nekitec hogy minden állatnac húsát megegytéc, joltebet Moset az vinn válogást ejzen az ételben, és nem engedie hogy minden állatot megegyenee, Levit. 11. Act. 17. Dent. 14. melly ételben való válogást Christu körtöc, megengedien hízj mindent megegytéc, Act. 15. Rom. 14. Cor. 8. Tim. 4. Supr. 1. 29. av. 17. 14. Noha megengedi Isten az hús ételc az özönvíz után, mindazáltal az vért megtiltja azért, hogy az vértől elcmarzván magokat, az ember vérenee kiontátóis ifoznyogyannac. De etódis most tudniúlc az vértet meg em ételből szabadóc vagynac. Joltebet az Apostoloc azt, Acor. 15. megérticse Christu menéle utónnis az foganyoklac Salokért, mig tudniúlc azoc megerősödneec az hűben, Epc. Exod. 21. 28. \* Mat. 26. 52. Apoc. 13. 10. † Supr. 1. 28. 8. 17. † Eft. 54. 9. c Fogadást téfzen Isten, hogy soha ez világot özönvízzel el nem veszi, és fogadástac peczetit vati az égre.

JAPHET nemzetségi, ki az Noenac első fia volt.

† 1. Chron. 1. 5. b Vagy, Népeknek, nemzetségeknek, az az, ezektől származtat a kik birtak az után az pogányoknak vagy sóc népeknek es nemzetségeknek földöket.

† 1. Chron. 1. 8. c CHAM nemzetségi, ki legkisebb fia volt Noenac. Genef. 9: v. 24.

† 1. Chron. 1. 8. d NIMROD első fejedelem ez világon.

† 1. Chron. 1. 8. e Hatalmas vadászónac mondgya Nimrodot, nem az általában állatoknac vadá szásáért, hanem az egyetlen birodalomért.

† 1. Chron. 1. 17. f SEM nemzetségi, ki az Japhet után való fia volt Noenac, mert Cham legkisebb volt. Gen. 9.

† 1. Chron. 1. 17. g Azért, az SEM nem első fia az Noenac az mint nemelylec alitványac, mivelhogy első helybetette az nevezetben, hanem első az Japhet, utolsó és kisebb az Cham, közepe az SEM, mely dolog innet tartozik meg, mert bizonyos dolog hogy Noe mikor 500. életendős volt, akkor kezdet nemzeni, Gen. 5. Az őzönvízkor volt 600. életendős. Gen. 7. Akkor pedig SEM volt 98. életendős. Gen. 11. Tehát mikor Noe volt, 302. életendős, akkor nemzette Semet, Japhetet első két életendős volt.

1 Zec pedig az Noe fiaiac, Semnec, Channac és Japhetnec nemzetségi, kiknek az őzönvíznec utánna lettec fiaii.

2 JAPHETnec † fiaii: Gomer, Magog, Madai, Javan, Thubal, Melch és Thiras. 3 Az Gomer fiaii pedig: Aschenaz, Riphách, 4 és Togornis. Az Javannac pedig fiaii. Eli- 5 fah, Tharhis, Citthim és Dodunim. Ezek- től ofztartac meg az után az pogányoknak tartományoc az ő földökben, minden nemzetség az ő nyelve szerint, az ő nemzetsé- gekben való czelédéc szerint.

6 CHAMnec pedig fiaii †: Chus, Misraim, 7 Put, és Chanaan. Az Chusnec pedig fiaii: Seba, Havilah, Sabthah, Raamah, Sab- 8 theca. Az Raamahnac pedig fiaii, Seba és De- 9 dan. Annakelőtte az Chus nemzé az

10 NIMROD, ez kezd hatalmas lenni az földön. c Ez hatalmas vadászó vala az UR előtt, azért szokták mondani példa beszédben: Ez olyan hatalmas vadász az UR előtt, mint az Nimrod. Es az ő birodalmának kezdete volt Babel, Erech, Achad, és Chalneh, az 11 Sinárnac földében. Ez földről † ment az után Afljriába, holott építé Nuniver, Reho- 12 both várost, és Chalah. Es Refent Ninive között és Chalah között, az a Ninive felőtte 13 igé nagy város. Az Misraim pedig nemz- 14 etek: Ludimot, Anamimot, Lchabumot, és Naphthuhimot. Pathrusimot és Chas- 15 luhimot, és az Caphtorimot, kiről származtat az Pelistinufoc. Chanaan pedig nemzé 16 Sidont az ő első földötét, és az Hether.

17 Az Iebuseust, Emorreust, és az Gargasust. 18 Az Hivust, Harkust, és Sinust. Arva- 19 deust, Tzematust, Hamarheust, és az után elterjedénc az Chananufoknak czelédi. 20 Volt pedig az Chanaanusnac határa, Si- donból az mellyen menél Gerába, mind Gazaig, és onnét ísmét az mellyen kell méni Sodomába, Gomorrába, Admáhba és Se- 21 boimba mind Lefaignan. Ezc az Cham- nac fiaii az ő czelédgyec szerint, az ő nyelvec szerint, az ő földökben az ő népec között.

22 TÖVÁBBA az Semnekis lőnec magzati, minden Eber fiaiac atyjának, az Japhetnec ki legnagyobb vala, atyjának. 23 f Az Semnec azért fiaii: Elam, Assur, Ar- 24 phacsad, Lud és Aram. Aramnac pedig fiaii: Us, Hul, Gether, és Mesh. Arphacsad pedig nemzé Selaht, Selah pedig nemzé E-

25 bert. g Az Ebernekis lőnec két fiaii: Az g Peleg, az az egyyiknec neve Peleg, mivelhogy az ő ideje- of-lan, ki akkor ben ofzlott meg az föld, Az ő atyjának neve- f-ülenc mikor 26 dig neve Joctan. Az Joctan pedig nemzé az nyelvec Ben Almodador, Selephet, Hafarmavether és bylniánál 27 Jerahót. Hadoramot, Uzalt, és Dicláhót. megofzlánac. 28 Obált, Abimáelt és Sebát. Ophirt, Ha- Nemelylec pe- 29 vilahot, és Job:bot: mind ezc Joctan fiaii dig azt mond- 30 vóltanac. Es volt ezektelc lakáloc Mesá- gycac hogy noha 31 az napkeleti hegyekig. Ezc az Semnec földet megoz- fiaii az ő czelédgyec szerint, az ő nyelvec sze- 32 rint, az ő földékben, az ő népjec között. mogoc között, Peleg születeft- Ezc az Noe fiaiac czelédi az ő nemzetsé- nec idejen, de gre szerint az ő népec között, és ezektelc az után az népec ez földön az ő zönvíznec utánna. az azt az után sóc idő múlva szakadoztac el egymástól Ba- biltól. c.

XI. Rész.

Az emberek az őzönvíznec utánna mikor megsaporodtat volna, és egy helyre nem lakhatnának, minekelőtte ez világra elofzlanának, kezdénc építeni kevelysébkül egy várost és egy nagy tornyot, kiknec egykezereket Isten megbántya, az ő nyelveknec változtatája által. Az után előszannilya Moses Semnec nemzetséget mind Abrahamig, kit az Isten Chaldeából kivív.

1 Ind az egész föld pedig egy nyelven szól vala, és az izo- 2 lálnac befzede egy vala. 3 Es mikor napkelet felőlki- indúltac volna, találánac az 4 Sinhar földében egy mezőt, 5 és lakozánac ott. Es mondánac egymáf- 6 nac: Jert ezínállyunc téglákat, és tüzcel égef- 7 fűc meg azokat, és az téglac kő gyanánt 8 valánac az ő nékiec, és az eny méiz gyanánt. 9 Mondánac annakokéért: Jertec epitsunc 10 magunknac várost és tornyot, mellynec ma- 11 gassága az eger érje, és ilyen módon sze- 12 rezunc magunknac nevet, mert netalán 13 elofzlunc az egész földnec színére. 14 Lefzälla pedig az UR hogy látna azt az 15 várost, és az tornyot mellyet epitenc 16 vala az embernec fiaii. Es az UR a mon- 17 dót vala: Imé ez nép egy, és mindnyájan 18 nékiec egy nyelvec vagyon, és mivelhogy 19 ezt kezdeténc moftan mivelni, ez után 20 semmi meg nem tarthatya őket, hogy fziute 21 ezenképpen ne czelekedgyenec mindene- 22 ket az mellyeket vakmerőképpen elvégez- 23 tec czelekedni. No azért bizállyunc alá, és 24 vezfésűc elfzét ott az ő nyelveknec, hogy 25 egymásnac befzédét megne értféc. Illyen 26 mellyekről nagy 27 bízonofac hogy 28 azt mongya, 29 nénc építeni azt az várost. Annakoka- 30 szállyunc alá 31 vezfésűc-efzét 32 gy az UR ott vezfette volna elfzét az egész 33 földnec nyelvec, és onnét fzeleztette: 34 volna el őket az egész földnec színére.

SEMITEK  
nemzetfégi.

1. Chron. 1. 17.

† 1. Chron. 1. 19.

1. Noha az

Moses a méltos-

ság nézve elől

ímelhezeti az

Abrahamot, de

semmiképen né

lehetséges hogy

első fiálgyen az

Thárenac, és

hogy 70. esztendő

korában nézet-

te volna Abra-

hamot, mert

Tháre 205. ez-

szendőt élt, mikor

pedig Tháre

megholt, akkor

75. esztendő volt

Abraham, ha

azért Tháre

70. esztendő ko-

ban nemzette

Abrahamot, és

Abrahám 75. e-

szendőt élt mi-

kor az atya

meghalt, tehát

az Tháre csak

145. esztendőt élt

vólna, és 60.

esztendőt méta-

lalnanc meg az

ő rájében. Így

lehet azért érteni

hogy az Tháre

130. esztendős

korában nem-

zette Abraham-

ot. Mert végy

ki az 205. eszté-

déből 75. eszté-

dőt, az marad-

dós volt Abra-

hám mikor meg-

halt Tháre, és

marad 130. ez-

szendő, enni idős

volt Tháre mi-

kor Abrahamot

nemzette, etc.

Tudni gyenes az

ért az kic azt

mondgya hogy

az 60. esztendőt

Isten elátkolta,

hogy az ítélet napjáról semmi bizonyost ne tudnánk.

\* Jof. 24. 2. Noh. 9. 7. Ád. 7. 4.

- 10 E z e c az Semitek <sup>a</sup> nemzete fégi. Az Sem  
11 Izáz esztendő s korában nemz é Ar-  
phacádot, az őz önvíz után két esztendő-  
12 vel. Es élt az Sem minekutánna nemze-  
te Arphacádót, őtfzáz esztendéig, és nem-  
13 zet fiaikat és leányokat. Az Arphacád éle  
harmintzöt esztendőt, és nemz é az Selahit.  
14 Es éle az Arphacád minekutánna nem-  
zette Selahit, négyfzáz és három esztendőt,  
15 és nemzet fiaikat és leányokat. Az Selah  
éle harmintz esztendőt, és nemz é az Ebert.  
16 Es éle az Selah minekutánna néz é Ebert,  
négyfzáz három esztendőt, és nemzet fiaikat  
17 és leányokat. Eel é pedig Eber <sup>†</sup> harmintz-  
négy esztendőt, és nemz é Peleget. Es éle  
18 Eber minekutánna nemz é Peleget, né-  
gyfzáz harmintz esztendőt, és nemz é  
19 hakat és leányokat. Eel é pedig Peleg  
harmintz esztendőt, és nemz é Reut.  
20 Es éle Paleg minekutánna nemz é Reut,  
kétfzáz kilentz esztendőt, és nemzet fia-  
21 kat és leányokat. Az Reu pedig éle har-  
mintz két esztendőt, és néz é Serugot. Es  
22 éle az Reu minekutánna nemz é az Serugot,  
kétfzáz hét esztendéig, és néz é fiaikat és le-  
23 ányokat. Eel é pedig Serug harmintz eszté-  
dőt, és nemz é az Nachort. Es éle az Serug  
minekutánna nemz é Nachort, két száz eszté-  
24 dendőt, és nemz é fiaikat és leányokat. Eel é  
pedig Nachor huszonkilentz esztendőt, és  
25 nemz é az Tháret. Es éle minekutánna né-  
z é Tháret, száz tizenkilentz esztendőt, és  
26 néz é fiaikat és leányokat. Eel é pedig Thá-  
re herven esztendőt, és nemz é Abramot, Na-  
27 chort Harant.  
28 E z e c azért a Tharenac nemzetségi.  
Az Tháre nemz é Abrámot, Nachort,  
29 Harant. Az Haran pedig néz é Lotot. Meg-  
hala pedig Haran az ő atyánac Thárenac  
szeme előtt, az ő születésénc földébe, tud-  
ni illic Chaldéanac városában. Ur nevő vá-  
30 rosában. Vöncz pedig magoknac feleségét  
Abram és Nachor. Az Abraham feleségénc  
neve Sárta. Az Nachor feleségénc neve  
Milchah Harannac leánya, melly Hará at-  
31 tyá volt Milchahnac és Ischahnac. Az Sár-  
rai pedig meddó vala, és nem vala nékie  
32 magzatya. Felvöve pedig Tháre Abramot  
az ő fiát, és az Lotot Harannac fiát, az ő u-  
nokáját, és az Sárta az ő menyét, az Abrá-  
nac az ő fiánac feleségét, és kijövénc ég-  
gyút az Chaldeánac Ur nevő városából,  
hogy meánénc Chanaannac tartományá-  
ba, és mikor jutottác völna Haranba, ott  
33 maradánc. Es lőnc az Tháre élerénc  
napjai kétfzáz öt esztendő, és meghala  
Tháre Haranban.

Istentől való kibívatás az ő lakta földéből, és az Chanaan földére való bűdösöt, honnét az őhsegne mint a kézkeritic Egyptüba bűdösöt, holott feleségét elviteti az Pharas, de ismét neki megadgya éppé, és Abramot megajándekozván békefég gel elboczáttya, etc.



Z t mondotta vala pedig az UR az Abrahamnac: \* Egy ki a te földedből, \* <sup>a</sup> <sup>b</sup> <sup>c</sup> <sup>d</sup> <sup>e</sup> <sup>f</sup> <sup>g</sup> <sup>h</sup> <sup>i</sup> <sup>j</sup> <sup>k</sup> <sup>l</sup> <sup>m</sup> <sup>n</sup> <sup>o</sup> <sup>p</sup> <sup>q</sup> <sup>r</sup> <sup>s</sup> <sup>t</sup> <sup>u</sup> <sup>v</sup> <sup>w</sup> <sup>x</sup> <sup>y</sup> <sup>z</sup> <sup>aa</sup> <sup>ab</sup> <sup>ac</sup> <sup>ad</sup> <sup>ae</sup> <sup>af</sup> <sup>ag</sup> <sup>ah</sup> <sup>ai</sup> <sup>aj</sup> <sup>ak</sup> <sup>al</sup> <sup>am</sup> <sup>an</sup> <sup>ao</sup> <sup>ap</sup> <sup>aq</sup> <sup>ar</sup> <sup>as</sup> <sup>at</sup> <sup>au</sup> <sup>av</sup> <sup>aw</sup> <sup>ax</sup> <sup>ay</sup> <sup>az</sup> <sup>ba</sup> <sup>bb</sup> <sup>bc</sup> <sup>bd</sup> <sup>be</sup> <sup>bf</sup> <sup>bg</sup> <sup>bh</sup> <sup>bi</sup> <sup>bj</sup> <sup>bk</sup> <sup>bl</sup> <sup>bm</sup> <sup>bn</sup> <sup>bo</sup> <sup>bp</sup> <sup>bq</sup> <sup>br</sup> <sup>bs</sup> <sup>bt</sup> <sup>bu</sup> <sup>bv</sup> <sup>bw</sup> <sup>bx</sup> <sup>by</sup> <sup>bz</sup> <sup>ca</sup> <sup>cb</sup> <sup>cc</sup> <sup>cd</sup> <sup>ce</sup> <sup>cf</sup> <sup>cg</sup> <sup>ch</sup> <sup>ci</sup> <sup>cj</sup> <sup>ck</sup> <sup>cl</sup> <sup>cm</sup> <sup>cn</sup> <sup>co</sup> <sup>cp</sup> <sup>cq</sup> <sup>cr</sup> <sup>cs</sup> <sup>ct</sup> <sup>cu</sup> <sup>cv</sup> <sup>cw</sup> <sup>cx</sup> <sup>cy</sup> <sup>cz</sup> <sup>da</sup> <sup>db</sup> <sup>dc</sup> <sup>dd</sup> <sup>de</sup> <sup>df</sup> <sup>dg</sup> <sup>dh</sup> <sup>di</sup> <sup>dj</sup> <sup>dk</sup> <sup>dl</sup> <sup>dm</sup> <sup>dn</sup> <sup>do</sup> <sup>dp</sup> <sup>dq</sup> <sup>dr</sup> <sup>ds</sup> <sup>dt</sup> <sup>du</sup> <sup>dv</sup> <sup>dw</sup> <sup>dx</sup> <sup>dy</sup> <sup>dz</sup> <sup>ea</sup> <sup>eb</sup> <sup>ec</sup> <sup>ed</sup> <sup>ee</sup> <sup>ef</sup> <sup>eg</sup> <sup>eh</sup> <sup>ei</sup> <sup>ej</sup> <sup>ek</sup> <sup>el</sup> <sup>em</sup> <sup>en</sup> <sup>eo</sup> <sup>ep</sup> <sup>eq</sup> <sup>er</sup> <sup>es</sup> <sup>et</sup> <sup>eu</sup> <sup>ev</sup> <sup>ew</sup> <sup>ex</sup> <sup>ey</sup> <sup>ez</sup> <sup>fa</sup> <sup>fb</sup> <sup>fc</sup> <sup>fd</sup> <sup>fe</sup> <sup>ff</sup> <sup>fg</sup> <sup>fh</sup> <sup>fi</sup> <sup>fj</sup> <sup>fk</sup> <sup>fl</sup> <sup>fm</sup> <sup>fn</sup> <sup>fo</sup> <sup>fp</sup> <sup>fq</sup> <sup>fr</sup> <sup>fs</sup> <sup>ft</sup> <sup>fu</sup> <sup>fv</sup> <sup>fw</sup> <sup>fx</sup> <sup>fy</sup> <sup>fz</sup> <sup>ga</sup> <sup>gb</sup> <sup>gc</sup> <sup>gd</sup> <sup>ge</sup> <sup>gf</sup> <sup>gg</sup> <sup>gh</sup> <sup>gi</sup> <sup>gj</sup> <sup>gk</sup> <sup>gl</sup> <sup>gm</sup> <sup>gn</sup> <sup>go</sup> <sup>gp</sup> <sup>gq</sup> <sup>gr</sup> <sup>gs</sup> <sup>gt</sup> <sup>gu</sup> <sup>gv</sup> <sup>gw</sup> <sup>gx</sup> <sup>gy</sup> <sup>gz</sup> <sup>ha</sup> <sup>hb</sup> <sup>hc</sup> <sup>hd</sup> <sup>he</sup> <sup>hf</sup> <sup>hg</sup> <sup>hh</sup> <sup>hi</sup> <sup>hj</sup> <sup>hk</sup> <sup>hl</sup> <sup>hm</sup> <sup>hn</sup> <sup>ho</sup> <sup>hp</sup> <sup>hq</sup> <sup>hr</sup> <sup>hs</sup> <sup>ht</sup> <sup>hu</sup> <sup>hv</sup> <sup>hw</sup> <sup>hx</sup> <sup>hy</sup> <sup>hz</sup> <sup>ia</sup> <sup>ib</sup> <sup>ic</sup> <sup>id</sup> <sup>ie</sup> <sup>if</sup> <sup>ig</sup> <sup>ih</sup> <sup>ii</sup> <sup>ij</sup> <sup>ik</sup> <sup>il</sup> <sup>im</sup> <sup>in</sup> <sup>io</sup> <sup>ip</sup> <sup>iq</sup> <sup>ir</sup> <sup>is</sup> <sup>it</sup> <sup>iu</sup> <sup>iv</sup> <sup>iw</sup> <sup>ix</sup> <sup>iy</sup> <sup>iz</sup> <sup>ja</sup> <sup>jb</sup> <sup>jc</sup> <sup>jd</sup> <sup>je</sup> <sup>jf</sup> <sup>jj</sup> <sup>jk</sup> <sup>jl</sup> <sup>jm</sup> <sup>jn</sup> <sup>jo</sup> <sup>jp</sup> <sup>jq</sup> <sup>jr</sup> <sup>js</sup> <sup>jt</sup> <sup>ju</sup> <sup>jv</sup> <sup>jw</sup> <sup>jx</sup> <sup>ky</sup> <sup>kz</sup> <sup>la</sup> <sup>lb</sup> <sup>lc</sup> <sup>ld</sup> <sup>le</sup> <sup>lf</sup> <sup>lg</sup> <sup>lh</sup> <sup>li</sup> <sup>lj</sup> <sup>lk</sup> <sup>ll</sup> <sup>lm</sup> <sup>ln</sup> <sup>lo</sup> <sup>lp</sup> <sup>lq</sup> <sup>lr</sup> <sup>ls</sup> <sup>lt</sup> <sup>lu</sup> <sup>lv</sup> <sup>lw</sup> <sup>lx</sup> <sup>ly</sup> <sup>lz</sup> <sup>ma</sup> <sup>mb</sup> <sup>mc</sup> <sup>md</sup> <sup>me</sup> <sup>mf</sup> <sup>mg</sup> <sup>mh</sup> <sup>mi</sup> <sup>mj</sup> <sup>mk</sup> <sup>ml</sup> <sup>mm</sup> <sup>mn</sup> <sup>mo</sup> <sup>mp</sup> <sup>mq</sup> <sup>mr</sup> <sup>ms</sup> <sup>mt</sup> <sup>mu</sup> <sup>mv</sup> <sup>mw</sup> <sup>mx</sup> <sup>my</sup> <sup>mz</sup> <sup>na</sup> <sup>nb</sup> <sup>nc</sup> <sup>nd</sup> <sup>ne</sup> <sup>nf</sup> <sup>ng</sup> <sup>nh</sup> <sup>ni</sup> <sup>nj</sup> <sup>nk</sup> <sup>nl</sup> <sup>nm</sup> <sup>nn</sup> <sup>no</sup> <sup>np</sup> <sup>nq</sup> <sup>nr</sup> <sup>ns</sup> <sup>nt</sup> <sup>nu</sup> <sup>nv</sup> <sup>nw</sup> <sup>nx</sup> <sup>ny</sup> <sup>nz</sup> <sup>oa</sup> <sup>ob</sup> <sup>oc</sup> <sup>od</sup> <sup>oe</sup> <sup>of</sup> <sup>og</sup> <sup>oh</sup> <sup>oi</sup> <sup>oj</sup> <sup>ok</sup> <sup>ol</sup> <sup>om</sup> <sup>on</sup> <sup>oo</sup> <sup>op</sup> <sup>oq</sup> <sup>or</sup> <sup>os</sup> <sup>ot</sup> <sup>ou</sup> <sup>ov</sup> <sup>ow</sup> <sup>ox</sup> <sup>oy</sup> <sup>oz</sup> <sup>pa</sup> <sup>pb</sup> <sup>pc</sup> <sup>pd</sup> <sup>pe</sup> <sup>pf</sup> <sup>pg</sup> <sup>ph</sup> <sup>pi</sup> <sup>pj</sup> <sup>pk</sup> <sup>pl</sup> <sup>pm</sup> <sup>pn</sup> <sup>po</sup> <sup>pp</sup> <sup>pq</sup> <sup>pr</sup> <sup>ps</sup> <sup>pt</sup> <sup>pu</sup> <sup>pv</sup> <sup>pw</sup> <sup>px</sup> <sup>py</sup> <sup>pz</sup> <sup>qa</sup> <sup>qb</sup> <sup>qc</sup> <sup>qd</sup> <sup>qe</sup> <sup>qf</sup> <sup>qg</sup> <sup>qh</sup> <sup>qi</sup> <sup>qj</sup> <sup>qk</sup> <sup>ql</sup> <sup>qm</sup> <sup>qn</sup> <sup>qo</sup> <sup>qp</sup> <sup>qq</sup> <sup>qr</sup> <sup>qs</sup> <sup>qt</sup> <sup>qu</sup> <sup>qv</sup> <sup>qw</sup> <sup>qx</sup> <sup>qy</sup> <sup>qz</sup> <sup>ra</sup> <sup>rb</sup> <sup>rc</sup> <sup>rd</sup> <sup>re</sup> <sup>rf</sup> <sup>rg</sup> <sup>rh</sup> <sup>ri</sup> <sup>rj</sup> <sup>rk</sup> <sup>rl</sup> <sup>rm</sup> <sup>rn</sup> <sup>ro</sup> <sup>rp</sup> <sup>rq</sup> <sup>rr</sup> <sup>rs</sup> <sup>rt</sup> <sup>ru</sup> <sup>rv</sup> <sup>rw</sup> <sup>rx</sup> <sup>ry</sup> <sup>rz</sup> <sup>sa</sup> <sup>sb</sup> <sup>sc</sup> <sup>sd</sup> <sup>se</sup> <sup>sf</sup> <sup>sg</sup> <sup>sh</sup> <sup>si</sup> <sup>sj</sup> <sup>sk</sup> <sup>sl</sup> <sup>sm</sup> <sup>sn</sup> <sup>so</sup> <sup>sp</sup> <sup>sq</sup> <sup>sr</sup> <sup>ss</sup> <sup>st</sup> <sup>su</sup> <sup>sv</sup> <sup>sw</sup> <sup>sx</sup> <sup>sy</sup> <sup>sz</sup> <sup>ta</sup> <sup>tb</sup> <sup>tc</sup> <sup>td</sup> <sup>te</sup> <sup>tf</sup> <sup>tg</sup> <sup>th</sup> <sup>ti</sup> <sup>tj</sup> <sup>tk</sup> <sup>tl</sup> <sup>tm</sup> <sup>tn</sup> <sup>to</sup> <sup>tp</sup> <sup>tq</sup> <sup>tr</sup> <sup>ts</sup> <sup>tt</sup> <sup>tu</sup> <sup>tv</sup> <sup>tw</sup> <sup>tx</sup> <sup>ty</sup> <sup>tz</sup> <sup>ua</sup> <sup>ub</sup> <sup>uc</sup> <sup>ud</sup> <sup>ue</sup> <sup>uf</sup> <sup>ug</sup> <sup>uh</sup> <sup>ui</sup> <sup>uj</sup> <sup>uk</sup> <sup>ul</sup> <sup>um</sup> <sup>un</sup> <sup>uo</sup> <sup>up</sup> <sup>uq</sup> <sup>ur</sup> <sup>us</sup> <sup>ut</sup> <sup>uu</sup> <sup>uv</sup> <sup>uw</sup> <sup>ux</sup> <sup>uy</sup> <sup>uz</sup> <sup>va</sup> <sup>vb</sup> <sup>vc</sup> <sup>vd</sup> <sup>ve</sup> <sup>vf</sup> <sup>vg</sup> <sup>vh</sup> <sup>vi</sup> <sup>vj</sup> <sup>vk</sup> <sup>vl</sup> <sup>vm</sup> <sup>vn</sup> <sup>vo</sup> <sup>vp</sup> <sup>vq</sup> <sup>vr</sup> <sup>vs</sup> <sup>vt</sup> <sup>vu</sup> <sup>vv</sup> <sup>vw</sup> <sup>vx</sup> <sup>vy</sup> <sup>vz</sup> <sup>wa</sup> <sup>wb</sup> <sup>wc</sup> <sup>wd</sup> <sup>we</sup> <sup>wf</sup> <sup>wg</sup> <sup>wh</sup> <sup>wi</sup> <sup>wj</sup> <sup>wk</sup> <sup>wl</sup> <sup>wm</sup> <sup>wn</sup> <sup>wo</sup> <sup>wp</sup> <sup>wq</sup> <sup>wr</sup> <sup>ws</sup> <sup>wt</sup> <sup>wu</sup> <sup>wv</sup> <sup>ww</sup> <sup>wx</sup> <sup>wy</sup> <sup>wz</sup> <sup>xa</sup> <sup>xb</sup> <sup>xc</sup> <sup>xd</sup> <sup>xe</sup> <sup>xf</sup> <sup>xg</sup> <sup>xh</sup> <sup>xi</sup> <sup>xj</sup> <sup>xk</sup> <sup>xl</sup> <sup>xm</sup> <sup>xn</sup> <sup>xo</sup> <sup>xp</sup> <sup>xq</sup> <sup>xr</sup> <sup>xs</sup> <sup>xt</sup> <sup>xu</sup> <sup>xv</sup> <sup>xw</sup> <sup>xx</sup> <sup>xy</sup> <sup>xz</sup> <sup>ya</sup> <sup>yb</sup> <sup>yc</sup> <sup>yd</sup> <sup>ye</sup> <sup>yf</sup> <sup>yg</sup> <sup>yh</sup> <sup>yi</sup> <sup>yj</sup> <sup>yk</sup> <sup>yl</sup> <sup>ym</sup> <sup>yn</sup> <sup>yo</sup> <sup>yp</sup> <sup>yq</sup> <sup>yr</sup> <sup>ys</sup> <sup>yt</sup> <sup>yu</sup> <sup>yv</sup> <sup>yw</sup> <sup>yx</sup> <sup>yy</sup> <sup>yz</sup> <sup>za</sup> <sup>zb</sup> <sup>zc</sup> <sup>zd</sup> <sup>ze</sup> <sup>zf</sup> <sup>zg</sup> <sup>zh</sup> <sup>zi</sup> <sup>zj</sup> <sup>zk</sup> <sup>zl</sup> <sup>zm</sup> <sup>zn</sup> <sup>zo</sup> <sup>zp</sup> <sup>zq</sup> <sup>zr</sup> <sup>zs</sup> <sup>zt</sup> <sup>zu</sup> <sup>zv</sup> <sup>zw</sup> <sup>zx</sup> <sup>zy</sup> <sup>zz</sup> <sup>aa</sup> <sup>ab</sup> <sup>ac</sup> <sup>ad</sup> <sup>ae</sup> <sup>af</sup> <sup>ag</sup> <sup>ah</sup> <sup>ai</sup> <sup>aj</sup> <sup>ak</sup> <sup>al</sup> <sup>am</sup> <sup>an</sup> <sup>ao</sup> <sup>ap</sup> <sup>aq</sup> <sup>ar</sup> <sup>as</sup> <sup>at</sup> <sup>au</sup> <sup>av</sup> <sup>aw</sup> <sup>ax</sup> <sup>ay</sup> <sup>az</sup> <sup>ba</sup> <sup>bb</sup> <sup>bc</sup> <sup>bd</sup> <sup>be</sup> <sup>bf</sup> <sup>bg</sup> <sup>bh</sup> <sup>bi</sup> <sup>bj</sup> <sup>bk</sup> <sup>bl</sup> <sup>bm</sup> <sup>bn</sup> <sup>bo</sup> <sup>bp</sup> <sup>bq</sup> <sup>br</sup> <sup>bs</sup> <sup>bt</sup> <sup>bu</sup> <sup>bv</sup> <sup>bw</sup> <sup>bx</sup> <sup>by</sup> <sup>bz</sup> <sup>ca</sup> <sup>cb</sup> <sup>cc</sup> <sup>cd</sup> <sup>ce</sup> <sup>cf</sup> <sup>cg</sup> <sup>ch</sup> <sup>ci</sup> <sup>cj</sup> <sup>ck</sup> <sup>cl</sup> <sup>cm</sup> <sup>cn</sup> <sup>co</sup> <sup>cp</sup> <sup>cq</sup> <sup>cr</sup> <sup>cs</sup> <sup>ct</sup> <sup>cu</sup> <sup>cv</sup> <sup>cw</sup> <sup>cx</sup> <sup>cy</sup> <sup>cz</sup> <sup>da</sup> <sup>db</sup> <sup>dc</sup> <sup>dd</sup> <sup>de</sup> <sup>df</sup> <sup>dg</sup> <sup>dh</sup> <sup>di</sup> <sup>dj</sup> <sup>dk</sup> <sup>dl</sup> <sup>dm</sup> <sup>dn</sup> <sup>do</sup> <sup>dp</sup> <sup>dq</sup> <sup>dr</sup> <sup>ds</sup> <sup>dt</sup> <sup>du</sup> <sup>dv</sup> <sup>dw</sup> <sup>dx</sup> <sup>dy</sup> <sup>dz</sup> <sup>ea</sup> <sup>eb</sup> <sup>ec</sup> <sup>ed</sup> <sup>ee</sup> <sup>ef</sup> <sup>eg</sup> <sup>eh</sup> <sup>ei</sup> <sup>ej</sup> <sup>ek</sup> <sup>el</sup> <sup>em</sup> <sup>en</sup> <sup>eo</sup> <sup>ep</sup> <sup>eq</sup> <sup>er</sup> <sup>es</sup> <sup>et</sup> <sup>eu</sup> <sup>ev</sup> <sup>ew</sup> <sup>ex</sup> <sup>ey</sup> <sup>ez</sup> <sup>fa</sup> <sup>fb</sup> <sup>fc</sup> <sup>fd</sup> <sup>fe</sup> <sup>ff</sup> <sup>fg</sup> <sup>fh</sup> <sup>fi</sup> <sup>fj</sup> <sup>fk</sup> <sup>fl</sup> <sup>fm</sup> <sup>fn</sup> <sup>fo</sup> <sup>fp</sup> <sup>fq</sup> <sup>fr</sup> <sup>fs</sup> <sup>ft</sup> <sup>fu</sup> <sup>fv</sup> <sup>fw</sup> <sup>fx</sup> <sup>fy</sup> <sup>fz</sup> <sup>ga</sup> <sup>gb</sup> <sup>gc</sup> <sup>gd</sup> <sup>ge</sup> <sup>gf</sup> <sup>gg</sup> <sup>gh</sup> <sup>gi</sup> <sup>gj</sup> <sup>gk</sup> <sup>gl</sup> <sup>gm</sup> <sup>gn</sup> <sup>go</sup> <sup>gp</sup> <sup>gq</sup> <sup>gr</sup> <sup>gs</sup> <sup>gt</sup> <sup>gu</sup> <sup>gv</sup> <sup>gw</sup> <sup>gx</sup> <sup>gy</sup> <sup>gz</sup> <sup>ha</sup> <sup>hb</sup> <sup>hc</sup> <sup>hd</sup> <sup>he</sup> <sup>hf</sup> <sup>hg</sup> <sup>hh</sup> <sup>hi</sup> <sup>hj</sup> <sup>hk</sup> <sup>hl</sup> <sup>hm</sup> <sup>hn</sup> <sup>ho</sup> <sup>hp</sup> <sup>hq</sup> <sup>hr</sup> <sup>hs</sup> <sup>ht</sup> <sup>hu</sup> <sup>hv</sup> <sup>hw</sup> <sup>hx</sup> <sup>hy</sup> <sup>hz</sup> <sup>ia</sup> <sup>ib</sup> <sup>ic</sup> <sup>id</sup> <sup>ie</sup> <sup>if</sup> <sup>ig</sup> <sup>ih</sup> <sup>ii</sup> <sup>ij</sup> <sup>ik</sup> <sup>il</sup> <sup>im</sup> <sup>in</sup> <sup>io</sup> <sup>ip</sup> <sup>iq</sup> <sup>ir</sup> <sup>is</sup> <sup>it</sup> <sup>iu</sup> <sup>iv</sup> <sup>iw</sup> <sup>ix</sup> <sup>iy</sup> <sup>iz</sup> <sup>ja</sup> <sup>jb</sup> <sup>jc</sup> <sup>jd</sup> <sup>je</sup> <sup>jf</sup> <sup>jj</sup> <sup>jk</sup> <sup>jl</sup> <sup>jm</sup> <sup>jn</sup> <sup>jo</sup> <sup>jp</sup> <sup>jq</sup> <sup>jr</sup> <sup>js</sup> <sup>jt</sup> <sup>ju</sup> <sup>jv</sup> <sup>jw</sup> <sup>jx</sup> <sup>ky</sup> <sup>kz</sup> <sup>la</sup> <sup>lb</sup> <sup>lc</sup> <sup>ld</sup> <sup>le</sup> <sup>lf</sup> <sup>lg</sup> <sup>lh</sup> <sup>li</sup> <sup>lj</sup> <sup>lk</sup> <sup>ll</sup> <sup>lm</sup> <sup>ln</sup> <sup>lo</sup> <sup>lp</sup> <sup>lq</sup> <sup>lr</sup> <sup>ls</sup> <sup>lt</sup> <sup>lu</sup> <sup>lv</sup> <sup>lw</sup> <sup>lx</sup> <sup>ly</sup> <sup>lz</sup> <sup>ma</sup> <sup>mb</sup> <sup>mc</sup> <sup>md</sup> <sup>me</sup> <sup>mf</sup> <sup>mg</sup> <sup>mh</sup> <sup>mi</sup> <sup>mj</sup> <sup>mk</sup> <sup>ml</sup> <sup>mm</sup> <sup>mn</sup> <sup>mo</sup> <sup>mp</sup> <sup>mq</sup> <sup>mr</sup> <sup>ms</sup> <sup>mt</sup> <sup>mu</sup> <sup>mv</sup> <sup>mw</sup> <sup>mx</sup> <sup>my</sup> <sup>mz</sup> <sup>na</sup> <sup>nb</sup> <sup>nc</sup> <sup>nd</sup> <sup>ne</sup> <sup>nf</sup> <sup>ng</sup> <sup>nh</sup> <sup>ni</sup> <sup>nj</sup> <sup>nk</sup> <sup>nl</sup> <sup>nm</sup> <sup>nn</sup> <sup>no</sup> <sup>np</sup> <sup>nq</sup> <sup>nr</sup> <sup>ns</sup> <sup>nt</sup> <sup>nu</sup> <sup>nv</sup> <sup>nw</sup> <sup>nx</sup> <sup>ny</sup> <sup>nz</sup> <sup>oa</sup> <sup>ob</sup> <sup>oc</sup> <sup>od</sup> <sup>oe</sup> <sup>of</sup> <sup>og</sup> <sup>oh</sup> <sup>oi</sup> <sup>oj</sup> <sup>ok</sup> <sup>ol</sup> <sup>om</sup> <sup>on</sup> <sup>oo</sup> <sup>op</sup> <sup>oq</sup> <sup>or</sup> <sup>os</sup> <sup>ot</sup> <sup>ou</sup> <sup>ov</sup> <sup>ow</sup> <sup>ox</sup> <sup>oy</sup> <sup>oz</sup> <sup>pa</sup> <sup>pb</sup> <sup>pc</sup> <sup>pd</sup> <sup>pe</sup> <sup>pf</sup> <sup>pg</sup> <sup>ph</sup> <sup>pi</sup> <sup>pj</sup> <sup>pk</sup> <sup>pl</sup> <sup>pm</sup> <sup>pn</sup> <sup>po</sup> <sup>pp</sup> <sup>pq</sup> <sup>pr</sup> <sup>ps</sup> <sup>pt</sup> <sup>pu</sup> <sup>pv</sup> <sup>pw</sup> <sup>px</sup> <sup>py</sup> <sup>pz</sup> <sup>qa</sup> <sup>qb</sup> <sup>qc</sup> <sup>qd</sup> <sup>qe</sup> <sup>qf</sup> <sup>qg</sup> <sup>qh</sup> <sup>qi</sup> <sup>qj</sup> <sup>qk</sup> <sup>ql</sup> <sup>qm</sup> <sup>qn</sup> <sup>qo</sup> <sup>qp</sup> <sup>qq</sup> <sup>qr</sup> <sup>qs</sup> <sup>qt</sup> <sup>qu</sup> <sup>qv</sup> <sup>qw</sup> <sup>qx</sup> <sup>qy</sup> <sup>qz</sup> <sup>ra</sup> <sup>rb</sup> <sup>rc</sup> <sup>rd</sup> <sup>re</sup> <sup>rf</sup> <sup>rg</sup> <sup>rh</sup> <sup>ri</sup> <sup>rj</sup> <sup>rk</sup> <sup>rl</sup> <sup>rm</sup> <sup>rn</sup> <sup>ro</sup> <sup>rp</sup> <sup>rq</sup> <sup>rr</sup> <sup>rs</sup> <sup>rt</sup> <sup>ru</sup> <sup>rv</sup> <sup>rw</sup> <sup>rx</sup> <sup>ry</sup> <sup>rz</sup> <sup>sa</sup> <sup>sb</sup> <sup>sc</sup> <sup>sd</sup> <sup>se</sup> <sup>sf</sup> <sup>sg</sup> <sup>sh</sup> <sup>si</sup> <sup>sj</sup> <sup>sk</sup> <sup>sl</sup> <sup>sm</sup> <sup>sn</sup> <sup>so</sup> <sup>sp</sup> <sup>sq</sup> <sup>sr</sup> <sup>ss</sup> <sup>st</sup> <sup>su</sup> <sup>sv</sup> <sup>sw</sup> <sup>sx</sup> <sup>sy</sup> <sup>sz</sup> <sup>ta</sup> <sup>tb</sup> <sup>tc</sup> <sup>td</sup> <sup>te</sup> <sup>tf</sup> <sup>tg</sup> <sup>th</sup> <sup>ti</sup> <sup>tj</sup> <sup>tk</sup> <sup>tl</sup> <sup>tm</sup> <sup>tn</sup> <sup>to</sup> <sup>tp</sup> <sup>tq</sup> <sup>tr</sup> <sup>ts</sup> <sup>tt</sup> <sup>tu</sup> <sup>tv</sup> <sup>tw</sup> <sup>tx</sup> <sup>ty</sup> <sup>tz</sup> <sup>ua</sup> <sup>ub</sup> <sup>uc</sup> <sup>ud</sup> <sup>ue</sup> <sup>uf</sup> <sup>ug</sup> <sup>uh</sup> <sup>ui</sup> <sup>uj</sup> <sup>uk</sup> <sup>ul</sup> <sup>um</sup> <sup>un</sup> <sup>uo</sup> <sup>up</sup> <sup>uq</sup> <sup>ur</sup> <sup>us</sup> <sup>ut</sup> <sup>uu</sup> <sup>uv</sup> <sup>uw</sup> <sup>ux</sup> <sup>uy</sup> <sup>uz</sup> <sup>va</sup> <sup>vb</sup> <sup>vc</</sup>

Egyiptumbéliec hogy felötte igen szép á-  
 15 brazári vólta az Sárái. Es látván ötet az  
 Pharaó főfő szólgi, diczéléc azt az Pha-  
 raónac, és elvivéc ötet az Pharaó udvará-  
 16 ba. Es az Abrammal jól tón ó érötte, és  
 valánac ó nékie juhái, ökrei, szamári, szól-  
 17 gai, szólgaló leányi, nőstény szamári és te-  
 18 i. Megveré pedig az UR az Pharaót  
 felötte nagyzapásokkal, és az ó udvara  
 népétis à Sáráért, az Abram felcsögejért.  
 19 Az Pharaó annakokaért az Abramot hi-  
 vatván, mondanékie: Miért mivelted ezt  
 én velem? Miért nem mondoztad meg én-  
 nékem hogy tenéked felelégéd vólta?  
 20 Miért mondoztad ezt: En hügom? hogy  
 arra nézve azt magamnac felelégül ven-  
 ném. Mostan annakokaért imból az te fe-  
 20 lelégéd, vidd el és mennyel. Es paranczo-  
 lator ada Pharaó ó felöle mind az ó szól-  
 gainac, kic elbozátac öte. mind az ó fele-  
 lögégét, és minden marháját. valamely övé  
 vala.

*c* Az Isten meg-  
 bñteti az ki-  
 rályokat az hi-  
 veken tets bosz-  
 kuságért.

*c* Erri az Jof-  
 dan vize mel-  
 való megöszög

*Supr. 12. 7.*  
*Infr. 15. 13.*  
*és 26. 4.*  
*Deut. 34. 4.*

XIII. Rész.

*Abram és Lot kijönec Egyiptumból az hova-  
 tásig miast mentec vala. De miort egyirt nem  
 marhabárnacac, elválnac egymástul. Az I-  
 sté megjelenic Abrámnac és igéri néki az Cha-  
 naa földét, és az ó magvánac megszüporitását.*

1 **E**ljöve annakokaért Abrá  
 Egyiptumból, ó és az ó fe-  
 lelégé, és mind a valami ó  
 jószága marhája vala. és az  
 Lor ó véle egyetembe, az  
 Chanaannac dél felől va-  
 2 ló tartományába. Az Abram pedig igen  
 gazdag vala baromokkal, ezülvéi és aran-  
 3 nyal. Es az melly úton elment vala azon  
 úton feljöve, dél felől való tartományból  
 mind Bethelég: Es az helig holott előfzer  
 4 néki sátoru vala, Bethel és Ai között. Az  
 oltárnac helyére, \* mellyet ott előfzer czi-  
 nalt vala, holott az Abram az URnac ne-  
 vét fejtégül hívá.  
 5 **A**Z Lotnakis pedig ki az Abrammal jár  
 6 vala, valánac juhái és ökrei, és sáto-  
 rai. Es immár az föld nem ászenvedheti  
 vala, \* hogy egyyüt lagnánac, mert foc jó-  
 szágoc marháoc vala, és egyyüt nem ma-  
 7 radhatnac vala. Honnét támada versen-  
 gés az Abramnac barompásztori között, és  
 az Lotnac barompásztori között. Mert az  
 Chanaanúfoc és az Perizúfoc lagnac va-  
 8 la ackor azon az földön. Monda azért  
 Abrá à Lotnac: Kerlec hogy nélégyen ver-  
 sengés én közötttem és te közöttted, az én  
 pásztorim között és az te pásztorid között,  
 9 mert atyáfiac vagyunc. Auagy mind az e-  
 géfz föld ninczené te előtted? Kerlec vál-  
 lyál el tőlem, ha bál kézzre menendész, én  
 job kézzre megrec, ha job kézzre menendész,  
 10 én bál kézzre megrec. Felemelvén azért  
 Lot az ó síemec, látá hogy az Jordánnac

*\* Supr. 12. 8.*

*\* Az az, Nem  
 vólta nékie az  
 föld elég, hogy  
 ott lakhatna-  
 nac egyyüt.  
 \* Infr 36. 7.*

*\* Atyafiac  
 közt való eg-  
 ységrec, és bar-  
 heségrec pokla-  
 dó.*

minden mezeje vizes föld vólta. Mert mi-  
 nekelötte elveztetete vólta az UR Sodo-  
 márt és az Gomorrát, olyan vala mint az  
 URnac kerte, és mint az Egyiptúnac földé,  
 11 az Soárnac minden kötnyéke. Es válastá  
 magánac az Lor az c Jordánnac egész me-  
 12 zejét, és méne Lot napkelet felé, és ilyen  
 módon elválnac egy mástól. Az Abram  
 lakozic vala az Chanaannac tartományába,  
 és az Lot lakic vala az mező városokban, és  
 13 sátorát felvoná Sodomá felé. Az Sodomá-  
 nac lakosi pedig gonoszoc valánac. Es az  
 UR ellen felötte igen vétkeztenc vala.

14 **A**Z UR pedig monda az Abramnac, mi-  
 nekerüanna elváléc Lot ó tőle: Emeld  
 fel mostan az te sízemeidet és tekints az he-  
 15 lyről az holott vagy eszakra, délre, napkele-  
 16 tre és napnyugatra. \* Mert mind az egész \*  
 földet az mellyet látúz, néked adom: Es az  
 17 te magodnac mind öróké. Es ollyanná  
 18 téfzem à te magodat mint az földnec porá,  
 hogy ha valaki megszámlálhattya az föld-  
 nec porát, az te magodatis megszámlálhat-  
 17 tyz. Kelly fel és járd el és országot az ó  
 18 hozfzára és szülelégétre, mert néked adó  
 azt. Előb mozdítá azért sátorát az Abrá,  
 és elmenvén lakozóc az Mamrénac meze-  
 jén, melly Hebron mellet vagyon, és ott az  
 URnac eppite oltárt.

XIV. Rész.

*Abram megfabadította az rabságtól az So-  
 domabeliket, Gomorrabeliket és az Lotot, min-  
 den marhajokkal egybe, az királyoc tisztelic az  
 Abramot az diadalomért. Melchisedec papis o-  
 laibe megyen, megáldáya Abramot, kizec az A-  
 bram tizedét adgya az nyereségrec, de magánac  
 abban semmit nem akar venni.*

1 **E**őn pedig Amraphel nec Si-  
 nar királyánac, és Arioch-  
 nac, Elásár királyánac,  
 Chedorlaomernec Elá ki-  
 2 rályánac, és az Thidalnac  
 az pogányoc királyánac i-  
 2 dejekben. Hadat támasztánc ezec Sodo-  
 mábéli Bera király ellen, az Gomorrabéli  
 Birsa király ellen, az Admabéli Sibna király  
 ellen, az S:boimbéli Semeber király ellen,  
 és az Beláhnac királyu ellé, melly Beláh az,  
 3 az mellyet Soárnac hívnac. Mind ezec egy-  
 be gyülénec Siddimnec völgyében, melly  
 4 immár mostan az Sós tenger. Tizenkét e-  
 sztendeig szolgáltac vala az Chedorlaomer  
 királnac, és tizenharmadic esztendőben  
 5 ellene támadtac vala. Tizenegyadic e-  
 sztendőben azért eljöve Chedorlaomer, és  
 az királyoc, kic ó véle valánac, és megveré  
 az orjáfokat Astheroth Karnaiban, és az  
 6 Zuzúfokat az Hamban. Es az Eméu-  
 fokat az Cirithaim mezejében. Es az  
 Horéufokat az ó hegyeken, az Seir he-  
 gyén, mind az Parannac mezejéig, mel-  
 ly vagyon az pusztá mellett.

7 Es megtérvén menének Hen Mispatba, mely most az Cades, és elpusztítá az Amalechitáknac minden tartományokat, és az Emorréusokatis, kic laknac vala Halebson-thamáiban. Annakokaért kiméne az Sodománac királlya, és az Gomorránac, Admáhnac, Seboimnac, Beláhnac, az az, Soárnac királlya, és megütközénec azokkal az Siddimnec völgyében. Tudniillie, Chedorlaomerrel Eláimnac királlyával, és Thidallal az pogányoc királlyával, Amraphhell az Sinarnac királlyával, és Arioch val az Eláárnac királlyával, négy király ör király ellen. Az Siddimnec völgye pedig bővelkedie vala enyvnecc a vermeivel. Elfutamodanac pedid az Sodománac, és az Gomorráhnac királlya, és esénecc azokba, az többi pedig elfutánac a hegyekie. Es elvivéc Sodománac és Gomorráhnac minden gazdaglágát, és minden eledeleket, és elmenénecc. Elvivéc Lototis az Abram atyafiánac fiát minden marháival egybe, és elmenénecc, mert az Lot lakie vala Sodomában.

13 Elhóve pedig egy, ki elszaladot vala, és megmondá az Eber nemzetiből való Abramnac, ki lakie vala az Emorréus Mamerénac az Elchéolnac és az Hanerneck atyafiánac mezején, kic az Abrammal szövetléget szerzetec vala. Meghallá azért b Abram hogy az ő atyafia foglába esett vólna, és felfegyverkezete az ő házában nevedet szölgái közzől, viadalhoz háromszáz tizenennyolctaz, és utánnoc méne mind Daninig. Es megöltá feregét azoc ellen etzaka, ő és az ő szölgái, és megvervén ütéc őket mind Hobaig, melly Damascsuñnac bal kéz felől való részéről vagon. Es vizszahozván minden gazdaglágot, az Lototis az ő jöszágával egybe vizszahozá, annakfelelőtte a szölgáiakat és azoc népet. Kiméne annakokaért a Sodománac királlya ő eleibe, minekutánna megtért vólna ő az Chedorlaomerneck és az ő véle való királyoknac megvereféből, az Soárnac völgyébe, melly király völgyénec nevezteric.

18 Az Melchisedech pedig az Salemnac királlya, vün Abram eleibe kenyeret és bort, és ő mivelhogaz az magallágos etős Istennek papja vala. Megaldá őet, és móda: Aldot az Abram az Erős Magallágos Isten előtt, az ménnec es földnec bírója elóit. Es áldot az erős magallágos Isten, ki az te ellenfégidet adta az te kezédbé. Ada azért az Abráñizetet mindenekből ő nékie.

21 Es monda az Sodománac királlya az Abramnac: Add meg énnékem az népet, és egyeb nyerefféget végy magadnac. Accor monda Abram az Sodomá királyánac. Feleltem az én kezemet az magallágos UR Istenhöz, az ménnec földnec bírójá-

23 hoz: Hogy semmit abban az mi tiéd czac

egy falat szálatis, vagy egy farkótót elnem vézfec, hogy ne mondhasladd azt: En gazdagittottá meg az Abramot. Azoktól megválva, az mit megötte nec ez szölgác, és az férfiaknac részec kivől, kic én velem eljöttec vólte, az Aner, Elchéol, Mamure, ökre végyc ki az ő részeket.

## XV. Rész.

Igeretet tesz en Isten Abramnac az ő nemzetségénec megszaporisjáról, és hogy noha az ő nemzetsége az ez tündöreg rabságban leszen, vendőt mód Amindazáltal megszabadittya azokat és az brammnac, az ő Chanaan földét nékiec adgya, melly dolgot az nemzetsége Isten latható jellelis megerőstít.

† Rom. 4. 18.

\* Rom. 4. 3.

Gal. 3. 6.

Jac. 2. 23.

Az Isten ő-

nemzetsége az ez tündöreg

rabságban leszen, vendőt mód A-

mindazáltal megszabadittya azokat és az

brammnac, az ő

Chanaan földét nékiec adgya, melly dolgot az

nemzetsége Isten

latható jellelis megerőstít.

Egyiptuban va-

ló foglóságáról, és

omnib valb meg

szabadulásjáról,

tal, ezt mondván: Nefély

\* Act. 7. 6.

b Mosés, Exod.

12. 439. ezten-

lőtte igen bővleges. Es dőt tulajdonit

monda az Abram: UR am Isten, mit adnál az Szölknac E-

ennekém, holott én magzatoknélkül lélec, gyotumbeli fog-

és az kire az én házam száll, ez Damascsu-

fölgöknac. Ho-

beli Eliezer \*

† Iñét monda Abram: Imé lot az te kell meg-

ennékem nem adnál magot, és imé az én tudni, hogy ez

házamban nevedet szölgám leszen az ez tündöreg nem-

atúl az időtől

ki, mondván: Ez nem leszen te örökösöd, kell számlálni

hanem az ki származie te tőled, az leszen mikor Jácob E-

sz te örökösöd. Eskivivé őtet és monda: gyptumba mé-

† Tekints fel mostan az égre és számláld gyon, hanem az

meg az czillagokat, ha azokat megszámlál. Abrahamnac

hatod. Es monda nékie: Igy lézen az te birtalatól fo-

magod. Es \* hún az Istenec, és az tulaj-

gva, meroackor

7 donitátéc ő néki igazulálára. Es mon-

mindgyarast

da nékie: En vagyoc az UR ki tégedet ki-

búldstac. Mikor

hoztalac az Chaldéanac városából, Urból, pedig Abraham

hogy néked adnám ez földet, hogy binád kijött Chaldé-

a-  
bol 75, ez tündös

8 Monda pedig az Abram: UR am Isten, vólte. Az vián

25. ez tündörel

9 bírom? Es felele néki: Hozz énnékem születie Isác.

három ez tündös úzför, három ez tündös Gen. 21. Isác 65.

keczkér, és három ez tündös kostgerlitzet ez tündös korá-

és galamb fiat. Elhozván azért mind a-

ban szűli Jácó-

zokat, ketté vagdalá azokat, és mindenik-

bot: Jácob 130.

nec fele részec az málic fele részec ellenébe ez tündös korá-

helyhezette vala: De az madarakat ketté

ban méggen E-

11 nem vagdalta vala. Es mikor az madarac gyptumbá, ez

csuénec az tagokra, az Abram elúzi vala a-

215. ez-

12 zokat. Mikor pedig az napimtar elnyu-

tendót. De Mo-

godnéc, az Abramta nagy álom eléc, és na-

fes 436 ezten-

gy félelem, és fetétfeg vóv őtet kőrnül. dőt mond elböl

13 a Es monda az UR az Abramnac: \* Bizonyal azért veid ki

tudgyad hogy az te magod jóvevény leszen az 215. marad

idegen földön, és szölgálnac az idegen földé 215. az őt E-

valóknac, és őket nyomorgatyc négyfáz gyptusban vól-

eftenadeig. b Es az népet az mellynec szöla-

tac 215. egész-

a Nagy, Melchisedech.

b Abramnac  
nemesége, ki meg-  
ver háza népé-  
vel és valami  
kévés pogányo-  
kát négy kirát.

† Ez. 1. 2.

c Az az, meg-  
erőstem fele-  
melis közzel-  
jennoc.

15 nec nagy gazdagfágyal. Te pedig az te a-  
 tyaidhoz mégy nagy békeféggel, és elmet-  
 16 tetelj jó vénféggben. Es ók negyedic ember  
 nyom elmúlva, ide megrénc: Mert az E-  
 morréufoknac hamiflagoc, még bé né tólt.  
 17 Es lón hogy mikor az nap immárelment  
 volna és fetetfégg volna, imé egy fűftólgo  
 kementze lártatéc, és tuzes világollág, melly  
 általmegyen vala az elvagdaltarott tagoc  
 18 közótt. Az napon tón az UR † szóvetfé-  
 get az Abrammal, ezt mondva: Az te ma-  
 godnac adom az tartománt, az Egyptumnac  
 folyóvizétől fogva, mind amaz nagy E-  
 19 phrates c folyóvizig. Az Cenéufokat, Ce-  
 nizéufokat, és az Cadmonéufokat. Az  
 Hitthéufokat, Perizéufokat, az orjafokat.  
 21 Az Emorréufokat, Canaanéufokat, Girma-  
 féufokat és az Jebuléufokat.

f. *supra* x. 2. 7. és  
 13. 15.  
*Inf.* 26. 4.  
*Deut.* 34. 4.  
*1. Reg.* 4. 21.  
*2. Chron.* 9. 26.  
 c *Sidójúl. Pe-  
 rath.*

XVI. Réfz.

*Az Sárái nem várhattya az Isten igeretíne-  
 kétellyesedését, az Abram nemzetségéne-  
 c szaporodása felől, azért az ő szolgálóleányát ad-  
 gya ő melléje hogy azon fogadgyon magot, tereh-  
 be esic az Hágár, elbifia magát, az afzifonyja el-  
 len szarvat emel, küzi az házból az afzifzo-  
 nya, meg jelenic neki az Angyal, haza küldi őtet,  
 és az ő fia felől igeretet te fzen neki.*

1 S mikor az Sárái az Abram-  
 felefégg nem szülne nékie,  
 valanéki egy Egyptumból  
 2 való szolgálóleánya, kinéc  
 neve vala Hágár. Monda  
 azért Sárái az Abramnac:  
 Imé az UR bézárlotta az  
 én méhemet hogy én ne szüllyec. Kérlec  
 meny bé az én szolgálóleányomhoz, talám  
 az általmegéppölóc. Es engede Abram az  
 3 Sárái szavának. Vóvé azért Sárái az Abram  
 felefégg az Egyptumbéli Hágárt az ő szol-  
 gálóleányát, tiz elztendóvel az után hogy  
 Abram az Chanaan földén kezdet vala lak-  
 ni, és adá azt Abramnac az ő férjénec fele-  
 4 ségül. Es béméne Hágárhoz, ki fogada az  
 ő méhében. Es mikor láta volna ő hogy  
 fogadot vólna méhében, nem vala böczülte-  
 5 ti az ő afzfizonyanac ő előtte. Monda pe-  
 dig Sárái az Abramnac: b néked közfönóm  
 az én raytam esett bözfzfúlagot. En adtam  
 az én szolgálóleányomat te melléd, és mi-  
 velhogy lártya hogy terébbe esett, semmi  
 böczültemi ninczen előtte, tégyen íteletet  
 6 az Isten én közóttém és te közótted. Ki-  
 nec felele Abram: Imé az te szolgálóleányo-  
 d az te kezdedben vagyon, az mi vellyed vé-  
 le az mi te néked tettic. Nyomorgattya vala  
 azért Sárái őtet, és elfuta ő előtte.

7 **D**E mikor az URnac Angyala találta  
 vólna őtet az forrás mellett az puszta-  
 ban, amaz forrás mellett, melly vagyon az  
 8 Súrú mácnó út mellett. Monda: Hágár Sá-

rainac szolgálóleánya, honnét jőf és hova  
 mégy? Es az monda: Az Sárainac az én afz-  
 9 fizonomnac előtte futoc én. Ackor mon-  
 danéki az URnac Angyala: Térj meg az te  
 afzfizonodhoz, és alazd meg magadat az ő  
 10 keze alatt. Es annakelőtte monda az  
 URnac Angyala: Igen meglokakitom az te  
 magodat, annira hogy soklága miatt meg  
 11 nem számáltathatic. Azután monda az  
 URnac Angyala: Imé nehezkes vagy, és  
 szülzfíat, nevezed azért őtet c Ismael nec,  
 12 mivelhogy Isten meghallotta az te nyomo-  
 ruzágotat. Az pedig léfzen fene ember, erős Isten.  
 Az ő keze lefzen mindenecc ellen, és minde-  
 nec keze ő ellene, d és minden ő atyafainac  
 13 ellenekbe lakozic. e Es nevezé az Hágár  
 URnac nevét, ki ő véle szöllot vala: Te  
 dalma az ő at-  
 vagy Isten ki latzf engemet: Mert ezt mon-  
 14 után latóké? Annakokéert nevezé az \*  
 föltölóc semmit.  
 15 forrást B Lachairoi-nac, melly vagyon az Ca-  
 c Hágár Jeho-  
 des es Bered közótt. Szüle azért Hágár  
 16 vanac nevezé Abramnac fiat, és nevezé Abram az ő fia-  
 az Angyal-  
 nac nevét, mellyet szüle az Hágár, Ismael-  
 mellyből meg-  
 nec. Az Abram pedig vala nyóltzvanhat  
 17 tetzik hogy ez  
 elztendós, mikor az Hágár szülé az Ismaelt.  
 nem teremtetet  
 Angyal vólta,

# *sup*

*hanem az Isten nec fia, ki mivelhogy lártatéc  
 vala meg az következendő testesüléne-  
 kért nevezetic Angyalnac. \* Inf. 24. 62. és 25. 11. f Ez ver-  
 nec utolsó részét socképpen fordítjac és magyarazzac. Jeronymus  
 így fordította: Avagy nem lártamé az engem látót hátul. Az  
 az, homalyoson, mert az kit hátul latunc, homalyoson lattyc.  
 Tremellinus így fordította: Avagy nem látoké mostis, minéc ut-  
 ána az engem látót láttam? Az az, noba lattam az Istenec  
 Angyalát, de nám látoc azért, az az, nem holtam meg. Nemellyec  
 így fordítja az mint mi fordítottuc, érrelme pedig ez: Ennéc  
 18 előtteis noba, so jo tetemenyet költölt meg Istenec, mindazáltal  
 nem vőttem eszemben magamat, mostis holott Isten az puszta-  
 ban is velem vagyon, nem vőttem volna eszembe magam az, ha  
 az Isten nem rektmet volna rejám, és ő nem ebvretet volna jel.  
 B Az az, Eélőnc és engem látónac forrása.*

a *Az szentkne-  
 erőtlenfégg nec  
 példája.*

b *vagy: Az én  
 raytam eset  
 bözfzfúte re-  
 jád szállyon.*

XVII. Réfz.

*Az Isten az ő igeretíne-  
 c megerősítésére adgy  
 jegyül az környümetelkedést, mellyet paranczol  
 hogy megartsanac. Az Abrammac és Sarainac  
 elváltótattya Isten nevét, Igeretet te fzen az  
 Ifaahnac születése felől, az Ismaelnekis megál-  
 dása felől. Környümeteli Abraham magat és  
 minden háza népét.*

1 **M**ikor pedig Abram kilentz  
 venkilentz elztendós vólta,  
 megjelené néki az UR, és  
 2 monda nékie: En vagyoc az  
 erős, mindenható Isten, járj  
 én előttem szüntelen: és lé-  
 gy álhatatos. Es az én szóvetcémet he-  
 lyheztetem én köztém és te köztéd, és te

<sup>a</sup> Abraham annis, téfzen, mint foc népeknek atyja.

<sup>b</sup> Az Irmnyúlmetelkedéjnek historája, melyet Isten adott Abrahamnac az ő foc igéretinek megéjstéséig: 7. 8.

Rom. 4. 11. † Levit. 12. 3. Luc. 2. 21.

<sup>c</sup> Öröcké valónac morgya a szövejtéget, aznac ol'atjara nézve, ha pedig a Irmnyúlmetelkérted, öröcké valónac morgya azt Sids. 4. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

<sup>d</sup> Az Istenöl szereségeknek morgya bja nem léfzen búvárszűb- kúl.

3 gedet felötte igen megfzaporítac. Es le-  
 4 búrúla Abram az ő ortzájára, és szóla ő véle  
 5 az Isten, mondván. En felőlem, imhól az  
 6 én szövetségem te veled, hogy léfzsz te foc  
 7 nemzetségeknec attya. Es nem hivattac  
 8 à te neved ezután Abramnac, hanem az te  
 9 neved léfzen \* Abraham, mert foc népeknek  
 10 attyává töttelec tégedet. Es megfokasita-  
 11 lac tégedet felötte igen, azt mivelem hogy  
 12 foc népec származzanac tetőled, királyok is  
 13 származzanac te tőled. Es helyheztetem az  
 14 én szövetségemet én közörtém és te közört-  
 15 red, és az te magod között te utánnad az ő  
 16 nemzetségeknec öröcké való szövetség-  
 17 gel, hogy legyete néked Istened, és à te  
 18 magodnac te utánnad. Es adom te néked  
 19 és à te magodnac te utánnad, à földet mel-  
 20 lyen jövevény vólál, tudmilic, à Chanaan-  
 21 nac egész földet öröcké való birodalmúl,  
 22 és léfzzen nékic Istenec.

23 **A** Nnakfelötte monda Isten az Abra-  
 24 hamnac: Te pedig az én szövetségemet  
 25 megórtizzed, te és az te magod teutánnad az  
 26 ő nemzetségeknec. Ez pedig az én szö-  
 27 vetségem, én közörtém és ti közörtetec, és  
 28 te utánnad való magod között, melyet meg-  
 29 kel tartanotoc, hogy ti közrtetec minden: fér-  
 30 fiu <sup>b</sup> környülmeteltéte. Környülmetel-  
 31 lyetec pedig à ti férfiu testeteknek bőrténc  
 32 eleit, \* és az léfzzen az én közörtém és ti köz-  
 33 rtetec való szövetségnek Jele. † Minden  
 34 férfiu annakokaért nyórtzad napon az ő  
 35 születé után környülmeteltéte ti közrtet-  
 36 tec az ti nemzetségeknec, akár házatokb. n  
 37 nevedeket szolgál, akár pénzen vót, akár  
 38 mi idegenec kozzul való, az ki nem az te  
 39 magodból való. Környülmeteltéte,  
 40 mondoc, mind házadnál nevedeket szolgál,  
 41 mind pénzen vót szolgál, és léfzen az  
 42 én szövetségem à ti testeteknek \* öröcké va-  
 43 ló szövetségül. <sup>d</sup> Az környülmetetlen  
 44 férfiu pedig, à ki az ő férfiu testénc bőrté-  
 45 nyül nem metel, bizónyul elöörtetec  
 46 az ő tépe kozzul, ezokért, met felbontotta  
 47 az én szövetségemet.

15 **A** Nnakfelötte monda Isten az Abra-  
 16 hamnac: Az te feleségednek az Sár-  
 17 nacnem Sára léfzen neve, hanem Sára lé-  
 18 fzen az ő neve. Es megáldom őtet, és ad-  
 19 doc az ő néked fiat, megáldom, mondoc,  
 20 őtet, és foc népeknek királyán származzanac  
 21 őtőle. Aekkor búrúla Abraham az ő ort-  
 22 zájára, és mosolyogván monda az ő szí-  
 23 ben: A vagy száz éfztendős timbernecc léfzen  
 24 gyermek? Avagy Sára kilentzen éfztendős  
 25 lévően szülhet? Es monda Abraham az  
 26 Istenec: Vayha az Ismael élne te előted.  
 27 Kinecc monda az Isten: Kétség nélkül az te  
 28 feleséged à Sára szül te néked hat, és neve-  
 29 zed azt Isáknac, és megértéteim az én szö-  
 30 vetségemet ő véle öröcké való szövetségül  
 31 az ő utánnad való magvánac. Az Ismael  
 32 telőls meghálgattac tégedet, imé megál-

dom őtet, és gyümölezézővé téfzem őtet,  
 igen megfokasítom őtet, tizenkét Fejedel-  
 meket nemz, és nagy néppe téfzem őtet.

21 Az én szövetségemet pedig megértétem  
 az Isákkal kinek szül az Sára ez időkor-  
 22 ban az más éfztendőben. Es mikor elvé-  
 23 gezte vólna véle való befzélésér, felménc  
 az Isten Abrahamtól.

24 **V** övé azért Abraham az Ismael az ő fi-  
 25 át, és minden házában született szol-  
 26 gákat, és à kiket pénzen vót vala, minden  
 27 fűfiat, ki az ő házából való vala, és ugyan  
 azon napon az ő férfiu testének bőrténc  
 28 eleit elmettze, az mint ő véle szót vala az  
 29 Isten. Az Abraham pedig kilentzenki-  
 30 lentz éfztendős vala, mikor ő maga az ő fér-  
 31 fiu testénc eleit elmettze. Ismael pedig  
 az ő fia tizenhárom éfztendős vala, mikor  
 az ő férfiu testénc bőrténc eleit elmettze:  
 32 Mind egy napon meteltetec környül az  
 33 Abraham és Ismael az ő fia. Es minden  
 34 házanépe, házánál született szolgál, és min-  
 35 den idegentől vót szolgál, ő véle egygyütt  
 36 környülmeteltetec.

XVIII. Réfz.

Mejelenec az Isten Abrahamnac Angya-  
 lockal egybe ember: abrazaiban, kiket bérténc  
 az ő szállyi sira gazdalkodac nekic, jövevény  
 mondanac az Isáknac születésér, mill: et Sára  
 megneve, imé megértéteim az ő birténc  
 1 Mejelenti Isten Abrahamnac hogy Sára  
 2 mat elakarja veszténi. Közörté: Abraham az  
 3 Istenec à Sodombeltec mellet, hogy ha egynehány  
 4 igazac találhatnac az ec közört, ne vesztse el-  
 5 őtet.

1 **M** Egjelénec pedig ő néki az  
 2 UR az Mamrénac mezején,  
 3 és ő ul vala az ő sátoránac  
 4 aytájában, mikor az nap  
 5 immár felmelegedet vólna.  
 6 Es mikor felmelegte vólna  
 7 az ő szemeit, tekinté és imé † három férfiac  
 8 állanac vala o elotte, kiket mikor látot vól-  
 9 na, futamodé azoknac ele. be à sátornac ay-  
 10 tajától, és az őre hayla. \* Es monda: Jó  
 11 Uram, ha kedves vagyoc te előted, kénecc  
 12 ne ketűd el à te szolgálodat. Hozzanac,  
 13 kértlec, egy kevés vizet, és mosátooc meg az  
 14 ti lábantokat és nyugoggyatoc é falatt. A-  
 15 zonközbe hozoc egy talat kenyeretis, és  
 16 erősítetec meg az etűd à ti sziverteket, az  
 17 után ugy mennyetec el, mivelhogy én hoz-  
 18 zám ti szolgálatokhoz birtetec. Es moudá-  
 19 nac: Cze ekedgvélly az min: szólál. A-  
 20 zért sietséggel bémenvén Abraham à fa-  
 21 toiba az Sarához, monda: Hamar sies,  
 22 végy három mértécc semlye liszter, gyúrd  
 23 meg es süs pogáczakat az hamú alatt. Az  
 24 Abraham pedig futac az ő bamaipac nyá-  
 25 jához, és hozac gyermekkdé kover borjút,  
 26 és adà az szolgálnac, ki siete azt elkészíteni.

99

† Heb. 13. 2.

<sup>a</sup> Abrahamnac gazdalko- d: sarnac példá- ja, Ebra. 13. Elő- ker pedig kö- zönféses képpen szólnékic. Az ut n egyen- síté- kinállya őket.

8 Es illyen módon vérvénnyat és teyjet, és a borjút, melyet kétfizet vala, azokat eleikbe tévé: ő pedig áll vala az fa alatt ő mellett, és événc.

9 Es mondának nékic: Hól vagyon Sára a te feleséged? Ki felele: Am az látóban vagyon. \* Monda pedig azoknak egyjic Kétfégnélkül b megtrécc te hozzád ez időkorba estendő múltva és imé a te feleséged nec a Sárának fia léfzen. A Sára pedig halgit vala a látornac aytájában, mely vala az An-

11 gyalnac háta megtr. Az Abraham pedig és a Sára vénu emberec valának és időföc, és a Sárában megszűnt vala az asztoni állatoknac természetec. c Mosolyodéc azért a Sára ő magában, mondván: Minekutánna megvénhüdtem, mimódon adnám magamat testi gyönyörűségre? † Annakfelőrt ec az én d uramim megvénhedet. A c kór monda az e UR az Abrahamnac: Miért mosolyodéc a Sárának ezt mondván: Vallyon lehetéggé hogy én szüllyec holott én megvénhüdtem? Avagy elittkoltathatiké valami az UR előtt? Az megmondott időre megtrécc te hozzád ez időkorba, és léfzen

12 Sárának fia. Az Sára pedig megtagadá, mondván: Nem mosolygottam, mivelhoggy fél vala. De monda az UR: Nem monda szigazat, mert mosolyodál.

13 A Zúrán felkelvén onnét az férfiac, Sodoma felé nézacc vala. Abraham pedig megtrécc vala vélecc hogy őket elkéférté.

14 Es monda az UR: Avagy elittkollyamé én Abrahamtól az mit akaroc czelekedni? 15 Az Abrahamtól mondom, kiét nagy és hatalmas nép származic, és † k. ben megáldatnac a földnec minden népei. Mert tudom hogy ő megparanczollya az ő síainac és az ő házanépenec ő utánna, hogy megörizzéc az URNA c útát, és czelekedgyenec igazlátog és itéletet, hogy megadgya az UR

16 Abrahamnac az mit néki igért. Monda azért az UR: A Sodománac és Gomorránac kiáltáfa mivelhoggy megfokafodott, és az ő bünöcigen megnehezedett: f Alámegyec moit és meglátom, ha az én hozzád jutott kiáltás szénat valóba úgy czelekedtenec: Hogy ha nem, hogy megtrudgyam.

17 MInkor pedig az férfiac onnét elmentec, nec vólna, menénc Sodomába, az Abraham pedig még az UR előtt áll vala, 18 g Es hozzájárulván az Abraham, móda: Avagy elveztedé az igazat az gonofszal egybe? h Talám vadnac ötven igazac abban az városban, avagy elveztedé és nem kedvezték a helnec az ötven igazakéit a kik vadnac az városban? Távóllégyen tőled hogy illyen dolgot czelekednél, hody elveztedél az igazat az itentelenel, és úgy járjon az igaz mint az itentelen, távóllégyen ez te tőled, avagy ez egész földnec birtája nem czelekedneké itéletet? Es monda az UR: Ha találandoc Sodomában a vá-

rofon belől ötven igazac, mind az egész helnec megkégyelmezec azokért. Es felevén Abraham, monda: Im most kívánncé szólni az én Uramnac, noha por és hamúvagyc. Talám az ötvenec léfzen öt híjja, avagy elveztedé az egész várost az ötért? Es monda: Nem veztem el ha találandoc ott negyvenötöt. Imét szóla az Abraham, és monda: Talám találandoc ott negyvenen, Es monda: Nem veztem el az negyvenért.

30 Es monda Abraham: Kérlec ne haragodgyéc meg az én Uram ha szóloc: Talám találandoc ott harmintzan. Felele az UR: Né vezrté el ha találoc ott harmintzat. Monda ifjnért: Imé még kívánncé szólni az én Uramnac, talám találandoc húfzan. Felele az UR: Nem veztem el az húfért. Monda végezetre: Ne haragodgyéc kérlec az én Uram ha szóloc ecac egyfzer. Talám találandoc ott tízen. Felele: Nem veztem el az tízért. Es elméne az UR, minekutánna elvégezte vólna Abrahammal való bezzélését, az Abraham pedig megtrécc az ő helyére.

31

32

33

XIX. Rész.

Az Isten elvezeti Sodomát és Gomorrát minden tartományával egybe, az természet folyása ellen való iradoc bünért, hogy ez büntetés lenne az ő bün ellen való haragjánac örök példája. Megtartja az Lotot, de az felesége fő bátyjánja változic. Vékzecc az ő leányival.

1 S mikor amaz két Agyal Sodomába jutot vólna estve, az Lot út vala Sodománac kapujában, kiker mikor látot vólna, felkelvén eleikbe méne, és az ő ortzájaval

2 az föld felé háyla. Es monda: a Mostan im már, én Uramim kérlec, térjetecc a ti szólgátoknac házához, és hályiatoc ott, mosfátoc meg lábaitoc, és reggel felkelvén úgy menyetecc a ti útatokra: Kic módánac; Nem megýunc, hanem az útán hályunc. De mikorigen kényszeríténé őket, bétárvó a hozzája béménec az ő házába, és szerze nékic lakodalmat, és pogáczakatis süte, és événc.

3

4 MInckelőtéc pedig lefekéni mennénc, a városnac férfiai, tudniillic az Sodománac férfiai környülvövécc a házat, kiczintól fogya nagyiglá, mind az egész közfég az városnac minden rétféből. Es szólitac Lotot, mondván néki: Hól vadnac amá férfiac, kic te hozzád jóvé nec ez ýjyel? Hozd ki azokat mi hozzánc, hogy betimerjüc őket. A c kór kiméne ő hozzájoc Lot az aytó eleibe, és utánna bészárá az aytót. Es monda nékic: Kérlec atyámfiac, ne czelekedgyetec illyen gonofszagot. c Imé vadnac énnécc két leányim, kic még férfiat nem éfintertenc, kic hozz azokat ti hozzátoc, és czelekedgyetec

5

6

7

8

a Lotnac gázdalkodásánac példája.

b Az az, hogy megferteztesüné őket.

\* Supr. 17. 19. inf. 21. 2. Rom. 9. 9. b Sidoiul Megtréccen megtrécc.

c A szentec rölens génecc példája. † 1 Pet. 3. 6. d Sára uránac nevezi Abrahamot.

e Jehovínac nevezi az Agyal, mivelhoggy nem teremtetett Agyal vól, hanem Istennac Fia. ki Agyalnakis mondatic az megjelenésére nézve. Mert az Agyal annit nézzen, mint követ. † Supr. 12. 3. Infr. 22. 18. és 26. 4. Ad. 3. 25. Gal. 3. 8.

f Emberi mód szerint szól, mellyel jelenti hogy öknélkül és birtelen semmit nő czelekefészec, mi képponillic az igaz Biróhoz. g Az Abraham könyörög Istennac az Sodomabelé kért. h Az Isten kevés jámborokért, fog gonofszakot megtart. \* Rom. 3. 6.

azokkal az mint néktec tettecz, ezac hogy ez 26 emberek ellen ne vétezzetec, mivelhogy ezec jöttec az én házamnac árnyéka alá.

9 Kicfeleléne: Eregy elinnét, Ísmét mondanac: Egyedül itá mi városunkban jövevénylévén, ó szabnac mi nékúncétörvént? Mayd gonofzúból czelekedünic te veled hogy nem azokkal. Esmikor reá rohántac vólna az Lotra, immár az aytót akarjác vala

10 bérontani. Es kinyuytvan az férfiac az ó kezeket, béragadac az Lotot ó hozzájoc, és

11 az aytót bezárjác. <sup>d</sup> Az férfiakat pedig kic az aytó előtt állanac vala, megveréc vakfágyal kicintől fogva nagyfiglá, annyira hogy az aytónac kereléfében megfáradnánac.

12 **E**S mondanac a férfiac Lotnac: Vagyoné Litéz városban valaki hozzád tartazó, akár vöd, akár fiad és leánid? Mindeneket kic te hozzád tartozóc vígy ki ez helyből.

13 Mert elvezitýűc é helyet, mivelhogy ezeknek kiáltáfac nagy az UR előtt Mert az UR küldött minket hogy elvezesűc é várost.

14 Kimenvén azért az Lot, szóla az ó veínecc, kic az ó leánit vóttéc vala, és monda: Kelyetec fel, mennyetec ki ez helyből, mert mayd elvezitý az UR é várost, de az ó veínecc

15 láttatéc czeac tréfálni. Es mikor az háynal feljött vólna, az Angyaloc eröltetic vala az 34 Lotot, mondván: Kely fel, vegyed felelégedet, és az te jelen való két leányodat, hogy el ne vezűc ez városnac büntetéfében. Es mikor késédelmeznéc, fogác a férfiac az ó kezét, és az ó felelégénécc és két leányinac

16 kezeket, mivelhogy az UR kedveane ó néki, és kivívéc ötet és hagyác ötet az városon

17 kivól. Es mikor kivitéc vólna ókezc, móda az egyyc: Szaladgy el, tarts meg az te életeredet, hátra ne tekints, és sohól ez egész mezón meg ne állj, amaz hegyekre szaladgy, hogy el ne vezűc. Es monda Lot néki

18 jec: Ne édes uram. Imé mostan á te szolgád kedvet talált te előtted, és naggyá tórted á te igrálnasságodat, melyet czelekedtél az én életemnecc megtartásában. En pedig nem szaladhatoc amá hegyre, nétalám elér engemet á veszedelem és meghaloc.

19 Imhól közel vagyon egy város, hadd fűsűlac oda, kiczin város az, hadd szaladgyac oda, lám kiczin város az, hogy élyen az én lelkem. Monda azért nékie: Im megtekintelec é dologbánis, hogy el ne vezűcsem azt az várost á mellyről szóltál. <sup>e</sup> Sies, szaladgy oda: Mert nem czelekedheté addig semmit míg oda nem jútűc, azért nevezéc azt az várost † Soárnac.

20 **A**Z nap immár feltámadot vala, mikor 24 az Lot Soárba juta. <sup>f\*</sup> Es boczáta az UR Sodomára és Gomorrhára kénköves tüzet, az Uról az égből. Es elfűlyeszíté á várofokat, és mind azt az egész lapátot, és mind az várofoknac lakosít, az földnecűv 25 és,

26 **E**S mikor az ó felelége hátratekintet vólna, só bálványá változéc.

27 **E**S felkele Abraham reggel, és oda az helyre méne, holou az UR előtt állott va-

28 la. Es mikor tekintet vólna Sodoma és Gomorráh felé, és mind az egész lapátznac tartománya felé, látá hogy felmenne annac á tartománaccűfti, mint az kementzénec fűfti. Es lón mikor elveztené az Isten annac az lapátznac várost, megemlekezéc az Isten az Abrahamról, és kikűldé Lotot az veszedelemből, mikor elfűlyeztené az várofokat á mellyekben lakot vala Lot.

30 **A**Z Lot pedig felméne Soárból hogylakoznéc á hegyen, és ó véle égyyut az ó két leáni, mert fél vala lakni Soárban, és lakozéc egy barlangban ó, az ó leánival egybe. Es monda az ó nagyobbic leánya á kislebbiknec: A mi atyánc megvénhódt, és ninczen é földön férűc ki mi hozzánc béjöhetcne az egész földnec szokála szerint.

32 Adgyunc bort azért innia á mi atyánknac, és hályunc ó véle, és fogadgyunc magot az

33 mi atyánktól. Adánac azért innia bort az ó atyoknac az éttzaka, és bémenvén á nagyobbic, hála az ó atyával, ó pedig nem érzé meg, sem azt mikor az melléje fekűnc

34 néc, sem azt mikor felkelne. Másodnapon monda az nagyobbic az kislebbiknec: Imé én elmúlt éyjel háltam az én atyámmal, adgyunc bort innia ez éyjelis, és mennybé, hály ó véle, és támafűszunc magot á mi atyánktól. Adánac azért az éttzakais az

35 ó atyoknac innie bort, és felkelvé á kislebbikis hála az ó atyával, ó pedig nem érzé meg mikor az oda fekennéc, sem mikor felkelne. Es teréhbe esénec az Lotnac két

36 leáni, az ó atyoktól. Es szűle az nagyobbic fiat, és nevezé azt Moabnac, ez az Moabitáknac atyoc mind ez napiglan. Az

38 kislebbikis szűle fiat, és nevezé azt Benháminac, ez az Ammonitáknac atyoc mind ez mai napiglan.

## XX. Rész.

*Az Abimelech király elveszi Abrahamiól az ó feleséget az Sárát: de mikor az Istétől megintetec vólna az király, megadgya azt Abrahamnac, és megfeddi mind az kestőt, hogy ók adtác vólna arra néki okot.*

1 **E**S elmenvén Abraham innét dél felől való tartománba, lakozéc CADES és SUR között, és lakéc mint jövevény Gerárban. Es monda Abraham az ó felesége felől: En húgom. Elkűlde azért Abimelech az 2 Gerárnac királyá, és elviteté az Sárát. Méne pedig az Abimelechez Isten álombam értzaka, és monda nékie: Imé ezennel meghalsz ez asűszoni állatért az mellyet elhózzattal,

<sup>d</sup> Az tisztaltan bújalkodásnac büntetésénc példája.

<sup>e</sup> Az Isten egy elnem veztheti á gonofzokat, hogy az jokat meg ne tartaná.

† Soár, az az, kicziny. <sup>f</sup> Az Istennecc véttenetes háragjánac az tisztaltan paraszáság ellen, és az órdé kárhozatinnac példája.

\* Luc 17. 29. 2. Pet. 2. 7. 8. Jud. 1. 7. Ezech. 16. 48. Ose. 11. 8. Ier. 50. 40. Efs. 13. 19.

<sup>B</sup> Az szenteknec nagy eseteke nec példája.

4 zattál, mivelhogy ő nékie férje vagyok. Az Abimelech pedig ingyen nem illette vala á Sárát, és móda: Uram az igaz és ártatlan népetis megöldöd? Avagy nem ő mondotta énnekem, á Sárás pedig azt mondotta, ennekem bátyám, á az én szívemnek ártatlanságában, és az én kezimnek tisztaságában miveltem ezt.

6 Es monda az Isten nékie álomban: Enis tudom hogy á te szivednek ártatlanságában mivelted ezt, azért tartoztatlak én is, hogy ne vétkeznél én ellenem, azért nem engedtem hogy illetnéd azt.

7 Monstan azért add-meg az embernek az ő felelégét, mert propheta, és imadkozik te értőd és éliz, hogy ha pedig meg nem adandod, judgyad hogy bizonyly meghalísz, mind te, mind pedig valami hozzád tartozó.

8 Felkele azért Abimelech reggel, és előhivatá mindé szolgálait, és megbefizéllé mind é befizédeket az ő halláfokra, és azoc igen megremülénec. Azután hivatá Abimelech az Abrahamot, és móda nékie: Mit czelekedtél mi velűm? Es mit vétkeztem te ellened? hogy én reám és az én országomra illyé nagy bunt hoztál, olyat czelekedtél en ellenem, melyet nem kellett volna czelekedned.

10 Es monda Abimelech Abrahamnac: Micsodára nézve mivelted ez dolgot? Felele az Abraham: Mert így gondolom vala: Bizony ninczen az Isteni felelem ez helyen, megölnec azért engemet az én felelégemért.

12 Bizonyly pedig énnekem húgomis, mert az én atyámuac leánya, de né az én anyám leánya, és énnekem adatott felelégül.

13 Es mikor az Isten kibúdoslata engemet az én atyámuac házából, akkor mondám az én felelégénec: Illyen irgalmaságot czelekedgyél én velem, mindenűt valahova megýűnc, á azt mondgyad én feléd, én bátyám ez. Accor az Abimelech von juhokat, ökrököt, szolgálkat és szolgálóleányokat, és adá azokat Abrahamnac, és megadá néki Sárát az ő felelégét.

15 Es monda az Abimelech: Imé az én tartományom te előtéd vagyok, á holort te néked jónac tettic ott lakjál. Az Sáránac pedig monda: Imé adtam á te bátyádnac ezet ezüst Siclust: c Esimé ő mind azoknac szeméinec befedezője, kic te veled vadnac, mind pedig egyebeknec, és ez után okos légy.

17 Könyörge azért Abraham az Istenec, és meggyogyítá Isten az Abimelechet, és az ő felelégét, és az ő szolgáló leánit hogy szülnénc. Mert az UR erőllen bezártotta vala az Abimelech háza népénec méhét, és az Sáráért Abraham felelégéért.

XXI. Réf.

Születic az Isác az Istenec ígérati szerint, környűlmeteli azt Abraham, küzi á Hágart mind Ismaellel egybe, lakozic Ismael az pusztában. Abimelec frigyét szerez Abrahammal.



1 ZEC után meglátogató az UR á Sárát, á mint mondotta vala, és az UR ácképpé czelekedé az Sárával az miképpé szólott vala. \* Mert fogada az ő méhébé és szűle Sára az Abrahamnac fiat az ő vénfégebé, az időben melyet módot vala néki az Isten.

3 Es nevezé Abraham az ő fiát, á ki néki születet vala, az kit néki szűlt vala Sárát, Isáknac.

4 Es környűlmeteli Abraham az ő fiat Isákot, mikor nyóltzad napi vólna, az mint paranczóltá vala néki az Isten. Abraham pedig szűz estrendós vala, mikor néki szűlétéc az Isác az ő fia.

6 Es monda az Sára: Nevetéft szerzett az Isten enékem: Valaki azt halládgya, én velem egyűt nevetvén örül. Imé monda: Kiczoda módotta vólna Abrahamnac hogy az Sárát fiaikat szoptatna? mivelhogy az ő vénfégebén szűltem fiat.

8 Mikor pedig felnevedett vólna az gyermek, az téyről elvázlaté, és az Abraham szerze nagy lakodalmat, á mely nap az téyről, elvázlaté az Isác. Mikor látta vólna pedig Sáráh az Egyprumbéli Hágárnac fiát, melyet szűlt vala az Abrahamnac, hogy czufolná az Isákot. Monda az Abrahamnac: \* Kűd el ez szolgáló leánt mind az ő fiával egybe, mert nem lézzen örökös é szolgálóleánnac fia az én fiammal Isákkal egyűt. Az Abrahamnac pedig é dolog felötte igen nehéznec tettic vala, az ő fiáért.

12 Es móda az Isten Abrahamnac: Ne tetegyec néked nehéznec á gyermeknec és á szolgálóleánnac dolga: Valamit mondot néked az Sáráh engedgy az ő szavánac; á Mert Isákról nevezte néked á te magod. Mindazáltal á szolgálóleánfiatis nagy néppé tészem, á az, Isácmivelhogy az te magod. Felkele azért Abraham jó reggel, és von kenyeret és egy tömögűz örökösöd az ló vizer, és adá Hágárnac, felvetvén azt az ő veá néznec az vállára, á gyermekétis vővé, és kibozzáta á igeretec, melyszolgálóleánt, kic elméne és búdoléc az Beer ket töttem te féba pusztájában: néked.

15 ES mikor á viz elfogyot vólna, letévé az gyermeket egy fi alatt. Es elmenvén leüle ellenébe á gyermeknec, ugymint egy keziből való lóvéfnite: Mert azt mondgya vala: Nem akarom látni mikor az gyermek meghal, és ellenébe ülve, nagy felszóval írta.

17 Meghallá pedig Isten á gyermeknec szavát, azért az Istenec Angyala szóltván mennyből á Hágárt, monda néki: Mi lólt téged Hágart? Ne fél, mert az Isten meghallotta az gyermeknec szavát az helyből az kől vagyó.

18 Kely fel, vedd fel á gyermeket és fogdkéza

a Az az, Jóléki éjmes vetből miveltem, nem gonofs indulatból, vagy ártalomra való szandékból.

Abraham Propheta.

b Tharénac három fia vólt, Abraham, Nachor, Haran, Harannac leánya vólt Iska Genes. 11.

Azt mondgyac á Siduc hogy ez vólt á Sára, kic Abraham mód az ő anyja leányánac, az az, wloka; á sac, de nem az ő anyja leányánac, mivelhogy Tharénac más felelégétől vólt Haran.

† Supra 12. 13.

c Ertelme az az Abimelech módjánac: Tenéked uszroni állat ha urad nem vólna so veszedelemben foganál. Dete néked urad és férjed az Abraham, az ő biradalmu alá és öltaima alá adattál felelégül. Azért tartoztatgyac meg mindene magokat te téled, és azért fedezic bé az ő szemeket hogy gonofs vege te reád ne nézzenec. Dete azt megtagadád: Azert ez után azt ne miveld.

† Supra 17. 18. és 18. 20.

\* Gal. 4. 23. Heb. 11. 21.

\* Galat. 4. 30.

† Roman. 9. 7. Heb. 11. 18.

a Az az, Isác igűz örökösöd az ló veá néznec az vállára, á gyermekétis vővé, és kibozzáta á igeretec, melyszolgálóleánt, kic elméne és búdoléc az Beer ket töttem te féba pusztájában: néked.

19 ötet, mert én nagy néppé teszem ötet. Es megnitá Isten az ő fizeit, és látá egy kútfejet, oda méne azért és megtörté az tömlőt vízzel, és innya ada az gyermeknek.

20 Es vala Iste az gyermeckel, lakic vala pedig az puztában, és vala kézives. Lakozéc mondoc, az Pará puztájában és von útki feleséget az ő anyja Egyptumból.

21 Előn az időben, hogy izólna b Abimelech és Pichol à király seregének hadnagya az Abrahamnác ilyen szókkal: Az Isten vágyon te veled, mindenekben valamelyeket czelekefzel. Mostà azért eskedgyél meg ennékem az Istenreit, hogy sem én ellené, sem fiam, sem unokan ellen álnokságot néczelekefzel, hané az minémű igralmassággal czelekedtem én te veled, olyian igralmassággal czelekefzel éa velem és ez tartománnyal, mellyben jövevény voltál. Es módá Abraham: En meg eskedzem. Megdorgálá pedig Abraham az Abimelechet à kútért, mellyet erővel elvöttec vala az Abimelech szóljai. Es monda Abimelech: Nem tudom kiczo da mivelte é dolgot, te is nem módottad meg ennékem, nemis halloztam ez előt ez dolgot, hanem ez mai napon. Von azért Abraham juhokat, birmokat, és adá Abimelechnek, és ketten szövetséget szerzéc nec. Es állata Abraham az ő nyájából hét juhokfélélé. Es monda Abimelech Abrahamnác: Mire való ez hét juhocz mellyeket félélé állatál? Es felele Abraham: Hogy elvegyad ez hét juhokat én tőlem, hogy legyenec ennékem bizoniságul, hogy én álltam ezt é kútát. Azért nevezéc egyenlő akarattal azt à helyet c Beersebánac, mivel hogy mind ketten ott esküttenec vala meg. Es minekutánna szövetséget törtéc volna Beersebában, felkele Abimelech és Pichol az ő népénec hadnagya, és megtérénec az Philistéusóc tartományába. Es ultiere Abrahamu fákát Beersebában, és d tisztelé ott az öröké való erős URNAC nevét. Es az Philistéusóc tartományában sóc ideig lakéc Abraham mint jövevény.

Abimelech az Abrahammal szövetséges szerkez esküvissel.

Beerseba, az az esküvetségek kutyja.

Segítlegül. Iva.

gyedet à kit szeretesz, tudniillc az Isákót, és mennyel az Morijánac földére, és † áldozd meg ott ötet égő áldozatul az éggyic hegyé, az mellyet mondanoc.

3 Felkele a azért az Abraham jó raggel, és megnyergelé az ő szamarát, és vövé melléje két (zolgá)át, az Isákotis az ő fiát, és mikor az égő áldozathoz fát hafogatott volna, felkele és elindúla az helyre, mellyet néki mondott vala az Isten. Harmad napon felemelé az ő fizeit Abraham, és látá távól az helyet. Es monda Abraham az ő szolgáinac: Maradgyatoc it à számarral, én pedig és az gyermek elmegyünec anoda, és minekutánna imádkozavdunc, megtérunc hozzátoc. Vövé azért Abraham az egő áldozatra való fákát: és adá azokat az Isáknac az ő fiánac vállára, ő maga pedig vízi vala kezében à tüzet, és az fegyvert, és úgy mennece vala ketten. Es megszólítván Isác az Abrahamot az ő atyát, monda: Édes Atyám, Ki monda: Im hól vagyoc édes fiam, Es monda Isác: Im hól vagyon à tűz és à fa, de hól vagyon az áldozatra való állat: Felele Abraham: Az Isten gondot visel az égő áldozatra való állatra édes fiam. Es mennece vala ketten egygüc. Es mikor jutottac volna à helyre, mellyet Isten néki mondott vala, kezítte ott az Abraham oltárt, à fát reája raká, és † megkötözé az Isákot az ő fiát, és felveté ötet az oltátra, az fára fellyül. Es kinyuytván Abraham az ő kezét, vövé az ő fegyverét hogy az ő fiát megölné.

† Erős és alhatatos hitnek példája, hogy az Abraham illy nagy kiseret alatt meg noon fárada és elnem hanyatl, hanem az Isten igeretéhez támaszkodván, enged az ő parancsolattjánac, Roman. 4.

† Jac. 2. 21.

XXII. Rész.

Az Isten megkérte Abrahamot és parancsolta neki hogy az Isákot megáldozza. kit mikor az Abraham Isten parancsoltja szerint megakarna elni, megáldozta Istentől hogy azt ne mivellje, és megáldatta az ő engedelmes ségért.



Előn ezeknek utánna, az Iste megkérte Abrahamot és monda néki: Im hól vagyoc én. Es monda: Vegyed mostan az te adát, am az te egygetlen ég-

11 A Ckor szólítá ötet az Urnac Angyala, és monda: Abraham Abraham, ki felele: Im hól vagyoc én. Es monda: Ne nyuvitád ki à te kezedet az gyermeckre, és meg ne hántsd ötet: mert most elvitetem meg hogy féled az Istent, hogy nem kedvezél az te fiadnac, az te egygetlen egygednec.

13 Es mikor felemelte volna Abraham az ő fizeit, látá hogy egy Kos akadott volna meg szarvánál fogva az szövetségben háta megitt, és elmenvén Abraham elő hozá à kőt, és azt áldozá meg égő áldozatul az ő fia helyet. Annakokaert nevezé Abraham azt az helyet illy nével: Az URGONDOT VISEL. Azért mondgvac mostis példa beszédben, Az URnac hegyén gondot viselnece róla. Szólitá az után az URNAC Angyala Abrahamot másoldoztis az égéből. Es monda: En magamra eskedzéc azt mondgva az UR: Mivel hogy ez dolgot czelekedéd, és né kedvezél à te fiadnac, à te egygetlen egygednec: b b Abraham

17 Hogy gazdagó megáldalac tégedet, és bővöngedelmesfége len meg sokaitó à te magodat mint az génece jutabnac. és mit az tégerpartyan való fövenyét, és à te magod örökéig szerint bírnai

Amos 4

† Smp. 12. 3. és  
18. 18.  
Infr. 26. 4.  
Ait. 3. 25.  
Gal. 3. 8.  
c Az Mesias  
felől való igé-  
sége.

d Ez is az A-  
braham éne-  
gésének  
jelméne.

18 bírn fogja az ő ellenfélének kapuit. † c Es megáldatnak az te magodban földnek minden nemzetfégi, mivelhogy engedtl az én befzedemnek. Megtére azért Abraham az ő szolgálhoz, kic felkeléne és égyút elmenéne Beertebába, és lakozé Abraham Beertebában.

20 ES lón mind ezeknek utánna megmondá Abrahamnac, Am (ugy mond) a Milchais szült fiaikat az Náchornac a te atyadfiának. d Az Uzt első szülöttét, és az Búzt annak atyafiát, és az Kemuet az Aramnac atyát. Az Cheseder, Hazot, Pildast, Sidaphot, és Bethuel. Az Bethuel pedig nemzé az Rebecát. Es nyóltz fiaikat szülé Milchah az Nachornac, az Abraham atyafianac. Az ő ágyafais kinceneve Reuma vala, szülé nékie a Tebat, Gahamoth, Thahast, és a Mahhacat.

## XXIII. Rész.

Meghal az Abraham felesége az Sára, sratya ötet Abraham, veszen temetőre való helyet az Chanaan földön bizonyos áron, és eltemeti ott az ő halottát.



1 A LA pedig az Sárának élete, száz huszonhét éltendő, ez éltendőc volt az Sára életének éltendei.

2 Es meghala az Sára Chiriath Atba nerő városban, (mely most Hebronnac bruttatic,) a Chanaannac tartományában, és béméne Abraham hogy sratya és kefégenéje a Sárát. Felkele azután Abraham a az ő halottya elől, és szóla az Heth fiainac, ezt mondván: Idegen és jóvevény vagyok ti közöttetec: Adgyatoc ő nékem temetése való örökféget közötetec, hogy temessem el az én halottamat ki én előlem elvételtem.

3 Feléle nec pedig az Heth fiaji az Abrahamnac, mondván ő nékie: Halgald meg az mi befzedünkert jó uram: Istentől való Fejedelem vagy mi közöttünc, az mi temetőhelyeinc közöttü a mely legufztefégesb, abban temessed el a te halottadat, senki mi közöttünc meg nem tiltya az ő temetőhelyét, hogy ott ne temetnéd az te halottadat.

4 Felkele azért az Abraham, és fejer hayta annak a tartománnac népének, tudniillic, az Heth fiainac. Es szóla ő vélec ezt mondván: Ha a te akartátoc hogy én eltemessem az eu orzám elől elvölt halottat, halgaltatoc meg engemet, és efedeztetec én éröttem az Ephron előtt a Sohárnac fia előtt. Hogy adgya nekem a Macpelában kóból kivágot temetőhelyét, mely az ő mezejének szélénben vagy, igaz árián adgya nekem azt, ti közöttetec temetése való örökfégül.

5 Az pedig az Ephron lakic vala az Heth fia

a Szabad ember az ő halottyaát sratya, de meretlece senki mint Abraham.

között. Felkele azért az Ephron-Hithéus az Abrahamnac, az Heth fiainac halláfokia, mind azoknac tudniillic, a kic bémennec vala az ő városának kapuján, ezt mondván: b Nem úgy szerető uram, hald meg az én szómat, az mezőt nekced adom, és a mely kóból vágot temetőhely abban vagy, hinac vagy. az én nemzetégemből való nép előtt nekced jofcagnac igazadom azt, hogy temessed az te halottadat. xan való megvételénc péld.

6 Akkor meghayta magát az Abraham, annak tartománnac népe előtt. Es szóltá az ája.

7 Ephront annak az tartománnac népének hallafára, ezt mondván: Ha te nékem adod az mezőt, kérlec hald meg befzedemet, megadom az mezonc árát, kérlec vedd el rólem, azután eltemetem ott az én halottamat. Ismét felele az Ephron az Abrahamnac, mondván nékie: Szerető uram halgald meg az én befzedemet: Az föld négyfáz ezült Siciust ér, én köztem és te között való barátságos névcs, miczoda ez? Azért temessed el a te halottadat. Engede c azért c Veszen Abraham Ephronnac, és megadá Abraham braham az Ephronnac mértec szerint a pénzt, melyet Chanaan földön mondot vala az Heth fiainac halláfokia, do-temető helyt bizonyos áron, melyel el foglallya az földet.

8 Es ezenképpen az Ephron mezeje mely Macpelában vagy, mely Mamrénac ellenébe vagy, mind az kóból vágot temetőhelyet egybe mely abban vagy, és minden fákkal mellyec az mezőben vadnac, és az mellyec vadnac annak határában köröskörnyül, Abrahamé lón. Es öröklégül Abrahamnac adattaté az Heth fiainac szemec előtt, és mind azoknac szemec előtt, kic az városnak kapuján bémennec vala. d Azután eltemeté Abraham az ő feleségét az Sárát az Macpelah mezejénc kóból vágot kopórlójában az Mamre ellenébe, mely most Hebronnac mondaté, az Chanaannac tartományában. Minekutánnaz az mező és abban való kő kopórló Abrahamtól megvételtem volna az Heth fiaitól örökfégeterint való temetőhelyeenc.

## XXIV. Rész.

Az Abraham megékerteti az ő szolgálját hogy nem veszen Isáknac feleségét az Chanaanúfoknac leányi közzül, hanem az ő Atyannac az Tharénac háza népe közzül, elválta azért szolgáljat Mesopotamiába, és onnat hozza Rebecát az Bathuel leányat feleségül az Isáknac.



1 Z Abrahá pedig immárván ember vala, és idős, az UR pedig mindenebbé megálotta vala ötet. Mőda azért Abrahá az ő házának öregb szolgáljánac, ki ő néki

minden hozzá tartozó jószágával bír vala. Tegyed mostan az te kezedet az én tompora alá. Hogy megeskellec tégedet az URra, az ménec és az földnec liténc, hogy nem veszel felelőget az én fiamnac az Chananéufoknac leányi közöttül, kik között én lakom. Hanem elmegy az én földembe, és az én rokonságim közzé, és onnet veszel az én fiamnac Isáknac felelőget. Monda pedig ő neki az a szolga: Talán nem akar az a leánzó én velem eljönni ez földre, vizszavigemé azért az te fiadat az földre az honnét kijöttel? Ki felele: Meglásd, az én fiamat oda viszszaz ne vigyed. Az UR az ménec Istene, ki engemet kihozott az én atyámnac házából, és én rokonságimnac földökből, és énnekem szőlött, ki énnekem megesküött, ezt mondván: † Az te magodnac adom ezt ez földet, ő elboczátyta az ő Agyalát te előtted, és onnet végy az én fiamnac felelőget. Hogy ha nem akar az leány te veled eljönni, ment embel lefelé az esküvéstől: Czac hogy az én fiamat oda ne vigyed. Veté azért az szolga az ő kezét az ő Uránac az Abrahamnac a tompora alá, és megesküvéc néki ez dollogfelől:

10 **E**S minekutánna vött volna az szolga tíz tevéket az ő Uránac tevei közöttül hogy elmenne, (Mert az ő Uránac minden gazdaglaga annac kezében vala, ) Felkélven elment a Mesopotamiába, az városba, mellybé Nachor lakic vala, Esmegnyugorá az tevéket az város kivől egy kút fonál, estve felé, mikorba tudniüllic ki szokta vala menni az leánzó víz meríteni. Es monda az szolga: Uram, én uramnac az Abrahamnac Istene, adgyad hogy nyerjem meg azt ma az mit én kívánoc, és czelekedgyél irgalmasságot az én urammal Abrahammal. Imé én álloc az viznec forrása mellé és ez városnac lakosinac leáni kijönec víz meríteni. Légyen azért ez: Hogy a leánzó az kinec azt mondandom; Hayts meg az te vedredet, hogy igyam, és az azt mondandgya, Igyál: Sőt annakfelőtte az te tevedetis megitatom: d Légyen az, az kit szerzettél az te szolgáduac Istáknac, es ezen esmerjem meg hogy irgalmasságot czelekedtél az én urammal.

15 **E**S azunképpen lón: Mert minekelőtte elvégezte volna az beszédet; e Imé az Rebecca kijő vala, melly születet vala az Bethuelnec az Milchah fiánac, melly Milchah Nachornac Abraham atyafiánac felelőge vala, és az ő vedre vala az ő vállán és férfitől nem esmeretetet szűz, ki az forrásra alá méne, és megmeríten az ő vedrét, feljött vala az forrástól. Ackor az szolga eleibe szaludván, monda: Kénc adgy inonnan énnekem egy kevés vizet az te vedröböl. Káncoda: f Igyál jó uram, és

hamar leeresztvén az vedret az ő kezére, innya ada. Es minekutánna innya adot volna néki, monda: Az te tevednekis merítec vizet, míg nem mind egyenként isznac, Es nagy szűzféggel kitöltvén az ő vedröböl az vizet az váluba, elfutamodéc ifűér az forrásra hogy merítene vizet, és merite mind az ő tevinec. Azonközbe az szolga álmélkodic vala ő rayta, és veszteg hálgtván gondolkodic vala azon, hogy megtrudhatná hogy ha az UR megfzerenczesítette volna az ő útát vagy nem. Es minekutánna elvégeztéc volna a tevec az italt, vón elő az szolga egy arany függőt: melly fél szűst nyom vala, és két arany peretzet az leánnac karjába, melly tíz arany szűst nyom vala. Es monda: Kiczoda leánya vagy te? Kénc mond meg nekem; Vagyoné az te atyáduac házában ott hálafira való helyünc? Kinec felele az leány: Az Bethuelnec Milchah fiánac leánya vagyok, melly Bethuel szűlt Milchah az Nachornac. Azután monda: Mind szalma, mind abrac elég vagyon minálunc, és hálafira való helyis vagyon. g Meghaytá magát azért az férfit, h Hala adásfina. és imáda az URat. Es monda: Aldot az példája UR, az én uramnac Abrahamnac Istene, ki nem vonta meg az ő irgalmasságát és igazmondását, az én uramtól, mert engemet az én úramban az UR vezérlett az én uram atyafiainac házokhoz.

18 **E**lfuta azonközbe az leánzó, és megmondá az ő házában az mint ez dolog lett volna. Az Rebecanac pedig vala bátya, kinec neve Laban vala, ki szűzféggel elméne az férfituhoz az forrásokhoz. Mert mikor látta volna az függőt, és az arany peretzeket az ő hűgánac karjain, és hallotta volna az ő hűgánac Rebecanac beszédit, hogy ezt mondaná: Igy szűz szűz nékem az az férfitu, ugy méne ki az férfituhoz, és imé áll vala az tevec mellet az forrásnál.

19 **E**s monda: Jer bé Istennac áldott embere, mit állasz itt kinn, holott én néked házat készitettem, és helyet az tevéknek. 20 Elbéméne azért az házhoz, és az tevékről lezedé az terhet, és ada az Laban azoknac szalmát és abrakot, és vizet az ő lábainac és azoknac láboknac megmosására kik ő véle valának.

21 **E**S mikor ételt tettec volna ő eleibe, monda: Nem élzem, míg nem megmondom az én beszédemet. Monda azért Laban: Mond meg. Monda azért: i En az Abraham szolgája vagyok. Kit az Isten czudálatos képpen megáldot, annyira; hogy igen felnevedet: Mert adot neki juhokat, barmokat, ezűstet, aranyat, szolgákat, szűzgáló leányokat, tevéket, szamárakat. 22 Es szűlt az Saráh az én uramnac felesége, fiát az én uramnac az ő vénsegeben, ki minden jószágát marhájat annak adta.

† sup. 12. 7. és 13. 15. és 15. 18. Inf. 26. 4.

a Az regie az a szolgákat így eszkéztetec vala, az szolgac az ő urac tompora alá tevére vala kezeket, mellyel; elentec vala az szolgac, hogy az ő urac biradalmánac akarnac alája vetettec lenni.

b Mesopotamia, az az, viz között való föld, érti pedig az Tigris és Euphrates között való Syriat.

c Az hazáságot, Istent félelémel és könyör. gésselkel elkezdens.

d Istennac gonnya visfelelé és igazgatása szűrte leznenec mindene.

e Istent gondvilfelelenec példája.

f Szemermet, serény, és jó dolgot lea az ónac példája az Rebeca.

h Gazdalkodásnac példája.

i Serény, gyors és hív szolgánc példája.



4 mim. Az Midiannac pedig fia: Ephah, Epher, Hanoch, Abida, és Eldaah: Mind  
 5 ezec Ceturahnac fiai. Valamie pedig Abrahamnac vala, mind azokat Isáknac adta  
 6 la. Az ő ágyasnac pedig fiainac, az melly  
 7 ágyasi néki valánac, ada az Abrahá ajándé-  
 8 kokat, és elválazta azokat az ő fiátul Isák-  
 9 tul még éltében napkelet felé, napkeleti  
 10 tartományba.

24 szolgál az kisebbiknec. Es mikor bétóltec  
 25 vólna az szüléfnec napjai, ime kétötös gyer-  
 26 mek találtatánac az ő méhében. Az melly  
 27 először születéc, vala posgás és mindenekül  
 28 szőrös mint egy lánac, és nevezéc azt Efaun-  
 29 nac. \* Azután születéc annac attyafia, és az,  
 30 az ő kezével tartya vala az Efaunac lárkát,  
 31 azért nevezéc azt Jacobnac. Az Isác pedig  
 32 hatvá éftendős vala mikor ezeket szüléc az  
 33 Rebeca.

\* Ose. 12. 2.  
 Matih. 23.

Abrahamnac életénec esztendei 175.  
 b Abrahamnac halála.  
 c Tiszteffeges temetésnec példája.

7 EZ pedig az \* Abraham életénec esztendei-  
 8 neiceideje, a melly esztendőkiégelt, száz  
 9 hetvenöt esztendőc. Es elfogyatkozván  
 10 meghala Abraham jó vénséggel megle-  
 11 gedvén, és az ő népéhez takartatéc. El-  
 12 temetéc azért ötet c Isác és Ismael az ő fia,  
 13 az Macpelab temető helyben, az Ephronnac  
 14 Hitthéus Soár fiánac mezejében, melly  
 15 Mamre ellenébe vala. Az mezőben mel-  
 16 lyet vót vala Abraham az Heth fiaitól, hol-  
 17 lott temetterte Abraham, és az ő felesége az  
 18 Sárh. Minckutánna pedig meghala az A-  
 19 braham, megáldá az Isten az ő fiat az Isákot;  
 20 Lakozéc pedig az Isác az Lachai Roi, az az,  
 21 elő és engem látónac † forrásánál.

27 FELnevekednec azért az gyermekek, és  
 28 az Efaunac mester vala az vadafászába és me-  
 29 zei ember vala, az Jacob pedig szelid ember  
 30 és fátorban lakozó vala. <sup>h</sup> Szereti vala az-  
 31 ért Isác az Efavot, mert ańnac vadafásza ked-  
 32 ves vala az ő szájánac, az Rebeca pedig sze-  
 33 reti vala az Jacobot.

<sup>h</sup> Az Istennac vádázását ná gödölván Isác, az ő szája ked- veért azt szereti az kit Isten gyűlöli, és azt gyűlöli az kit Isten szeret.  
 i Az Jacob megveszi az Efaunac az ő elsőszülötésnec méltóságát a vör lámpápon.

† Supra 16. v. 14. és 24. 2.  
 a Ismaelnac nézettsége.

† 2. Chron. 1. 29

† Sup. 17. 20.  
 c Ismael halála.

\* Supr. 16. 12.

12 EZ pedig az Abraham fiánac Ismael-  
 13 nec nemzettsége, melly Ismaelt szüléc vala  
 14 az Egyptombéli Hagar az Sárh szolgálóle-  
 15 ánya, az Abrahamnac. Ezec azért az Ismael  
 16 fiánac nevec az ő nevec szerint, az ő nézettsé-  
 17 gec szerint, az Ismaelnac † elsőszülötte Ne-  
 18 bajot, az után Cedar, Abdecl, és Mibfám.  
 19 Es Mifma, Dumah, Massa. Hadar, The-  
 20 ma, Jetur, Naphis, és Cedmah. Ezec az Is-  
 21 mael fiai, és ezec azoknac nevei, az ő falu-  
 22 jokban, udvarokban, † tizenkét Fejedelmec  
 23 az ő nemzettségeg szerint. \* Ezec pedig az I-  
 24 smael életénec esztendei, száz harminzhét  
 25 esztendőc, és elfogyatkozéc, s meghala, és  
 26 az ő népéhez takartatéc. Lakoztanac pedig  
 27 Havilahról fogya mind az Surig, melly Egy-  
 28 ptus ellenébe vagy on, mind az útg a mellyé  
 29 Assyriába mennec, és az ő attyafiai \* előt  
 30 bört meg.

29 FÖZE pedig az Jacob i valami pépet, és  
 30 megjóve az Efaunac faradva az mező-  
 31 ról. Es monda Efaun az Jacobnac: Engedgyed  
 32 hogy egyem ez veres étkecben, mert igé meg-  
 33 fáradtam, annakokáért nevezéc ötet Edom-  
 34 nac. Felele az Jacob, Add én neké telhát ma  
 35 az te elsőszülötésnec igazságát. Es mon-  
 36 da Efaun: Imé én mindennap vadafászná men-  
 37 vén az haláihoz közel vagyoc, mit használ  
 38 azért nekem az én elsőszülötésnem? Es mon-  
 39 da Jacob: Eskedgyel megtehát nekem ma, és  
 40 megéskövec nekí, és ada az ő elsőszülötécét  
 41 Jacobnac. \* Az Jacob azért ada az Etaunac  
 42 kacayeret, és lenczébbi főzött pépet, ki evéc  
 43 és ivéc és felkelvén elméne, és † ilyen mó-  
 44 don megutálá Efaun az ő elsőszülötécét.

k Az Istenelö- nec ez világin- kon eladgyac az menyzeseket, és noha az on ide- ig, nem bökod- nac, de vögre- meg lattnac melly kart val- lottac.

XXVI. Rész.

Isác az szüléfnec idejen az Abimelech tar-  
 tományába megyen. Kéjertet es szerved az se-  
 lesége mia: Elküldi ötet az Abimelech az ő tar-  
 tományából, baborog az víz mia az Pelisthém-  
 sockal. Az után Abimelech szövetséget szeret  
 az Isákkal.

† Ebr. 12. 36.



1 **E**ŰN pedig nagy éhség abban  
 az tartományban az előbbi  
 2 éhség után, \* melly vala A-  
 3 brahái idejébe. Elméne azért  
 4 Isác Abimelechhoz az Pelis-  
 5 thémoc királyához Gerár-  
 6 2-ba. Mert megjelent vala néki az UR és ezt  
 7 mondotta vala: Ne menny Egyptüba, haúé  
 8 lakjál az földön mellyet mondandoc te né-  
 9 ked. Lakjál ez tartományban † és lélszete  
 10 veled és megáldalac téged, mert te né-  
 11 ked és az te magodnac adom mind eze-  
 12 ket ez tartományokat, hogy megerősít-  
 13 sem amaz én esknévemet, melly meg-  
 14 eskedtem Abrahamnac az te atyádnac.  
 15 4 Megfokasitom az te magodatis mint az  
 16 ég nec. czillagit, és az te magodnac adom  
 17 mind ezeket ez tartományokat: \* Es megá-  
 18 ldatnac az te magodban földnec mindcu  
 19 5 nemzettségi. Mivelhogy engede az Abraha  
 20 az én szómnac, és megörizte az mit paran-  
 21 czoletam megörizni, <sup>h</sup> <sup>i</sup> <sup>k</sup> <sup>l</sup> <sup>m</sup> <sup>n</sup> <sup>o</sup> <sup>p</sup> <sup>q</sup> <sup>r</sup> <sup>s</sup> <sup>t</sup> <sup>u</sup> <sup>v</sup> <sup>w</sup> <sup>x</sup> <sup>y</sup> <sup>z</sup> <sup>aa</sup> <sup>ab</sup> <sup>ac</sup> <sup>ad</sup> <sup>ae</sup> <sup>af</sup> <sup>ag</sup> <sup>ah</sup> <sup>ai</sup> <sup>aj</sup> <sup>ak</sup> <sup>al</sup> <sup>am</sup> <sup>an</sup> <sup>ao</sup> <sup>ap</sup> <sup>aq</sup> <sup>ar</sup> <sup>as</sup> <sup>at</sup> <sup>au</sup> <sup>av</sup> <sup>aw</sup> <sup>ax</sup> <sup>ay</sup> <sup>az</sup> <sup>ba</sup> <sup>bb</sup> <sup>bc</sup> <sup>bd</sup> <sup>be</sup> <sup>bf</sup> <sup>bg</sup> <sup>bh</sup> <sup>bi</sup> <sup>bj</sup> <sup>bk</sup> <sup>bl</sup> <sup>bm</sup> <sup>bn</sup> <sup>bo</sup> <sup>bp</sup> <sup>bq</sup> <sup>br</sup> <sup>bs</sup> <sup>bt</sup> <sup>bu</sup> <sup>bv</sup> <sup>bw</sup> <sup>bx</sup> <sup>by</sup> <sup>bz</sup> <sup>ca</sup> <sup>cb</sup> <sup>cc</sup> <sup>cd</sup> <sup>ce</sup> <sup>cf</sup> <sup>cg</sup> <sup>ch</sup> <sup>ci</sup> <sup>cj</sup> <sup>ck</sup> <sup>cl</sup> <sup>cm</sup> <sup>cn</sup> <sup>co</sup> <sup>cp</sup> <sup>cq</sup> <sup>cr</sup> <sup>cs</sup> <sup>ct</sup> <sup>cu</sup> <sup>cv</sup> <sup>cw</sup> <sup>cx</sup> <sup>cy</sup> <sup>cz</sup> <sup>da</sup> <sup>db</sup> <sup>dc</sup> <sup>dd</sup> <sup>de</sup> <sup>df</sup> <sup>dg</sup> <sup>dh</sup> <sup>di</sup> <sup>dj</sup> <sup>dk</sup> <sup>dl</sup> <sup>dm</sup> <sup>dn</sup> <sup>do</sup> <sup>dp</sup> <sup>dq</sup> <sup>dr</sup> <sup>ds</sup> <sup>dt</sup> <sup>du</sup> <sup>dv</sup> <sup>dw</sup> <sup>dx</sup> <sup>dy</sup> <sup>dz</sup> <sup>ea</sup> <sup>eb</sup> <sup>ec</sup> <sup>ed</sup> <sup>ee</sup> <sup>ef</sup> <sup>eg</sup> <sup>eh</sup> <sup>ei</sup> <sup>ej</sup> <sup>ek</sup> <sup>el</sup> <sup>em</sup> <sup>en</sup> <sup>eo</sup> <sup>ep</sup> <sup>eq</sup> <sup>er</sup> <sup>es</sup> <sup>et</sup> <sup>eu</sup> <sup>ev</sup> <sup>ew</sup> <sup>ex</sup> <sup>ey</sup> <sup>ez</sup> <sup>fa</sup> <sup>fb</sup> <sup>fc</sup> <sup>fd</sup> <sup>fe</sup> <sup>ff</sup> <sup>fg</sup> <sup>fh</sup> <sup>fi</sup> <sup>fj</sup> <sup>fk</sup> <sup>fl</sup> <sup>fm</sup> <sup>fn</sup> <sup>fo</sup> <sup>fp</sup> <sup>fq</sup> <sup>fr</sup> <sup>fs</sup> <sup>ft</sup> <sup>fu</sup> <sup>fv</sup> <sup>fw</sup> <sup>fx</sup> <sup>fy</sup> <sup>fz</sup> <sup>ga</sup> <sup>gb</sup> <sup>gc</sup> <sup>gd</sup> <sup>ge</sup> <sup>gf</sup> <sup>gg</sup> <sup>gh</sup> <sup>gi</sup> <sup>gj</sup> <sup>gk</sup> <sup>gl</sup> <sup>gm</sup> <sup>gn</sup> <sup>go</sup> <sup>gp</sup> <sup>gq</sup> <sup>gr</sup> <sup>gs</sup> <sup>gt</sup> <sup>gu</sup> <sup>gv</sup> <sup>gw</sup> <sup>gx</sup> <sup>gy</sup> <sup>gz</sup> <sup>ha</sup> <sup>hb</sup> <sup>hc</sup> <sup>hd</sup> <sup>he</sup> <sup>hf</sup> <sup>hg</sup> <sup>hh</sup> <sup>hi</sup> <sup>hj</sup> <sup>hk</sup> <sup>hl</sup> <sup>hm</sup> <sup>hn</sup> <sup>ho</sup> <sup>hp</sup> <sup>hq</sup> <sup>hr</sup> <sup>hs</sup> <sup>ht</sup> <sup>hu</sup> <sup>hv</sup> <sup>hw</sup> <sup>hx</sup> <sup>hy</sup> <sup>hz</sup> <sup>ia</sup> <sup>ib</sup> <sup>ic</sup> <sup>id</sup> <sup>ie</sup> <sup>if</sup> <sup>ig</sup> <sup>ih</sup> <sup>ii</sup> <sup>ij</sup> <sup>ik</sup> <sup>il</sup> <sup>im</sup> <sup>in</sup> <sup>io</sup> <sup>ip</sup> <sup>iq</sup> <sup>ir</sup> <sup>is</sup> <sup>it</sup> <sup>iu</sup> <sup>iv</sup> <sup>iw</sup> <sup>ix</sup> <sup>iy</sup> <sup>iz</sup> <sup>ja</sup> <sup>jb</sup> <sup>jc</sup> <sup>jd</sup> <sup>je</sup> <sup>jf</sup> <sup>jj</sup> <sup>jk</sup> <sup>jl</sup> <sup>jm</sup> <sup>jn</sup> <sup>jo</sup> <sup>jp</sup> <sup>jq</sup> <sup>jr</sup> <sup>js</sup> <sup>jt</sup> <sup>ju</sup> <sup>jv</sup> <sup>ju</sup> <sup>jw</sup> <sup>jx</sup> <sup>ky</sup> <sup>kz</sup> <sup>la</sup> <sup>lb</sup> <sup>lc</sup> <sup>ld</sup> <sup>le</sup> <sup>lf</sup> <sup>lg</sup> <sup>lh</sup> <sup>li</sup> <sup>lj</sup> <sup>lk</sup> <sup>ll</sup> <sup>lm</sup> <sup>ln</sup> <sup>lo</sup> <sup>lp</sup> <sup>lq</sup> <sup>lr</sup> <sup>ls</sup> <sup>lt</sup> <sup>lu</sup> <sup>lv</sup> <sup>lw</sup> <sup>lx</sup> <sup>ly</sup> <sup>lz</sup> <sup>ma</sup> <sup>mb</sup> <sup>mc</sup> <sup>md</sup> <sup>me</sup> <sup>mf</sup> <sup>mg</sup> <sup>mh</sup> <sup>mi</sup> <sup>mj</sup> <sup>mk</sup> <sup>ml</sup> <sup>mm</sup> <sup>mn</sup> <sup>mo</sup> <sup>mp</sup> <sup>mq</sup> <sup>mr</sup> <sup>ms</sup> <sup>mt</sup> <sup>mu</sup> <sup>mv</sup> <sup>mw</sup> <sup>mx</sup> <sup>my</sup> <sup>mz</sup> <sup>na</sup> <sup>nb</sup> <sup>nc</sup> <sup>nd</sup> <sup>ne</sup> <sup>nf</sup> <sup>ng</sup> <sup>nh</sup> <sup>ni</sup> <sup>nj</sup> <sup>nk</sup> <sup>nl</sup> <sup>nm</sup> <sup>nn</sup> <sup>no</sup> <sup>np</sup> <sup>nq</sup> <sup>nr</sup> <sup>ns</sup> <sup>nt</sup> <sup>nu</sup> <sup>nv</sup> <sup>nw</sup> <sup>nx</sup> <sup>ny</sup> <sup>nz</sup> <sup>oa</sup> <sup>ob</sup> <sup>oc</sup> <sup>od</sup> <sup>oe</sup> <sup>of</sup> <sup>og</sup> <sup>oh</sup> <sup>oi</sup> <sup>oj</sup> <sup>ok</sup> <sup>ol</sup> <sup>om</sup> <sup>on</sup> <sup>oo</sup> <sup>op</sup> <sup>oq</sup> <sup>or</sup> <sup>os</sup> <sup>ot</sup> <sup>ou</sup> <sup>ov</sup> <sup>ow</sup> <sup>ox</sup> <sup>oy</sup> <sup>oz</sup> <sup>pa</sup> <sup>pb</sup> <sup>pc</sup> <sup>pd</sup> <sup>pe</sup> <sup>pf</sup> <sup>pg</sup> <sup>ph</sup> <sup>pi</sup> <sup>pj</sup> <sup>pk</sup> <sup>pl</sup> <sup>pm</sup> <sup>pn</sup> <sup>po</sup> <sup>pp</sup> <sup>pq</sup> <sup>pr</sup> <sup>ps</sup> <sup>pt</sup> <sup>pu</sup> <sup>pv</sup> <sup>pw</sup> <sup>px</sup> <sup>py</sup> <sup>pz</sup> <sup>qa</sup> <sup>qb</sup> <sup>qc</sup> <sup>qd</sup> <sup>qe</sup> <sup>qf</sup> <sup>qg</sup> <sup>qh</sup> <sup>qi</sup> <sup>qj</sup> <sup>qk</sup> <sup>ql</sup> <sup>qm</sup> <sup>qn</sup> <sup>qo</sup> <sup>qp</sup> <sup>qq</sup> <sup>qr</sup> <sup>qs</sup> <sup>qt</sup> <sup>qu</sup> <sup>qv</sup> <sup>qw</sup> <sup>qx</sup> <sup>qy</sup> <sup>qz</sup> <sup>ra</sup> <sup>rb</sup> <sup>rc</sup> <sup>rd</sup> <sup>re</sup> <sup>rf</sup> <sup>rg</sup> <sup>rh</sup> <sup>ri</sup> <sup>rj</sup> <sup>rk</sup> <sup>rl</sup> <sup>rm</sup> <sup>rn</sup> <sup>ro</sup> <sup>rp</sup> <sup>rq</sup> <sup>rr</sup> <sup>rs</sup> <sup>rt</sup> <sup>ru</sup> <sup>rv</sup> <sup>rw</sup> <sup>rx</sup> <sup>ry</sup> <sup>rz</sup> <sup>sa</sup> <sup>sb</sup> <sup>sc</sup> <sup>sd</sup> <sup>se</sup> <sup>sf</sup> <sup>sg</sup> <sup>sh</sup> <sup>si</sup> <sup>sj</sup> <sup>sk</sup> <sup>sl</sup> <sup>sm</sup> <sup>sn</sup> <sup>so</sup> <sup>sp</sup> <sup>sq</sup> <sup>sr</sup> <sup>ss</sup> <sup>st</sup> <sup>su</sup> <sup>sv</sup> <sup>sw</sup> <sup>sx</sup> <sup>sy</sup> <sup>sz</sup> <sup>ta</sup> <sup>tb</sup> <sup>tc</sup> <sup>td</sup> <sup>te</sup> <sup>tf</sup> <sup>tg</sup> <sup>th</sup> <sup>ti</sup> <sup>tj</sup> <sup>tk</sup> <sup>tl</sup> <sup>tm</sup> <sup>tn</sup> <sup>to</sup> <sup>tp</sup>  <sup>tq</sup> <sup>tr</sup> <sup>ts</sup> <sup>tt</sup> <sup>tu</sup> <sup>tv</sup> <sup>tw</sup> <sup>tx</sup> <sup>ty</sup> <sup>tz</sup> <sup>ua</sup> <sup>ub</sup> <sup>uc</sup> <sup>ud</sup> <sup>ue</sup> <sup>uf</sup> <sup>ug</sup> <sup>uh</sup> <sup>ui</sup> <sup>uj</sup> <sup>uk</sup> <sup>ul</sup> <sup>um</sup> <sup>un</sup> <sup>uo</sup> <sup>up</sup> <sup>uq</sup> <sup>ur</sup> <sup>us</sup> <sup>ut</sup> <sup>uu</sup> <sup>uv</sup> <sup>uw</sup> <sup>ux</sup> <sup>uy</sup> <sup>uz</sup> <sup>va</sup> <sup>vb</sup> <sup>vc</sup> <sup>vd</sup> <sup>ve</sup> <sup>vf</sup> <sup>vg</sup> <sup>vh</sup> <sup>vi</sup> <sup>vj</sup> <sup>vk</sup> <sup>vl</sup> <sup>vm</sup> <sup>vn</sup> <sup>vo</sup> <sup>vp</sup> <sup>vq</sup> <sup>vr</sup> <sup>vs</sup> <sup>vt</sup> <sup>vu</sup> <sup>vv</sup> <sup>vw</sup> <sup>vx</sup> <sup>vy</sup> <sup>vz</sup> <sup>wa</sup> <sup>wb</sup> <sup>wc</sup> <sup>wd</sup> <sup>we</sup> <sup>wf</sup> <sup>wg</sup> <sup>wh</sup> <sup>wi</sup> <sup>wj</sup> <sup>wk</sup> <sup>wl</sup> <sup>wm</sup> <sup>wn</sup> <sup>wo</sup> <sup>wp</sup> <sup>wq</sup> <sup>wr</sup> <sup>ws</sup> <sup>wt</sup> <sup>wu</sup> <sup>wv</sup> <sup>ww</sup> <sup>wx</sup> <sup>wy</sup> <sup>wz</sup> <sup>xa</sup> <sup>xb</sup> <sup>xc</sup> <sup>xd</sup> <sup>xe</sup> <sup>xf</sup> <sup>xg</sup> <sup>xh</sup> <sup>xi</sup> <sup>xj</sup> <sup>xk</sup> <sup>xl</sup> <sup>xm</sup> <sup>xn</sup> <sup>xo</sup> <sup>xp</sup> <sup>xq</sup> <sup>xr</sup> <sup>xs</sup> <sup>xt</sup> <sup>xu</sup> <sup>xv</sup> <sup>xw</sup> <sup>xx</sup> <sup>xy</sup> <sup>xz</sup> <sup>ya</sup> <sup>yb</sup> <sup>yc</sup> <sup>yd</sup> <sup>ye</sup> <sup>yf</sup> <sup>yg</sup> <sup>yh</sup> <sup>yi</sup> <sup>yj</sup> <sup>yk</sup> <sup>yl</sup> <sup>ym</sup> <sup>yn</sup> <sup>yo</sup> <sup>yp</sup> <sup>yq</sup> <sup>yr</sup> <sup>ys</sup> <sup>yt</sup> <sup>yu</sup> <sup>yv</sup> <sup>yw</sup> <sup>yx</sup> <sup>yy</sup> <sup>yz</sup> <sup>za</sup> <sup>zb</sup> <sup>zc</sup> <sup>zd</sup> <sup>ze</sup> <sup>zf</sup> <sup>zg</sup> <sup>zh</sup> <sup>zi</sup> <sup>zj</sup> <sup>zk</sup> <sup>zl</sup> <sup>zm</sup> <sup>zn</sup> <sup>zo</sup> <sup>zp</sup> <sup>zq</sup> <sup>zr</sup> <sup>zs</sup> <sup>zt</sup> <sup>zu</sup> <sup>zv</sup> <sup>zw</sup> <sup>zx</sup> <sup>zy</sup> <sup>zz</sup>

\* Supr. 12. 10.

† Sup. 13. 15. 16.

\* Supra 12. 20. 22. 19.

\* Az asz Romi állatnac méhénec gyümölcs a Isten ajándéka, † Rom. 9. 10.

\* Szent palmarj az az az, Rom. 9. 10.

ranczolatimat, rendelésmet, és az én törvényimet. Lakozécazért Ífác Gerárban.

**E**S mikor annak az helynec lakósi tudakoznának az ő feleség felől, azt mondgya vala: En húgom. <sup>a</sup> Mert fél vala azt mondani, én feleségem, hogy meg ne öllyenec *egy mond* engemet ez helynec lakósi az Rebecáért, mert igen szép ábrázatú vala.

**E**s történc mikor locideig lakot volna ott az Ífác, hogy az Abimelech az Pelisthéusoknak királlya kitekintvén az ablakon, látná az Ífákok jározni Rebecával az ő feleségével.

Hávatá azért <sup>b</sup> Abimelech az Ífákok, és monda: Imé bizony te feleséged, miért mondottad tehát: En húgom? Es felesé néki Ífác: Mert ezt gondolám: Netalán megölnéc érótte. <sup>c</sup> Es monda <sup>c</sup> Abimelech: Miért mivelted ezt mi velünec? Esheter volna ez, hogy az kősfég közzül hált volna valaki az te feleségeddel, és hoztál volna mi rejáne bünt.

Paranczola azért az Abimelech mind az egész kősfégnec, eztmondván: Valaki ez embert vagy ennec feleségé illeendi, kétfegnélkül megkel halni.

**E**S vete az Ífác azon az földén, és lőa Erayta száz annyi, és megáldá őtet az UR.

**E**s megnevedé <sup>d</sup> az az firsú, és előlölök mégyen vala fruntelen gyarapodván, míg nem felötte igen megnevedé. Es vala ő néki loc apró és öreg barma, és szőlőgája, annyira hogy irigykednénc ő reája az Pelisthéusoc. <sup>e</sup> Es mind az kútakat mellyeket az Abrahamnac az ő attyánac szolgálta, vala ő idejében, megrekesztéc az Pelisthéusoc, és földvel bétöltéc azokat.

**E**s monda Abimelech Ífáknac: Meny el miközölnéc, mert sokkal hatalmasbá lettel minálunknál.

**E**lnénc azért onnét Ífác, és az ő fátorit felvoná Gerarnac völgyében, és ott lakéc.

Es sinét megála az kútakat Ífác, mellyeket ástac vala az ő attyánac Abrahamnac idejében, mellyeket az Abraham hólta után bétöltetec vala az Pelisthéusoc, és azon nevekel nevezé azokat, az melly neveket azoknác adot vala az ő attya.

**E**s mikor az Ífác szolgálta abba a völgyben ástánac, találkoznac ott élő víz nec tonárua. Haborgánac pedig az Gerárnac páztortí az Ífáknac páztortival, ezt mondván: Miénc az víz. Annakokaért nevezé az kútát, Esék nec, mivelhogy ő véle azért haborgottac vala. Az után mikor más kútát ástac volna, azért is haborgánac, nevezé azért az kútát Sithanac. Es elmenvén onnét, mikor más kútát áfot volna, nem haborgánac azért, annakokaért nevezé azt Rehobothnac, mert azt mondgya vala: Imár rágas határokat adot az UR mi nekünec, hogy gyarapodhassunc ez tartómanban.

**E**lynénc pedig onnét Beersebába. **E**s

**E**s mikor Elau negyven eztezdős volna, vővé magánac feleségül az Jehudithot, az Beeri Hitthéus leányát, és az Bómathot az Elon Hitthéus leányát. <sup>\*</sup> Es ke-

<sup>\*</sup> **E**s mikor Elau negyven eztezdős volna, vővé magánac feleségül az Jehudithot, az Beeri Hitthéus leányát, és az Bómathot az Elon Hitthéus leányát. <sup>\*</sup> Es ke-

<sup>\*</sup> **E**s mikor Elau negyven eztezdős volna, vővé magánac feleségül az Jehudithot, az Beeri Hitthéus leányát, és az Bómathot az Elon Hitthéus leányát. <sup>\*</sup> Es ke-

<sup>\*</sup> **E**s mikor Elau negyven eztezdős volna, vővé magánac feleségül az Jehudithot, az Beeri Hitthéus leányát, és az Bómathot az Elon Hitthéus leányát. <sup>\*</sup> Es ke-

megjelenec néki az UR éttzaka, és monda: En vagyoc az Abrahamnac az te Atyádnac Istene: Ne fély, mert te veled vagyoc, és megáldalac tégedet, és megfokasítom az te magodat az Abrahamért az én szolgálomért.

**E**píte azért ott Oltárt, és segítégü hívá az URnac nevét, és felvoná ott az ő fátorát, az után álanac ott az Ífác szolgálai kútát.

**A**z B Abimelech pedig elménc ő hozzája g *Abimelech* Gerarba, és az Ahuzath ki néki barátja *király sóder* vala, és az Pichol az ő seregénec Hadnáséget szeréz *Ífá* k el, kit az elő

**E**s monda nékiec Ífác: Miért jöttec én hozzám, ha engemet gyfűlötéc ti, és kiküldöttetec engemet hogy ne lakjam *bírodalmából* köztetec. Kifelelénc: Bizonyval láttúc hogy az UR volna te veled, és ezt mondóc, legyen esküvés mostan mi köztünc, mi köztünc mondom, és te közted: **A**zért kétféc vagyunc te veled hittyet szerzeni.

Hogy minket semmi gonoszval nem illgetsz, miképpen hogy mi ingyen sem illtünec tégedet, és miképpen: tuc jot czelekedtünec veled, és ílboezátunc téged békeféggel. Te azért Istenec áldot embere engedgy ennec. Minekutánna azért lakodalmot szerzet volna nékiec, és ötrec itaac volna: Felkelvén jó reggel egy másnác megesküvénc, és elboezátá őket Ífác, kie elmenénc ő tőle békeféggel. Ugyan azon napon eljövénec az Ífác szolgálai, és hírt mondánac néki az kút felől az mellyet ástac vala, és mondánac: Találtunc vizet. Es nevezé azt Sibahnac: Azokaért annac az városnác neve Beersebah mind ez mai napiglan.

**E**S mikor Elau negyven eztezdős volna, vővé magánac feleségül az Jehudithot, az Beeri Hitthéus leányát, és az Bómathot az Elon Hitthéus leányát. <sup>\*</sup> Es ke-

<sup>\*</sup> **E**s mikor Elau negyven eztezdős volna, vővé magánac feleségül az Jehudithot, az Beeri Hitthéus leányát, és az Bómathot az Elon Hitthéus leányát. <sup>\*</sup> Es ke-

<sup>\*</sup> **E**s mikor Elau negyven eztezdős volna, vővé magánac feleségül az Jehudithot, az Beeri Hitthéus leányát, és az Bómathot az Elon Hitthéus leányát. <sup>\*</sup> Es ke-

<sup>\*</sup> **E**s mikor Elau negyven eztezdős volna, vővé magánac feleségül az Jehudithot, az Beeri Hitthéus leányát, és az Bómathot az Elon Hitthéus leányát. <sup>\*</sup> Es ke-

<sup>\*</sup> **E**s mikor Elau negyven eztezdős volna, vővé magánac feleségül az Jehudithot, az Beeri Hitthéus leányát, és az Bómathot az Elon Hitthéus leányát. <sup>\*</sup> Es ke-

XXVII. Rész.

*Ífja Mózes ez Caputban mimódon Jácob az anyannac meszterféggel elvötte Ífáktul az áldást az Esau: tőzetiben, melly dologért halállal fenyegeté Jácobot az Esau. de az annya tanácsából az Jácob szalad Mesopotamiába.*

**I** Slón hogy mikor megvénhűdt vőna az Ífác, és meghomályosodtat vőna az ő szemei, annyira hogy nem látna, szőlítá az ő nagyobbic fiát az Esávot, és monda nékie: Edes fiam, Ki felesé ő néki:

**2** Im hól vagyoc. Es monda: Imé megvénhűdtem, és nem tudó az én halálomnac napját.

**3** Kérlec annakokaért vegyed az te fegyvedet, tegzedet és kezivedet, és kimenvén az mezőre vadalsz énnekem vadat. Es ezinály énnék az én kedvé szérint való étket, és hozd elő énnékem hogy egyé, és áldgyon meg rég **das**

**B 4**

<sup>a</sup> Emberrig-arólógynac jellemje.

<sup>b</sup> Mostertzic menés az régi világnac tisztasága, mert az pogány Abimelech a tisztaságot is hogy az firsú más ember feleségével jászodozzec, és abból áltá Rebeca: ífác feleségénec, hogy véle jászac.

<sup>c</sup> Természet szerinti tudgya ezt minden, hogy nagy bűn az hazafjás törés, és máso: Isten bűntetelére az ki azt mivelé.

<sup>d</sup> Az Istennek áldása megadagistya az embert.

<sup>f</sup> Az Ífác nagy köjrtelétet szászvedet és haborgatást az vizert, melly az boermeckais léte.

<sup>2</sup> Az Ur elött:  
Az az, hogy az  
Isténsől kérjek  
néked minden  
jót.  
Vagy, az én ál-  
dásom erős le-  
gyen az Ur előtt.

1 **J** az én lelkem, minckelőtte meghálnék. Az  
 2 Rebeca pedig hallya vala mikor az Ifác az ő  
 3 fiának az Eſaunac szólna. Elméne azért az  
 4 Eſau az mezőre, hogy fogna vadat. Mellyet  
 5 hozna az ő attyáunac. Az Rebeca pedig  
 6 szólta az Jácobot az ő fiát, mondván: Imé  
 7 hallám hogy az te atyád szóla az te bátyad-  
 8 nac az Eſaunac, mondván. Hozz énnékem  
 9 vadat, és csinály énnékem kedvem szerint  
 10 való étket, mellyet megegyem, az után ald-  
 11 gyalac meg tégedet az <sup>2</sup> UR előtt, mineke-  
 12 lőtte meghalliac. Moitan azért édes fiam  
 13 engedgy az én szómnac, abban az mit én pa-  
 14 ranczolot te néked. Elmenvén az juhoc  
 15 közzé, hozz onnét énnékem két jó keczke  
 16 gödölyét, hogy abból csinályac etélt az te  
 17 atyádnac, az mint ő szereti. Hogy elvivén  
 18 azt az te atyádnac, egyéc, hogy megáldgyon  
 19 tégedet, minekelőtte meghalua. Es mon-  
 20 az Jácob az Rebecanac az ő annyánac: Imé  
 21 az én bátyám az Eſau szórós ember, én pedig  
 22 síma vagyoc. Netalám az én atyám meg-  
 23 sapogat engemet, és félec rayta hogy azt ne  
 24 itéllye én felőlem, hogy meg akarom őtet  
 25 czalni, és ilyen módon átkot és nem áldást  
 26 hozzac magamra. Kinec monda az ő an-  
 27 nya: En raytam légyen az te átkod fiam, czac  
 28 engedgy az én szómnac, és elmenvén hozd el  
 29 az gödölyeket. Elmenvén azért, elhozá, és  
 30 vivé az ő annyánac, és kezite az ő annya ét-  
 31 ket, az mint szereti vala az ő atya. Annak-  
 32 utánna az Rebeca az ő nagyobbic fiának az  
 33 Eſaunac, drága ruhait vévén, mellyec ő nála  
 34 az ő házában valának, felöltöztervén Jáo-  
 35 bot az ő kisebbic fiát. Es keczke gödölyek-  
 36 nec bőrével bebúrtván az ő kezecit, és az ő  
 37 nyakánac sümáfágát. Adá az étket az mellyec  
 38 keczített vala, kenyérral egybe, Jácobnac az  
 39 ő fiának kezébe. Es az ő atyához menvén,  
 40 monda: Edes atyám, Es az monda: Im hól  
 41 vagyoc: Kiczoda vagy te szerelmes fiam?  
 42 Monda Jácob az ő attyánac: En vagyoc az E-  
 43 ſau az te első szülötted, ácképpen czeleked-  
 44 tem az mint paranczolád, kely fel és egyél az  
 45 én vadászáfomban, hogy megáldgyon enge-  
 46 met az te lelked. Es monda Ifác az ő fiának:  
 47 Hgy találkozhattál reá illy hamar édes fiam?  
 48 Ki felele: Bizonyára az UR az te itened hoz-  
 49 ta én előmbe. Ackor monda az Ifác az Já-  
 50 cobnac: Jét ide hogy tapogállalac meg tége-  
 51 det édes fiam, hogy ha te vagy az én fiam E-  
 52 ſau vagy nem. Oda méne azért Jácob az  
 53 Ifákhöz az ő atyához, ki megapogaván ő-  
 54 tet, monda: Az szóbd Jacob szava, de az ke-  
 55 zec, Eſau kezei. Meit nem esmerheté őtet,  
 56 mivel hogy az ő kezei olyanoc valának mint  
 57 Eſaunac az ő bátyánac kezei, szórófec, an-  
 58 nakokaért megáldá őtet. Es monda: Te  
 59 vagyé az én fiam Eſau? Felele az Jacob: En  
 60 vagyoc. Es az Ifác monda: Hozd elő édes  
 61 fiam, hadd egyem az te fogtad vadban, hogy  
 62 az én lelkem áldgyon meg tégedet, és oda vi-  
 63 vé és évéc, bortis vün nékie és ivéc. Es  
 64 monda az Ifác az ő atya: Jét ide fiam, és czó-  
 65 koly megengemet. Oda méne azért <sup>b</sup> és <sup>b</sup>  
 66 Miképpen az megczókolá őtet, és mikor megérzette völ-  
 67 Jácob az Eſau na az ő ruhainac szagját, megáldá őtet, és  
 68 őli: őzetiben ve- monda: Imé az én fiamnac illatya olyan,  
 69 sziel az aldaft mint az mezőnec illatya, mellyet megáldott  
 70 Ifáktul: Az on- az UR. † Adgyoa azért az Iften te néked az képpen mi az  
 71 ég nec harmattyában, és az földnec kővérté- Jofus Christu-  
 72 nac hit által- ben. Szolgallyanac te néked népec, és ha-  
 73 való felöltözé- jollyánac meg te előtted nemzetlégec,  
 74 légy süben ves. szúe az te atyádnac uroc, és az te anyádnac si-  
 75 el Iftenből az ai meghajollyánac te előtted: az \* ki tégedet  
 76 áldást. megátkoz, legyen átkozot, és az ki megáld,  
 77 † Heb. 11. v. 20. legyen áldot. \* Sup. 12. 3.  
 78 **E**s mikor elvégezte völna Ifác az Jácob-  
 79 nac áldást, és Jácob czac ment völna ki  
 80 az ő attyánac Ifáknac előle, Eſau megjóve  
 81 az ő vadászáfából. Megkeczítvén azért őis  
 82 az étket, az ő attyánac eleibe vivé és monda  
 83 az ő attyánac: Kely fel édes atyám, és egyél  
 84 az te fiad fogta vadban, hogy áldgyon enge-  
 85 met az te lelked. Es monda nékie az ő at-  
 86 tyáifác: Kiczoda vagy te? Es monda: En va-  
 87 gyoc az te első szülötted az Eſau. Ackor az  
 88 Ifác felőtte igé almélkodes, és móda: Kiczoda  
 89 tehát, és hól vagyon, az ki az ő tőle fogott  
 90 vadban hozza énnékem, és mindenben őtetem  
 91 minckelőtte te megjóné!, és á kit én meg-  
 92 áldottam? Bizonyára az léfzen áldott. Es  
 93 mikor hallotta völna Eſau az ő attyánac be-  
 94 szédét, felszóval és nagy kefervefen síra, és  
 95 monda az ő attyánac, áldgy meg engemetis  
 96 édes atyám. Il <sup>c</sup> pedig monda: Az te őczéd  
 97 jóvé el álnokfággal és ő vivé el az te áldáso-  
 98 dat. Monda azért Eſau: Igazán neveztéc Já-  
 99 cobnac az ő nevért, mert immar másodfor-  
 100 czalt meg engemet, az én † első szülötécem-  
 101 nec méltóságát elvővé, monstan pedig. áld-  
 102 ásfomat is elvőte. Es monda: Nem tartottá-  
 103 lé nékem is valami áldást. Felele Ifác és mó-  
 104 da az Eſaunac: Imé uraddá töttem őtet te né-  
 105 ked, és minden attyafiait adtam néki szolgál-  
 106 júl, gabonával és borral meggazdagítám ő-  
 107 ter, mit mellyec azért immar te veled édes  
 108 fiam? Móda Eſau az ő attyánac: Vagy czac  
 109 egy áldafod vagyoné te néked édes atyám?  
 110 Áldgy meg engemetis édes atyám, és \* fele-  
 111 melvén szavát, sír vala. Felevén azért Ifác <sup>c</sup>  
 112 az ő atya, monda nékie: Imé kővér földön <sup>c</sup>  
 113 léfzen a telakáfod, és az ég nec harmattyából <sup>c</sup>  
 114 onnét felly: Il léfzen az te áldáfod. Fegyve-  
 115 reddel élly, és a te őczed nec szolgálja léfzly,  
 116 mindazáltal léfzen olly idő hogy te is ural-  
 117 kodol, és az ő igáját nyakadról levered.  
 118 **G**yűlöli vala azért nagy győlölféggel az  
 119 Eſau Jácobot az áldástért, mellyel meg-  
 120 áldotta vala őtet az ő atya, és móda szívécbe:  
 121 \* Eljő nec az én atyámna halálán való kefer-  
 122 ves napoc, és ackor megölöm az én őczemet  
 123 az Jácobot. Mikor pedig megmondottác  
 124 völna

† Sup. 25. 33.

\* Heb. 11. 20.

\* Megáldgy  
Ifác az Eſau-  
is külső jockal.

\* Obad. v. 10. .

vólna Rebecanac, az ő nagyobbik fiának Esau-nac befizédit, elküldvén hozzáhivatá az ő kislebicsfiát az Jacobot, és monda ő nékie: Imé az Esau a te bartyád ezzel vizagztal-  
 43 **ly** magát, hogy megól tégedet. Azért szerelmes fiam, engedgy az én befizédemnek, és felkelvén fialadgy az Labanhoz az én bartyámhoz Haranba. Es maradgy ott egy keves ideig ő nála, míg az te bartyádnac haragja elmúlic. Es míg elvévén te rólad az ő haragját, elfeledkezik arról a mit ő vele ezelekedtél, azután elküldvén haza hozatlac tégedet, <sup>d</sup> miért fosztrattám meg mind ketőtektől egy napon. Az Isáknac pedig monda az Rebeca: † Elúntam életemet az Hitthéufoknac leányi miatt. Ha az Jacob feleléget veszen az Hitthéufoc között, minémóc ezekis az Esau felelégi mit hafznál nékem az én életem?

## XXVIII. Rész.

Isác elküldi Jacobot Mesopotamiába és megparanczolja neki hogy ne vegyen magának feleléget az poganyoknac leányi között. Elindúl azért az Jacob, és Bethelben látást lát, az Isten ígereseket tesz az Jacobnac. Vízontag Jacob fogadást tesz az Istenec.



**E**lőhivatván azért Isác az Jacobot hogy öt megáldaná, paranczola néki ezt mondván: Ne végy feleléget az Cananéufoknac leányi között. Hanem kelyfel, és \*  
 2 **men**ny el Mesopotamiába, Bathuelnac az te atyádnac attyánac házához, és onnét végy magadnac feleléget, Labannac az te atyádnac bartyánac leányi között. Az erős mindenható Isten pedig áldgyon meg tégedet, szaporítson és sokasítson meg tégedet, hogy nagy socnéppé légy. Es adgya néked az Abrahamnac áldását, te néked mondom, és az te magodnac te veled egybe, hogy öröklég szerint bírjad a földet mellyen jövevény voltál, mellyet az Isten adot az Abrahamnac. Elboczáta annakokaért Isác az Jacobot hogy menne Mesopotamiába, Labanhoz az Syriabéli Bathuelnac fiához, Rebecanac, Jacobnac és Esau-nac annyoknac bartyához.  
 6 **L**árván annakokaért Esau hogy Isác megáldotta vólna Jacobot, és elboczáta vólna öt Mesopotamiába, hogy onnét venne feleléget, és hogy mikor öt megáldaná, megültorra vólna hogy feleléget ne venne az Cananéufoknac leányi között. Es hogy Jacob az ő attyánac és annyánac befizédenc engedvén elment vólna Mesopotamiába. Es látván Esau hogy az Cana-

néufoknac leányi gonofzoknac láttatnának  
 9 **Isá**knac az ő attyánac elötte. Elmentvén Esau az Ismaél nemzetségi közötté, az Ismael-nac az Abraham fiának leányát a Mahalathot az Nebajothnac hugát, az előbbi feleségé-nac felötte, magának felelégűl elvövé.  
 10 **K**iméne azért Jacob Beersebahol, hogy kimenne Haranban. Es jura egy helyre, holott meghála, mivel hogy az nap lement vala, és annac a helynec kovei között, éggvet vévén feje alá tévé, és ugyan azon helyen hála. Es álmodlára, a Imé egy laytorja áll vala az földön, mellynec magaslaga az éget éri vala, és imé az Istenec Angyalí Jofus Christof-felmenne vala és alájönne vala azon.  
 13 **†** Es imé az UR az laytorjára könyöklött zac. Nemellyec vala, és ezt mondgya vala: En vagyoc az UR, az Istenec Abrahamnac az te atyádnac Istene, és az Istenec az te magodnac. mennyet is az földet.  
 14 **\*** Es az te magod olyan léfzen mint az földnec pora, annyira hogy kiterjedsz Napnyugatra, Napkeletre, Eczakra és Délre, Es te benned bés az te magodban áldadnac meg földnec minden nemzetségi. Annakokaért imé én te veled vagyoc, hogy megörizzelec tégedet valahová menedélz, és meg hozzalac téged ez földre, mert el nem hagy lac tégedet, míg nem bétellyesítem az mit te néked szóllottam.

**E**s mikor felébredet vólna Jacob az ő ál-  
 16 **má**ból, monda: Bizony itt vagyok az helyben az UR, de én nem tudtam. Megré-  
 17 **m**űle annakokaért és monda: Melly rettenetes ez hely, é hely nem egyéb hanem Istenec háza, és az mennyeknec kapuja.  
 18 **†** És felkelvén az Jacob reggel, \* vövé azt a követ mellyet feje alá tett vala, és felemelé azt ofzlopnac, és † olayt öltre feljűl reája.  
 19 **†** Es nevezé azt az helyet Bethel-nec, mert elöfzer annac az városnac Luz vala neve.  
 20 **†** Annakfelötte az Jacob fogadást tón, ezt mondván: Ha az Isten én velem lejend, és ha megötiz engemet ez úton az mellyen en most mégyec, és ha ételemlre való kenyeret adand, és öltözetemre való ruhát. Es ha megtérendec békeséggel az en atyámnac házához, és ha az UR én Istenem lejend:  
 22 **†** Tehát ez kő, mellyet ofzlopnyanánt felemeltem, Isten háza léfzen, és valamit adand az énnékem, annac üzedét néked adom.

## XXIX. Rész.

Az Jacob bémegy Mesopotamiába Haran-nac városába az Labanhoz, az ő annyánac bartyához, az Labannac leányát az Rachelt megszereti, mellyért fogadgya hogy hét esztendeig szolgálna, néki ígerés az az Laban, de más felöl megczallya az nagyobbik leányával. Kényszerític azért az Rachelt is hét esztendeig szolgálni. A. Leánac léfzen négy gyermekéi

<sup>a</sup> Ezt azért mondgya Rebeca, mert hamegölte vólna Esau Jacobot, a gyilkosságért az Esau-vo ki kellett vólna az ő házánepe között rekefzteni.  
 † Sup. 26.35.

\* Ofé. 12.12.

<sup>a</sup> Nemellyec Jacobnac álmat Jofus Christof-ról magyaráz-  
 † Inf. 35.1. és 48.3.  
 \* Deut. 22. v. 20. és. 19.8.  
<sup>b</sup> Az Messiafról való ígért.  
 † Sup. 12.3. és 18.18. és 22.18. és 26.4.

\* Inf. 31.13.

† Inf. 35.14.

<sup>c</sup> Jacobnac far-gadása.

**A** Nnakutánna felkelvén az Jacob, elméne, a Napkelet felé való tartományba. Es eltekintvén lát egy kútát egy mezőben, és imé az kút mellett három fereg juhoc fekelvén vala. Mert abból szoktak vala azokat megitatni, és az kútnac száján nagy kő vala. Szoktak vala pedig ez, hogy mind az juhokat egygyűve havtván felvénce az követ az páztoroc az kútnac szájáról, és az juhokat megitatván, ismét az kútnac szájára helyénce tenné az követ. Es monda Jacob ő nékém: Homert valóc vadtoc atyámfiát? Es mondánac: Haraból valóc vagyunc. Es monda nékém: <sup>a</sup> Elmenteké az Labant Nachotnacfiát? Kie felelenc: Elmenben vagyunc? Kie mondánac: Egelségben vagyunc, és az Rachel az ő leánya im hól jó á juhockil. Es monda az Jacob imé még nagy idő vagyunc, ninczen ideje hogy mind az juhoc egybe gyűlyenec, ezeket az juhokat itásároc meg, és elmenvén legeltelté azokat. Kie felelenc: Nem lehet addig míg nem mind ide gyűlyenec az juhoc, és míg nem elfezie a páztoroc ez követ a kútnac szájáról, az után ugy itathatuc.

**E**s mikor még vélec beléllene az Jacob, elérkezéc az Rachel az ő atyánec juhával, mellyeket ő legeltet vala. Mikor pedig az Jacob látta volna az Rachelt, Labannac az ő anyjánac bértya leányat, és az Labannac az ő anyja bányánac juhait, az kúthoz járulván Jacob, elfordú az kútnac szájáról az követ, és megitatá Labannac az ő anyja bányánac juhait. Es megzókolván b Jacob az Rachelt, nagy felűóval sira.

**E**s megjelenté Jacob Rachelnec, hogy ő atyafia volna az ő atyánac, és hogy Rebecca fia volna. Annakokaért elüta Rachel és megmondá ezeket az ő atyánac.

**M**ikor azért az hírt hallotta volna Laba nagy sietséggel elibe menvén mególé és megbetézé Labannac mindeneket. Kinec monda Laban: Bizony én ezontom és testem vagy, és lón ő nála egy hólnapig.

**A**vagy illiké hogy én nekem ingyen szolgálj, noha én atyámfia vagy? Mond meg énnekem, mit kívánsz az te szolgálátoznac jutalmába? Valánac pedig az Labannac két leányi. Az nagyobbiknac neve Lea, az kisebbiknac Rachel. Az Leánac pedig lágy szemei valánac: de az Rachel szépformájú és ábrázatú vala. <sup>d</sup> Annakokaért az Jacob szereti vala az Rachelt, és monda az Labannac: Szolgáltac tégedet hét éltzendig Rachelén az te kisebbic leányo-

détt. Kinec monda az Laban: Jobb hogy néked adgyam azt hogy nem mint más fiúfiunac: maradgy én nálam. Szolgálja azért Jacob az Rachelén hét éltzendőt, mellyec ő neki kevéleknecc lattatnac vala, mivelhoggy azt felöite igen szereti vala.

**E**s monda Jacob az Labannac: Add meg énneké az én feleségemet, mert eljött az idő, hogy betemnyec ő hozzájja. Es bégyűté Laban annac az helynec minden népét, és szerte lakodalmot. <sup>e</sup> Este pedig, vővé Laban az ő leányát Leat, és mincutan nabévitte volna azt, az Jacobis béméncá hoz. Es adá Laban ő neki az ő szolgálóleányat Szilpat, hogy az ő leányánac Leannac szolgálóleánya lenne. Es regelte kelve megelinterté az Lea. Monda azért Jacob az Labannac: Mit czelekedél én velem? Avagy nem az Rachelét szolgáltaiké éntégyéet. Miért ezalalt meg azért engemet?

**K**inec felele Laban: Nem szokot egy lenni it minálenc hogy az kisebbiket adgyac el az nagyobbic elött. <sup>f</sup> Tóts bé emec menyegzei lakodalmánac herét, azután nékel adgyuc ezis az te szolgálatozótt, mellyel szolgálj még hét éltzendig. Aeképpen czelekedéc azért az Jacob, bértilé az te annac menyegzei lakodalmánac herét. Az után neki ada az Rachelt az ő leányát feleségül.

**E**s adá Laban az ő leányát Rachelnec az ő szolgálóleányát az Bilhét, hogy neki szolgálóleánya lenne. Es béménvén Jacob az Rachelhözis, inkább ízevét az Rachelt hogy nem az Leat, és szolgálja azért ismét hét éltzendőt.

**E**s mincutánna látta volna az UR, hogy az Leah utálatos volna, megnyitá az ő méhét, de az Rachel meddő vala. Fogada azért Leah az ő méhében és szüle fiat, ki nevezé Rubennec. Meit azt mondgya vala: Meglátta Isten az én nyomorúságotomat. Azért immár kedves lézcc az én férje elött.

**A**z után ismet terehben esé és szüle fiat, annakokaért monda: Mivelhoggy az Isten meghallocta hogy én kedves nem vagyoc, azért adta ennékem ezis. Azért nevezé azt Simconnac. Annakutánna ismet az ő méhébé fogadván szüle fiat, és monda: Im már az én férjem ragarkodic én hozzám, mert szültem neki három fiukat. Azert nevezé azt Levinec. Imét azután terehbe esé, és fiat szülvén, monda: Im már az URnac hálákor adoc: \* Azért nevezé azt Jehudannac, és megszünéc az szüléstől.

XXX. Rész.

*Az Rachel mikor látná hogy ő meddő volna, adgya az Jacobnac feleségül az ő szolgálóleányát, melly valé az ő leánya, az Leah ezis meglátván őis az ő Urannac adgya az ő szolgálóleányát, és lefűé arról négy fia, de az Rachelől mind azgorákb*

*c Az gondb emberek ha egy szer vétkes nec, az utálatos örmest az mi veles, abbannu vétkesec Laba hogy Rachel elögy az Jacob szolgálattyan mint beron. De az immit nagyobb hogy az hit a Jacobnac, azt ellögya idő. f Embornec leánval való kereskedéncoc utálatos példája, mert az Rachelis Jacobnac adgya Laban a szolgálatozt, melly dolgot az Jacobnakis ugy báne van gyon. Mert ha az Leat nem szerette, elkellé volna inkább hazni, hogy nem mint az másfiat elnyitá volna Isten törvénye ellen. Levit. 18. g Az az, minálenc muclhoggy nem szokis az kisebbic eladni az nagyobbic elött, mivelhoggy immár az Leával elháltál, vörd eb hogy az lakodalomnac újeje az hie nap elcllyec az után az onnal neked adom az Rachelt, illy ockal: hogy mac után az ő méhéd adom. szolgálj önté hét éltzendig. \* Mat. 1. 2.*

*a Labant Nachot nac mondgya az embornec szokások se avint, kie az vókok ket szoknac hinc. Mert Nachot fia volt Bachel, ennéc fia volt Laban.*

*b Atyámfi Koreic nac példája. c Igasságnac példája, hogy nem akarim ingyen venni az Jacob szolgálattyan az Laban. d Jacob az ő házasságában ezac az szép formája nez, nem tekint meg Laban az alacsony szelédert kölezőt, de nem sokat nyer benne, mert az Rachel meli őt lefele. Azért az leánasulando embornec jó az formájú nézni, de főképen az jó erkölcsöz néző meg az anyjokban.*



33 Es bizónságot téfzen én rólam az én igaságom ezután te előtred, mikor eljövendész hogy megállásad az én jutalmomat. Valamely szepiős, vagy tarka, vagy fekete nem lejjend az én juhaim és kezekem kőzött, bátor lopónac mondgy engemet. Es móda Laban, Bátor úgy légyen: Vayha az te befzeded szerint lenne. Elválasztá az ért azon napon az szepiős és tarka kofokat, és mind az szepiős és tarka kezekéket, tudnillic, az kibé valami fejérség vala, és minden feketét az juhok kőzül, és adá azokat 36 az ő fiainak kezékhöz. Es az Laban háó nap járó földni kőzveté ő maga kőzött és Jácob kőzött, és az Jácob legelteti vala az Labannac tób juhait.

37 **E**S az Jácob vón zöldnyár, mogyoró, és gefzényen vefzfőket, és megtarkálá azokat fejérségen, hogy az vefzfőnc megtettzené az fejére. Es helyhezteré az megtarkált vefzfőket az juhok elcibe az itató válúkba, az mellyekből az juhok szoknac vala innia, hogy az juhok azokra nézfogadnánac. Es az juhok fogadnac vala az vefzfőnc felött, czepegetet lábúakat, szepiősöket, és tarkákat. Annakutánna külön feregebe szakasztá ezeket az bárányokat az Jácob, és az Laban juhainac feregét artzal fordíttya vala az tarka és fekete bárányokra, és az ő maga juhainac fereget külön szakasztva tartya vala, és azokat néfordíttya vala artzal az Labá juhaira. Es mikor az Jácob az juhoknac javait idejekorán egybeboczáttya vala az kofokkal, ackor az tarka vefzfőket azoknac az juhoknac elcikebe helhezterti vala az itató helyén való válúkba, hogy az vefzfőnc felött fogadnánac. De mikor kéfőnc boczáttya vala egybe azokat, nem helhezterti vala az válúkba az vefzfőket, és ilyen módon az idején való elléfec Jácobé valánac, az kéfő elléfec pedig Labané. Annakokáért igen meg nevedé az Jácob, és valánac nékie soc juhait, szolgáló leányi, szolgálai, tevei, és számai.

## XXXI. Réfz.

*Az Jácob Mesopotamiából Laban hirenélkül elindúl, feleségével, gyermekével és minden marhajával. Rachel ellopja az atya bálványait, az Laban utánna mögyen Jácobnac, fedődic az Jácobbal, de végezve megbekelne egy mással.*



1 Ikor azért hallotta volna Jácob a Laban fiainac befzedéket: Kicézt mondgyac vala: Valanúé vólt az mi atyánknac mind elvótte az Jácob, és az mi atyanc jofzágából szerzette mind cz gazdaglágot. Es látta volna az Laban ortzáját, hogy nem olyan indúlattal volna hozzája mint annakelő-

3 te. Es mivelhogy ilyen módon szólot volna néki az UR: Térj meg az te atyáidnac földére, és az te rokonságid közzé, és 4 léfzec te veled. Elküldvén annakokáért Jácob, kihivatá hozzája Rachelt és Leat az mezőre az ő juhaihoz. Es monda b nékie: Látom az ti atyátoknac ortzáját hogy minczen olyan indúttal hozzája, mint cnekelőtire: Es az én atyámnac Istene megjelent énnékem. Ti pedig tudgyaroc, hogy az ti atyátoknac az én reillyes eróm szerint 7 szolgáltam. Es hogy az ti atyátok álnokül czelekedet én velem, és az én szolgálomnac jutalmát tizferis változtatta el. Mindazáltal az Isten nem engedte hogy nékem káit tehessen. Mikor azt mondotta: Az szepiős bárányoc legyenec az te szolgáltadnac jutalma, mind az juhok szepiősöket ellenecc vala. Ha azt módorta: Az tarkák legyenec az te jutalmoc. Az juhok mind 9 tarkákat ellenecc vala. Annakokáért Isten vótte el az ti atyátoknac juhait, és ő adta énnékem. Mert mikor az juhoknac egybe boczatáfnac ideje eljő vala, az én izmeimet felemelvén látom vala álomban hogy az juhokat hágyác vala, tarka lábú, 10 szepiős és czepegetet színű kofoc. Ackor monda nékem az Istennec Angyala álomban: Jácob, Es feleléc: Int hó! vagyoc. Es az monda: Emeld fel a te szemeidet és látsd, hogy a melly kofoc az juhokat hágyác, azoc tarka lábúac, szepiősöc és czepegetet színűec. Mert láttam valamit veled czelekedt az Laban. En vagyoc az Bethelnecc Istenec, az holott olayt töltél az kő oszlopra, és az holott fogadást törtél vala. Mostan azzert kely fel, menny ki földről, és térj meg az te rokonságidnac tartományába. Es felele Rachel és Lea, és mőndánac néki: c Vallyon vagyoné miac kőnc valami részűnc és örökségunc az mi atyánknac házában? 15 Avagy nem úgy tartotté minket mint idegeneket? Mert minket eladot te néked, és megeméztette az mi d pénzűnket. Mert mind ez é gazdagság, mellyet Isten vótt el a mi atyánktól, miénc és az mi fiainké. Mostan azért az mit te néked az Isten mondot, 17 azt czelekedgyed. Felkelvén azért Jácob, és az ő fiait és feleségeit felvévén, tevécc hártára helyhezteré azokat. Es elvivé minden nyáját, és minden jofzágát marhaját, valamellyet kereret vala, és minden juhait mellyeket szerzet vala Mesopotamiában, hogy megtérne az ő atyához Isákhöz az 19 Canaanac földébe. Az Laban pedig elment vala az juhok nyirni, azonkőzbe ellopá c az Rachel az ő atyánac bálványait. 20 Az Jácobis orozva mēne el az Syriabéli Labannac hirenélkül, mivelhogy az ő elmenetelit nem jelentette volna meg. 21 Es ilyen módon elszalada ő minden jofzágával, és felkelvén átálmēne az

*b Ezeket azért mondyta Jácob az ő feleségemec, hogy azokat felmātsa az elmenetelre, és hogy meg esmerjéc az ő jámborszolgálatyát mellyel szolgált az Labánt, és hogy az Isten áldásából legyen, az mi marhájoc volna.*

\* Sup. 28. rs.

*c Az Rachel és Lea engednecc az Jácobnac és kéfőcc elmenni az Jácobbal d Az mi pénzűnket: tudni illic az te szolgáltadnac jutalmát, mellyen minket eladot.*

*e Az embereknek elmejekbe erőssen beragado: az bálvány imadás noha az Isten az Tharét minden háza népével kihitta vala az bálvány imadásnac helyeről, mindáltal az ő maradékához és soc ideig megmaradnac az bálványoc. Azért az emberek egytanúsic az ő hazoc népet hogy az bálvány imadásnac semmi székraja nem maradjon meg azokban.*

*a Előszámláltya Mózes előszér az okokat a mellyec kénszerzék Jácobot hogy kimenne Mesopotamiából.*

Eu hira-

Euphrates folyó vizen, és Gilad hegyefelé tartta.

22 **E**S mikor harmad napra megmondottác vólna Labannac hogy az Jacob elfutot  
 23 vólna. Melléje vécven az ő rokonit, hét napi járó földig úzét ötét, és élére ötét az Gilad hegyén. Es minekutánna az Isten az Syriabéli Labannac<sup>f</sup> megjelent vólna értzakai álombá, ezt mondotta vala nékie: Megláld hogy az Jacobnac ne szóly fe jót fegonozt.<sup>g</sup> Mikor azért elérte vólna Labā az Jacobot, és mikor Jacob az ő sátorát azon az hegyen felvonta vólna, az Labanis ugyā az ő Gilad hegyén az ő rokonsággal egybe felvoná sátorait. Es monda Laban az Jacobnac: Mít czelekedtéél, hogy orozva jöttél el én hiremnélkül, és elhozta az én leányimat, mint ha fegyvereddel nyerted vólna azokat. Miért futottal el tirkon, és miért jöttél el tőlem orozva? és né módottad meg nekem, hogy bozzátalac vólna tégedet örömmel, énecc szóval, dob és hegedű szóval?  
 18 Es nem engedted nekem hogy az én fiaimat és leányimat meczókolgattam vólna, mostan bizony igen bolondul czelekedtéél hogy ezt mivelted. Vólna erőm hozzája hogy titeket megbüntemélecc, de az ti atyároknac Istene tegnap éttzaka megfólyta engemet, ezt modván: Megláld hogy ne szóly az Jacob ellé vagy jor vagy gonozt. Hogy ha pedig immár ugyā el akartál jónni, mivel hogy nagy kívánsággal kívánczoltál az te atyádnac házához. Miért loptad el az én istenimet?  
 31 Felelvén pedig az Jacob, móda az Labannac: Azért jötté tirkon, mert félté, mert gondoló vala hogy talám elveszed az te leányidat én tőlem erővel. Az kinél pedig megtalándod az te Istenidet, h<sup>n</sup> ne llyen az. Az mi rokonságinc előtt lásd meg ha valami marhádivagyon én nálam, és ha vagyon vidd el, (Mert nem tudgya vala Jacob, hogy Rachel lopta vólna el az bálványokat.) Bémenvén azért Laban az Jacobnac sátorába, és az Leánac sátorába, es az két szolgáóleánac sátorokba, nem találá meg az ő istenit, és kimenvén az Leanac sátorából, méne az Rachel sátorába. Az Rachel pedig vörte vala az bálványokat, és reytette vala el egy tevénecc nyergében, és azon fellyül üle, és meghányá Laban mind az egész sátorot, és  
 35 nem találta vala meg azokat. Mert azt mondotta vala Rachel az ő atyánac: Ne baragodyécc az én uram, hogy fel nem kelhetec te előtéd: Mert az afzloni állatoknac szókáfocszentit vagyon most dolgom, és mikor mindeneket elhánt vólna, nem találá az bálványokat. <sup>i</sup> Aektor felgerjede az Jacobnac haragja, annyira hogy feddódvén az Labánnal azt mondaná nékie: Miczoda vétkecm vagyon, és miczoda bűnöm, hogy én utánam jöttél? Mivel hogy minden ház ezköz marhámat felhántad, az mit

találál az te házi marhádk közzül valót, hozd elő az én rokonim és az te rokonid eleibe, hogy mi közöttünc ketten tegyenec itéletet. <sup>k</sup> Im már húsz éftzendeje hogy te nálad vagyoc, az te juhaid és az te kecckeid meg né vetettenecc, és az te juhaidnac kofainac húsában én né etté. Az mellyet az vadac megfzaggartac, azt hazal nem vitté, hané én fizetté meg, mert az én<sup>k</sup> kezembő lkévántad azt meg, azonképpé az mit vagy nappal vagy éyjel elloptanac. Néha nappal a nagy hévség eméltzet meg, éttzaka a hideg: és az áló az én fze mintól távól vólt. Ez hufzadie éftzendeje hogy a te házadnál vagyoc, szolgáltá te nekéd tizen négy éftzendeig az te két leányodért, és hat éftzendeig az juhokért: Az én szolgáitokat pedig jutalmát, 42 tizfzeris változtattad el. Es ha az én atyámnac Istene, az Abrahánac Istene, és az Isáknac felelme velem nem vólt vólna, bizony<sup>l</sup> Isténac felelme, mostannis üresfen bozzátanac el engemet, de az Isten az én nyomorúságotac és az én kezeimnecc munkáját tekintette meg, mikor megfédted tégedet az éyjel.

43 **F**Elkelvén pedig Laban, monda az Jacobnac: Ez leányoc én leányim, és é fiaic én fiaim, és ez sereg juhokis enyimec: annak felörté valamit látzf mind enyim. Mit vétnecc pedig az én leányimnac, avagy az ő magzattyoknac a kiket szültenecc? Nő azért veisunc szóvétséget ketten, melly légyé bizónsággul én közörtem és te közörted. Es vón Jacob egy követ, és felemlé azt jegyöl.  
 46 Es monda Jacob az ő atyafainakis: Szedgyétecc köveket: és gyúyrtenecc köveket, és csinálánac nagy rakált, és événecc azon a rakálon. Es nevezé Laban azt, illy nével: m<sup>m</sup> Jegar Sahadutha. Az Jacob pedig nevezé illy nével: Galhed. Mert mivel hogy ezt mondotta vala Labā: Ez rakás légyé bizónság ma én közötté és te közöttéd, azért nevezé azt Jacobis Galhednecc. Annak felörté, m<sup>n</sup> Mitzkása. Az Galpánakis nevezé, mivel hogy azt mondotta vala Laban: Az Isté légyen itélő biro én közöttém és te köztörtéd minekutánna egy mástul elválunc. Ha az én leányimat nyomorgatandod, és ha az én leányim kivól több feleléseket vejendesz, senki ninczé mi közöttünc, hanem megláld, mert az Isten bizónság én közöttém és te közöttéd. Ezeknek felörté monda Laban Jacobnac: Imé ez rakás kö, és ez ofzlop mellyeket raktam én közöttém és te közöttéd. Bizónság ez rakás, és bizónság ez ofzlop, hogy én né meggyec ez rakás kö mellől te hozzád, tő nem jót én hozzád ez rakás mellől és ez ofzlop mellől, gonofz szándéccal. Az Abrahánac Istene, és az Nachomac ifeni tegyenec itéletet mi közöttünc, és azoknac attyoknac isteni. Es megésküvécc Jacob az ő Istene kit az ő atyá az Isácnal vala. Akkos az Jacob barmécc. Ölete meg.

<sup>k</sup> Jámbor szolgánc példája az Jacob.

<sup>\*</sup> Exod, 22, 22.

<sup>l</sup> Isténac felelme, az az. Az melly Istén Isténac felelme, az az.

<sup>m</sup> Jegar Sahadutha, Syriai nyelvben annis tefzen mint bizónság nacra. Az Galhedis azt tefszé Sido nyelvben. Mitzkása annis tefzen min dr allo hely, mellyel jeleni Isten. Mivel hogy az Isténac felelme, az az. Isténac felelme, az az. Isténac felelme, az az.

<sup>o</sup> Az Jacob nem esküszik olyan formára mint a Labán, hanem az Isáknak igaz Istenecc.

<sup>f</sup> Az Istennec gondviselésénecc példája, ki megjelenic Labánnac és megfenegeti hogy az Jacobnal emberségesen czelekedgyéc.  
<sup>g</sup> Tudniillé ez végre hogy ötét visszafza hinál.

<sup>h</sup> Vakmerőségnecc példája, azért hirtelen az emberisége mellein ne elkedgyec.

<sup>i</sup> Mint szintén élőszec, azonképpen itt is másodszor vétekezc az Jacob, hogy olly dolgot felől versénc, mellyet néki bizónsággal bizónsággal képpan.

hegyen, és az ő rokonságit lakodalomba hiva, kic mikor ettec volna ugyan ott az hegyen, hálának. Annakutána felkele Laban reggel, és megczókolgatván az ő fiait és leányit megálda őket, és elmenvén haza mene az ő helyére.

## XXXII. Rész.

Elindúl Jacob az Gilead hegyéről, követeket küld az Efaúhoz, kitől igen megremül, mikor megmondották volna hogy eleibe öne, ayán déköt rendel az bátyjánac, és tszkolgitó véle az Isten emberi ábrázatban, kit az Jacob meggyőz.

**A**Z Jacob pedig elindúla az ő után, és az Istenec † Angyalai eleibe ménének ő néki. Es monda az Jacob mikor azokat látta volna: Isten ferege ez, és annakokáért nevezé azt a helyet Mahanaimnac.

**A**Z után küldé Jacob követeket az Efaúhoz az ő atyafiához, az Edomitáknac tartományokba, Scirrec földébe. Es paranczola az követeknek ezt mondván: Így szölylyatoc az én URának az Efaúnac: Ezt mondgya az te szölgád az Jacob: Az Labannál voltá miut jövevény, és ott laktam mind ez ideiglen. Vadnac énnékem ökreim és számarim, juhaim, szölgaim, és szölgáló leányim, melly dolognac híre adására küldöttem te hozád en Uramhoz, hogy te előtted kedvet találnc.

**E**S megtréne Jacobhoz! az követec, mondván: Elmentunc vala az te atyafiához az Efaúhoz, ki te néked elődbe jö, és ő véle vadnac négy száz férfiac. Megtréléc pedig <sup>b</sup> az Jacob és felötte igen meghaborodéc, annakokaért a népet az melly ő véle vala, az juhokat, barmokat és a tevéket két feregbe szakazta. Mert ezt mondgya vala: Ha az Efaú eljövend az egyic feregbe és az te végánodgya, az másic fereg megtrébadúl. Annakélötte monda az Jacob: O én atyámnac Abrahamnac Istene, és az én atyámnac Isáknac Istene, Uram ki énnékem azt mondád: Eregy haza az te földébe, á te rokonságid közé, és jól téfzec te veled. Killéb vagyoc minden te jó tétemenyidnél, és igazságodnál; mellyet czelekedtél az te szölygődöl. Mert egy páltzával mentem vala által ez Jordan vizen, mostan pedig két feregbe vagyon. Szabadíts meg engemet az én bátyámnac kezéből, az Efaúnac kezéből, mert félec hogy el ne d jöy-jön és elveszessen engemet, és az annyat az ő fiaival egybe. Te pedig azt mondottad: Jól téfzec te veled, és az te magodat olyan-ná téfzem mint az tenger nec fővénye, melly meg né számláltathatic az ő foksága miatt.

Es ott hála az éttzak: <sup>c</sup> Es választa abból az mi kezénél vala ajándékok az Efaúnac, az ő bátyjánac. Kétfáz kezéket, és húsz bakokat, kétfáz juhokat és húsz ko-

lovak, Harmintz szöptátós tevéket fiaival egybe, negyven ünöket; tíz tulkokat, húsz szamarokat tíz vehmekel egyetembe.

**E**s adá az ő szölygainac kezébe minden nyáját különkülön, és monda az ő szölygainac: Mennyetek el én előttem, és mindenic

fereg közöt, közt hadgyatoc. Es paranczola az elsőnc, mödvan: Ha az én bátyám az Efaú előtaláland tégedet, és megkérdend tégedet, ezt mondván: Ki szölygája vagy? Hová mégy? Es kiczdád ez előtted való

marha? Ackor azt mondgyad: Az Jacobnac az te szölygainac ajandeka, mellyet küldött az én Uramnac Efaúnac, és imé ő magais mi utánnunc vagyon. Ugyan azont paranczoiá az máfiknac, az harmadiknac is, és mindeneknac az kie az fereg nyájac után menne vala, ezt mondván: Illyen módon szölylyatoc az Efaúnac mikor réa találndotoc. Annakélötte ezis mondgyatoc: Imé az Jacobis az te szölgád mi utánnunc vagyon. Mert illyen módon gondolkodlic vala az Jacob, megtréztelem ötet ez ajándékkal, melly előttem mégyen, és az után téfzec számba véle, talám kedves léfzen

személyem előtte. Ecképpen elboctázá az ajándékokt elől, ő maga pedig hála az éy-jel az feregél. Felkelvén pedig értzaká, és a

vövé az ő két feleségit, az ő két szölygőleányát, tizenegy magzatival egybe, és által-méne az Jábboknac tévén. Es minekutána azokat vévén általköltöztette volna az vizen, azután által költözteté mindenét valanc vala.

**M**Arada <sup>f</sup> annakokaért az Jacob czac egyedül, és tszkolgitó vala ő véle egy férfiu, mind addig míg né meghaynallanc.

**K**i mikor látta hogy á Jacobon semmi erőt nem vehet, illetté az ő czipjénec forgoczontyát, és az Jacob czipjénec forgoczontya helyéből küszamodéc, mikor az férfiu tszkolgitó ő véle. Es monda: Boczáts el engemet, mert az haynal feljött. Es monda Jacob: Nem boczátlac el tégedet míg nem megáldasz engemet. Annakokaért monda nékie: Kiczdoda á te neved? Felele: Jacob nékem nevem. Es monda az Angyal: Nem Jacob léfzen ez után á te neved, hanem g Izrael. Mert ha az Isten ellen diadalmas vóltál, az emberec ellenis diadalmas léfzész.

**E**s megkérdé Jacob, és monda: Mond meg, kérlec, az te nevedet. Felele az: Miért kérded az én Nevemet? Es megálda ötet ugyan ott.

**A**nnakokaért nevezé azt az helyet Jacob, Penielnec, <sup>h</sup> mert látám ugy mód az Isten szinről szinre, és né haléc meg. Es azoközbe á Nap feljöve, míg általméne az Penielen, és ő az ő czipjere sántál vala. Annakokaért az éfzic az Iffael fiait mind ez mai napiglan az czipőnec forgoczontya mellett valóinat, miuélhogy illette vala Az Angyal az Jacobnac czipőc zontyát, és az forgoczontyacinac.

**A** heretymenitelti viadalnanc igen szép példája vagy on az Jacob tszkolgitó fában, mivel hogy Isten boctattya mirenc az keztetet, azért az haburúságokká nemimékökpen az Istennek tudnec. De nekünec ez vizegázttal, hogy ha hit által

erőssén megragadjuc az Iffent, és el nem boctattyc, meggyőzzük ötet.

**I**zraelc nevezettic az Jacob, melly enrit téfzen mint Iffengyözö.

**M**ondgya Jacob hogy az Iffent szinről szinre látta, mivel hogy az emberi formát látta vala, az mellyben jelentte vala magát.

**X**XXIII.

† Inf. 48. 10.

MAHANAIM, az az,

Kétös tábor,

mert az ő ferege

és az Angyaloké

ugy mint két

tábor vala,

bolott az Angyaloknac őri-

zetéről szép

bizonyág va-

gyon.

b Az birkékben

noha alhatatos

és igaz hit va-

gyon, mind az-

által a testne-

gyaróság

mért vagyon

benne czelem.

c Jacobnac

szép könyörgése,

mellyben meg-

váltja az ő

meltatlánfá-

gát, az Istenec

nagy kegyelmé-

sége, és kéri az

Iffent hogy meg-

szabadítsa az

Efaúnd.

† Sup. 31. 13.

d Az az, Filoe

hogy minden

háram népével

egybe, levag.

† Sup. 28. 13.

e Kétfériso

ember az Iffent,

vagy on az Ja-

cobnac, igereve

az Iffentől, de

azért ajándé-

kai igyekezic

meg engesztelni

az Efaúnd.

f A heretymenitelti

viadalnanc

igen szép példája

vagy on az

Jacob tszkolgitó

fában, mivel

hogy Isten bo-

ctattya mirenc

az keztetet,

ért az

haburúságokká

nemimékökpen

az Istennek

tudnec. De

nekünec ez vize-

gázttal, hogy

ha hit által

erőssén meg-

ragadjuc az I-

ffent, és el nem

boctattyc,

meggyőzzük

ötet.

g Izraelc ne-

vezettic az Ja-

cob, melly enrit

téfzen mint

Iffengyözö.

h Mondgya

Jacob hogy az

Iffent szinről

szinre látta,

mivel hogy az

emberi formát

látta vala, az

mellyben jelen-

tette vala ma-

XXXIII. Rész.

Jácob szembe léfzen az Esauval, kit Esau kegyelmes szemmel lát, megajándékozza Jácob Esauot, az után méggyen Suchothba, és onnét Sechembe.



1 **A**COB pedig felemelvén az ő szemeit, látá, és imé Esau jó vala, és négyfiáz férfiac ő véle, és megosztá az ő gyermeket Lea mellé, Rachel mellé, és az ő két szolgálól-

2 leánya mellé. Es az ő szolgáló leányit azoknac fiaival egybe első helyen helyezetté, azután Lea és az ő gyermeket, utolsó

3 helyen Rachel és Jóséphet. Ő maga pedig Jácob előtte méggyen vala, és kétszer hayla meg az földig, míg az battyához juma.

4 Az Esau pedig a cleibefutamodóc ő nékie, és megölelé őtet, és az ő nyakára ragasztkodéc, és ácképpen firánac.

5 Azután Esau felemelvén az ő szemeit, látá az afzsoni állatokat és a gyermekeket, és monda: Kizodác ezec? Tiedé? Ki felele: En gyermekek, kiket az Isten adott az te szolgáló

6 nac. Elközelgeténe annakok iért az szolgálóléányoc és azoknac gyermeki, és meghaytác ő magokat Esau előtt.

7 Elérkezéc az Lea's az ő fiaival, és meghaytác magokat, annakután a elhőve Jóséph és Rachel, és azok's meghaytác ő magokat.

8 Es monda Esau tiedé mind az egész seteg, a melyet előtaláléc? Es felele: Hogy az én urám előtge ked-

9 vettalállyc azert kilt tottem azokat. Es monda Esau: Ennekem elég marhám vagyon

10 jó öczém, légyen tied az te marhád. Mőda pedig az Jácob: Ne vesd meg kétélec, ha talál-

11 tam kedvet mostan te előtged, hanem vedd el az én ajándékomat az én kezemből,

12 mert az te ortzádat nem kalómben látom, mint ha az Istenec ortzájat látánám, mivel-

13 hogy kegyelmélen fogadál engemet. Vedd el kétélec, az én ajándékomat, melyet hoztam te néked,

14 mivel hogy az Isten kegyelmélen czelekedet én vélem, és minden fécie jofszággal bővelkedem. Kénfzerité azétt

15 őtet, és elvőué az ajándékok.

16 **A**Zután monda Esau: Indúllunc el, ményűné el, és én te előtged méggyec. Felele nek: Jácob: Az én Uram jóltudgya hogy

17 ez gyermekec gyengéc, és hogy énnekem szoptatós c juhaim és únóim vadnac, mely-

18 lyeket ha ezec egy nap felőtteb haytanac, miad meghálnac az barmoc. Menyven el

19 kétélec, az én Uram az ő szolgálója előtt, enis lastán elméggyec, az mint az én előttem való seteg meher,

20 és mint az én gyermekim mehetec, mig nem az én urához jutoc Seirbe.

21 **A**ckor monda Esau: Kétélec engedd meg, hogy hadgyac te vesed egy néhanyat az nép közül, mely én velem vagyon. Kimonda: Miért hagyál? Elég énneké hogy kedvet

16 találta az én Uram előtt. Megtérec azétt ugyan azon napon Esau az ő után Seir felé.

17 **A**Z Jácob pedig méne Suchotba holott eppite magánac házat, és az ő barmainac haylékokat, annakoka iért nevezé azt az

18 helyet Suchornac. Annakután méne Jácob minden bántáfnélkül Sechembe, mely

19 vala az Canaan földében, mikor jőne Mesopotamiából, és tábort jára az város ellenébe.

20 Es megvővé azt; az mezőnc rősféc az holott fátorat felvontá vala, az Hamornac fiaitól, mely Hamor Sechem attya va-

21 la, száz garafon. Es eppite ott oltárt, és nevezé azt illy nével: Izraelcnc erős Istenec.

XXXIV. Rész.

Az Dinát megseplefíti az Hamor fia az Sechem, kéri azt magánac feleségül az Seché Jácobtul és az ő fiaitól, kit néki igérnicilly ockal: ha az környümetelkedest felveszic, melyre az czelekedélele magokás és környümetelke-

*d* Vagy szá z juhokon, az az szá z garafon, melyeken juh bárom képe valánac.

*c* Az oltárt nevezé Isten nevével mivelbenec. De az Jácob fiait azokat megczallyc, mert gy azon áldozéc felségyerkerkezvén mind az egész városnac fiait levagác, az afzsoni állatokat, leánzókat, gyermekeket elrabollyc, jofszágokban sáknant vetnec.



1 **I**MÉNE pedig Dina az Leannac leánya, melyet szült vala az Jácobnac, hogy látá ná ánnac az tartománac leányit.

2 Es mikor látta vólta azt Seché, az Hivéc Hamornac, ánnac az tartománac fejedelmé-

3 nec fia, elragadá azt, és azzal hálván, megszeplősíté őtet.

4 Es ragasztodéc az őlelke az Dinához az Jácob leányához, és megszereté az leánzóit, és szóla vala az leánzónc édes befűdecel.

5 Szóla pedig az Seché az Hamornac az ő attyánac, illyen módon: vegyed én nekem feleségül ezt az leánzóit.

6 Az Jácob pedig meghallá hogy megszeplősítette vólta Sechem az ő leányát, (az ő fiait szerenec példója

7 pedig az mezón valánac az barommal) és vágyon az Hivéc

8 jónénc. Künénc azért Hamor az Sechemnac attya Jácobhoz hogy szóla ő vé-

9 annac czelekedéle. De mikor az Jácobnac fiait megjörtte-

10 cc vólta az mezőől, meghalván ez dolgot: Kérifá-

11 felőtte igen bánkodánac azoc az férfiac, és nac az leánit, és igen megharagodánac hogy illyen nagy gon-

12 dságot czelekedet vólta Sechem az Izrael módál fogorsá-

13 ellén, hogy az Jácob leányát megszeplősítette vólta, mely dolognac nem kellett vólta vólta

14 lenni. Szóla azért az Hamor pedig hogy szavéle

15 illyen módon: Az én fiannac az Sechemnac lelke ragasztodot az ti leányotoknak lelkehöz,

16 kérlec annakoka iért titeket, adgyátoc azt néki feleségül. nec adiac vólta. Es szerzetec mi velunc fogorságot, és kéválnya az az mi leányitokat adgyátoc minékünö, és magánac felemaradgyátoc mi köz őttunc, ez föld légyen ségü.

*a* A kegyelmélenec szívec az Isten kezében vadnac, és mikor akartja megsegjittya azokaf.

*b* Azért mongya Isten ortzajánac az Esau ortzját, miért hogy birtelen az farkuból bártánnya lótt vala, az Isten kegyelmélenec ábra attya és síkőre vólt az.

*c* Tőlelmes ember nec példája, mert láttya Jácob hogy Esau néki meggyelmezec, mégis nemeri magát vedkén.

az ti birodalmotokban, lakjátoc és munká-  
 21 lodgyatoc azon és birjátoc azt. Az Sechem-  
 mis móda az *Dina* atyjának és az ő bátyái-  
 nac: Hadd találljac kedvet előttere, és va-  
 22 lamit módandotoc megadom. Akar melly  
 nagy jegyrúhár és ajándékor kívánnya-  
 toc én tőlem, megadom valamint mondgy-  
 átoc, czac adgyátoc én nékem az leányót.  
 23 **F**elelénc pedig az Jácobnac fiai az Se-  
 chemnec és az Hamornac az Sechem at-  
 tyának, és szólánac álnókul, mivelhogy  
 megféleplőstette volna az Dinár az ő húgo-  
 24 kat. Es mondánac néktec: Nem mivelhet-  
 tyúc ez dolgot hogy az mi hűgunkat adgyuc  
 kőnyülmetelkedetlen embernec, mert mi  
 25 nékünc gyalázat volna. Mindazáltal en-  
 gedünec néktec illy ockal: Ha mi hozzánc  
 hasonlatosoc léfztec, és kőnyülmeteltet-  
 26 ti köztetec minden férfiu. Igy az mi leány-  
 inkat néktec adgyuc, és az ti leányitokat  
 magunknac véfzuc, ti köztetec lakozunc, és  
 27 veletetec egy néppé léfzünec. Hogy ha nem  
 engedendetec minékünec hogy kőnyülme-  
 telkednétec, felvéfzuc az mi leányunkat és  
 elmegyünec.  
 28 **E**stetec azoknac befzédéc Hamornac,  
 29 és az Sechemnec az Hamor fianac. Es  
 nem halasztá <sup>b</sup> az ifju ezt véghöz vinni, mi-  
 velhogy felőtte igen szereti vala az Jácob  
 leányár. Vala pedig az Sechem ő az atyjának  
 házanépe között mindeneknél bőczüle-  
 30 tesb. Elméne annakokaért Hamor és Se-  
 chem az ő fia, az ő városoknac kapujába, és  
 szólánac az ő városoknac férfiaival, illyen  
 31 módó: Ez férfiac ez ideig békeséggel la-  
 koztat mi velünec, akarnac lakozni az mi  
 földünken és azon munkalodni, ez föld  
 mivelhogy elégzéles, ám lakjanac rayta,  
 az ő leányokat vegyuc magunknac felesé-  
 32 gül, és az mi leányinkat adgyuc néktec.  
 22 De illy ockal akarnac mi velünec ez férfiac  
 égyút lakni, hogy egy néppé legyünec, ho-  
 gy ha minden férfiu kőnyülmerelkedic mi  
 23 közöttünec, miképpen hogy ókis kőnyül-  
 meteltetec. Minden juhoc és minden jo-  
 24 szágoc és minden ő barmoc nemde nem  
 micinc léfzneké? Czac hogy engedgyünec  
 24 néktec, hogy lakhaslanac mikőztunc. En-  
 gedünec annakokaért Hamornac és Se-  
 chemnec az ő fiának, mindenec valakic az  
 városnac kapuján kimennec vala, és kő-  
 nyülmetéle magát minden férfiu, valamelly  
 annak az városnac kapuján kimegyen vala.  
 25 **H**armad napon azért mikor az sebnaec  
 fájalmában vólnánac, az Jácobnac  
 két fiai Simeon és Levi az Dinának bátyjai  
 26 vónec fegyvereket, és nagy bátorsággal bé-  
 metnec az városba, és minden férfiat meg-  
 27 ölenc. Annak felőtte az Hamortis és az  
 ő fiar az Sechemet fegyverrel megöléc, és el-  
 vívéc az Minat az Sechemnec házából, és  
 27 kimenének. Az Jácobnac pedig több fiai

csénc az megöltekre, és eldülác az várost,  
 28 mivelhogy megféleplőstetéc vala az ő hú-  
 gokat. Es juhokat, barmokat, szamáro-  
 29 kat, és valami jofzágoc vala az városban és  
 az mezőn mind elvívéc, Minden gazdag-  
 30 ságokatis, d minden ő gyermekeket és fele-  
 ségeket fogva elvívéc és elprédálác, és vala-  
 mi az ő házokban vala.

<sup>d</sup> Kegyetlensé-  
 gnecc és kevelé-  
 gnecc példája.

**A**nnakokaért monda Jácob Simeonac  
 és Levinec: Meghaborítottatoc enge-  
 met, és utálatosá tőttetec ez földnec lakosí  
 előt az Cananéfoc és Perizéfoc előt, és  
 mivelhogy én keves magammal vagyoc, ha  
 én ellenem felgyülnc, levágnac és eltöröl-  
 nec engemet mind házamnépével egybe.

31 Kic mondánac: Avagy mint tisztátalan fze-  
 mélylyel úgy kellett az mi hűgunkal go-  
 nofzul élni?

### XXXV. Rész.

*Az Jácob Isten paranczolatyából Bethelbe  
 indul, de az előt az ő háza népet megféleplőstet-  
 tya az bátyjaitól, azután elmegy Bethelbe és  
 ott áldozic Istenec. Meghal az Debora, megje-  
 lenic Isten Jácobnac és megáldgya őtet, meghal  
 Rebecais. Az Ruben megszeplősic az Bilbat,  
 meghal isác.*

**M**ikor pedig az Isté Jácob-  
 nac: Kely fel, eregy fel Bé-  
 theibe, és telepedgyel le  
 ott, és csinálj őltárt amaz  
 1 erős Istenec, a ki \* megje-  
 lenéc te néked, mikor az te  
 2 batyad előt futnál. Ackor monda <sup>a</sup> Já-  
 cob az ő háza népenecc és mind azoknac kic  
 véle valánac: Hányátoc az idegen ifte-  
 neket kic köztetec vadnac, és tisztásatoc  
 meg magatokat, és változsátatoc el őltó-  
 3 zetereket. Azután kellyünec fel és úgy mē-  
 nyünec fel Bethelbe hogy csinálljac ott őlt-  
 4 tart annak az erős Istenec, ki meghalगत  
 engemet az én yomoriúságomban, és ve-  
 5 lővölt az úton a melyen jártá. Adác an-  
 nakokaért <sup>b</sup> Jácobnac mind az idegen ifte-  
 neket, kic náloc valánac, és az ő fulókón  
 6 való függökatis, és elreyt azokat Jácob az  
 7 czerfa alatt, mely vala Sechemnél. Es el-  
 8 indülánac: Es az Istenec félelme vala az  
 városokó, mellyec valánac ő kőnyüléc, és  
 9 nem üzéc az Jácob fiai. Jura azért Jácob  
 Luz nevó városba mely vagon Canaan  
 tartományába (melly imar Bethelnecc nevez-  
 tetic,) és mind az sokság melly ő véle vala.  
 7 Es építte ott őltárt, és nevezé a helyet  
 8 El-Bethelacc, mivelhogy ott jelent vala  
 meg néki az Isten mikor az ő bátyja előt  
 8 futna. Es meghala Debora az Rebecanac  
 daykája, és eltemetteréc Bethel mellett egy  
 czerfa alatt, és nevezé az helyet, <sup>d</sup> Ailon Ba-  
 cudnac.

\* Sup. 28. 13.

<sup>a</sup> Jambor és I-  
 stens felő gazdá-  
 nac példája az  
 Jácob, hogy az  
 ő háza népet né  
 czac hűső jó er-  
 kökre tan-  
 tya, hanem Iste-  
 ni tisztaság  
 az bátyjai  
 mádnac eltá-  
 vztatására.

<sup>b</sup> Engedelmes  
 ház népnc pél-  
 dája. De az Já-  
 cob nem jót cze-  
 lekedéc hogy  
 mindenestől el  
 nem rontotta  
 az bátyjait  
 mint az Mo-  
 ses és Ezechias  
 czelekedec.

<sup>c</sup> Az az, Be-  
 thelnecc Isten.

<sup>d</sup> Az az, Siráf-  
 nac czerfája.

Megjle-

<sup>b</sup> Balgatagsá-  
 nac példája ez  
 az Hamorbán  
 és Sechemben,  
 hogy az leányért  
 10 ally hűstetec  
 be mellyről sem-  
 mit né tudnac,  
 noha az Izrael  
 házában való  
 hit és tudomány  
 igaz vóli.



lelégétől az Anah leányától való fejedelmec. Ezec az Esau fiai, és ezec az ő tőle való fejedelmec, ez Esau az Edom.

† I. Chron. I. 38. Hús Seir nec, Esau fogóának nemzetsége.

19 **A**Z Horéus \* Seir nec pedig fiai, kik ott a földön lakoznac vala ezec: Lotá, Sobal, 21 Sibő, Anah, Dífő, Efer, Disá. Ezec az Horéusoknak tejedelm., Seir nec fiai az Edomnac tartományában. Az Lotánnac pedig fia vótac: Hori, Heman, és az Lotánnac húga, 23 Tinnah. Az Sobalnac pedig fiai ezec: Alua, 24 Manahath, Ebal, Sepho, Onam. S'bonnac pedig fiai ezec: Ajah és Anah, ez az Anah, ki az őízvérec fayzálánac módgyát találta az pusztában, mikor az ő atyánac S'bonnac 25 szamáru őrizné. Anánac pedig fiai ezec: Dison és Aholbamah Anánac leánya. Disonnac fiai ezec: Hemdan, E'ban, Ichran, Cheran, Efer nec fiai ezec: Bilhan, Zahavan, Acá. 28 Dísánac fiai ezec: Us és Aran. Az Horéusoc 29 kőzzul való fejedelmec pedig ezec: Lotan hertzeg, Sobal hertzeg, Efer hertzeg, Anah hertzeg, Dison hertzeg, Efer hertzeg, Dísán hertzeg. Ezec az Horéusoc kőzzul való fejedelmec az ő fejedelmecéger szertint, az Seir nec tartományában.

† I. Chron. I. 29. Edomnac Kiráali az Izrael nemzetséiben való Kiráali birtokosok előtt.

31 **E**Zec † pedig az királyoc kie uralkodtanac az Edomnac tartományában, minekelőtte az Izrael fiai kőzzöt király uralkodnéc. Előzter király vót Edomban Bela Beornac fia, kinec városánac neve 32 Dinhaba vót. Minekutánna meghólt Bela, uralkodot ő helyébe Jóbab Zeránac 33 fia, ki Bozraból való vót. Minekutánna meghólt Jóbab, uralkodot ő helyébe 34 Hufam, ki Temá földéből való vót. Hufam hóltá után uralkodot ő helyébe Hadad, az Bedad fia, ki az Midianitákat az Moábitac mezejen megveré, kinec az ő városánac neve vala, Hávith. Hadad hóltá 35 után, uralkodot ő helyébe Samla Masrechából való. Samla hóltá után uralkodot ő helyébe Saul, ki vót az Euphrates folyó víz mellett való Rehoboth városból. 36 Saul hóltá után uralkodot ő helyébe Baal Hanannac Achbor hánac hóltá után, uralkodot ő helyébe Hadar, és az ő városánac neve Palihu, az ő feleségénec pedig neve Mehetabeel, ki Mezahab leányánac Marred nec leánya 37 vala. † Ezec pedig az Esau nemzetségből való hertzegk nec nevec, az ő cselédcgyec, helyec, és nevec szertint: Thumnah 38 hertzeg, Aluah hertzeg, Jereth hertzeg. Aholibama hertzeg, Ela hertzeg, Pimon hertzeg. Kenaz hertzeg, Teinan hertzeg, 39 Mibzar hertzeg. Nagdiel hertzeg, Iran hertzeg. Ezec az Edomnac fejedelmi az ő inkafoc szertint, az ő örökletgek nec földében. Az Esau

† I. Chron. I. 51. Esau nemzetséiből való hertzegec.

az Edomiták nac

szertint,

*Az Józseph vádollya az ő bátyjait az ő atyánac. Lát álmokat. Irigykednec rája az ő bátyjai, megfijátyac az mezőn ötter ruhájától, az kúba r. e. e. az után eladgyác pénzen, Sirutya vót az Jácob.*



1 **A**Kozéc pedig az Jácob az ő atyánac búdosálánac földén, az Canaan földén. Es ezec ez dolgot lettec az Jácob házanépe kőzzöt. Az Józseph mikor tüzét elztédős 2 vala, az ő bátyjaival egybe őriz vala juhokat, és vala az gye: mec az Bilhanac és az Szilpanac az ő atyánac feleségénec fiaival, 3 az azoknac az ő gonosz életec felől való híreket az ő atyánac megmondgya vala. 4 Az Izrael pedig minden hainál inkább szereti vala az Józsephet, mivel hogy vénfégnec fia vól na, és szép tarka ruhát czánálta: 5 tot vala nékte. Mikor pedig ezekbe b'vörtet vól na az ő bátyjai, hogy az ő atya azt minden bátyjánac felőtte szeretné, gyűlölic vala őtet, annyira hogy szép szóval néki nem szólhatnánac. Lára pedig az Józseph álmot, mellyet mikor megbelzéllet 6 vól na az ő bátyjainac, annál inkább gyűlölic vala őtet. Mert azt mondgya vala néki: 7 Halljátoc meg kért ec az én álmonat, mellyet én látam. Imé köröme az egy mezőben kévéket, és imé az én kévéim felkele és felállá, az ti kévéitec pedig 8 kőrnül állánac vala, és az én kévéim előtt meghajólnac vala. Es mondánac néki az ő bátyjai: Avagy királyunc létezé szé mi néküne? Vagy mi raytunc uralkodni fogszé? 9 Annakokéert annál is inkább gyűlölic vala őtet az ő almájért, és az ő befzédirt. Az 10 után más álmosit lara, és megbefzélle azt az ő bátyjainac, ezt mondván: Imé más álmosit látam szert az nap, és az hóld, és ti zenyeg czillagoc én előttem meghajólnac vala. Megbefzélle az ő atyánakis és az bátyjainac, és megdorgála őtet az ő atya, és monda néki: Micsoda álom ez az mellyet látát? Avagy elmegyünké; én és az te anyád és atyád fia hogy meghaytúnc magunkat te előtted az földig? Irigykednec vala azért rája az ő bátyjai, az ő atya pedig ez dolgot elméjében tartya vala.

a Az mi atyánk fiainak nem kel az ő gonoszságokat elhagynunc.

b Atyafiak nac egy mátra való irigykedésnek példája.

c Az Isten végen nagy dolgokat jelentett meg álom által.

d Józseph nec két álma mind egyet jelent tudnillic az ő kővetkező idő vaságát.

11 **M**ikor pedig elmentec vól na az ő bátyjai az ő atyoknac juhánac őrizéle Sechembe. Monda Izrael az Józseph nec: Az te bátyaid avagy nem Sechemben őrtiké az juhokat? Jozte azért hogy kuldgyelec cétégedet a hozzájoc. Ki móda: Imé jelen vagyok. Es móda néki: Menny el lál meg ha békességben vadnac az te bátyaid, és az juhoc, és mond meg nekém. Elkuldé azért őtet Hebronnac völgyéből, 12 és méne Sechembe. Találá pedig őtet,

13

16 m kor az mezőben búdósnéc, és megkérde egy ember, ezt mondván Mit keresel? Ki monda: Az én bátyaimat keresem, kérlec mond meg nekem holott őrizic az barmot?

17 Es monda az ember: Elmentenec innét, halálám pedig hogy azt mondác: Menyünec Dothanba. Elméne azért Joseph az ó bartyai után, és megtalálá őket Dothanban.

18 Kic mikor láttac<sup>e</sup> volna ötet távól, minke-előtte közelb ment volna hozzájoc, elvégezté hogy ötet megölnéc. Mert ezt mondotrac vala egy máfnac: Im hól jó amaz á-

19 lom látó, Jer ölylic meg<sup>f</sup> annakokaért ötöt, és veslüc egy ó kútba, és azt mondgyuc hogy az gnoiz fene vad ötre meg ötöt, és meglátgyuc mit hafznált az ó álma. Mellyer mikor az B Ruben hallot volna: igyekéztéc azon hogy ötöt megmentené azoknac kezékből. Es monda: † Ne ölylic meg ó-

22 tet. † Es ezt mondgya vala Ruben: Ne ontátoc ki az ó vétét, hanem veslétec ötöt az ó kútba melly itt az pústában vagyon, de meg ne ölylétec. Ezt ped gazért mondgya vala hogy ötöt azoknac kezékből megszabadítaná, és ötöt megadná az atyánac,

23 Es mikor jutot volna Jóseph az ó bartyáihoz, megfoztác ötöt az ó ruhájától az ízép tarka ruhától melly rayta vala. Es megragadván ötöt<sup>h</sup> vetéc egy ó kútba, az á küt pedig úres vala, és nem vala viz benne.

25 Leülénec peig hogy ennéne, és mikor felemeltéc volna az ó szemeket, látác és imé egy féreg Ismaelirac jöncévala Giladból, azoknac tevéi visnéc vala aromakat, resinat, myrthar, kic mennec vala hogy azokat vinnéc Egyptusba. Es monda az Jehuda<sup>i</sup> az ó atyafiánac: Mi hafznunc lézén benne ha megöiendgyuc az mi atyánkniat és eltitkolandgyuc az ó vétét?

27 Jer adgyuc ötöt ez Ismaeliracnac, és ne ölylic meg, mert mi atyánkna, mi testunc. Kinec engedénec az ó atyafiai.

28 Es mikor az kereskedő<sup>k</sup> Midianitac azon elmenénec, kivónác Jósephet az ó kútból, és adác ötöt azoknac az Ismaeliracnac háfz ezult pénzen, kic elvivéc † Jósephet E-

29 gyptumba. Mikor pedig az Ruben az ó kúthoz ment volna, és nem volna Jóseph az kútban, megizaggtá az ó maga ruháit. Es megtréva az ó atyafiaihoz, monda: Ninczen az gyermec, és én hová legyec?

31 Vövec annakokaért az Jóseph ruháját, és megolénec egy kezke fiar, és anac vérvével megfésítéc az ruhác. Es elküldéc azt az tarka ruhát, és vécé az ó atyoihoz, és mondánac: Ezt ez ruhát mi találuc, elinérd meg ha az te findgac ruhája vagy nem. Ki megfimeréc azt, és monda: Az én fiamnc ruhája, \* az gonofz léne vad öt-

34 Jóseph. Es megizaggtá<sup>†</sup> Jacob az ó ma-

ga ruháit, és gyáfz ruhába öltözvénó hitatá az ó fiar fociideig. Felkelénec pedig az ó fiai mindnyájan, és inind az ó leány. <sup>m. bo. m. képm. a. i. ja</sup> gy vigasztalác ötöt, és nem akara megpogasztaltatni, mert ezt mondgya vala: Szayan mégyec az én fiamhoz az koporsóba, és hitatá ötöt az ó atya.

26 **A**Z Midianitac pedig eladác ötöt Egyptumban Pharaónac fő szolgájánac az Potipharnac, az vitélzö népéknec tejecliménec.

XXXVIII. Rész.

Judas az Jacob fia megbázafodic, léfenee gyermekei, azoknac kezeit az Israh megöli. Vétkezic az Judas az Thamarral az ó menyével, léfenee nissal két gyermeke.

1 **E**S lón akkor az időbe, hogy az Jehudah elmenvén az ó atyafiatól, térne egy Adulambéli forsiuhoz, kinec neve vala Hira. \* Es meglátá<sup>†</sup> ott az a Jehudah egy Canaanbéli férünac leányát, kinec neve vala Suah, és azt feleségül vétén magánac, bé méne hozzája.

2 † Ki fogada az ó méhébe és szüle fiar, és nevezé azt Erneec. Es az máfodfzoris terében elvén szüle fiar, és nevezé azt Onannac. Az után ismét terében elvén szüle fiar, kit nevezé Seiahnac, és vala Chezibben mikor ó ezt szüle.

3 Vón pedig az Jehudalt feleséget az ó első fiánac az Erneec, kinec neve vala Thamar. \* Es mikor az Erac Jehudánac első fia gonofz volna az Urnac szemelőrt, megöle ötöt az UR. Annakaért monda Jehudah az Onannac: Etegy béte az te bartyadnac feleségéhez, és az te bartyád helyébe vedd feleségul azt, és az te bartyádnac tamafiz magor. Tudgya vala pedig az Onan hogy nem övé lenne az á mag, c annakokaért valamikor az ó feleségéhez bémegyen vala, az földre boczárván, gyvezté vala az magor, hogy az ó bartyánac magor ne tamafizana. Es gonofsnac tettéc az URnac szemei előrt az mit ez czelekedic vala, annakokaért megöle az-

10 **U**ris. Es monda az Jehudát Thamarnac, az ó menyénec: Maradgy özvegyen addtg az te atyád házában, míg az én fiam az Seilah megnevekedic. Mert így gondolkodit vala: Neralám ezis meghal, mint az ó bartyai. Elméne azért Thamar, és marada az ó atya házában. Es mikor öc napoc múltanac volna el, meghala az Suah az Jehudánac felesége, és hogy magánac vigasztalást venné, elméne az ó juhánac nyrbóhoz az ó bartyává az Adulambéli Hiraval, Thamarba. Megmondác pedig Thamar a nyenyénedon: Am az te iád Thamar

Joseph halálára tanacokoz mac az ó bartyai.  
Az ember ha el fedez ember előt az ó bűneit, az Israh elít el nem fedezheti.  
Ruben jó akaratnal vagon az Jóseph-  
hó.  
Inf. 4.2.32.

Atyafiánac atyafiác ellen való kegyetlen ségeknc példája.

Akar melly keményec legyen az ember, de végre az ó kikec elmereti-  
vél vádolant-  
vélis meggon-  
dallyac az bűn-  
nec nagy rü-  
nác.

Joseph pénz-  
zen adgyác el az atyafiác,  
melly dolog, pél-  
daja az Chris-  
tusnac pénz-  
véló eladta-  
sánac,  
† Pjal. 10x.  
Mát. 7.9.

\* Inf. 4.4.28.  
† Atyafiai ma-  
lornac példája.

m. képm. a. i. ja  
nacc példája

\* 1. Chron. 2.3.  
† Judanic há-  
za füzé.

† Num. 26.19.

\* Num. 26.19.

Az ember  
m. n. c. 16.  
ki is  
b. n. c. 16.  
példája.

14 natba mégyen az ő juhainac nyíréfere. Az Thamar azért levettvén az ő özveglégénc ruháit, bebúrtá magát fédellel, és magát eltitkolá és letele az kettős út félén, az mely megyen Thimnatba, mert látta vala hogy megnevokedet vólna az Selah, és ötet né

15 adrac vólna annac felefégül. Látván pedig azt az Jehudah, alitá azt tisztátalan szemelynecc lenni, mivelhogy befedezte vala ortzát.

16 **J**údasnac na- gy esete, ki természetrecc folyá ellen az ő menyével vétkezik.

16 Hozzá téte azért ához az útról, és monda: Engedd meg <sup>d</sup> kérlec, hogy menyec bé te hozzád, (mert nem tudgya vala hogy az ő menyé volua:) Es monda Thamar: Mit adsz énnekem hamegengedem

17 hogy velem közöfűlly? Es felele: Kúldöc néked az én juhaim közzül egy keczke fiat, Es az monda: Megengedem az mit akarlsz, ha zálagot adsz addig inig azt megküldöd,

18 Monda azért az Jehudah: Miczoda á zálag, melyet adgyac te néked? Felele az te gyútród, az te keczkenöd, és az pártza, mely az te kezében vagyon. Oda ada azért néki, és béméne hozzája, és az Thamar te-

*laga Juhainac*  
*Thamar*

19 réhbe esécc ő tőle. Azután felkevéen ez Thamar elméne, és leveté az fèdelet mellyel magát bebúrtotta vala, és felvövé

20 magára az özveglégénc ruháit. Es megküldé Jehudah az keczke fiat, az ő Adulambéli barátjától, hogy az zálagot megkérné az asztizonyi állattól, és nem találá

21 azt. Es megkérdé az helynecc férfait, mondván: Hölí vagyon amaz tisztátalan szemely, mely az kettős út félén ül vala? Es azoc mondánac: Nem vólt it tisztátalan szemely. Megtére pedig az az Jehudahoz, és inonda: Nem találam azt meg. Annakfelötte á helynecc lakósis azt mondácc: Nem vólt it ugy mond tisztátalan szemely.

22 Es monda az Jehudah: Tattla magánac, hogy valamiképpen megne gyálaztallunc, imé én megküldöttem vólt az keczke fiat, te pedig nem találtd meg ötet.

23 **E**s úgy mint három hólnap múltván, megmondácc az Jehudanac, illyenképpé: Az Thamar az te menyed paráznaikodor, és az paráznaifogból terhbe esett. Es monda az Jehudah: Ygyérec ki ötet és égetesfűcc meg.

24 Az pedig mikor kivitetnécc küldé az ő ipához, ezt izeaven: Attól az férfitól vagyoc terhes az kié ezec. Es ezis monda: Elnérd meg kérlec, kié ezec, az gyútró, az keczkenő, és á pártza. Megesmeré azért az Jehudah, és monda: Juzb én nálamnál, mert nem adam ötet az én fiamnac az Selahnac, de nem esmeré Jehudah lobé azt.

25 **†** Es mikor az Thamar az szüléte jura, imé kettős gyermekecc valanac az ő méhében. Mikor pedig szülne, és azoknac egylicaz kezét kunyitotta vólna, az bába véres fanalat véven, kóte azt az kezére annac, mondván: Ez jött ki

29 előfzer. De mikor az bévonta vólna az ő kezét, az másic jöve ki. Es monda az bába: Mimódon találhattál magadnac réstet az kijövetelre? \* Es nevezé azt Peresnecc. <sup>h</sup>

30 Es annakutánna kijöve az ő attyafia az kinecc kezére veres fanalat kóttóttec vala, és nevezé azt Zerahnac.

\* *Matth. 1. 9.*  
*h Peres annit téstén, mint szakasztasneri az Peres megszakasztotta vala az ányja méhében az ő helyét, és vgy jött vala ki az másic előtt.*

### XXXIX. Rész.

*Az Isten megáldaya az Potiphart az Jósephért. Az Potiphar felesége bűnre szorgalmaztatta az Jósephet, nem enged az Jóseph. Vádolya hamissan az asztizonyi állat az Jósephet, az tömlőre bevetie ötet, de ottis az Isten véle vagyon.*

1 **O**vábba az Jóseph vitetett vala Egyptumba, és megvótte vala ötet az Ismaen-takóll kic ötet oda vittéc vala, egy Egyptumbéli ember Potiphar, Pharaonac fő szolgája, az vitéző népeknecc fejedelme.

2 \* Es vala az UR Jósephvel, és jó szerenczés vala, és lakic vala az ő Egyptumbéli ember Potiphar, Pharaonac fő szolgája, az vitéző népeknecc fejedelme.

3 \* *Inf. v. 11.*  
*Aszt. 9.*

4 **U**ranac házában. Látá pedig az ő ura hogy az UR vólna ő véle, és hogy valamit czelekednécc, az UR szerenczésé tenné ő általa. Talála azért Jóseph kedvet az ő ura előtt, és szolgál vala nékie, és az ő házán fővé téve, és mindenecket valamit vasla, az ő birodalmába ada. Es műöita fő

5 **Az Isten jól gondvifelövéttécc ötet az ő házán, és minirefzen az Potipharral az Jósephért, és fejhért.**

6 **az Urnac áldása vala minden jofzágán, mind házában mind az mezön. Mindenecket azért valamit vala az Jósephre bizá, és nem vala femmire gondgya miképpen az Jósephnecc, hanem ezac az ételre. Az Jóseph pedig szép formájú és tekintető vala.**

7 **E**zekneccutánna pedig, <sup>b</sup> az ő uranac <sup>c</sup> Gyakorta vengedem monda az ő ura felefégénecc: Imé az én uranac femni gondgya ninczen azokra mellyec az ő házában vadnac, hanem mindenecket az mellyec övéi vóltac, az én kezembe bizott. Ninczen senki én

8 **†** <sup>c</sup> *Tisztaságna*  
*és maga meg-*  
*tervezte az jó-*  
*seph.*

9 **†** <sup>c</sup> *Tisztaságna*  
*és maga meg-*  
*tervezte az jó-*  
*seph.*

10 **†** <sup>c</sup> *Tisztaságna*  
*és maga meg-*  
*tervezte az jó-*  
*seph.*

11 **†** <sup>c</sup> *Tisztaságna*  
*és maga meg-*  
*tervezte az jó-*  
*seph.*

12 **†** <sup>c</sup> *Tisztaságna*  
*és maga meg-*  
*tervezte az jó-*  
*seph.*

13 **†** <sup>c</sup> *Tisztaságna*  
*és maga meg-*  
*tervezte az jó-*  
*seph.*

14 **†** <sup>c</sup> *Tisztaságna*  
*és maga meg-*  
*tervezte az jó-*  
*seph.*

15 **†** <sup>c</sup> *Tisztaságna*  
*és maga meg-*  
*tervezte az jó-*  
*seph.*

16 **†** <sup>c</sup> *Tisztaságna*  
*és maga meg-*  
*tervezte az jó-*  
*seph.*

17 **†** <sup>c</sup> *Tisztaságna*  
*és maga meg-*  
*tervezte az jó-*  
*seph.*

18 **†** <sup>c</sup> *Tisztaságna*  
*és maga meg-*  
*tervezte az jó-*  
*seph.*

19 **†** <sup>c</sup> *Tisztaságna*  
*és maga meg-*  
*tervezte az jó-*  
*seph.*

Mózes I. Könyve.

Joseph.

*d Tiszteletlen  
aszoni állatnac  
példája.*

*e Patvarnac  
példája.*

<sup>d</sup> aszoni állat az Jósephneec ruháját, ezt mondván: Hálly én velem, és ő ott hagyván ruháját az aszfzoni állat kezében, elfuta és kiméne.

13 **E**S mikor látta volna az aszfzoni állat hogy az ő ruháját kezében hadta volna, és

14 kifutot volna. Szólitá az háznépet, <sup>e</sup> és mōda azoknac ilyen módon: Látsátoc, Sidó férfiat hozott az mi házunkba az én uram, hogy megfzégyenitene minket. Mert én réam jōve hogy én velem hálna, és kiáltéc nágy szōval. Es mikoron az hallotta volna hogy kiáltottam volna fel szōval, az ő ruháját elhagyá az én kezembe, és elfutván

16 kiméne. Megratá azert az ő ruháját magánál míglen az ő ura haza jōnne. Kinec ilyen szōccal szóla, mondván: Eljōve én hozzám az Sidó szōlga, az kit nékűnc hoztál hogy engemet megfzégyenitene. Es mikor kiáltottam volna fel szōval, az ő ruháját it hagyá, és kifuta. Mikor pedig hallotta volna az ő ma, az ő feleségének beszédit a melyeket mondott vala, ezt mondván: Ilyen dolgokat czelekedéc én raytam az szōlga, felgerjede az ő haragja. Vōvé azért az Jósephet az ő ura, és véé őtet az tōmlōtzbe, az melyben az Király foglyai valānac, és ott lōn az tōmlōtzben.

17 **A**Z tōmlōtzbe az Jósephvel, és az tōmlōtztartó előtis kedvesé tévé őtet.

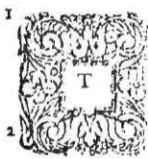
18 Es az tōmlōtztartó mind azokat az foglyokat kie az tōmlōtzben valānac, bizá az Jósephre, és valamit őtet czelekedneec vala, mind ő czelekefzi vala. Es semmi gondgya nem vala az tōmlōtztartōnac azokra az melyec birodalmban valānac, mivel hogy az Ur volna az Jósephvel, és valamit czelekefzie vala, az Ur szerenczēse téfzi vala.

† *Psal 105. 18.*

† *Act 7. 9.  
f Az Isten az nyomoruságban  
nū nem hadgya  
el az ő benne bizōkat.*

XL. Rész.

*Megmagyarázza Jóseph az tōmlōtzben az pohárnaknac és az sūtōnc álmokat.*



1 **T**örténéc ezeknekutána hogy az Egytűbéli királynac pohárnakja, és az sūtōje vétkeznéne az ő uroc ellen az Egytűmbéli király ellē.

2 Megharaguvéc azért az Pharaó mind az két fő szolgájára, tudniillic az fő pohárnakra és fő sūtōre.

3 Es vetteré azokat az vitēző népekneec fejedelmekneec tōmlōtzébe, tudniillic az tōmlōtzbe, az melyben Jóseph fogva vala. Es az vitēző népec fejedelme, fővé tévé azokon Jósephet, és szolgálva nékiec, és lōncec fogfágba egy cztēdeig. Es mind kettē a látānac álmot ugyan az ő egy éjyel, az királynac mind pohárnakja mind sūtōje, kie az tōmlōtzben fogva valānac, melly álom megjelentec

6 né mi következnéc mind az kettōc. Méne azért ő hozzájoc reggel az Jóseph, és

*a Alemban az Isten yakorra megjelent az embernek mi következzéc ő reája.*

megtekinté őket, és imé bānkodnac vala.

7 **E**s megkerdē az Pharaó fő szolgait, kie ő véle egyjūt az ő Urānac házānal az tōmlōtzbe fogva valānac, ezt mondván: Miért vadtoz most ilyen szomorūnac? Kiec felelēne néki: Álmodtātunc és ninczen kie megmagyarāznā azt. Es monda nékiec Jóseph: A vagy nem Istenēje az álomnac magyarāzāsa? mondgyātoc meg nékem az álmod. Megbeszēllē azért az fő pohárnac az ő álmāt az Jósephneec, és monda nékiec: Almombalātoc vala előttem egy szōlō tōt.

10 **E**s az szōlō tōn valānac három vefszō szōlac, és az megzōldellēec, megvirāgozēc, és megértelē az szōlō fejeket. Az Pharaó pohāra pedig vala az én kezében, és én az szōlōt szakaltzom vala, és az Pharaó pohārába ficzarom vala, és az pohārt adom vala az Pharaónac: Es monda néki Jóseph: <sup>c</sup> Ez an-<sup>c</sup> Jóseph meg-  
nac az magyarāzattya, az három vefszō <sup>c</sup> magyarāzza  
13 szōl, három nap. Harmad nap mŭlva az Pharaó felmagaztalya az te fejedet, és helydre állat tēgedet, és adod Pharaó kezébe az pohārt, az előbbi szōkās szerint, mikor ő

14 pohárnakja valál. De megemlekezzél én rōlam mikor neked jól lēszēc dolgod, és czelekedgyél, kérlec, irgalmassāgot én velem hogy én rōlam megemlekezzél az Pharaónac, és engemet az tōmlōtzből megszabadts. Mert lopva hoztanac el engemet az Sidōc földérōl, itis semmi gonoflagot nem czelekedtem, hogy az tōmlōtzbe vetterec.

16 **L**átá pedig az futō <sup>d</sup> mesteris hogy jól magyarāzta volna meg az álmod, és monda az Jósephneec: Enis álmodban látoc vala az én fejemen három fejér kōfart. Az felsō kōfārban pedig valānac az Pharaónac minden fēle sūt ētkei, és az madarac efcie vala azt az én fejemen valō kōfārból. Es felelvén <sup>e</sup> Jóseph, monda: Ez annac az magyarāzattya, <sup>e</sup> magyarāzza  
19 az három kōfār, három nap. Harmad nap mŭlvān az Pharaó megemlekeziec a te fejedrōl, és tēgedet felakasztō akasztō fāra, és az te testedet te rōlad lecfzie az madarac.

20 **H**armad napon azért, <sup>f</sup> melly napon szŭ-<sup>f</sup> Regi szōkās  
letet vala az Pharaó, lakodalmot szer-<sup>f</sup> hogy az ember  
ze az ő szōlgānac, és megemlekeziec az fő <sup>f</sup> az ő szŭletēje  
pohárnakrōl és fő sūtōrōl az tōb szōlgāi <sup>f</sup> napjac magtis-  
21 kōzōtt. Es az pohárnac mestert helyēre <sup>f</sup> tellye.  
lārā az bortōltēfēre, és az pohārt Pharaó <sup>f</sup>  
22 zēbe adgya vala. De az sūtō mestert <sup>f</sup>  
lakasztatā, az mi képpen néki magyarāzta <sup>f</sup>  
23 la az Jóseph. Es nem <sup>g</sup> emlekeziec meg az <sup>g</sup> Hala adat-  
pohárnac mester az Jósephrōl, hanem elfe-<sup>g</sup> lanfāgnac <sup>g</sup>   
lekeziec ő rōla. <sup>g</sup>   
példája.

*b Az Pharaó  
pohárnakjánac  
álma.*

*d Az Pharaó  
sūtōjēneec álma.*

*e Jóseph meg-  
magyarāzza  
az sūtōneec az  
álmot.*

*f Regi szōkās  
hogy az ember  
az ő szŭletēje  
napjac magtis-  
tellye.*

*g Hala adat-  
lanfāgnac <sup>g</sup>   
példája.*

XLI. Rész.

*Az Pharaó király álmod lát következendő börszōgrōl és szōkās rōl, mellyet az Jóseph magyarāz az Pharaónac. Megszabadul azért Jóseph az tōmlōtzbēl, és mind az egész Egytűs orszāgān fejedlemmé lēzen, meg-*

19 *akárja* Joseph az hét észtvétőnek bővségét, és az 19  
 20 *szépségnek* idején sáfránokkal, és az 20  
 21 *massé és Ephraim.*

19 moczáros helyen. Imé ismét az azoc után más  
 20 hét ünöc jövec vala ki ősztevérec és fölőte  
 igen rútac, kikhoz hasonló rútakat én nem



21 **K** Eet eisztendő múltván az Pha-  
 raó látá álmod, mint ha álla-  
 na egy folyóvíz a mellett. Es  
 imé az folyóvízből jövec va-  
 la ki hét szép és kövér ün-  
 öc, mellyec éfzvec vala. az

20 láttam egész Egyptumnac földén. Es el-  
 nyeléc az ősztevérec rút tehene, az előbbi  
 hét kövér teheneket. Es jóllehet az kövér  
 tehene am azoknac gyomrokban volná-  
 nac, mandazáltal ingyen nem tettze va-  
 mcg hogy gyomrokban volnának, meit u-  
 gyan rútac valának azoc mint fízinte az előt.

2 Pharaónac két álma az következendő éjszagról és szük- ségről.

3 moczáros helyen. Ismét azoc után más hét  
 4 ünöc jövec vala ki az folyóvízből, rútac és  
 5 ősztvétőrec, mellyec állanac vala az ünöc  
 mellett, mellyec az folyóvíz partján állanac  
 6 vala. Es elnyeléc az rút és ősztvétőrec ünöc az  
 hét szép kövér ünöcöket, és félszerkene az Pha-  
 7 raó. Mikor elalut volna, másodízoris  
 8 álmod látá, és imé hét gabona fejec neve-  
 kednac vala egy száron, tellyefec és szépec.

21 Es félszerkenéc. Azután ismét láttam ál-  
 momban, és imé hét gabona fejec neve-  
 kednac vala egy száron, tellyefec és szépec.  
 22 Imé ismét azoc után nevedkednac vala hét  
 23 kicsin gabona fejec, vékonyoc, mellyeket  
 24 az napkelet felé megszáraztot vala. Es  
 elnyeléc az vékony gabona fejec, az hét  
 gabona fejeket. Megbeszélém az jövén-  
 dő mondóknac, és nem lón fenki ó köz-  
 zülóc ki megmagyarázhatná. Es monda

9 Es imé nevedkednac vala azoc után hét vé-  
 10 kony gabona fejec, mellyeket az napkeleti  
 11 szél elfszáraztot vala. Es elnyeléc az hét  
 vékony gabona fejec, az hét kövér és tel-  
 lyes gabona fejeket, és félszerkene a Pharaó,  
 12 és imé az álom elmejében vala. Reggelre  
 kelvén pedig megháborodéc magában, és  
 elküldvén egyé hivatá Egyptumnac min-  
 den jövendőmondóit, és minden bölcze-  
 it, és megbeszéléc nekiet az ó álmát, de  
 nem vala fenki ki megmagyarázná azokat  
 az Pharaónac.

25 **E**s monda Joseph Pharaónac: Az Pharaó álma miud-  
 egy, az mit Isten akar czelekedni, azt jelen-  
 26 tette meg az Pharaónac. *e* Az hét szép  
 ünöc, hét eltrendő, hasonlatosképpen az Joseph az ál-  
 27 hét szép gabona fő hét eisztendő, az álom-  
 mind egy. Az hét ősztvétőrec és rút ünöc pe-  
 28 dig mellyec azoc után jöttec ki, azokis hét  
 elztendőc, és az vékony hét gabona fejec  
 mellyeket megszáraztot volt az napkeleti-  
 29 szél, hasonlatosképpen léfzen az éhfgnc  
 hét eisztendője. Es az mit mondec Pharaó-  
 nac, hogy az mit Iste akar czelekedni, meg-  
 30 jelentete az Pharaónac. Imé hét eisztendőc  
 jövec, mellyekben egész Egyptusban nagy  
 bővség léfzen. Azoknac utána követke-  
 31 nec hét eisztendőc mellyekben léfzen éhfg,  
 annyira hogy elfeledkezec az nagy bővség-  
 32 gről melly volt Egyptumnac földén, és meg-  
 emészté az éhfg az földet. Es né tettze meg  
 az előbbi bővség az éhfgnc miatta melly  
 33 azután léfzen, mert nagy léfzen. Hogy pe-  
 dig kétféle látá Pharaó az álmod, azt jeléti  
 hogy Istennél elregezett dolog ez, és siet az  
 34 Iste azt véghöz vini. *f* Mostá annakokazért ré-  
 dellyen az Pharaó bölcz és éfzes férfiat, kit  
 az Egyptumnac földén gond viselővé tégyé.

13 **S** Zóla annakokazért az pohárnac mester  
 az Pharaónac illyen módon: Az én bü-  
 14 nómról emlekezem én ez mai napon. Az  
 Pharaó megharagut vala az ó szolgáira, és  
 engemet és az szóc mestert vettetec vala az  
 15 vitézec hadnagyanac tömlőtzébe. Lá-  
 tanc pedig álmod mind egy éjyel, én és az:  
 mindenikunc az szeriac az mint következec.  
 16 Es vala velunc ott egy ifju az vitézec hadna-  
 gyánac szolgája, kunc mikor megbeszéléc  
 tuc volna, megmagyarázá mi nekunc az mi  
 17 álmainkat, mindenikunc nec az ó álma sze-  
 rint. Es az miképpen megmagyarázá mi  
 nekunc, szunc az onképpé történc dolguc,  
 engemet hejyerme állá Pharaó, amazi pe-  
 18 dig elalakíztatá. *a* Elkulde *b* azért Pha-  
 raó és hivatá az Josephet, és nagy hamat-  
 19 sággal kihozác őtet az tömlőczből, és meg-  
 beretvalkozván elváltoztatá ruhát, és me-  
 20 ne Pharaóhoz. Es monda Pharaó az Jo-  
 sephnac: Álmod láttam és nemzen ki meg-  
 21 magyarázná azt: En pedig hialottam te te-  
 lőled hogy az álmod megérted, és meg-  
 22 dod magyarázni. Es felele Joseph az Pha-  
 raónac: *c* Nemzen erőmben az álom ma-  
 23 gyarázás hanem az Isten jelenc az Pharaó-  
 nac megmaradására való dolgokat. Mon-  
 24 da azért Pharaó az Josephnac: Almombá  
 látán, hogy állóc vala egy folyóvíz mellett.  
 25 Es imé, az folyóvízből kijövec vala hét  
 kövér szép ünöc, mellyec éfzvec vala az

35 dökben. Es az következőc bőv e-  
 sztvétőknec mindé termélet takarjac meg,  
 és az gabonát takarjac az Pharaó birodal-  
 ma alá, és az élést tartiac az Pharaónac min-  
 den városban. Es légyen az az élés ez tarto-  
 mánnac táplálására az hét eisztendői éhfg-  
 36 nc idején, mellyec következec az Egy-  
 ptum földén, hogy ei ne veltizen ez föld an-  
 nac az éhfgnc miatta.

\* Psa. 105. 20. *b* Megszabadul Joseph az tömlőczből.

*c* Alázatosbágnac példója.

*d* Pharaó befelele Josephnac az álmodnak.

*e* Magyarázta ünöc, hét eltrendő, hasonlatosképpen az Joseph az ál-  
 hét szép gabona fő hét eisztendő, az álom-  
 mind egy. Az hét ősztvétőrec és rút ünöc pe-  
 dig mellyec azoc után jöttec ki, azokis hét  
 elztendőc, és az vékony hét gabona fejec  
 mellyeket megszáraztot volt az napkeleti-  
 szél, hasonlatosképpen léfzen az éhfgnc  
 hét eisztendője. Es az mit mondec Pharaó-  
 nac, hogy az mit Iste akar czelekedni, meg-  
 jelentete az Pharaónac. Imé hét eisztendőc  
 jövec, mellyekben egész Egyptusban nagy  
 bővség léfzen. Azoknac utána követke-  
 nec hét eisztendőc mellyekben léfzen éhfg,  
 annyira hogy elfeledkezec az nagy bővség-  
 gről melly volt Egyptumnac földén, és meg-  
 emészté az éhfg az földet. Es né tettze meg  
 az előbbi bővség az éhfgnc miatta melly  
 azután léfzen, mert nagy léfzen. Hogy pe-  
 dig kétféle látá Pharaó az álmod, azt jeléti  
 hogy Istennél elregezett dolog ez, és siet az  
 Iste azt véghöz vini. Mostá annakokazért ré-  
 dellyen az Pharaó bölcz és éfzes férfiat, kit  
 az Egyptumnac földén gond viselővé tégyé.

*f* Az Joseph tanácsos ad az Pharaónac.

*g* Joseph tanácsos az gabonát takarjac az Pharaó birodalma alá, és az élést tartiac az Pharaónac minden városban. Es légyen az az élés ez tartományac táplálására az hét eisztendői éhfgnc idején, mellyec következec az Egyptum földén, hogy ei ne veltizen ez föld an-  
 nac az éhfgnc miatta.

37 **E**s tettze ez befél az Pharaónac és az ó  
 38 szolgáinac. Monda azért az Pharaó az ó  
 szolgáinac: Avagy találhatnánk éhez  
 hasonló férfiat, ezben az ifjuncok ke-  
 vésébe?

Es

† Pſal. 105. 27. A 18. 7. 10. h Az Isten megf. abadiſtya az foglyot és az ſzegeſt az pad alól az urac közzé ſülteti, Iſrah. 13.

i Némelyec azt monyja hogy az Abrech ami telzen, mánt hoyis teradot. Vagy királynac alya. k Az az, ſemmit ſenki nem ereleheſtje. l Az az. Tur kőnac magy. falu. anac.

m Szorgalma toſtágnac, ſerone ſignec iſo gond viſeléſinec példaja az Jőſeph.

\* Inf. 46. 20 & 43. 5.

n Manaffe, az az ki elſelyeſt hoz. o Eplwam, az az. ſaperodis.

† Pſal. 105. 16.

39 Es monda Pharaó az Jőſephnek: Mivelhogy mind ezeket az Iſten te néked jelentete meg, nincczen te hozzád hasonló ſzſez bölcz.

40 † Te légy az én házamon fő gondviſelő, és minden én népem az te befzeded ſzerint járjon, ez az egy királyi tizeckel halad.

41 lac meg tégedet. Monda annakutanna Pharaó az Jőſephnek: Imé mind az egész Egyptumnac földén fejedelemmé tőrtetec

42 Es kivévén Pharaó az ő gyűrőjét az ő újából adá azt Jőſephnek nyába, és fölötzeté ötter bibor ruhakba, és arany lántzot veté az ő nyakába. Es úteré útet az ő máſodic ſzeckerébe. Ezt kalytac vala pedig ő előte: Abrech: az az, iſju vagy gyenge alya. i Es fejedelemmé tévé ötter mind az egész Egyptumnac földén, Es monda Pharaó az Jőſephnek: En vagyoc az Pharaó, mind az által az te akarotod nélkül ſenki ſem kezét ſem lábát fel nem emeli k egész Egyptumnac földén. Es nevezé Pharaó Jőſephnek l Saphenar Paneahuac, és adá neki feletégul Atenathot, az Potiphárnac On nevó vároſnac fejedelmének leányár: Es kiméne Jőſeph Egyptunac földére.

43 ( Jőſeph pedig harmincz elztendős vala, mikor állna az Egyptumbéli Pharaó királynac előte. ) Kiméne azért Jőſeph Pharaó elői, és általméne egész Egyptumnac földén. Es teremté az föld az hét bőv elztendőben gabonát nagy bővféggel.

44 m Es meggyűrté az hét elztendőnc minden élétét mely vala Egyptunac földén, és helyazerté az élét az vároſokba, minden mezőnc terméſét tákatá az vároſba, az melly körül az mező vala. Es takara Jőſeph fel őtte ſoc gabonát mint az tengernec fővénye, annyira hogy meg nem ſzámlátathanc, mivelhogy ſzáma nem vala.

45 A Z Jőſephnek pedig \* lőnc két fia i m nek előte eljőne az éhſégnc elztendeje, mellyeket ſzüle néki Alénath az On nevó vároſnac fejedelmének az Potiphárnac

46 ſeánya. Es nevezé Jőſeph az ő elſő ſzólótét Manafféhnac, n mert ugy moná elſelyette én velem Iſten minden nyomorúlagomat, és az én atyamnac háza népét. Az

47 máſodikat pedig nevezé Ephraimnac: o Mivelhogy ugymond, megſzaportot Iſten engemet az én nyomorúlagomnac földében.

48 E ltelénc annakokaért l bővfégnc hét elztendei, melly bővfég vala Egyptumnac földén. Es † elkezdénc közelgetni az éhſégnc hét elztendei, mint megmondotta vala Jőſeph, és vala éhſég minden tartományokban: de egész Egyptum orſzá

49 ſában elég kenyér vala. Végezetre megéhezé egész Egyptum földéiſ, és kiált vala az nép Pharaóra az kenyérért. Monda pedig Pharaó az Egyptumbélieknek: Mennyetec Jőſephhoz, és az mit mond, azt

50 mivellyetec. Es nagy éhſég vala mind az egész földön. P Magyita azért Jőſeph P Jő ſőſedtem mind az gabonás házakat, mellyekben az nec ſőſedé az gabona vala, és á: ulya vala az Egyptum- Jőſeph, ki az tumbélieknek, mert megnevekedet vala az bővf. ſőſen az éhſég Egyptum földében. Es az földnc gabonát meg- minden lakofit mennec vala Egyptumba hoz- takarít, és az gy gabonát vennénc Jőſephcol, mert mind ſőſen az az egész földön nagy éhſég vala. kőſſegei rap- lallya.

XLII. Rész.

Jácob elküldi az ő ſait gabonájert Egyptumba Elmennec az ſoc, megſmeri ſket Jőſeph p de magát nem jelenri, valóſlag az okaz hogy ké- mec vólt. árac, és nem akar nékiec kőſſőben binni, hanem ha az Benjamin oda vinné, és mádig az egyiket zálogba oc: hadyác, Si- moont, Mindeniknek pénzét az ő ſajtokba téteti. Haſza mennec, megſeſéllie az dolgot Jácobnac, megſálláſac az pénz, meg- múlnec, és nem akarja Jácob vőlec az Benjamin elvőcz. áran.

1 **A**tván pedig Jácob hogy Egyptumban gabona vőlna, monda az ő fiaimac: Mit néztec egymáſta? 2 Imé hallom hogy Egyptumban gabona vagyon:

3 Mennyetec oda és vegyeterc minékűnc on- nér gabonát, hogy élyűnc és ne hally- 4 unc meg. Elménéncannakokért az Jőſephnc tíz bátyjai hogy vennénc gabonát Egyptumban. De az Benjamin, Jőſeph- nec óczé: nem bozzatá el Jácob az ő bátyyaival. Mert ezt monda: Ne talám meg- 5 hal az úton. Elménénc azért az Izrael ſi- ai, hogy vennénc gabonát azockal gy- be az kic oda mennec vala, mert az Chanaan földén éhſég vala.

6 A Z Jőſeph vala pedig annac az tarto- mánnac ſra, és ő adgya vala az ga- bonát az tartománnac minden népénc. Eljutánac azért Jőſephnc bátyjai, és arzal ő előte földre lebúrulánac. Es látá Jőſeph az ő bátyyait, és megſéméte őket, de idegennc mutatván magát ő nekic, kemény beſzédeckel ſzóla nekic. Es monda: Honnét jöttetec? Felelénec; Chanaan földéről jőtűncg ibona venni. Megſe- 8 ré pedig Jőſeph az ő bátyyait, de amazoc nem eſmeré: meg őtter. Azért megemle- 9 kezé Jőſeph az ő álmairól mellyeket azoc felől álmodot vala. Es monda nekic: Ké- 10 mec vadtoct ti, kie azért jöttetec hogy ez tar- tománnac erőtlen réſzét megſaláſatoc. a Kic ſe- 11 felénc nékie: Nem vagyunc Uram ké- lya az ő báty- ait.

gyermeki vagyunc: igaz emberc vagyunc, 29  
 11. nem kémec az te szőlgaid. Kiknec ísmét  
 monda: Nem ugy vagyon, hanem azért jö-  
 rettec hogy az földnec etölenfégét meglá-  
 13. látoc. Amazoc mondánac: Mi te szől-  
 gaid tizenketten mind atyafiác vagyunc, egy  
 emberc fia, Chanaannac földében, és  
 imé az kissebikünc az atyával vagyon, ég-  
 14. gyikünc pedig ninczen ugyan. Az Jóseph  
 pedig monda nékiec: Ez az, á mit mondéc  
 15. néktec, hogy kémec vadto. Ez légyen az  
 bizónfág: Ugy élyen Pharaó hogy ki nem  
 mentec addig, b míg ide nem hozzátoc az  
 16. ti kissebbic atyátokfiát. Küldgyetec el ti  
 közzületec egyget, hogy hozza ide az ti  
 atyátokfiát, ti addig legyeterc fogva, és  
 lártáséc meg az ti befzédeteknec igallága,  
 hogy ha pedig nem: úgy élyen az Pha- 34  
 17. raó hogy kémec vadto. Annakokaért  
 foglágba veté őket harmad napig.  
 18. Monda pedig ő nékiec az Jóseph har-  
 mad-napon: Ezt mivellyeterc, hogy  
 19. élyeterc. Az Istent én is félem. c Ha iga-  
 zac vadto, egyyeterc atyátokfia maragyon  
 az foglalágban, ti pedig mennyeterc el, vigy-  
 etec gabonát az ti házatok népénec éhfé-  
 20. nec eltrávoztatására. Az ti kissebbic atyá-  
 tokfiát pedig thozzátoc én hozzám, és i-  
 gaz léfzen az ti befzédetec, és nem haltoc  
 meg áckepen czelekedénc azért.

21. E S mondanac vala egy másnac: Bizony  
 vétkezünac az mi atyánkfia ellen, d  
 mert látoc az ő lelkénec keferűségét mikor  
 mi nékünc könyörgene, és nem halgatoc  
 meg ötet, azért következet mi reánc ez

22. nyavalya. Felele pedip Ruben nékiec,  
 mondván: Avagy \* nem mondom valaé  
 néktec, hogy ne vétkezeterc az gyermek  
 ellen, és nem fogadátoc? Imé az ő vétét  
 23. most keresc raytunc. De azoc nem tud-  
 gyac vala hogy értené Jóseph, mert tol-  
 24. mácz által szólac vala. És elfordulván  
 ő tölóc síra: Az után ísmét hozzájoc for-  
 dultván szólá ő nékiec, és megtartoztatá ő  
 közzüloc Simeont, és megkötözterc azt ő  
 elöttec.

25. M Egparanczolá pedig Jóseph hogymeg-  
 tölténéc azoknac edényeket gaboná-  
 val, és megadnánc azoknac pénzeket min-  
 denec az ő fákjában, és adnánc nékiec  
 26. élést az útra: így czelekedéc azért ő vé-  
 lec. Es felvertvén gabonájokat az ő szá-  
 27. márokra, elménénc onnét. Es megól-  
 dá éggyc az ő fákját hogy az ő számará-  
 nac adna abrakot az szálláson, és meglá-  
 tá az ő pénzét, mely vala az ő fákjánac  
 28. szájában. Es monda az ő atyafainac:  
 Megadtác nékem az én pénzemet, és imé  
 az én fakomba vagyon. Megremüténec an-  
 nakokaért, és elmélkődván mondanéc:  
 egymásnac: Miezoda ez az mit Isten czele-  
 kedec mi velünec?

b *Hogy az Jó-  
 seph esküszic az  
 Pharaó eléterc,  
 abból megtet-  
 zic hogy vala-  
 menyére meg-  
 hanyaitot volt  
 az ő atyától  
 tanult tudom-  
 manban.*

c *Az Istent fé-  
 lelem megtar-  
 toztatá az  
 embert az go-  
 nosságtul.*

† *Inf. 43. s.*

d *Genosz. lelki  
 esmeretnec pél-  
 dája.*

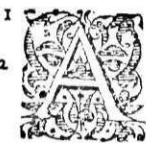
\* *Sap. 37. v. 21.  
 22.*

29. A Z után mikor jutottác volna az ő aty-  
 okhoz Jácobhoz Chanaannac földé-  
 re, megbézzéllénec mindenecket nékie az  
 minémó dolgóc ő raytoc estenec volna, ez  
 30. mondván: Annac az tartománnac ura,  
 nagy kemény befzédéckel szóia minckünc,  
 és minket foglágba vetet vala, mint ha an-  
 31. nac az földnec kémei vólnánc. Es mon-  
 danc nékie: Igaz emberc vagyunc, soha nem  
 32. völtunc mi kémec. Tizenketten vagyunc  
 atyafiác, egy atyánac fia, az egyyikünc u-  
 33. gyan ninczen, az kissebikünc pedig az mi a-  
 tyánckal vagyon Chanaan földében. Es  
 monda mi nékünc az á férfiu á földnec ura:  
 Ezen esmerem meg hogy igazac vadto, eg-  
 gyiterc atyátokfiát hadgyátoc itt, és az ti há-  
 zatoc népénec éhfégenec eltrávoztatására vi-  
 gyeterc gabonát és mennyeterc el. Es hoz-  
 34. zátoc én hozzám az ti kissebbic atyátokfiát,  
 hogy megtudhassám hogy nem vadto ké-  
 mec, hanem igaz emberc, az után az ti atyá-  
 tokfiát megadom néktec, és ez országban  
 kereskedhetec. Es mikor az ő fákjokat  
 megüressitenéc, imé mindeniknec czomó  
 pénze az ő fákjában vala. Látván pedig ok  
 és az ő atyoc az ő pénzeknec czomóját,  
 megf'eléménec.

36. E S monda nékiec az ő atyoc Jácob: En-  
 gemet megfoztottatoc az én magzatim-  
 tól az Jóseph ninczen, az Simeonis nin-  
 czen az Benjamintis elvüzitoc, mind ezec  
 megemésztenec engemet. Monda azért  
 37. Ruben az ő atyánac illyen szóckal: Az én  
 két fiaimat mególyted, ha azt meg nem ho-  
 zom te néked, add kezembe azt énnékem, és  
 én meghozom ötet te néked. Es monda:  
 Nem megyen oda az én fiam ti veletoc, mert  
 az ő bátya meghólt, és ő maga maradot, ha  
 történec nék halála az úton az mellyen el-  
 mentec, az én vénséggemet nagy keferűség-  
 gel boczatúatoc az koporsóba.

### XLIII. Réf.

*Elmennec ísmét az Jácob fiai Egyptumba,  
 visznec ajándékok Jósephnec, és ő elötte az földre  
 leburúlac. Az Simeont kibozzác ő házájoc.  
 Megvendégli az Jóseph az ő atyafiait.*



1 Z chfég pedig elhatalmazot  
 vala abban az tartományban.  
 2 Mikor azért megóttéc vól-  
 na az gabonát, mellyet hoz-  
 tanac vala Egyptusból: mon-  
 da ő nékiec az ő atyoc: Men-  
 nyeterc el ísmét szeretzeterc mi nékünc egy  
 3 kevés élést. Es monda nékie az Juda illyen  
 szóckal: Nagy erös eskövéssel megmondá  
 mi nékünc az az férfiu, nem láttyátoc ugy-  
 mond, az én ortzámat, hanem ha az ti atyá-  
 4 tokfia veletoc léfzen. Ha azért elboczatod  
 az mi atyánkfiát mi velunc, elmégynec és  
 vézfünec.

- 5 vézfűnc néked éléft. Hogy ha el né boczá-  
 tod, nem mégyűnc, mert az az férű meg-  
 mondá minékűnc, nem láttyátoc az én or-  
 zámár, hanemha az ti atyátokfia veletec  
 6 léfzen. Es monda az Izrael: Miért czele-  
 kedtetec ilyen gonofzűl én velem, hogy  
 megmondottátoc annak az férűnac, hogy  
 7 néktec még atyátokfia volna? Felelé-  
 nec azoc: Nagy szorgalmatofsággal tuda-  
 kozot az á férű mi felőlűnc, és az mi nem-  
 zetűgűnc felől, ezt mondván; Eelé még az  
 ti atyátoc; vagyoné tób atyátokfia? Es ez  
 befzédéc szennat feleltűnc neki. Mimódon  
 tudhattuc volna meg, hogy azt mondgya  
 minékűnc; Hozzátoc ide az ti atyátokfiát?  
 8 Es monda Juda Izraelnec, az ó atyanac:  
 Boczáld el azt az gyermeket én velem, az  
 után felkelűnc és elmégyűnc, hogy éllýűnc  
 és ne hallýűnc meg mind mi, mind te, és á  
 9 mi gyermekinc. En kezes léfzec értötte,  
 az én kezemtől várdelő. Ha meg nem ho-  
 zom ötet te hozzád, és ötet te elődbe nem  
 állatom, mind éltig búvós legyec te előr-  
 10 ted. Bizony ha nem késtűnc volna, ezi-  
 11 deig kétfzens megjöhettűnc volna. Es  
 monda nékiec Izrael az ó atyoc: Ha úgy  
 kel lenni, ambátok legyen úgy; Vegyetc az  
 földnec válogatot gyumólczében az ti e-  
 dényetekben, és vigyetc ajándéket annak  
 az férűnac: egy kevés balsámot, egy ke-  
 ves mézet, aromákat, mirhát, diót, mondo-  
 12 lít. Más penztis vigyetc veletec, az melly  
 pénzt meghoztatoc á ti fakoroknac szájá-  
 bá az tis vigyetc meg: talám valami vétek-  
 13 ből efert, hogy az meghoztátoc. Az ti aty-  
 árokfiátis vegyetc fel, és felkelven men-  
 14 nyetc el ísmét ához az emberhöz. <sup>a</sup> Az  
 mindenható Isten pedig engedgye hogy  
 kedvet talállýatoc annál az embernél, és  
 boozáfa vízfűza ti veletec az másic atyátok-  
 fiat, ezis ez Benjamint: En pedig ha meg-  
 fosztatom az én gyermekimstől legyec meg-  
 fosztatoc. <sup>b</sup> Annakokaért minekutánna  
 15 azoc az férűnac vóttéc volna az ajándéko-  
 kat, és két annyi pénzt az ókezekbe, és az  
 Benjamint, felkelven elménec Egyptű-  
 ba, és állánac Jófeph eleibe.  
 16 **M**inekutánna pedig látta volna Jófeph  
 ó vélec az Benjamint, monda az ó há-  
 zánac gondvifelőjűnc, vidd bé amaz em-  
 bereket az házba, és óleis ételre való álla-  
 tokat, és kezfűs lakodalmot, mert én ve-  
 17 lem ebéllnec ez emberek ma délbe. Es  
 ácképpen czelekedéc az, á mint Jófeph pa-  
 ranczolta vala, bévivé az embereket á Jófep-  
 18 sèph házába. Es megfélémlénec azoc az  
 férűnac minekutánna bévittéc volna őket az  
 Jófeph házába, és mondanac: Az pénzt  
 hozattatunc ide bé, melly előfzer az mi sá-  
 kainkba tetetet vórt, hogy ez ockal patvárt  
 talállyon hozzáné, réné tamadgyon, és  
 miuket rabocká tegyen, és az mi szamárnac  
 19 kat. Es menénc az Jófephnec házánac  
 gondgya vifelőjéhez, és szolanac ó neki az  
 20 háznac aytaja előtt. Es mondanac: Ké-  
 rűnc szerető uram, halgald meg az mi befzéd-  
 dűnket \* Ennekelőtteis eljótűnc vala ga-  
 21 bona venni. Mikor pedig az szálláfra jutot-  
 tuc volna, es az mi sákainkat megöldöztuc  
 vólna, imé mindenikűnk nec pénzec az ó sák-  
 22 jánac szájába vala éppé, és meghoztuc azt íf-  
 mért mi velűnc. Annakelőtte más péztishoz-  
 tunc velűnc hogy gabonát vegűnc, nem tud-  
 gyuc kiczoda tőtte az mi pénzűnket az mi  
 23 sákainba. Es felele: Nem léfzen semmi nya-  
 valyátoc, nefellyetc, az ti ístétec és az ti aty-  
 ároknac ístéce adta néktec az pénzt az ti sák-  
 tokba, az ti pénzetc az én kezéhdz jött, és  
 24 kihozá ó hozzájoc Simeont. Bévivé azert az  
 á férű azokat az embereket az Jófeph há-  
 zába, és ada nékiec vízet és megmosác az ó  
 lábokat, abrakotis ada az ó számaroknac.  
 25 **E**s elkézfítéc az ó ajándékokat addig  
 Emig Jófeph béjőne délbe, mert megér-  
 tetéc vala hogy ó véle ennénc ebéden.  
 26 Haza jöve azért Jófeph, és bévivé az ó há-  
 zába az ó ajándékokat, és meghaylánac ó  
 27 előtte szinte az földig. Es megkérdvén ó-  
 ket az ó egefféleg felől, monda: Egeffélegben  
 vagyoné az ti vén atyátoc, az ki felől énné-  
 28 kem szóltatoc, és élé még? Kic felelénc:  
 Egeffélegben vagyon az te szolgád az mi aty-  
 ánc, és még él. Es meghajólván ó előtte ti-  
 29 sztelic vala ötet. Es felemelvén az ó sze-  
 meit látá az Benjamint az ó atyafiat, az ó  
 anyánac fiát, és monda: Ezé az ti kisseb  
 atyátokfia az ki felől nekem szóltatoc vala?  
 Es ezis monda: Az Isten legyen kegyelmes  
 30 te néked szerető fiám, <sup>c</sup> Acket hieté Jófep-  
 h, (mert megindult vala az ó fize az ó ó-  
 czéhöz) és keres vala helyet holot sírná, bé-  
 méne azért az ó ágyas házába, és ott síra.  
 31 Az után megmólván az ó ortzját, ísmet ki-  
 méné és megtartoztatá magát, s monda:  
 32 Hozzátoc el az étket. Es elhozác neki  
 külön, azoknakis külön, és az Egyptumbé-  
 lieknekis kie véle szoktac vala enni, külön:  
 Mert nem éfznec az Egyptumbéliec egyűtt  
 az Sidóckal, mert az utálatos az Egyptum-  
 33 béliec előtt. Leülénec annakokaért ó e-  
 lőtte, az első szűlött, az ó első szűletéfc  
 szerint, és az kisseb az ó ideje szerint, és ó  
 34 magokban ezen álméknodnac vala. Es ó  
 maga elől Jófeph az ó étkéből ád vala azok-  
 nac réfzt. De az Benjaminnac, az többi ré-  
 szénél, ótfzerte többet ád vala, és jóllakván  
 ó véle, megélfzagedénc.

## XLIV. Rész.

Elboozátván Jófeph az ó bátyait, az Benja-  
 min sákjába teteti az ó vőpohárát. Vifszabo-  
 zattya őket az úrol. Vadólván őket, megakarja  
 tartoztatni az Benjamint, Judas pedig arra kö-  
 telecs magát hogy az Benjamin helyébe ő szol-  
 gája léfzen.

<sup>a</sup> Jácob az Isten-  
 nec könyörög,  
 mikor az ó fiait  
 elboozátta, bo-  
 gy az Isten bayt-  
 ja meg az Egy-  
 ptumbeli urnac  
 sírvés ó boozá-  
 jóc.  
<sup>b</sup> Az az, Legyen  
 ugy mint az I-  
 sten akarta.

<sup>c</sup> Atyafiai in-  
 diánac péb-  
 dája.

- 1 **A**Zután paranczola József az ó házánc gondgya viselőjének, mondván: Tölts meg ez embereknek sákjokat gabonával az mennyit elvihetnek, és mindeniknek pénzért
- 2 tegyed az ó sákja szájába. Amaz én ezüst poháromat pedig tegyed az killebicsákjába mind az ó gabonájának árrával egybe. És czelekedjék az, az Józsefnec paranczolattya
- 3 szerint. Es reggel midelt megvirada, elboezattatának azoc az férfinac, az ó szamárockal egybe.
- 4 **M**ikor pedig kimentec vólna az varosból, és még nem mefizte vólának, monda József az ó házánc gondgya viselőjének: Kely fel, menny utánoc amaz férfiaknac, mikor pedig elérendel őket, ezt mondgad nekik: Miért hogy az jó helyébe gonofizal fizertetec? **A**vagy nem azé az pohár mellyből az én uram ífoc? **A** Ebből megemterheti minémó emberec légyetec, gonofizal czelekedtetec, az mit czelekedtetec.
- 5 **M**ikor azért elérté vólna őket, ácképpen 7 szóla ó nekik. Kic felelénec neki: Miért szól az én uram ilyen do'gokat? Távol légyen az te szolgaidtól, hogy ilyen do'got czelekednénc. Imé az pénz az mellyet találtunc az mi sákunkban, meghozruc te néked Chanaan földéből: Mímódon lopunc vólna azért az te urad házából ezüstöt
- 6 vagy aranyat? Valakinél megtaláltat az te szolgaid között, megallyon, annakfelelte miis szolgál lezunc az te uradnac
- 7 **E**s monda: Az miképpen mondottatoc bátor ugy légyen, valakinél megtaláltat, légyé nekem szolgám, ti pedig legyetec ártatlanoc. Sietvén annakokaerti erakác az ó sákjokat az földre, és mindnyaján egyenként megoldác az ó sákjokat. Es megkeresé az nagyobiktól fogva, mind az killebikig, és megtalálác az pohárt az Benjanin sákjában.
- 8 **A**Zoc pedig ruhájokat meghafogatván megterheléc mindnyaján szamárokat,
- 9 és megtérénec az városba. Jua azért Judah, és az ó atyafiai, József házához, (ki még az helyről el nem ment vala) és ó előtte artzúl az földre lebúrulának. **E**s monda nekik József: Mi dolog ez az mit czelekedtetec? **A**vagy nem tudgyátoké hogy ez ilyen ember mint én vagyoc, bizonyosképpen megtudhattya az mit meg kell tudni?
- 10 **E**s monda Judah: Mit mondhatunc az én uramnac? Mit szóllyunc és mivel igazítunc magunkat? **Az Isten módot talált az te szolgálidnac bűnöknek büntetésében.** Imé mi az én urá szolgálai vagyuc, mind mi, mind az, az kinec kezében a pohártalaltat. Kifelele: Távol légyen én tőlem hogy azt czelekedgyem: hanem az kinec kezében talaltarot az pohár az légyen én szolgám: ti pedig

- békeséggel menyetec el az ti atyátokhoz.
- 11 **E**s az Judah ó hozzá járúla, és monda: Szerető uram, legyen szabad énemkem te szolgálidnac, hogy szóllyac az én uramnac: Ne gerjedgyen fel az te haragod á te szolgálid ellen: Mert te hasonlatos vagy Pharaohoz **méltósággal.** Az én uram kérdette vala az ó szolgálit, ilyen módon: **V**agyonc néktec atyátoc, vagy atyátokfia? **A**ckor mi azt feleléc az én Uramnac: **V**agyon nekünc egy vén atyánc, és egygyermec, ki az ó vénségében lett, kinec bátya meghót, és czac az egy maradat az ó anyjánac, kit az ó atya felötteigen szeret. **E**s azt mondá á te szolgálidnac: **H**ozzátoc én hozzám azt, hogy lássam az én szemimmel. **M**i pedig azt mödöc az én uramnac: **N**em távazhatuc el az gyermek az ó atyától, mert ha eltavozt: az ó atyától, meghal **az atya.** **†** **E**s ezt mondá á te szolgálidnac: **H**a az t. killebic atyátokfia el nem jó ti veletec, ne lássátoc az én orzámát. **M**ikor annakokaért az te szolgálidhoz á mi atyánkhoz mentünc vólna, és az én uramnac befédit megbeféditetünc vólna: **M**onda akkor az mi atyánc: **M**ennyetec el vizontag, és vegyetec nekünc egy kevés gabonát. **M**i azt feleléc: **N**em mehetünc. **H**ogy ha pedig az mi killebic atyánkfia mi velunc lészé, elmegyünc, mert amaz embet nec orzáját nem tarhatnóc, ha az mi killebic atyánkfia mi velunc nem lenne. **E**s monda az te szolgálid, az én atyám, minékünc: **T**i tudgyátoc hogy az én feleségem nekem czac két fiat szult.
- 12 **A**z első minekutánna én töiem elménc, az ki felől azt mondom vala, **†** **H**ogy bizony az vadac szaggatoc el, azt nem láttam attól fogva. **H**ogy ha ezis elvifizetec én előlem, és valamimódon meghaland: az én vénségemet nagy keféúséggel jutartyátoc az koporsóba. **H**a annakokaért menendec á te szolgálidhoz az én atyámhoz, és az gyermekem nem lejend mivelunc ( mivel hogy felelte igé szereti.) **M**inekutánna megáttya hogy az gyermekem niaczen mivelunc, meghal, és az te szolgálid, az te szolgálidnac az mi atyánknac vénségét, nagy keféúséggel juttartyác az koporsóra. **H**anem, mivel hogy az te szolgálid az gyermekért az ó atyánál kezec lett, ilyenképpen: **†** **H**a őtet meg né hozom te hozzád, az én atyám előtt bünös legyetec tellyes életemben.
- 13 **M**aradgyon it azért az gyermek helyébe az te szolgálid, hogy légyen szolgája az én uramnac, és az gyermekem menyen el az ó bátyaival. **M**ert mimódon mennéc az én atyámhoz, ha az gyermekem én velem né lenne: **H**anéc ha az én atyámnac nyomorúságát akarám látni, az melly reá következnéc.

a Némellyec így fordítottac: Ez oly pohár, melly által az én uram jöven-dő székot mödösi, De azt megbánistya Kressellina.

b Az Józsefnec álma szerint az ó bűnyai lebúrulának ő előtte.

† Snp. 42. v. 3. c. 5.

\* Snp. 37. 23.

† Snp. 43. 9

XLV. Rész.

Az Joseph megfírteteti magát az ő atyafiaival, és gabonáruval őket megterhelvén és megajándékozván mind azokat, elküldésüket hogy az atyáit minden házáknépével, be bérinné Egiptusba, hogy az földéjének idején meg ne hiálának érvél, ajándékok küld az atyánakis.



Em raitoztarhatá Joseph tovább ő magát: mikor azért fokan állanának ő előtte, kiálta hogy minden ember kimenne, és nem marada senki ő véle othen, mikor magát megfírteteté az ő atyafiaival.

- 2 Annakutánna fel szóval fira, aunyira hogy meghallanac az Egiptumbóljé, és meghallanac Pharaó házanépeis. Es móda Joseph az ő atyafiainak: En vagyoc az Joseph, a él még az én atyám? Es nem felelheténc az ő atyafiai ő nékie, mert elretentec vala ő előtte. Monda azért Joseph az ő atyafiainak: Jójyetec ide közel én hozzám kérléc, kic közel ménénc. Es monda: \* En vagyoc az ti atyátokfia Joseph, kit eladtatoc

2 Megjeleni magát Joseph az ő atyafiainak. \* Ait. 7. 13.

† Infr. 50. 20. vsz. 20. 21.

† Istenec gondviseléséből lett hogy Joseph az ő atyafiai tölel adatratoc, hogy azok az nagy szűvűjébe eláplátanának az Josephből.

6 Az Gosen földé az Egiptum vszágban, sicp síros mező föld volt, mellynél job nem volt ott baroms tartáfra.

4 Az az, Nem hallott, hanem látott dolgoc mondhatoc, és hallatoc hogy valatoc Sulojal fókoc az. 11 nydvoteken.

4 Ait. 7. 14. \* Atyafiai szarostoc scp példája.

- 16 ES elméne ez dolognac híre az Pharaó házába, hogy eljörtoc volna Joseph atyafiai, és tertzéc ez dolgomind Pharaónac, mind az ő szolgálinaic. Es monda Pharaó Josephnec: f Mond meg az te atyádfiainac: Ecképpen czelekedgyetec: Az ti barnaitokat terhelivétec meg, mennyetec el háza f Chanaau földébe. Es vegyétoc fel az ti atyárokat és minden czeledeteket és jójyetec én hozzám, és nékterc adom Egiptum földénc válastot részét, és ez földénc sűrjót ézfitec. Imé megparanczoltam nékied, hogy meghadgyad nékie: Ezt mivellyétec, vegyétoc veletoc Egiptumból szekereket az ti gyermektékenc és feleségtekenc, és vegyétoc fel az ti atyátokat, f-jójyetec el. Es gondolgyatoc az ti házi czkóz marhatocokal, mert az Egiptum földénc legjobb részé tétoc léfzen.

f Jótetemenne és hála adásnac példája, jótort Joseph Pharaóval, és azért jótétzen Joseph nem zsejességval

- 21 A Cképpen czelekedénc azért az Izrael fia, és ada nékiec szekereket Joseph az Pharaó paranczolatya szerint, éléftis ada nékiec az útra. Mindeniket megajándékoza egyegy óltózó ruhával: Az Benjaminac pedig ada háiomfáz ezüst pénzt, és őt óltózó ruhát. Az ő atyánakis ezeket küldé: Tiz számtit megterhelve Egiptumbéli szépféggel, és tiz nyostony számtit, kic vízénc vala gabonát, kenyeret, és egyéb

8 Megajándékozta Joseph az ő atyafiait.

- 25 Kijövénc azért Egiptumból, és ménénc Chanaan földére az ő atyákhoz Jacobhoz. Kinec mikor ezt mondottac volna, Joseph még él, és ő uralkodic egész Egiptum földén, az ő szive ellankada, és nem hiszi vala az ő beszédeket. De mikor megbézéllteté volna Josephnec minden bezédit az mellyeket szólot vala, és az szekereket is látta volna, mellyeket Joseph küldet vala ő érötte, az ő atyoknac Jacobnac lelke megélede. Es monda az Izrael: Elég néké hogy az én fiam él, elmegyc és meglátom ötet minekelötte meghalnéc.

XLVI. Rész.

Elindúl Jacob Egiptusba, meg jelenic az Isten nékie, és bátoristya ötet, hogy ne szálljen bémenni, igercsetit fén nékie. Bémegycen azért Egiptusba és szembe léf. en az ő síruval Josephhol. Megírja Mofes az Jacobnac minden házanépénc sírmatit, az kic tudnillie véle egyyné bémertec vala.



- 1 Lindula azért Izrael minden hozzá tartozóval, és méné Bectzabába: és áldozé az atyának Isáknaic Istenénc. Es szóla Isten az Izraelnec. és

tzakai lárásba, és monda: Jácob, Jácob. Ki  
 3 felele: Im hó! vagyoc. Es monda: En va-  
 gyoc az Isten, az te atyadnac Istene: Ne fély  
 4 Egyptumba bémenni, mert nagy néppé té-  
 4 szlec ott tégedet. En elmegyec veled E-

gyptumba, és onnéitímet kétlégnélkül ki-  
 hozlac, és Jóseph fogja bérre néked az re  
 5 szemeidet. † Felkele azért Jácob Beerfe-  
 bából, és elvivéc az Izrael fiai Jácobot az ő  
 attyokat, és az ő gyermekeket és felesége-

ket az szekerekben, mellyeket Pharaó kül-  
 6 döt vala ő érötte. Es elvivéc az ő juhokat,  
 és minden marhájokat, mellyet Chanaan  
 földében gyúyítottéc vala, és \*jutánac Egy-  
 7 ptumba, Jácob és minden ő magva. Az ő  
 fiait és unokáit ő véle egybe, az ő leányit és  
 fiaiac leányit, és minden ő magvát véle e-

gybe elvivéc Egyptumba.  
 8 **E**zéc pedig az Izrael fiaiac nevec, kic  
 bémétec Egyptumba: Jácobnac tudni-  
 illic és az ő fiaiac. ) Jácobnac elsőszülötte

9 Ruben. \*Rubennec fiaiac: Hanoch, Phallu,  
 10 Hestó, Charini. † Simeónac pedig fiaiac: Je-  
 muel, Jamin, Ohad, Jachin, Sobar, és Saul az  
 11 Chananeabéli feleségétül. \*Levinec fiaiac:  
 12 Gersó, Cehath, Merari. :: Jchudánac pedig  
 fiaiac: Er, Onan, Sela, Peres, Zerah, de † meg-  
 hólt vala Er és Onan az Chanaan földén.  
 \*Perefnec pedig fiaiac: Heston és Hamul.

13 Ifacharnac pedig fiaiac: Thola, Puvah, Job, Si-  
 14 meon. Zebolonnac fiaiac: Sered, Elon, Jah-  
 15 leel. Ezéc az Leánac fiaiac, kiket szült vala  
 Jácobnac Mesopotamiában, és Dinat az ő  
 leányát. Minden fiaiacac és leányiacac szá-

16 moc, harmintzhárom lélec. Az (Gád-  
 nac pedig fiaiac: Siphion, Haggi, Suni, Esbon,  
 17 Eri, Arod és Arel. † Afernac fiaiac: Imnah,  
 Ifuah, Ifui, Bériá, és Sera az ő húgóc, Beriá-  
 18 nac fiaiac: Heber, Malchiel. Ezéc az Szilpa-  
 nac fiaiac, kit Laban adot vala Leánac az ő le-  
 ányánac, és ez tizenhat lelkeket szülte Já-  
 19 cobnac. Rachelnac az Jácob feleségénec

20 fiaiac: Jóseph és Benjamin. Es szülletté-  
 nec \*Jósephnac az Egyptuin földében Ma-  
 nassés és Ephraim: Kiket szült néki Afernac  
 az Potiphárnac On városnac fejedelménec  
 21 leányá. † Bėjaminnac fiaiac: Bela, Becher, Af-  
 bel, Gera, Naamá, Eli, Ros, Muppim, Hup-  
 22 pim, Arde. Ezéc az Rachelnac fiaiac kic szü-  
 lettéc az Jácobnac, mindenestül tizennégy-

32 lelkec. Dan fiaiac: Husim. \*Nephtalinac  
 24 fiaiac: Jahleel, Guni, Jeser, Sillem. Ezéc az  
 25 Bilhánac fiaiac, mellyet adot vala Laban Ra-  
 chelnec az ő leányánac, és ezeket szülte Já-  
 26 cobnac, mindenestül hét lelkec. "Minde-

27 nestől az kic Jácobbal Egyptumba mentec-  
 nec, kic az ő agyékából származtanac, az  
 Jácob fiaiacac feleségektől megválya, vóltac  
 hatvanhat lelkec. Jósephnac fiaiac pedig  
 kic Egyptusban szüllettéc, két lelkec: Az  
 Jácob \*házánac azért b lakosi mellyec Egy-  
 ptusba mentec vala, k hervonen valánac.

28 **E**lboczáta pedig Judáh ő előtte Jóseph-  
 hához, hogy minekelötte oda érkeznéc,  
 29 Gofen földén neki helyet szerzenéc: Ju-  
 tánac azért Gofen földébe. Es elkefzít-  
 vén Jóseph az ő szekerét, eleibe méne Izra-  
 elnec, az ő attyánac Gofenbe, c és mineka-

tánna meglátta volna Jácob Jósephet, eléc  
 Jácob Jósephnac nyakára, és sira az ő nya-  
 30 kán sóc ideig. Es monda Izrael Jósephnac:  
Immár örömet megvaloc, mivel hogy lát-  
 31 talac téged, hogy megélte. Jóseph pedig  
 monda az ő attyafiaiac, és az ő attyánac  
 háza népénec: Elmegyec és tudtára adom  
 Pharaónac, és ezt mondom nékie, az én a-

tyamfiaiac és az én atyamnac házanépe, kic  
 Chanaan földébe valánac, jörténec én hoz-  
 32 zám. Azóc pedig az emberec Juh pászto-  
 roc, mert barom tartó emberéc, az ő juho-  
 33 katis, barmokat, és valamijec vólt, elhoz-  
 tác. Mikor pedig Pharaó hivarand tite-

ket, és kérdendi: Miczoda munkás embe-  
 34 rec vadtoc? Azt felelyétec: Baró tartó em-  
 berec vóltac az te szőlgaic gyermekektől  
 fogva mind ez ideig, mind mi, mind az  
 mi atyáiac: Hogy lakhassatoc az Gofenac  
 földén: Mert minden batom pásztor utála-  
 latos az Egyptumbélieknél.

XLVII. Rész.

Jóseph meg jeleni az Pharaónac az ő attyá-  
 nac és attyafiaiacac jelé való vóltokat, bé vízen  
 egy néhányat az ő battayabannis az kivaly éi-  
 be, az után az attyáiac bé vízi, az Gofen földén  
 letelepítit éket és táplállya az nagy íhségenc ide-  
 jén. Minokutánna elfogyt vólta az népnc  
 pénzec, barmokat, ő magokat, mind földöckel egy-  
 be megveszi Jóseph az gabonan, annakutánna  
 magot ad az népnc hogy vessec bé az földet, és  
 ilyen törvénc szeréz, hogy ötödét adgyác az ki-  
 valynac az föld terméséből. Megbecégszic Já-  
 cob, és megeskettei Jósephet, hogy temetni kirü-  
 szti az ő testét Chanaan földére.

**E**lméne azért Jóseph, és  
 tudtára adá Pharaónac, és  
 móda: Az én atyám és aty-  
 ámfiaiac, és az ő juhoc, bar-  
 moc, mindenec valamijec  
 vólt, jörtéc ide Chanaá föl-

2 dérd: Es am Gofen földén vadnac. Az ő  
 attyafiaiacacis felét, tudniilléc, öt férfiakat  
 3 melléje vón, kiket állata Pharaó eleibe. Es  
 monda Pharaó az Jóseph attyafiaiac: Mi-  
 czoda munkás emberéc vadtoc? Kic fele-  
 lénc Pharaónac: Juh pásztoroc az te szől-

gaid, mind mi, mind az mi atyáiac. Es mó-  
 4 dánac Pharaónac: Hogy ezé ez földön lakoz  
 zunc azért jöttünc, mert az te szőlgaicnac  
 barmoknac nincz élésec, és nagy éhség va-  
 gyó az Chanaanac földén: kértünc azokaért  
 hadd lakjanac az te szőlgaic az Gofen föl-

5 dédn. Es szóla Pharaó Jósephnac, módván:  
 Az te atyád és az te atyádfiaiac jöttec nec hoz

† 1. Chr. 7. 14.

\* Jos. 24. 4.  
Psal. 105. 23.  
Esa. 52. 4.

a Izraelnec há-  
zanépénec szá-  
ma, az kic tud-  
niilléc béménc  
Egyptumba.  
) Ezod. 1. 2 &  
6. 14.

1. Chron. 5. 3.  
\* Exod. 6. 15.  
1. Chron. 4. 24.  
† Exod. 6. 16.  
1. Chron. 6. 16.  
1. Chr. 16.  
\* 1. Chron. 2. 3.  
† Sup. 38. 1. vers.  
† és. 10.

† 1. Chron. 2. 5.  
\* 1. Chron. 7. 1.  
( ) 1. Chron. 5. 11.  
† 1. Chron. 7. 30.

\* Sup. 41. 50.

† 1. Chron. 7. 6.  
és cap. 8. 1. vers. 1.

\* 1. Chron. 7. 13.

† Deut. 10. 22.

\* 1. Chr. 7. 14.  
b Az betűbörz  
ragyon, Lelkei.

c Jóseph szá-  
ba léfzen az ő  
attyával Já-  
cobbal.

6 zád. Egyiptumnac földé előttdet vagyon, ez országac legjob részében adgy helyet az te atyádnac, és a te atyádfiainac, lakozzannac az Gosen földén, ha pedig látándod hogy vadnac ó közöltő csereny férfiac, tegyed azokat gondvifelőké az én barmaimon.

a József béviszi Jácobot az Pharaó király eleibe.

7 a Bévive József Jácobotis az ó attyát, és állatá ötet Pharaó eleibe, és közfönté

8 Jácob Pharaót. Aekor monda Pharaó Jácobnac: Hány az te életednec elztendeje?

9 Monda pedig Jácob Pharaónac: Az én bidosáómnac elztendeinec napjai száz és harmincz elztendő, kevesec és nyomorultagolóc voltac az én életemnec elztendeinec napjai, és né értéc az en atyáimnac életenecc elztendeinec napjait, az melyekben ók

10 búdoftac. Es minekutánna megáldotta volna Jácob Pharaót, kiméne ó előle.

11 R Endele azért József lakásra való helyet az ó attyánac és az ó attyafainac, és ada nékiec örökséget Egyiptumnac földében, annac az tartománnac legjob részében az Ramessés földén, b mint az Pharaó megparanczolta vala. Es táplállyal vala József az ó attyát, és attyafiat, és az ó attyánac minden házanépét kenyérrel, mint az kis gyermekéket szokiac táplálni.

b Ramessé város volt az Gosen földén, annac az városnac földén adort József örökséget az ó attyafainac.

13 ES kenyér nem vala az egész földön, és oly nagy éhség vata hogy elfogyárkoznecc Egyptum földé, és Chanaan földé az éhségnec miatta. Bétakará pedig József valami pénz találtatic vala Egyiptumnac és Chanaanac földén az gabonáért az melylyet azoc véfznec vala, és bévive József az kénczet Pharaó tárházába. Es mikor elfogyot volna az pénz Egyiptumnac és Chanaanac földéről, az egész Egyptum Józsephöz méne, mondván: Adgy mi nekünc kenyeret, mire hadfz meghalunc fzemec

14 láttára, ha immar pénzünec elfogyot? Es móda József: Adgyátoc nék éti ti barmaitokat és adoc néktec kenyeret az ti barmaitokért, ha pénzetecc elfogyot, c Vivecazért az ó barmokat Józsephöz, és ada nékiec József elefőget az lovakért, juhokért, ökrökért és szamarokért, és táplálá őket kenyérrel az elztendőben az ó barmokért. Mikor pedig az elztendő elmúlt volna, ménénecc hozzá más elztendőbő, és mondánac néki: Nem titkollyúc el az mi urunkól hogy bizony elfogyot pénzünec, és minden barmunknac nyaja az mi urunknál vagyon, né maradot semmi egyéb mit az mi urunknac adnác az mi testünknel és földünknel.

c Minokutánna az pénz elfogyot volna, József az Egyiptumbélieknec gabonát ad az barmot.

15 láttára, ha immar pénzünec elfogyot? Es móda József: Adgyátoc nék éti ti barmaitokat és adoc néktec kenyeret az ti barmaitokért, ha pénzetecc elfogyot, c Vivecazért az ó barmokat Józsephöz, és ada nékiec József elefőget az lovakért, juhokért, ökrökért és szamarokért, és táplálá őket kenyérrel az elztendőben az ó barmokért. Mikor pedig az elztendő elmúlt volna, ménénecc hozzá más elztendőbő, és mondánac néki: Nem titkollyúc el az mi urunkól hogy bizony elfogyot pénzünec, és minden barmunknac nyaja az mi urunknál vagyon, né maradot semmi egyéb mit az mi urunknac adnác az mi testünknel és földünknel.

16 láttára, ha immar pénzünec elfogyot? Es móda József: Adgyátoc nék éti ti barmaitokat és adoc néktec kenyeret az ti barmaitokért, ha pénzetecc elfogyot, c Vivecazért az ó barmokat Józsephöz, és ada nékiec József elefőget az lovakért, juhokért, ökrökért és szamarokért, és táplálá őket kenyérrel az elztendőben az ó barmokért. Mikor pedig az elztendő elmúlt volna, ménénecc hozzá más elztendőbő, és mondánac néki: Nem titkollyúc el az mi urunkól hogy bizony elfogyot pénzünec, és minden barmunknac nyaja az mi urunknál vagyon, né maradot semmi egyéb mit az mi urunknac adnác az mi testünknel és földünknel.

17 Miért halunc meg fzemec láttára? Mind magunkat mind földünket árofsá rcfzfzúc, d végy meg minket és az mi földünket kenyéren, és léfzunc mind mi mind földüncc Pharaó szolgálai, és adgy magot hogy éllyüncc fne hallyncc meg, és az föld ne pusztúlyon

d Az Egyptumbéliec ó magokatis, és az ó földök az árofsá rcfzfzúc az gabonajért, és megveszi József mind az egész Egyptum földét.

18 cl. Megvővé azért József mind egész Egyptum földét, mert az Egyptumbéliec mind eladác az ó mezejeket, mivel hogy az éhlség nagy erőt vőrt vala raytoc, és az föld lón Pharaó jóé. Az népet pedig elköltözteré bizonyos városokba, c Egyiptumnac egyic határátol fogva az mátic határáig.

21 lón Pharaó jóé. Az népet pedig elköltözteré bizonyos városokba, c Egyiptumnac egyic határátol fogva az mátic határáig.

e Azért költözeti az népet egy helyről más helyre, hogy sőtöl semmit ne mondhatna sajáttyánac.

22 f Czac az papoc földét nem vővé meg, mert Pharaó élést rendelt vala az papoknac, és azzal táplállyac vala magokat az mit Pharaó ad vala: annakokaért nem adác el az ó öröklégeket. Es monda József az nép-

23 nec: Imé megvőttelec titeket ez mai napon, és az ti földeteket az Pharaónac. Es az gabonából adgyatoc az Pharaónac ötöd részét, az négy rész légyen tiétec, az földnec veteményére, és éléltékre, mind magatoknac mint házatokbélieknec, és hogy gyermekécc ehesfennec. Kicfelelénec: Te tartotad meg mi nekünc az mi életünket, az mi urúc mivellye mi velüncc ez jórétément, hogy legyüncc Pharaónac szolgálai. g Es az József, törvényyé költé mind ez mai napiglan Egyiptumnac földéről, hogy Pharaónac ötöd részét adnác, czac az papoc földé né volt az Pharaó jóé.

f Pharaó az nagy szükségnec idején táplállyac az papokat.

24 L Aközéc azért Izrael az Gosen földén, és ott megörökődénec, és megnevedénec semegfzapotodánac felőtte igen.

25 Az Jácob pedig élt az Egyptum földében tizenhét elztendéig, és volt az ó életénec elztendéinec napja, fáz negyvenhét elztendő. Es elközlgétecc az Izrael halálánac napjai, és hivatá az ó fiát Józsephet, fmonda nékie: Ha én te előttdet kedves vagyoc, kerlec, tegyed az te kezedet az én tompotom alá, és czelekedgyed én velem ez jó térément és hivléget, Ne temés el, kerlec, engemet Egyptumban. Hancm minekutánna elalulzom az én atyáimmal, vígy ki engemet Egyptumból, és temés el engemet az ó koporlójokba, Monda azért nékie: En az te beszédet szerint czelekefzem. Es h Jácob meg-

g József örök törvényyé költé mind ez mai napiglan Egyptumnac földéről, hogy Pharaónac ötöd részét adnác, czac az papoc földé né volt az Pharaó jóé.

26 Az Jácob pedig élt az Egyptum földében tizenhét elztendéig, és volt az ó életénec elztendéinec napja, fáz negyvenhét elztendő. Es elközlgétecc az Izrael halálánac napjai, és hivatá az ó fiát Józsephet, fmonda nékie: Ha én te előttdet kedves vagyoc, kerlec, tegyed az te kezedet az én tompotom alá, és czelekedgyed én velem ez jó térément és hivléget, Ne temés el, kerlec, engemet Egyptumban. Hancm minekutánna elalulzom az én atyáimmal, vígy ki engemet Egyptumból, és temés el engemet az ó koporlójokba, Monda azért nékie: En az te beszédet szerint czelekefzem. Es h Jácob meg-

27 monda: Eskedgyél meg énné kem, h és megesküvec nékie: Es az Izrael hálákat ada lstenennec lebúrúlyán az ó ágýnac fejere.

h Jácob megesketteri az Józsephet, hogy az őholt testét kiviszi Egyptumból Chanaan békhoz.

28 Az Jácob pedig élt az Egyptum földében tizenhét elztendéig, és volt az ó életénec elztendéinec napja, fáz negyvenhét elztendő. Es elközlgétecc az Izrael halálánac napjai, és hivatá az ó fiát Józsephet, fmonda nékie: Ha én te előttdet kedves vagyoc, kerlec, tegyed az te kezedet az én tompotom alá, és czelekedgyed én velem ez jó térément és hivléget, Ne temés el, kerlec, engemet Egyptumban. Hancm minekutánna elalulzom az én atyáimmal, vígy ki engemet Egyptumból, és temés el engemet az ó koporlójokba, Monda azért nékie: En az te beszédet szerint czelekefzem. Es h Jácob meg-

29 monda: Eskedgyél meg énné kem, h és megesküvec nékie: Es az Izrael hálákat ada lstenennec lebúrúlyán az ó ágýnac fejere.

30 Az Jácob pedig élt az Egyptum földében tizenhét elztendéig, és volt az ó életénec elztendéinec napja, fáz negyvenhét elztendő. Es elközlgétecc az Izrael halálánac napjai, és hivatá az ó fiát Józsephet, fmonda nékie: Ha én te előttdet kedves vagyoc, kerlec, tegyed az te kezedet az én tompotom alá, és czelekedgyed én velem ez jó térément és hivléget, Ne temés el, kerlec, engemet Egyptumban. Hancm minekutánna elalulzom az én atyáimmal, vígy ki engemet Egyptumból, és temés el engemet az ó koporlójokba, Monda azért nékie: En az te beszédet szerint czelekefzem. Es h Jácob meg-

31 monda: Eskedgyél meg énné kem, h és megesküvec nékie: Es az Izrael hálákat ada lstenennec lebúrúlyán az ó ágýnac fejere.

32 Az Jácob pedig élt az Egyptum földében tizenhét elztendéig, és volt az ó életénec elztendéinec napja, fáz negyvenhét elztendő. Es elközlgétecc az Izrael halálánac napjai, és hivatá az ó fiát Józsephet, fmonda nékie: Ha én te előttdet kedves vagyoc, kerlec, tegyed az te kezedet az én tompotom alá, és czelekedgyed én velem ez jó térément és hivléget, Ne temés el, kerlec, engemet Egyptumban. Hancm minekutánna elalulzom az én atyáimmal, vígy ki engemet Egyptumból, és temés el engemet az ó koporlójokba, Monda azért nékie: En az te beszédet szerint czelekefzem. Es h Jácob meg-

33 monda: Eskedgyél meg énné kem, h és megesküvec nékie: Es az Izrael hálákat ada lstenennec lebúrúlyán az ó ágýnac fejere.

XLVIII. Rész.

József meglátogattyá az ó beteg attyát. Az földere, az ó Jácob fiairvá fogadgya az Józsefnec fiait, az Epphaimot és az Manassét, és megáldgya őket.



S ezeknekutánna, megmondác Józsefnéc, Imé az te atyád beteg, és elvívő ó véle az ó két fiát Manassét és Ephaimot.

2 Es tudtára adác Jácobnac, mondván: Imé az te fiad Józseph te hozzád jó, és magát megerősítvén, felüle az ágyon. Es monda Jácob Józsefnec: Az

† Sup. 18. v. 13.  
\* Sup. 41. 50. és 46. 20.

a Jacob Ephraimot és Manasse Josephnecc fiait, ő fiaivá fogadgya.

b Az az, Ephraim és Manasse nemzetségec nevü alá számláltassanak.

† Sup. 35. 19.

c Ezt azért mondgya Jacob hogy ez az is felidáná Josephet az Chanaan földhöz való feleireire és annak kívánóságá.

d Joseph elveszi a gyermekeket Jacob elől hogy azokat másképen behozzassa az ő Attya e cibé, hogy pedig Jacob meg ne baragodgye ezen, me hajol Joseph ő nőste.

e Jacob az természetec rendi ellen, úgy mint Isten Prophetája, a kissebire, ydnu illic, Ephraimra, teszi az ő job kezét.

f Megáldgya Jacob az Joseph fiait.

† Hcb. 11. 21.  
† Sup. 31. 42. és 92. 1.

g Mivel hogy az Isten vel egybe köti ez Anygalt, és annak szabaddást tulajdonit és azt segítőit ő bija, azokból megterezic hogy nem teremtes Anygaltól szől, hanem az Istennek fiait, ki régen az atyáknac emberi formában szöket vala megjelézni.

† Sup. 31. 42. és 92. 1.

h Továbbá mikor azt mondgya Jacob: Az én nevem ől neveztessecc, az Joseph fiait ő fiaivá fogadgya hogy Jacob fiainak neveztessecc, és két nemzetséget tegyene, az ikeröcnek földénni két részé vágyene.

erős mindenható Isten † megjelenc néké Luzban, Chanaan földében, és megálda engemet. Es monda énnékem: Imé én meg-

4 gemet. Es monda énnékem: Imé én megnevellec tégedet, megfokasítalac tégedet, és foc népü fereggé tézilec, ez földertis az te magodnac adom te utánnad öröcké váló örökséggöl.

5 Annakokaért az te két fiad, \* kic te néked születec Egyptum földében, 20 munkelötte te hozzád jönéc Egyptumba, éu fiaim, a Ephraim és Manasse, mint fizinte

6 Ruben és Simeon, én fiaim légyenec. Az te fiad pedig kic azutan születetec, te idéléc, és az ő bátyainac nevec alatt foglaltassanak bé az ő örökségekben. b Mikor † Mesopotamiából jönéc, meghla Rachel Chanaan földén az uron, mikor még egy mélföldüre vólác Ephratácol, és eltemetém öter őt az Ephrata uca mellett, melly Ephrata immár most Bertheleamnecc nevezetec.

7 c E látá Izrael az Józseph fiait, és monda: 8 Ki fiait eze? Felelé az ő attyának: Az én fiaim az kiker Isten nékem it adott. Es monda: A lást elömbé kérelec, öket, hogy áldgyam meg öket. Az Izraelnecc pedig izemei homályosoc vanának az vénlégyec miatta, és jól nem láthat vala. Es eleib: állatá nékie öket, és megczékolgatá f-megölegette öket. Es monda Izraeli Józsephnecc: Nem reménettem hogy soha téged lássalac, és imé az Isten megadta lágnom magodnac.

9 d Elvövé azért Józseph az azokat az ő attya elől, és az földre artzal lebúrúta. Vövé pedig Józseph mind az kettőt, és állatá Ephraimot magának job keze felöl, Izraelnecc pedig bál keze felöl, Manassét pedig ő magának bál keze felöl, Izraelnecc job keze felöl, és azokat közel vivé ő hozzája. e Kinyútván pedig Izrael az ő job kezét, tévé Ephraimnac fejére, ki killeb vala, az ő bál kezét pedig Manassénac fejére, és bölczen ézelekedéc az ő kezeivel, jóllehet Manassé első szülöt vóna f Es \* megálda Józsephet f-monda: Az Isten kinec előtte járta nac az én atyáim, Abraham és Isác, az Isten az ki táplált engemet az én születésemnecc idejétől fogva, mind ez napiglan. † g Amaz Angyal az ki megfabaditor engem minden gonofztól, áldgya meg ez gyermekeket, és az én nevemről, és Abrahamnac, Isáknac nevéről neveztessecc, és sokalödgyanac

10 11 12 13 14 15 16

17 meg felöveigen ez földön. Látván pedig Józseph hogy az ő job kezét Epraim fejére tenné, nem tett éc nékie, és megfogá az ő attyának kezét, hogy Ephraim fejéről Manasse fejére tenné. Es monda Józseph az ő

18 attyának: Nem úgy, szerető atyám, mert az első szülöttem, a te job kezedet annac fejére tegyed. Nem akará pedig az ő attya, és monda: Tudom jó fiám, jól tudom, ez is nagy néppé leszen, és igen megnevedec, de az ő öcze náianál inkább megnevedec, és az ő magyából söc népec szármáznac.

20 Es megálda öket az napon, ezt mondván: Az Izrael te benned áld meg egyebeket illyé módon, Az Isten tégyen olyanná tégedet minémövö tötte Ephraimot és Manassét. Es Epraimot az Manassénél fellyeb valövá

21 tövé. h Ezis monda Izrael Józsephnecc: b Az Istenec Imé én meghajoc, és az Isteni veletéc lé-

22 fémé nac, állac földere. † En pedig adoc te néked egy darab rétet az te atyádnac réteke-

23 nec feőtte, \* mellyet az Emorréusfól vövé is, fegyveremmel és kézívemmel.

† Jof. 37. és 16. 1. \* Jof. 24. 8.

† Jof. 19. 1. és cap. 21. v. 5.

† Jof. 29. 35.

† 2. Chron. 5. 2.

attyanac: Nem úgy, szerető atyám, mert az első szülöttem, a te job kezedet annac fejére tegyed. Nem akará pedig az ő attya, és monda: Tudom jó fiám, jól tudom, ez is nagy néppé leszen, és igen megnevedec, de az ő öcze náianál inkább megnevedec, és az ő magyából söc népec szármáznac.

20 Es megálda öket az napon, ezt mondván: Az Izrael te benned áld meg egyebeket illyé módon, Az Isten tégyen olyanná tégedet minémövö tötte Ephraimot és Manassét. Es Epraimot az Manassénél fellyeb valövá

21 tövé. h Ezis monda Izrael Józsephnecc: b Az Istenec Imé én meghajoc, és az Isteni veletéc lé-

22 fémé nac, állac földere. † En pedig adoc te néked egy darab rétet az te atyádnac réteke-

23 nec feőtte, \* mellyet az Emorréusfól vövé is, fegyveremmel és kézívemmel.

† Jof. 37. és 16. 1. \* Jof. 24. 8.

**XLIX. Rész.**

Jacob az ő halála örökján, Isten lelke ált. sz. jövedék meg az ő részeket fiaimac nemzetségec jövedék állapítac, ökröl, és megmutatgya mellyic nemzetséggöl jö el az Messias. Az aias paranczol seme: ése feől és meghsh.



Zóliará azért Jacob az ő fiait, és monda: Gyulletec ide, és megjelété ti néktec az mi löve kezéde réteoc utolsó idoben. Gyullyetec egybe,

2 és hallyátoc, mon lec, Izrael az ti atyákokat.

3 a Ruben meg-

4 faszatoc az ő sés: szöcstécc me. tota: ökröl, mivel hogy az ő attya feleséget meg szöcstécc

5 vóna, † Sup. 35. 22. 1. Chron. 5. 1.

\* Sup. 6. 34. 2A

† Jof. 19. 1. és cap. 21. v. 5.

† Jof. 29. 35.

† 2. Chron. 5. 2.

a Ruben megfaszatoc az ő sés: szöcstécc me. tota: ökröl, mivel hogy az ő attya feleséget meg szöcstécc vóna, † Sup. 35. 22. 1. Chron. 5. 1.

\* Sup. 6. 34. 2A

† Jof. 19. 1. és cap. 21. v. 5.

† Jof. 29. 35.

† 2. Chron. 5. 2.

\* *Matth. 2. 6. Joh. 1. 45.*  
 \* *Az Judah-nac birodalma megmarad az Mésziasz ki az Judah nemzeteiből való Davidnac testi birodalmat, lelti birodalomra változtattya.*  
 † *Ezzel azt jelentti hogy az Judah nemzetsége bővülködni fog síbökkel és jo borokkal.*

† *Az az Annyit szemjómorvágod és ha borvágod léfzen néked Dan nemzetsége, hogyz az Istenec sejtésége és általma tart meg téged.*  
 † *Vagy elcsalasztator scartvaz, az az, szemjélfzen mint az scartvaz, melyet az vadászc elcsalastanc.*  
 † *1. Chron. 5. 1. B Az Izraelnec páf tora volt az Jóséph és kówe, mivel hogy Egypturnban éket táplálta, segejlente, és olialmacta.*  
 † *Ezt azért mongya mri: ő 28 az Isten igeretit világosbár értesiti.*

10 \* *Nem vétette el Judáhtól az birodalót, és az törvénytévő az ő maradékjától, míg nem eljő az Mészias, és loc népec gyulnec o*  
 11 *hözzája. Kóti az ő szamáránc vehimét az nemes szőlőtőhöz, és az ő szamáránc vehimét az nemes szőlőtőhöz, az ő ruháját mosla az borban,*  
 12 *és az ő öltözetit az szőlőnec levében. Az ő fzejei piroslác léfzuec az bornac miatta,*  
 13 *és az ő fogai fejezrec az téynec miatta. Az Zebulon az teiger partján lakozic, és léfzen a hajókncak kikötő helye az ő lakála, és az ő határa léfzen mind Sidon városig. Isachar olyan mint az erős számár, ki az hátára vetet kettős terch alatt fekszik. Mert látván hogy jó dolog az nyugalom, és hogy az ő földé kijes, meghayta hátát az terch*  
 16 *hordozásá, és adónizetó léfzen. Az Dan itélője léfzen az népnc, mint akar melly az*  
 17 *Izrael nemzetiégi kőzöt. Léfzen az Dan olyan mint az mérges kígyó az úton, és az alpis az ölvényen, melly megmírja az lónac farkát, hogy az rayca uló ember hátra*  
 18 *elűc. Az te Izabadiatódra váróm az Urnac segitsége. Az ellenség sereggel haborgatya az Gad nemzertéjét, de végeztere ő diadalmas léfzen. Az Afernec kenyere kővéz léfzen, és ő ad gyönyörűfézes*  
 21 *gyümötezőket az királyoknc. Naphtali olyan léfzen mint az kibozátrator szarvas, és ékes beszélőő léfzen. Az J Jóséph olyan mint az terimő ág, mint az tótás víz mellet való termő ág, for mint két ágac, mellynec mindenec az kőfalnac magafságát*  
 23 *felhaladgya. Jóllehet keserűséggel illetet és lövöldözéc ötet, jóllehet gyulóltec ötet az lövöldözéc. Mindazátal az ő kézivénec ereje által megmaradot és megerősödtec az ő kezeinc karjai, az Jácob erős Istenénc kezé által, annakokáért lett*  
 25 *az Izraelnec páfztor és kőve. Az te atyádnac erős Istené által mondom hogy vadnacc az az ki téged segejl, és az mindenhatóti, ki megáldot tégedet, mennyei áldásokkal otfenn, és itt alatt való földi áldásokkal, emiökuec és méhucc áldásával. Az te atyádnac áldái, (mellyec erősbec az én atyámnac áldáfolknál) mind öröcké legyenec Jóséphnec sejeñ, és az ő atyáñi kőzuz váialztatornec tetején. Az Benjamin olyan léfzen mint az ragadozó farkas, reggel rugadománt elűc, és estve likmánt oliz.*  
 28 *Mind ezec az Izraelnec tizenkét nemzetségi, és ez az mit szölöt nekic az ő atyoc, mikor ötet megáldaná, az mint mindenkuec az ő áldái vólta.*  
 29 *A Nnakutánna paranczola nekic, és mondi: Mikor én az én népem közzé számláltatom, itemelletec engem az én atyáimnal amaz kőből vágott koportóba, melly az Hittéus Ephronac földén vagon. Abban az koportóban, melly vagon az Maccpálnac mezején, melly az Cha-*

naannac földén Mamre ellenébe vagon, mellyet megvött Abraham mind az mezővel egybe az Hittéus Ephronól, hogy az lenne neki temetélte való öröckége. Holott temetéc Abrahamot és Sárát az ő feleségét, Isákor és Rebecat az ő feleségét, az Leatis ott temettem. Annak az mezőnec és az temetőhelynec öröckégeben, melly temető hely ott vagon, melly vétetet az Hethfiától. Es mikor elvégezte vólna Jácob az ő fiainec való paranczolását, lábait az ágyra feltévén, kimuléc ez világóit, és ilyen módon az ő népei közzé takarítatéc.

L. Réfz.

Jóséph az ő atyáñac keltstét az ő paranczolásá sevént kivűczi Egyptumból, és elismerti az Abraham temető helyén, mellyet temetévött vala pénzén magánac és az ő maradvékncac. Megkövetik az J Jósébet az ő bátyjai, kik hős megengesteltetvén, igeri azoknc magát mindenjóval. J Jóséph megeskerteti az ő atyáñi, hogy az ő helyt sejtét kivűczi Egyptumból, az után meghal.

1 **A** Ckor Jóséph elvén az ő atyáñac ortzájára síra őrayta, és czokolgatá őtet. Es mikor megparanczolta vólna a szőlőgnac az orvosoknc, hogy drága kenetec-  
 2 **A** kel megkennéc az az ő atyát, drága kenetec-  
 3 **A** kel megkennéc az Izraelc. Es mikor elmúltac vólna az negyvénapoc, (mert annyi napjoknc kell azoknc bételni az kie drága kenetec-  
 4 **A** kel megkennéc az Izraelc. Es mikor elmúltac vólna az ő síratáñac napjai, szölő Jóséph az Pharaónac udvar népével, modvát: Ha én kedves vagyoc ti előttetec, szőllyator kérlec,  
 5 **A** Pharaónac, ezt modván: † Az én atyám megeskertetet engem, ilyen módon: Imé én rövid napon meghaloc, az én koportómban mellyet én szereztem magamnc Chanaan földében, ott temelc engem. Anna-  
 6 **A** kokáért kérlec, hadd mennyc el, és temelc el az te atyámat, az után megérec. Kinc monda Pharaó: Eregy el és temelc el az te atyádat, miképpen megeskertetet. Elméne azért Jóséph az ő atyáñac temetélte, és ő véie együt elménécet mind a Pharaó szőlőgnai, az ő haza népnc  
 8 **A** és Egyptum földénec minden vénci. Az Jóséphnec kis egész házanépe, és az ő bátyjai, és az ő atyáñac házanépe, czac az ő gyemckeket, juhokat, barmokat hagyac  
 9 **A** az Gofen földén. Ménénc annakkélcete ő véle szekerekis és lovagoc, és vala az felőte  
 10 **A** teig nagy sereg. Es mikor jutottac vólna Atad nevo mezőre, melly Jordán vize mellett vagon, felőte ig nagy és keserves sír-  
 11 **A** falvánac, és Jóséph is látá az ő atyáñac

† *Sup. 4. 28.*

† *Az az, Mikor in mező-  
 1. 6. Sup. 23. 16.*

- 11 ted napig. Annakokaért látván az tartománna lakósi, a Chanaannac népe azt az írást az Atad nevő mezőn, azt mondgyác vala: Nagy sírásoc ez az Egyptumbélieknek: Annakokaért neveztetéc az a hely a Abel Misraimnac, melly az Jórdán vize mellett 12 vagon. Acképpé czelekedéne azért Jácobbal az ő fiait, az miképpen szinte megparanczolta vala nékiec. \* Mert elvivéc őtet az ő fiait Chanaannac tartományába, és eltemetéc őtet az Macpela mezőnec temető helyében, \* mellyet vótt vala Abraham mind az mezővel egybetemető helynec örökségéne az Hittéus Ephrontól Mameranacellenébe.
- 14 **A**Nnakutánna megtére Jóseph Egyptúba, mind ő mind az ő atyafiai, és mind azoc kic ő véle elmentec vala az ő atyának temetésére, minekutánna eltemette vólna 15 az ő atyát. Látván pedig Jóseph nec bátyjai, hogy meghólt vólna az ő atyoc, ezt mondgyác vala: Talám gyúlólni fog bennünket Jóseph, és megbüntet minket amaz gonoszért az mellyet véle czelekedtűnc?
- 16 Azért küldéne Jósephhöz, hogy ezt megmondánac nékie: Az te atyád megparanczolta mi nékűnc az ő hólta előtt, ezt 17 mondván. **b** Igy szóllyatoc Jósephnec: Kérűnc tégedet boczáfd meg az te atyádfiainac gonoszságokat és bűnöket, mert gonószúl czelekedtec te ellened. Mostan azért kérűnc engedgy meg az te atyádnac Istenénc szólgainac bűnökne. Jóseph pedig sír
- 18 vala, mikoron ő néki szólnánac. Járúlánac pedig ő hozzája az ő atyafiaiis, és ő előtté lebúrúlánac, és mondánac: Imé mi te 19 szolgaid vagyunc. \* Kiknec monda Jóseph: Ne félyietec: avagy Isten gyanánt vagyoké én? 7Ti gondólatoc én ellenem gonoszt. de Isten gondólt az jóra fordítani, hogy czelekednéc úgy az mint most vagyoun, hogy soc népet tartana meg ez életben. Mostan annakokaért ne félyietec: Em táplálótoct léfzec, mind néktec, mind az ti gyermekitekne. Ecképpen megvigasztalóket, és szóla nékie az ő kedvec ízerint.
- 22 **L**Akécc pedig Jóseph Egyptumban, mind ő, mind az ő atyanac háza népe. Ele 23 pedig Jóseph száz és tíz ezfzendőt. Es látá Jóseph Ephraimtól hatmad iznekis fiár, (: ) Machinakis Manaséc fiának lettec gyermekie, kic felneveltetec Jóseph kebelében. 24 Ackor monda Jóseph az ő atyafiainnac: En rövid napon † meghaloc, az Isten pedig bizonynal meglátogat titeket, és kivíszentiteket ez földről, az földre, mellyért megeskűt Abrahamnac, Isáknac és Jácobnac.
- 25 Megesketteté azért Jóseph az Izrael fiait, c mondván: Mikor az Isten titeket meglátogat, \* elvigyétec innét veletec az 26 én tetemimet. Meghala azért Jóseph száz és tíz ezfzendős korában, kit drága kenetecel megkenéne és koporsóba helhezteténe Egyptumban.

\* Sap. 46.5

(:) Nu. 32.39.

† Heb. 11.22.

<sup>c</sup> Jóseph hit általianszeriti az ő atyafiait, hogy az ő tetemít kivíszic Egyptumból, az útan meghal. \* Exod. 13.19, Josf. 24.32.

\* \*

*Mózes első könyvének vége.*

MOSES.

# MOSESNEC MASODIC KÖNYVE, MELLY MAGYAROL: AZ SIDOKNAC EGYPTVMBOL VALO kijövelekről iratott könyvneveztetic.

## A Z E X O D U S.

Megírja Mofes ez könyvben az Izrael nemzetségének Pharaó király által való fanyargatását, annak czudálatos meg szabadítását, az Isten törvényének kiadását Mellyben befoglálja Mofes, az Józseph halála után való dolgokat, az az száz negyven egy esztendőnek históriáját: *Mert*

J. Józseph halálától fogva, Mofes születéséig, vagyon } szentendő } 80 Exod. 7.  
Mofes születésétől fogva az Egyptumból való kijövetelig, vagyon } 1. Exod. 40.  
Az kijöveteltől fogva az Isten sátorának felkészítéséig, vagyon. }  
Summa 141. esztendő.

### I. Rész.

Az Józseph halála után támad Egyptuba ny király, ki mikor látta az Izrael nemzetségének szaporodását és névkedését, fél az oknac hatalmát, ágoktól, és tanácskozic árrol mimodó nyomorbanán meg azokat. Először azért kegyetlen szolgaltatással terbeli azokat. Másodszor az báknac paranczol hogy az férjúi magot megöllyéc, kie mikor azt nem művelné, paranczol mindenek nec hogy az férjúi gyermekeket a vízbe hányják.

raónac, kéncztartó városknac, Pithom és Rhamés várolokat. De mennél inkább fanyargatya vála az népet, anál inkább nevedic vála, és sokafodic vála annál inkább annyira hogy magokban haborgónac az Izraeli fiainac előmenetelekért. Jóllehet az Egyptübélec, az Izraeli fiat nagy kegyetlenc az életet kemény szolgálattal, laar keveléssel, téglac z. nállással, és minden mezic szolgálattal, minden egyéb dolog tétel, melyb az ő szolgálattyocok élenc vála nagy kegyetlencséggel. Es paranczola az Egyptonnac királya az Sidó báknac, b kie Paranczol Pharaó az báknac, hogy Puah vála neve, ezt mondván: Mikoron az Sidó afizoni állatocok az Izraelitakélfétec, ha latandgyatoc hogy fiat szülnac, naef. ismi mag megölyétec azt, ha pedig leánz szülnac, zatokat megöllyéc az. De azoc az bábac féléc az lyéc az szülfec nec oráján.  
15  
16  
17  
18  
19  
20  
21  
22



ZE az Izrael \* fiainac nevec, kie bémé-  
tenc vála Jácobbal Egyptumba: minde-  
nic pedig czeledeftul ment vála bé. Rubé, Simeon, Levi, Jehudah, Illáchar, Zebudah, Nephtali, Gad, Afér.  
3  
4  
5  
6  
7  
8  
9  
10  
11

\* Gen. 46. 5.

† Gen. 39. 26.

\* Ad. 7. 17.

\* Tanácskozic Pharaó arról, mimodó nyomorban meg az Izrael népét. Először azért nagy kemény szolgálattal terbeli őket.

D

II. Rész.

Születik Mózes az Levinnél elsőszülöttül, kivétel az vízbe vetéséről azt az Pharao leánya, és feltartatja fia gyanánt Mógól a Mózes egy Egyiptumbeli ember, és mikor bévado tatot volna, és meg, e Mida tartományába, ott veszi magának feleséget, és leszi e az feleségül ha Gersom.

1 Leméne pedig egy Levi nemzetiségéből való fernu, és von magának feleséget ugyan azon Levi nemzetiségéből. † Terébbe első pedig az aszfizonyi állat és szüle fia:

2 K I mikor látta volna hogy szép gyermek 3 A volna, elreyt az három hólnapig. Es mikor tovább el nem tiko:hatná, szerez annak gyékénből egy ládáczkát, melyet enyvel és fenyővialszal megotte, és abba helyeztetvén az gyermeket, elvete az folyóvízre partyán az fálsiba. All vala pedig az ó nénye távol, hogy megátná mint leane dolga az gyermeknek. Az \*Pharao:nc pedig leánya aláméne hogy mosodné: az folyóvízben, és annak szolgái leányi járnac vala az vízre partyán, és menekutáni látta volna az ládáczkát a fálsiba középette, elküldé az ó szolgái leányát és kihozatá azt. Es mikor megnyitotta volna, látá az kis gyermeket, és imé az kis gyermek sír vala, és könyörülvén rayta, monda: Az Sidó gyermek közzül való ez. Es monda az gyermeknek nénye az Pharó leányának: Elmennyeké hogy egy szoptatós aszfizonyi állatott hijac az Sidó aszfizonyi állatott közzül, ki az gyermeket szoptassa. Felele az Pharó leánya: Eregy el. Elméne azért az leánzó és hívá az gyermeknek annyát. Es monda nékie az Pharó leánya: Vidd el ez gyermeket, és tarts fel ezt énnékem, és én megadó néked az te jutalmodat, és elvívé az aszfizoni állat az gyermeket és szoptatá azt.

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

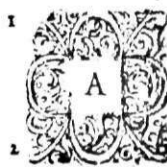
† Inf. 6. 20.  
Nem. 16. 59.  
2. Chron. 23. 13.  
Aét. 7. 20.  
Heb. 11. 23.

2 Mózes nénye ki az gyermekre vigyázot, minden kecské-kül az Maria volt, mellyből megtett az hogy nénye volt mind az Aaronac mind az Mósesnek, mivel hogy pedig az mint az Móses beszélli, Num. 20. cap. An esz: sőt őbb holt meg, az mellyben béméret az Chanana földébe, abból meg: test az hogy sokat élt az Maria.  
\* Aét. 7. 21.  
Heb. 11. 23.  
b Móses, az az, kivonattatott, sudnillik az vízből.  
† Heb. 12. 24.

† Inf. 18. 2.  
c Gersom, az az, kücszetet jö-  
vevény.

III. Rész.

Meg jelenic Isten Mósesnek az páfetában. megjelenti nékie hogy az Izrael nemzetiség ki a: arni hozni Egyptumból, elhija Móses hogy ő ált: a: az abadiisa meg az népet, vonogatya magá: Móses, de az Isten ígéreret tiszon nékie \* Aét. 7. 30. hogy inkább reaha, thassa az tiszac felvéte-  
† Minden két-  
lére. Elküldi azért Isten Móses az ó népéhez és segéllkül az I-  
sténc örök igye-  
az Ehw. 40 királyhoz.



1 Z Móses pedig őrizi vala az 2 ő ipánac, Jethronac, az Madianac papjánac juhait, és háytá az juhok az púlztá tül, és juta az Istennek hegyéhez, az Horebhez. \* Es megjelené nékie az † UR-  
† Konfjáért, ne-  
vezetie An-  
gyalnac. De  
más fel: ne-  
ze az ó maga ma-  
gá: Istenec, ki  
nő: a: a: az ó, és  
Lk. 1. 1. 1.

3 nac Angyala tűzre langjában egy czipke-  
bokorban, és tokiate oda Móses, és imé az  
czipkebokor ég vala, de meg nem emelt-  
4 totic vala. Monda azért Móses, oda téve,  
és meglátom ez nagy csodálatos magát,  
5 hogy az czipkebokor meg nem emelt-  
teuc,

**a** Az Sarunac  
 lovcséjével azt  
 akarta megfesz-  
 merteni az  
 Mózeset, hogy  
 az a földszent  
 az Istennek je-  
 len való voltá-  
 jért, mint az  
 Tövéből való  
 mondog, az hogy  
 mikor a ő ten-  
 plomkóna bős-  
 menec, le vs-  
 zic lábokból az  
 ő ezimájokát,  
 a helyec bős-  
 ezimájokát:  
 † Mat. 22.  
 32.  
 Marc. 12. 26.  
 Luc. 10. 37.  
 Mat. 7. 31.  
 \* Act. 7. 34.  
**b** Az Isten nem  
 mélyen egy be-  
 lyéből másna,  
 hanem minden  
 az Istenben  
 mi az ő né-  
 pének nyomorú-  
 ságát meglatya  
 és megfeszít-  
 tya azokat.  
 c Mózesnek hi-  
 varala.  
 d Ehcic, az I-  
 stennek állatya-  
 nác öröcké vsz-  
 lóságának ne-  
 vé. Mivolt hogy  
 pedig mikor az  
 Istenről gondol-  
 kodnac, semmi  
 idős elmenkel  
 meg nem fogha-  
 tunc, annako-  
 kért öt az i-  
 rás mondgya  
 Ehejenec, az  
 az, ollynac a ki  
 völt, vagyon, és  
 léfzen mindö-  
 rökke, mint a f:  
 János magyar a zsa, Apoc. 1. Nemllyec így fordittya, En vagyoc az  
 ki vagyoc. Az ki vagyon, az küldet engemet ti hozzatoc. Neml-  
 lyec így. Lélfzec, ki lélfzec, az kinec neve ez. Lélfzec, az küldet en-  
 gemet. Honnét megertje hogy így fordithattya: Vóltam ki vólt-  
 tam, az kinec neve ez: Vóltam, Az küldöt engemet. Mert az  
 Isten vólt, vagyon és léfzen, miktépén a Sidic mondogya hogy az E-  
 heic, mind el múlt mind jelen való mind örökke követhetendő idős  
 befoglak.

**4** Látván pedig az UR, hogy oda téme Mo-  
 ses megátni azt, szólta ötet Isten az  
 czipkebokorból, és monda: Móses, Móses:  
 Kitelele: Imből vagyoc. Es monda, az Isten:  
 Ne jój ide közel, öld le az te sarudat az te lá-  
 baidról, mert az föld mellyé állasz, szét föld.  
**6** Es monda: En t vagyoc az te ayádnac Istene,  
 Abrahánac Istene: Itaknac Istene: Jácobnac  
 Istene: Annakokáért elrejté Móses az ő ortzá-  
**7** jat, mert fél vala Isteure nézni. Es monda az  
 UR: \* Bizonyalláttá az én népének nyomorú-  
 ságát melly vagyon Egyptumban, és a far-  
 tzó taróc miatt való kálitásokat meghallot-  
 tam és megudtam az ő lanyarúfogokat.  
**8** Lelzállottam b azért hogy megfeszít-  
 lám okat az Egyptumbénekec kezékből,  
 és kihozzam arról az földről, jó és széles  
 földre, sýj jel nézzel folyó földre, Chana-  
 neufoknac, Hitheufoknac, Emortufok-  
 nac, Perzeufoknac, Hivésufoknac és Jebu-  
 seufoknac helyekbe. Mostan pedig imé  
 az Izrael Istenac kiáltásc én hozzám jutott,  
 és lattam az nágy nyomorúságot, mellyel  
 nyoinorgattya okat az Egyptumbéne-  
**10** c. Annakokáért mostan jój elide, és elkülde-  
 leé tégedet Pharaóhoz, és hozd ki az én né-  
 pemet az Izrael fiait Egyptumból.

**11** **E**s monda Móses az Istenec: Kiczoda-  
 tá vagyoc én hogy Pharaóhoz megyec,  
 és kihozzam az Izrael fiait Egyptum-  
**12** ből? Es felele: En te veled iélzec, és ez az  
 jelenlége hogy én küldöttelec tégedet: Mi-  
 kor kihozzandó ez népet Egyptumból, az  
**13** Istenec szolgálni fogoc ez hegyen. Es  
 monda Móses az Istenec: Imé én elmegyc  
 az Izrael fiaihoz, és azt mondom nékec: Az  
 ti atyátoknac Istene küldöt engemet ti  
 hozzatoc. Ha azt mindandgya én nékem: Ki-  
 czoda amsac az ő neve, mi fellellyec nékec?  
**14** Es monda Isten Meléfnec: **E HE JE NEVEM,**  
 mert én vagyoc. Es monda: Így Izóly az  
 Izrael Istenac: Az Eheje küldöt engemet ti  
**15** hozzatoc. Es ísmét monda Isten Mofe-  
 nec: Így Izóly az Izrael Istenac; Az ti atyá-  
 itoknac UR A Istene, az Abrahámnac I-  
 stene, Itaknac Istene, Jácobnac Istene kül-  
 döt engemet ti hozzatoc. Ez az én nevem  
 mind öröké, és ez az én nevem, mellyec  
 általa az emberek megemlekezec rólam  
**16** minden nemzetlégről nemetlégre. Men-  
 nyel, és gyúys egybe az Izraelnek véneit, és  
 mond ez nékec: Az ti atyátoknac UR A  
 Istene megjelent énekem, az Abraham-

nac, Itaknac és Jácobnac Istene, ezt  
 mondván: Megemlekeztem ti rólatoc, és  
 arról az mit veletec czelekedtec Egyptum-  
 ban. Annakokáért mondottam: Ki-  
 vízflec titeket az Egyptumbéli nyomorúsá-  
 gból az Chananeufnac, Hitheufnac, Emor-  
 reufnac, Perzeufnac, Hivésufnac és Jebu-  
 seufnac földökre, tejjel és mézzel folyó  
 földre. Es engedec az én szomnac. Te  
 pedig és az Izraelnek vénei mennyetec az  
 Egyptumnac királyához, és így szóllyatoc  
 néki: Az Sidóknac UR A Isten e megjelent  
 mi nékünk: Mostan annakokáért kérünk,  
 hogy mennyuac harmad napi járó földre az  
 putzaba, hogy áldozzanc az mi URunknac  
 Istenünknac. En pedig tudom hogy nem  
 engedi az Egyptumbéli király hogy elmen-  
 nyetec, haam ha hatalmas kézzel kénfze-  
 ritetic. Kinyuytom azért az én kezemet,  
 és megverem Egyptumot minden zudá-  
 tos dolgaimmal, mellyetec ott czelekeztem,  
 és az után elhozát titeket. Es kedvelsá  
 téfzem ez népet az Egyptumbénece előtt,  
 hogy mikor kimentec Egyptumból, ne  
 mennyetec úressen. Hancm t kérjen az  
 † Ief. 11. 2. és 22.  
 azfszony állat az ő szomszéd azfszonyától, 35. N.  
 és az ő házánac gazdaazfszonyától, ezútt és  
 arany edényeket, és ruhákat, mellyekbe öl-  
 töztesllec az ti fiaitok az az ti leányito-  
 kat, és Egyptumot megfeszítatoc.  
 c Vagy meg-  
 fosztatoc.

IV. Rész.

*Az Isten megerősíti az Móses hívatalát  
 ezudákkal, hogy az Izrael fia inkáb hidgye-  
 nec néki. Mikor még is vonogatná magát Mo-  
 ses, megfaldi Isten ötet, iseretetis téfzen néki,  
 az Amontis melléje adgya. Elkövetkezik az  
 ipátol Móses, és mikor menne az uton az Isten  
 Angyala le akarja vágni Móset mivel hogy gy-  
 ermetét környül nem metéte vólt. Az felesége  
 azért környülméti az ő fiat. Eleibe jő Mofes-  
 nec az Aaron.*

**A**kor felelvén Móses mon-  
 da: Imé nem híznec én-  
 nékem. Sem az én befz-  
 dalmnac nem engedec,  
 mert azt mondgya, Nem  
 jelent meg néked az UR:  
**2** Monda azért néki az UR:  
 Micsoda az, az mi á kezeden vagyon? Fele-  
**3** le Móses: Vefzfő. Es monda az UR: Vefd  
 az földre azt, és elveté azt az földre, és válto-  
 zéc kigyóvá: és Móses elfutamodéc előtte.  
**4** Mőda pedig az UR a Mofesnac: Nyúys ki az a  
 te kezedet és fogd meg az farkát. Ki az ő ke-  
 zét kinyitva megfoga azt, és változec vefz-  
**5** szóvé az ő kezében. Hogy hidgyéc hogy  
 megjelent te néked az ő atyoknac UR A Iste-  
 ne, az Abrahamnac Istene, Itaknac Istene, és  
**6** Jácobnac Istene. Monda pedig ísmét néki az

*Crudak.*  
 Első ezoda  
 melljés ad az  
 Isten Mofesnac.

b *Második czuda.*

c *Harmaidic czuda.*

d *Vonogatya megismogat*

*Mózes, de Isten megdorgallja.*

† *Plal. 9. 9.*

\* *Matth 10. 19.*

*Marc. 13. 12.*

*Luc. 12. 12.*

† *I. fr. 7. 2.*

e *Az az, Aaron leljen náked*

*mint egy tolmáczod, te pedig*

*néki mond magad, az mit én mondanod te náked,*

*és terőled nem küömben kérd tanácsot, mint ha tolmáczkérdene.*

f *Elővetkezic*

*Mózes az ipátul.*

g *Tremellius illy értelemben*

*wagyon: Hogy az pusztából wiste feleségét és gyermeket*

*Mózes az Jetrohoz, mivelhogy azoc vele voltar volna az*

*pusztában, és az után vgyment volna Egyptumba, mely értelem nem*

*goroz, mert Jetro az után vizi meg Mósesne az, ő feleségét. Az így egy fordítja a z beid: Móse vevén az ő feleségét és gyermeket, ultette wala azokat szamar hátára hogy ő Egyptumba wogtarna.*

h *Az Isten Amgyala te akarja wagni Móses.*

i *Az az, Fiamnac wérvél kollerie teged felwáltanom, ki ha könyűl nem metelez wala hainad, k Aaron eleibe mégjen Mósesne.*

k *Az az, Fiamnac wérvél kollerie teged felwáltanom, ki ha könyűl nem metelez wala hainad, k Aaron eleibe mégjen Mósesne.*

l *Az az, Fiamnac wérvél kollerie teged felwáltanom, ki ha könyűl nem metelez wala hainad, k Aaron eleibe mégjen Mósesne.*

m *Az az, Fiamnac wérvél kollerie teged felwáltanom, ki ha könyűl nem metelez wala hainad, k Aaron eleibe mégjen Mósesne.*

n *Az az, Fiamnac wérvél kollerie teged felwáltanom, ki ha könyűl nem metelez wala hainad, k Aaron eleibe mégjen Mósesne.*

o *Az az, Fiamnac wérvél kollerie teged felwáltanom, ki ha könyűl nem metelez wala hainad, k Aaron eleibe mégjen Mósesne.*

p *Az az, Fiamnac wérvél kollerie teged felwáltanom, ki ha könyűl nem metelez wala hainad, k Aaron eleibe mégjen Mósesne.*

q *Az az, Fiamnac wérvél kollerie teged felwáltanom, ki ha könyűl nem metelez wala hainad, k Aaron eleibe mégjen Mósesne.*

r *Az az, Fiamnac wérvél kollerie teged felwáltanom, ki ha könyűl nem metelez wala hainad, k Aaron eleibe mégjen Mósesne.*

s *Az az, Fiamnac wérvél kollerie teged felwáltanom, ki ha könyűl nem metelez wala hainad, k Aaron eleibe mégjen Mósesne.*

t *Az az, Fiamnac wérvél kollerie teged felwáltanom, ki ha könyűl nem metelez wala hainad, k Aaron eleibe mégjen Mósesne.*

UR: Boczássad az te kezedet kebeledbe, b és béboczáta kezét az ő kebelébe, és ísmér kivoná kebeléből, és imé az ő keze

7 poklos wala mint az hó. Monda annakfelőtte: Tegyed ísmét kebeledbe az te kezedet: ki kebelébe tévé az ő kezét, és kivévé azt kebeléből, és imé megírtult wala

8 mint egyéb teste. Hogy ha nem híjendenecc te náked, és nem engedendenecc az első czudánac beszédénecc híznec az másod

9 dic czudánac beszédénecc. Hogy ha pedig nem híjendenecc é két jelenlégneccis, és nem engedendenecc az te beszédénecc, akkor méntis wizer az folyóvízből, c és

10 őlléd az ízarázra. Es wátoznac az wizer az földön wérvé, az mellyeket mentetted az folyóvízből. Es monda Móses az URnac:

11 Kérlec Uram, d *nekülty engemet oda:* Mert nem wacyoc ékefen szőlő, ez ciott sem wóltam toha, sem pedig móditá az te szolgáddal

12 beszélsz, hanem kéledeimec wacyoc a szólátra mivelhogy bántatot az én nyelwem.

13 Kinek felele az UR: † Kieczoda teremtetete az embernecc szájat? Awagy ki téli az embert híkené, wagy némává, wagy látóvá, wagy

14 wagy waeká? awagy nem éné ki UR wacyoc? Annakokaitr mennyel, és én léflec az te

15 száddal, \* és megtanítlac itgedet mit szóly. Es monda: Kérlec Uram küldgyed

16 azt az ki illic kudenéd. Es felgerjede az URnac haragja Móses ellen, és monda: Awagy nem atyádháé te náked az Levi nemzetlégéből walo Aaron? Tudom hogy ő ékefen szőlő; és imé ő te náked elődbe kijő,

17 ki mihelt meglár tégedet, őrvendez szíwében. † Te szóly ő nékie, és adgyad ízájába

18 ez beszédeket, és én léflec az te száddal és az ő szájával, és megtanítlac titeket mit kellyen czelekednetec. Es ő szólyon te

19 helyeibe az népnecc, és ő léflec te náked szájad gyanánt, e te pedig ő néki léflec itgy mint Isten gyanánt. Ez wészlór pedig

20 vegyed kezedbe, mellyel czudákat tégy. Elménecc azért Móses, és megtré az ő

21 ipához Jetrohoz, Es monda nékie: Kérlec engedd meg nekem f hogy mennyc el az én atyámhához Egyptumba, és lássam

22 meg ha még élnecc. Es monda Jethro Mósesnecc: Eregy ei békeféggel. Mert ezt mondotta wala az UR Mósesnecc Midianban: Eregy el haza Egyptumba: meit meghóitac

23 mind azoc, a kic teged halálra kerelnecc wala, g Es felwéré Móses az ő feleségét és az ő hit, és ulteté őket szamar házára és haza méne Egyptumba, elwivé az Isten wészlójétis

24 kezében. Es ezis mondotta wala az UR Mósesnecc: Mikor elindúlly hogy Egyptumba haza mennyc, meglár hogy mind

25 azokat az czudákat mellyeket te read bíztam, megwivellyed Pharaó előtt, és én megkeményitem az ő szíwét hogy ne boczáttá el

26 az népet. Ezt mondgyad azért Pharaónac:

Ezt mondgya az UR, En fiam és én elsőszülöttem az Izrael. Es én mondam náked:

27 Boczássad el az én elsőszülöttemet hogy szolgályon én nekem, és nem akarád őtet kibocztatani: annakokáért imé én mególiom az te fiadat, az te első szülöttedet.

28 E Slón az úton, egy szálláson eleibe méne nékie az UR, és akarja wala őtet

29 megolni. h Az Szipporah azért ragada egy c es keit, és elmétté az ő fiánac wemérem testénecc első bört és Mósesnecc lába eleibe wéré, és monda: Az én fiamnac wérvél wátozt férjem wagy te énnékem: †

30 Es megluméc ő róle az UR. Wénecc féjjecc mondotta wala pedig akkor Móset, az könywulmettelkedéit.

31 AZ UR pedig megparanczolta wala Aaronnac: Eregy eleibe Mósesnecc az pusztába, ki elwéwén eleibe méne nékie az Isten hegyénel, k és megezókolá őtet.

32 Ackor megbeszélté Móses Aaronnac, az Istennecc minden doigt, mellyekért őtet küldi wala, és mind azokat az jeleket, mellyeket paranczolt wala hogy czelekednécc.

33 Elwéwén azért Móses és Aaron, egybegyűttéc az Izrael hainac minden wénecc.

34 Es mikor az Aaron megmondotta wólna mind azokat az beszédeket, mellyeket szólot wala az UR Mósesnecc, és azokat az czudákat czelekedné az nép előtt. Hón az nép: es mikor hallottac wólna hogy az UR meglátogatta wólna az Izrael hit, és megtekintette wólna azoknac nyomódságokat

35 lebúrúlván hálákat adánac Istennecc.

V. Rész.

Móses és Aaron b'ímennecc Pharaó királyhoz keric Isten szawátul hogy az népet liboztassa. K'aragszic az király, Mósesre és az Aaronra, az népet annal nagyob szolgálatall terheli, seddónecc az Izrael hit Mesesre és Aaronra. Móses könyörög Istennecc.

1 Nnakutánna elménénecc Móses és Aaron, és mondanac Pharaónac: Ezt

2 módgya az Izraelnecc UR Istené, Boczássad el az én népemé, hogy énnékem ünnepet szentellyenecc az

3 pusztában. Es monda Pharaó: Kieczoda az UR, hogy andeggyec az ő beszédénecc, és elboczássam az Izraelc? Az UR atis nem

4 esnérem, az Izraeltis nem boczátom el. Es mondanac: Az Sidóknac Istené meglémet mi nekunc: kértunc engedd meg hogy menayúac harmad napi járó földre az pusztába, hogy áldozzunc az mi Urunknac Istenünknecc, hogy meg ne büntessünk minket doghalálal wagy fegyverrel. Es monda azoknac az Egyptumnac királya: ő

5 Móses és Aaron, méit késteltec meg az népet az

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

pet az ő munkájokban: mennyetec el dolgozokra. Ezti mondgya vala Pharaó: Mivelhogy az földnec népe foc, ához való biztorokbá vőzfátoc el az népet az munkától.

6 **E**S paranczola Pharaó az napó az népnec pallérinac és előttóc járóknac, ilyen 7 módon: <sup>a</sup> Ennekutánna polyvát az népnec ne adgyatoc az téglá csináláshoz mint ennekelőtte, ő magoc mennyenec el és keressene polyvát. Mindazáltal az téglá, 8 számot, mellyet annac előtte csináltac, ugyan rájoc vessétec, azt je ne szállítátoc: mert hívokodnac, és azért kiáltanac, ezt mondván: Mennyünc el áldozzunc az mi Istenünknac. Terhelteslene meg dologtérrel, hogy abban legyene foglalatóc, 9 és ne bizzanac hazuglagnac beszédben. Kiménénec azért az népnec látzóltarói és az előttóc járóc, és mondánac az népnec illyé 10 szóckal: Ezti mondgya Pharaó, En né adoc néktec polyvát. Ti magatoc mennyetec 11 el, keressetec polyvát az holott talátoc, mert ugyan nem kissebitetic meg semmivel 12 az ti munkátoc. Es elofizla az nép egézfj Egyptumnac földén, hogy gyüjtenénc pozdorját az polyvá helyébe. Es az palléroc kénfzeritic vala őket ezt mondván: Végezérec az az ti munkátokat, az minden napi reátoc veretec téglá számot az ő napján, mit 14 szinte mikor polyvát adtanac. Es megverteténc az Izrael fiait előttjáróc: kiket az Pharaó palléri reñdeltec vala azoc előtt és ezt mondgyác vala: Miért nem tellyesitéc bé az reátoc veretec téglá számot, sem tegnap sem ma, mint ennekelőtte?

15 **A**Nnakokaért elnénénc az Izrael fiainak előttjárói, és kiáltánac Pharaóra ilyen módon: Miért czelekedel így az te 16 szolgálaidal? Polyvát nem adnac az te szolgálidnac, és azt mondgyác mi nekünc: Czinállyatoc téglát: és imé az te szolgálid veretecne, maga az te nyomorúds hogy polyvát 17 nem adnac. Es monda Pharaó: Czac hívokodtoc és henyétec, azért mondgyatoc, Mennyünc el áldozzunc az URnac. 18 Annakokaért mennyetec el munkálodgyátoc, polyvát ugyan nem adnac: az téglá számot pedig mellyet rátoc venec, beadgyátoc. Mikoron lártac vólna az Izrael fiaunac 19 előtte járói, hogy az ő állapattyoc nyomorúttól vólna, mivelhogy azt mondanac, hogy az minden napi rájoc veretec téglá számit semmiben aláb ne szállyon.

20 **E**Lóráfalván Mofest és Aaront, mikor amazoc kijónénc Pharaótól, ellenec 21 támadván nékiec mondánac. Lásfa meg az UR az ti dolgorokat és itéllye meg, kik minket utálatolóká tettec Pharaó előtt, és az ő szólgai előtt, és fegyvert adatoc ő kezekbe hogy minket megölnénc.

22 **E**S <sup>b</sup> Mofes az UR hoz fordulván, monda: **U**ram miért nyomorítád így ez népet?

23 **M**iért küldöttél engemet ide? Mert az időtől fogva hogy bémentem Pharaóhoz, hogy az te nevedbenéki szólnénc ez népet annális inkább nyomorgattya: és te ugyan nem szabadítád meg az te népedet.

VI. Rész.

*Az Moses könyörgésére felel az Isten, és ísmét ujjonná igeretet tézfén hogy minden kétfegnélkül meg szabadítja az ő népet, és mivelhogy az nép immar mayd kétfége est vólna, hadgya Isten Mofesnek hogy ísmét bémennyen Pharaóhoz. Azután emlékezc Mofes az Rubennec, Simeonnac és Levinec nemzetiségéről, melly Levi nemzetiségéből származot Moses és Aaron.*

1 **S** monda az UR Mofesnek: **M**ayd immar meglátod mit czelekefczem Pharaóval, mert hatalmas kéz által kénfzeritetvén boozártya, előket, és hatalmas kéztől kénfzeritetvén üzi ki őket az ő földéből. Es szólván Isten Mofest, 2 monda nékie: En vagyoc az UR. Es megjelenttem magamat Abrahamnac, Isfáknac, és Jacobnac az mindenható erős Istenec nevében: de az Jehovánac nevében <sup>a</sup> nem 3 jelenttem meg magamat nékie. Mert szóvetféget törtém ő vélec, hogy nékiec adnám Chanaannac földér, az ő búdosafoknac földét, á mellyen jövenénc voltac. 4 Annakelőtte én hallottam az Izrael fiaunac kiáltáfókat, kiket az Egyptumbéliéc szolgálatil nyomorgatnac: és megélekeztem az én szóvetfégemről. Annakokaért 5 mond meg az Izrael fiaunac: En vagyoc az UR, és kivízlec titeket Egyptumnac terhes szolgálatyából, megmentec az ő szolgálatyoktól, és megzabadítac titeket az én karomnac kinyúrtáfa által, és nagy itéletec 6 által. Es én népemmé fogladnac titeket, és léfzec néktec Istenec, és megtudgyátoc 7 hogy én vagyoc az ti UR atoc Istenec, ki Egyptumnac igájától megmentec titeket. 8 Es bévítzec titeket az földre, mellyert meg esküttem, hogy adnám azt Abrahamnac, Isfáknac, Jacobnac: es adom néktec az örökfégől: En vagyoc az UR. Szóla pedig ilyen 9 módon Mofes az Izrael fiaunac, de nem hallac meg az ő szavár az ő lelkeknc nagy keferültege miatt, és az nagy kemény szolgálatnac marta.

10 **A**Nnakokaért szóla az UR Mofesnek ilyen módon. Etegy bé, szóllj Pharaónac az Egyptumbéli királnac, hogy bo 11 czállá el az Izrael fiait az ő földéből. Es szóla Mofes az UR előtt, módván: Imé az Izrael 12 jöllehet megmutatam hatalmasságomat és gazdagságomat, mind az által az én igeretemnc valóságát az Chanaan földnec megadásá felől nem mutattam meg. Továbbba jöllehet az Istenec igaz neve az Jehova. Mind az által az mi Bibliánkban azt az nevet ritkan tartotuc meg. <sup>b</sup> Az az, az oc xudáurátelekne. általa.

<sup>a</sup> *Kegyességnec példája ugyan az Pharaó királyban.*

<sup>a</sup> *Ez harmadic versben az Istenec harom neve vagyoc.*

<sup>a</sup> *Az első: El, melly erősféget vagy hatalmásságot jegezc: Az masci Schadai, melly elégséget vagy bővítéget jegezc. Az harmadic Jehovab, melly nevel az Istenec ki mondhatatlan állatyc szóvetfetic. Mondatic pedig Jehovánac az Isten, mivelhogy ő vól és vagyoc és léfzen mind öröcke, és az teremtet állatocnakis ad valóságot, az az, mondatic Jehovánac, az ő öröcke való állatyc vára néze. Másodszor az ő igeretimnc valóságára nézeve, mert miképen állatycban azonképen igeretibé valóság vagyó. Azt mondgya azért Isten Mofesnek: En nem jelenttem meg magamat az Jehovánac nevében. Az az, jöllehet megmutatam hatalmasságomat és gazdagságomat, mind az által az én igeretemnc valóságát az Chanaan földnec megadásá felől nem mutattam meg. Továbbba jöllehet az Istenec igaz neve az Jehova. Mind az által az mi Bibliánkban azt az nevet ritkan tartotuc meg. <sup>b</sup> Az az, az oc xudáurátelekne. általa.*

<sup>b</sup> *Könyörgő Mofes az Istenec.*

*e Az az: rebegő nyelvű ember vagyoc.*

† Gen. 46. 9.  
Num. 26. 5.  
2 Chron. 5. 3.  
\* Gen. 46. 10.  
Num. 26. 12.  
1. Chron. 4. 2. 7.  
† Gen. 46. 11.  
Num. 3. 17. és 26. 51.  
1. Chron. 6. v. 1.  
és 23. 6.  
\* 1. Chron. 6. 17 és 23. 7.  
† 1. Chron. 6. 18 és 23. 12.  
† 1. Chron. 6. 19 és 23. 21.  
\* Sup. 2. 1.  
Num. 26. 59.  
20.  
17 Levi fia volt Cehat. Cehat. fia Amram. Amram vette volt feleségül magának az Levi leányát, Exod 2. vers. 1.  
Melly az Cehat egy volt, és nényje vagy húgá volt. Ez szlyen házasság az után megtiltatot, Levit. 18. vers. 12.  
† Num. 3. 2. és 26. 60.  
1. Chron. 6. 3. és 24. 1.

*e Az az, Nemo tudoc ékefen szótai.*

fiai nem hallác meg az én szómat; mimódo hallaná meg azért Pharaó az én beszédemet, ha én könnyűmeretelen ajakú vagyoc? <sup>c</sup> Es szóla az UR Mofésnec és Aaronnac, és paranczola nékic hogy az Israel fiaihoz meonónc, és az Egyptumbéli Pharaó királyhoz, hogy az Israel fiait kihoznác Egyptum földéből.

14 **L**ezc pedig az ő atyoknac házoc népeinek fejei: Rubennec † az Israelnec elsőszülötténec fiai: Hanoch, Pallu, Hefsiom, Charmi. Ezc az Rubennec czelédi. Az \* Simeonnac fiai: Jemucl, Jamin, Ohad, Jacquin, Sohar, és Saul az Chananeabéli afzontól való. Ezc az Simeon czelédi. † Az Levi fia:nac pedig nevec az ő nemzetfégec szertint ezc: Gerlon, Cehat, és Merari. Az Levinec pedig életénec esztendeje vólt, száz harminzhét esztendő. \* Gerlon fiai: Libni, Simi, az ő czelédgyec szertint. † Cehathnac fiai: Amram, Ishar, Hebron és Uziel. Az Cehath életénec pedig esztendeje vólt, száz harminzhárom esztendő. † Merari fiai: Mahli és Musi. Ezc az Levi czelédi az ő nemzetfégec szertint. \* Az Amram pedig vóv cfelelgül magának az Joehebed afzolt az ő d atyának húgát, ki szülé néki az Aaront és Mofst. Es az Amram életénec esztendeje vólt száz harminzhét esztendő. Az Isharnac fiai: 22 Corah, Nephog, és Zichu. Uziel fiai: Misael, Elifaphan, Sithri. Es az † Aaron felelgül vóv magának az Aminadab leányát, Nahassonnac húgát, ki szülé nékie Nadabot, Abihut, Eleázart és Ithamart. 24 Az Corahnac pedig fiai: Assir, Elcanah, Abiasaph. Ezc az Coráhitákuac czelédi. 25 Az Eleázart vón magának felelgül egyvet az Putiel leányikózzul, ki szülé néki az Pinhasf. Ezc az Levitáknac atyainac fejei az ő czelédgyec szertint. Ez az Aaron és Mofes, kiknec paranczola Isten: Hozzáoc ki az Israel fiait Egyptumból, az ő feregec szertint. Ezc az kic szóltac az Egyptumbéli Pharaó királynac, hogy kihoznác az Israel fiait Egyptumból, és az a Mofes és 28 Aaron. Es ugyan azon napon monda az UR Mofésnec. Szóla, mondoc, az UR Mofésnec, mondván: En vagyoc az UR, megmondgyad Pharaónac az Egyptumbéli királynac mind azokat az mellyeket én szólocte nékel: Es monda az Mofes az UR előtt: Imé én könnyűmeretelen ajakú vagyoc, <sup>c</sup> és hogy halgarná meg az én beszédemet Pharaó?

## VII. Rész.

*Bémegyea Moses az Pharaóhoz, elveti ő előtt az veszfőöt és változic kígyóva. Az Pharaó bölczeis azt mivelic. Azután az vizec véré változnac.*



1 **M**onnda az UR Mofésnec: Imé Isten képebe állattatac léged Pharaó cleibe, Aaron pedig az te atyád fia légyen te tolmáczod. Te mond meg mind azokat az mellyeket én paranczolandoc te néked, † Aaron pedig az te atyád fia mondgya meg azokat Pharaónac, hogy böczállta el az Israel fiut az ő földéből.

2 **E**n pedig megkeményitem Pharaónac a szivét, és meglokasitom az én jeleimet és czudáimat Egyptumnac földén. Es nem halgattya meg az ti befűzödeteket Pharaó, és hiánytantom az én kezemet Egyptumra: kihozom az én feregimet, az én népemet az Israel fiait Egyptumnac földéből nagy itéletec által. Es megudgyác az Egyptumbélic, hogy én vagyoc az UR, mikor kiánytantom az én kezemet Egyptumra, és 6 kivierendé az Israel fiait ő kőzzüöc. Anna kokaéit Mofes és Aaron ácképpen czelekedénc, az mint paranczolta vala nékic az UR. <sup>b</sup> Mofes pedig nyóltzvan esztédős vala, Aaron nyóltzvan haró esztédős, mikor Pharaónac szóltac. Es monda az UR Mofésnec és Aaronnac, ilyen képpen: Mikor Pharaó szóland nékic ilyen módon: mutastatoc valami czudát: A ckor ezt mondgyad Aaronnac; Vegyed az te veszfődet, és vesd el Pharaó előtt, és változic kígyóvá. <sup>c</sup> Béménc azért Mofes és Aaró Pharaóhoz, és úgy czelekedénc az mint az UR paranczolta vala: Elveté Aaron az ő veszfőjét, és esz az ő szőlgi előtt, és változic kígyóvá. 11 Hivatá pedig Pharaó is az bölczeket és varaslókat, és <sup>d</sup> azok is az Egyptúnac bölczei az ő varaslóoc által ácképpé czelekedénc. 12 <sup>d</sup> Meit elveté mindenic az ő veszfőjét, és változának az veszfőc kígyócká: de az Aaronnac veszfője elnyelé azoknac az ő veszfőjéket. Es megkeményité magát Pharaó szivé és nem engedé nékic, az mint az UR mondotta vala.

14 **M**onnda azért az UR Mofésnec: Megkeményedet az Pharaó szive, né akarja ez népet eleresztteni. Eregy Pharaóhoz reggel, imé az vizec mellé megyen ki és áll czeibe az folyóviznec partyára, és az veszfőc az melly kígyóvá változott vala, vegyed kezedbé. Es ezt mondgyad nékie: Az Sidónac URA Istene küldött engemet te hozzáoc paranczolattal: Böczáll el az én népemet, hogy szögállyanac nékem á pulztabá, és imé ez ideig nem engedtel. Ezt mondgya azért az UR: Ezen tudod meg, hogy én vagyoc az UR: imé én megfuyrom az én kezemben való veszfővel az folyóvizet, és változic vérré. Es az folyóvizben való halac meghalnac, és á folyóviz büdös lézen: és az Egyptumbélic itóznac á folyóviznec italától. Monda azért az UR Mofésnec: Mondgyad az Aaronnac, Vegyed

Vegyed á te vezízfödert, és nyuys ki á te kezdet Egyiptomnac vizeire, azoknac folyóvizeire patakira, tavaira, és minden vizáláfra, és vérré változnac, és léfzen vér egész Egyiptomnac földén, mind fa mind fa mind c 20 denyekben. Es ácképpen czelekedéne Mózes és Aaron, az mint az UR paranczolta vala nekic, Es felemelvén az vezízfört, megfuytá Pharaó előt, és az ó szolgálai előtt az folyóvizet, és változánac mind az vizec 21 az folyóvizben vérré. c Az halac pedig az folyóvizben meghalánac, és büdös lón az folyóviz, annyira hogy az Egyptumbélic az folyóvizből nem inattanac, és mind az 22 egész Egyiptum földén vér vala. Az Egyptumbéli bölczeis azonképpen czelekedéne az ó varasláfockal, és megkeményíté magát Pbaraó szive, hogy ne halgatná meg azoknac szavokat, az mint az UR ízlótt vala. Es elfordúla Pharaó, és méné házába, 23 és semmit nem gondola ezzelis. Az Egyptumbéliéc pedig áfánac kútakat az folyóviz környül hogy innánac, mert nem 24 ityác vala az folyóvizet. Es hét napig tatta az URnac ostroma az folyó vizen.

VIII. Rész.

Megveri az Isten Pharaót, bekáckal, czim-mázocokál vagy tetveccel, és bogarocokál, mind az emberket, mind az oklatan állatokat. Az Pharaó annális inkább megkeményíté magát, noha azt hoznádná hogy az népet elbozátána.



1 Monda az UR Móse- nec: Eregy bé Pharaóhoz és mond meg nekic: Ezt mondgya az UR: Boczáld el az én népem, hogy ízoigállyon énnékem. 2 Hogy ha el nem akartod bozátani: Imé én megverem minden te hártódat békáckal. Es az folyó- 3 víz bekáckál foly, és íelmennec az te házadba, az te háloházadba, és az te ágyad- 4 ba, az te szolgálónac házokba, az te néped- nec házokba, az te szüökementzeidbe, az te tetéztádba, Mind te reád és az te néped- re, mind az te szolgálidra támadnac ez bé- 5 kác. Es monda az UR Móse nec: Mondgyad az Aaronnac, Nyuys ki az te kezdet az te vezízfödél az folyóvizekre, patakoka, az tókra, és hozz békákat az Egyptum 6 földére. Es kinyúytá az ó kezeit Aaron Egyptomnac vizeire, és jóvénecki békác. és 7 ellepéc Egyptum földét. Es az bölczeis hatóniatos képpen czelekedéne az ó varasláfockal; és hozánac békákat Egyptum- 8 nac földére. Es hivaván Pharaó Móset és Aaront, monda: Kérjete az URat hogy vegye eltolám, és az én nepemről az bekákat; és elbozátom az népet hogy áldozzanac az URnac. Es monda Mo- 9 zes az Pharaónac: Diczekedgyél én feiöt-

tem: c Es mond meg Mikor imádkozzam te c Ez sesterem- érőtted és az te szolgálidért, és az te népe- 10 dért, hogy elvételessen az békác te rólad és az te házadról? Es czac az folyóvizben má- radgyanac. Felele Pharaó: Holnap. Es 11 monda Móses: Légyen az te befűded sze- győrázác, jöln- t: hogy megtudgyad, hogy ninczen oíly- 12 an Isten mint az mi URnac Istenünce. Es édvólna az eltávoznac az békác te rólad, és az te házaid- 13 tizettségé hogy ró, szolgálidtól, és az te népedről: és czac napot rendel- 14 az folyóvizben maradnac. Kiméne azért nél mellyen az Móses és Aaron Pharaó elők és kálta Móses bekác elvéte- 15 az URhoz, hogy elverné az békákat, mel- 16 lenec, de légy- lyeket az Pharaóra bozátott vala. Es cze- en batoritód lekedéc az UR Móse nec befűde ízerint, és cz 17 kifalánac az békác az házákbold, d faluk- Nemelylec: 18 ból, mezókból. Es rákáfra hányác azokat. Ez ideig biztál és az föld elbűzhődéc. Mikoron pedig hatalmá- 19 Pharaó látta vólna hogy megszabadúlt vól- godban, az te na; megkeményíté az ó szívet, és nem en- bölczeid nec 20 gedé nekic: miképpen az UR mondotta varasláfo- ká- vala. Es monda az UR Móse nec: Mond- ban, és Isten gyad az Aaronnac; Nyuys ki az te vezízfö- 21 eilen szírvat- det, és luyts meg az föld nec porát, és vál- emeltél, ho- 22 zozic tetveccé az egész Egyptumnac földén. c Iott azoc íem- 23 Kic ácképpen czelekedéne. Mert Aaron ki- mic, azockal nyúytá kezét az ó vezízfűjével, és megfuyta azért nedicze- 24 az föld nec porát; és valánac tetvec az em- kedhetel, de 25 beteckben és barmokban: az föld nec min- ha én Istenünc den pora változéc tetveccé egész Egyptum- kónyógec, az 26 nac földén. Az bölczeis hasonlatoskép- ó igrálnalásá- 27 pen czelekedéne az ó varasláfoc által hogy gával dítfé- tetveket hoznánac ki az földből, de nem mi- kedhetel, mert 28 velhetec: Valánac azért tetvec az embe- az te bölczeid 29 rekben és az barmokban. Mondánac a- nem manthet- zért az bölcze Pharaónac: Isteni hatalom nec meg az bé- 30 ez. Es megkeményíté magát f Pharaó szive, káktol. Né- és nem hallá meg azoknac befűdeket: mi- mellyec, Ezzel 31 képpen az UR megmondotta vala. meg tiztellec, 32 Monda azért az UR Móse nec: Kélly hogy kónyó- 33 felteggel, és állj Pharaó eleibe, (imé röjtec ísten- az vizec melé mégyen ki) és ezt mondgyad nec írótted, 34 nekic: Ezt mondgya az UR, Boczáld el az én hogy az melly 35 népem, hogy ízoigállyon énnékem. 8 napon kéva- 36 met, imé én bozátotc te reád, az te ízoigá- az békákat, 37 dra, és az te népedre, és az te házaidna min- d Nemelylec 38 den féle ártalmas bogárokat, és bétel nec az fordítgyac: Az Egyptumbélic nec házoc minden féle bo- házákbold és pa- 39 gatocokál, az földis az mellyen ók vadnac. lotákból. 40 Es megválasztom az napon az Gófen földét, c III. ostroma 41 mellyen az én népem lakic, hogy ne légyen Egyptumnac: ott íenmi ártalmas bogár: hogy megtudgy- Tetvec, mind 42 ad hogy én vagyoc az UR mind az ízles emberékben 43 földén. Es választált ízlec az én nepem mind barmok 44 közt, és az te néped közt. Hóloap ban. 45 léfzen cz jelenleg. Es ácképpen czele- f Azért mond- kedéc az UR. Mert jöve minden féle ár- gyac az vól hogy 46 megkeményíté 47 magát az Pharaó szíve. Mert jóllec Isten ostroma vala az ó íz- 48 vénc keménységé, mind az által annac az óka nem Isten vól: b. ha 49 nem az Pharaó. 8 IV ostroma Egyptumnac: Ártalmas mersz bá- 50 gárc. D 4

o I. ostroma Egy- ptumnac: Az vi- zec vérré vál- toznac. Psal. 78. 44. és 105. 29.

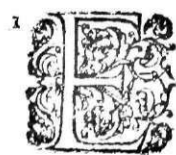
a II. ostroma E- gyptumnac: Béká- cá. b Pharaónac hazúfága és képmutatása.

**h** Némellyec  
igy fordítottac:  
Az Egyiptom-  
béli ec utalatos-  
ságát áldoznóc.  
Ertelme pedig  
ez: Nem illic  
hogy itt áldoz-  
zunc mert mi-  
magunkis nem  
tudgync mit ál-  
dozzuc, hogy ha  
28 kofóccal kelletic  
áldoznunc, mi-  
velhogy utála-  
tos dolog az E-  
gyiptumbeli ec é-  
lőt az köst  
megölni, mert  
azt Isten gya-  
nánt imádgyc,  
minket megöl-  
nec az Egyiptom  
béli ec. Nemel-  
lyec azt mond-  
gyc: hogy két  
erősséggel menti  
31 magát Mózes  
az Pharaót előlt,

miért nem áldozhatnac Egyiptumban. Első ec, hogy nem illic annac  
lenni mivelhogy az Egyiptumbéli ec utalatoságát áldoznác, az az,  
olly áldozattal melljet utálnánac az Egyiptumbéli ec, vagy, olly ál-  
dozattal, mellj megferteztetet az Egyiptumbéli cektől, kik nec áldozat-  
tyoccal nem szabad volna az ő áldozat tyokat meggyeliseni. Más-  
fodic erősség, mert nem hasznos mi nekünc ha it áldoznunc, mivelhogy  
megölnec minket az Egyiptumbéli ec, ha olly áldozattal áldozunc,  
melly ő előlt ec szokatlan.

## IX. Rész.

Megveri az Isten az Pharaót és mind az egész  
országot barmoknac nagy dőghalálával, feké-  
lyekkel és rettenetes köcsővel. De mégis nem bo-  
czáttyc az az Izrael fiait.



**S** monda az UR Mósesnec: 19  
Menny bé az Pharaóhoz,  
és szóly nékie: Ezt mond-  
gyc az Sidóknac UR A Iste-  
ne, Boczád el az én népe-  
met hogy szolgállyon né-  
kem. Hogy ha el nem a-

karod boczátni, és mégis megtartoztatod  
3 öket: Imé az UR keze léfzen az te mezci  
barmaidon, Iszaidon, Iszamáridon, tevé-  
iden, ökreiden, jehaidon, nagy dőghalálal.

4 Es válatitást téfien az UR az Izraelnec  
barnakozót, és az Egyiptumbéli ec bar-

almas bogároknac neme Pharaó házára, az  
ő szolgálainac házokra, és egész Egyiptum  
földére, és az föld megvesze az loc féle ártal-  
25 mas bogáto miatt. Hivatá azért Pharaó  
Móset és az Aeront, és monda: Mennye-  
tec el, és áldoztatoc Istenec ezen ez föld-  
dön. Es monda az Móses: Nem illic ho-  
gy úgy czelekedgyünc: **h** Mert az mi az E-  
gyptumbéli ec előtt utalatos, **talám** azt ál-  
doznóc az mi URunknac Istenünk nec, ho-  
gy ha pedig azt áldznóc ő előtt ec az mitől  
ők iszonyodnac, avagy nem megölnéne-  
27 ké minket? \* Harmad napi járó földre  
megyünc az puztába, és áldozunc az mi  
URunknac Istenünk nec az mint paranczoló  
28 ta mi nekünc: Es monda Pharaó: En el-  
boczátlac tirket, hogy áldoztatoc az ti  
URatoknac Isteneknac az puztában: de  
mészfoc ne mennyetec: és imádkoztatoc  
29 én érórttem. Felele Móses: Imé én kime-  
gyec te előled és kérem az Istent, hogy el-  
távozzéc minden ártalmas bogár Pharaó-  
tól, az ő szolgálaitól, és az ő népétől hólnap:  
de többé meg ne czütölylon Pharaó, el nem  
boczátván az népet hogy áldozzéc az UR-  
30 nac. Es kiméne Móses Pharaó elől, és kő-  
nyörge az URnac, Es czelekedéc az UR  
az Móses befzédé szerint; és elvön Pharaó-  
ról, az ő szolgálaitól és az ő népétől minden  
ártalmas bogárokat, és czac eggyis nem  
31 marada. Es megkeményíté Pharaó az ő  
szívét ez úttalis, és nem boczátlac el az népet.

5 mai közzül eggyis nem hal meg, Es időt  
verte az Isten nékie, módván: Hólnap miveli  
6 ezt az UR ez földön. Acképpen czelekedéc  
azért az UR, másod napon <sup>a</sup> és meghala  
Egyiptumnac minden barmac: de az Izrael fi-  
ainac barmoc közzül eggyis nem hala meg.  
7 Es elkülde Pharaó: Es imé eggyis nem  
hólt vala meg az Izraelitáknac barmoc köz-  
zül; Es megkeményíté magát az Pharaó  
szíve, és nem boczátlac el az népet.

**E**S monda az UR Mósesnec és Aaron-  
nac: Vegyetec az kémentzéből egy  
maroc hamvat, és vessé fel azt Móses az  
9 égbe Pharaó előtt. Es por léfzen egész  
Egyóturnac földén, hogy mind az embe-  
reken mind az barmokon legyenec hójja-  
gos fekélyec, mind egész Egyptum föld-  
10 dén. Vónec azért hamvat egy keme-  
ntzéből, és megáldanac Pharaó előtt: Ackor  
felveré azt Móses az égbe, és támadánac  
mind az embereken, mind az barmokon  
11 hójjas fekélyec, **b** ES nem áihatnac  
vala Móses előtt az bölczec az fekélyeknec  
12 czeken, mind az Egyóumbéli ceken. Es  
megkeményíté az UR Pharaónac szívét, és  
nem engedé ő nékie, miképpen Iszólot va-  
la az UR Mósesnec.

**E**S monda az UR Mósesnec: Kelly fel  
reggel, és áily Pharaó eleibe, és mond  
ezt nékie: Ezt mond gyc az Sidóknac UR  
13 Istene, Boczád el az én népetem hogy szól-  
gállyon énnékem. Mert én ezúttal bo-  
czátom az én ostorimat <sup>c</sup> az te szívedre, <sup>c</sup>  
az te szolgálidra és az te népedre; hogy meg-  
tudgyad hogy ninczen én hozzá m hason-  
14 tos az egész földön. Mert kinyuytom mo-  
stán az én kezemet és megverlec tégedet és  
az te népedet dőghalálal, és kivágattaloz  
15 földről. Bizonyára pedig <sup>f</sup> azért táma-  
zattalac tégedet hogy megmutatnám te  
benned az én hatalmatom: és hogy hir-  
desléc az én nevetem az egész földön. <sup>d</sup>

17 Te mégis ellene áliafzéc az én népem nec, és  
18 nem akarod elboczáni? Imé én boczá-  
toc hólnap éckorba az földre, nagy <sup>e</sup> köcső-  
főt, melly hóz hasonlító nem vólt Egyptum-  
ban az napfagtól fogva, hogy fundaitatot  
20 mind ez ideig. Monítan annakokaért küld-  
gy el, és haytátlac bé minden barmodat és  
mindenedet az mezőről: Minden emberec  
és barmoc valamellyec találattnac az mez-  
zón, és hazba nem vitetnec, köcsővel ve-  
retnec agyon, és meghalnac. Az ki anná-  
kokaért az Pharaó szolgálai közzül megret-  
tene az UR befzédé ről, <sup>g</sup> szolgálait és barmait  
21 házba rekerzté. De az ki az UR befzédé-  
vel nem gondolta, hagyá az ő szolgálait és  
22 barmát az mezón. Es monda az UR  
Mósesnec: Nyúyts ki az te kezedet az é-  
gre, és léfzen köcső egész Egyptumnac  
földén

földén az emberekre, barmokra, és az mezőnc minden fűvére, az Egyiptus földén.

- 23 Felemelé azért Mózes az ő vezírszejét az égre, és az UR támaszta menydörgéfekeket és köéfsőt, és tűz szálla le az földre: és ilyen módon az Egyiptum földére. Es lón köéfső, és tűz az köéfsővel elegy nagy bővleggel, mellyhez hasonlónem volt egész Egyptum földén, miólta emberek kezdetec raytalakni. Es elveré az köéfső egész Egyptű földén valami az mezőn vala, mind embert, mind barmot; az mezőnekis minden fűvét elveré az köéfső, és minden mezőn való fát egybe ronta. Czac az Gofen földén, holott 27 valánac az Izrael fiait, nem volt köéfső. Elkülde azért Pharaó és hivatá Mófest és Aaront, és monda nékiec: Vétkeztem ez uttal; az UR igaz, de én, és az én népem bűnösök 28 vagyunc. Kérjétec az UR at légyen elég immár, hogy ne legyen ez utan menydörgés és köéfső: és elboczátlac titeket, és tovább 29 ne maradjatoc. Es monda néki Mófes: Minekutánna kimenedec ez várolobol felemelem az én kezeimet az URhoz, és az menydörgésec megfűzünne, és többé köéfső nem léfzen: hogy megtudgyad hogy az 30 UR é az föld. Dete felőled és az te szolgálid felől bizonynal tudom, hogy ugyan nem féltéc azért az URat. Az lent pedig és az arpát elverte vala az köéfső, mivelhogy az arpa 31 t megért vala, az len pedig megbimbózt vala. Az gabonát pedig és az rost nem verte valá el, mivelhogy késő vetétec vólnának. Kiméne azért Mófes Pharaótól az városból, és kiterjezté az ő kezeit az URhoz: és megfűzünec az menydörgésec, és az köéfső, és nem lón több köéfső az földre. 34 Látván pedig Pharaó hogy megállot vólna az első, az köéfső és az menydörgés, ismét vétkezéc, és megkeményíté ő szívet, és az ő 35 szolgálai. Es megkeményedéc az Pharaó szíve, és nem boczáta el az Izrael fiait, az mint paranczolta vala az UR az Mófes által.

X. Réfz.

Megveri az Isten Pharaót, és az ő országát sáskákkal, és rettenetes nagy féséttséggel. Nem boczátyác mégis el az Isten népét.

- 1 **E**S monda az UR Mófesnéc: Eregy bé Pharaóhoz, mert én megkeményitettem az ő szívet és az ő szolgálai sziveket, hogy ezeket az jeleket czelekedném ő közöttök, 2 Es hogy beszélyed ezeket az te fiadnac és az fiadnac fiának, az mellyeket czelekedtem Egyptumban, és az jeleket a mellyeket czelekedtem ő közöttök: és megtudgyatoc hogy 3 gy éu vágyoc az UR Es béméne Mófes



- és az Aaron Pharaóhoz, és mondanac nékie: Ezt mondgya az Sidóknac UR a Istenec. Meddig né akarod megalázni magadat én előttem? Boczáfd el az én népemet hogy 4 szolgállyon nékem. Hogy hanem akarod elboczátni az én népemet, imé én hozoc hólnap az te országodra sáskákat. Es elbúrityác az földnecc színét, és fenki az földet ném láthattya, és megemésztic az mi marador a köéfsőtől, és minden mezci zóldelló fátis megemésztenec. Es bétöltic az te házadat, és minden szolgálidnac házokat, az Egyptumbélieknecc házokat, a mindenőket ném láttac a te atyáid, sem a te atyáidnac atyai, miólta ez földön vóltac, mind ez mai napiglan, és elfordúla fki méne Pharaó elől. Mondanac pedig az Pharaónac szolgálai ő nékie: Meddig léfzen ez ember mi nékünc bántásunkra? Boczáfd el az népet hogy szolgállyanac az ő UR oknac Isteneknecc: mégis nem vórtedé eszbede hogy Egyptus elvetéte? Es viszfzahivác Mófest és Aaront Pharaóhoz, kiknecc monda: Mennyetec el szolgállyatoc az ti URatoknac Isteneknecc, Kiczodác az kic elmennecc? Es monda Mófes: Az mi gyermekinckel és véneinckel mégyünc, az mi fiainckal leányinckal ntégyünc: juhainckal es barmainckal mégyünc: mert az URnac innepet kell szentelnünc. Monda azért nékiec: Bátorugy légyen Isten a veletéc, ha el boczátlac titeket mind gyermekeistől: mert akarküis láttya hogy valami gonofzraigyecet el ti férfiac és szolgállyatoc az URnac, mert az kéuantatóc én tölém, és elüzé ő 12 ket előle. Es monda az UR. Mófesnéc: Emeld felá te kezedet Egyptom földre az sáskájért, és jöyjön el Egyptum földre, és emésztye meg az földnecc minden fűvét, 13 valami az köéfsőtől marador. Felemelé azért Mófes az ő vezírszejét Egyptű földre, és az UR támaszta az földre napkeleti szellet, melly mind egész éyhoz nappalfáva, és reggel az napkeleti szél felinditá az sáskát. 14 Es eljövénec az sáskác egész Egyptum földere, és lezálla nagy fűroséggel az Egyptumnac minden haránn: annakelőtte olyan sáskác nem vóltac, ezec után sem 15 léfznec olyanoc. Es elbúrityác az egész rartománnac színét, és az föld meghomályosodéc, és az földnecc minden fűvét megévéc, és az faknakis minden gyümölcsét, mellyet az köéfső hagyot vala: és semmi zóldelló nem marada az fakban és az mezőnecc fűvében egész Egyptum földén. 16 Ackor siertvén hivatá Pharaó Mófest és Aaront, és monda: Vétkezte az ti URatok fentec ellen, és ti elienetec. Mostan annakokáért, boczáfd meg czac az egész az én bűnömért: és kérjétec az ti URatokat Istéte.

† Vagy szárba ment vala.

2 Mintha azt mondaná az Pharaó: Bátor elmenyetec haugy elboczátlac, feleségistöl gyermekeistöl, és barmotokat egybe, de hogy jobba el nem boczátlac.

VIII.

b ostroma Egyptumnac, Sáska kác.

ker, hogy vegye el én rólam ez halálos ostrom. Es kiméne Pharaó elől, és könyörgé Istennek. Es fordíta az Isten nagy erős napnyugati szelet, és felemelé az sáskákat és veté azokat az veres tengerbe, nem marada czac egy sáskais egész Egyptum földén.

20 Es megkeményíte az UR az Pharaó szívét: és nem bocsátá el az Izrael fiait.

21 Es monda az UR Mósesnek: Emeld fel az égre, és léfzen fetétség Egyptum földén, melyet ugyan megtapíztalhatnac. Es felemelé Móis az okozót az égre, és lőnecc felőtte igen nagy e fetétség Egyptum földén harmad napig. Nem láttac egy mást, és senki az ő helyéből fel nem költ harmad napig. De az Izrael fiainak világosság vala minden lakó helyekben.

22 Es monda az UR Mósesnek: Emeld fel az égre, és lőnecc felőtte igen nagy e fetétség Egyptum földén harmad napig. Nem láttac egy mást, és senki az ő helyéből fel nem költ harmad napig. De az Izrael fiainak világosság vala minden lakó helyekben.

23 A Ckor hivatá Pharaó Móseft, és monda: Mennyetec el és szolgáljatoc az UR nac, czac az ti juhaitoc, barmaitoc maradvyanac itt, az gyermekelketis bátor elvi gyetec. Es monda Móses: Sőt inkább adnod kell mi nekünc áldozatra való barmokatis, hogy azokat megáldozuc az mi

24 Urunknac Istenuknec. Annakokaért az mi barmainkatis elvitá szünc velönc, egy kőröm sem marad el, mert azokból kell á mi Urunknac Istenuknec áldozatot szerezünönc: mi pedig nem tudgyuc á barmoknac mellyic fele nemével áldozzunc, míg nem

25 oda jutunc. Es megkeményíte az UR az Pharaó szívét, és nem akará őket elbocsátani. Es monda neki Pharaó: Eregy elcitolom, meglásd hogy többé az én ortzámat ne lássád, mert valamelly napon az én ortzámat látod, meghalsz. Felele Móses: Igazán szólál, Nem látom többé az te ortzádat.

26

27

28

29

## XI. Réfz.

Paranczollya Isten az Izrael fiainak hogy az Egyptumbélieknek minden gazdaságokat elhosszoc. Megfenyegeti az Isten az Pharaót minden elsőszülötteknek megölésével.

1 Ert<sup>a</sup> mondotta vala az UR Mósesnek: Még egy czapást hozoc Pharaóra és Egyptúra, az után elbocsát titeket: és mikor elbocsát, ugyan kénszerit hogy elmennye-

2 tec. Szólly mostan az népnek, Hogy kikimind kérjen az ő barátjától, és minden aszizonyiállat az ő aszizonyibarátyjától,

3 ezüst és atany edényeket, † Es kedveslé

<sup>a</sup> Az három első versekben okot adgya Móses, miért mondotta az Pharaónac hogy többé nem léfzen szembe vele, tudniillic, mert Isten neki megmondotta velt, hogy az Pharaóval való tusakodásának vége nem meszse volna, és immár czac egy czapással akarná megverni Pharaót, és mivel hogy aztis megmondotta volt Isten hogy az Egyptumbéliektől elkérnec az ő gazdaságokat, és elmennénec, &c. De minkeelőtte elmenne Móses Pharaó elől, megmondgya az Isten utolsó q'orát az elsőszülötteknek halálos felől. † Inf. 12. 36.

tévé az UR az népet az Egyptumbélieknek előtte. Az Mósesis nagy böczülletes ember vala az Egyptum földén az Pharaó szolgái előtt, és az kőtség előtt.

4 Es monda Móses Pharaónac: Ezt mődgya az UR, Mikor éy félkor lejend, én által-

5 mégyec egész Egyptumnac földén. Es meghal minden elsőszülött Egyptumnac földén, Pharaónac elsőszülöttétől fogva,

6 ki ül az ő királyi székekben, mind az malomhaytó szolgálóicannac elsőszülöttetől, és minden oktalan állatoknac első fayzácoc

7 meghal. Es léfzen nagy kiátás egész Egyptumnac földén, mellyhöz hasonlő

8 nem vólt, és nem léfzen. De az Izrael fiai ellen czac az eb sem mozdíttya az ő nyelvet, sem ember ellen sem az barmoc ellen: hogy megvudgyatoc hogy külémbéget tett

9 Isten az Egyptumbéliec között és az Izrael között. Es mind ezc, az te szolgálád én hozzám jönc, és én előttem meghajólnac, mondván: Eregy kite, és mind az nép melly

10 te hozzád halgat. Az után kimegyec. Es kiméne Pharaó elől nagy haraggal. Miképpen megmondotta vala az UR Mósesnek: Nem halgattya meg Pharaó az ti szótokat, hogy megfokasítam az én czudámat az Egyptumnac földén. Es ez képpén no-

11 ha Móses és Aaron ezeket az czudákat törtet vólna Pharaó előtt: Mindazáltal megkeményíte az UR Pharaónac szívét, annyira hogy el ne bocsátaná az Izrael fiait az ő földéből.

## XII. Réfz.

Az Húsveti báránnac megéle vendtársát, és az korváscos kenyérnec eltaroztatásá felől való paranczolatot írja meg az Móses. Az után megírja az elsőszülötteknek levágatását, az Egyptumbélieknek gazdaságoknak elhozatását, az Izrael fiainak kijövejeket.

1 Zólott<sup>a</sup> vala pedig az UR Mósesnek és Aaronac az Egyptum földében, ezt mondván: <sup>a</sup> Nem kell az te alitanunc hogy Móses az Pharaó Királlyal való utolsó szembe létele után mondotta vólna ezt.

Mert az Húsvete való báránt négy napon kellett tartanioc. Mibelt pedig az elsőszülöttec levágatattac, az onnal küztec őket Egyptumból. Az ért mondotta ezeket Móses, vagy Isten Mósesnek az fetétség előtt való napon. Az fetétség három nap tartott, az első szülötteknek levágatásoc negyed napon. Így tellyesednec be az négy napoc mellyeken kellett tartani az Húsveti báránt. Az után megéfic az Húsveti báránt, és ugy indútnac utra, &c. Annac okaert az első verset így kell fordítóni: Szolot vala Isten, &c. Miképpen mi fordítottuc. Továbbá hogy azt mondgya Móses: Minden esztendőben ez ho lógyen az esztendőnec kezdeti, értsed az olyan esztendőt melly az Egyptumból való szabadulásnac esztendőre, és az innépeknek számlálására néz, mert azt az esztendő Böytmás havánk kezdic vala. De az mi néz az Jubileus annuifis, az az, az szabadságról való ötven esztendőnec számlálására, és az földnec hetedic esztendőben való nyugovására, és azoknac az esztendőnec számlálására, az kezdic való szent Máihá haván, Ezod. 23. 17. 34. Levit. 25.

Ez hó

2 Ezhó ti nálatoc minden havaknac kezdetülégyen, első hó légyen ti köztetec az  
 3 elzëndő nec havi kózt. Szólllyatoc az Izrael nec egész gyülekezetincc, mondván: b  
 Ez hónap tizedic napján minden ember vála fazon egy báránt az atyáknac házoc  
 4 szerint, az az, házanként minden gazda egy báránt. Hogy ha az háznépé kevés vól-  
 na az báránnac megételére, az gazda és az  
 5 ó közel való szomszédgya vegyene cketten egy báránt az ó házoképéncc száma szer-  
 6 rint: minden ember annyi személt vegyen melléje, az mennyi elég az báránnac megé-  
 7 telére. Az bárány pedig épp, him, és elz-  
 8 tendős légyen, mellyet vagy az juhoc, va-  
 9 gy az keczkécc közzül vála fázatoc. Es ez  
 10 hónap tizenegyedc napjaig légyen nála-  
 11 toc őrizet alatt, és megöllye azt mind az e-  
 12 gész gyülekezet nec serege, az két estve kö-  
 13 zórt. c Vegyenecc annac z vérebennis, és  
 az melly házban azt megélczic, annac az  
 14 aytájánac két mellékét, és az felső küfzö-  
 15 bét hiintséc megazzal. Megegyéc pedig  
 az báránnac húsarazon éjyel luvve, kováfz-  
 16 nélkülváló kenyereccel és keferő füvec-  
 17 kel. Semmit sületlenen abban meg ne e-  
 gyetec, és vízbe főve: hanem fűtve, az fe-  
 18 jét az száraival és bélievel egygüt egyetec.  
 19 Reggelre abban femmit ne hadgya-  
 20 toc, hogy ha valami maradna reggelre ben-  
 21 ne, tűzzel égeszítec meg. Illyen módon  
 22 egyetec pedig meg: Az ti derekatokat fel-  
 23 övedeztétéc, az ti sáruitoe lábaitokban le-  
 24 gyenecc, és páltzátoc kezetekben, és nagy  
 25 sietléggel egyetec, mert az Urnac Pefája  
 26 az. d Mert általmégyc az Egyptum föld-  
 27 én az éjyel, és megölcc minden elsőszül-  
 28 lötter az Egyptumnac földén, az embertől  
 fogva mind az oktalan állatig, és én J E H O-  
 29 V A H az Egyptumnac minden Istenin meg-  
 30 mutatom az én ítéletimet. Es az vér lé-  
 31 zzen néktec jelül az házokban az mellyek-  
 32 ben ti lejendetec, és mikor látádom az  
 33 vért, elmégyc mellőtetec, és ácképpen  
 nem lézzen ti köztetec veszedelem mikor  
 34 én az elsőszülötteret vágom az Egyptum  
 földén. Es ez nap emlékezetben légyen  
 35 ti nálatoc, és azt innep nec szentellyetec  
 az Urnac á ti nemzetléggel közzört, órócké  
 36 megálládon végezés szerint megszentel-  
 37 lyetec azt. e Héc napon egyetec kováfz-  
 nélkülváló kenyeret: még az első napon  
 38 kihányátoc az ti házatokból az kováfz.  
 Mert valaki ejendic kováfzolt az első nap-  
 39 tól lélec az Izrael közzül. Az első nap szent  
 40 légyen hogy őszvegüllyetec, az hetedc nap  
 41 szent légyen hogy azonnis őszvegül-  
 42 lyetec: semmi minékár azon ne tegyetec,  
 43 hanem, á mi ételére való minden léleknec,  
 44 czac az lézzen szabad megkőlczíteni.  
 45 Megtartsátoc azért az kováfznélkülváló

kenyereknec napját, mert az napon hoztam  
 46 ki az ti seregeteket Egyptumnac földéből;  
 47 megtartsátoc mondoc ez napot minden i-  
 48 dőben órócké való végezés szerint. \* Az  
 első hónap tizennyedc napján estve egy-  
 49 tetec kováfznélkülváló kenyereket, ugyan  
 ezen első hónap húfzon egyedc napjánac  
 50 estvejéig. Héc napon kováfz ne találaf-  
 51 féc az ti házatokban: mert valaki kováfzolt  
 52 ejendic, kítóróltetec annac lelke az Izrael  
 53 közzül, ak ar jóvevény légyen akar lakos.  
 54 Semmi kováfzolt ne egyetec: kováfznélkülváló  
 55 kenyeret egyetec minden ti lakó he-  
 56 lyetekben.  
 57 f Lóhivá † azért Mózes az Izrael nec  
 minden véneit, és monda nékiec: Vá-  
 58 la fázatoc és vegyetec magatóknac bárá-  
 59 nyokat az ti celedetec szerint, és áldozza-  
 60 toc Pefáht. Vegyetec egy kótés ifópotis,  
 61 és mártsátoc az edényben való vérbe, és  
 hiintséc meg az aytónac felső küfzöbét  
 62 és az két mellékét az vérről: ti közzütetec  
 63 pedig lenki az ó házánac aytáján ki ne mē-  
 64 nyen reggelig. Es az UR általmégyc E-  
 65 gyptumnac megbüntetéllére, és mikor lá-  
 66 randgya az vért az aytónac felső küfzöbén  
 67 és az két mellékén, elmégyon az UR az aytó  
 68 mellől, és nem engedic hogy az pusztító  
 69 bémennyen az ti házatokból, öldökléffe.  
 70 Megtartsátoc azért ez dolgot, hogy légyen  
 71 te néked és az te fiadnac óróc végezés szer-  
 72 rint való rendtartás. Es mikor bémennedec  
 73 az földre, mellyet az UR ád néktec, az  
 74 mint megígerte, akkor megtartsátoc ez ce-  
 75 remoniát. Mikor pedig az ti fiaitoc azt mō-  
 76 dandgyác néktec: Miczoda ez az ti ceremō-  
 77 niátoc? Ackor azt mondgyátoc: Az UR  
 78 Pefáhjánac áldozzatya, ki az Izrael fiaínac  
 79 házoc mellől elment Egyptumban, mikor  
 80 Egyptumot megbüntette, és az mi házain-  
 81 kat megöltalmazta. Es az nép fejét meg-  
 82 haytván, hálákatada. Annakoka ért el-  
 83 ménéncc, és czelekedéncc az Izrael fiaí ácké-  
 84 ppé az mint megparanczolta vala az UR  
 85 Mósnec és az Aaronnac.  
 86 A Nnakoka ért éjyelkor az UR megölcc  
 87 minden elsőszülötter Egyptumnac  
 88 földében, Phazónac elsőszülötterül fog-  
 89 va, ki az ó székiben ül vala, az tömlőz-  
 90 ben való fogolynac elsőszülötteréig: az ok-  
 91 talan állatoknakis minden első faszafat  
 92 megölcc. Felkele azért Pharaó éttzaka,  
 93 és mind az ó szólgaí és az egész Egyptus, és  
 94 támadá nagy kiáltás Egyptumban, mert e-  
 95 gy házis nem vala, mellyben halott né vól-  
 96 na. Es †hivatá h Pharaó Móset és Aaront  
 97 éttzaka, és monda: Kélllyetec fel, mennye-  
 98 tetec ki az én népem közzül, mind ti mind az  
 99 Izrael fiaí, és minnyetec el szólgálllyatoc  
 100 az URnac az mint mondgyátoc. † Az  
 101 ti juhaitokatis és barmaitokat vigyetec  
 102 el az mint kíványátoc, és minnyetec †

b Ex hűfveti bírány piltázta az mi urunac Jესus Christist, mint az s. ent Pál megvárászta, 1. Cor. 5.

c Az az, á napnac estveje közzört, és az értzákánac közteti közzört. d Pefáh, Phafe vagy Pefcha, az az, általmeneset, mert az az báránt annac emlékezetire élczic vala, és az Pefahnac innépe: annac az dolognac emlékezetire szentelic vala meg hogy az bárány vérről megfeste házakon általment, vagy hogy azokat általfőkte az verekedő Angyal. Eért az báránt és annac megételit általmeneset nec mondgya, mert azt példázta. e Hogy az báránt kováfznélkülváló kenyereccel öttec meg és az hűfét innepébe kováfzolt nem öttec, mint példázat légyen az, megvárászta, s. ent Pál, 1. Cor. 5.

\* Levit. 23. 5. Num. 28. 16.

f Az Istennec paranczolatya szerint megtartotta Mózes az Izraelitákat az hűfveti báránnac áldozatya, minden ceremonijával egybe. † Heb. 11. 28.

g X. ostora E gyptúnac: Minden elsőszülötter levágatása, \* Pál. 105. 38. h Nem vol: az után Móses az Pharaoval fécbe hogy megmōdánéhi az elsőszülötteknec hálalokat, hanem mondgya Móses hogy hívastakéket, mi velhogy izent nékiec az ő szól- gaitól. † Sup. 10. 26.

33 el, és imádkozzaroc én érőttemis. Es az Egyptumbéliec kénzférític vala az népet, hogy sietféggel kimenéne az földről, mert azt mödgyac vala: Mayd mindnyájan meg-

34 halunc. Es az nép az ó téfztáját minckelőtte meggyelitené koválfizal, ruhájában kötözven vízi vala hátán. Az Izrael fia pedid czelekedénc az Mofes befzéde fzennt : mert kéréne az Egyptumbéliek-ről, czúft, arany edényeket és focdiágra ru-

az ó elsőszülöttéket minden Ahaból néki szentelyéc, annac öréc emlékeztire, hogy az Isten az ó elsőszülöttéket megtartotta Egyptumban, mikor az Egyptumbélieknek elsőszülöttéce levágnának. Paranczollja azt is hogy megemlekezzen az ó kijóvástokról. Az Jöseph teremt kibozzác Egyptusból. Es az Isten vezérle az Izraelitákat.

† Sup. 3. 21. és 11. 2. Pfal. 105. 37.

\* Num. 33. 3. i Az Izraeli fiai kiindulnác Ramessé Városából hatszáz ezerem.

Gen. 15. 13. Aét. 7. 6.

k Számlálói kell ec négyf. az harmincz esztendő az Abrahamnac Chaldeaából való kijóvételéről fogva, mert at- telfogva mind járnokról és bűdösö- ban vólta.

I Tudniillic, ha környül nem metelkedic.

\* Num. 9. 12. Joh. 19. 36.

36 hákat. † Mert az UR kedvelé tötte vala az népet az Egyptumbéliec előtt, és adánac nékiec, és ilyen módon megfoztác az Egyptumbélieket. \* I es elménénc az Izrael fiai Ramesséből Suchotba, úgymint hatszáz ezer gyalog fértae kéczin gyermekek nélkül. Soc egy népis jóvé ki vélec, soc juhoc, ökróc, és felötte foc barmoc.

39 ES süténc az lisztből, melyet Egyptumból hoztánac vala koválfizal való pogáczákat, mert koválfizal nem egyelitet vala meg, mivelhogy Egyptumból ugyan kiúttéc vóna őket, és ott semit nem mulathattac vóna, és czac útra való tis né kézfizhettec vala.

40 „ Az Izrael fia nac pedig laká foc Egyptumbá, völt négyf. az harmincz el-

41 tendő, k Mikor pedig az négyf. az har- mincz elzrendő béről vóna, ugyan azon egy napon jóvénc ki az UR nac feregei E-

42 gyptumnac földéből. Méltó hogy az URnac szenteltesé az éttzaka, mellyen kihozta őket Egyptumból, és az URnac értzakája, melyet megkel tartani oc mind az Izraelitáknac minden időben.

43 ES monda az Ur Mofésnac és az Aaronnac : Ez légyen az Pefáhnac megételé- nec rend tartáa : Egy idegen emberis ne- gyéc abban. Akarkinec pedig pénzen vött izolgája, minckutánna környülmetelke-

44 dic, az után egyéc abban. Az jóvévény és az béréc, ne egyéc abban. <sup>1</sup> Egy házba egyéc meg, semmit annac húsában az ház- ból ki ne vígy, és \* annak ezontyát meg ne

47 törjétec. Mind az egész Izraelnac gyüle- kezete megkérzíte és megegye azt. Ho- gy ha idegen ember bűdolic ti köztetec, ki az URnac Pefat akatna kézfizteni, környülmeteltesé előfzer az oc közzül min- den férfiu, az után úgy kezdgyen ához, és légyen olyan mint azon az földön lakozó: De egy környülmetelkedenen se egyéc ab-

49 ban. Mind egy törvénye légyen az lakóf- nac, és az jóvévénc, az ki ti közzötetec la- kozic. Ugy czelekedénc azért mind az Izrael fiai, az mint paranczolta vala az UR

50 Mofésnac és Aaronnac. Es ugyan azon e- gy napon hozá ki az UR az Izrael fiait Egy- ptumnac földéből, az ó feregec szérint.

XIII. Réfz.

Paranczollja Isten az Izrael fia nac hogy



akar az barmoc közzül, enyim az.

3 M onda azért Mofes az népnac : Meg- emlékeztetec ez napról, mellyen Egyptumból az szolgálatnac házából kijöt- tetec. Mert hatalmas kézzel hozott ki in- nér titeket az UR : Es ne egyetec ková-

4 fzos kenyeret. Ma mentec ki Egyptum- ból, az a Abib nevő hólnapban. Miko-

5 ron pedig bévijend titeket az UR az Ca- gabonánac szá- nanéufoknac, Hitthéufoknac, Emorréu- rafejszül, arról fofnac, Hivéufoknac, és Jebúfoknac nevez az hif- földérec, mellyről megesküet az ti atyái- napot, mivel- toknac, hogy azt néktec adgya, téjyel és hogy az gabo- mézzel folyó földet, ebben ez hólnapban na, kiválkép- czelekedgyétec ez ceremóniát. Hét na- pen az arpa in- pon egyél koválfizalvaló kenyereket, mar szet hánc az heted napon az URnac szent innepe va- vala, molly gyon. Koválfizalnan kenyeret hét napon Böjtmás hínac egyetec, és ne látáséc ti köztetec ková- az végén, vagy fzos kenyér, se pedig mind az egész te ha- Szent György tárodban ne találtséc koválfz. Es az te harvánac kez- fiadnac az napon megbefzüllyed, ezt detin vala, a- mondván : Azért czelekedgyéc ezt, hogy zokban az me- megemlekezzünc arról, az mit az UR cze- leg országo- lekedett mi velünc, mikor kijónénc Egy- ban.

6 gyptumból. Es légyen az te néké mint egy kezeden való jegyü, és emlékeztülá te fzemid előtt, hogy az URnac törvénye légyen az te szádban, hogy hatalmas kéz †

7 Inf. 23. 30. és áztal hozott ki az UR tégedet Egyptum- 34. 19.

8 ból. Es meggratsad ez rendelélt minden Lev. 27. 26.

9 den elzrendőben az ő idejében. Es mi- Num. 8. 17.

10 koron bévijend tégedet az UR az Cana- Ezech. 44. 30.

11 néufoknac földécte, az miképpen megf- b Minden em- kütt néked és az te attyáidnac, és az te ne- bernece elsőszü- kéd adandgya. † b Ackor valami az ó lötét, és minden annyanac méhét megnyitgya, az URnac állátnac első- kiválafzszád, és minden baromnac az mel- fayzását Isten ly tiéd, az első fia, tudniillic az hímoc, az magánac akar- ja hogy szentel- megváltfad egy kezkefiün : hogy ha meg teséc, annac ő- nem váltod, fzed meg az nyakat: az em- réc emlékeztire bernece pedig elsőszülöttét az te fuid kő- hogy az ó első- szülöttéce lenem vagattátnac

12 vala Egyptusban az verekedő Anyagtól, mint az Egyptumbé- lieknek minden elsőszülöttéce, lé vagattátnac vala.

13 Mikor

14 **M**ikor pedig az te fiad tégedet másodnapon kérdend : Midologez : Azt mondgyad nékie, Nagy hatalmas kézzel hozott ki minket az UR Egyiptumnac földéből, á szolgálatnac hazából. Es mikor az Pharao megkeményítette volna magát hogy minket el ne boczátna, megölte az UR mindé elsőszülöttet Egyiptumnac földén, az embernac elsőszülöttetől fogva, mind az baromnac elsőszülöttéig; annakokaért adoc az URnac minden elsőszülöttét himot. Az én fiaimnac pedig elsőszülöttét megváltom. Es légyen mintegy kezeden való jegyül, és holokodon függő gyanánt az te füzemed előtt, mert hatalmas kéz által hozott ki minket az UR Egyiptumból.

17 **E**s mikoron kiboczáta volna Pharao az népet, nem vivé az Isten őket az Pelsthim földénc útára mivelhogy közel valá; mert az UR ezt gondollya vala, netalám megbánnya az nép hogy Egyiptumból kijött, ha látandgya az hadat, és hátrátérne Egyiptumba. Annakokaért vivé az Isten az népet az veres tenger pusztajánac kerengő útára, és fegyveres kézzel jövének ki az Izrael fiai Egyiptum földéből.

19 **E**lvivé Mózes az Jozeph czontyaitis véle: mett erős hittel megeskettette vala az Izrael fiait, mondván: † Az Isten meglátogat titeket, és az én teremem: elvigyétet innét veletec.

20 **E**lmenvén \* azért Suchotból, tábort jártánac Elhamba az pusztajac végében.

21 † Es az UR mégén vala előttéc nappal felhőnc öflopában, hogy vezérléné őket az úton, eyjel pedig tűzenc öflopában, hogy világolágor füzzené nékiec, hogy eyjel és nappal meherénénc. Nem távozt el az felhőhec öflopa nappal, sem az tűzenc öflopa eyjel az nép előtt.

† Gen. 50. 25.  
Jof. 24. 32.

\* Num. 33. 6.

† Inf. 40. 38.

Num. 1. 4. 14.

Deut. 1. 33.

Neh. 9. 12. 35. 19.

Psa. 78. 14. 45.

105. 39.

91 Cor. 10. 1.

#### XIV. Rész.

*Pharao megbánnya hogy az népet elboczáta: Utannoc megyen azért nagy sokasággal: Megyetténec az Izraelitác: Biztattyá őket Mózes: Altalmenne az tengeren száraz lábbal. Az Pharao pedig minden népével bels vész az tengerbe.*

2 **S**zóla pedig az UR Mósefnec: ezt mondván: Szóly az Izrael fiaimnac, hogy tétülvén az utból, szállyanac meg Pihahiroth előtt az Migdol közt, és az tenger közört, Baalfepon ellenébe, és az ellenébe járjanac tábort az tenger mellett. Es azt kezdi mondani Pharao az Izrael fiai felől: Eltévélédtenec ez földén, az pusztá környűlfogta őket. Es megkeményitem Pharónac szívét és utannoc mégé

nékicc, és megdiczöhitem az Pharóban és minden ő feregében, és megtudgyác az Egyiptumbéliec hogy én vagyoc az UR. Es ugy czelekedénc.

5 **M**egmondác azért az Egyiptumbéli királynac, hogy az nép ugyan futva menne, és megfordula Pharaonac és az ő szolgainac szivec az nép ellen, és módánac: Mit czelekedénc hogy ciboczáto: az Izraelt hogy ne szolgálna ni nekünc? Elkészíte azért az ő szekereit, és melléje vővé az ő népet. Vön annakelőtte melléje hatfáz választot szekereket, és Egyiptumnac mindé szekereit: és mind azokon rendeled hadnagyoikat. Es megkeméníté az UR az Egyiptumbéli Pharao királynac szívét, és utannoc méne az Izrael fiaimnac, az Izrael fiai pedig mannecc vala † nagy hatalommal. \* Es az Egyiptumbéliec utannoc menvén eléttéc őket az holott az tenger mellett megfiallottac vala, Pharónac minden szekereinc lovai, lovagjai, és az ő ferege Pihahiroth mellett. Baalfepon ellenébe.

† Num. 33. 9.  
Jof. 24. 6.

10 **E**s mikor Pharao elközéltitett volna, felémelé az Izrael fiai az füzemeket, és imá az Egyiptumbéliec utannoc valánac: és mikor előtte igen megremulténec volna, kiáltánac az Izraelfiar az URhoz. Es mondanac Mósefnec: Avagy nem voltaké Egyiptumban koporsóc, hogy minket ide hoztál hogy meghálnac az pusztaiban? Mit czelekedél mi velünc, hogy kihoztál Egyiptumból? <sup>a</sup> Avagy nem ezé az mit mondunc vala néked Egyiptumban, mikor azt mondgyuc vala: Hagy békét nekünc, hogy szolgállunc az Egyiptumbélieknek? Mert job volt volna nekünc szolgálnunc az Egyiptumbélieknek, hogy nem mint az pusztaiban meghálnunc.<sup>b</sup>

<sup>a</sup> Emberi gyarlóságna cses hitetlenség példája.

<sup>b</sup> Nem kell az veszedélemben kétségbe esni, hanem erős hittel kelvanni az Istennek szabadoso kezét.

13 **E**s monda Mózes az népnek: Ne félyétec, legyetez vezetgégben, és nézzétec az URnac szabadítását, az mellyer ma czelekeztic veletec: mett az melly Egyiptumbélieket ma láttatoc, soha többé azokat né láttjátoc. Az UR hadakozic ti érottetec: ti legyetez vezetgégben. Es monda az UR Mósefnec: Mit kiáltasz én hozzám? Szóly az Izrael fiaimnac hogy indüllyanac el. Te pedig emeld fel az tevelűzfödöt, és emeld fel az te kezedet az tengerre, és az valazdik felé, és mennyenec bé az Izrael fiai az tengerbe szárazon. En pedig megkeményitem az Egyiptumbélieknek szívét, és bémennec ő utannoc, és megdiczöhitem Pharóban, minden ő feregében, szekereiben, és lovagjaiban. Es megtudgyác az Egyiptumbéliec hogy én vagyoc az UR, minekünnac megdiczöhitem az Pharóban, az ő szekereiben és az ő lovagjaiban.

<sup>c</sup> Erős hitnec és buzgó könyörgéfnec példája.

19 **E**lméne annakokaért az Istennecc Ahgyla az ki az Izrael táboránac előtte

mögyn vala, és az fereg után kezdé menni: és az felhőnek ofzlopas az melly előttec jár vala, semene, és az fereg után állá. Es állá az Egyptumbélieknek és az Izraelnek táborához, és amazoknak vót homályos felhő és féltéség, ezeknek pedig az éttzakát megvilágoftya vala, annyira hogy az egész éttzaka egy máshoz nem közelített.

21 **E**S felemelé Mózes az ő kezét az tengerre, és az UR napkeleti erős felhőnek mind egész éttzaka való fivásával az tengerit elhajtá, és az tengerit <sup>d</sup> megfáraztá, minékutánna az tengernek vize <sup>†</sup> kétféle való vóna.

22 \* Béménének annakokáért az Izrael háifárazon az tengerbe, és az vizec rékiec mind jobkéz felől mind balkez felől valónac ugyanugymint kófsalac.

23 **E**S az Egyptumbéliec követvén őket, utánnoc mérvénec az tengerbe, Pharaónac minden lovai, szekerei, és lovagjai.

24 Flaynalkor pedig tekinté az UR az Egyptumbéliec táborára az tűznek és felhőnek ofzlopából, és megiontá az Egyptumbéliec táborát. Es elvővé az ő szekereknek kerekének forgását, hogy nehezen mehetténec. Es mondánac az Egyptumbéliec: Fulsunc el az Izrael előtt, mit az UR hadakozic ő erőttec az Egyptumbéliec ellen.

26 Es monda az UR Mósfélec: Emeld fel az té kezedet az tengerre, hogy az vizec térjenec meg az Egyptumbéliekre, az ő szekerekre és lovagokra. Es felemelé Mózes az ő kezét az tengerre, és megére az tenger reggel az ő előbbi állapotjára. Az Egyptumbéliec furnac vala az víznek eleibe: de az UR bérekezté őket az tengerbe. <sup>†</sup> Megtérenec azért az vizec és elburitác az szekereket, az lovakokat, és Pharaónac minden scugét, melly ő utánnoc bémént vala az tengerbe:

27 **E**S az Egyptumbéliec követvén őket, utánnoc mérvénec az tengerbe, Pharaónac minden lovai, szekerei, és lovagjai. Es felemelé Mózes az ő kezét az tengerre, és megére az tenger reggel az ő előbbi állapotjára. Az Egyptumbéliec furnac vala az víznek eleibe: de az UR bérekezté őket az tengerbe. <sup>†</sup> Megtérenec azért az vizec és elburitác az szekereket, az lovakokat, és Pharaónac minden scugét, melly ő utánnoc bémént vala az tengerbe:

28 **E**S az Egyptumbéliec követvén őket, utánnoc mérvénec az tengerbe, Pharaónac minden lovai, szekerei, és lovagjai. Es felemelé Mózes az ő kezét az tengerre, és megére az tenger reggel az ő előbbi állapotjára. Az Egyptumbéliec furnac vala az víznek eleibe: de az UR bérekezté őket az tengerbe. <sup>†</sup> Megtérenec azért az vizec és elburitác az szekereket, az lovakokat, és Pharaónac minden scugét, melly ő utánnoc bémént vala az tengerbe:

29 **E**S az Egyptumbéliec követvén őket, utánnoc mérvénec az tengerbe, Pharaónac minden lovai, szekerei, és lovagjai. Es felemelé Mózes az ő kezét az tengerre, és megére az tenger reggel az ő előbbi állapotjára. Az Egyptumbéliec furnac vala az víznek eleibe: de az UR bérekezté őket az tengerbe. <sup>†</sup> Megtérenec azért az vizec és elburitác az szekereket, az lovakokat, és Pharaónac minden scugét, melly ő utánnoc bémént vala az tengerbe:

30 **E**S az Egyptumbéliec követvén őket, utánnoc mérvénec az tengerbe, Pharaónac minden lovai, szekerei, és lovagjai. Es felemelé Mózes az ő kezét az tengerre, és megére az tenger reggel az ő előbbi állapotjára. Az Egyptumbéliec furnac vala az víznek eleibe: de az UR bérekezté őket az tengerbe. <sup>†</sup> Megtérenec azért az vizec és elburitác az szekereket, az lovakokat, és Pharaónac minden scugét, melly ő utánnoc bémént vala az tengerbe:

31 **E**S az Egyptumbéliec követvén őket, utánnoc mérvénec az tengerbe, Pharaónac minden lovai, szekerei, és lovagjai. Es felemelé Mózes az ő kezét az tengerre, és megére az tenger reggel az ő előbbi állapotjára. Az Egyptumbéliec furnac vala az víznek eleibe: de az UR bérekezté őket az tengerbe. <sup>†</sup> Megtérenec azért az vizec és elburitác az szekereket, az lovakokat, és Pharaónac minden scugét, melly ő utánnoc bémént vala az tengerbe:

## XV. Rész.

Mózes az Izrael háival egybe, haladónak énekelt Istennek az ő irgalmasságáról és hatalmasságáról, kiknek példajokat követi Maria az több aszszons állatokkal. Menec Marah nevű helyre, és mikor az keferű vizet nem ihatnác, az vizec megédésdnac. Onnái menec Eijumba.



**A**kor Mózes és az Izrael hái ilyen éneket éneklénec az URnac, és mondánac: Eneklec az URnac méit az ő nagyságos hatalmasságát megjelentec, az lovakát és az lovakokat az tengerbe veszté.

2 **†** En erősegem és én énekem az UR: méit engemet megfáraditá. Ez az én erős Istenem, ezt diczezem, ez az én atyámnac Istenec, azért felmagasztalom otet.

*Pfal. 18. 1. és 118. 14.*  
*Ejai. 12. 2.*

3 **A**z UR erős hadakozó: UR az ő neve.

4 **A**z Pharaónac szekereit és az ő feregét az tengerbe vetette: az ő válogott hadaagyit, az veres tengerbe merítte.

5 **A**z tengernek örvény búrítottac el őket: az méiségbe szállottanac mint az nehez kő.

6 **A**z te job kezec URam felmagasztáratot, az te nagy erődnec általa, az te job kezec URam megromtorta az ellenséget.

7 **E**s az te nagyságodnac sokságában megromtortad az te ellenségedet: az te haragodat reájoc hoztad, és elnyelé őket mint az pozdojtát.

8 **E**s az te erődnec felénec általa egybe gyűltenec az vizec és az víznek folyái rakálba állottac, az tengernek közepete még az melly éges <sup>a</sup> vizek is megfagyttac.

9 **A**z ellenség azt monda: Utánnoc mégyec, elérem őket, az nyereséget megofzóló, bételic azoknac gazdag ágocek az ünleken, felemelem az én fégyvetemet, az én kezem elfeszté őket.

*a Az az megállottac az vízec, mint ka megfagyttac volna.*

10 **A**z te széledet meginditad, és az tenger búrítottá őket, fenekre mentec mint az őn az nagy vizekben.

11 **K**iczoda az Istenec között olyan mint te oh URam? Kiczoda olyan nagyságos szentséggel mint te, nagy félelemel diczerendő, és csudálatos dolgoknac czelekedője?

12 **K**inyuytortad az te job kezedet, és elnyelé őket az föld.

13 **E**lvezérled az te irgalmasságodnac általa ezt az népet az mellyet megfáradítottal: elvezérled az te hatalmas erődnec általa, az te szent lakó helyedte.

14 **M**inekutánna meghallyac ezt az népcc megháborodnac: az taysdalom környülvézi az Palestinánac lakóit.

15 **A**ckor megháborodnac az Edomnac fejedelmi, az félelem környülvézi az ő erőseit: az Canaanac minden lakóit ellankadnac az félelem miatt.

16 **E**fic ő reájoc félelem és rettegés, az te karodnac nagysága miatt megámulnac mint az kőec, az míg általmégyen az te nép URam, míg általmégyen ez nép mellyet megfáradítottal.

17 **B**éviszed őket, és megplántalod őket az te örökös hegyeden, az helyen az mellyet kékítettél oh URam, hogy ott lákozzál

ez szent helyea mellyet azt te kezeid meg-  
röltitettec.

\* 17. 14. 6. 10.

18. Az \* UR uralkodic mind óróckón óróc-  
ké.

19. Mert az Pharaónac lovai, az ó szekerei-  
vel és lovagjaival bémentenec az tengerbe:  
és az UR rajoc búrította az tengernecc vi-  
zeit: Az Izrael fiaí pedig szárazon jártac az  
az tengernecc közepette.

20. Es az Maria Prophéta afzóny, Aaron-  
nac nényne, vón dobot az ó kezébe, és ki-  
ménénec ó utána mind az afzóni álla-  
todobokkal és fipokkal.

21. Es monda nékiec Maria: Enkellyetec  
az URnac mert nagyfágos dolgokat czele-  
kedett, az lov.it mind az rayta ulóvel egybe  
az tengerbe verette.

22. **E**S elindítá Móses az Izraelt az veres ten-  
gertől, és ménénec az SVR nevő puszta-  
ba, és mikor harminapig mentec volna

† Num. 33. 8.

23. az puszta, nem találánac vizet. † Es mi-  
kor jutottac volna Marah nevő helyre, nem  
ihattyac vala az \* Marahnac vizeit, mivel-  
hogy keserűc valánac, azért nevezéc az  
Marahnac. Annakokaért móg vala az

\* Marah, az  
az keserű.

24. nép Móses ellen, ezt mondván: Mit igyunc?

25. Mikor azért kiáltot volna Istenhöz: Mu-  
ratánéki az UR egy fát, mellyet mineku-  
ránna az vízbe verett volna, megédelede-  
nec az vizec. Es ugyan ott történt és paran-  
czolatot adt az Izraelnecc, minekutánna ott

26. megkérték őtet az Isten. Es monda: Ha  
á te URadnac Istenednec befédénec en-  
gedendész, és azz czelekeded az mi kedves  
az ó szemei előtt, és az ó paranczolatit hal-  
gatandész, és megórizend minden ó szer-  
zést, nem boczátoe te reád az betegfégec  
közűl eggyetis, mellyet az Egyptumbé-  
liekre boczáttam: Mert én vagyok az UR

† Num. 33. 9.

27. te gyogyító. † Jutánac pedig Elmibe, és  
ott valánac tizenkét forrásoc és hetven  
pálmafác, és ott az víz mellett tábort já-  
ránac.

## XVI. Rész.

*Zugolodnac az Izrael fiaí hogy éhvél meg-  
hulnának, ígér az Isten és ad az Isten nékiec szár-  
ket és Mannát, megtanítja őket Móses mimó-  
don illyenc az Mannával. Aztis megparan-  
czolja az Isten, hogy az Mannában éltegyenc.  
egy mérteckel óróc emlékeztetre.*



Limból pedig elmenvén,  
az Izrael fiaínac minden  
fokfágoé, jura az SIN  
pusztájába: melly az E-  
lm között és az Sinai kö-  
zött vagyon, mátdie  
hónapnac tizenegyednapján, annako-  
ránna hogy Egyp. t. ből kijöttenc vala.  
1. Es zugolodéc az Izrael fiaínac az Egyp. t.

kezeti, Móses ellen és Aaron ellen az pusz-  
tában. Kiknec mondánac az Izrael fiaí:  
3 Vayha az UR keze által eméztettűnc völ-  
na meg az Egyptum földében, mikor az fa-  
zéc hús mellett útűnc vala, és mikor elég  
kenyeret éstűnc vala: Mert kihoztátoc min-  
ket ez pusztaba hogy mind ez fokaságot  
mególnétec éhvél.

4. **E**S monda az UR Mósesnec: Imé én a-  
dóc néktec kenyeret menyből, és men-  
nyen ki az nép, szedgyen abban minden-  
nap egy napra valót, hogy kéfértsem meg  
óket ha jánac az én törvényemben vagy  
5 nem. Harod napon pedig annyit kéfért-  
senc bévinni az eledelbe, hogy két an-  
nyilégyc az, inint az mennyit mindenna-  
6 pra vitznec. Monda annakokaért Móses  
és Aaron mind az Izrael fiaínac: Estve meg-  
tudgyátoc hogy az UR hozott ki titeket E-  
7 gyptumból. Es reggel meglátgyátoc az  
URnac diczőségét: Mert meghallotta az  
ó ellene való zugolodástokat. Mert mi mi-  
czodác vagyűc hogy mi ellenűnc zugolod-

8 toc? Es monda Móses: Mikoron az UR <sup>a</sup> *Isten ellen az*  
adand ti. néktec estve húst ennetec, és reg- <sup>b</sup> *gödié, az ki az*  
gel kenyeret hogy bételettec, akkor bi- <sup>c</sup> *ő szolgai ellen*  
zónságot tézzen hogy hallotta az UR az <sup>d</sup> *zugolodac.*

ti zugolodástokat mellyel ó ellene zúgo- <sup>e</sup> *Erti az o-*  
lodtátoc. Mert mi miczodác vagyunc? Nem <sup>f</sup> *szlopoc, melly az*  
mi ellenűnc vadnac az ti zugolodástoc, ha- <sup>g</sup> *Istennec jelen*

9 nem az UR ellen. <sup>h</sup> *Es monda Móses az való vitűncac*  
Aaronac: Mond meg az Izrael fiaínac jelensége vala.  
gyülekezeténec, Meñyetec az UR <sup>i</sup> *bleibe,* <sup>j</sup> *fürtöket ad*  
mert meghallotta az ti zugolodástokat. <sup>k</sup> *az Izraeliták*

10 Es mikoron szólna Aaron az Izrael fiaínac <sup>l</sup> *nac és Mannát.*  
gyülekezeténec, tekinténec az puszta fe- <sup>m</sup> *Num. 11. 7.*  
lé, és imé az URnac diczőségét látac az <sup>n</sup> *Neb. 9. 15.*

11 felhóban. Mert szólott vala az UR Mo- <sup>o</sup> *Psalm. 78. 24.*  
12 sesnec illyen képpen: Hallottam az Iz- <sup>p</sup> *és 105. 40.*  
rael fiaínac zugolodástokat, sűbly nékiec il- <sup>q</sup> *Mivelhogy.*  
lyen módon: Az két estve között éstec az <sup>r</sup> *Sidoc nem*  
húst, és reggel megegytetec kenyérral, <sup>s</sup> *ti-tyac vala*  
és megtudgyátoc hogy én vagyok az ti U- <sup>t</sup> *miczoda volna*

13 Ratoc Istentec: Estve annakokaért <sup>u</sup> *c fur- az mi az ebből*  
jec jóvéneccel, annyira hogy az tábort el- <sup>v</sup> *lebűllor vala, a-*  
lepnéc: reggel pedig harmat szálla alá az tá- <sup>w</sup> *zert nevezic*  
borkórtól. Es mikor az harmat megszűnt azt <sup>x</sup> *Mannac.*

14 volna, \* imé vala az puszta nac szűnén a- <sup>y</sup> *az Man pedig*  
15 pró gömbölyegc mint az dara az földön. <sup>z</sup> *annyt tést en*  
Mellyet mikor láttae volna az Izrael fiaí,  
mint ajándéc, mondánac egy málnac: Man ez. Mert <sup>aa</sup> *Mint ha. az*  
nem tudgyac vala mi volna. Monda azért <sup>ab</sup> *mondánac, ez*  
Móses nékiec: † Ez az kenyér mellyet az <sup>ac</sup> *Isten aján-*  
UR ad néktec ételtekre. <sup>ad</sup> *déka az mellyes*

16 **E**Z pedig az mit az UR paranczolt: ki- <sup>ae</sup> *igért.*  
17 **E**kimind szedgyen abban annyit az men- <sup>af</sup> *† Job. 6. 31.*  
nyit megeheuc, minden főre egy Go. <sup>ag</sup> *† Cor. 10. 3.*  
mentel az ti hozzátoc tartozó lelkeknek <sup>ah</sup> *† Mimódon él*  
háma szerint, minden ember szedgyen azo- <sup>ai</sup> *lyenec az Man-*  
knac szükségekre kic az ó sátorába vadnac, <sup>aj</sup> *nával, megta-*  
17 **E**s acképp czelekedénec az Izrael fiaí, sze- <sup>ak</sup> *nitya őket Ma-*  
dénec nemelly többet nemelly kevesbet, <sup>al</sup> *és.*

2 Cor. 8. 15. f Gomer, mér-  
je. nec neme,  
azt itelem hogy  
tört annyimint  
az mit mi szá-  
párnac neve-  
zünk.

8 Engedetlen-  
ségnepehuara,  
hogy pént. fereg  
esic az masod  
napra haj. jatos  
Mannába, az-  
zal arra tan-  
tatnac, hogy az  
Isten ellen gyű-  
sötet marha. at-  
kozor Isten előt.

11 Az az, va-  
lami marados  
az szombat előt  
val naprol, azt  
ona tudniillit  
szombaton, egy-  
etek moz, és az-  
zal elgöndyetek  
meg, mert az  
mezön nem ta-  
lálóc ma háta-  
nat.

\* Num. 21. 7.  
i Paranczollya  
Isten hogy egy  
mértékel elte-  
gyene az Man-  
nában öröt em-  
lekezetre.

k Az Isten je-  
len való volná-  
nac bi. onsdna,  
az sem láda  
volt, melyben  
az kó tábla, az  
Aron viragos  
vesszője, és az  
háimna volt.

18 Azután \* megméri a Gomerrel, f és  
nem vala több azé az ki sokat fzedett vala:  
sem pedig keveseb azé az ki keveset fzedett  
vala: hanem mindené annyi vala az men-  
nyivel megéri vala Es monda Mózes né-  
kiec: Senki abban más napra semmit ne  
hadgyon. Es nem engedénc<sup>2</sup> Mósefnec,  
mert nemelylec hagyánac abban reggelre,  
és féreg terme benne és megbúzhódéc, az-  
ért megharagvéc azoc ellen az Móses.

19 Szédéc annakokaért azt minden napon  
reggel, az mennyit minden megehetic vala,  
mert ma nekutatna az nap felmelegedéc va-  
la, elolvad vala. Hatod napon pedig két  
annyit fzedénc vala, minden főre két Go-  
merrel, és eljövénec az gyűbekezétnac fe-  
jedelmi, és megmondácz Mósefnec.

20 Es monda nékiec: ez az mit az UR mon-  
dott. Az URnac tisztességére szenteltetet  
szent szombatnac nyugalma vagyon hólna-  
nap, az mit főzni akarnátoc hólnap, ma  
főzzétec, és az mit furni akarnátoc, ma sülté-  
tétec: az mi pedig megmarad hatod napon  
eltegyétec azt az heted napi szűklégtekre.

21 Es eltéfcz vala az maradékor más na-  
pra, az mint Móses paráczolta vala, és nem  
búzhótt meg, sem pedig féreg nem vólt  
benné. Es monda Móses: b Egyétec meg  
ma azt, mert ma az URnac szombattya va-  
gyon, ma nem találjátoc azt az mezön.

22 Hat napon fzedgyétec azt, heted napon  
szombat vagyon, nem találóc akor.

23 Es heted napon mikor némellyec az nép  
közül kimentéc vólna hogy fzedné-  
nec Manna, nem találánac. Es monda az  
UR Mósefnec: Meddig nem akarjátoc meg-  
örizni az én paranczolatimat és törvényi-  
met? Vegyétec ezetekbe hogy az UR

rendelte néktec az szőbatot, és azért ad né-  
ktec hatod napon két napra való kenyeret.

24 Mindé ember azért otthonn légyen, és senki  
az ő helyéből ki ne mennyen heted napó.  
Es nyugólicz vala az nép heted napon.

25 Nézéte pedig azt az Izrael háza Man-  
nac: melly olyan vala \* mint az Co-  
riandrurnac ac magva, fejtér, és olyan izú  
mint az mézes pogácsa.

26 Es monda Móses: Ez az mit az UR pa-  
ranczolt, i Tóltis meg egy Gomet az  
Mannával hogy megtart. fte az á ti utána-  
natoc valóknac, hogy látsác az kenyeret  
mellyel tartottalac titeket az pusztába, mi-  
nekutatna kihoztalac titeket Egyptum-  
ból. Es monda Móses az Aaronnac: Vé-  
gy egy edént, és egy tellyes Gomer Manna  
töltis abba, és tedd el azt az UR elejbe, ho-  
gy megtartásféc az ti utánnatoc valóknac.

27 Az mint paranczolta vala az UR Mósef-  
nec, eitévé azt Aaron az Istenec jelen va-  
ló vóltánac bizónsága előtt, k hogy az  
megtartatnéc. Az Izrael fiai pedig óvé-  
nec Mannát negyven elztendeig, míg az

földre jutánac az mellyen laknioc kell va-  
la: Mannát evénec mind addig míg az Ca-  
naan földénc határába jutánac. Az Go-  
mer pedig az Ephanac tized részé.

## XVII. Rész.

*Az Izrael fiaimikor Raphidimban zúgolod-  
mánac az vízért, ad Isten nékiec vizet az kőszik-  
lából, az Amalechitákkal megvívjac, és meg-  
veric azokat mikor Móses Istenhez búz gosa-  
jon imádkoznéc.*



1 Lmenvén azért az Izrael  
fiainac minden sóksága  
SIN pusztájából, az ő ú-  
toc és szállóc fzerint,  
az URnac paracolat-  
tyára, tábort járánac Ra-  
phidimban, holott nem valánac vízec hogy

2 az népihatnéc. Annakokaért az Mósef-  
fel versengvén azt mondgýac vala: \* Ad-  
gyatoc vizet mi nékünk hogy igyunc. Es  
monda nékiec Móses: Miért feddetéc én ve-  
lem? Miért kifértétec az URat? Szomjú-  
hozic vala azért ott az nép az víz nec szük-  
sége miatt, és zúgolódéc az Móses ellen, és  
monda: Miért hoztál ki minket Egyptum-  
ból hogy mególnél minket gyecünkinket,  
és az mi barminkat? Es kialta Móses az  
URhoz mondván: Mit czelekedgyem ez  
néppel? Ha czac valami keveséc halárcod  
segítségéct engemet kőveccel ver néc agyon.

3 Mondá azért az UR Mósefnec: Ezgy el  
az nép előtt, és az Izraelnec vénei közül  
végy melléd, és te veszfódétis, † mellyel  
az vizet megfúrtatod, vegyétec feddebe, és

4 eregy el. Imé én állóc te előtted aint,  
amaz Horeb hegyen való kősziklára, és  
fuyts meg az kősziklát, és vízecc jónéc ki ab-  
ból, hogy az népgyécc. Es úgy czelekedéc

5 Móses az Izraelnec vénei előtt a Es neve-  
zé azt az helyet Manna és Meribana, b  
az Izrael fiainac zúgolodálokért, és hogy  
az URat kifértétec vólna, ezt mondván:  
Vagyóné az UR mi kőztűnc vagy ninczen?

6 † Ljövéc pedig az Amalec nemzetlége és  
hadakozéc az Izrael ellen Raphidim-  
ban. Es móda Móses Josuénac: Vá-  
laszfz mi nekűnc főrfiakat és menny el vij-  
meg az Amalekvel: Hólnap az halomnac  
tetejére állóc, és az Istenec veszfzeje ke-  
zemben léfzen. Es Josue úgy czelekedéc  
az mint mondotta vala néki Móses, hada-  
kozéc az Amalec ellen. Móses pedig, Aa-  
ron, és Hur, felmenénec az halomnac tete-  
jére. Es mikor Móses felméli vala az ő  
kezét, az Izrael csi. adalmor veszfzen vala: mi-  
kor pedig az ő kezét leverti vala, az Ama-  
lecc veszfzen vala diadalmot. Mikoron az-  
ért Mósefnec kezei elfáradta vólna, hozá-  
nec egy követ és ő alája tévéc hogy arra ül-  
tenseget.

7 † Szent Paul  
magyarázáca  
ez kősziklát, és  
azt mondgýa:  
Az kőszikla  
vala Christus,  
az az, jegy-i  
való Christus.  
b Manna, vesf-  
tes: Meriba,  
vesfenges.

8 † Sup. 7. 20.

9 \* Num. 20. 9  
Pfil. 78. 15.

10 † 1. Cor. 10. 4.

11 † 1. Cor. 10. 4.

12 † 1. Cor. 10. 4.

13 † 1. Cor. 10. 4.

14 † 1. Cor. 10. 4.

15 † 1. Cor. 10. 4.

16 † 1. Cor. 10. 4.

17 † 1. Cor. 10. 4.

18 † 1. Cor. 10. 4.

19 † 1. Cor. 10. 4.

20 † 1. Cor. 10. 4.

21 † 1. Cor. 10. 4.

22 † 1. Cor. 10. 4.

23 † 1. Cor. 10. 4.

24 † 1. Cor. 10. 4.

25 † 1. Cor. 10. 4.

ne. Az Aaron pedig és az Hnr tartályok vala az ő kezét, egy felől egygyc, mas felől másic: és mind két kezét felemelve tartá mind nap-  
 13 nyútagig. Es megtróná Jofue az Amalec  
 14 nemzeifégének népét fegyverrel. Es monda az UR Mósefnec: Ird meg ezt emlékeztetre könyvbe, és mond meg ezt az Jofuenac, hogy mindeneftől eltőlóm Amaléknek  
 15 emlékeztatit is ég alól. Es appite Mófes óltárt, és nevezé azt illy nével: Az UR én záfz-  
 16 lóm. Mert azt mondgya vala: Bizonyára az URnac keze vagy ó az ó királi székin, † hogy d az UR mind öröké hadakozic az Amaléc nemzetfége ellen.

XVIII. Réfz.

Jethro Pap elmegyén Móseshez az ő vejiböz, és megvázsinéki az ő feleségét és gyermekeit, és jó tanácsot ad Jethro Mósefnec, bírámao válaztáfa felől, hogy ő maga ne kenfzeritenné egyedül az törvény vételne terhet hordozni.



1 Esmeghallá Jethro á Midianitác Papja az Móses ipa, mind azokat az mellyeket czelekedett vala Isten Móseffel és Izraellel az ő népével, hogy kihozta volna  
 2 az UR az Izrael népet Egyptumból. Es felvővé Jethro Móses ipa, Sippotat az Móses feleségét, minakutánna azt Móses az attya házához boczáta volna. a Es az ő két fiait is felvővé. Az éggykneec neve Gerfom vala, mert azt mondotta vala Móses: † Bűdölő  
 4 vóitam az idegen földön. Az másiknac pedig neve Eliezer, mert azt mondotta vala: Az én atyámnac Istene ségitfégül vóit nekem, és megfzabadított engemet az Pharaó fegyverétől. Eljuta pedig Jethro Móses ipa, és az ő fiai, és felesége Mósefhöz az puzztába, holott táborban vala az Isten helyénél. Es megizné Mósefnec: En Jethro te ipad, mégyc te hozzád, és az te feleséged, és ő véle az ő két fiai. Es kiméne Móses az ő ipa cleibe, és meghaytá magát, és megczókolá őret. Azután megkérdec egymált békefégec felől: az után ménénc az fátorba.  
 8 E S megbefzélé Móses az ő ipánac az mellyeket czelekedett vala az UR Pharaóval és az Egyptumbéliccekel az Izraelért, és minden nyavalyájakat melly az úton találta őket, és mimódon szabadította volna  
 9 meg őket az UR. Es őrvendeze az Jethro mind azokon az jókon az mellyeket czelekedett vala az UR Izraellel, kit megfzabadította az Egyptumbélicc kezéből. Es monda Jethro: Aldott az UR, ki megfzabadított titeket az Egyptumbélicc kezéből, és Pharaó kezéből, az ki megfzabadította az ő

11 népét az Egyptumbélicc kezéből. Most elmertem meg, b hogy nagy az UR minden Isteneknec felőrté, \* Mert azon büntetéssel büntette meg őket, az mellyel kevély czelekedtet volt az Izrael ellen. c Es vón Jethro Móses ipa égőáldozatra, és egyéb áldozatra való állatokat hogy áldozné az URnac. Azután eljőve Aaron és az Izraelnec minden vénei hogy az Móses ipával lakodalmot szerzenénc Isten előtt.  
 13 E S másod napon leüle Móses hogy törvén'tenne az nép között, és áll vala az nép Móses előtt reggeltől fogva mind estveiglen. Mikor pedig látta volna az Móses ipa, az mit ő czelekedné az néppel, móda: Micsoda ez az mit te czelekedel az néppel: Mi az oka hogy te magad állsz, és mind az egéfcz kösleg áll te előtted, reggeltől fogva mind estveiglen? Es felele Móses az ő ipánac: Mert az nép én hozzám jó hogy az Iste akarattját megértse én tőlem. d Es mikor valami külső dologc vagyon, én hozzám jő nec, és törvént telénc közöttóc, és megjelenem nékiec az Istenec végeczít és az ő törvényit. Es monda az Móses ipa ő nékie: e Nem jó az mit te czelekedszel. Kétfégnélkül elfogyatkozol mind te, mind az nép a melly te veled vagyon; mert erőd felőtt való dolog ez, te magad nem vagy elég arra.  
 19 Most f azért † fogadd meg az én szómat, tanácsot adoc te néked, és az Isten veled léfz. Te az népnc vífeld gondgy az Isten előtt, hogy az ő igyóket vigyed Isten cleibe. Es tanítsad őket az Iste rendelésire és törvényire, és mond meg nékiec az melly úton kellé járnioc, és az mit kellén czelekedniec. †  
 21 pedig válaftsz az nép közöttül erős férfiakat, E Isten fétőket, igaz mondókat, kic gyűlölic az telhetetlenféget, és tegyed azokat előtté járócká, és ezredeleccé, századosokká, ötvenedeleccé, és tizedeleccé. Azoc te gyenec itéletet mindenkoron, az mi pedig nagy dolog, azt te elődbe hozzác, az mi kicszin dolog ő magoc itéllýc meg: és az te terheted megkönyvébitic, ha azt veled egyút hordozzác. Ha ezt mivelended az Isten paranczolatyából, megmaradhatz, annak felőrté az egéfcz sokaság, békeféggel mégyc az ő helyére.  
 24 E Ngede azért Móses az ő ipánac befzédénc, és mind azokat czelekedé az mellyeket mondott vala. Es válaftza Móses az Izrael fiai közöttül erős férfiakat, és fejedelmecké tévé azokat az nép között, ezredeleket, századosokat, ötvenedeleket, és tizedeleket. Kic az nép között mindenkor itéletet téfz nec vala, az nehéz dolgokat Mósefevizic vala, az kis dolgokat azoc itélic vala meg. Elboczáta pedig Móses az ő ipar, és elménc az ő lakó földébe.

b Jethro az Mósestől hatávan az Istenec hatalmas dolgait, az ő igaz esmeretire hajol, és néki áldozic.  
 \* Sup. 1. v. 10. 16. 22. és s. v. 6. etc.  
 c Ezt azért mondgya: mert miképen hogy vízbe hanyyác vala az Izraelitaknac gyermekeket, azonképpen Isten vízbe veszté őket.  
 d Vagy: hogy az Isten ői tanácsot kerdyen.  
 e Nem adott az Isten egy embernc mindent, Jellehet Móses nagy ember vóit, mind azáltal az Jethro tanácsa óret.  
 f Jethro tanácsa.  
 † Dent. 1. p. 8. Az itélő bírákban minemé jófágos dolgoknac kel léni.

† 1. Sam. 15. 2. Az az, megéskút az Jethro az ó királi székire, hogy mind öröké hadakozic az Amaléc ellen.

a Fordúhatod igyic: Mirvelho gy azt az ő attyához vitta vala, tudniillic az puzztából, honnet Istenről elhivattatec. Némellyec illyé értelemben vódnac hogy ott vóit Móses az ő felesége és fiai, de az szabadulás után boczáta vóit az Attyához.  
 † Sup. 2. 22.

XIX. Rész.

Mégy az Izrael népe az Sinai hegyec pusz-  
tajába, felmegyen Mofes az hegyre, megparan-  
czolja Isten neki hogy megpróbálja őket minék-  
előtte az törvént nekik adná, ha akarnac an-  
nac engedelmesnek lenni. Igeri az nép engedelms-  
séges. Maghadgya Isten Mofesuc hogy az népet  
hozzakézfűtse az törvénnec kiadásához. Az  
Isten alá szál nagy rettenetes menydörgésekben és  
villamásokban.

† Aft. 7. 38.  
\* Deut. 29. 2.  
a Az Isten elő  
számlat: a tyra  
rövid beszéddel  
az Mofes által  
az népre, mi-  
memó jót tett ő  
véle, és megje-  
lentis hogy ső-  
vetéseget akar  
véle tenni, ha  
akarnac enged-  
ni.  
† Deut. 5. 2.  
b Magyarázza  
ezt Szent Peter  
1. Petri 2. 9.  
mintha azt  
mondana, Iste-  
tec hasonlatosoc  
miltósággal és  
tisztoséggel az  
papokhoz és ki-  
rályokhoz.  
c Megmondgya  
Isten Mofesuc  
hogy alá akar  
szállani az Si-  
nai hegyre az  
törvénnec ki-  
adására, meg-  
hadgya azért  
az Mofesuc ho-  
gy az népet hoz-  
zakézfűtse.  
d Az népnec  
megszentelése,  
az ő ruhájok-  
nac megmosása,  
és felöltögetés  
velis megtar-  
totzatásoc va-  
la, mely dolgoc  
alá bőső rit-  
taságoc intet-  
névelis, hogy  
az törvénnec  
hálygására és  
birtoklásoc al-  
kotatásocba-  
kötésocba.



1 Armadichónapba annacu-  
ránna hogy az Izrael fiai ki-  
jőttec vala Egyptumból, az-  
on napon hogy Raphidimból  
2 kiindulásnac jutánac az Sinai  
pusztájába. Mikor azért Ra-  
phidimból kimévnén jutottac volna az Si-  
nai pusztájába, és táboroc volna az pusztá-  
ban, (mert tábotort jártac vala ott az Izraeli-  
3 c ácz az hegyenec ellenébe.) † Felméne Mofes  
az Istenhez. Es kiálta az UR ő neki az hegy-  
rőlezt mondván: Ezt mondgyad az Jácob  
háza népénec, és így szóily az Izrael fia-  
4 nac. \* Ti a láttátoc mit czelekedtem az  
Egyptumbélieccek, és mimódon hordoz-  
tátac titeket fáskefelűnec szárnyain, és ti-  
5 teket magamhoz kapezoltátac. Mostan  
annakokaér: † ha figyelmetésséggel halga-  
tandgyátoc az én beszédemec, és megár-  
tandgyátoc az én szóvetésségemet, énnékem  
6 léstec minden népekac feiórtoc kivaltké-  
ppen való népem, \* mert enyilm mind az egész  
7 föld. Ti pedig léstec én nékem papi or-  
szágom, és szent nép. b Eze az beszédec,  
8 melyeket akarom hogy megmondgy az Iz-  
rael fiaínac. Elméne azért Mofes, és szóily  
9 tá az népnec véneit, és eleikbe adá mind eze-  
ket az beszédecet, melyeket az UR neki pa-  
10 ranczolt vala. Folele pedig az egész sokafág  
egyenlőképpen, es mondanac: Valamit az  
UR mondott megzelekedgyúc. Es meg-  
mondá Mofes az URnac, az népnec min-  
11 den beszédét. Ackor monda az UR mo-  
fésuc. c Imé én te hozzád mégyec nagy  
sűrő felhőben, hogy hályta az nép mikor te  
veled szóily, és hidgyenec te néked mind  
12 öröké: Minekuránna megmondotta völ-  
na Mofes az URnac, az népnec beszédét.  
13 Es mondá ismét Mofésuc az UR: Eregy el  
az néphőc, hogy megszentelilyed őket d ma  
és hólnap, és hogy megmosásoc az ő ruhájo-  
14 kat. Hogy legyenec kézfec harmad na-  
pra, mert harmad napon leszáll az UR mind  
15 az egész népac szeme láttára az Sinai hegy-  
re. Es határt rendelly ez népnec köröskör-  
nyúl, ezt mondván: Meglátsátoc hogy ez he-  
gyre fel ne meanyetec, és az hegyenec szé-  
16 lésis ne érjete: valamit éedi az hegyet, meg-  
17 ölettesűc. Senkinec keze azt ne illesű,

hanem kőveccel verettesűc agyon, vagy  
nyilackal lövöldöztesűc meg, akar barom,  
akar ember légyen, ne élyen, mikor az  
kürt nec egy formán való hófűzű zengésűc  
hályátoc, az után mindenc felmebet nec  
14 az hegyre. Leszálla azért Mofes az he-  
gyrói az nép közzé, és megfentelé az né-  
15 pet, kic megmosásoc az ő ruhájokat. Mine-  
kuránna megmondotta volna az népnec:  
Legyetec kézfec az harmad napra, és az ti fe-  
lelegtékhöz ne közelitsetec.

16 E Harmad napon mikor megvirradot  
E volna, lőnec † menydörgésoc és villa-  
mások, és nagy sűrő felhő az hegyen, és na-  
gy tróbita fűc, annyira hogy mind az egész  
17 táborbéli nép rettegne. Es kivivé \* Mo-  
fés az népet lűc eleibe az táborból, és meg-  
18 állánac az hegy alatt. † Az egész Sinai hegy  
pedig fűstölög vala, f mivel hogy leszáll-  
lot volna arra az UR tűzben, és felmegyen  
19 vala annac az fűst mint egy kementzénec,  
és mind az egész hegy reng vala. Es az  
kürt nec szava mind inkább nevekedic vala;  
20 az \* Mofes szóily vala, és az Isten feis vala né-  
ki szóily. Leszállot vala pedig az UR az  
Sinai hegyre, az hegyenec tetejére, és felhi-  
21 vá az UR Mofest az hegyenec tetejére, és fel-  
méne Mofes. Es monda az UR Mofes-  
nec: Eregy alá, mond meg az népnec hogy  
áítal ne hagjác az határt, hogy feljőyjenec  
22 az UR lánu, és sokan ő közöttűc meghal-  
lyanac. Sőt a papokis B kic az UR eleibe  
23 manec megszentelilyé magokat, hogy az  
UR megnerontsa őket. Es monda Mofes  
24 az URnac: Nem jőhet fel az nép az Sinai  
hegyre, mert te megmondottad mi nekűnc  
ilyen képpen, Vels határt a hegyenec, és szé-  
25 telid meg azt. Es monda az UR ő neki: Eregy  
alá, és azután jőy fel te, és az Aaron te  
veled, az papoc pedig és az köffég által ne  
hágjác az határt hogy feljőyjenec az UR-  
hoz; hogy el ne vetzelle őket. Es alá-  
méne Mofes az sokafág közzé, és szóily  
véle.

e Leszáll az Isten  
az Sinai hegyre  
az törvénnec ki-  
adására.  
† Heb. 12. 18.  
\* Deut. 4. 10.  
† Deut. 4. 11.  
f Mind ezekkel  
hogy az Sinai  
leszáll tűzben,  
menydörgésűc,  
villamásban,  
azt akarja  
megjelenteni,  
az törvény mi-  
nemű tudoma-  
ny volna.  
† Heb. 12. 2.  
g Papoc, az az  
a kic mostan az  
szent dolgokban  
szólác, mert  
völtac az pa-  
poc véltatva.

XX. Rész.

Az Isten az Sinai hegyenec tetejéről adgya  
a Tiz paranczolatokat, melyekben megtanít  
mi légyen az ő akaratya, mit kellyen czeleked-  
nűnc és mit kellyen elavoztatnűnc, melyek be-  
izér az engedelmeskűnc mindem jót, az engedet-  
lenkes fenyegeti büntetésűc.



1 S az Isten szóily mind eze-  
ket az igéket, mondván:  
2 En † vagyoc az te UR ad  
Istened, ki az Egyptűnac  
3 földéből k hoztatac rége-  
det. Ne legyenec te néked  
4 én előttem idegen Istenid. \* Ne czi-  
5 nály magadnac faragot képer, és femmi-  
hason.

† Deut. 5. 6.  
Psal. 81. 11.  
\* Lev. 26. 1.  
Psal. 97. 2.

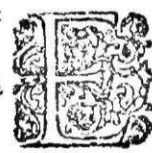
<sup>a</sup> Az deákban  
vagyon Zelo-  
tes, vagy Zelo-  
tibus; Mint az  
Sidoban Can-  
na, mely feo,  
mint az b<sup>o</sup> czac  
mondágyac jegy-  
ezelőszerolly  
indálatos mine-  
nd az sírsuban  
vagyon az ó fe-  
lesegshöz, és az  
azsifeni álla-  
ban urához, kie  
semmiképpen né  
engedje, hogy va-  
gy az sírsuban  
azsifeni álla-  
ban, vagy az  
isz, zoni állat  
másféleké: feo.  
11 sz, mine ba  
azt mondána  
Isten: Nem aka-  
rom hogy mást  
szereffia eni-  
nem. Másod  
szor jegyez az  
szo Cannu, az  
olyan embert  
aki megindul  
az óhoz a far-  
tozón eszt  
bofz, szogon.  
\* Lev. 19. 12.  
Matth. 5. 33.  
† Ezech. 20. 12.  
\* Inf. 23. 12. és  
34. 21.  
† Gen. 2. 2.  
\* Matth. 15. 4.  
† Iphes. 2.  
† Matth. 5. 21.  
\* Matth. 5. 27.  
† Rom. 7. 7.  
† Heb. 12. 19.  
b Moses íse an  
közbeszó az  
Isten hó-zót, és  
az nép kö-zót.  
c Az Másodie  
paranczolatot  
az Isten ísmét  
előhoz, a, és ismí  
az népet hogy  
arról jolmeze-  
lekezze.  
† Inf. 27. 1. és  
38. 1.  
\* Deut. 27. 5.  
Jof. 8. 31.

hasonlatosságot azoknac formájára, mel-  
lyec oda fel az égben vadnac, se azoknac  
formájára mellyec az földön itt alatt vad-  
nac, se azoknac mellyec az vízben az föld a-  
s latt vadnac. Ne hajóly meg azoc előtt, és  
se tiszteljed azokat; mert én vagyok á te  
URad Istened, erős<sup>a</sup> bofzszú álló, ki meg-  
büntetem az atyáknac vétkeket az fiakban,  
harmad és negyed iziglen, azokban az kie  
gyűlölnec engemet. Es igralkaallagor cze-  
lekezem ezeriglen, azokat á kie engemet  
szerefnec, és megtartýac az én paranczola-  
7 timat. Az te URadnac Istened<sup>c</sup> nevét  
hiába ne vegyed, mert nem hadya az UR  
hünetéfnélkül azt az ki az ó nevét hiába vé-  
8 szí. † Megemlekezzél az szombatról, ho-  
9 gy azt megizenteljed. \* Hat napon munk-  
kalodgyál, és minden dolgot elvégezzed.  
10 Hetednapon az te URadnac Istened<sup>c</sup> szö-  
battya vagyon, semmi dolgot ne tégy, se te,  
se fiad, se leányod, se szölgád, se szölgálóle-  
ányod, és semmi barmod, se az te jóvényed-  
11 ed, melly az te kapud közt vagyon. † Mert  
hat napon teremtet az UR az mennyet és az  
földet, á teugert és mind azokban való ál-  
latokat, és megnyugóvéc hetednapon, azért  
megáda az UR az szombator, és megizen-  
12 telé azt. Tiszteljed az te<sup>a</sup> atyádat és á te  
anyádat, hogy hozszú ideig ély az földön,  
13 mellyet az te URad Istened ád te néked. Ne  
14 † ély. Ne<sup>a</sup> paráznakodgyál. 15 Ne orozz.  
16 Ne monogy az te felebarátod ellen hamis  
17 tanulagot. Ne<sup>a</sup> kívánnýad az te feleba-  
rátodnac házát; ne kívánnýad az te feleba-  
rátodnec feleségét; se szölgáját, se szölgáló  
leányát, se ökrét, se szamarát, és semminé-  
18 mé marháját.  
M Ind az egész fokafog pedig láttya vala  
az menydögöket, az villamásokat,  
és ezeket átván megremülénec és tavól ál-  
19 lánac. Es mondánac Mosesnec: \* Szóly  
te mi nékünc és engedünc, ne szölyyon mi  
20 nékünc az Isten, hogy megne hallýnc. Fe-  
lele pedig Moses az népnc: Ne félyyetec,  
mert azért jött az Isten hogy titeket megké-  
sértene, és hogy az ó félymelégyen ti előt-  
21 retec, hogy ne vétkezetec.  
Távó álla azért az nép, Moses pedig kö-  
22 zelb méne az felhóhöz mellybé az Isten  
23 vala. b Es c monda az UR Mosesnec: Ezt  
madgyád az Izrael fiúnac: Tiláttatoc hogy  
24 az mennyből szálltá tinéktec. Ne czinállyat-  
oc azért én mellém femmit: czúft vagy ara-  
ny isteneket ne czinállyatoc magatoknac.  
† Földből czinálly én nekem oltárt, és azon  
áldozzad az te égó és háladó áldozatodat,  
az te juhaidat és ökreidet, és valamelly he-  
lyen paranczolom hogy az én névemtől  
25 megemlekezzetec, te hozzád mégyec és  
megáldalac tégedet. Hogy ha<sup>a</sup> kóból czi-  
nálly nekem oltárt, ne czinállyad faragot kö-

ból, mert mihelt az te kőfaragó vasadat arra  
vetended, azonnal megferteztered azt.  
26 Grádiczonnis ne menny az én oltáromra,  
hogy az te szemérmel fel ne fedeztelsec an-  
rái.

X XI. Rész.

Az Isten Moses által ád külfö dolgokról va-  
ló polgári törvényeket, mellyekkel akarja hogy  
az külföld emberei társaság birattassék az Izraelor-  
szágban.



Zec pedig az itélre való  
törvényec, mellyeket áza-  
rom hogy eleikbe adgy.

\* Ha Sidó rabot vejendele, \* Deut. 15. 18.  
a hac elzetendic szölgálly- Jer. 34. 14.  
on, az hetedie elzetendiben<sup>a</sup> az pénzem  
szabadon boczássad ingy- vót Sidórabról  
v. a. ó törvény.  
3 en. Ha czac az ó testével ment vót te hoz-  
zád, ísmet czac az ó testével mennyen ki tö-  
led, hogy ha pedig feleség vót, az ó felesé-  
4 geis kumennyen véic. Ha az ó ura adoran-  
nac feleséget, és szülendéki fiakat és leá-  
nyokat, az feleség fiaival egybe, legyen az  
guzdájé, az ferje pedig mennyen ki az ó te-  
5 stével. Hogy ha azi mondandgy az szölgá-  
1 ga: Szeretem az én uramat, az én felesége-  
met és fiaimat, nem akarom az szabadlágot.  
6 Vigye azt az ó ura az birakhoz, azután állaf-  
fa azt az aytóhoz, vagy az aytó mellé ke-  
lé, és az ó ura fiaja által annac az íulértő-  
7 rökkel, és legyen néki rabja mind öröké-  
8 M. kor<sup>b</sup> pedig valaki az ó leányát szölgála-  
tra pénzem eládggya, ne boczáttasséc úgy ki vótte el mázá-  
9 mint az rab szölgác. Ha az ó uránac go-  
nosc nac tertzic az, ugyannyira hogy azt ma-  
10 nac vala el szol-  
tasséc meg ne legyen szabad eladni azt ide-  
11 galatra pénzem  
embernec, mert álnokál czelekedet ó az Sidó szölgá-  
12 véic. c Hogy ha az ó sínnac jegyezi azt, cze-  
13 leányoc, hogy  
lekedgyec azzal az elházassítot leánzóknac azoc az kie  
14 törvénye szerint. Ha pedig mást vejend  
15 magánac azon fellül vagy maga vagy fia az fokot, feleségü-  
16 melly szölgáló leánt elvót előzer, annac é-  
17 lüs elvénéc.  
18 telét ruhazattyát és az házasságban való i-  
19 galságát aláb ne szállitá. Ha ez három<sup>d</sup> Arról való  
20 törvény, az kö-  
21 gyen, minden fizetéfnélkül.  
22 A Z \* ki valakit úgy verend d, hogy az † Num. 35. 11.  
† megállýon, megöletteséc az gyilkos. Deut. 19. 2.  
23 De az ki nem lefelkedet az ó felebarattya u-  
24 tán, hanem az Isten vetette azt annac keze<sup>e</sup> Engezetlem  
25 eleibe, helyet † rendezec neked, hová az ol-  
26 fíac ellen való  
27 lyan ember szaladgyon. Mikor pedig va-  
28 laki felebarattýára szándékozic, és megöli  
29 azt álnokfággal, az én oltáromtól is elvon-  
30 annyokat.  
31 tyát, vagy anyát megverédi, c megöletteséc, \* Lev. 20. 9.  
32 Az emberlopo, vagy eladta az embert, vagy  
33 Prov. 20. 20.  
34 kezében kapýac azt, megöletteséc. Az ki az  
35 Máth. 15. 4.  
36 ó atýánac vagy anyánac<sup>a</sup> gonozt módnad, Marc. 7. 10.

## XXII. Rész.

*Ez caput bannia külső szolgokról való pölgá-  
si törvényeket rendel Isten az Izraelitáknac.*



- 18 megöletteséc. Hogy ha valakic egybe  
vezñec, és valaki az ő felebaráttját ütendi  
kővel vagy óklével, és meg nem haland ha-  
19 nem ágyba esic: Ha felkelend, és kün já-  
ránd páltzán, ártatlan legyen az, az ki meg-  
verte vólt, de úgy hogy fekéfé miatt való  
kárvallást megvédic, és azt meggyogyj-  
20 tassa. Mikor pedig valaki megveri rabját  
vagy szolgáolányát páltzával, és meghal  
21 keze miatt, megbüntetteséc. Dé ha egy  
nap vagy két nap élend az vereség után, ne  
büntetteséc meg, mert pénzen vótt szol-  
22 gája. Hogy ha pedig az férfiac egybe vezñe-  
c, és valamely terhes aszszoni állatot  
megfertenec, úgy hogy idő előtt szülni  
kellyen, de azért nem következie abból  
semmi veszedelem, megbüntetteséc az a  
mint az aszszoni állatnac ura akarja az bi-  
23 raknac az ő ítélete szerint. Hogy ha pedig  
halál következie abból, annac életejért fi-  
24 zesic az gyilkos az ő életét. \* Szemet sze-  
25 mért, fogat fogért, kezet kézért, lábát lá-  
26 bert. Egerélt égeréért, febet febert, kéket  
27 az kékért. Ha valaki az ő szolgájának va-  
gy szolgáolányának szemét ütendi, úgy  
hogy az kivesszen, az ő szeméért boczálla  
28 azt izabádon. Hogy ha az ő szolgájának  
vagy szolgáolányának fogát kiütendi, bo-  
czállá el azt izabádon az ő fogáért.
- 28 HA valamely ókór g megöklelendi á  
férfiat vagy az aszszoni állatot, úgy ho-  
gy meghallyon, azt az ókórt kővecel ver-  
jéc agyon, és annac húsát meg ne egyéc, az  
29 ókónc pedig ura ártatlan legyen. Hogy  
ha pedig az ókór añac előtteis óklelős vólt,  
és megmondottá az annac urának, mind-  
azáltal azt önzetben nem tartotta: Ha fér-  
fiat vagy aszszoni állatot ölend meg az ó-  
30 kór, kővecel verjéc azt agyon, az urais pe-  
dig megöletteséc. Hogy ha az ő élet nec  
h valtságával akarjác büntetni, az ő élet nec  
valtságáért fizessen annyit az mennyit ké-  
31 vñnac rayta. Ugyan ezen törvény szerint  
büntetteséc ha valakinec fiát vagy leá-  
32 nyát öklelndi meg. Ha pedig rabot vagy  
szolgáló leáné öklel meg, adgyon annac ura  
harmintz ezüft sicust á rabnac urának, az  
33 ókórt pedig kővecel verjéc agyon. Ha va-  
laki vermet nyitand meg, vagy valaki ő ma-  
ga áfand vermet, és az után nem fedi azt bé,  
és annako káért valakinec ókre avagy sza-  
34 mára esic abba: Az verem nec ura pénz-  
zel elégté meg azt: az meghólt állat pedig  
35 az é legyen. Ha valamely ókór, más em-  
ber ókórt megökleli, úgy hogy meghallyon:  
Adgyác el az eleven ókórt és annac az ártát  
ofszálc meg, hasonlatosképpen az mez-  
36 hólt ókórtus ofszálc meg. Vagy ha meg-  
mondottás az élet: hogy az ókór óklelős,  
mindazáltal az ő ura önzet alatt nem tar-  
totta, az ókórt adgyon ókórt, az meghólt  
ókór pedig az é legyen.

*† Az ki terhes  
aszszoni álla-  
tot megfert, ar-  
ról való törvé-  
ny.*

*\* Lev. 24. 20.  
Deut. 19. 21.  
Matth. 5. 38.*

*g Óklelős barom-  
ról való törvé-  
ny.*

*h Azzal, ha  
azzal büntetic  
hogy megváltsa  
az életét.*

1 A valaki lopand ókórt vagy  
juhót, és megölendi vagy  
eladandgya azt, egy óko-  
rért adgyon öt ókórt, és e-  
gy juhért † négy juhót.

2 Ha az orvot az háznac † 2 Sam. 12. 6.  
megáfában kapjác, és az vereség miatt  
meghaland, az ki azt verte, halálra ne íté-  
3 teséc. Hogy ha pedig az nap felkelve ver-  
te a lopót halálra ítéltéséc, amannac halál-  
ra való veréséjert, az lopó megfizesse az mit  
elopor, ha meg nem fizethet, adgyác el az  
4 ő lopásáért. Hogy ha pedig éppen az lo-  
pott marhát kezében kapjác, akár ókór, a-  
kar szamár, akár juh legyen, ha azoc eleve-  
nec lézñec, két annyit adgyon az lopo.

5 Ha b valaki kárt tézñen más ember nec szö-  
lejében vagy szantó földében, és az ő bar-  
mát az más ember szantó földére boczátya  
kár tenni, az ő föld nec és szölejenec leg-  
jobb természetéből elégté meg az káros em-  
6 bert. Ha tűz támad, c és az tűz tövisbe a-  
kad, és megégeti az gabonának rakált, va-  
gy az fenálló gabonát, vagy mező nec  
terméjét, megfizesse az kárt, az ki az tűzet  
7 támasztotta. Mikor valaki d az ő felc-  
baráttjánac adand pénzt vagy edényeket  
tartani, és annac házából elorozzác a  
marhát, ha az lopót megtalállác adgyon  
8 két annyit. Ha az lopót meg nem talál-  
lác, az háznac gazdáját vigyéc az bírác elei-  
be, és eskelséc meg, hogy az ő felebaráttjá-  
9 nac marhájához nem nyúlt. Akar mi fe-  
löl legyen vereség, akár ókór felöl, akár  
szamár felöl, akár juh felöl. akár östet  
felöl, vagy akár mi elveszett marha felöl:  
mikor valaki azt mondaná, kétfégnél-  
kül ez az lopó, mind az kettonec igye az bi-  
10 rác eleibe vitéséc, és az kit az bírác bönősé  
tézñec, adgyon két annyit az ő felebaráttjá-  
nac. Ha valaki adand az ő felebaráttjánac,  
szamárt, vagy ókórt, vagy juhót, vagy valami  
egyéb állatot tartani, és meghaland, vagy  
megfertenec, vagy ellenfértül éhlytat, úgy  
11 hogy senki nem látta: Boczártasséc ez dolog  
az két ember között az Istenre való esküvé-  
re, hogy az ő felebaráttjánac marháját el ne  
lopta amaz, az kinél az marha vólt, és az  
marhának ura megeledegdyéc añac húcín,  
12 ne fizessen az semmit. Hogy \* ha eloptác az \*  
13 marhát, megfizessen az urának. Ha vadaktól  
szaggattat, elbozza annac valami részét  
14 bizonyágúl, ne fizesse meg azt. Ha pedig va-  
laki kölezón kér barmot az ő felebaráttjá-  
ról, és az megfertenec, vagy meghal annac u-  
15 rának távollétében, megfizesse az kárt. Ha  
pedig az baromac ura vélc egygyüt lejed, sem-  
16 mit ne fizessen, mert bába fogadta azt. † 11 a

*† 2 Sam. 12. 6.*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

*† Az lopóc ellm*

c Az olyan leánznak meg-  
szepülőstieje ellen  
való törvény,  
melly másnac  
nem jegyezte-  
zet.

f Varaslo, és  
szemfenyvető  
ellen.

† Lev. 18. 23. és  
20. 15.

g Az törvénye-  
nyeket és árvá-  
kat nem akar-  
ja Isten hogy  
senki nyomor-  
gassa.

† Lev. 39. 34.  
† Zach. 7. 10.

h Az ufurát el-  
len.

\* Añ. 23. 5.

† Sup. 13. v. 2.  
12.

\* Inf. 34. 19.

Ézech. 44. 30.

† Lev. 22. 27.

\* Lev. 22. 8.

Ézech. 44. 21.

e Valaki valamely szűz leánzót elhítt, melly másnac nem jegyeztetet, és azt megszeplősíti, adgya meg jegyuháját, és vegye el azt feleségül. Ha né akarja az ő atya az leánzót neki adni, az leánzónak jegyuhájoc 17 szerint adgyon annac pénzt. Az varaslo és szemfenyvezető afzoni állapot, ne hadgyad 18 élni. † Valaki barommal vétkezendic meg-hallyon. Az ki idegen istennekne áldozic és 20 né czac az egy URnac, megöletrefléc. g Jövevényen \* hatalmat ne czelekedgyél, és azt meg ne nyomoríts. Mert tiis Egyprű földén 21 jövevényec voltatoc. † Egy özvegyet vagy árvátis ne nyomorítsatoc meg. Ha pedig megnyomorgatod, (mert ha én hozzám kiált meghalगतoc annac kiáltafat.) Felgerjed az én haragom, és elvesztet titeket fegyverrel, és az ti feléltgetec özvegyec léfízec, és az 22 ti gyermektec árvac. h Ha pénzt adék kölczon az én népemne, az szegényec á ki te veled vagyon, ne kévány rayta ufurát mint az ufurás lzokor czelekedni. Ha az te felebarátodnac ruháját zálagba elvejedend, á napnac lementec előit megadgyad azt neki. 23 Mert czac az az ő öltözet, teftene leple, az mellyben hál, és ha én hozzám kiált meg- 24 halगतoc; Mert én igalmas vagyoc. † Az fejedelmeket ne átkozzad: Es az te néped között való fejedelmec gonozt ne módgy. Az te megérett gabonádnc, és borodnac első felegejt ne halogassád megadni. † A te fiad közölt az elsőülötet néké adgyad. 26 Ecképpen száfarkodgyál az te ökreidből és juhaidból, \* heted napig légy az ő anyával, 27 † nyóltzad napon nekem adgyad azt. Szét emberec legyetec én előttem. Az mezon elszaguttatoc állatnac \* búfát meg ne egyétec, hanem az ebnecc vesztetec azt.

XXIII. Rész.

Az bőségség cselekeiről, az mi ellenséginckel való jótételeiről, az iretekeiről, a vetemenec az mezon való hagyásáról, szombatrol és az három nagy innepekről, az balványokról törvényeket ad Isten, és paranczollja hogy semmi szörvetéget ne tarifanac az pogányokkal és azoknac balványokkal.

1 **A**mis és hazug hirt ne költsz te felebarátod ellen, és az hamis emberce legifégny ne légy, hogy hamisá mellette megeskünnél. Ne kövesse az fokafogot az gonofczaban, és ne szóly az törvényben az fokafog mellett, az igaz itéletnecc elfordítáfara. Az † szegényec személyére ne nézz, az ő törvényben Ha találkoczol az te 2 ellenfégednecc búdosó ökrére avagy szamárára, hays haza nékie. Ha látandoc hogy az terh alatt fekézic annac szamára az kitéged gyüüdi, avagy nem léfzélzic annac segitüggecc? Emeld fel azt ő velé egygüt.

† Lev. 19. 15.

\* Dnt. 22. 1.

6 Az te szegényednecc igazfágat el ne fordít. † Dent. 16. 19. 7 fád az ő törvényében. Az hamis beftéd- a Az jüdő biro tól eltávozzál, és az ártatlant f-az igazat ne voygen ajau- megne öllyed, mert nem hagyom büntetel- dekot az ő záfá- 8 nélkül az hamisfát. † Ajándéket ne vé- gnc elfordít: a gy, a mert az ajándécc megvakítja az szem- fájert. 9 léketis, és az igazaknac ítéleteket eifor- \* Sup. 22. 21. 10 ditja. \* Az jövevény embert meg ne Gen. 46 5. keferítsed; Mert ti jól tudgyatoc az jövevé- † Lev. 19. 33. nyeknecc mint légyen az ő dolgot, † mivel- Deut. 24. 17. 11 hogy tiis jövevényec voltatoc. \* Hat b efsz- \* Lev. 25. 3. tendéig veszed bé az te földed, és takard énc. 12 bé annac hazfnát. Az hetedic efszendő- b Az vetemen- 13 ben künn hadgyad az te vetéfedet, hogy az nec az mezon- 14 te népednecc szegényi egyécc megazt, az ma- való hagyásá- 15 radékat pedig az mezon ec vadai, ecképpen radékat pedig az mezon ec vadai, ecképpen ról minden he- 16 czelekedgyél, szölőddel és oly termő he- tedic efszredőb. 17 gyeiddel. † Hat c napon teged dolgotat, † Sup. 2. 8. 18 heted napon nyugodgyál, hogy nyugod- c Az szombtat- 19 gyécc ökröd, szamarod, és \* megnyugodgy- nac innepérel. 20 écz az te szolgáló leányodnac fia, és az jöve- \* Inf. 31. 17. 21 vény. Mindenecc az mellyeket paranczold- d Az innepekről 22 tam néktecc, nagy szorgalmatofágat meg- e Hufvet inne- 23 tartatárocc. Az idegic istenneknecc nevécc te em- pe, vagy pogá- 24 litétecc, es ne hallartafécc az ti szátokból. 25 czás innep, mel- 26 Minden efszendőben háromszor szentel- lyet szenteltes 27 ly nékem innepet. c Az pogázcas inne- az verékedő 28 péc megtartsad, hét napon egyél koválsz- Angyalul va- 29 nélkül való kenyeret, (\* az mint megpa- 30 ló megfzab- 31 dulásnac, emle- 32 ba, mert akkor jöttél ki Egypruból, † Es kezeteire melly 33 úres kézzel senki ne lártafécc én előtté. † Az lez vala Egy- te mezei vetemenyed felegejtnecc aratáfa- 34 pruban. To- 35 nac ionepétis megtartsad. Es az te mezei 36 vabba annac 37 majortágonnac betakarítáfanaec innepétis, 38 melly lzokot elfu az efszendőnecc végén, 39 hogy az Egyptü- 40 bélektnecc kez- 41 romlzor minden férüü felmennyen az UR szeritétecc miatt 42 megfzentellyed. \* Minden efszendőben há- 43 kéyeret né sür- 44 vértécc addig ki ne ontfad, mig az koválsz 45 hetec, hanem 46 ki nem hányoc házadból es ne maradgyon 47 hamú alatt po- 48 nálad az én áldozatomra való báránnac 49 gázfát. 50 kővére reggelig. Mindennecc † az eleit, † Sup. 13. 3. 51 és az te földednecc első gyümölczét, az \* Inf. 34. 20. 52 te URadnac Istenednecc házába vigyed. Dent. 16. 16. 53 Ne fozd meg az gedelyet h az ő annyanc f Pánk: fenecc 54 tejtében. \* Imé én elboczatom az én innepe mellyet 55 Angyalomat teelőtted, hogy megörizen széctetec az tör- 56 téged az te úradban, és bévigyen téged az 57 vönnec kiadá- 58 helybe mellyet én kézfítettem. Megöl- 59 sinac emleke- 60 talmazad magadat atól, és engedgy an- 61 zetire melly löst 62 nac beftédénecc, meg ne bozfizontsad ötet, övven nappal 63 mert nem fzenvedic el az ti gonofczagokat. 64 az hufveti bá- 65 Mert az én nevem vagyon ő rayta. † Mert rannac megéte- 66 ha halगतod az ő beftédét, és azokat 67 le után. 68 czelekedendé á mellyeket mondoc; † gyu- 69 g Satoros innep, 70 mellyet annac emlekezeteire szenteltes hogy satorban lakiac 40. 71 efszendécc. † Inf. 34. 25. \* Inf. 34. 26. Dent. 14. 21. h Az az. Ne 72 áldozzad az báránvagy gedelyet néké mikor még tejes vagy nyá- 73 las, mert az olya meeg az kíváltképpé való ételbennis tártatos, 74 azért monda cap. 22. hogy heted nappal hadgyac alatta az annyá- 75 nac az báránt. \* Inf. 33. 2. † Az az. Jehova az. nem terétecc An- 76 gyal. † Gen. 12. 13.

lölőjelézzé az őt: na az kie téged gyűlö-  
ne, és ellensége lézzé az te ellenségednek.

13 Mert az én Angyalom te előtted mégyen, és  
békiszen téged az Emoréusnac, Hittéus-  
nac, Perizéusnac, Cananéusnac, Hivéus-  
nac, és Jébuséusnac földére, és kigyomlá-  
lom azokat. <sup>k</sup> Ne márdgyad azoknac iste-  
reket és ne tiszteljéd, és ne czelekedgyél  
az ó czelekedetec szerint, hané eltörjed azo-  
kat, és apróra rontsd az ó bálványokat.


25 Hanem tisztellyé az te URatokat Isten-  
reket, és megáldgya az te kenyeredet és vi-  
zedet, és elvezé tei közöttetek mindé beteg-  
séget.

26 <sup>l</sup> Nem lézzen semmi az te földed-  
ben, az melly <sup>†</sup> elhánná gyűmölzét: idő e-  
lőtt, sem pedig meddő nem lézzen, es az te  
életednek napjait bétóitem. Az én fétel-  
memet boczatom el előtted, és minden né-  
pet az melly közzé mégy elertentec, és  
minden ellenfégetet elfutamtatom te előt-  
ted.

28 \* Darásokat<sup>m</sup> boczátoc el te előtted,  
kie az Hivéust, Cananéust, és Hittéast, ki-  
űzzé te előtted. Nem úzó m ki mind azo-  
kat egy cztendőben, hogy á föld el ne pusz-  
túllyon, és megfokafodgyanac te eliened az  
mezőnek vadai. Lassan lassan úzó m ki azt  
előled, míg megfzaporodol és az földet bír-  
hatod. Az te határodát kivetem az ve-  
res tengertől fogva az Philistéusoc tenger-  
réig, és az puszitatói fogva az Euphrates fo-  
lyóvizig, mert ti kezeitekbe adom az föld-  
nek lakóit, és azokat kűződ te előled. <sup>†</sup> Ne  
négy szövetféget, se azockal, se azoknac i-  
stenekkel. Ne engedgyed hogy az te földed-  
nek lakjanac, hogy tégedet ellenem való  
bűnbe ne cstyfene, hogy ha az ó Isteneket  
tisztelnéd, melly dolog néked nagy botrán-  
kozásna lenne.

XXIV. Rész.

Moses Isten alakúá ki az hegyről, hogy az fel-  
lél megmondot törvényeket az népnek eleibe  
adgya, és paranczoll, a Isten néki hogy az után  
felmennyen. Az népnek azért eleibe adgya az  
Isten törvényét, és melléke az sóhaszenged.  
Az Moses azért azokat megírja, és az köny-  
vet vérrrel ma szerelvé, Isten közből és á  
nép közből való szövetséget megerősít, az után  
felmégzen Istenhez egy néhány magával, ó  
magát szolítja Isten, és ott lézzen negyven nappal.

11  S monda az Isten Mosesnek:  
Jóy fel az UR hoz te, és az  
Aaron, Nadab és Abihu, es  
az Izraelnek vénei között  
hetvenen, es nagy távól hay-  
tatoc meg magutokat én előttem. Es  
czac Moses menyen az URhoz, amazoc  
pedig oda ne közelgessen, az népis ne jóy-  
jon fel ó véle.

3 **E**lmenvén azért Moses az hegyről mine-  
kutánna megbefszéllerte volna az nép-  
nek az URnac minden befzedit, és min-  
den törvényit: és az nép egyenlő szóval fe-  
lelvén, azt mondorák volna: Az URnac  
<sup>†</sup> minden befzedit, valamellyeket paran-  
<sup>†</sup> czolt, megezelekedgyúe. Megíra Mo-  
ses az URnac minden befzedit, és felkel-  
vén reggel eppite óltárt az hegy alatt, és  
tizenkét oszlopot, az Izraelnek tizenkét  
5 nemzetségi szerint. Azután elküldé az  
Izrael fiainac a ifjait, kie aldozának égő-  
aldozatokat, és hálaadó áldozatokat tul-  
6 kockal. Es Moses vóvé azoknac az ál-  
dozara való barnoknac véreknec felét, és  
bőitei, kie az pá-  
7 lét tőlte az óltár. Azután vóvé az I-  
sten törvényének könyvét, és elolvá az  
ackor nem volt-  
népnek hullsára, kie mondanac: Minden-  
8 ranczolt, és engedunc. Es minekutánna  
vótté volna az verne többit, meghinté az-  
zal az népet: és monda: <sup>b</sup> Ez az szövetség-  
népnek az UR tett ti veletec, mind ez  
befzedec szerint.

9 **A**zután <sup>a</sup> felméné <sup>c</sup> Moses, Aaron, Na-  
dab, Abihu, és az Izraelnek vénei köz-  
10 zül hetvenen. Es látac az Izraelnek Istenét:  
és az ó lábai alatt vala úgy mint Saphirus  
kőből csináltatott állat, minémú az ég  
mállandoc lise-  
kor tűzta. Az Izrael fiainac pedig véneit  
11 nem ólé meg az UR Mert jóilchet látrac  
vólta az Isten, mindazáltal öttec és itac  
12 azurán. <sup>d</sup> Ackor monda az UR Mo-  
sesnek: Jóy fel én hozzám á hegyre, és légy  
13 ott, és adoc te néked kő táblákat, az tör-  
vént, és az paranczolatokat, mellyeket ir-  
14 tam hogy azokra megtanítassanac. Fel-  
kelé azért Moses és Jolue az ó szolgája, és,  
15 felméné Moses az Isten hegyére. Az vé-  
neknek pedig monda: Maradgyatoc ti mig  
megérec ti hozzátoc, Imé Aaron és az  
16 Hur ti veletec vadnac, á kincc valami igye-  
lézzen, ó hozzátoc mennyen. Ackor fel-  
17 méné Moses az hegyre, és az felhó elbűritá-  
18 az hegyet. Es lakozé az URnac diczdé-  
ge az Sinai hegyén, és befedezé azt az fel-  
hó hat napon, és szóliá: heted napon Moseft  
17 az felhóból. Es az URnac diczdégenec  
18 látála olyan vala az hegynecterején, mint  
az égő tűz az Izrael fia elött. Es béméné  
Moses az kódnek közepébe minekutánna  
felment vólta az hegyre, és lón Moses az  
hegyen <sup>†</sup> negyven nappal és negyven  
éjjel.

XXV. Rész.

Paranczolla Isten Mosesnek hogy az I-  
zrael nemzetségeinek megmondgya, Hogy  
minden ember az Isten szótörénac eppitése  
és szószétségei szerhákat adgyon szabad ak-  
táltya

<sup>k</sup> Az törvény  
ismadás ellen  
való törvény.

<sup>l</sup> Szép ígeretec-  
kelináltya I-  
sten az ó népét,  
az ó pzz. mezo-  
latyánac meg-  
társá sára.  
<sup>†</sup> Deut. 7. 14.  
<sup>†</sup> Jof. 24. 12.  
<sup>m</sup> Az darások-  
kon érti az Ca-  
naneusoknac  
lelkének fel-  
sért: és mar-  
dó sá sár.

<sup>†</sup> Inf. 34. 15.  
Deut. 7. 2.  
<sup>n</sup> Az pogányoc-  
kal és azoknac  
isteneikkel való  
szövetséget  
megtiltya az  
Isten.

<sup>†</sup> Sup. 19. 8

<sup>a</sup> Ez ifjac vól-  
tac az Izraeli-  
tac nac elis fá-  
dozara való barnoknac véreknec felét, és  
bőitei, kie az pá-  
7 lét tőlte az óltár. Azután vóvé az I-  
sten törvényének könyvét, és elolvá az  
ackor nem volt-  
népnek hullsára, kie mondanac: Minden-  
8 ranczolt, és engedunc. Es minekutánna  
vótté volna az verne többit, meghinté az-  
zal az népet: és monda: <sup>b</sup> Ez az szövetség-  
népnek az UR tett ti veletec, mind ez  
befzedec szerint.

<sup>b</sup> Szövetségnec  
vére. Az az,  
Ez vér bizony-  
sága az szövetsé-  
gnec mellyet  
tört ti veletec,  
hogy tudküllie  
az az erőssé és  
kőből csináltatott állat, minémú az ég  
mállandoc lise-  
kor tűzta. Az Izrael fiainac pedig véneit  
11 nem ólé meg az UR Mert jóilchet látrac  
vólta az Isten, mindazáltal öttec és itac  
12 azurán. <sup>d</sup> Ackor monda az UR Mo-  
sesnek: Jóy fel én hozzám á hegyre, és légy  
13 ott, és adoc te néked kő táblákat, az tör-  
vént, és az paranczolatokat, mellyeket ir-  
14 tam hogy azokra megtanítassanac. Fel-  
kelé azért Moses és Jolue az ó szolgája, és,  
15 felméné Moses az Isten hegyére. Az vé-  
neknek pedig monda: Maradgyatoc ti mig  
megérec ti hozzátoc, Imé Aaron és az  
16 Hur ti veletec vadnac, á kincc valami igye-  
lézzen, ó hozzátoc mennyen. Ackor fel-  
17 méné Moses az hegyre, és az felhó elbűritá-  
18 az hegyet. Es lakozé az URnac diczdé-  
ge az Sinai hegyén, és befedezé azt az fel-  
hó hat napon, és szóliá: heted napon Moseft  
17 az felhóból. Es az URnac diczdégenec  
18 látála olyan vala az hegynecterején, mint  
az égő tűz az Izrael fia elött. Es béméné  
Moses az kódnek közepébe minekutánna  
felment vólta az hegyre, és lón Moses az  
hegyen <sup>†</sup> negyven nappal és negyven  
éjjel.

<sup>c</sup> Felindul Mo-  
ses egy néhan  
magával Iste-  
hez az hegyre.  
<sup>d</sup> Az Isten ó  
magát szolítja  
Mosesnek, és fel-  
menvén, az I-  
stennel négyvő  
éjjel nappal lé-  
sien.

<sup>†</sup> Inf. 34. 28.  
Deut. 9. v. 8. és  
18.



31 † Czinály annakfelőtte c gyertyatartót  
tisztá aranyból; merő aranyból vert  
légyen az, annak szára, ágai, pohárkái, tá-  
laczkái és virági azon egy merő aranyból le-  
32 gyenec. Hat ágai legyenec az oldalán, egy  
33 feiőlis három ág másfeiőlis három ág. Az  
eggyic ágán legyenec mondolánac formá-  
jaraformáltatot három tálaczkác, gombjá-  
val és virágával egybe. Az málic ágánis  
mondola formára czináltatot három tálacz-  
kác, gombjával és virágával egybe: Illyen  
módon légyen az gyertyatartónac mind az  
34 hat ága. Az gyertyatartónac száran légyen  
mondola formára czináltatot négy tá-  
laczka, gombjával és virágával egyetembe,  
35 Es az két ága alatt egy gomb légyen, az  
málic két ága alattis egy gomb, és harma-  
dic rendbéli ágai alattis egy gomb légyen, í-  
gy légyen az Gyertyatartónac mind az hat  
36 ága. Annac mind gombjai mind szárai az  
derekából legyenec, mindeneől az egy  
37 merőn vert légyen, tisztá aranyból. Czi-  
nály hét szöveteketis az gyertyatartóhoz,  
mellyeket magafőn helyheztes, hogy az  
gyertyatartó minden felé világosítást adgy-  
38 on. Gyertyahamravnévővis, és annac az  
39 kópűit tisztá aranyból czinállyad. Egy  
Talentum aranyból f czinállyad az gyertya-  
40 tartót, minden edényivel egybe. Meg-  
látszad pedig hogy czinállyad arra az forma-  
ra és példára \*, melly te néked mutattatot  
ez hegyen.

F Vatablus:

Az közönséges  
Talentum hat-  
van font volt,  
az Templomé  
pedig száz hufz.  
\* Aét. 7. 44.

Heb. 8. 5.

## XXVI. Rész.

Megmondja Isten Mózesnek az szent haylé-  
kot mivénü kárpitokból és deszkákból czinál-  
lyá, Az Suporlatotis mint czinállyá az San-  
ctum Sanctorum eleibe. Es hozzá helyheztesse  
az ládát, hegyelem tábláját, az asztalt és az  
gyertyatartót.

† Inf. 30. 8.

1. Z † Sátorot pedig czinállyad  
fejér vízfázalt selyemből,  
kécs selyemből, veres és car-  
masin színű selyemből czi-  
nalt tiz kárpitból, Cherubim  
formákat czinály az kárpi-  
2. tokon szép mesterféggel. Eggyic kárpit,  
nac hozfiza légyen hufzonnjóitz sving, és  
3. egy knec szélelége négy sving, egy mérte-  
re légyen minden c kárpitnac. Ot kárpi-  
4. tot foglally egybe, eggyiket az málickal, í-  
mém az más öt kárpitot külön foglallyad e-  
5. gybe, eggyiket az málickal. Czinály kécs  
selyemből mint egy szemeczkéketes az első  
kárpitnac szélen, az mely feiől az málickal  
egybe kell foglalni, az málic kárpitnakis az  
6. szélen az holott az harmadic rendbéli kár-  
pittal egybe kell foglaltatni, ácképpen czi-  
7. nály szemeczkéket. Ötven szemec czi-  
8. nály eggyic kárpiton, ötven czinály az málic  
kárpitonnis az holott egybe kell foglalni az



harmadickal, egy más ellenébe legyenec  
6 szépen czinálva az szemeczkéc. Czinály  
ötven arany a horgóczkákatis mindenic kár-  
7 pira és azockal foglald egybe az kárpitokat, kac.  
hogy egy sátor légyen.

7. Ezek nec utánna czinály kezcke szőrből \*  
8 kárpitokat az satornac bé fedezése re, ti-  
9 zenegy kárpitot czinály ollyant. Eggyic  
kárpitnac hozfiza harmintz sving légyen, és  
10 az szélelége négy sving légyen, mind az ti-  
11 zenegy nec egy mérteke légyen. Az ötét a  
kárpitnac külön foglald egybe és határ kü-  
12 lön, és az harodic kárpitot megkétferez-  
13 zed az satornac aytaja ellenébe. Czinály  
pedig ötven szemeczkéketis az eggyic kár-  
14 pitnac szélen, az holott egybe kell foglalni  
az málickal, azonképpen az málicnakis az  
15 szélen, az holott egybe kell az harmadickal  
16 foglalni. Czinály ötven értz horgóczká-  
17 katis, mellyeket bévels az málic kárpiton  
18 valo szemeczkékbe, és foglald egybe az kar-  
19 pitokat, hogy légyen egy sátor. Az mivel az  
satornac kárpittyai bovebbec, tudni illie  
20 eggyic kárpitnac az fele, az szent hayléknac  
21 az hátulsi részén bozzattaséc ala. Az mi-  
22 vel pedig az kárpitoc hozfizabbac, tudni illie  
23 egy felőns egy svingvel, más feiőlis egy sving-  
24 vel, a szent hayléknac oldalán bozzattaséc  
25 alá, mind egy feiől mind más feiől, hogy bé-  
26 fedgye azt.

14. Czinály ez satornac † fedelet megveresít-  
† Inf. 36. 19.  
tetett kos bőrbőlis. Mind ezek nec fe-  
15 lötte pedig czinály fedelet az satornac bor-  
16 bőrbőlis.

15. Czinály az szent hayléknac feű álló \* defz-  
\* Inf. 36. 20.  
16 kákatis Sittim fából. Az defzkanac  
magassága tiz sving légyen, az szélelége pe-  
17 dig eggyic defzkanac más fél sving légyen.

17. Mindenic defzkanac két czapja légyen az  
eggyic végén, laytorjánac formájara egy-  
20 mas ellenébe. Az szent hayléknac minden  
21 defzkánt így czinállyad. Az szent haylék-  
22 nac pedig délfelől hufz táblát czinály. Es  
23 az hufz defzka alá negyven ezűft talpat czi-  
24 nály, két talpat egy defzka alá az ó két czap-  
25 ja szerint, és két talpat az málic defzka alá az  
26 két czapja szerint. Az szent hayléknac élzac  
27 felől való málic oldalánakis hufz defzkát  
28 czinály. Es azoknakis negyven ezűft tal-  
29 pat, két talpat egy defzka alá, más alá is ket-  
30 tőt. Napnyugat felől való oldalánac, czi-  
31 nály hat defzkát. Es az hayléknac szegelet  
32 pártazattára két defzkát czinály mind az  
33 két szegeletin. Mellyec alól, mind az tete-  
34 jeig két ölec legyenec egy karikábá foglalt-  
35 tatvan, így czinállyad az két defzkát az hay-  
36 léknac két szegeletin. Legyen azért nyóitz  
defzka, és azoknac tizenhat ezűft talpa, két  
talp egy defzka alatt, és két talp az más  
defzka alatt. Czinály tudakatis Sittim fá-  
ból, örűd légye az hayléknac eggyic olda-  
lánac defzkaikhoz. Es örűd az hayléknac má-  
lic

b Az az, az defzkákat középső rúdnc alsó fűrés, de az több rúdnc karikákban járjanac.

† Sup. 25. 40.

\* Inf. 36. 35.

c Suporlát az Sanctum Sanctorum előt.

d Bizonságtétel ládájának monágya, mert az Istennek jelle való voltának bizonsága vala, és az két köztőlás abban vala mellyec az Isten akaratjáról bizonságot törtete.

† Inf. 36. 37.

fic oldalánac defzkaihoz, és az napnyugati 28 részénec defzkaihozis őt rúd. Az középső rúdat a defzkáknc bközepin boczáfál által, hogy egyic végétől fogva az hayléknac 29 máfic végeig érjen. Az defzkákat pedig megbúrtitad arannyal, és karikákatis czinály a defzkákba, mellyeken által boczáfás az rúdakat, az rúdakat pedig megbúrtitad 30 arannyal. Ilyen módon eppits fel azt az sátozt, annac hasonlatoságára, † melly néked az hegyen mutattatot.

31 Czinály \* suporlátot is c kéc selyemből, veres selyemből, carmafin színű selyemből, és fejer vízfűzalt selyemből, szép mesterséggel czinállyad azt Cherubimoknc ké-

32 peivel elegy. Es függeszted azt négy Sittim fából czinált ofzlopra, mellyec arannyal bébúrtitac legyenec, arany horgai, és négy ezüst talpai legyenec. Es az horgokra

33 függeszted azt, és oda vigyed az suporlátot be, olat bizonságtételnc ladáját, d és az a suporlát válfűztya el az hayléknac első részét, mellyet Sanctumnc, az az, szentnc nevez nec, az belső részétől, mellyet Sanctum sanctorumnc, az az, szentec szenténec nevez nec. Annakfelötte helyheztesled az

34 kegyelemnc táblájár az bizonságtételnc ladáján fellyül, az hayléknac belső részébe.

35 Az arany aszalt helyheztesled az suporlátot kivől, és az gertyatartót az aszalt ellenébe az hayléknac dél felől való részébe: az aszalt pedig éizac felől való részébe helyheztesled.

36 Czinály † suporlátot az hayléknac aytajára kéc selyemből, veres, carmafin színű, és fejer vízfűzalt selyemből szép mesterséggel. Az suporlátnc pedig czinály őt ofzlopot Sittim fából, mellyeket arannyal

37 megbúrtit, azoknc horgaiis aranyból legyenac, és önts azoknc értzből őt talpat.

## XXVII. Rész

Megmondgya Isten Mózesnc az oltárnac, az hayléc tornáczánac, és annac kárpitainac, ofzlopinac formáját, tudniillc minémo formára czinált, affa azokat. Az világoztáshoz való olajrolis paranczolatot ad.

\* Inf. 38. 1.



1 Czinály oltartis Sittim fából: őt fíng legyen az hűzfűza, az szélelésegeis őt fíng legyen, négyfűzegü legyen az oltár, és az magassága három fíng legyen. Az oltárnac négy szarvatis czinály ugyan ollyan fából az oltárnac négy szegeletin, és az oltárt megbúrtitad értzvel. Czinály fazekakatis annac hamvánac kihordására, septúket, és énnec való medentzék, horgas villákat, és ollókat, minden szerzámát értzből czinállyad.

4 Czinály rostéltis értzből mint egy hálót: és annac négy szegeletin négy karikákatis 5 értzből. És helyheztesled az rostélt az oltárnac üreglégebe belől elalá, ugy hogy az 6 rostél az oltárt félig felérje. Czinály rúdakatis az oltárnac Sittim fából, és azokat 7 értzvei búrtis meg. Es az rúdat boczáfál az karikákba, és legyenec azoc az rúdac az oltárnac két oldalában, mikor hordozzác 8 azt. Hézagon czináld defzkákából, az mint mutatta te néked az UR, ugy czinállyatoc.

9 Czinály az szent hayléknac tornáczot is *Inf. 38. 9.*

10 Cdel felől, fejer vízfűzalt selyemből czinált kárpitból egyic oldalánac hozfűza légyen fűz fíng. Annac légyen hűzf ofzlopa, és azoknc hűzf értz talpai, és ezeknc horgai karikaival egybe ezűftből legyenec.

11 Ezenképpen éizac felől való oldalánac az hozfűza légyen fűz fíng kárpit, annakis hűzf ofzlopa, hűzf talpa, és azoknc horgai

12 és karikai ezűftből. Az szélelésege pedig az Napnyugat felől való oldalán légyen ötven fíng kárpit, annac tíz ofzlopai és tíz talpai.

13 Az Naptámadat felől való szélelésegeis légyen ötven fíng. De ezt az tornácznc Napkelet felől való részét, ugy czinállyac hogy egy felől légyen tizenöt fíng kárpit: annac három ofzlopa és három talpa.

14 Más felől is légyen tizenöt fíng kárpit: annakis három ofzlopa és három talpa. Az tornácznc pedig kapuján légyen kéc selymből, veresből, Carmafin színű, és fejer vízfűzalt selyemből mesterséggel czinált hűzf

15 fíng suporlát: annac négy ofzlopa és az ofzlopoknc négy talpai legyenec. Az tornácznc minden ofzlopai köröskörnyűl ezűft veszfűzőkkel övedezteslenc meg: azoknc horgai ezűftből, talpai értzből legyenec.

16 Az tornácznc hozfűza fűz fíng legyen, az szélelésege ötven fíng, az magassága őt fíng, vízfűzalt fejer selyemből czinált kárpit légyen, és azoknc ofzlopinac talpai értzből. Az szent hayléknac minden szolgáltya mellé való edényi, és minden szegei annac mind az tornácznc szegeivel egybe, értzből legyenec.

17 Te pedig paranczold meg az Izrael fiainac, Hogy adgyanac te néked tisztá és fűzpen megtört † olajt világoztani, hogy fűzintelen minden napon az szent haylékbá

18 abból világozságot ferezheslenc. Az gyülekezetenec haylékában az suporlátot kivől, melly az bizonságtétel ladájának előtte vagyon, helyheztesled azokat Aaron és az ő fia, hogy éjgenec azoc esfetől fogva mind reggelig az UR előtt, öröcké való rendtartaloc légyen ez, az ő maradékokzt mellé megkell tartanioc az Izrael fiainac.

19 Te pedig paranczold meg az Izrael fiainac, Hogy adgyanac te néked tisztá és fűzpen megtört † olajt világoztani, hogy fűzintelen minden napon az szent haylékbá

20 abból világozságot ferezheslenc. Az gyülekezetenec haylékában az suporlátot kivől, melly az bizonságtétel ladájának előtte vagyon, helyheztesled azokat Aaron és az ő fia, hogy éjgenec azoc esfetől fogva mind reggelig az UR előtt, öröcké való rendtartaloc légyen ez, az ő maradékokzt mellé megkell tartanioc az Izrael fiainac.

† Lev. 24. 2.

## XXVIII. Rész.

Paranczollja Isten Mózesnc hogy az Aarót

az ő fiaival egybe válfesze az pap méltóságára, és ához való ékes ruhákat csináltasson.



**E** pedig hívásd hozzád az ő fiait, és az ő fiait ő véle egybe az Izrael fiaik közül, hogy én nékem papim legyenek, Aaron, Nadab, Abihu, Eleazar, Ithamar.

2 mar az Aarónac fiai. Es csinály szent ruhákat Aarónac az te atyádfiánac diczőségre és

3 ékeletre. Te annakokaért parázold meg az bölcseneket, kik néce címéjéket bölcsésegne ajándékával megékeztetem, hogy csinályanac Aarónac öltözöruhákat, az ő felszerelésere, hogy én nékem

4 papom legyen. <sup>a</sup> Ezec pedig az ruhác az mellyeket csinályonac kell: Hofen, Ephod, bőv lántzos ruha, szoros alsó ruha, suveg és öv ezek az szent ruhák az csinályac Aarónac és az ő fiaitac, hogy én nékem foglalyanac az papit ilben. Annakokaért adgyanac ezekne aranyat, két félymet, veres, carmasin színű, és fejer félymet.

6 \* **A**Z Ephodot becsinályac arányból, két, és veres, carmasin színű és fejer félyemből szót mesterséggel. Az vállán való két szárnyait ugy csinályac, hogy az két vége

8 egybe kapczoltathassék. Az Ephodnac pedig szótója a melly az Ephodon vagyon, mint szinte az ruhája arányból, két, veres, carmasin színű és vízfaltal fejer félyemből

9 csinált legyen. Annakutanna végy két Onyx követ, és mész fel azokra az Izrael fiaina nevetek. Hatánac nevet egygyé köre, az hatánac a málic köre, az ő szüetéseknec rendi szerint. Kómettzo mestertel,

11 mint az peczéter szoktác meitzeni, ugy metted fel ez kövekre az Izrael fiaina nevetek: Aranyba foglalván azokat. Es helyeztesd ez két követ az Ephodnac vállára, mellyec legyenec az Izrael fiairól való emlékezeneck köve, hogy hordozza az Aaton azoknac nevetek az UR előtt. az ő két vállán emlékezeneck okaért. Czinály annakokaért két boglárokat aranyból, mellyebe

13 az két követ foglallyod. Czinály egy arányú két arany lantzotis megtekenet arany vézfzőkből: és foglallyad azokat az megfodorított arany lantzokat az boglárokhöz.

15 **A**Nuakuránna csinály ítéle nec † Hofennec, <sup>c</sup> drágalatos mesterséggel, mint

szinte az Ephodot, áképpen csinályad az aranyból, két, veres, carmasin színű, és fejer vízfaltal félyemből. Négy szögű legyen és két szer, egy arafz legyen annac az hofen, egy arafz az szöleis. Es foglally abba drágaköveket négy rendvel. Ez legyen pedig az első rend: Sardonix, Topasius, Carbunculus. Az másodierend: Smaragdus, Saphirus, Jaspis. Az harmadierend: Lyncurius, Chrysolitus, Onychinus, Beryllus: Mellyec mind aranyba foglalva legyenec. Ezec pedig az kövec legyenec az Izraelne tizékét fiaina nec nevec szerint minden knec az ő neve szerint megmettze, az mint az peczéter szoktác meitzeni. Es ez feut Hofennec szabjad amaz egy aranyú két arany lantzot, mellyec ötfizra aranyból csinályac fodoritva. Czinály két arany kankátis ez szent Hofennec, és az két kankát csinályad Hofennec két szegéletire. Es az két szegéletire két folorított arany lantzot, vónyad az két karikába, melly két karikác vadnac az szent Hofennec két szegéletin. Az lantzoknac pedig: más két véget foglallyad az két boglárához, és helyeztesd az Ephodnac vállain elöl. Czinály két arany kankátis, mellyeket csinály az szent Hofennec két álló szegéletire, belől, az Ephod felöl való két szerezésénc szegéletire. Más rendi két arany karikátis csinály: és helyeztesd ez zokat oda alá egymás ellenébe az Ephodnac két oldalul való részébe az ruhánac szorított mellet, az övedzőnec felötto. Es szent Hofennec szorított az ő karikáinak felötto. Es az szent Hofennec szorított az ő karikáinak felötto. Es az szent Hofennec szorított az ő karikáinak felötto.

16 **U**rim, világsférgot. Thummim, mim töllétefeget jögyez. De miczda vilt a Hofenben az Urim és Thummim, soka senki nem tudhatja. Nemell, ec az bíle emberce közele mond-gyéc, hogy ez zel Isten akarta jenteni, az papnac minémne kellene lenni, tudni ilic kinec elméje me világsféra sot vónac az nényi tudománban, és kinec tédig: más két véget foglallyad az két boglárához, és helyeztesd az Ephodnac vállain elöl. Czinály két arany kankátis, mellyeket csinály az szent Hofennec két álló szegéletire, belől, az Ephod felöl való két szerezésénc szegéletire. Más rendi két arany karikátis csinály: és helyeztesd ez zokat oda alá egymás ellenébe az Ephodnac két oldalul való részébe az ruhánac szorított mellet, az övedzőnec felötto. Es szent Hofennec szorított az ő karikáinak felötto. Es az szent Hofennec szorított az ő karikáinak felötto.

18 **A**Z Ephodot becsinályac arányból, két, és veres, carmasin színű és fejer félyemből szót mesterséggel. Az vállán való két szárnyait ugy csinályac, hogy az két vége egybe kapczoltathassék. Az Ephodnac pedig szótója a melly az Ephodon vagyon, mint szinte az ruhája arányból, két, veres, carmasin színű és vízfaltal fejer félyemből csinált legyen. Annakutanna végy két Onyx követ, és mész fel azokra az Izrael fiaina nevetek. Hatánac nevet egygyé köre, az hatánac a málic köre, az ő szüetéseknec rendi szerint. Kómettzo mestertel,

11 mint az peczéter szoktác meitzeni, ugy metted fel ez kövekre az Izrael fiaina nevetek: Aranyba foglalván azokat. Es helyeztesd ez két követ az Ephodnac vállára, mellyec legyenec az Izrael fiairól való emlékezeneck köve, hogy hordozza az Aaton azoknac nevetek az UR előtt. az ő két vállán emlékezeneck okaért. Czinály annakokaért két boglárokat aranyból, mellyebe

13 az két követ foglallyod. Czinály egy arányú két arany lantzotis megtekenet arany vézfzőkből: és foglallyad azokat az megfodorított arany lantzokat az boglárokhöz.

15 **A**Nuakuránna csinály ítéle nec † Hofennec, <sup>c</sup> drágalatos mesterséggel, mint

szinte az Ephodot, áképpen csinályad az aranyból, két, veres, carmasin színű, és fejer vízfaltal félyemből. Négy szögű legyen és két szer, egy arafz legyen annac az hofen, egy arafz az szöleis. Es foglally abba drágaköveket négy rendvel. Ez legyen pedig az első rend: Sardonix, Topasius, Carbunculus. Az másodierend: Smaragdus, Saphirus, Jaspis. Az harmadierend: Lyncurius, Chrysolitus, Onychinus, Beryllus: Mellyec mind aranyba foglalva legyenec. Ezec pedig az kövec legyenec az Izraelne tizékét fiaina nec nevec szerint minden knec az ő neve szerint megmettze, az mint az peczéter szoktác meitzeni. Es ez feut Hofennec szabjad amaz egy aranyú két arany lantzot, mellyec ötfizra aranyból csinályac fodoritva. Czinály két arany kankátis ez szent Hofennec, és az két kankát csinályad Hofennec két szegéletire. Es az két szegéletire két folorított arany lantzot, vónyad az két karikába, melly két karikác vadnac az szent Hofennec két szegéletin. Az lantzoknac pedig: más két véget foglallyad az két boglárához, és helyeztesd az Ephodnac vállain elöl. Czinály két arany kankátis, mellyeket csinály az szent Hofennec két álló szegéletire, belől, az Ephod felöl való két szerezésénc szegéletire. Más rendi két arany karikátis csinály: és helyeztesd ez zokat oda alá egymás ellenébe az Ephodnac két oldalul való részébe az ruhánac szorított mellet, az övedzőnec felötto. Es szent Hofennec szorított az ő karikáinak felötto. Es az szent Hofennec szorított az ő karikáinak felötto.

18 **A**Z Ephodot becsinályac arányból, két, és veres, carmasin színű és fejer félyemből szót mesterséggel. Az vállán való két szárnyait ugy csinályac, hogy az két vége egybe kapczoltathassék. Az Ephodnac pedig szótója a melly az Ephodon vagyon, mint szinte az ruhája arányból, két, veres, carmasin színű és vízfaltal fejer félyemből csinált legyen. Annakutanna végy két Onyx követ, és mész fel azokra az Izrael fiaina nevetek. Hatánac nevet egygyé köre, az hatánac a málic köre, az ő szüetéseknec rendi szerint. Kómettzo mestertel,

11 mint az peczéter szoktác meitzeni, ugy metted fel ez kövekre az Izrael fiaina nevetek: Aranyba foglalván azokat. Es helyeztesd ez két követ az Ephodnac vállára, mellyec legyenec az Izrael fiairól való emlékezeneck köve, hogy hordozza az Aaton azoknac nevetek az UR előtt. az ő két vállán emlékezeneck okaért. Czinály annakokaért két boglárokat aranyból, mellyebe

13 az két követ foglallyod. Czinály egy arányú két arany lantzotis megtekenet arany vézfzőkből: és foglallyad azokat az megfodorított arany lantzokat az boglárokhöz.

15 **A**Nuakuránna csinály ítéle nec † Hofennec, <sup>c</sup> drágalatos mesterséggel, mint

szinte az Ephodot, áképpen csinályad az aranyból, két, veres, carmasin színű, és fejer vízfaltal félyemből. Négy szögű legyen és két szer, egy arafz legyen annac az hofen, egy arafz az szöleis. Es foglally abba drágaköveket négy rendvel. Ez legyen pedig az első rend: Sardonix, Topasius, Carbunculus. Az másodierend: Smaragdus, Saphirus, Jaspis. Az harmadierend: Lyncurius, Chrysolitus, Onychinus, Beryllus: Mellyec mind aranyba foglalva legyenec. Ezec pedig az kövec legyenec az Izraelne tizékét fiaina nec nevec szerint minden knec az ő neve szerint megmettze, az mint az peczéter szoktác meitzeni. Es ez feut Hofennec szabjad amaz egy aranyú két arany lantzot, mellyec ötfizra aranyból csinályac fodoritva. Czinály két arany kankátis ez szent Hofennec, és az két kankát csinályad Hofennec két szegéletire. Es az két szegéletire két folorított arany lantzot, vónyad az két karikába, melly két karikác vadnac az szent Hofennec két szegéletin. Az lantzoknac pedig: más két véget foglallyad az két boglárához, és helyeztesd az Ephodnac vállain elöl. Czinály két arany kankátis, mellyeket csinály az szent Hofennec két álló szegéletire, belől, az Ephod felöl való két szerezésénc szegéletire. Más rendi két arany karikátis csinály: és helyeztesd ez zokat oda alá egymás ellenébe az Ephodnac két oldalul való részébe az ruhánac szorított mellet, az övedzőnec felötto. Es szent Hofennec szorított az ő karikáinak felötto. Es az szent Hofennec szorított az ő karikáinak felötto.

18 **A**Z Ephodot becsinályac arányból, két, és veres, carmasin színű és fejer félyemből szót mesterséggel. Az vállán való két szárnyait ugy csinályac, hogy az két vége egybe kapczoltathassék. Az Ephodnac pedig szótója a melly az Ephodon vagyon, mint szinte az ruhája arányból, két, veres, carmasin színű és vízfaltal fejer félyemből csinált legyen. Annakutanna végy két Onyx követ, és mész fel azokra az Izrael fiaina nevetek. Hatánac nevet egygyé köre, az hatánac a málic köre, az ő szüetéseknec rendi szerint. Kómettzo mestertel,

11 mint az peczéter szoktác meitzeni, ugy metted fel ez kövekre az Izrael fiaina nevetek: Aranyba foglalván azokat. Es helyeztesd ez két követ az Ephodnac vállára, mellyec legyenec az Izrael fiairól való emlékezeneck köve, hogy hordozza az Aaton azoknac nevetek az UR előtt. az ő két vállán emlékezeneck okaért. Czinály annakokaért két boglárokat aranyból, mellyebe

13 az két követ foglallyod. Czinály egy arányú két arany lantzotis megtekenet arany vézfzőkből: és foglallyad azokat az megfodorított arany lantzokat az boglárokhöz.

15 **A**Nuakuránna csinály ítéle nec † Hofennec, <sup>c</sup> drágalatos mesterséggel, mint

szinte az Ephodot, áképpen csinályad az aranyból, két, veres, carmasin színű, és fejer vízfaltal félyemből. Négy szögű legyen és két szer, egy arafz legyen annac az hofen, egy arafz az szöleis. Es foglally abba drágaköveket négy rendvel. Ez legyen pedig az első rend: Sardonix, Topasius, Carbunculus. Az másodierend: Smaragdus, Saphirus, Jaspis. Az harmadierend: Lyncurius, Chrysolitus, Onychinus, Beryllus: Mellyec mind aranyba foglalva legyenec. Ezec pedig az kövec legyenec az Izraelne tizékét fiaina nec nevec szerint minden knec az ő neve szerint megmettze, az mint az peczéter szoktác meitzeni. Es ez feut Hofennec szabjad amaz egy aranyú két arany lantzot, mellyec ötfizra aranyból csinályac fodoritva. Czinály két arany kankátis ez szent Hofennec, és az két kankát csinályad Hofennec két szegéletire. Es az két szegéletire két folorított arany lantzot, vónyad az két karikába, melly két karikác vadnac az szent Hofennec két szegéletin. Az lantzoknac pedig: más két véget foglallyad az két boglárához, és helyeztesd az Ephodnac vállain elöl. Czinály két arany kankátis, mellyeket csinály az szent Hofennec két álló szegéletire, belől, az Ephod felöl való két szerezésénc szegéletire. Más rendi két arany karikátis csinály: és helyeztesd ez zokat oda alá egymás ellenébe az Ephodnac két oldalul való részébe az ruhánac szorított mellet, az övedzőnec felötto. Es szent Hofennec szorított az ő karikáinak felötto. Es az szent Hofennec szorított az ő karikáinak felötto.

18 **A**Z Ephodot becsinályac arányból, két, és veres, carmasin színű és fejer félyemből szót mesterséggel. Az vállán való két szárnyait ugy csinályac, hogy az két vége egybe kapczoltathassék. Az Ephodnac pedig szótója a melly az Ephodon vagyon, mint szinte az ruhája arányból, két, veres, carmasin színű és vízfaltal fejer félyemből csinált legyen. Annakutanna végy két Onyx követ, és mész fel azokra az Izrael fiaina nevetek. Hatánac nevet egygyé köre, az hatánac a málic köre, az ő szüetéseknec rendi szerint. Kómettzo mestertel,

<sup>a</sup> Aarónac öltözésére való ruhác.

† Inf. 39. 2.

<sup>b</sup> Ephod, ez rövid ruha volt, mellyet lefelül adtat réá, hogy az rőbbit megzorítaná, az vállán foglally az vékonyáig ért.

\* Inf. 39. 8.

<sup>c</sup> Hofen, ez az Ephodon felül, mellyet lefelül adtat réá, hogy az rőbbit megzorítaná, az vállán foglally az vékonyáig ért.

Urim, világsférgot. Thummim, mim töllétefeget jögyez. De miczda vilt a Hofenben az Urim és Thummim, soka senki nem tudhatja. Nemell, ec az bíle emberce közele mond-gyéc, hogy ez zel Isten akarta jenteni, az papnac minémne kellene lenni, tudni ilic kinec elméje me világsféra sot vónac az nényi tudománban, és kinec tédig: más két véget foglallyad az két boglárához, és helyeztesd az Ephodnac vállain elöl. Czinály két arany kankátis, mellyeket csinály az szent Hofennec két álló szegéletire, belől, az Ephod felöl való két szerezésénc szegéletire. Más rendi két arany karikátis csinály: és helyeztesd ez zokat oda alá egymás ellenébe az Ephodnac két oldalul való részébe az ruhánac szorított mellet, az övedzőnec felötto. Es szent Hofennec szorított az ő karikáinak felötto. Es az szent Hofennec szorított az ő karikáinak felötto.

Urim, világsférgot. Thummim, mim töllétefeget jögyez. De miczda vilt a Hofenben az Urim és Thummim, soka senki nem tudhatja. Nemell, ec az bíle emberce közele mond-gyéc, hogy ez zel Isten akarta jenteni, az papnac minémne kellene lenni, tudni ilic kinec elméje me világsféra sot vónac az nényi tudománban, és kinec tédig: más két véget foglallyad az két boglárához, és helyeztesd az Ephodnac vállain elöl. Czinály két arany kankátis, mellyeket csinály az szent Hofennec két álló szegéletire, belől, az Ephod felöl való két szerezésénc szegéletire. Más rendi két arany karikátis csinály: és helyeztesd ez zokat oda alá egymás ellenébe az Ephodnac két oldalul való részébe az ruhánac szorított mellet, az övedzőnec felötto. Es szent Hofennec szorított az ő karikáinak felötto. Es az szent Hofennec szorított az ő karikáinak felötto.

Urim, világsférgot. Thummim, mim töllétefeget jögyez. De miczda vilt a Hofenben az Urim és Thummim, soka senki nem tudhatja. Nemell, ec az bíle emberce közele mond-gyéc, hogy ez zel Isten akarta jenteni, az papnac minémne kellene lenni, tudni ilic kinec elméje me világsféra sot vónac az nényi tudománban, és kinec tédig: más két véget foglallyad az két boglárához, és helyeztesd az Ephodnac vállain elöl. Czinály két arany kankátis, mellyeket csinály az szent Hofennec két álló szegéletire, belől, az Ephod felöl való két szerezésénc szegéletire. Más rendi két arany karikátis csinály: és helyeztesd ez zokat oda alá egymás ellenébe az Ephodnac két oldalul való részébe az ruhánac szorított mellet, az övedzőnec felötto. Es szent Hofennec szorított az ő karikáinak felötto. Es az szent Hofennec szorított az ő karikáinak felötto.

holj-

helyheztesd az ítéletnek Hofennyébe az URIMOT és az THUMMIMOT, hogy legyen az Aaronnac szívében mikor bémegy az UR eleibe, és hordozza Aaron az Izrael fiainac ítéletit az ő szívében az UR előtt mindenkor.

31 **A**Z Ephod alatt való bőv íántos ruhá-  
32 tis czinállyad két selyemből. Es az felső részén közép aránt legyen azon egy lik az fejénc való, és annac az liknac köröskörnyül kétféle legyen, mint az pántzélnac lika, hogy meg ne szakadgyon.  
33 Es ennce az alsó peremjére czinálly pomagranát formájára való gombokat, két, verez, és carnaftu színű selyemből mind köröskörnyül: és ezek közé czinálly arany czengertyüketis mind környűt. Egy arany czengertyű, és az után egy pomagranát formájára czinálly gomb: imért egy arany czengertyű és egy pomagranát a ruhánac  
35 az allyán mind környűl. Ez legyen az Aaron ő mikor az Isteni szolgálatba foglalatos, hogy anac czengését hallják mikor bémegy az szent helybe az UR eleibe, és mikor kimégyen, hogy meg ne hallyon.

† *Infr. 39. 30.* 36 **C**zinálly † lánátis tiszta aranyból, és eméld ki azon mint az peczét metző, ez: SZENTSEG AZ URNAC. <sup>c</sup> Mellyet kő és két selyemből czinálly sinórra, hogy az süvegen legyen az süvegnek első részén.

\* *Vagy: Az Uré a szentseg. Nagy: Szent az UR.*

38 Es ilyen módon legyen az Aaronnac homlokán, hogy az Aaron mindé szent állatoknac vértkét eivegye, mellyeket az Izrael fia szentelne, minden ajándéknac, és minden ő tőlőc szenteltetet állatoknac. Legyen azért szüntelen a homlokán, hogy azoc az UR előtt kedvefele legyenec.

\* *Infr. 39. 27.*

f *Fordíthatóac vezés ruhánac vagy szemeczekkel megékesztet ruhánac, mivel hogy abban, vagy az hogy olyan é keszég voltac mint az vérre, vagy hogy az drága kővecek fenlet mint valami szemekkel.*

39 **C**zinálly szoros \* alsóruhátis, verselye szemec formájára inegzifáztatot ruhát, f fejjér selyemből. Az süvegis fejjér selyemből czinállyad. Az övetis czinállyad szép mesterféggel. Az Aaronnac fiainac is czinálly ruhákat, és czinálly öveketis, süvegis czinálly nékic az ő diczölőgekre és ékeszég: kre. Azútá öltöztesd fel azokba Aaron az te atyádhát, és az ő fiait ő véleggyűt, és megkenvén őket szenteld meg az ő szolgálatyokat, és szenteld meg ő magokatis hogy énnekem papim legyenec

40 **C**zinálly nékicimegnálokatis győlcz-  
41 ből az ő szemérmeknac befédélere, az ő vékonyoktól fogya mind az ő tomporokig. Es legyenec az Aaron papon és az ő fiaim mikor az gyülekezetenac sátorába bémennec, vagy mikor az oltárhoz járúlnac hogy szolgálynac nékem szentfégber, hogy az ő büntöknece büntetést hordozván meg ne hallyanac. Ötöcké való szentartás legyenec az az Aaronnac és az ő magyá-  
nac ő után.

## XXIX. Rész.

*Megtaníttya Isten az Mózesl minemű ceremoniával szentelje fel Aaront és az ő fiait, az papiságúac tisztoságár.*



1 **E**Zt mivelled pedig ő véle,  
2 mikor őket megszenteléd hogy én nekem papim legyenec. Végy egy túlkor az ba: moc között, és iszpló-  
3 nélkül való két koft. Es kovásznélkül való kenyereket, és olajjal egyelitetet lepényeket, olajjal megkét pogácsákat: azokat pedig búza liszéből czinállyad. Es azokat egy kosárba tévén, vidd fel azokat a kosárban, azonképpen  
4 az túlkor és az két koft. Azután állásfád az Aaront és az ő fiait az gyülekezet sátoránac aytaja eleibe: és mozd meg őket vízzel. Es vegyed amaz ruhákat és öltöztesd fel az Aaront az alsó szoros ruhába, az Ephod alatt való bőv ruhába, az Ephodba az Hofennel egybe, és övedezd meg őket az  
5 Ephodnac övével. Es az süveget az ő fejére tévén, tegyed az süvegen fellül az szent coronát. Azután vegyed az \* kenet-  
6 nec olajját, és tölts az ő fejére, és kend meg őket. Ezeknekután állásfád elő az ő fiait, és öltöztesd fel őket az ő ruhájokba.  
7 Es övedezd bé őket övel, Aaront és az ő fiait, és süvegeketis tégy fejekbe, hogy az papiság övé legyen ötocké való végezés szerint: így szenteljed meg az Aaron szolgálatyát, és az ő fiainac szolgálatyokat. † *Lev. 13.*  
8 Annakutánna állásfád az ő túlkor az gyülekezetenac sátorá eleibe, és tegyéc az ő kezecet bűnec mértéké az Aaron és az fiait az tuloknac fejére. <sup>a</sup> *Az Sidó bűnec mértéké az Aaron és az fiait az tuloknac fejére. datic, mert bűnert való áldozat volt.*  
9 Es öld meg az túlkor az UR előtt, az gyülekezetenac sátoránac aytaja előtt. Azután vegy az tuloknac vércben, és az oltárnac datic pedig bűnszavaira hintsed azt az te ujjaiddal: az több mértéké az áldozat pedig mind tölts az oltárnac fundamentomára. Es vegyed az tuloknac kő-  
10 vért, melly az bétit befedezi éppen, és az rec vólta, mert máyján való kővértis, és az két veséjét kő-  
11 vért egybe, és éged meg azokat az oltáron. Az tuloknac pedig húfát, böret veséit el az mi és ganéját éged meg az táboron kívül. <sup>a</sup> *bűneinket. Habűnert való áldozat ez. a*  
12 Annakután nem az ért mőna vegyed az kofnac egykét, és az Aaronnal egybe tegye az ő kezét az való áldozat-  
13 kofnac fejére. Es megölvén azt az koft, vegyed annac az vért, és azt hints az oltáron kő: öskörnyül. <sup>a</sup> *zónyos kő: öské jele volt annac, hordald darabokra, mozd meg az bétit, és lágy azoknac a bait, és tegyed fellül annac tegaira és fe-  
14 jére. Azután éged meg az éged kofnc áldoztat, bűnec az oltáron, az URnac égeszfizet ége-  
15 tett áldozatya az, kedves illat, az UR-  
16 nac tüzes áldozatya Annakutánna vé-  
17 gred az málic koft, és tegyéc az ő kezecet ért.*

20 Aazon és az fiai annak fejére. Es minekutánna mególandod ez kost, annak vértébé vévén, hints meg azzal az Aaronnac és az ő fiainnac jobbulóknec gombájár, és az ő job kezeknec és láboknec hüvelkét: és az több vért mindeneitől hints az óltárra kórósrúnál. Azután végy á véiben melly az óltáron léfzen, és az kenetnec olayjában, és hints meg Aaront és az ő ruháit, az ő fiait és az ő fiainnac ruhájokat; és ilyen módon szent léfzen ő és az ő ruhái, mind pedig az ő fiait, és az ő fiainnac ruhái szentec léfzenc.

21 Ezeknekutánna vegyed az kosnec kóvérit, az farkát, az bélinec kóvérit, és máynac kóvérit, az két vesejét kóvéritvel egybe, az job lapotzkáját: mert szentelésnec kosfá.

22 Végy egy kalácztótis, és egy olayjos bélést, egy pogácztát az kovafzencékül való kenyereknec kosarából, melly az UR előtt vagon.

23 Es mind ezeket rakjad az Aaronnac kezre, és az Aaron fiainnac kezekre, és azokat az UR előtt ingasd meg. Azután elévén azokat kezekből, égcsd meg az óltáron, egészlen égő és kedves áldozatúl az UR előtt. Az URnac tűzes áldozatya ez.

24 Ismét vegyed az Aaron szentelésé kosnec szegycét, és minekutánna felemelened az UR előtt légyen az terészed. Ilyen módon szenteld meg az felemeltetet szegycét, és felemeltetet lapiczkát, melly tudniillincingattatort és elfemeltetet, az Aaronnac és az ő fiainnac felszenteléséknec kosnec tagai között. Es légyen Aaroné és az ő fiait órócké való végezés szent az Izrael fiainnac áldozatyaokból, mikortudniillinc felemelés léfzen. Mert az Izrael fiainnac hálaadó áldozatyaokból való felemeltetés az URé léfzen. Az Aaronnac pedig szent óltózetit, légyenec az ő fiait ó utánna, hogy megkenetelésnec azokba óltózetitvén, és megszentelésnec azokban az ó szolgálatyaoc. Hét napokon óltózzéc azokba, az ki pap léjead Aarona helyébe az ő fiait között, az ki bemenendő léfzen az gyülekezetenec sátorába, hogy szolgállyon az szent helyen. Az megszentelésnec kosát pedig vegyed, és főzd meg annak húsát az szent helyen. Es ez kosnec húsát egybe meg Aaron és az ő fiait az kenyérral egybe, melly az kosárban vagon, az gyülekezetenec sátorá elétt. Azoc egyéc meg, mondoc, ezeket, az kikért az engedtelés lett, az ó szolgálatyaocnec és az magoknac megszentelésére. Idegen pedig az kinem Aaron háza népe között való ne egyéc azokban, mert szent állatoc. Hogy ha valami megmarad az szentelésnec húsában, vagy az kenyérben reggelig, tűzzel égcsd meg az maradékokot, ne egyéc meg, mert szent állat. Az Aaronnal azért és az ő fiaival így czelekedgyel, mind az iniképpen néked megparanczoltam, hét napon végezzed el

36 az ő felszenteléséket. Mind é napon pedig egy túlkor ólly meg az bűnért, és annac eltórléséjért, és az bűnért való áldozatnac vértével hints meg az óltárt: mivel hogy bűnnec tisztulásáért való áldozat szerezsz, és megkenyed azt hogy megszenteltesd. Hét napon áldozd az óltáron annak megtisztulásáért, és úgy szenteltyed meg, és léfzen ilyen módon az óltár felőtteigen szentécses állat, valami illati az óltárt szent léfzen.

37 Ilyen áldozatyaoc szerezsz pedig az óltáron, minden napon szüntelen két bárnac nyekat, cztendősfóket. Egyéc bárant reggel áldozd meg, az máic bárant meg áldozd az két estve között. Annaképpen minden báránnyal, egy Ephannac részec semlye lisztet, melly megegyeli tetet légyen egy Hinnecc negyed részec negyed részec borral itali áldozatúl.

38 Az máic bárant mikor estve megáldozod, az reggel báránnac áldozatya szent czelekedgyel, és annak olayjánac és borannac mértéke szerint, jó illatú és tűzes áldozatúl, az URnac. Szüntelen áldozat légyen ez az utánnaatoc való közöttis, az gyülekezet sátoránac iaytájánál az UR e az Libament, lört, holott ti veletéc szinbe léfzéc hogy te veded szólljac.

39 T léfzéc szinbe az Izrael fiaival, hogy megszenteltesd az én diez óstócs gemmei az hely. Megszentelem az gyülekezetenec sátorát, és az óltárt, az Aaronnac és az ő fiait megszentelem, hogy énnékem papim légyenec. Es lakozom az Izrael fiait között, és léfzéc nékietc Istenec. Es megláttyc hogy én az URoc Istenec vagon, ki őket Egyptumból kihoztam, hogy ó között óclaknám. En vagon az ó URoc Istenec.

b *Tenupha Sidouil, olly áldozat vala, mellyet kezekre vévén megingatnac job kezről bal kézre, és ismét viszszé.*  
c *Thruma, olly áldozat vala, mellyet kezeken felemeltet.*  
\* *Lev. 7. 34. és 10. 14.*

† *Lev. 8. 31. és 24. 9.*

*d Az óltárnac, és Aaronnac, és az ő fiainnac tisztulásáért való hét napi áldozat.*  
e *Szünetlen való áldozat, mellyet iuge Sa cristiumnec nevezűnc Deálót mértec.*  
f *Ephannac neve, mellyel sátorát áldozat mértec.*  
g *Hinnecc neve, mellyel sátorát áldozat mértec.*  
h *Itali áldozatnac neve, mellyet nem egyéb velle hane bor, nyos mértékel az áldozatra töltöttec.*  
i *Az gyülekezetenec sátorát és gyülekezetenec sátoránac, vagy bizonságtétel hályéknac nevezűnc.*  
\* *Infr. 37. 25.*

XXX. Rész.

Paranczollya Isten Mofesnec hogy jó illat tételre való óltárt csinállyon, és megmondgya borvá helyheztesse azt. Másodszor paranczollya Isten hogy az Izrael fiait között számszerint minden húsé cztendősfócsu, és az ki azon fellyül vagon, fé fel Sielust adgyon az szent sátornac eppitésére. Azután az tis paranczollya hogy drága kenetec csinállyon, mellyel az Aaron, és az szent hályec minden benne való szerszámockal, megkenetesséc.



ZINALLY\* jó illat teltelre való óltártis. Sitim fából csinállyad azt. Az hozszja egy sng légyen, széléségeis egy sng, négyzfégü légyen, ts ma-

és magassága két fing légyen: szarvaiis ugyá  
 3 azon fából legyenac. Es búrtis meg azt  
 tiszta arannyal, mind az felső részét mind  
 az oldalát kóróskörnyül, és az szarvait: a-  
 4 rany coronátis czinály reája kóróskör-  
 nyül. Annakfelötte két arany kariká-  
 5 tis czinály reája az ó coronája alatt mind az  
 két oldalánac fzegeletin, és azokon boczáf-  
 6 sanac által rúdakat, hogy azoknál fogva  
 7 hordozzác azt. Az rúdakat pedig czinál-  
 lyad Sittim fából: es azokat arannyal meg-  
 8 búrtisád. Es helyezteffed azt az súpörlet  
 előtt, melly az bizónságtételnecc ládája e-  
 9 lött léfzen, az kegyelem táblája ellenébe,  
 melly az bizónságtételnecc ládája előtt léfzē,  
 10 holliott szembe léfzēc te veled. Hogy az  
 Aaron drága állatokból való illatot tégyē  
 11 azon, mindn fzegelet mikor az szóvőcnekek-  
 12 hez lát, akkor szerezze az jó illatot. Azon-  
 13 képpē mikor az Aaron estve meggyúryá az  
 szóvőcnekeket, szerezzen jó illatot, szünetlē  
 14 való illattétel légyen az UR előtt minden  
 15 nemzetségete között. Egyéb idegen illa-  
 16 tot ne tegyetec azon, se egészlen égő áldo-  
 17 zatot, se eddeli, se itali áldozatot ne áldo-  
 18 zatoc azon. Zc ac tisztulást szerezzen az  
 19 Aaron annac szarvain egyfzer minden esztē-  
 20 dőben, az bűnöknecc tisztulásáért való áldo-  
 zatnac vétérből egyfzer egy esztendőben  
 tisztulást szerezzen azon, az ti utánnatoc  
 valóknā. Az Istennecc előttē szentféges do-  
 log ez.  
 11 Ezeknekutánna szóla az UR Mofesnecc,  
 12 mondván: Mikor az Izrael fiaínac szá-  
 moknac † summáját bévefzed, akkor mind-  
 13 den ember megadgya az ő életénecc váltsá-  
 gát az URnac, hogy czapás ne eslécraytoc,  
 14 mikor megfizámláloc őket. Ezt adgyác  
 15 pedig: Minden az ki megfizámlátic az  
 szent Siclusnac felét agya <sup>a</sup> (ez Siclus pedig  
 16 húfz pénzt téfzen) ez szent Siclusnac felét  
 17 adgya ajándékon az URnac. Minden va-  
 18 laki megfizámlátic húfz esztendőstől fog-  
 19 va, és az ki annac felötte vagyon, megadgya  
 20 ez ajándécot az URnac. Az ki gazdag ne  
 adgyon többet, az ki szegény azis ne adgyó  
 kevesebbet az fél Siclusnál: hogy adgyanac  
 17 ajándécot az URnac, hogy az ti lelketeknecc  
 18 kegyelmes légyen. Es minekutánna el-  
 19 véjened az Izrael fiaitól, b az ő tisztulá-  
 20 soknac pénzét, redd el azt az gyülekezet-  
 nec sátoránac szológálatyára, és léfzen az  
 Izrael fiaínac emlékezetec az UR előtt,  
 hogy az ti lelketeknecc kegyelmes legyen.  
 17 Annakutánna szóla az UR Mofesnecc,  
 18 amódván: Czinály egy mozdótis értz-  
 19 ből, mellynecc az lábais értz légyē mofo-  
 20 dásra: és helyezteffed azt az Gyülekezetnecc  
 satora között és az óltár között, és abba  
 19 tölts vezet. Hogy az Aaron és az ő fiai,  
 20 abban moftiác kezeket és lábokat. Mikor

bé akarnac menni az gyülekezet satorába,  
 megmosódyanac az vízben, hogy meg ne  
 hallyanac: vagy mikor az óltárhoz akar-  
 nac járúlni hogy szolgályanac, és tűzes áldo-  
 21 zartal áldoztanac az URnac. Meg-  
 moftiác, mondoc, az ő kezeket lábokat,  
 hogy meg ne hallyanac: és órócké való  
 szertartáloc légyen ez ő nékiecc, Aaronnac  
 és az ő magvánac nemzetségről nemzet-  
 ségre.

22 **I**smét szólítta az UR az Mofest, mondván: *Az Isten sáto-  
 23 rának és ához*  
 Te végy drága aromákat, az tiszta igaz  
 24 hig myrhaban ófzfáz Siclus érot, jó illa-  
 25 tū fáhaját fél ennit, tudniillc, kétfzáz öt-  
 26 ven Siclus érot, és jó illatū calamust két-  
 27 fzfáz ötven Siclus érot. Czfát ófzfáz Si-  
 28 clus arrát, az minémő az szent Siclusnac az  
 29 ő mértéke, és egy Húfza olayt. Es cziná-  
 30 ly abból szent kenetnecc olayját, draga kenē-  
 tet, az kenet czinálóknac mesterségete szent-  
 31 rint. Szent kenetnecc olayja légyen az. Es  
 32 kend meg azzal az az gyülekezetnecc satorát,  
 és az bizónságtételnecc ládáját. Az asztalt  
 és annac minden edénit, és az jó illatnac  
 33 óltárát. Az egészlen égő áldozatnac óltá-  
 34 rátis, és annac minden edénit, az mozdót  
 és annac az lábát. Illyen módon szenteld  
 meg azokat, hogy szentséges állatoc le-  
 35 gyenec. Valami illc azokat, szent légyen-  
 36 ec. Az Aarontis fiaival egybe megkenyed,  
 és ugy szenteld meg őket, hogy nekē papim  
 37 legyenec. Az Izrael fiaínac pedig szóly-  
 38 illyen módon: Szent kenetnecc olayja légyē  
 ez énnékem, az ti utánnatoc valóknālis.  
 39 Embernecc teitē azzal meg ne kenyefen-  
 40 ki, vagy ához hasonló kenetet fenki ne czi-  
 41 nállyon; szent állat, azért ti előttetekis  
 42 szent légyen. Valaki ához hasonló kene-  
 43 tet czinál, vagy valaki azzal idegen ember  
 kenend meg az ki nem az papi rendből volna  
 44 kitöröltetec az a nép közül.

44 **M**onda ísmét az UR Mofesnecc: Végy  
 Aromákat, Balsamomot, Onyxot,  
 45 Galbanumot, Spicinardot, és tiszta temiént,  
 egyenlő, mértékel. Es czinály abból jó  
 46 illatozó szerzfzámot, kenet czináló mestersé-  
 47 gével egybe egyelitettet, tisztát és szentet.  
 48 És abban törj aprónként, és abból tégy az  
 jó illatnac óltárán jó illatot, az bizónságté-  
 49 telnecc ládája előtt az gyülekezetnecc satorá-  
 50 ban, az holott te veled szembe léfzēc, szent-  
 51 séges dolog légyen ez ti közöttetec. Ehőz  
 52 hasonló illatot magatoknac ne czinállya-  
 53 tocc: mert ez az URnac szenteltetet jó illat.  
 54 Valaki hasonló illatot czinál éhőz illato-  
 záfra, kigyómlátic az ő népe közül.

XXXI. Rész.

Megnevozi Isten Mofesnecc az mester embe-  
 55 reket, az kiket valasztot az szent hajléknecc

† Num. 1. 2.

<sup>a</sup> Az Siclus  
 pénznecc neve.  
 Ez kétfele volt,  
 az eggyic kö-  
 zöneges, melly  
 húfz pénzt tétt,  
 Az másic Tem-  
 plum Siclusa,  
 melly negyven  
 pénzt tétt, ennek  
 felét adta min-  
 56 den ember az  
 Isteni szolgálá-  
 57 nac szükségere,  
 mikor megfiam  
 58 láltanac vala  
 az pusztában.  
<sup>b</sup> Tisztulások-  
 59 nac pénznecc  
 neve: az a fél  
 Siclus az mel-  
 60 lyról ez előttē  
 61 vülekeztēc.

*Az Isten sáto-  
 62 rában való sū-  
 63 stüléfnac kénecc.*

minden ához való szerfámoknak megciználására. Paranczolja azután az szombatnak megtartását. Az tízparanczolatot két kőtáblá irva adja át Isten Mózesnek.

heted napon pedig megfűnt, és megnyűgott.

Végezte volna, adá Mózesnek a bizónságnac \* két tábláját, az Isten ujjával írt kőtáblákat.

\* Inf. 32. 16. Deut. 9. 10.

XXXII. Rész.

Az Izraelisai elfeledkezven az Istennek hatalmas dolgoiról, és nagy kegyelmességéről, bálvánt imádnac mikor Mózes az hegyre kélne, melly dolgot az Isten réájac megharagosit. Megengelteti Mózes az Isten haragját, azután alafáll és megbünteti az népet az bálványimádásért, minakatánna az bálvánt elrontotta vólta.



Ikor pedig az nép látná hogy Mózes kélne az hegyről leszállani, egybe gyulván az Aaron ellen, mondanac nékie: Kely fel és csinály minékunc iteneket, kicim előttunc járjanac: mert né tudgyuc mint lón dolga amaz ferfunac az Mózesnek, ki minket Egyptomból kihoza.

† Añ. 7. 40.

Es monda nékie az Aaron: Szedgyétec le az arany függöket, mellyec vadnac az ti feleségtekne fülein, az ti fiaitoknak és leányitoknak fülein, és hozzátoc és hozzám.

Leszedé azért mind az egész sokaság az arany függöket az ó magoc füleiről, és vnyte

az Aaronhoz. Mellyeket elvón az ó kezéből, és formálta az bizonyos formára, a

a Aaronnac és csinály abból \* öntöt borjú kevet. Es nagy este, mi-

mondanac: Eze az te istened Izrael, kic kihoztac tégedet Egyptumból. Mellyec nec kívánsága mikor látot vólta Aaron, óltárt eppite az szerint bálvánt előtt, és kiálta az Aaron, mondván: Holnap

† Pñal. 106. v. 9.

az URnac inape vagyon. / Felkelvén azért másod napon jó reggel, áldozának egy-áldozattal, b

b bálvány

és hálaadó áldozattal is: és tice üle az nép énni és innia: azután felkelénc jázodni.

imádásnac példája.

Szóla pedig az UR Mózesnek, mondván: Eregy alá, mert az nép, az mellyete kihoztál Egyptumból, megfirteztette magát.

† 1. Cor. 10. 7.

Hamar eltávoztac az utról az mellyet paranczoltam nékiec Borjú képet öntötteg magoknak, és azt ifizteltec, áldoztat néki, és azt mondotrác: Eze az ti istened Izrael,

† 1. Reg. 12. 28. \* Inf. 33. 3.

kic tegedet kihoztanac Egyptumnac földéből. Monda annac felotte az UR Mózesnek: Látom hogy ez népigén \* kemény nyac

† Deut. 6. 13. c Akarjaz

kü nép. Azéit hogy békét nékem éhadd gerjedgyen fel az én haragom ó ellenec, és töröilyem el óker: Tégedet pedig na-

† De az Móses megengelteti az népet az bálványimádásért:

gy néppé téfzlec. Annakokaéit az Móses haragdot ortzáját, monda: Miért gerjedne URam az te haragod az te nepe-  
ó haragját.

† Pñal. 106. v. 21.

dre, anellyet kihoztál Egyptumnac földéből

† Pñal. 106. v. 21.

Inf. 32. 10.  
2 Az szombantrol való törvény, melnac megtartását jó helyen nagy szerfámok által kénvón, a ó paranczolatján, hogy azon az ó törvényit, halgatás és arborogások köntán. Mivel hogy pedig az szombatrol való törvény az Móses országának ceterinnyai között való, azért azis előbbítettest és minket nem könteloz hogy azt meg tartjuc. Azért az Apóstoioac a szombat helyőe, az szombant usár való napot válfáséac hogy mefseretted, mellyet vástáraspnac nevezúnc, mivel hogy Christus az napon támadot fel. Hogy pedig öröcké való törvénye mondgya azt, sidó szölláfnac mondgya, kic az hozzáfűzó idét öröcké való: nac mondgya. Vagy az isten igyene halgatására, és az testi szürlanságtól való anyágc. Alomrac az ó mondgya öröcké való nac, etc.  
† Ezech. 20. 12.  
\* Sup. 20. 8.  
† Sup. 20. 11.  
G. 7. 2. 2.



S szóla az UR Mózesnek, ezt mondván: Imé én nevezet szerint j hivatam az Befálcét, az HURhánac az Urinac fiát, az Judah nemzetségből.

Es betöltöten azt Istennek lelkével, bölcseséggel, értelmelel, tudománnyal és minden mesterséggel. Hogy gádollyon mindent valamit aranyból, ezütből, értzből, mesterséggel kell ciználóit. Es hogy tudgyon köveket metzzeni, foglalni, fát mesterséggel faragnitis hogy mindenféle mivet mesterséggel csinályon. Az Aholiebotis az Ahisámahnac fiát, az Dan nemzetségből melléje adtam, és ezeken kívül minden bölcsenac adtam bölcseséget szívébe, hogy mind azokat meg tudgyac ciználni az mel-

lyeket én paranczoltam te néked. Tudniillie á gyülekezetenec haylékát, az bizónságtételnecládóját, az kegyelemnecc tábláját, melly az ládán fellýul vagyon, és az szent hayléknac minden edényit. Az asztalt és annac minden edényit, az gyertyatartót ifizta aranyból és minden edényit, és az

9 jó illatnac óltárát. Az egészfen egyáldozatnac óltárát, és annac minden edényit, az mosdót és annac az lábát. Az szent hayléknac kárpittyait, az Aaron papnac szent óltózetit, és az ó fiainac óltózeteket, mellyekbe óltóznice kell mikor az papitfizben vadnác. Az kenetnecc olájját, és az aromakból ciznált jó illatira való szerfámokat az szent hayléknac. Az mint te néked paranczoltam mind azonképpen megciznályáac.

Monda annac felotte az UR Mózesnek, Millyen módon: Te szóly az Izrael fiainnac, ezt mondván: Az én szombatomat megtartásatoc: mert az j jel én közötté és ti közötté nemzetségről nemzetségre: hogy meg tudgyátoc hogy én vagyoc az UR ki

14 uteket megfzenteltec. Megtartsátoc azért a \* szombatot, mert szent dolog az ti közötté. Valaki megrotya azt, megöltettségé. Mert valaki azon dolgot tejed, annac lelke

15 kigyomláttac az ó népei között. Hat napon tegyenec dolgot, heted napon nyugodalomnac szombattya vagyon, iflennec szenteltetet nap: valaki szombat napon dolgoztétzen, megöltettségé. Megtartsac azért az Izrael fia az szombatot, megfzentelvény az szombatot nemzetről nézetre öröc

16 szövétség szerint. En köztem és az Izrael fia között öröcké való jel: j mert hat napon teremtete az UR az meunyet földet,

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

† Num. 14. 23.

\* Gen. 12. 7. és 13. 15. és 15. 18. és 26. 4. és 28. 13. Dent. 34. 4.

† Supr. 31. 18. Dent. 9. 16.

† Isteni búzagságnac példája: Először Moses az táblákat, melyeket szövetségnek táblái voltak, hogy megjelentene azzal, hogy az Izraelitac az bálvány imádatással felbontottac az szövetséget.

o Jó fejedelmec példája az Moses, ki az bálványt elrontja, és az Isten akarattya ellon gondoli visszeteleket elvöli.

f Tudniillic Isten kegyelmétől és segitségétől.

g Megfoztotta vala Aaron az népet, mivel hogy azt mivelte vala az mit kévántac vala, és öket a bűben megérősttette vala.

h Az bálvány imádati Isten bűntelése, 1. Cor. 10.

déből, nagy erővel és hatalmas kézzel ?  
† Miért mondanac az Egyprumbélicz Anokfázal vívé ki öket, hogy elfveztené öket az hegyec közzöt, és hogy eltörtené öket az földnecc sziméről ? Mállyec elaz te bútláfodnac haragja, és változtatd el az gonozt, mellyet az te néped ellen gondoltál. Emlkezzeél meg Abrahamról, Isakról, és Izraelről az te szolgaidról, kiknecc megésküttél te magadra, és ezt mondotad nekic : Megfokastom azt magotkat mint az égnecc czillagit : és mind az egecz földet az mellyről lóltam, az ti magotknecc adom : és azt öröflegül bírjac mind öröké. Es elvátotztatá az UR az vezfedelmec, mellyet mondot vala hogy czelekednécc az ő népével.

ES elfordulván alá indúla Moses, és á bítzóságértelnecc két táblai valánac ő kezében, melly tábláknecc mind kétrécc megirattator vala, mind egy felől mind más felől. Az táblác pedig † Isten kezenecc czinálmányi valánac, az irásis Isten irála vala, mellyec kimerzet vala. Mikor pedig az Jolue hallotta vólna, az népnecc kiáltásánac szavát, monda az Mosefnecc: Vidadálnac kiáltása vagyon az táborban.

Ki felele: Nem diadalmofoknac, sem meggyözeteknecc kiáltása ez, hanem éneklénecc szavát hallom én. Es mikor közelgetet vólna az táborhoz, látá az borjú képet és az tántzóláfokat, és felgerjede Mosefnecc haragja, és elveré kezéből az táblákat, d és eltöré azokat az hegy alatt. Az jután vevén az borjú képet, mellyet czináltac vala, tűzzel megégeté, és apróra rontá míg nem porrá lenne, e és az vízbe hintvén azt, paranczola hogy onnétiná nác az Izrael fiait. Es monda Moses az Aaronac: Mit vétet az nép te néked, hogy ilyen nagy bűnbe keverted öket ? Felele Aaron: Ne gerjedgyen fel az én Úramnac haragja: tudod hogy ez népigen gonozs.

Mert azt monda énnekem : Czinály Isteneket mi nékűnc, kik mi előttűnc járjámac, mert amaz fészünac az Mosefnecc, ki minker Egyprumból kihozott, nem tudgyuc mint lón dolga. Kiknecc felelécc: Kinecc vagyon aranya ? Szegyétecc le magotokról : és azonnal adánac nékem aranyat: mellyet mikor az tűzbe vetettem vólna, az borjú kép formátatéc belöle. Mikor azért látná Mosef hogy az nép megfoztator vólna, f mert az Aaron megfoztotta vala öket, g az ő ellenéccécc közt való izidalomra. Megállá Moses az tábornac kapájában, és monda : Valaki az Uré én hozzáj jöjjön, és gyűlénecc ő hozzája mind az Levi fiait. Kiknecc h monda: Ezt mondgya az Izraelnecc UR a Istenec: Kösön mindentec fegyvert az ő oldalára, és mennyetec által f-jöjjetec vízfáz az táborban, eg-

gyic kapútól fogva az másic kapuig, és kikimind ölyve meg az ő atyafiát, barátját, és rokonságát. Az Levi fiait pedig az Mosef belzéde szerint czelekedénecc, és elhülánac az napon az nép közzül, úgy mint három ezeren. Mert az Mosef ezt mondotta vala az előt : Az ti kezeirekczentelgyétecc ma az UR nécc, kikimind az ő fiában és az ő atyafiában, i hogy megáldgyon ma titeket.

ES másod napon monda az Mosef : Ti nagy bűnt törtetec, annakokaért felmegyécc az URhoz, talám az ti bűneiteknecc kegyelmec nyerhetec. Megtére azért Mosef az URhoz, és monda: Ez nép nagy bűnt tört te ellened, mert aránból czinált magánac isteneket, Mostan azért boczáld meg ezeknecc bűnöket, k hogy ha meg nem boczátod, töröly ki engemet az könyvből az mellyet írtál. Es monda az UR Mosefnecc: Az kivérkezec én ellenem, eltrólóm azt az én könyveméből. Mostan azért eregy el, vidd el ez népet az hová mondottna néked : Imé az én Angyalom előtted elmégycen : Es az meglátogatálnac napján cztis az ő bűnöket meglátogatom. Annakokaért mikor az UR az népet az után bünteti vala, ez büntéris bünteti vala, hogy tiszteltécc vólna az borjú képet, mellyet Aaron czinált vala.

XXXIII. RÉZ.

Az nép minketánna megértette vólna hogy Isten nem akar velac elmenni, kefereg felösteigen, és minden ékeféségét lobánnya. Az Mosef kivícs az ő sátorát közzülöcc, és az népnecc látására szol az Istenel: Könyörög Mosef Istenec hogy elmennyen az néppel, és nem czac Angyalát boczássa el. Igért magát arra az Isten hogy elmégycen velac, és mikor annac bizonságára kéválná Mosef, hogy Isten magát neki megmutatná, arrais igéri magát.

EMONDOTTA VALA PEDIG AZ UR MOSEFNECC: Menny el innéte, és ez nép, mellyet kihoztál Egyptum földéből, az földre mellyet eskűvéssel igérem Abrahamnac, Isáknecc, és Jácobnac, ezt moadván: † Az te Magodnac adom azt. (Es boczátoct előtred \* Angyal, és kiűzöm az Cananéufokat, Emoréufokat, Hittéufokat, Pelistéufokat, Hivéufokat, és Jebuseufokat.) Az téjzel mézzel folyó földre, de ti veletecc nem inégyc el, :: meit igen kemény nyakú nép vagy : és talám megemérfreneletec titeket.

MINKETÁNNA PEDIG AZ NÉP HALLOTTA VÓLNA EZ GONÓF BEZÉDETEC, IRÁFNAC ADTAC VALA MAGOKAT, és senki nem törtévala fel az ő ékeféségű.

† Az Isten szűcségenecc dolgában nem kell engedni azoknak az kikémi nékűnc ver szereis való atyánkfiait.

k Moses könyörög Istenec az népnecc bűnecc megböczásásájért, holotapoztald meg Mosefnecc az népből való búzagság szerelmec. Más felől az Isten igazságát, mert azt mondgya hogy az ártatlant nem bünteti hanem az ki ő ellenevékezec.

† Gen. 12. 7. és 26. 4. és 28. 18. \* Sup. 23.

:: Sup. 32. 9. Dent. 9. 13.

**A** Ezt nemel-  
lyec eris az Mo-  
fésnek az ő ma-  
ga sívura felől,  
hogy azt vitta  
vólna ki az tá-  
borból az Izra-  
eliac közzül.  
Nemellyec az I-  
stenfőtoráról, és  
ezeknek erős bi-  
zonságoc va-  
gyon az ő értel-  
mekről.  
**Nem látta**  
soba serki az I-  
stent. Mikor a-  
zért azt mon-  
dgya Móses hogy  
színről színré  
szélete véle,  
czac azt akar-  
ja mondani, ho-  
gy igen nyilván  
jelölt, és hogy  
látta azt az á-  
brázatos a mel-  
lyben Isten ma-  
gát néki meg je-  
lentsete.

**Az az, jólér-**  
tem hogy azt  
mondot, hogy  
énnekem gon-  
domat visleled.  
De én te néked  
az nép felől kö-  
nyörög, te pedig  
noha azt mon-  
dod hogy emé-  
nyűnc, de sem-  
mit nem szólsz  
az úznec és  
felhőnc ofzlo-  
páról, mellyec  
által vezérlé-  
tél minket, sem  
pedig arról nem  
szólsz hogy a-  
karfz mi köz-  
tűnc lakni, ha-  
nem czac azt  
mondod hogy  
nem jösz el ve-  
lűnc.

**Az az, Mú-**  
taji meg hogy  
mit vezérlűnc akar-  
fz lenni, hogy valóba  
esmerhessem meg  
hogy jelen  
vagy mi közöttűnc.

**Az az, Azt**  
akarodé hogy az én  
látható ortzám  
mennyen el ve-  
lűnc? Mert abba-  
niss engedec néked,

5 (Mert ezt mondotta vala az UR Mofe-  
nec: Mond meg az Izrael fiaiac, Ti kemé-  
ny nyakú népec vadóc, egy szempillantáf-  
ban, ha te veled elmenedec, megemészlec  
tégedet. Azért vedle az te óltózeredet kö-  
lad, az útan meglátom mit keil czeleked-  
nem.) Hanem megfoztrac magokat az  
6 Izrael fiai az ő ékefségektől, az Horeb he-  
gyétől fogva.

7 **A**Z Móses pedig az fátorot vévén, a fel-  
voná azt az táboron kivől, mészfele-  
távovván az tábortól, és nevezé azt Gyüle-  
kezet fátoránac, és valaki az URat mega-  
karja vala kérdeni, annac ki kell vala men-  
ni az gyülekezet fátorához, melly az tábo-  
8 ron kivől vala. Es mikor Móses bémé-  
gyen vala az fátorba, az egész fokaság fel-  
kél vala, és kikimind az ó fátoránac ayta-  
ján áll vala, hogy néznéc az Mofést hától  
9 míg az fátorba bémenne. Es mikor az  
Móses bémégyen vala, az felhőnc ofzlopa  
lezfáll vala, és megáll vala az fátornac ay-  
10 taján, és szól vala Mofesfél. Annakoka-  
ért mikor látta vólna mind az egész fokaság,  
hogy az felhő ofzlop az fátornac ayta-  
ján állna, felkelvén az ó fátoroknac ayta-  
11 jától meghayolnac vala. Szól vala pedig  
az UR Mofesfél színről színré, <sup>b</sup> miképpen  
szokot ember szólani baráttyával: Es mikor  
Móses az táborba mégyen vala, az ő szól-  
gája az ifju Jofue Nunnac fia, nem távozic  
vala el az fátorától.

12 **E**S monda Móses az URnac: Imé te azt  
mondod nékem, vid el ez népet, de nem  
mondottad meg nékem kit boeczátasz el én  
velem, maga mindazáltal azt mondottad én  
nékem, nevezet szerint elimerlec tégedet, és  
annakfelőtte kedvet találtál az én szemem  
13 előtt. <sup>c</sup> Mostan annakokaért ha kedvet  
találtam az te szemeid előtt, mirtásd meg  
nékem az te titaidat, <sup>d</sup> hogy elimerjelec meg  
tégedet azon, hogy kedvet találtam te előt-  
ted. Aztis gondold meg hogy ez nép, te né-  
14 ped. Es monda: Az én ortzám <sup>e</sup> mennyen-  
né el veletec hogy én tégedet megnyugof-  
15 falac? Monda Móses nékie: Ha az te or-  
tzád nem jár mi előtünc, ne vügy ki minket  
ez helyből. Mert miczodán elimerhettyűc  
16 meg, hogy én, és az te néped kedvet talál-  
tunc te előtted? Avagy nem ezenné ha ve-  
lűnc lélfz? Illyen módon válfzratunc el,  
én és az te néped-minden néptől melly ez  
17 földnec szűntűn vagyon. Monda azért az  
UR Mofesnec: Megmíveltem aztis az mit  
kévántál: Mett az éa szemem előtt ked-  
vet találtál, és téged nevezet szerint elimer-  
18 lec. Es mikor mégis azt mondaná Móses:

18 **A**z az, Mú-  
taji meg hogy  
mit vezérlűnc akar-  
fz lenni, hogy valóba  
esmerhessem meg  
hogy jelen  
vagy mi közöttűnc.

Kérlec UR am mirtásd meg az te diczősége-  
det énnékem. <sup>f</sup> Monda: En azt mivellem <sup>f</sup> *Az az, An-*  
hogy az én diczőségem az te ortzád <sup>g</sup> elől *nac bizonságá-*  
mennyen el, és te előttem nyilván kiáltom *ra hogy te mi*  
az URnac nevért: Es könyörűlőc az kin kö-  
velűnc el jösz és  
nyóruelőc, kegyelmes léfzlec, az kinec kegy-  
mi velűnc  
elmes léfzlec. (Mert azt mondgya vala: léfzsz, mirtásd  
Nem láthatnád az én ortzámot; mert nem meg nékem az  
21 láthat engemet egy embeis élvén.) Es te diczőséges or-  
monda az UR: Imé itt vagyon egy hely, és tzádat nyilván  
22 állt ott az kőzfiklán. Es mikor az én di-  
homályofság-  
czőségem elmégyen, az kőzfiklánac háfa-  
nilkűl.  
dékjába állatlac tégedet, és az én kezem-  
8 *Az az, Nem*  
mel befedezem szemeidet, míg elműlom *czac azt mive-*  
onnét. Azurán az én kezemet elvéztem lem az te kérvéd-  
23 rólád, és hától meglátz engemet, h de az re hogy elmen-  
én ortzámot nem láthatod,  
nyec veletec,  
hanem aztis

megmívellem te erőtted, és hivalképpea az én népemböz való jó  
akaratomért, hogy magamat néked megmutatom hogy elhidgyec  
azt hogy velec vagyoc. Mert noha az én népem vétkezet én elle-  
nem az bűlvány imádisban: Mindazáltal a fűken én akaroc  
az én öröc decretomom szerint könyörűlni, könyörűlőc: Es az kí-  
nec meg akaroc kegyelmezni, megkegyelmezec. Imé megterizic  
melly szépen szabja ezt az szent Pál az öröc életre való válfz-  
táfra, Rom. 9. vers 18.

<sup>h</sup> *Az az, Befedezem az te szemeidet hogy az én diczőséges or-  
tzámot ne lássad, mellyet ha meglátnál, azonnal meghátnál.*  
Mindazáltal mint mikor az embert háru láttyc, valamen-  
nyére láttyac, ha szinte mindenesfől nem láttyc, acképpen há-  
túl, az az, nem mindenesfől állat szerint meglátz engem.

XXXIV. Rész.

*Az Móses ismet ezinál két kő táblát hogy az* **NB**  
*Isten arra írja á tiz paranczolatot: Felmégyen*  
*az hegyre: Az Isten megemucattya néki az ő di-*  
*czőségét: Könyörög Móses Istenec, és syyonnan*  
*szóverséget téfzen az ő népével, Alá mégyen*  
*Móses az néphöz nagy fenyes ortzával, mellyot*  
*az Izrael fiai el nem fzenvedhetnek vala.*

1 **S** monda az UR Mofesnec:  
Kézfűs két kő táblát ha-  
sonlatofokat az előbbiek-  
höz, hogy irjam fel azokra  
azon befzedekeket az mellyec  
völtac az első táblákon az  
2 mellyeket eltörtél. Es légy kéfzen hólnap  
reggelte, hogy reggel jöy fel az Sinái  
hegyre, és előmbé állj nékem az hegyec  
3 tetején. De fenki azért te veled fel me jöy-  
jön, és fenki ne lártáséc ez egész hegyen:  
juhokis avagy ókróc ne legeltellenc ez he-  
4 gy alatt. Mikor azért kézfűtet vólna két  
kő táblákat, az előbbiekhöz hasonlófo-  
kat, felkelvén reggel, felméne az Sinái he-  
gyre, az mint az UR paranczolta vala, és <sup>\*</sup> *Sup. 33. 19.*  
kezebe vövé az két kő táblát. <sup>a</sup> *Az az, Es ne-*

5 **A** Ckor lezfálla az UR felhőben, és ott vezet szerint  
állá ő véle, és <sup>\*</sup> nevezet szerint kiáltá kiáltá ezt: J-  
6 az URnac nevért, <sup>a</sup> *Mert az UR onnét az HOVA.*  
ő or-

**B**ittis akartuc meg hagyni az Jehovanac nevét, mivel hogy az Isten ő maga ugy kiáltja magát az Mosef-nec, mely nevenc nem felel meg mindenesztől a magyár szó, UR.

† Sup. 20. 6. Num. 14. 8. Deut. 5. 10.

Psal. 86. 15. és 103. 8. és 145. 8.

\* Jer. 32. 18.

c Az Isten az Moseffel és az néppel ujjonnan szövefget szer-

ez, mely az előtt meg bont-

lot vaia, mivel hogy az nép az Istenet áltá-

gyván bálvány málót vala.

Melly szövef-  
fene meg bont-

lására Mosef

előre vala az táblákat, és az

sátor az nép közzül kivitte

vala.

† Sup. 23. 32. Deut. 7. 2.

d Paranczolya Isten Mo-

sefnek hogy az

Izrael népe az

pogányokat és

azoknak Iste

nekel szövef-

seget ne szerez-

zen.

\* 1. Reg. 11. 2.

e Hűfőlt inne-

pe. Nevezetie

pedig pogácsás

innepec, mert

azon az inne-

pen nyoltvad

napig nem volt

ő ortzája elől elmúlván, kiálta ilyen módó:

**J**АНОВА, ЈЕНОВА, bEros, irgalmas, kegyel-  
mes, kétfedelmes az haragra, nagy irgalmas-  
ságú és igazságú. † Ki megtartta irgalmas-  
ságát az cseriglen, elvéfzi az hamisfagot, az  
vetket, az bunt: az bűnöft büntetecé nélkül né  
hadgya. \*Meglátogattya az atyáknacáknok-  
fagokat az fiakban, és az fiaknac fiaibá har-  
madnegyediziglen.

**E**S Mózes nagy sietféggel megháytván fe-  
jét lebúrúla és imáda az URat. Es mó-  
da: URam, ha te előttd kedvet találtá, kér-  
led járjon az UR mi velűnc; és mivel hogy  
kemény nyakú nép ez, légy kegyelmes az mi  
vétekeinkec és gnóslágunknac, hogy legy-  
űnc mi te örökféged.

**E**lele c az UR: Imé én szövefget szer-  
zec, mind az te néped előtt: Es czuda dol-  
gokat czelekefzem, melyec nem lertec az e-  
gégf földenc, sem az pogány nép ec közt; és  
megláttya mind az lokatág az mely köztört  
te vagy, az UR nac czelekedittit, mert czuda-  
latos léfzen az mit én czelekefzem te veled.

**T**e tarts meg az mit ma paranczoloc te né-  
ked. Imé én kiűzöm te előttd az Emor-  
rűst, Cananűst, Hitűst, Perizűst, Hiv-  
űst, Jébusűst. Meglátsád hogy \* szövefget

ne vűs annac az földnec lakofával az mely-  
re mégy, hogy te köztörted botrákzóafodra

ne légyen. Hanem az ő őltárokac elrontsá-  
toc, az ő bálványokat eltörűjűec, és berke-

ket kivágjátoc. Mert nem illic hozzád hogy  
idegen Isten előtt meghajoly, mert az UR-  
nac nevelből szű álló, és az borszűsűsagot né

15 Izenvedheti. d Megáld mondoc hogy szö-  
vefget ne szerez annac az földnec lako-  
sával, hogy mikor az ő isteneket rűztelűcn

paráznalkodic: áldozic az ő istenec, té-  
gedet el ne hitessen hogy egyél az ő áldozat-

16 tyában. Es ne végy az ő leányoc köztűl † fe-  
lefeget az te fűadnac, hogy mikor paráznal-  
kodnac az ő leányoc az ő isteneket követ-

17 ven, valamimódó azt ne miveilye hogy az  
te fiaid is paráznalkodgyanac azoknac iste-  
neket követven. Ne csinály magadnac ön

18 törtisteneket. Az pogácsáknac inepet c meg-  
tartasd hét napon egyél kovafznélkül való  
kenyereket, \* az mint megparanczoltam te

19 néked, bizonyos időn, tudniűlic Abib nevű  
hólnapba. Mert Abib hólnapba jöttel ki E-  
gyptumból. Valami az annyanac † mehet

20 megnyittya, enyim, és minden te barmod, //  
valamelly vagy az te tehenidnec vagy juha-  
idnac elsőfayzásánac mondatic. De az sza-

21 mátnac első vehetűc egy juhon válts meg, //  
hogy ha meg nem váltod, szeged meg az nya-  
kát. Az te fuid köztűl az elsőfűlűdteket

megválts, és senki \* űressen én előmben

22 jöyjön. Hat napon munkálkodgyal, heted

23 napon megfűzűnyűel, az szűntűlnac és ara-  
tűlnac idejűnais megfűzűnyűel. Az \* he-  
teknec innepűtis, f az gabona fengenec ara-  
tűlákori megfűzentellyed: az mezei gyű-  
mölcznec bétakarásánac innepűtis meg-  
szűzentellyed, minden ezfrendűbűec végűcn.

24 † Háromszor minden ezfrendűbűben, minden  
fűfűjű jelen légyen az UR nac, az Izrael Iste-  
nűnec előtte. Mert kiűzűm az pogányokat  
te előled, és megfűeűlűtem az te határodar:

25 Es senki nem kívűnsűya az te földedet, mi-  
kor felmenedűzűc hogy az te UR adnac Iste-  
nednec előtte megjelenűnyűel, minden ezfű-  
dűben háromszor. Az én áldozatomnac  
\* vűrűt ki ne ontsad, mikor az te házadban  
kováfűzű vagy, és az Hűfűtűc innepűcűnc

áldozatya ne maradjon te nálád reggelig.

26 Mindennec az † elűt, az te földedet az gyű-  
mölczűnec első fengűit, az te UR adnac Iste-  
nednec házába felvűgyed. " Ne fűzűd meg az  
gedelyet az ő annyanac teyűjűben. † Es mó-  
da az UR Mosefűnec: Ird meg ezeket az be-  
szűdeket, mert ez beszűde szerűnt tűrtű szö-  
vefűget te veled és az Izraelűc. Es lűn az

27 UR nac az Sinai hegyen † negyven eűjű nap-  
pal, keűyerec nem őrt vűzetűsem vűort, mikor  
az táblákra :: inű ez szövefűgnec beszűdeűt,  
amaz tiz beszűdeűket.

28 **E**S mikor Mosef az hegyrűl lefűzállana,  
c az Mosef kezűben valűnec pedig az bi-  
zűnűfűgűtűnec két táblái mikor a hegyrűl  
lefűzállana ) nem tudgya vala Mosefűc hogy az

29 ő ortzűjűnec bőre fűfűlűnec mivel hogy az I-  
stennel szűlűt vűlna. b Annakokaűrt mikor  
lűtta vűlna Aaron és az Izraelűc fia is Mosefűt,  
hogy az ő ortzűjűnec bőre fűfűlűnec, fűlűnec

30 vala ő hozzűmenni. De mikor az Mosefűc hű-  
nűja őket, hozzűműnűc, Aaron és mind  
az gyűlekezetnec fejedűlűmi, és szűlű ő vűlec

31 az Mosefűc. Az utűn az Izraelűc fia is mindnyű-  
jűn hozzű járűlűnec, kiknec megparanczolya  
32 mind azokat, az melyekrűl ő vűle az UR

33 szűlűt vala az Sinai hegyen. Miglen pedig  
elvégezte vűlna Mosefűc az vűlec való beszű-  
34 dűt, az ő ortzűjűjűra † fedetűt tűfűc vala.

35 Es mikor az Mosef UR eleibűn műgyen  
vala hogy vűle fűzűllana, elvefűzi vala ortzű-  
jűrűl az fedetűt mig kijűdűnec: Kijűdűnec pedig  
Isten elől, ugy mondgya vala meg az Izraelűc  
fia is, az mit nekű paranczolya vala az UR.

36 Mert mikor az Izraelűc fia is az Mosef ortzű-  
jűrűl nűzűc vala, láttyűc vala hogy fűnűc az ő  
ortzűjűnec bőre: Annakokaűrt az Mo-  
sefűc azt a fedetűt az ő ortzűjűjűra bűrűtűya va-  
la, míg nem az Isten eleibű menne hogy ő  
vűle szűlűna.

37 **XXXV. Rűfűz.**

Az Mosef aláfűzűlvűn az hegyrűl meg-  
mondgya az népűc az Isten akarsűtűjűt, ne-

ben, hanem ha Istenhez tűrűnec.

† Sup. 23. 16. f Pűnkűst inne-  
pűc és az sátoros  
innep. Nevez-  
tűc pedig az  
Pűnkűst napjűt  
hetec innepűc,  
mert Hűfűtűc  
istűn bűt hetec  
szűműlűtűc, és  
ugűjűlűtűc az  
Pűnkűstűc.

† Sup. 23. 17. Deut. 16. 16.

\* Sup. 23. 18. † Sup. 23. 19.

Deut. 26. 2. † Sup. 23. 19.

Leű: 23. 17. Deut. 14. 21.

B Az az, Ne vűgyűd az ál-  
dozatra míg teyűs, és nyűlűt,  
tudniűlic hetec  
napnac előtte.

† Sup. 24. 18. Deut. 9. 9. és 18.

: Sup. 31. 18. és 34. 1. Deut. 4. 13.

h Az Mosefűnec  
rűstűnec ortzű-  
jűjű példazűc az  
tűrvűnec  
űkűtűc, melyec  
az emberc el-  
nű fűc vűle bet-  
nec, mivel hogy  
az tűrvűnec be-  
nem tűlt betűc.

† 2. Cor. 3. 7. és 13. " Az Mosef or-  
tzűjűnec való fe-  
dűc, példazűc az  
omberekűc e-  
rűlűnec gyűrűlű-  
gokac, melyec  
miattűc mivel-  
hogy a tűrvűnec  
nű erűc, az a-  
lűttűc hogy az  
tűrvűnec betű-  
betűc, mely fedűt  
mind ec orűgűc  
rajűc vűgyű az  
Sűdűknac: rűvű-  
ken. Melly el nű  
vűtűc kűlűm-

ben, hanem ha Istenhez tűrűnec.

F

vezet szerint pedig paranczoltj nékiet az szö-  
barnac megfentelését. Amakutánna inti az  
Izrael fiait, hogy minden ember szabad akarattya  
szerint az ő jószágából marhajából ajándé-  
kót hozzon az Istennek, az szent hayléknac  
és minde hozzátartozó eszközkönet megczinál-  
lájára. Az nép azért ad ajándékot az Istennek  
házánc megépítésére. Azután inti Móses az  
mester embereket hogy csinálják meg mind az-  
okat az mellyeket Isten paranczolt.

**M** I K O R azért egybe gyűjtöt-  
te volna Móses az Izrael fia-  
nac egész gyülekezőtét, mő-  
da nékiet: Ezec az dolgot az  
mellyeket paranczolt az UR  
hogy czelekedgyétec. Hat  
napon tegyetec dolgot; minden heted nap  
pedig ti nektec szentlégyen, az UR nyugod-  
dalmanac szombattya. Valaki azon dolgot  
3. tétien, mególtette félc. Ne gerjesztetec tü-  
zet az ti házatokban az szombat napjan.  
4. Annakutánna szólá Móses az Izrael fia-  
nac egész gyülekezőténec, ilyen szóckal:  
Ez az dolgot az mellyet az UR paranczolt  
5. nékiet, ezt mondván: Vegyetec á ti jószág-  
tokból ajándékot az URnac, az kinec szí-  
ve t szabad akarattya szerint indúl, az adgy-  
on ajándékot az URnac, aranyat, ezüstöt,  
6. értzet. Kéc selymet, veres selymet, car-  
mafin színű selymet, fejér selymet, és kecz-  
7. ke szőrt. Kofoknac veresén festet bő-  
8. róket, borz bőróket, és Sirtim fát. Olayt vi-  
lágosítani, az kenetnec olajjánac, és az jó il-  
9. laté telnec aromákat. Sardonyx-köveket,  
foglalni való köveket az Ephodnac és az fő-  
10. pap mellén való ékeségnec. És az kic ti  
közűletnec bölczec, jójyenecc, hogy czi-  
11. nállják meg az mit az UR paranczolt. Tud-  
niilliec hayléköt, annac fátort és fedelét,  
gombjait, deszkáit, rúdait, ofzlopait, talpait.  
12. Az Izeneládát, annac rúdait, az kegyele-  
nec táblájával egybe, és az szőrnac supor-  
13. láttját. Az alztalt és annac rúdait, és  
minden szerizámát, és az szent kenyeretek  
14. hozváló edényeket. Az világosítani való gy-  
ertya tartót, és annac szővetneket, és világo-  
15. sítani való olajt. Az jó illatnec oltárát és  
rúdait, az kenethöz való olajt, és drága aro-  
mákból való illatot, és aytónac való supor-  
16. látot az hayléknac aytájára. Az egész len-  
égő áldozathoz való oltárt, annac értz ro-  
stét, rúdait és minden edényit, mofdót lá-  
17. bával egybe. Az tornáznac kárpitait, of-  
szlopait, talpait, és az tornáznac kapujának su-  
18. poráttját. Az hayléknac szegzeit, az torná-  
znac szegzeit, azoknac körelvel egybe.  
19. Szolgálathoz való ruhákat, hogy azokban  
szolgállyanac az szent haylékban, az Aa-  
ronnac szent ruháit, és az ő fiaiac ruhájo-  
kat, hogy azokban szolgállyanac az papi  
úrtben.

**K** Iméne azért az Izrael fiaiac egész  
gyülekezőtét az Móses elől. Es megére.  
minden az kit az ő szíve indita, és az kinec  
szabad akarattya vala, és hozánac ajándé-  
kót az URnac, az gyülekezetet hayléknac  
mivére, és annac minden edényinac mivé-  
re, és az szent oltózeteknec megczinálájára.  
21. Es aeljövén az férfiac az afzóni állatoc-  
22. kal egybe, az kit tudniilliec az ő szíve indi-  
tot, hoznac vala az afzóni állatoc kapczó-  
kölcifnec és a-  
kat, fülönfüggő ékeségeket gyűrőket, fűg-  
dakozaftnac  
gő öveket, és arany edényeket, minden  
férfiu pedig az ki ajándékot hoz vala, ara-  
nyat hoz vala az URnac. Es minden em-  
ber az kinec mié vala, vízfé vala ajándékot,  
23. két selymet, veres selymet, carmafin színű  
selymet, fejér selymet, keczke szőrt, kof-  
nac megveresítettet bőreit, borz bőróket.  
24. Minden az ki ezüstöt vagy értzet vízen va-  
la, azt adgya vala ajándékon az URnac, és  
valaki knél Sirtim fa találatoc vala, az vi-  
scie vala az Isten szolgálattya való haylék-  
nac szükfégére. Annakfelötte az kic az afz-  
25. zóni állatoc közzül bölczec valánac, ő ma-  
goc az ő tulaydó kezeccel fonánac, és aján-  
dékba felvivéc az mit fontac vala, mint két  
selymet, veres, carmafin színű és fejér sely-  
met. Azoc pedig az afzóni állatoc az kik-  
nec abban vala bölczeféggé fonánac kecz-  
26. ke szőrt. b Az fejedelmec pedig hozánac O-  
27. nyx köveket, foglalni való köveket az Eph-  
odnac és az Holénec. Aromakatis és olayt  
28. az lámpáshoz, az kenethöz, és az jó illatnec  
szerizámihoz. Minden férfiac és afzóni ál-  
29. latoc, az kiket az ő szívec indita hogy aján-  
dékot vinnénc az egész csinálmánac fel-  
éppítéléjert, mellyet az UR paranczolt vala  
Móses által, hogy éppitenénc, adánac sza-  
bad akarattyaikkól ajándékot az URnac  
az Izrael fiait.

**A** Ckor monda az Móses az Izrael fia-  
nac: Imé az UR nevezet szerint \* hivta  
az Befaléelt, az Hur fiaiac az Urinac fiát, az  
31. Judah nemzetféggéből. Es bétöltette azt  
Istennec lelkével, bölczeféggel, értelem-  
mel, tudománnyal, és minden mesterféggel.  
32. Hogy gondollyon mestertéges találmá-  
nyokat, és tudgyó mivelni aranyból, ezüst-  
33. ból, értzből. És tudgyon köveket foglalni  
az kőfogaló mesterféggé szerint, és tudgyon  
fát faragni, és minden tudományban mester-  
34. féggel mivelni. Annakfelötte ezzelis meg-  
ajándékozta hogy egyebekat tanithasson,  
mind ő, mind Aholiab az Ahifamánac fia,  
35. az Dan nemzetféggéből. Bétöltötte az ő el-  
méséket bölczeféggel, hogy tudgyanac min-  
dē mesterféggel mivelni, faragni, varrani, sző-  
ni, két selyemmel, veres, carmafin színű, és  
fejér selyemmel, és hogy talályanac és czi-  
nálljánac minden bölcz mesterféggé ékes  
találmánt. c Te azért Befaléel és Aho-  
liab, és minden bölcz férfiac, kiknec az UR  
adott

a Az Isten me-  
teségére való  
kölcifnec és a-  
dakozaftnac  
szép példája,

b Az Isten há-  
zánac építésére  
valaki mit  
adhat, kedves  
az Istennec: Igy  
mofdó valaki  
miben elő vi-  
hett az Anya-  
szent Egyház-  
nac dolgot, ked-  
ves az Istennec.  
\* Sup. 31. 2.

c Inti Móses az  
mester embere-  
ket, hogy hoz-  
zá kezgyenecc  
az Isten házánc  
czinálájára  
hozz.

† Sup. 25. 2.

adott bölczelést és értelmet, hogy tudgyác  
czinálni az szent hayléknac szolgálattya  
mellé való eszközeket, az mint az UR pa-  
ranczolta: Mind azokat cinállyátoc meg.

## XXXVI. Rész.

*Megciznállýac az mester emberet az  
szent hayléknac kárpitánac deszkáit, és súpör-  
láit.*



**H**ívá annakokaért Moses az  
Besaleelit és az Aholiabor,  
és minden bölcz férfiat, ki-  
nec szívébe az UR adot  
vala tudománt, valakit az  
ő szíve felindita, hogy oda  
menne annac az mivnec

megmivéléfere.

**E**s elvívéc Mofestól mind azt az aiaúde-  
kot, mellyet az Izrael fiaí hoztatc vala,  
az Isteni szolgálattá való szent hayléknac  
feleppitéfere. Mindazátal mégis minden  
nap szabad akarattýoc szerint vísznec vala  
ajándékor ő hozzája. Annakokaért eljő-  
vén mind azoc az bölczec az kie az szent  
hayléknac mivén múnkálodnac vala, az ő  
mivékról mellyet cinálánac vala. Szólá-  
nac Mofcsnec ilyen módon: Többet hord  
az nép ajándékba, hogy nem rént az men-  
nyi kell az mélyet paranczolt az UR hogy  
ciznállýunc. Megparanczoltá azért az Mo-  
ses, hogy megkiznállýac az táborban: Senki  
ezután lé férfiú se a szónállat ne hozzon a-  
jándékor az szent hayléknac mivére. Es il-  
lyen módon szúnéc meg az nép, hogy ne vin-  
netób ajándékor. Mert az egész mivnec  
elvégezélfere elég ajándékor hoztatc vala, an-  
nyita hogy felóttos vólna.

**A**z bölczec azért az kie az sátoron mi-  
léc vala, megkiznállýac az \* haylékot  
tíz kárpitból, víszfált fejér seiyemből, kéc,  
vetes, és carmafin színű seiyemből, Cheru-  
bimoknac képeivel azokat mesterfégefen  
megkiznállývén. Minden kárpitnac az hofz-  
sa húszonnyóltz síng vala, az síle minden  
kárpitnac négy síng vala mind egy mérté-  
ken valánac az kárpitoc. Es ötét az kár-  
pitnac egybe foglalác, az más rendbéli öt  
kárpitokatis egybe foglalác. Czinálánac  
kéc seiyemből szemeczkéketic az első kár-  
pitnac sízélén az melly feiól az másickal egy-  
be kellene foglalni, hasonlatos képpen tob  
kárpitoknac sízélén az melly felől más kár-  
pitnal egybe kellene foglaltni. Az első  
kárpitoc ötven szemeczkékét cinállánac, ha-  
sonlatos képpen ötven cinálánac az má-  
sic kárpitnac sízélén az hoított az másickal e-  
gybe kell vala foglaltatni, az szemeczkéc  
pedig úgy cinálánac vala, hogy egy más  
ellenébe vólnánac. Czinálánac ötven ar-  
any horgokatis, és azokba vetvén az sze-

meckékét egybe foglalác a kárpitokat, eg-  
gyiket az másickal, és ilyen módon lón egy  
13 sátor. Czinálánac † kárpitakat keczke  
szórbólis az haylékra való sátornac, tizen-  
14 egy kárpitoc cinálánac ilyen. Eggyic  
kárpitnac hofzsa harmincz síng vala, és  
mindé kárpitnac sízélésége négy síng, mind  
15 egy mértéken vólr az tizenegy kárpit. Es  
egybe foglalác külön az kárpitoknac ötét, és  
16 harát külön. Czinálánac ötven szemecz-  
kéketic az kárpitnac sízélén, az melly felől  
egybe kellene foglalni, ísmét ötven szem-  
meckékét cinálánac az másodic kárpit síz-  
lén az melly felől egybe kellene az másickal  
17 foglalni. Annakfélőtte ötven horgotis  
czinálánac az kárpitoknac egybe foglalá-  
18 ra, hogy egy sátor lenne. Czinálánac \* fe-  
deletis az sátornac, megvercsitetet kos bő-  
rókbólis, és azou fellyul cinálánac fedelet  
19 borz bőrókból. Czinálánac † álló desz-  
20 kákatis az hayléknac Sittim fából. Tíz  
síng vala eggyic deszkánac az hofzszulága,  
másfél síng pedig mindenie deszkánac az  
21 sízélésége. Mindenie deszkánac két czap-  
ja vala, mellyec egy más ellenébe rendeltet-  
tec vala mint az grádicsnac lépezői, illyen  
módon cinálánac az hayléknac minden  
22 deszkáit. Az hayléknac pedig dél felől  
való oldalára húsz deszkát cinálánac.

**E**s az húsz deszka alá negyven ezüst talpat  
ciználánac egy deszkánac két talpat, másic  
deszkánakis két talpat mindenie deszkánac  
24 az ő kettős czapja szerint. Hasonlatos  
képpen az hayléknac másodic oldalán észac  
25 felől cinálánac húsz deszkát. Es negy-  
ven ezüst talpat azoc alá, két talpat egy  
deszka alá, azonképpen más deszka alá is  
26 két talpat. Az hayléknac napnyugati síz-  
27 gelei felől, cinálánac hat deszkát. An-  
nakfélőtte két deszkát cinálánac az hay-  
28 léknac két szézeletire. Mellyec alól ket-  
tőfec valánac azonképpen mind az tetejéig  
kettőfec valánac, mellyec egy karikával  
foglaltattac vala egybe: écképpen czeleke-  
dénec mind az két szézeleten való deszkác-  
29 kal. Illyen módon nyóltz deszkác valá-  
nac, és azoknac tizenhat ezüst talpai, min-  
30 den deszka alatt két talpac. Czinálánac rú-  
dakatis Sittim fából, ötöt az hayléknac egy  
31 felől való oldalánac deszkáinac. Es öt rúda-  
kat az hayléknac másic oldalánac deszka-  
nac, és öt rúdat az hayléknac napnyugat  
32 felől való deszkáinac két szézeletire. Mind  
ezec között az középső rúdatat úgy ciná-  
lác hogy az deszkáknac középin, eggyic vé-  
gétől fogva mind az másic végéig általmen-  
33 Az deszkákat pedig arannyal bebúrítác, és  
azoknac karikáit aranyból cinálác, mel-  
lyeken általboczáttanac az rúdatat: az rú-  
34 dakatis pedig arannyal megbúrítác. Meg-  
ciznállýac az \* súpörláotis kéc seiyemből,  
vetes, és carmafin színű, és megvíszfált

† Sup. 26. 7.

\* Sup. 26. 14.

† Sup. 26. 15.

\* Sup. 26. 1.

\* Supr. 26. 32.

fejér selyemből, nagy mesterléggel ezinalác  
 azt Cherubimoknak képeivel megékesít-  
 35 vén. Es ezinalác annac négy ofzlopok-  
 kat Sittim fából, és azokat arannyal meg-  
 búritá, azoknac pedig az horgais arany-  
 ból valánac: és örténe az ofzlopoknak né-  
 36 gy ezüst talpakat. Megczinalác az hayléc  
 aytájára való † fuporlátotis, két, veres, car-  
 mašin szinű, és viszfázt fejér selyemből szé-  
 37 mesterléggel. Es annac öt ofzlopait, hor-  
 gaival egybe, és azoknac az ofzlopoknak  
 gombjait és övezetit arannyal bebúritá,  
 azoknac öt értz talpaitis megczinalác.

† Sup. 26. 36.

## XXXVII. Rész.

*Megczinallya az Befaleel az ladát, az asz-  
 20 talt, az gyertyatartót, az jó illat tételre való ol-  
 tart minden hozzá tartozó szerzőmóckale-  
 egybe. Az kenetec olajjait az jó illat tételre vá-  
 ló szerzőmóckal egybe, megczinallya.*

1 **M**egczinalá az Befaleel az \*  
 ladátis Sittim fából, har-  
 madfél sng vala az hofzfza,  
 az széle másfél sng, az ma-  
 2 galságais másfél sng. Es  
 bebúritá azt tiszta arannyal  
 mind belől, mind kivől, és ezinalá annac a-  
 3 rany coronát mind kőnyül. Es önteannac  
 négy arany karikát az négy szegeletire: eg-  
 4 gyc oldalára is kettőt, másikkrais kettőt. Cz-  
 inála rúdakat is Sittim fából, és megbúritá  
 5 azokat arannyal. Es bebúritá az rúdakat az  
 ládá oldalán való karikákba, hogy azoknál  
 6 fogva hordozhatnác az ládát. Megczinalá  
 az † kegyelemnec táblájatis tiszta aranyból,  
 harmadfél sng vala az hofzfza másfél sng az  
 7 szélelésege. Czinála két Cherubimokatis  
 aranyból merőn, az kegyelem táblájának  
 8 két végére. Eggyic Cherubot eggyic vé-  
 gére, az másikat az másic végére, az kegye-  
 lemnec táblájából veré ki az Cherubimo-  
 9 kat, az táblának két végén. Az Cherubi-  
 moc pedig kiterjesztetté vala az ő szárnyo-  
 kat fél felé, úgy hogy az ő szárnyokkal bé-  
 fedezné az kegyelem tábláját, és artzal e-  
 10 gybe valánac az Cherubimoc, úgy hogy néz-  
 néne az kegyelemnec táblájára. Megczin-  
 nálá az \* aszaltis Sittim fából, két sng vala  
 az hofzfza, az széle egy sng, magalsága más-  
 11 fél sng. Es bebúritá azt tiszta arannyal, és  
 12 ezinalá annac arany coronát kőnyül. Czi-  
 nálá egy arafinű széles pártázatot is annac  
 mind kőnyül, és az pártázon fellyül czi-  
 nálánac mind kőnyül coronát aranyból.  
 13 Önte négy arany karikákatis: mellyeket  
 14 ezinalá az lábainac négy szegeletire. Az  
 pártázon alól valánac az karikác, mellye-  
 15 keu az rúdot által kellene boczáni, ho-  
 gy az aszaltis hordozhatnác. Czinála rú-  
 dakatis Sittim fából, és azokat megbúritá

\* Sup. 25. v. 10.

† Sup. 25. 17.

\* Sup. 25. 23.

arannyal hogy azokon hordoznác az asz-  
 16 talt. Megczinalá az aszaltisra való eszkö-  
 ketis, tálait, temiénezőit, tisztítóit, és e-  
 17 zeknec fedeleit tiszta aranyból. Megké-  
 szíté az † gyertyatartót is tiszta aranyból, †  
 merőn veré az gyertyatartót: annac talpa,  
 mindenic ágá, tálaczkai, gombjai, és po-  
 18 hárkái mind ugyan azon egy merő aranyból  
 valánac. Annac hat ágai valánac az két ol-  
 dalán, egy felől is három ága, más felől is há-  
 19 rom ága. Három tálaczkác formáltattac  
 vala mondolánac formájára eggyic ágán,  
 gombjával és pohárkájával egybe: azon-  
 képpen a másic ágán három tálaczkác for-  
 máltattac vala mondolánac formájára,  
 gombjával és pohárkájával egybe, így czi-  
 náltattac vala az gyertyatartónac mind az  
 20 hat ágai, mellyec az oldalán valánac. Az  
 gyertyatartónac pedig szírán négy tálaczkác  
 valánac, mellyec mondolánac formájára  
 ezinalattac vala, és annac felőtte, gomb-  
 21 jai és pohárkái. Es mindenic két ága alatt  
 gomb vala, az másic két ága alatt más gomb,  
 az harmadic redé való két ága alatt is gomb  
 vala, tudniillc mind az hat ága alatt, mel-  
 lyec az gyertyatartónac oldalán valánac.  
 22 Azoknac gombjoc és szíroc az derekából  
 verettettec vala, mind az egész gyertyatar-  
 tó tiszta aranyból való egy verés vala.  
 23 Czinála abba hét szövetneketic és azoknac  
*hamvatifisztónac* állóit, kőpüt, tiszta a-  
 ranyból. Egy Talentum aranyból ezinalá  
 az gyertyatartót, minden hozzá tartozó  
 24 eszköccel egybe. Megczinalá az jó il-  
 lathoz való † óltartis Sittim fából: hofz-  
 25 fza annac egy sng, szélelésegeis egy sng,  
 négy szegű: magalsága pedig két sng vala,  
 26 ugyan azon fából valánac szarvaiis. Es bé-  
 búritá azt tiszta arannyal, tudniillc annac fe-  
 lit, az oldalait kőroskőnyül, és az szarvait:  
 és ezinalá kőnyül rayta arany coronát.  
 27 Kétkét arany karikákatis ezinalá az corona  
 alatt az két oldalán való két szegeletin, mel-  
 lyen által kellene boczáni az rúdot, ho-  
 28 gy azokon hordoznác azt. Es ezinalá rú-  
 dakatis Sittim fából, és azokat megbúritá  
 29 arannyal. Az szent kenetec \* olajjatis \*  
 megczinalá, és az aromakból való jó illa-  
 tot, patricariufnac mesterlége szerint.

† Sup. 25. 1.

† Sup. 30. 1.

\* Sup. 30. 22.

## XXXVIII. Rész.

*Megkésztiti az Befaleel az égő aldozat-  
 27 hoz való óltart, az mosdot, az oltartozó szer-  
 zőmóckalegybe. Az égő megczinallya Mo-  
 ses az aranyat, ezüstöt, értzet, mellyből mind  
 az égő mivét ezinalác, és megmondgya  
 mit ezinalác az aranyból, mit az ezüstből, és  
 mit az értzből.*

1 **M**egczinalá az egészlen † égő aldozat-  
 hoz való óltartis Sittim fából ót sng  
 vala

† Sup. 27. 2.

vala az hofizsa, ötving az széle, négyfzegü,  
 2 és az magassága három ving. Es csinála szar-  
 vakat az oltárnac, az négy fzegeletin, ugyan  
 azon fából voltac csinálva az szarvai: és azt  
 3 bábúrta értzvel. Annakfelötte az oltárnac  
 minden szerfzámít megczinála, fizekkeit, fize-  
 tóit, medentzeit, horgas velláit, szénhöz va-  
 4 ló serpenyőit: minden szerfzámít értzből  
 4 csinála. Czinála az oltárnac rostéltis értz-  
 ből, mint egy hálóit, melly annac az hégagá-  
 5 ban vala, az allyától fogva az középig. On-  
 te négy kanikákatis az értz rostélnac az négy  
 6 keat. Es csinála rúdakis Sittim fából, mel-  
 7 lyeker értzvel megbúrta. Es az rúdatat bé-  
 boczáta az kanikákba az oltárnac oldalain,  
 hogy azokon hordozná az, és hégáz ezi-  
 8 náia az deszkából. Megezinála az \* mof-  
 dótis értzből és annac lábátis értzből, az  
 9 alifzoni állatoknac tükörökéből. \* mellyec  
 nagy fereggel szoktanac vala gyülni, az gyü-  
 10 lekezet fatoránac aytaja eleibe. Az † torná-  
 ztotis megezinála, mellyec dél felől száz  
 11 ving kárpit vala az oldala, fejér vízfzált fe-  
 lyemből csinált. Azoknac húfz ofzlopai, és  
 12 húfz értz talpai, az ofzlopoknac horgai, és  
 13 azoknac kanikái ezüftből valánac. Elzac fe-  
 lől való oldalais száz ving kárpit vala, azok-  
 14 nac húfz ofzlopai, és húfz talpai értzből, az  
 15 ofzlopoknac horgai és kanikái, ezüftből va-  
 16 lánac. N ipnyugat felől való része pedig, öt-  
 17 ven ving kárpit vala, azoknac tíz ofzlopa, és  
 18 tíz talpa, az ofzlopek nac horgai és kanikái,  
 19 ezüftből valánac. Es az napnyugat felől való  
 20 része, ötven ving kárpit vala. Egy felől tizen-  
 21 ét ving kárpit vala, három ofzlop, és annac  
 három talpa, az tornázt aytajánac egyyic fe-  
 22 lén. Es más felől az aytajánac máhc felén  
 tizenöt ving kárpit, és azoknac három ofzlo-  
 23 pa, három talpa. Az tornázt nac mindé kár-  
 pitai kóróskörnyül, vízfzált fejér selyemből  
 24 csinált kárpitoc voltac. Az ofzlopoknac  
 talpai értzből voltac, azoknac gombjai és  
 25 kanikái ezüftből, az ofzlopoknac fejei ezüft-  
 vel búrítattac. Az tornázt nac pedig minden  
 ofzlopai ezüft veszföckel voltac öve-  
 26 dezve. Az tornázt nac pedig aytajánac su-  
 portáttya, szécp mesterfleggel, kéc, veres,  
 carmasin színü, és vízfzált fejér selyemből  
 27 csinált kárpit volt, mellyec hofizsa húfz  
 28 ving volt, az magassága pedig az szélére, öt  
 29 ságánac méttelkenent. Es azoknac négy  
 ofzlopai, és négy talpai értzből, horgai  
 30 ezüftből, az ofzlopok fejeinac búrítála mind  
 31 az kanikákkal egybe ezüftből. Az haylék-  
 nac pedig és az tornázt nac szegei értzből  
 valánac mind kóróskörnyül.  
 32 Zec az bizónlag rétel nec hayléká-  
 nac megfzámiláit réfeci, mellyec meg-  
 fzámlaltattac Mózes hagyatából az Aaron  
 pap fiánac Ithamar, e általa, hogy azokat

22 az Levitác örizné. Az Befaleel pedig az  
 Hur fiánac az Urinac fia az Judah nem-  
 zetfégéből való, csinálta mind azokat az  
 mellyeket paranczoit vala az UR Móse nec.  
 23 Es ó véle egyyüt az Aholiab az Ahifamach  
 fia, Dan nemzetfégéből való, ki bölez me-  
 ster vala faragásban, szövéshben, varrásban,  
 és mivelni kéc, veres, carmasin színü és fejér  
 24 selyemből. Mindeneftül b pedig az a-  
 b. Az szent hay-  
 rany az melly az szent helynec csinálá fara-  
 lékra költör  
 költ, mellyet az nép adot vala ajándékon,  
 arannac ezüft-  
 húfzonkilentz Talentum, kétfzáz har-  
 nec summaja.  
 minrzhar Sicius, az szent Sicius nac méttéke  
 Az Talentum-  
 ban pedig volt  
 25 szerint. Az ezüft pedig mellyet az gyüle-  
 kezet adot vala, fáz Talentum, ezer hét-  
 száz hetvenöt Sicius, az szent Sicius szerint.  
 26 Mindeca szemelly az melly megfzámlálta-  
 tot vala, az kitundüllie húfz négyzédős vol-  
 na és annál felyeb, kic \* hatfzáz három e-  
 zeren, ötfzázan és ötvenen valánac, adac  
 27 vala felfel Siciust, az szent Sicius szerint. Az  
 ezüft nec száz Talentumából önté az hay-  
 léknac deszkainac, és az suporiát ofzlopi-  
 nac talpat, száz talpat, száz Talentum-  
 28 ból, egy Talentumból egy talpat. Az ezet  
 hétfzáz hetvenöt Siciusból csinálac az ofz-  
 lopoknac horgait, és azoknac gombjait az-  
 29 zokból búrítac meg, az ofzlopokatis azok-  
 ból övedezé meg ezüft veszföckel. Az  
 értz pedig az mellyet ajándékon adac vala,  
 30 hetven Talentü, és két ezer négyfzáz Sicius  
 nyomó. Abból csinálac á gyüikezet haylé-  
 ka aytajánac talpait, az értz óltárt, az óltár-  
 31 bā való értz rostélt, és az óltárhoz való min-  
 den szerfzámokat. Az tornázt nac ofzlopi-  
 nac talpait mind kóróskörnyül, és az tor-  
 názt aytajánac ofzlopinac talpait abból czi-  
 nálac: annakfelötte az hayléknac és az tor-  
 názt nac minden szegeit kóróskörnyül.

*b. Az szent hay-  
rany az melly az szent helynec csinálá fara-  
lékra költör  
költ, mellyet az nép adot vala ajándékon,  
arannac ezüft-  
húfzonkilentz Talentum, kétfzáz har-  
nec summaja.  
minrzhar Sicius, az szent Sicius nac méttéke  
Az Talentum-  
ban pedig volt  
száz és hét-  
száz és hetvenöt Sicius, az szent Sicius szerint.  
font.*

*\* Num. 1. 46.*

\* Sup. 30. 17.  
 † Az afzszoni  
 állatoknac ar-  
 jándékokból  
 éntic az mof-  
 dót, kic egyebet  
 nem effira hat-  
 tac haro arál  
 vgy. értz. tü-  
 köreket.  
 † Sup. 27. 9.

XXXIX. Réfz.

Mezirja Mózes az Aaron óltézetinac elké-  
 fzetéjét, rudniüllie az Ephodnac, Hofennec, az  
 bővruhánac, az süvegnec és azon való ékefég-  
 nec, öv nec, az imagnásnac, és mind az egész  
 mivnec elvögezéjét.



1 Z kéc selyemből pedig, ve-  
 res és carmasin színü sely-  
 emből csinálánac óltözö  
 ruhákat az szent haylékbā  
 való szolgálatra: az Aaron-  
 nakis csinálánac szét ruhá-  
 kat az miat az UR megpa-  
 2 ranczolta vala Móse nec. Az † Ephodot † Sup. 28. 6.  
 3 csinálac aranyból, kéc, veres, carmasin színü  
 4 és vízfzált fejér selyemből. Mett arany-  
 5 ból lánákac verénec és azokból metelénec  
 vékony arany fonalokat, hogy azokat füzö-  
 nec közösleg á kéc selyé, veres, carmasin szí-  
 6 nü és fejér selyé közzé. Az Ephodnac vála-

1 it úgy csinálják hogy egybe illeszék, hogy  
 2 az két vége egybe kapcsolhatóak. Az  
 szorítóis mely az Ephodnac oldalán vala,  
 ugyan azon drága szerzfából volt mint az  
 Ephod: tudniük aranyból, kék, veres, car-  
 mafin színű, és fejtér vízfalt selyemből, az  
 6 mint az UR paranczolta vala Mózesnek.  
 Es minekutánna két Onyx kőveketis fog-  
 laltac volna aranyba, mellyeket peczét  
 metzónac mesterfégével metzettek vala  
 7 meg, az Izrael fiaiac nevec szerint. Hel-  
 hezteté azokat az Ephodnac kétvállára,  
 hogy az Izrael fiaiac nevekcnc emléke-  
 zetiért való kővec lennénc, miképpen az  
 8 UR paranczolta vala Mósesnek. Megkér-  
 zíté az † Hofentis szép mesterféggel mint  
 az Ephodot aranyból, kék, veres, carma-  
 9 sin színű, és vízfalt fejtér selyemből. Négy-  
 szegű vala és két szer az Hofen, egy arafz vala  
 10 az hofszfa, egy arafz az széleffégis. Es né-  
 gy rend kőveket foglalnac abba. Az rendi  
 pedig illyen vala: Sardius, Topafius, Carbū-  
 11 culus, az első rend. Az másod ic red: Smarag-  
 12 das, Saphirus, Jaspis. Az harmadic rend:  
 13 Lincunus, Achates, Ametistus. Az ne-  
 gyedic rend: Chriofilitus, Onichinus, Beril-  
 14 lus, mellyec mind aranyba foglaltattac va-  
 la. Az oc pedig az tizenkét kővec, az Iz-  
 raelnec tizenkét fiaiac nevec szerint ren-  
 deltetetec vala, és kömetzónac mesterfége  
 által megmetzertet vala minden ic az ő ne-  
 5 ve szerint, az tizenkét nemzetségnc ne-  
 6 ve szerint. Es csinálánac ez Hofennec  
 egy aranyú tekérvényes lántzokatis. tisz-  
 16 ta aranybol. Es minekutánna csináltac  
 volna két arany gombokat és két arany ka-  
 rikákat, az két arany karikákat foglalac az  
 17 Hofennec két szégeletire. Es foglalac az  
 két arany lántzot az Hofennec két szége-  
 18 letin való két arany karikákba. Az arany  
 lántzoknac pedig két felső végér foglalac az  
 két arany gombokhoz, mellyec az Ephod  
 19 vállánac első részén valánac. Czinálá-  
 nac más két arany karikákatis, mellyeket az  
 Hofennec más két szégeletire foglalánac,  
 az belső részénec szégeletire, melly vala az  
 20 Ephod fellyül. Hasonlatos keppen cziná-  
 lánac két aran, karikákat, mellyeket fogla-  
 lánac az Ephodnac elől való két oldalára  
 oda alá, egy más ellenébe, az holott az E-  
 21 phodnac szorítója vagyó az óvén fellyül. Es  
 kötéc az Hofent az ő karikáinál fogva az  
 Ephodnac karikáihoz, kék selyemből czi-  
 nált sínórtal; hogy az Ephodnac óvén fellyül  
 22 volna, es el ne valasztatné az Hofen az E-  
 phodtól, az mint paranczolta vala az UR Mo-  
 23 sesnek. Megczinálá az Ephod alá való \* bőv  
 ruhátis, melly mindenestől kék selyemből  
 24 szövettetec vala. Es annac az bőv ruhánac  
 középcin likatis czinála mint egy pántzelnac  
 minémü lika szokot lenni, és azt megkét-  
 25 szetécé hogy meg ne szakadna. Es annac

az ruhánac alsó peremjére czinálánac po-  
 magranát formájára való gombokat, kék,  
 veres, carmafin színű, és vízfalt fejtér sely-  
 25 emből. Czinálánac czengetyúketis tisz-  
 ta aranyból, és helhezteréc azokat az po-  
 magranát formájára czinált gomboc köz-  
 26 zé, az ruhánac alsó peremjére, kőnyúl. Egy  
 czengetyú és egy pomagranát, és ísmét egy  
 czengetyú és egy pomagranát az ruhánac  
 perémjén kőnyól, hogy abban szolgálná-  
 27 nac, az mint az UR paranczolta vala Mo-  
 sesnek. Ezekután czinálánac † ruhákat † Sup. 28. 39,  
 fejtér selyemből szövésnénc mesterfége sze-  
 28 rint, az Aaronnac és az ő fiaiac. Az füvege-  
 tis megczinálac minden ékeffégével egybe  
 fejtér selyemből, és az imegmásokatis vízfalt  
 29 fejtér selyemből. Az óvén vízfalt fejtér se-  
 lyemből, és kék, veres, carmafin színű se-  
 lyemből szép mesterféggel, az mint az UR pa-  
 30 ranczolta vala Mósesnek. Az szent coroná-  
 nac \* lánájatis megczinálac tiszta arany-  
 31 ból, és felmetzéc peczét metzónac mester-  
 fége szerint reá ezt: Szentlég az URnac. Es  
 vonánac abba kék selyemből czinált sínórt,  
 hogy azzal az füvegen fellyül kötéc, az mit  
 az UR paranczolta vala Mósesnek.  
 32 **E**Lvégezteté az ért az gyülekezet sátorá-  
 nac egész műve, mellyet az Izrael fiai  
 mind az szerint czinálánac az mint az UR  
 33 paranczolta vala Mósesnek. Es vivéc az sátor  
 Móshöz, mindé ahoz tartozó szerzfamo-  
 34 cka egybe, karikáit, tábláit, rudait, oszlopa-  
 it, és azoknac talpait. Az veres kos bő-  
 35 rből czinált kárpitotis, az borz bőrből czi-  
 nált kárpitot, és az szent hayléknac supor-  
 36 látyát. Az bizónságtételnc ládáját, annac  
 rúdait, és az kegyelemnc ládáját. Az asztalt  
 és annac minden edényit, és az szent kenye-  
 37 ret. Az tiszta aranyból czinált gyertyatartót,  
 annac szövemckit és minden szerzfámit, az  
 38 világoftitani való olayval egybe. Az szent  
 óltárt, az kenetnc olayjat, és az aromák-  
 39 ból czinált jó illatú állator, és az hayléc ay-  
 tajára való suporlátot. Az értzből czinált ól-  
 40 tárt, és annac értz rostélyát, rúdait, es mindé  
 edényit, az mesdót, és annac az talpát. Az  
 tornatznac kárpitait, oszlopaít, talpait, és az  
 tornat az ytajára való suporlátot, annac kő-  
 teleit, szégeit, és az gyülekezetnc sátorá-  
 41 nac minden szolgálatyára való eszközeit.  
 Az szolgálatyhoz való ruhákat hogy azokbá  
 szolgálnánac az szent haylékban, az szent  
 ruhákat az Aaron papnac, es az ő fiaiac ru-  
 42 hájokat, hogy azokban szolgálnánac az pa-  
 piti tiszben. Az miképpen paranczolta vala az  
 UR Mósesnek, ácképpen czinálac az Izrael  
 43 fiai mind az egész művet. Es mikor látra  
 volna Móses mind az egész művet mellyet  
 czináltac vala, és hogy mindenestül fogva  
 úgy czináltac volna á mint az UR paran-  
 czolta vala, megálda őket.

† Sup. 28. 15.

† Sup. 28. 39.

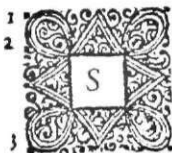
\* Sup. 28. 36.

\* Sup. 28. 37.

X L. Rész.

XL. Rész.

*Az ístennek paranczolatya szerint felállattya Mózes az sátor, és elrendel minden ahhoz való: az ístennek diczőség megjelene, és bé fedezzi az felhő az sátor.*



\* Ez szent Haylékot az bölcsek külömb-külob mével novozic, mis hayléknac, satornac, bizonyítétnac satoránac vagy hayléknac nevezic. Azót mondatie pedig bizonyítétnac satoránac, mert abban valónac az táblác melyec ísten akaratjáról bizonyítétnac szentel meg az ísten, és onnék részén vala bizonyítétnac az akaratyárvól.

1 Zóla pedig az UR Mofe-  
 2 nec, mondván. Az első  
 hóban, annac az hónap  
 első napján, állafid fel az  
 haylékot, az gyülekezete-  
 3 nec satorát. <sup>a</sup> Azután  
 vidd bé oda az bizonyíté-  
 4 tetel nec ládáját, és az láda eleibe vond fel az  
 5 satorlót. Azután vidd bé az asztalt és  
 6 azt rendeld el. Vidd bé az gyertyatartótis, és  
 7 gerjerd meg annac lámpásit. Es helhez-  
 8 teld az jó illatnac arany óltárát az bizony-  
 9 ítgétel nec Ládája előtt, az után vond fel  
 10 az hayléknac aytájára való satorlót. Az  
 11 után helyhezted az egészlen égőáldozat-  
 12 nac óltárát az gyülekezete nec satoránac aytá-  
 13 ja előtt. Az mosdót pedig helyhezted az  
 14 gyülekezete nec satorá közt, és az óltár kö-  
 15 zőt és azt tölt meg vízzel. Azután állafid fel  
 16 körös környül az tornázt, és az tornázt  
 17 aytáját satorlótól vond bé. Annakutánna  
 18 vedgy az kenetec olaját, és kéd meg az sá-  
 19 torot és valami abban vagy on, és ilyen módó  
 20 szenteld meg azt, és anac mindé szerzámít,  
 21 hogy szentelgyen. Megkenyed az egész-  
 22 len égő áldozatnac óltárátis, és annac min-  
 23 den szerzámít, ilyen módon szenteld meg  
 24 az óltárt hogy az óltár légyen szentelges.  
 25 Az mosdótis mind talpival egybe megken-  
 26 nyed, és úgy szenteld meg azt. Azután ál-  
 27 láfild Aaront és az ő fiait az gyülekezete sa-  
 28 toránac aytaja eleibe, és mosd meg őket víz-  
 29 zel. Es felöltöztevéen Aaront az ő ruhájá-  
 30 ba, megkenvéen ótet szenteld fél, hogy én-  
 31 nékem az papfágnac tisztben szolgállyon.  
 32 Az ő fiait is előállatván, óltózteld fel őket az  
 33 ő ruhájokba. Es kend meg azokatis mint  
 34 az ő atyok, hogy énnékem az papi tiszt-  
 35 ben szolgállyanac, és az ő megkenetése lé-  
 36 szen ő nékiec órócké való papfág, az ő után-  
 37 noc való knális.  
 38 Az mint azért az UR paranczolta vala,  
 39 amindenstől áképpen czelekedéc az  
 40 Mózes. Mert az másodice elztendónc \* el-  
 41 ső hónapján, az hónap első napján, felál-  
 42 latác az sator. Felemelé azért Móses az  
 43 sator, és minekutánna annac talpait rendel  
 44 helyhezrette volna, az deszkákatis felállat-  
 45 tá, az rúdákatis által boczátá azokon, ofzlo-  
 46 paitis felemelé annac. Azután felteríté az  
 47 haylékra az kárpitokból csinált sator, és

annac fedelétis fellyül reáteríté, az mint pa-  
 10 ranczolta vala az UR az Mofesnek. Az bi-  
 11 zonyítétnac táblaitis véven helyhezte-  
 12 tő az ládába, az rúdaitis az oldalán való  
 13 karikákba tété és az ládán fellyül helhez-  
 14 teté az kegyelem nec tábláját. Azután be-  
 15 vité az ládát az haylékba, és az satorlót  
 16 kiterjefzté az lada eleibe, hogy á bizony-  
 17 ítgétel nec ládáját bé fedezné, az mint az  
 18 UR paranczolta vala Mofesnek. Az asztal-  
 19 tis bévité az gyülekezete haylékba, és he-  
 20 lyhezte az az hayléknac észac felől való  
 21 részére az satorlótól kivől. Es az kenye-  
 22 reket elrendelé az asztalon az UR előtt az  
 23 mint az UR megparanczolta vala az Mofe-  
 24 nec. Es az gyertyatartót helyhezte az  
 25 gyülekezete nec satorában az asztal ellenébe,  
 26 az hayléknac dél felől való részére. Es an-  
 27 nac lámpásit meggyuytá az UR előtt, az  
 28 mint az UR paranczolta vala Mofesnek.  
 29 Az arany óltáratis helyhezte az gyülekezete  
 30 nec satorában, az satorlót eleibe. Es drága  
 31 aronákából való illator tón azon, az mint  
 32 az UR megparanczolta vala Mofesnek. Az  
 33 satornac aytájánac satorlótáytis felvoná.  
 34 Az egészlen égőáldozatnac óltáratis hely-  
 35 hezteté az gyülekezete nec satoránac aytaja elei-  
 36 be, és áldozéc azon egészlen égő és edele-  
 37 li áldozattal, az mint megparanczolta vala  
 38 az UR Mofesnek. Az mosdótis helyhezte-  
 39 té, az gyülekezete nec hayléka közt és óltár  
 40 közt, és azt megtölté vízzel hogy ab-  
 41 ból mosdánanac. Es mosfác vala abból,  
 42 Mofes Aaron és az ő fiait az ő kezeket és lá-  
 43 bokat.  
 44 **M**ikor bé akarnac vala menni az gyüle-  
 45 kezet satorába, és mikor az óltárhoz  
 46 akarnac vala menni az mint az UR megpa-  
 47 ranczolta vala Mofesnek. Azután felállatá  
 48 az tornázt az sator környül és az óltár kör-  
 49 nyül, és az tornázt nac aytájánac satorlótá-  
 50 ytáit is felvoná, és ilyen módon elvégezé  
 51 Mofes azt az egész a kórvtán.  
 52 **E**s befedezé az felhő az gyülekezete nec  
 53 satorát, és az UR nac diczőségé bétölté  
 54 az haylékot. Annýira hogy Mofes nem  
 55 meherne bé az gyülekezete nec satorába mi-  
 56 nekutánna á \* felhő elburította volna, mert  
 57 az UR nac diczőségé fedezé vala bé á sator.  
 58 Es mikor az felhő feltisztít vala az satoról,  
 59 az Izrael fiait kiindulván az ő helyekből, az ő  
 60 útokban előb menné vala. Ha pedig az  
 61 felhő el nem távozie vala, ókis nem menné  
 62 vala ki helyekből, mind az napig az mellyen  
 63 eltávozie vala. Mert az UR nac † felhője  
 64 vala az satoron nappal: értzaka pedig vala  
 65 azon tűz, az egész Izrael házanép nec lát-  
 66 tára, minden ő útokban.

\* Num. 9. 15.  
 1. Reg. 8. v. 10.

† Sup. 73. 22.  
 Num. 14. 14.  
 Deut. 1. 33.  
 Neh. 9. 19.  
 Psal. 78. 14.  
 és 105. 39.  
 1. Cor. 10. 1.

Mózes másodíj könyvének vége.



# MOSESNEC HARMADIC KÖNYVE, MELYET

Magyarol mondhatunc : az Levitáknac egyházi szolgalttyokrol iratott Könyvne.

## AZ LEVITICVS.

*Ez könyvben Moses igen keves időne.* historiáját foglallya bé, mert az kijöveteltől fogva, az másodice estendőne első holnapjánac első napjától fogva, az másice holnapnac első napjáig való lett dolgokat írja meg Exod. 40. v. 17. Num. 1. v. 1. Nevezet szerint pedig azokról ír, mellyec az Ceremoniakról való törvenre nézenc.

## ELSŐ RESZ.

*Megtaníttya az Isten Mosest, az égő áldozatoknac minémő állatokból kellyen lenni, és minémő móddal és rendtartással kellyen azokkal áldozni.*



**S**ZOLITA' az UR Mosest, és beszélie ő véle az gyülekezetenc sátorából, ezit mondván: Szóily az Izrael fiainac és paranczold meg nekic: Valaki ti köz-

zülerec az URnac áldozni akar, barmockal, ókróckel és juhockal áldozzéc.<sup>a</sup>

**H**A egészlen égőáldozattal áldozic ő: Hircg barmokból, himmal és éppel áldozzéc: Az gyülekezetenc sátoranac eleibe vigye azt szabad akarattya szerint.

<sup>a</sup> Az őtestamentombli áldozator soc sá-  
lecz völtac, mel-  
lyekről Moses ír  
kívülképpen  
ez harmadic

könyvben. Mellyec két részre osztathatnac. Mert először völtac olly áldozator, mellyeket sancta sanctorumnac vagy Sanctissimáknac, az az, felőtte igen szentségeknevezetűne, mellyekben senkinec nem völt szabad emni, hanem vagy az hogy mind megégetec, vagy azokból czac à papoknac völt szabad emnie. Illyenféle áldozator hat völt. Első holocaustum, mellyet mindereftől megégetec az oltáron, Levit. 1. Ez mellé való az Juge sacrificium, Exod. 29. 10. Mellyel mindennap reggel és estve kelleit áldoznioc. Másic, Sacrificium pro peccato & delicto, az tudatlanságból és az szantséindékből való bűnért, Levit. 4. 5. 6. Ezt magyarázza, Esaias cap. 53. Szent Pálus, Rom 8. 2. Cor. 5. Harmadic völt Minha, Mellyet lisztből, kenyérből, lepényekből, gabona szemékből, fából, borból, olajból csináltac, melly minden holocaustumnac melleste völt, Levit. 2. 6. Num. 15. 28. 29. Negyedic: Az papoc szentelése nec áldozattya, Lev. 8. Otődic, Az veres ünőne áldozattya, Num. 19. Mellyec hamvaiból csináltya vála az tisztulási ra való völt. Hatódic, Az borjánac és keczke baknac áldozattya, in die propitiationis, Levit. 16. Ezeket közönfés képpen nevezzéc engesztelő áldozatoknakis, nem hogy az Isten megengesteltet hetnéc barmoknac halálokkal, hanem miru: hogy példaztác vála az Mesiasnac áldozattya, mellyel ő h engesztelő áldozat Isten előtt az mi bűneinkért ninczen, mint az egész szent irás bizonyíttya. Más rendbéli áldozator völtac, mellyet nevezzéc Sacrificia Eucharistica vagy vulgaria, az az, hálaadó vagy közönfés áldozatoknac, mi velhogy azokból szabad vála emnie az áldozó személyekne. Illyan áldozat három rendbéli völt: Első, békeségne vagy hála adásnac áldozattya, lasí meg Lev. 3. 7. 10. Másic völt első szűlőttekne, első sengéne, dezmárac felvöltel Isten eleibe, az papoc táplálására. Exod. 13. 23. Dent. 13. Harmadic, az Hűsvet: báramnac áldozattya, Exod. 12. Mind ezec pedig nem egyéb végre rendeltetva val, hanem először, hogy az áldozatokban példaztatnéc az emberne romlott állapattya, és aznac az Jesus Christus áldozattya által való megéppülése. Másjuszor, hogy a papoc azokból tápláltatnának, kikne nem vála örökség az földön. Harmadszor, hogy azokkal az ceremoniakal minden pogányoktól elválasztatnának. Utolszor, hogy az áldozatke, vallásoknac szent eleire való igyekete: eknecc ugy mint sacramentomi voltakac. *Inc.*

En

*b Az áldozatra való baromnac az fejére ífűszó, és az fejére ífűszó, hogy az az megjelenté, hogy őc méltó voltának habilitra. Másfelől, hogy szűkölködne az áldozat nélkül, mely az ő búvákat elvenné.*

*c Az áldozatnak mindenestől egészen megégetése, mely rédbeli áldozatot bolcaust. amnac nevezé, az Jhésus Chriusnac egészen mindenestől fogva való megáldozását példának, ki mindenestől való volt, magát mi ériúnc megáldozta, mivel hogy más mindenestől egészen restben és lelekbé elvefűnc vala.*

4 **E**s az ő kezét tegye az égő áldozatra való baromnac fejére hogy kedves légyen 5 **I**stennec ő érette, az ő megtisztulására. Azután ölyve meg azt az tulkot az UR előtt, és az Aaronnac fiai az papoc, annac az vértét vévén, hintséc mind környül az óltárra, mely az gyülekezet sátoránac aytaja előtt 6 **l**éfszen. Annakutánna vonnya le az bőrt az egészlen égőáldozatra való baromnac, és vagdallya azt részekre. Es az Aaron papnac fiai gerjefűszenc tüzet az óltáron, és rakjanac fát az tűzre. Azután az Aaronnac fiai az papoc rendezlyéc el az tagokat, az fejét és az kóvérit az fákra, melyec rakattac az óltáron való tűzre. 9 **A**nnac béltis és szárait mosja meg vízzel, és ácképpen áldozza meg mint azokat az pap az óltáron egészlen égőáldozatul. **c** Ez tűzzel egészen megégettetet áldozat kedves illatú léfszen az UR előtt. 10 **H**ogy ha pedig valaki vagy keczkéc- 11 **H**og akar valaki áldozni egészlen megégetendő áldozatot, himmal és éppel áldozzéc. Es ölyve meg azt az óltárnac észac felől való óldalánac az UR előtt, és az Aaronnac fiai az papoc hintséc annac az vértét az óltárra mind környül. Es eldarabolván azt részekre az fejével és kóvéfível egybe, redtellye az pap azokat az fákra, melyec rakattatnac az óltáron való tűzre. 13 **A**z béltis és szárait mosja meg vízzel, és áldozza meg mind azokat az pap megégetvén az óltáron égő áldozatul. Es az URnac kedves illatú tüzes áldozat léfszen. 14 **H**ogy ha pedig valami madárral akar áldozni valaki egészlen megégetendő áldozatot, gerlitzéckel vagy galambockal áldozzéc. Melyet az pap az óltárhoz vivén, és megtekeritvén az fejét szakaszza meg az nyakár, és égessé meg az óltáron, minekutánna annac vértét kiboczátya az óltárnac óldalrára. Es minekutánna annac begyit kivévén minden rútságával egybe, vetédi azt az óltár mellé napkelet felől, az hamúnac helyére. Es azt meghasítágya szárnyaival egybe, úgy hogy egy mástól el ne szakaszza az tagoczkákat, égessé meg az pap azt az óltáron, az fákon fellyül, melyec az tűzön vadnac: Egészlen tűzzel megégettetet kedves illatú áldozat ez az UR előtt.

II. Rész.

*Az áldozatoknac másodíc neméről mellé, es Minhanac nevezte, melyec három neme volt: Az első volt ezac semlye lisztből. Az másic, kementzében, serpenyőben, és rosteljon sütdt lepenből vagy pogácsából. Az harmadic ny gabona fónec magvából, melyec mellett volt só, olaj, temienc, és bor.*



**M**ikor pedig valamely ember Minhat akar áldozni az URnac, semlye lisztből áldozzéc, és arra óntsón olajt, és temienc tegyen helyül reája. **a** Es vigye azt Aaron fiaihoz az papokhoz, és az pap vegyen egy marockal az semlye lisztben az olajjal egyetembe, az temienc pedig mind elvegye, és égessé meg az óltáron emlekezetec okáért, ez tűzzel megégetet áldozat kedves illatú léfszen az UR előtt. **Az** mi pedig megmarad ez áldozatra való ajánlékban, az Aaroné és az ő fiaié légyen, ez szentséges áldozat léfszen az URnac tüzes áldozati közétt.

*a Az Minhanac első neme, mely ezac semlye lisztből való volt.*

**H**ogy ha pedig az Minhat kementzében semlye lisztből futót kováfsz nélkül való olajos lepényec, vagy olajjal megkét kováfsz nélkül való pogácsac. Ha pedig az te áldozatod, serpenyőbő főzött Minha léfszen, olajjal megégettetet kováfsz nélkül való semlye lisztből légyen. Szaggald darabokra azt, minekutánna olajjal meggyelited; es így Minha léfszen ez. **Ha** pedig az te áldozatod rostélyon sütdből léfszen, olajjal meggyelitetet semlye lisztből légyen. Es ezekből csináltatott ajánlékot vigyed az URnac, és azt az papnac beu-

*b Az Minhanac másic rendo vagy neme, mely kementzében, és serpenyőben, és rosteljon sütdből való volt.*

**9** tartván, vigye azt az pap az óltárhoz. Es **az** áldozatban végyen az pap ez eledeleire való áldozatból sőt kévén az emlekezette való részac, és égessé meg azt az óltáron: tűzzel megégettetet jó illatú áldozat ez az UR előtt. **Az** mi pedig megmarad ez áldozatra való Minhaból, Aaroné és az ő fiaié légyen: szentséges áldozat léfszen ez, az URnac tüzes áldozati közétt.

*\* Hogy Istennec áldozatban sőt kévén az emlekezette való részac, és égessé meg azt az óltáron: tűzzel megégettetet jó illatú áldozat ez az UR előtt. Az mi pedig megmarad ez áldozatra való Minhaból, Aaroné és az ő fiaié légyen: szentséges áldozat léfszen ez, az URnac tüzes áldozati közétt.*

**M**inden Minha melyet az URnac ajánlékozotoc kováfsz nélkül való legyen: mert semmi kováfsz és mézet nem áldozhatoc az URnac, az tüzes áldozatoc közétt. **Az** gyümölcsz nec első lengein ec áldozati közétt, félvihetitec azokat az URnac, de az Minhanac áldozatyában az óltárra nevigyed hogy abból jó illatú áldozatot szereznel.

*azért az só ad izt az élénc. az onképpé mindodohatoc az URnac, az tüzes áldozatoc sinc ugy kedves neki his az ő igeja szerint nagyon. Vagy azt jelont Isten hogy ugy léfszenc Isten óldt kedves áldozatoc ha sz-nec szövetségénc fava, mindé te áldozadba kevénságival egybe megéldtök*

**Az** Minhanac pedig mindenféle áldozatyát sóval megózzad: es az te Minhaból soha el ne marágyon az te Istened szövetségénc fava, mindé te áldozadba kevénságival egybe megéldtök

*szent igejenc az óldt kedves áldozatoc ha sz-nec szövetségénc fava, mindé te áldozadba kevénságival egybe megéldtök*

**H**a az te gabonánac ségejéből akar sz Minhat áldozni az URnac, az tűznél lénc. megfűszaraztott ny gabona fejkéből áldozzá **c** Harmadic és az tellyes gabona fónec megtört gabonánac az Minhaból áldozad az te gabonánac lengzéből nec Minháját. Tölts olajt reája, tegy te-mijént reája, Minha ez. **Ilyen** módon áldozzéc az pap, az megtört gabonánac jó illatúval, az olajjal, és egészlen az temiencnel: tüzes áldozat ez az UR előtt.

*szent igejenc az óldt kedves áldozatoc ha sz-nec szövetségénc fava, mindé te áldozadba kevénságival egybe megéldtök*

III. Rész.

*Az hálaadó áldozatokat minémű móddal és 17  
rendvel kelljen áldozni.*

1 **H**ogy ha hálaadó áldozat léf-  
szen valamely embernek  
áldozatya, ha az ő öreg  
barmai között áldozic, akár  
hímmel akár nősténvel: ép  
barmot vigyē az UR eleibe.

2 Es tegye az ő kezét az ő áldozatjára va-  
ló barmának fejére, és az győlekezetrenc sá-  
tora előtt öllye meg azt, és az Aaronnac  
fiai az papoc öntséc annak vérét az óltárra

† *Exod. 29. 12.*

3 mind környül. † Annakutánna az pap ál-  
áldozzéc tüzésáldozatot az UR nac, ez há-  
láadó áldozatból, tudniillie annak á bar-  
omnac kóvérit, melly az bélin vagyon,

es egézfien az kóvérit melly az béli kó-  
4 zótt vagyon. Annakelőtte mind az két ve-  
sécjé, és az kóvérséget, melly az veséken va-  
gyó és melly az baromnac bélin vagyon, és

\* *Exod. 29. 5.  
Inf. 6. 12.*

5 vel egybe végye el. Es\* égéséc meg mind  
azt az Aaronnac fiai egézfien égőáldozat-  
túl, az fákön mellyec az tüzre rakattat-  
tac: tüzés és jó illatú áldozat ez az UR e-  
lőtt.

6 **H**ogy ha pedig valaki apró baromból  
akar áldozni az UR nac hálaadó áldo-  
zator, akár him akár nőstény léfszen az, ép és  
7 maculanélkül való légyen. Ha juhból  
léfszen az ő áldozatya, áldozza azt az UR e-  
8 lőtt. Es tegye az ő kezét az ő áldozatjára-  
nac fejére, azután öllye meg azt az győleke-  
9 zet: sátoránze előtte, és az Aaron fiai öntséc  
annak vérét az óltárra mind környül. An-  
nakutánna áldozzéc az UR nac ez hálaadó  
áldozatból tüzésáldozatot, tudniillie, annak  
kóvérit, a az farkát egézfien, mellyet az  
háta gerezdí végénél vágjon el, az hátsá-  
hoz ragadot kóvérit, és minden kóvérit melly  
10 az béli hóz ragadot. Es az két veséit, az  
veséken és az bélin való kóvérrrel egybe, és  
az máj kőrit való kóvérséget, mind az ve-  
11 séivel egybe elvegye. Es azt égessé meg az  
pap az óltáron, tüzésáldozatnac † eledele  
az UR nac előtte ez.

\* *Vagy így: Az  
farkat melly  
az ő háta ge-  
rezdihöz ra-  
gadot.*

† *Inf. 21. v. 6.  
3. 17. 21. 22. és  
cap. 22. v. 25.*

12 **H**ogy ha pedig valaki keczkével ál-  
dozic, áldozza azt az UR előtt. Es te-  
13 gyé az ő kezét annak fejére, es öllye meg azt  
az győlekezetrenc sátorá előtt, és öntséc az  
Aaronnac fiai annak vérét az óltárra kör-  
14 nyül. Annakutánna áldozzéc az ő ál-  
dozattyából tüzésáldozatot az UR nac: tudni-  
illie az kóvérit, melly az bélit befedezi, és  
15 melly az béli hóz ragadot. Annakelőtte  
az két veséit, az kóvért melly az veséin va-  
gyon, és melly az bélin vagyon, és az májja  
mellet való kóvért, mind az veséi-  
16 vel egybe elvegye. Mellyeket az pap égésf-

sen meg az óltáron, tüzésáldozatnac jó illa-  
tú eledele ez az UR előtt. Minden kóvérség  
az UR élégyen. <sup>b</sup> Ez órócke állandó szer <sup>b</sup> *órócke vale-*  
tártás légyen minden lakó helyetekben az ti *macmondgyac*  
utánnatoc valóknál, hogy \* *ferami kóvért*  
es vért meg ne egyetec. *az Sídec az ho-*  
*szú időt melly*  
*szólásnac mod-*  
*gya az magya-*  
*rokialis vagyó,*

IV. Rész.

*Tudatlanság ből esít bűnökért való áldozat-  
okrol, tudniillie ha az Pap, az egész győlekezet, loknac mondgya*  
*fejedelem, vagy az község között valaki vétke- az áldozatokat*  
*zendic. Ez Caput bizonságot teszzen arról, hogy azokra nézve,*  
*az Isten házában mindenkor eleitő fogva, az ő melljéket azok*  
*Testamentumbannis ez tudomány hirdettetet példaznac va-*  
*hogyninczen Isten előtt szemel, válogatás, ha la-*  
*nom keáves ő előtte minden az ki ő hozzá meg-\**  
*tér. Gen. 9. 4.  
Inf. 7. 26. és 17.  
10.*

1 **Z**ola ísmét az UR Mózesben, mód-  
2 **S**zólly az Izrael fiaimac, ezt  
mondván: Éia valamely ember vét-  
3 kézendic az Istenec paranczolatit  
ellen, olly vétkekel mellyeket nem kell  
ezelekedni, és az paranczolatoc között val-  
amellyiknek tilalma ellen ezelekedendic.

4 **M**int: <sup>a</sup> Ha az ki papjá kenettettét vét-  
kezendic, és azzal okot adand az nép nec  
romlására: hozzon az ő bőnejert az mellyet  
ezelekedet az UR nac, egy ép tulkot bűnért  
5 való áldozatra. Es vigye az tulkot az győ-  
lekezet satoránac aytaja eléibe, az UR elei-  
be, és tegye az ő kezét az tuloknac fejére, és  
6 az tulkot öllye meg az UR előtt. Esve-  
gyen az megkenettett pap az tuloknac vé-  
rében, és vigye bé azt az győlekezetrenc sá-  
7 torába. Annakutánna mártsa az pap az ő  
ujjat az vébe, és hínsfen abból kétfiz az  
ur előtt sanctu. omnac suporláltya előtt.

*a Az fő papnac  
tud. n. ar. s. g. b. l.  
esett véskéjert  
való áldozat,*

8 **E**s tegyen az pap abban az vetben, az jó il-  
latú óltár nac szarvára az UR előtt,  
melly óltár vagyon az győlekezetrenc sá-  
9 torában: Az vérc az tobbit össe az egő-  
áldozatnac óltár nac fundamentomára,  
melly az győlekezet haylékánac aytaja e-  
10 lőtt vagyon. Annakutánna az tuloknac,  
mellyet az bűnért való áldozatra vitt fel,  
minden kóvérit vegye el, tudniillie az bélen,  
11 es az bél kóruul való kóvérfegert. Az két  
veséjé is azokó való kóvérséggel egybe, az  
béli hóz való kóvérséget: és az melly kóvért  
az mája mellet vagyon, mind az veséivel é-  
12 gybe elvegye. † Miképpen az hálaadó  
áldozatnac tulkából veszic: és azokat égessé  
meg az pap az egézfien égő áldozatnac ól-  
13 tárán. Az tuloknac pedig bőré, és az hú-  
14 sat, fejével és lábával vegye bélit és gané-  
15 ját. Es mind az egézf tulkot vigye ki az  
táboron kivól tizra helre, az hova az ál-  
dozatnac hamuját töltic: és égessé meg azt  
rakásfán tüzcel, ott égessé meg az hova az  
hamvat töltic.

11 <sup>b</sup> *Hogy*

**Az egész Izrael fiainak tudatlanságból esett vétkeikről való áldozat.**

**H**ogy ha pedig az Izrael fiainak egész gyülekezete vétkezendic, és az gyülekezendenc az URnac valamelyic paranczolatya ellen, melyet nem kellett volna czelekedni, annyira hogy méltó legyen büntetése. Mikoron megudatc az bűn az mellyet czelekedet az paranczolat ellen: Az gyülekezet vigyen tulkot bűnért való áldozatra az gyulekezettnc látora eleibe. Es az gyulekezettnc vénei vésée az ő kezekt az tuloknac fejére az UR előtt, és ölyvec meg azt az UR előtt. Annakutánna az válaiztatot fő pap vigyen bé annac az tuloknac véreben az gyulekezettnc látorába. Es bémátván az pap az ő ujját az vére, hantsen az vérben hétízter az UR előtt, az suporlatnac előtte. Annakelőtte abban az vében tégyen az óltárnac szarvárais melly az UR előtt az gyulekezettnc látorában vagyon: az után az vérnc többit töltse az égőáldozat óltárnac fundamentomára, melly az gyulekezettnc látoranc aytaja előtt vagyon. Az tuloknac pedig mindé kövérít vegye el, és égessé meg az óltáron. Es mindeneftől fogya úgy czelekedgye azzal az pap, mint az ő maga bűnéjért való tul'ockal, és megfiszittya az gyulekezettnc az pap és megboczáttatic nédökic. Kivigye az tulkot az táboron kívől, és megégessé azt, miképpen megégette az első tulkot. Az gyulekezettnc bűnéjért való áldozat ez d

**H**A fejedelem vétkezendic, és az URnac az ő paranczolatya ellen czelekedendic valamit, melyet nem kellett volna czelekedni, és vétkezendic tudatlanságból. Vagy pedig más mondotta meg nékie az bűnt az mellyet czelekedett, vigyen áldozatra egy ép maculanélkül való keczke bakot. Es tegye az ő kezét az baknac fejére, és ölyvec meg azt ott a helyen az holott megfoktatc ölni az egészlen megégetendő áldozatra való barmot, az UR előtt bűnért való áldozat ez. Es vegyen az pap az áldozatra való baromnac véreben az ő ujjával, és az égőáldozatnac óltárnac szarvárais tegye azt, a többit az vérnc töltse az égőáldozatoknac óltárnac fundamentomára. Kövérít pedig mind égessé meg az óltárot, mint az háládó áldozatnac kövérít: és ácképpen megfiszittya azt az pap az ő bűnértől: és megboczáttatic nékie.

**H**ogy ha pedig az földnecc népe közül valamelyik köz ember vétkezendic, és az URnac valamelyic paranczolatya ellen valamit czelekedendic, melyet né kell czelekedni, és vétkezendic. Mikor megfiszittya az bűnt az mellyet czelekedett, vigyen áldozatot az ő bűnéjért egy nőstény kecskét éppet és maculanélkül való lőt. Estegye az ő kezét az bűnért való ál-

dozatnac fejére, és ölyvec meg azt az bűnt, és az holott az égőáldozatra való barmot megfoktatc öltetni. Annakutánna vegyen az pap annac véreben az ő ujjával, és tegye az égőáldozat óltárnac szarvárais, az vérnc többit töltse az óltárnac fundamentomára. Azután vegye el minden kövérít, mint szoktatc az háládó való áldozatnac kövérít elvenni: és azt égessé meg az pap az óltárot, jó illatú áldozatul az URnac. Ecképpen tisztítsa meg azt az pap, és megboczáttatic annac. Ha pedig juhott vilzen az ő bűnéjért való áldozatra, nöstén és éppet vigyen. Es kéztét tegye annac a bűnért való áldozatnac fejére, és ölyvec meg azt azon helyen, az holott az pap megfoktatc ölni az egészlen megégetendő áldozatra való barmot. Annakutánna vegyen az pap annac véreben az ő ujjával, és tegye az égőáldozatnac óltárnac szarvárais, az vért pedig mindeneftől töltse azon óltárnac fundamentomára. Az után vegye el mindeneftől az kövérít, mint elvevenc a háládó áldozatra való juhanc az kövérít, és égessé meg azt az pap az óltáron jó illatú áldozatul az URnac: Ecképpen tisztítsa meg azt az embert az pap az ő bűnértől az mellyet czelekedett, és megboczáttatic nékie.

V. Rész.

*Arra való törvénytől, az ki fész barattyánac karomlását elhaltatya. Azután, az tisztátalan állatoknac illetéjséről való tisztátalanságból való esküvesérről, és az istennek szételtettetett állatoknac elvételejért való áldozatokról.*

**A** valamely ember vétkezendic, az az, Ha hallotta a kármómló beszédet, és ő bizonyág lehetne hogy hallotta, vagy hogy bizonygyal tudgya: Ha meg nem mondgya azt, annac az bűnnc büntetését hozdozza. Vagy ha valaki illet valami tisztátalan állatot, akar tisztátalan vadnac, akar valami tisztátalan állatnac, akar tisztátalan feregvec holt tettér, és azt nem tudnája, tisztátalan lészén, és vétkezett. Vagy ha ület az embernecc akarmi tisztátalanságát, mellyel megfetteztetic, és azt né tudta, hanem az után érterte meg, vétkezett. Vagy ha az ember eskefzic, az ő szájából kifszálstván hogy gonofzt vagy jót czelekedic, az szétit az mint az ember szokot esküvéssel hitelen szólnani, és azt nem tudná, hanem azután vötte észébe, hogy valamelyic beszédében vétkezett. Ez ölyvec ember, mivel hogy valamelyic beszédében vétkezett, szükség hogy megvállya azt, az miben vétkezett. Azért vigyen áldozatot az ő

**Nem azért monigya ezt hogy az papnac hucnalmában völte volna az bűnből való megfiszittas, vagy hogy az barmomnac áldozatya valakic az bűnből megfiszittos volna, mert ez az isten tisztít meg az bűnből, hanem azért, mert szolgáit völt az áldozatban az melly az Christusnac tisztító áldozatya példadta.**  
**d** Az Sidoban így vagyon: Az gyulekezettnc bűnnc, az az, az gyulekezettnc bűnéjért való áldozat.  
**e** Az Izraelfejedelemnecc tudatlanságból esett vétkejéért való áldozat.  
 \* Exod. 29. 38. etc.  
**f** Valamely köz embernecc tudatlanságból esett vétkejéért való áldozat.

bűnejért az URnac, az ő bűnejért mondom az mellyel vétkezett, egy nőltény juhot a-  
ragy keczkét az ő nyájából, az ő bűnejért,  
és tisztítá meg őert az pap az ő bűnéből.

7 **H**Ogy ha ninczen arra való ereje hogy  
juhot vagy keczkét vihetne áldozatra,  
vigye az ő bűnejért való áldozatra két ger-  
litzét vagy két galamb fiakat az URnac, az  
eggyikét az bűnért való áldozatra az mási-  
kat egészen megégetendő áldozatra. Es vi-  
gye azokat az paphoz, és először áldo-  
zat meg azt az melly az bűnért való ál-  
dozat, és annak az fejét az nyac czigájánál  
melle meg, úgy hogy elne szakasztá az fe-  
jét az derekától. Es az bűnért való ál-  
dozatnac vértében hintsen az óltár oldalára, és  
az vértenc az többit nyomja ki az óltár fun-  
dametómára. Bűnért való áldozat ez. \* Az  
máikat egészen égessé meg égőáldozatúl,  
úgy az mint szokás, és ilyly módó megti-  
titya az pap az embert az bűntől az mel-  
lyet czelekedett, és megboczáttatic néki.

\* Sup. 1. 14.

11 **H**Ogy ha arrats ninczen ereje hogy két  
gerlitzé fiat, vagy két galamb fiat vi-  
gyen áldozatra: Vigyen áldozatra az, az ki  
vétkezett, egy Epha femlye lisztenc tized  
részét: ne tegyen ához olajt, se pedig temi-  
ént, mert bűnért való áldozat. Mellyet mi-  
kor az paphoz viszen, az pap vegyen abból  
egy tejllyes marockal, az embernecc Isten e-  
lőtt való megemlekezetiért, és égessé meg  
azt az tűzön, hogy legyen tűzesáldozat az

13 **U**R előtt. Bűnért való áldozat ez. Igy  
tisztítá meg az pap az embert az ő bűnéből,  
mellyel vétkezett valamelyikben az az bű-  
nőc között, és megboczáttatic néki. Az  
lisztenc maradéka legyen az papé, \* mint  
az Minhánc maradéka.

\* Sup. 2. 3.

14 **A**Zután szóla az UR Mofesnec, és mő-  
da: \* Havalaki vétkezendic tudat-  
lanúl, elvévén valamit azokban mellyec az  
URnac szenteltetec: Vigyen áldozatot az  
ő vétekéért az URnac, tudniillic, egy ép  
kost az ő nyájából, az mint az pap bő-  
czüllí az kárt, az szent helynec az ő Sielusa  
szentint, hogy legyen az, az vétekért való ál-  
dozat. Es az mit vétkezett, tudniillic, ho-  
gy az Istenec szenteltettét elvette, azt  
megfizesse, annakfelötte ótód részt tegyen  
hozzája, és adgya azt az papnac. Igy az pap  
megtisztitya azt az bűnért való áldozat ál-  
tal, és megboczáttatic néki.

a Az Isten tiszte-  
ségére rendel-  
tetett állatok-  
ban vagy jese-  
gekben vala-  
mit megszártani  
vagy ellopní, és  
más idegen do-  
logra fordítani,  
mindékor bűn-  
voit.

17 **H**Ogy ha valamely ember vétkezen-  
dic, b és czelekedendic valamit az UR  
paranczolat ellen, mellyet nem kell czele-  
kedni, és ezébe nem vötte, jóllehet bűnös  
legyen, és az ő bűnejért méltó legyen bün-  
tecséfte: Vigyen az ő nyájából egy szep-  
lőnélkül való kost az ő bűnejért való áldo-  
zatra az paphoz, ához képest az mint az pap  
bőczüllí az embernecc bűnért, és tisztítá  
meg az pap az embert az ő vétkéből, mel-

b Az az, ha el-  
nem kopt az I-  
stenec szentel-  
tetésien, de az  
szent dolog el-  
ven más helyen  
re kezec.

lyet czelekedet tudatlanságból ezébe azt  
nem vévén, és megboczáttatic nékie.  
Bűnért való áldozat ez, mivelhogy az UR  
ellen vétkezett völt.

V I. Rész.

Mimódon kellyen az szabad akarat szorint,  
és tudva való bűnért áldozni. Mint kell az e-  
gészlen megégetendő áldozatot áldozni. Mint  
kellyen az Minhánt áldozni: Mint kell az pappá  
kemettetnec áldozni és az bűnért való áldo-  
zatis minemű rendszertással kellyen áldozni.



Zóla ísmét az UR Mofes-  
nec, s-monda. Mikor a a Soha femmi  
valamely ember vétkezé- időbe nem von-  
dic, és gonofságot czele- ta meg Isten az  
kedendic az UR ellen, tud- ő kegyelmességét  
niillic, Ha megtagadgya az eléfett bűn-  
feiebaráttányanc nála letört pénzét, vagy sóktól, sőt ez ca-  
hogy kereskedésben való tártalágra feleba-  
rátyától pénzt nem vött, vagy ha megta-  
radgya hogy erővel, és patvarral nem vötte  
el má:nc marhájár: Vagy ha elvesztett  
marhát talál, és azt megtagadandgya, va-  
gy valami dologért hamislan † megeske-  
szándékú, este-  
fzic, melly dologot az emb:rbűnnélkül nem  
czelekedhetett. Mivelhogy azért bűnt  
tört és vétkezett, mind azt az mit erő hata-  
lommal vött el, vagy álnoksággal czalt el,  
mind pedig az nála letörtet, mellyet meg-  
tagadott völt, mind az elveszett és megta-  
hált marhát, adgya meg. Akar milgyven  
az min megeskutt völt hamislan, fizesse † Num. 5. 6.  
meg azt az mit ért: és aüakfelötte az mar-  
hánac ótód része mit tenne, azt fizesse an-  
nac az kijé á marha vélt, azon napó az mel-  
lyen az ő bűnértől vallást téfzen az bűnért  
való áldozat által. Az ő bűnejért való ál-  
dozatra pedig vigyen az URnac az ő nyájá-  
ból egy ép kost az paphoz, az bűnnec bő-  
czüje szentint, hogy az bűnért azt megál-  
dozza. Es igy tisztítá meg az pap azt az  
UR előtt, és megboczáttatic ő néki, mind  
az á mit czelekedett, és az miben vétkezett.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

12 **A**Zután vesse le azt az ruhát, óltózzac más  
ruhába, és vigye ki az hamvat az táboroa  
kivől tisztá helyre.

12. Az

*b* Az Isten óltáron az áldozathoz való tűznek soha sem egyjél sem zappal nem kellet megalunni, hanem az szüntelen kellett fával táplálni mivelhogy melyből szallor tűz volt az, és nem volt szabad idegen tűzet odavinni.

12 *b* Az tüzet pedig mely az óltáron vagy ó tápiállác az óltáró, el ne alúdygéc, hanem gondot viselleyen az pap reája, hogy minden reggel égjé az fa az óltáron, és mindé egfzlen megégetendő áldozatot arra rendellyen, és azon áldozzéc hála adásra való kövérségeketis. Az tűz szüntelen tápláltáséc fával az óltáron, és ne hadgyác elalunni.

14 **E**Z pedig az Minhánc törvényé: Az Aaron fia nac akar mellyé áldozza azt UR előtt az óltáron. Es vegyen az Minhánc semlye lútrében egy tellyes marokkal: azonképpen az olaybannis vegyen: az temént pedig mely az Minbán vagy on, mindentől elvegye, égessé meg az óltáron: annac 15 fűsti, kedves illat az UR előtt. Az mi pedig az Minhára való lútrben marad, az Aaron és az ő fia i egyéc meg, kováznélkül való pogáczáknban egyéc meg az szent helyen, az gyulekezet tornáztában egyéc meg azt.

17 Ne süséc azt kovázzsal, mert nékic adtam azt hogy ó részec légyen az én tűzes áldozatimból: szentséges állat meg az mint á

18 bűnért és vétekért való áldozat. Az Aaronac fia i közzül, czac az férfiac egyéc azt. órócké való szertartás légyen ez az ti útánoc valóé közt, az UR nac tűzes áldozati felől, Valami illetédi azokat, szenséges légyé.

19 **S**Zóla ismét az UR Mofes nec, és monda:

20 Ez az Aaronac és az ő fia nac áldozattyóc, mellyet az Ur nac áldozzanac mindenkör mikor valamely ó közzülóc felszenteltetic: egy Ephá semlye lútr nec tized részec Minhánc áldozattyára, melly nec felét reggel, felét este áldozza. Serpenyőbe olayjal főzze meg, szépen felhoyjagozva vigye fel, és az megfött Minha darabokat áldozza az UR nac jó és kedves illatúl.

22 A melly pap az Aaron helyébe az ő fia i közzül megkenettetic ó helyébe, az mivellye ezt: órócké való szertartás légyen ez, es az mindentől megégettéc. Mert az pap Minhájánac mindentől meg kel égettetni, né kel abban semmit megenni.

24 **S**Zóla ismét az UR Mofes nec, és monda:

25 **S**zóly az Aaronac és az ő fia nac, czet mondgyad: Ez légyen az bűnért való áldozatnac törvénye, az melly helyen megfzoktác ólni az egfzlen megégetendő áldozatra való barmot, azon helyen óllyéc meg az bűnért való áldozatnac barmát, mert szentséges az. Az melly pap áldozza az bűnért való áldozatot, az egyé meg azt, á szent helyen egyé meg, az gyulekezet sátoránac tornáztában. Valami annac az áldozatnac húsát éti, szent légyen, és ha annac vértében valami az ruhájára esic valakinec, az az ruhánac részéc az mellyre az vér esett, mossá meg az szent helyen. Es az földi fazekat, az mellyben azt főztéc, eltörjéc, hogy ha pedig étté fazéc léjend, megva-

27 **S**zóly az Aaronac és az ő fia nac, czet mondgyad: Ez légyen az bűnért való áldozatnac törvénye, az melly helyen megfzoktác ólni az egfzlen megégetendő áldozatra való barmot, azon helyen óllyéc meg az bűnért való áldozatnac barmát, mert szentséges az. Az melly pap áldozza az bűnért való áldozatot, az egyé meg azt, á szent helyen egyé meg, az gyulekezet sátoránac tornáztában. Valami annac az áldozatnac húsát éti, szent légyen, és ha annac vértében valami az ruhájára esic valakinec, az az ruhánac részéc az mellyre az vér esett, mossá meg az szent helyen. Es az földi fazekat, az mellyben azt főztéc, eltörjéc, hogy ha pedig étté fazéc léjend, megva-

26 **S**zóly az Aaronac és az ő fia nac, czet mondgyad: Ez légyen az bűnért való áldozatnac törvénye, az melly helyen megfzoktác ólni az egfzlen megégetendő áldozatra való barmot, azon helyen óllyéc meg az bűnért való áldozatnac barmát, mert szentséges az. Az melly pap áldozza az bűnért való áldozatot, az egyé meg azt, á szent helyen egyé meg, az gyulekezet sátoránac tornáztában. Valami annac az áldozatnac húsát éti, szent légyen, és ha annac vértében valami az ruhájára esic valakinec, az az ruhánac részéc az mellyre az vér esett, mossá meg az szent helyen. Es az földi fazekat, az mellyben azt főztéc, eltörjéc, hogy ha pedig étté fazéc léjend, megva-

27 **S**zóly az Aaronac és az ő fia nac, czet mondgyad: Ez légyen az bűnért való áldozatnac törvénye, az melly helyen megfzoktác ólni az egfzlen megégetendő áldozatra való barmot, azon helyen óllyéc meg az bűnért való áldozatnac barmát, mert szentséges az. Az melly pap áldozza az bűnért való áldozatot, az egyé meg azt, á szent helyen egyé meg, az gyulekezet sátoránac tornáztában. Valami annac az áldozatnac húsát éti, szent légyen, és ha annac vértében valami az ruhájára esic valakinec, az az ruhánac részéc az mellyre az vér esett, mossá meg az szent helyen. Es az földi fazekat, az mellyben azt főztéc, eltörjéc, hogy ha pedig étté fazéc léjend, megva-

28 **S**zóly az Aaronac és az ő fia nac, czet mondgyad: Ez légyen az bűnért való áldozatnac törvénye, az melly helyen megfzoktác ólni az egfzlen megégetendő áldozatra való barmot, azon helyen óllyéc meg az bűnért való áldozatnac barmát, mert szentséges az. Az melly pap áldozza az bűnért való áldozatot, az egyé meg azt, á szent helyen egyé meg, az gyulekezet sátoránac tornáztában. Valami annac az áldozatnac húsát éti, szent légyen, és ha annac vértében valami az ruhájára esic valakinec, az az ruhánac részéc az mellyre az vér esett, mossá meg az szent helyen. Es az földi fazekat, az mellyben azt főztéc, eltörjéc, hogy ha pedig étté fazéc léjend, megva-

29 karjác és vízzel megmossác. Az papi nemzetben, czac az férfiac egyéc még azt: szentséges állat az. Valamely bűnért való áldozatnac verében bévisfz nec az gyulekezet nec sátorába az bűnec az szent helyen való eltörlesére, azt meg ne egyéc á papok is hanem tűzzel megégettéc.

## VII. Rész.

*Az vétekért való, és az hála adó áldozatoknac megáldozásoknac rendtartásáról. Az vértéc és kővértéc megéttéc eltarvoztatása felől való törvényről. Az Papoknac az hála adó áldozatból való részecről.*



1 **E**Z légyen az vétekért való áldozatnac törvénye. Az melly helyen fzoktác mególni az egfzlen megéttécő áldozatra való barmot, ugyá ott óld meg az vétekért való áldozatnac barmát: Annac pedig vértéc hintsed

2 az óltárra kőróskörül. Mindentől pedig annac kővértéc megáldozzad, az farkátis, es á melly kővér az belt befedezi. Az két veséjetic és azokon való kővértéc, melly az

3 bél mellet vagyon: és az mayja mellet való kővér hártját, mind az veséivel egyé elvegye.

4 Es égessé meg azokat az pap az óltáron egó áldozatúl az UR nac, vétekért való áldozat ez. Az papi nemzetben czac á férfiac

5 egyéc azt, az szent helyen egyéc meg, mert szentséges állat. Mint az bűnért való áldozat, ugy legyen az vétekért való áldozatis, mind az két rendbéli áldozatnac ugyan

6 azon egy regulája légyen. Az papé légyé, az ki azt megáldozta. Az egfzlen égó áldozatot pedig, az melly pap áldozza, annac á

7 baromnac bőre az mellyet megáldozot az é légyen, tudni illic az melly pap azt megáldozta. Ismet minden Minha mellyet kementzében sütnec, és az mellyet serpenyőben vagy rostélyon kezfitenec, az papé légyé az ki azt áldozza. Annak felotte minden olayjos vagy száraz Minha, Aaron fia i

8 légyen, mint egyjéké ugy az másiké.

9 **E**Z pedig az hála adó áldozatnac törvénye, mellyet az UR nac áldoznac: Ha hála adásért áldozic valaki, az hála adásánc áldozattyával egyjüt, áldozzéc kováznélkül

10 való olayjos lepényeker, és olayjal megkét pogáczákat, és serpenyőben megtrattott semlyeből való pogáczát, az olayjal gyorott lepényekkel egybe. Az hélések nec kivólc kovázzos kenyeretis vigyé az áldozatra, az ó jó

11 előmenténec hála adó áldozattyával egybe. Es mind ezekből áldozzanac az UR nac egy

12 kéyeret, mellyet ó előtte felémelyenec, és az

legyék az papé, az ki az hálá adásta való áldozatnac véreét elhinti. Az jó előmenetelért való hálá adásta áldozattyának húsát, ugyan az áldozatnac napjan megegyéc, senki abban ne hadgyon reggelig. Hogy há fogadásból, vagy szabad akaratból vagy on az áldozat, az melly napon áldozza azt valaki, azon napon megegyéc, az mi megmarad benne másod napon egyéc meg. Az mi pedig annak az áldozatnac húsában tovább maradna, harmad napon tűzzel égetésé meg. Mert ha valaki az jó előmenetelért való háláadó áldozattyának húsábá ejendie harmad napon, nem lézen kedves az á ki áldozta azt, és attól nem veszi az UR jó nevén, utálatos lézen az áldozat, és valaki ejendie abban, az ó bűnénec büntetését hordozza. Es azt az húst, az melly valamí tisztátalan állatot illetend, meg ne egyéc: hanem tűzzel égesse meg: ez kóvól az háláadó áldozatnac húsát, minden az ki tisztáza az papoc között eheti szabadon.

20 Mert valaki ejendie az háláadó áldozatnac húsában, melly az UR é, tisztátalan léven, az olyan ember kigyomlálatie az ó nemzetségének népe között. Mikor valaki illet valamí tisztátalan állatot, akar tisztátalan embert, akar tisztátalan barmot, vagy akar mit az mi utálatos volna, a nakuránna ezic á háláadó áldozatnac húsában, melly az UR é, kigyomlálatie az az ember az ó nemzetségének népe között.

21 Szóla ímért az UR Mósefnec, és monda. 22 Szóly az Izrael fiainnac, ezt mondván: Az ókór nec, az juh nec és az keczkénec semmi kóvéri meg ne egyétec. <sup>a</sup> Az meghólt állatnac és az vadtól megfaggatott állatnac kóvériél élhetec akár mi külső egyéb szükségekre, de semmiképpcu azt meg ne egyétec. Mert valaki megajendi affle állatknac kóvéri, az mellyekből az ember tűzzel megeméztendő áldozatot léreze, az az ember az ki azt megajendi, kigyomlálatie az ó nemzetségének népe között. <sup>b</sup> Hafonlatos képpen semmi vért meg ne egyétec az ti lakó helyetekben, se madárnac, se baromnac véreét.

23 Valaki megajendi valamí vért, bizonyára az az ember kigyomlálatie az ó nemzetségének népe között.

24 Szóla ímért az UR Mósefnec, és monda. 25 Szóly az Izrael fiainnac, ezt mondván: Az ki az UR nac áldozic háláadó áldozattal, ó maga vigye az UR nac az ó áldozattyát: tudni illic, az hálá adásta való áldozatot.

26 Az ó maga tulaydon keze hozza az UR nac tüzes áldozattyára való: tudni illic az kóvéri az szegyevel egybe: Az szegyet ázért, hogy az UR előtt megajgattáséc. Annakuránna az pap égfelic meg azt az kóvéri az óltáron, az szegye pedig légyen az Aaroné

27 és az ó fiaié. Az job lapotzkájatis az hálá

adó áldozatra való baromnac, az papnac adgyátoc hogy azt felemélye. Az ki az Aaron fiai között az háláadó áldozatnac véreét és kóvéri megáldozza, azé légyén annak az baromnac job lapotzkája.

28 Mert az megingattat szegyet, és az felemelj job lapotzkát kiválasztottam az Izrael fiainnac háláadó áldozattyokból: Es adtam az Aaronac és az ó fiainnac óröcke megállandó végezes szert. Es az megkenetett Aaronac, es az ó megkenetett fiainnac részec az UR nac tűzzel megeméztendő áldozatból, az naptól fogva, mellyen paranczolta az UR hogy szolgáljánac az papi tisztben az UR nac. Melly rézít paranczolt az UR hogy nékie adnánac az Izrael fiai, az melly naptól fogva megkenec őket Móses óröcke való rend tartas szert, minden ó utánnac való kóvéri.

29 Es az égészen megégetendő áldozatnac, az Minhanac, az bűnért, és az véreket való áldozatnac, az papoc szentelénec áldozattyannac, és az háláadó áldozatnac törvénye. <sup>d</sup> Mellyet paranczolt az UR Mósefnec az Sinai hegyen az hegyen az melly napon paranczolta az Izrael fiainnac, hogy áldoznánac néki az Sinai hegy nec fuztájábá.

## VIII. Rész.

Aaronac és az ó fiainnac az papi mekoságra való felszentelések nec ceremoniáiról.

1 Zóla az UR Mósefnec 2 módván: Vegyed az Aaronac és az ó fiait ó velegyeteembe, és az óltözeteket, az kenet nec olajját, és bűnért való áldozatra egy tulkot, két kóvokot, és egy kóvafataltá kenyereket. Es mind az égész fokaságot gyuíts egybe, az gyülekezet satorannac aytaja eleibe. Es acképpén czelekedéc az Móses az mint az UR paranczoltavala néki: és gyüle mind az égész fokaság az gyülekezet satorannac aytaja eleibe. Akkor monda Móses á gyülekezet nec: Ez az dolog mellyet az UR paranczolt czelekedéni. 3 Es előálltván Móses Aaronac és az ó fiait, megmosá őket vízzel. Es felsóltztetvén Aaronac az szoros ruhába, bővövedezé ötet az óvel, és azon fellyül reádván az bőv selyérut, az Ephodotis reájaadá, es bővövedezvén az Ephodhoz való övel, megzorítá ötet. 4 Es az Ephodó fellyől feltövé az Hofmet, es abba tövé az Urimot és az Thumimot. Annakuránna feltövé az fejébe az süveget, és elől á süvegen fellyől tövé az arany lánát, az szent coronat, az mint paranczolta vala az UR Mósefnec. 5 Vövé Móses az kenet nec olajjátis, és megkené az szent helyeket minden benne valóval egybe, hogy megszenteléc azokat. Es meghinté az

\* Semmikövért nem volt szabad megennie az Izrael fiainnac, melly törvény mivel hogy Ceremoniáit törvény volt, és az Móses országához való volt, az ért mirket keresztényeket nem kötelez, kik nec szabad mindent megennie háláadó fála. Tim. 4. b Hólt állatot és vadaktul megfaggatott állatot nem szabad volt emnie az Stáoknac. c Semmi állatnac véreét nem volt szabad megennie az Stáoknac, melly törvény minket keresztényeket nem kötelez, kic az Móses Ceremoniáitul Christusban megfagad. Itanc. Gal. 3. 4.

† Exod. 29. 27. etc.

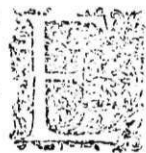
d Innet nyilvan kétséget hogy az melly napot vanaték áldozatoc voltac az ó testaménumban. 1. égészlen megégetendő áldozat. 2. Minhan. 3. Hálá adásta áldozatty. 4. Bűnért. 5. Tudatlanságból eszt véreket való áldozat. 6. Papoc szentelénec áldozatty.

zal az óltárts hészter, és megkené azt minden hozzátartozó szerszámokkal egybe, az mozdotis megkené az talpával egybe, hogy azokat megszentelné. Az Aaron fejére is tölte az kenetec olajában, és megkené őtet, hogy megszentelné őtet. Azon képpen előállatá az Aaron fiaitis, és felöltözteté azokat is az óltóztetekbe, és béovodzé őket az óvel, süvegetis tón fejekbe, az mint az UR paranczolta vala az Mósesnek. Azután előhoza egy tulkor, az bűnert való áldozatra, és az Aaron az ó fiaival egybe az bűnert való áldozatnac fejére tövé az ó kezét. Es minekutánna azt megölté volna, az Móses annak vérébé tón az ó ujjával az óltárnac fázvaira mind körül, és megtisztitá az óltárt, az tób vért tölté az óltárnac fundamētómára, hogy megszentelné azt minden bűnök ből való megtisztulafia. Azután vóvé mind azt á kövérséget melly annak az bélin vala, és az májja mellet való kövérséget, mind az két veséjét és azoknac kövérséget, és megégeté az táboró kivól: \* az mint az UR paranczolta vala Mósesnek. Azután előhozá az egészlen megégetendő áldozatra való koft, és Aaron pap, és az ó fiai tévé az ó kezeket annak fejére. Mellyet minekutánna megölt vólna, á Móses hinté annak az vérét az óltárra kóróskörnyül. Es az koft részekre vagdalván, megégeté Móses az fejét, az tagait, és az kóvérit. Minekutánna megmošta volna vízzel az bélit és az lábait, écképpen megégeté Móses mind az egész koft az óltáró. Az UR haragjánac megengesztelésénec tűzzel egészlen megégetteté jó illatú áldozattya ez: † az mint az UR paranczolta vól az Mósesnek. Azután előhozá az másic koftis, az papoc szentelésénec áldozattya való koft, és tévé az Aaron és az ó fiai az ó kezeket annak fejére. Mellyet mikor megölt vólna, vón Móses annak az vérében, és megkené az azal az Aaron job fulénec gombáját, és job kezénec és job lábánac nagyobbic ujját. Eldóallatá az Aaron fiaitis, és azoknac job fulóknec gombáját, és job kezeknec és láboknac nagyobbic ujját megkené az vérrel, az után az tób vért tölté Móses az óltárra mind környül. Es minekutánna vótte vólna annak az kóvérit, az farkát, és egészlen az bélin való kóvérit, és az májja mellet való kóvérit, és az két veséjét kóvéritvel egybe, és az job lapotzkáját. Es az kováfztalan kenyereknec kosarából, melly az UR előtt vala, mikor vótt vólna egy kováfz nélkül való lépént, és egy olajos bélest, és egy pogáczát, raká mind azokat az kosuac hóvére, és az job lapotzkájára. Es mind ceket az Aa-

ronnac és az ó fiainnac kezekre rakván, azokat az UR előtt vélec megingattatá. Azután elvénc azokat az ó kezekből, megégeté azokat az óltáron égóáldozatul: Az papoc szentelésénec jó illatú áldozati czece, mellyec az UR nac tűzzel megégettetec. Elvóvé pedig Móses annak az szegyét, mellyet az UR előtt megingata, melly az Móses réfze lón az megszentelésénec áldozattya ből: \* az mint az UR paranczolta vala Mósesnek. Annakutánna Móses vón az kenetec olajjában, és az vérben melly az óltáron vala, és meghinté azokkal Aaron és az ó ruháit, az ó fiait, és az ó fiainnac ruháikat ó véle egygüt: Es écképpen megszentelé Aaron és az ó ruháit, az ó fiait, és az ó fiainnac ruháit ó véle egygüt. Azután meghagyá Móses Aaronnac, és az ó fiainnac: Főzzétec meg ez kosnac húsát az gyüleketec sátoránac aytaja előtt, és ott egyétec meg azt; és ez † kenyeret, melly az megszentelésénec kenyernec kosarában vagyon, miképpen megparanczoltam, ezt mondván: Aaron és az ó fiai egyétec meg azt. Az mi pedig megmarad ez húsban és az kenyérben, tűzzel égésétec meg. De az gyüleketec sátoránac aytaján kivól ne mennyetec heted napig, mind az napig, mellyen bétellyesédnec az ti megszentelésteknec napjai. Mert hét napokon izenteli meg az UR az ti szolgálattoct. Az miképpen ma czelekedett, azonképpen paranczolta az UR hogy czelekedgyúnc, az ti megtisztulástok ra. Azért az gyüleketecnec sátoránac aytajánál egyétec éyjel és nappal heted napig, és szorgalmatofon megtartsátoc az mit az UR paranczolt megtartani, hogy megnehallatoc, mert így paranczolta nekem. Az Aaron annakokaért és az ó fiai, mind ácképpen czelekedénec, az mint az UR nekic paranczolta vala az Móses által.

IX. Réfz.

*Minekutánna Aaron felfzentelésé vólna, az ó tisztiböz hozá a kezé, és áldozic mind magáért, mind á köségért. megáldgya az népet megjelonic nékic az Urnac áczsósége, mert mennyet tűz égeti meg az áldozatokat, melly tűzes nagy szorgalmatofüggal megőrizte az papoc, és azt soba sem nappal sem éyjel el nem hattac alanni, hanem fivól szüncelen tápláltac azt, melly ismét az Salomon idejében mint az Sido Doctioroc mongyáé, azután az Babyloniai fogásnec idején mindenestől megszünec.*



I Snyóltzad napon, szólitá Móses Aaron és az ó fiait, és az Izraelnec véneit. Es monda Aaronnac: Végy egy gyermekédit timót bűnert való áldozatul.

\* Exod. 29. 14.

† Exod. 29. 18.

\* Exod. 29. 26. Sup. 7. 33.

† Exod. 29. 32. Infr. 24. 9.

dozatra, és egy koszt, egészen megégetendő  
 áldozatra: mellyec éppcc legyenne: és azo-  
 3 kat vigyed az UR eleibe. Az Izrael fiaina-  
 kis szöly, ezt mondván: Vegyetecc egy kecz-  
 ke bakot bűnért való áldozatra, és egy ezs-  
 4 rendös borjút és juhot éppeket, egészen  
 megégetendő áldozatra. Es egy ökröt és  
 5 két, hogy azt hálaadó áldozatul megál-  
 dozzatoc az URnac: és olayjos Minhát.  
 Mert ma az UR megjelenic ti nékcec. Mi-  
 nekutánna azért megszerzettéc volna az  
 6 mellyeket Mózes paranczolt vala, vivéc a-  
 zokat az gyülekezet fátora eleibe, és mind  
 az egész fokafag előjövén állának az UR  
 7 eleibe. Es monda Mózes: Ez á dolog mel-  
 lyet az UR paranczolt, megczelkedgyétec  
 azt és megjelenic nékcec az URnac diezó-  
 8 sége. Es monda Mózes Aaronnac: Jöy i-  
 de az óltárhoz, és előszert z te bűnödért  
 9 való áldozatodat, és az te egészen megé-  
 getendő áldozatodat áldozzad meg, magad-  
 nac és az népncet tisztuláára. Az után ké-  
 10 szíts el az népncet áldozattyátis, és az ó  
 megtisztulásokért áldozál, az mint az UR  
 11 paranczolta. Az Aaron annakokaért az  
 óltárhoz járúlván, mególc az ó borjújár,  
 12 az ó bűnejért való áldozatra. Es az Aa-  
 ron fiait hozzájá vivéc annac az vérét, és  
 az ó ujjait abba mártván, tón abban az óltá-  
 13 rár szarvaira, az többit az véncet tölté az  
 óltár fundamentomára. Az kővérit ped-  
 14 dig, az veseit, és az mayja mellett való kő-  
 vérit megáldozá az bűnért az óltáron: az  
 15 mint az UR néki paranczolta vala. Az  
 hátar pedig és az bűnért, megégeté az tábo-  
 16 ron kivől. Az után mególc az ó egészen  
 megégetendő koszt: kinc mikor az Aa-  
 17 ron fiait elővittéc volna annac vérét, elhin-  
 té azt az óltár környül. Hasonlatoskép-  
 pen minckutánna az kosnac tagait és fejét  
 18 elővittéc volna néki, hogy azokat megál-  
 dozná: Minekutánna megmosá annac  
 19 béli és lábait, megégeté azokat egészen  
 az óltáron.  
 20 **A** Zután kezdé az kösségncet áldozattyá-  
 hoz, és előszert vóvé az népncet bűn-  
 encet áldozattyáért való bakot, mellyet meg-  
 ólvén, megáldozá az bűnért, † mint előszert  
 az ó bűnejért való áldozatot áldozta vala.  
 16 Az után előhozá az egészen megégetendő  
 17 áldozatra való barmokatis, és megáldozá  
 azokat az szokás szerint. Az Minhátis e-  
 lőhozá, és abból egytelles marockal vé-  
 18 vén megégeté az óltáron, az reggeli áldo-  
 zatól külön. Ezeknekfelőrt mególc  
 az népncet hálaadó áldozattyára való ökró-  
 19 tis, és az koszt, és mikor annac vérét az ó fiait  
 elővittéc volna néki, elhinté azt az óltár  
 20 környékén. Az után mikor elővittéc vól-  
 na az ökörncet és kosnac kővérit, az farkát,  
 az bélien való kővérséget, az veseit és az  
 20 may mellett való kővérit: Helyhezettéc á

kővérségeket az szegyekre, és megégeté az  
 21 óltáron, az kővérségeket. De á szegyeket  
 és azoknac job lapotzkájokat az Aaron  
 megingatá az UR előrt, az mint az UR pa-  
 ranczolta vala az Mósesinc.

**E** Zeknekutánna az Aaron felemelvén az  
 22 ó kezeit az népre, megálda őket, és le-  
 szállá az óltárról minckutánna az bűnért  
 való áldozatot, az egészen megégető áldoza-  
 tot, és az hálaadásnac áldozattyát elvégezte  
 23 vólna. Annakutánna méne Mózes Aa-  
 ronnal egybe az gyülekezetncet sátorába, és  
 mikor kijönénec onnét hogy az népet  
 megáldanac, megjelenéc az URnac diezó-  
 24 sége mind az fokaságnac. Mert az UR e-  
 lőltúzt jöve alá, és megenezté az óltáron  
 az egészen megégetendő áldozatot és az  
 kővérségeket, mellyet mikor az fokaság  
 látot vólna, felkiáltván, arztúl leburúlának.

## X. Rész.

*Az Aaronnak két fiait mikor idogen tüzet  
 vittéc vólna az szent helyre, az Istenől megó-  
 lettenc mennyei tűzzel. Megtiltya az Isten á  
 papoktól az bört és minden rísegiót állatot, ho-  
 gy azoktól magokat megczertozassác mikor az  
 Isteni szolgálataiban foglalkásóloc. It waszúsc az  
 Móses hogy az papoc meg nem bűnéc az ó részeket  
 az áldozatból. Aaron menti magát az fiait e-  
 sett dologgal.*



**A** Zután kezdé az Aaronnac fi-  
 ai, Nadabás Abihu az ó re-  
 1 miénézőöket, és tónéc a-  
 zokba szentet, és azon fel-  
 2 lyül jó illatla való szertszá-  
 mot, és az UR eleibe vűnec  
 idogen tüzet, mellyet nem paranczolt vala  
 2 néki az UR. Annakokaért tuz jöve ki az  
 UR előrt, és megemezté azokat, és † meg. † Num. 3. 4. és  
 3 halának az UR előrt. Es monda Mózes 26. 61.  
 az Aaronnac: Ez az mit \* szolot az UR, ezt 1. Chron. 24. 2.  
 mondván: Az kic én hozzám kővel yadnac Az Istenől  
azokban szenteltem meg, és mind az soz nem paranczolt  
kalag előrt meg diezó hiterec. De az Aa-  
 4 ron semmit nem szóla. Es szólitá Móses rektől gondolta-  
 Misael és Elfaphant, az Uzzielnc az Aa-  
 ron atya bátyjánac fiait, és monda nékcie: letnec meg bűn-  
 5 Vigyétec ki az ti atyátokfiat az szent hely-  
retésénec példá-  
 ról az táboron kivől. Eljövénec azert, és ja.  
 kivivéc őket ugyan azon óltózetekbe az \*  
 6 táboron kivől, az mint Móses paranczolta  
 vala.

**E** S monda Móses Aaronnac, és Eleazár-  
 nac és Ithamar nac az Aaron fiainac: Az  
ti atyátok fiait  
fejéteket meg ne b megjelencitétec, ru-  
na halálokon  
hátokat meg ne szaggassátoc, hogy meg  
ne hallyatoc, és az egész gyülekezet ellen  
ne gerjedgyen fel az UR haragja hanem az  
nac semmi je-  
ti atyátokfiat az Izraelncet egész nemzeté-  
lenéseget ne me-  
ge, híjanac az tűzön, mellyet az UR ger-  
tesítoc.  
 jelczet.

7 jefzet. Az gyülekezet satorának aytaja elől el nem távozzatok hogy még ne hallyatoc, mert az UR keneténec olya vagyton ti rayatoc. Kic az Mofes nec befzede szent celekedéne.

8 ES szóla az UR Aaronnac, s-monda:

9 Bort és rézfegőt italt ne igyal te, vagy az te fiaid, mikor bé akartoc menni az gyülekezet satorába, hogy meg ne hallyatoc; öröcké való szertartás légyen ez az ti utánnatoc valóknál. Hogy megválaszthassátoc az szent dolgokat és állatokat, az egyéb közönféses dolgoktól és állatoktól, az tisztá állatok az tisztátalanoktól. Es hogy tanithassátoc az Izrael fiait az törvényekre az mellyeket az UR szolot nékiec az Mofes által.

10 Zóla pedig Mofes az Aaronnac, és az Estazárnac és Ithamarnac az Aaró fiaiac: Vegyétecel Minhár melly megmarádot az URnac tűz és áldozatitól; és egyétec meg az kovásználkül való kenyerecel ez ótár mellett; mert szentféses állat az. Azért egyétec az az szent helyen, mert te juralmad és az te fiaidnac jutalma az URnac tűzcel megemézfeteret áldozatitól; mert \* ily paranczolta az UR. Az megingattatot szegyet pedig, és felemelt lapotzkát megegyétec tisztá helyre, te és az te fiaid és leánid veled együt, mert te néked és az te fiaidnac juralmul adattec azoc az Izrael fiaiac háláadó áldozatokból. Az felemelt lapotzka, és az megingattatot szegy, mellyeket az tűzcel megemézfetédő kövverféscekel vízfnecc fel hogy azok az UR előtt mutogassác, az légyé te juralmad és az te fiaidé öröcké való törvény szent, az mint az UR paranczolta.

11 S mikor Mofes az bünéért áldozatot bac felől szolgalmatolon tudakozné; megérte hogy az Nadabra és Abihura szállot tűz emélfzette volna meg. Azért felgerjede az ó haragja az Eieazar és Ithamar ellen, az Aaronnac megmarádot fiait ellen, és mondar: Miért nem órtétec meg az bünéért való áldozatot az szent helyen? Mert szentféses állat az holot néktec adta azt az UR az nép nec büné nec hordozafajért, és annak eltörléfésért, az UR előtt. Imé nem viteter bé annac az áldozatnac vére az szent haylékba; azért meg kellett volna ennetec az szent helyen, az mint én t paranczoltam vala. Monda az Aaron Mofes nec; Imé ma áldoztác meg az ó bünökéért való áldozatot, és az egézfél megélgó áldozatot az UR előtt, nékem pedig melly nagy keferülésem éléc: Ha megórtém volna ma az bünéért való áldozatot, vallyon kedves lórt volna az UR előtt? Mellyet mikor hallot volna Mofes, jóvá hagyá az ó feleletit.

XI. Réfz.

Mellyec légyenec tisztac vagy tisztátalanoc

az oktalanc állatoc közzül, és mellyeket szabad megenni, mellyeket nem, mind az vízben lakó, mind az földén járó, és szcomászó, mind az égen repeső szárnyas állatoc közzöt, mellyec firtetetic meg az émbert vagy akar mi állatoc, és mellyec nem. Holott azt kell eszünkbe vennünnc, hogy az ételben való válogatas az Jefus Christus eljövetele után mindenestől eltörölsetet, lásd meg, Matth. 15. 1. Cor. 8. 1. Tim. 4. Azért az kerefsztyeneknc minden válogatas nélkül szabad mindent megenni az mi embernek életénec táplálájára való, Rom. 14.

Négy féle oktalanc állatoc vagy is éfzélbe, Mert nemmellyec azoc kerót-rágnac, Nemmellyek-hafadot körmöcc szabad léfzen megennetec, az vagyon, Né-

1 Zóla ismét az UR Mofes nec, és Aaronnac, ezt moadván: Szólyatoc az Izrael fiaiac, ezt módván: Ezec az állatoc mellyeket szabad léfzen megennetec, az vagyon, Né-

3 földnec oktalanc állati közzül. Valamely mellyec sem kéállatnac körme kettős, és kérött rág az ok-rót nérágnac, talanc állatoc közzül, azt szabad léfzen meg-sem hafadot

4 ennetec. Mindazáltal ezt meg ne egyétec az körmöcc nincz, állatoc közzül, mellyec azoc kerót-rágnac, Nemmellyec kerót és azoc közzül mellyec azoc meghar-rágnac és hafadot az körmöcc, az tevé, mert jóllehet kédot körmöcc v-x-rót rág, de meghafadot körme ninczen, az-gyon. Ez utófs

5 ért tisztátalan légyen nektec. Az t hóczó- renden való állkót, mert jóllehet kerót rág, de meghafadot latok at volt körme ninczen, tisztátalan légyen nektec. szabad megen-

6 Az nyúlac, mert jóllehet kerót rág, de megni-hafadot körme ninczen, tisztátalan légyen t avagy ür-néktec. Az disznót, mert jóllehet hafadot gét.

7 körme vagyon, de kerót nem rág, légyé az- b Az vízben ért ti néktec tisztátalan. Ezek nec húsk-lakó állatoc ban ne egyétec, és hólt testeket ne illesztéc, közzül mellyet legyenec ti nektec tisztátalanoc.

8 Zt b egyétec meg pedig az vízben lakó állatoc közzül: Valamely állatnac az e Az maidarac azoc közzül mellyet vízecben, az tengrben, á folyóvízceken közzül mellyet szárnyc és haja vagyon, azt megegyétec. szabad megen-

10 Valamelly nec pedig szárnyc és haja min-niec az Izrael-czen, az tengrben és az folyóvízceken, fiaiac, és mel-mind azoc közzül mellyec úfnac és él nec lyet né. Továb-

11 az vízben, utálatos légyen nektec. Annyi-bah az ma- ra utálatosoc légyenec nektec, hogy azok- daraknac ne-nac húskban ne egyétec, és azoknac hólt- vetet az Ma-

12 testkis utálatos légyen ti előttere. Valami-gyar nyelven nec ninczen szárnyc vagy haja az vízceken, igazan nem tá- utálatos légyen ti előttere.

13 A Z c szárnyas állatoc közzül ezec legye-ni, azt né egyéb- nec ti nálatoc utálatosoc, az kelclýü nec tulaydóni- olyv, kánya. Az fas, és az héyja az ó nemé- ssad hanem az- vel egybe. Minden holó az ó nemével e-magyarázók- gybe. Strútz, bagoly, kakuc, karvolyc az ó nac oc külömb- nemével egybe. Eyjeli varju, hatyu, hu- külömb értel- 17 hogatoc bagoly. ókóibica, publicán ma- mek nec. Mert 18 dar, gé. Esztrag, szatka az ó nemével sem Sido, sem 19 egybe, búdosbabuc és pupenevér. Valamel- Görög sem De- 20 ly szárnyas állat négy lábón jár, utálatos lé- ac magyarázós 21 gyen ti nálatoc. Mindazáltal megegyétec nem állhatnac az négy lábón járó szárnyas állatoc közzül rayta, Annak- felétte soc wa- gyon azoc közzül mellyec azoc az nevét hallottac.

Megtiltya I- fen hogy az pa- pac bort ne igya- nac mikor az I- stemi szolgala- tra bó akarnac menni az szent haylékba.

\* Sup. 2. 3. és 6. 16.

† Sup. 6. 26. Az az, Mi- nekünc nagy örömmel és vi- gassággal kellet volna megén- nünnc az mire- szünket az ál- dozatból az szent helyen. De mivel hogy ilyen hirtelen keferülég ére, nem lórt volna Isten előtt ked- ves ha banat- tal és keferülég- tal volna. Ez az ó a hogy meg nem órtác az áldozatot.

Annakok-  
ért haditit meg  
ist az mada-  
raknac Sidone-  
veket, mert  
semmi ember  
nem tudhattya  
miczola ma-  
darac legyene  
azok.

az olylyant, az mellyecnek hólttestü lábai vad-  
nac, mellyeckel az földön szökdeczelhet.  
22. Ezec pedig az olyan állatoc közzül, az mel-  
lyeket megegyetec: Arbe az ő nemével, d  
Sóihán az ő nemével Chargol az ő nemével,  
23. Chagab az ő nemével. Egyéb szárnyas ál-  
lat, mellyec négy lába vagyon, urálatos lé-  
24. gyen ti nálatoc. Es ezecek megferteztetec  
magatokat. Valaki illetendi azoknac hólt-  
25. testeket, tisztátalan léfzen estveig. Es vala-  
ki azoknac hólt testét hordozza, megmosa  
az ő ruháit, és tisztátalan léfzen estveig.  
26. Minden állat az mellyec kórmén hasadás  
vagyon, de mindenestől kétrészre nem ha-  
sádot, és kértör nem rag: Tisztátalan léfzen  
ti nálatoc, valaki illetendi azt, tisztátalan  
27. léfzen. Minden állat, valamely az négy  
lábú állatoc közé az tenyerén jár, tisztá-  
talan léfzen ti előttec. Valaki az olyan  
állatocnac hólt testét illetendi, tisztátalan  
28. léfzen estveig. Es az ki az olyan állatocnac  
hólt testeket hordozandgya, megmosa az ő  
ruháit, és tisztátalan léfzen estveig: Tisztá-  
talanoc léfzenec azért előttec.

Az földön  
mázso állatoc  
közöt mellyec  
légyene tisztá-  
talanoc.

29. Az földön mázso állatoc közzül pedig  
A tisztátalanoc légyenec ti előttec ez-  
ec: Az menyét, eger, a béka az ő nemével  
30. egybe. Az földiszó, Chaméleon, gyéc, czi-  
31. ga, es vakondac. Ezec ti nektec tisztátalanoc  
minden mázso állatoc közzül: valaki illeté-  
di azokat minekutánna meghalnac, tisztá-  
32. lan léfzen estveig. Es minden állat valamely-  
lyre ezeknek valamellyic esic az ő hóltu-  
tán tisztátalan léfzen, akar fá edény, akar  
ruha, vagy bőr, vagy sák lejend, akar mi edé-  
ny, mellyel az ember valamit czelekezic, az  
vízbe tételéc, és tisztátalan léfzen estveig,  
33. azután tisztá léfzen. Annakelőtte minden  
czetép edény, valamelybe ezeknek valamel-  
lyic esic, valami abbá léfzéc, tisztátalán léfzen,  
34. és az edént eltörjete. Mindé eledel az mel-  
lyet megfzokrac enni, tisztátalan léfzen ha  
az tisztátalan vizet rólta rá, és minden ital  
mellyet isznac tisztátalá edényből, tisztá-  
35. lan léfzen. Es minden valamire esic az-  
zoknac hólttestec, tisztátalan léfzen. Akar  
kementze, akar vasfázéc léfzen, eltörtetel-  
éc, tisztátalanoc: Azért ti előttec is tisztá-  
36. talanoc légyenec. Mindazáltal az forrás, az  
kút, az vizes tócz tisztá léfzenc. De az mi az-  
zoknac hólt testeket illeti tisztátalan légyé.  
37. Hogy ha azoknac hólttestec az elvetett ma-  
38. gra etendic, mindazáltal tisztá léfzen. De ha  
vizet töltenec az vetni való magra és úgy e-  
sic azoknac hólt testec abba, tisztátalan lé-  
39. fzen. Ha az okatlan állatoc közzül valamely  
meghaland, mellyet szokratoc megenni,  
az ki annak hólt testét illeti, tisztátalan léfz  
40. ec estveig. Az ki pedig ejendic annak hólt  
testében, megmosa az ő ruháit, és léfzen  
tisztátalan estveig. Azonképpen az ki kivízi  
annac hólttestét, megmosa ruháit, és tisztá-  
talan léfzen estveig.

Az mellyel  
tudniillic meg-  
sótsác az tisztá-  
talan edénye-  
ben.

41. Minden állat melly az földön czúfza-  
M mázsz, urálatos légyé, meg ne egytete.  
42. Valamely állat az hafán czúfz, és négy lábú  
vagy többön jár az földön czúfzó mázso ál-  
latoc közzül, meg ne egytete azokat; hanem  
43. urálatosoc légyenec ti előttec. Ne fertez-  
teléte meg magatokat semmi állatnac meg-  
ételevél, melly az földön czúfzanász, meg le-  
úndokitsátoc magatokat azokkal, mert ferte-  
teléc lennéte azoknac megételevél.  
44. Mert én vagyoc ti UR A tocz léntec, és meg-  
szentellyete azért magatokat, mert én széc  
vagyoc, és meg ne fertezteléte magatokat  
semmi czúfzó mázso állattal melly az föld-  
45. dón mázsz. Mert én vagyoc az UR ki az E-  
gyptumnac földéből kihozatalc, hogy le-  
gyec nektec léntec. Legyete azért szentec,  
46. mert én széc vagyoc. Ez az törvény az földi  
állatokról, az szárnyas állatokról, és min-  
den elő állatokról, mellyec az vízbe úsznac,  
és minden elő állatokról mellyec az földön  
47. czúfz nac másznac. Hogy válszát tudgya-  
totenni az tisztátalan és tiszta közöt, az  
olyan állat közöt mellyet megéfnec, és  
az mellyet megacm éfnec.

† Inf. 19. 2. 6.  
20. 7.  
1. Pet. 1. 16.

A Jellehet az  
tisztaságac  
törvénye kö-  
lezic az aszszon-  
ni állatokat én-  
gy az sehlés u-  
ian ő magokat  
benn tartoz-  
tasác, és mago-  
kat megacm-  
tasác az ő sír-  
jektől, mind az-  
által nem köte-  
lezic őket az tör-  
vény, hogy tud-  
niillic 40. vagy  
80. napot vár-  
janac, mert az  
Mózes orszá-  
nac minden Ce-  
remoniától  
szabadoc vá-  
gyac. Mineku-  
tánna az éri ér-  
zi az aszszon-  
ni állat testében  
való eppüléset,  
mennyen felá  
gyülekezete, ut  
hogy az pap  
beavassa az  
mint szoktac  
szólant, hanem  
hogy isfennoc  
hálatat adgyon  
és könyörögjön,  
\* Luc. 2. 22.  
† Gen. 17. 12.  
Luc. 1. 59. és 2.  
21.

XII. Rész.

Az gyermekszülő aszszoni állatnac törvé-  
nyéről minekutánna fírfiu vagy leánzó mag-  
zatot szülend.

1. Zóla ismét az UR Mósesnac,  
2. és monda: Szóly az Izrael  
fiainac, és ezt mondgyad: \* Az  
aszszoni állat minekutánna az ő  
mehében fogad, ha fiat szülend, hét na-  
pig tisztátalan léfzen, az napoc szerint  
mellyeken az ő rayta való beteglegne.  
3. miatta tisztátalan szokot lenni. † Nyól-  
tet napon pedig az fírfiu magzatnac te-  
4. fénc bőre környülmeríteléc. Azu-  
tán harminthárom napig házában tar-  
tótassá magár, az vérből való tisztulá-  
sában. Semmi szent állatoc ne illeszen, az  
szent helyre ne meanyen, míg nem az ő  
5. tisztulásának napjai eltelc. Hogy ha  
leánzó szülend, tisztátalan léfzen két hé-  
tig, miképen tisztátalan szokot lenni az  
6. ő termézet szerint való nyavalyája miatt.  
Azután hatvanhat napig házában marad-  
gyon az vérből való tisztulásában.  
7. Mikor pedig hétélnec az ő tisztulásának  
napjai az húnac vagy leánnac szülése  
után, vigye egészen megégetendő ál-  
dozatra elzendetős báránt, és gatiamb fiat,  
vagy gerhizét bünért való áldozatra,  
8. az gyülekezetenec aytaja eleibe az pap-  
hoz. Es áldozza meg azt az UR e-  
9. lőt, és olyan módon tisztítsa meg azt,  
és tisztá léfzen az vérnc folyásának utánna.  
10. Ez a gyermek szülő aszszoni állatnac törvé-  
nye, mi-

† Jer. 17. 22.  
Joh. 7. 22.

nye, mikor fiat vagy leányt szülné. Hogy ha nincsen ereje arra hogy báráné viasse az áldozatra, vegyen két gerleket vagy két galamb fiat, az egyiket egészen megégetendő áldozatra, az másikát bűnéért való áldozatra, és megciszítja azt az pap, tisztítja tisztán.

XIII. Rész.

*Az beetpoklofságról, mely fakad az embernek testének bőrén, vagy valami tagján. vagy pedig valami házbeliruhán és marham, mimódon kelljen az megsejteni, és minémű rendűei és módjai kelljen az papnac itéletei tenni arról.*



Zólaismét az UR Mofe-  
nec és az Aronnac, és mon-  
da: Ha valamely ember-  
nek testének bőrén láttatik  
tájagoság vagy var, vagy  
valami fejtől származó, annyira  
hogy alitassék poklof-  
ságnac lenni, ez ilyen embert vigyéz az Aa-  
ronhoz, vagy az ő fiai közül egyice pap-  
hoz. Es mikor megnézi az pap annac  
testének bőrén azt az széplőt, ha abban az  
szőr elváltozandic fejérré, és á fakadéknac  
színe alá léfzen az természet szerint való  
bőrnél, tehát poklofságnac czapáfa az: Mi-  
nekutánna azért azt megnézendic az pap,  
tisztátalannac itéllye azt. Hogy ha az fa-  
kadéc vagy széplő, fejtől lejed az ember  
testének bőrén, és annac színe nem szállot a-  
lá az bőrnél, az szőr is rajta fejérré nem  
változot, az olyan embert az pap rekef-  
szék külön az emberéktől heted napig. Az-  
után nézze meg azt az pap heted napon, ha  
az ő itéletei szerint az fakadéc azon állap-  
ban vagyon, és kulléje nem terjedet az bő-  
rön, utancé rekefészék külön heted napig.  
Nézze meg azután az pap másodszor is azt,  
és ha az fakadéc megkissebedet és el né-  
terjedet az bőrnél, tisztánac itéllye lenni azt az  
pap, mert ezac fakadéc vólt, mosta meg ru-  
hát és legyen tiszta. Hogy ha pedig az fa-  
kadéc elterjedet a bőrnél minekutánna a  
paptól az ember tisztánac itéltet, nézze  
meg azt az pap ugyan. Ha azért láttya  
az pap hogy az fakadéc elterjedet az bőrnél,  
itéllye azt az pap tisztátalannac, mert po-  
klofság az.  
Ha az emberen poklofság fakadand, vi-  
gyéz azt az paphoz. Kit minekután-  
na megrekintend az pap, ha az fakadéc az  
bőrnél fejtől, és azon a szőr fejérré változot,  
ha valami eleven hús vólnais az fakadékbá:  
Régi megaggot poklofság az annac testének  
bőrén, azért tisztátalannac itéllye azt az pap,  
és bé ne rekefészék, mert nyilván való poklos.  
Hogy ha mind napról napra terjed az po-  
klofság annac bőrén, és az poklofság annac  
bőrét elfoglallya tetőtől fogva talpig, va-  
lamely felől az pap nézendic: Minekután-

na megnézendic a pap, hogy ha az poklof-  
ság mind az egész bőrét elburította, tehát  
tisztánac itéllye azt, mert mivelhogy min-  
denestől fejérré vált, tiszta azért. De vala-  
mely nap eleven hús tetric meg abban, a-  
tisztátalan léfzen azon napon. Minekután-  
na azért meglátandya az pap az eleven  
húst, tisztátalannac itéllye az embert, mert az,  
az eleven hús tisztátalan, poklos. De ha az  
eleven hús megváltozic fejérré, mennyen  
a paphoz. Es minekutánna megnézendic  
az pap, ha az fakadéc fejérré változot, te-  
hát tisztánac itéllye azt az pap, mert tiszta.  
Mikor pedig az embernek testének bő-  
rén valami kelevény lejed, ha az  
meggyógyul. Es azután az kelevénneche-  
lyén támad fejtől dagadás, vagy fejtől származó  
verhenyős színő, mutalsácnac meg az papnac.  
Es mikor meglátandya az pap, hogy ha an-  
nac színe alá eset az bőrnél, és annac az  
szőre változot fejérré, tehát azt tisztátalan-  
nac itéllye az pap, poklofság az, mely meg-  
nyujt az kelevénneche helyén. Hogy ha pe-  
dig mikor azt az pap megnézi, és nincsen  
abban fejtől szőr, és alá nem szállot az bő-  
rnél hanem megkissebedet, rekefészék külön  
azt az pap heted napig. Hogy ha az bő-  
rön elterjed, tisztátalannac itéllye azt az  
pap, mert poklofság az. Ha pedig helyén  
áll az széplő, és el nem terjedet, az kelevén-  
neche helye az, azért tisztánac itéllye azt az  
pap.  
Vízontag ha az embernek testének bő-  
rén égés lejed, és lejed annac meg-  
gyógyult helyén fejtől verhenyős széplő, va-  
gy szinte fejtől. Nézze meg azt az pap, ha  
annac az szőre fejérré változot, és az színe  
alá eset az bőrnél, poklofság, mely az  
égés helyén támadot, azért tisztátalan-  
nac itéllye azt az pap, mert poklofság. Ho-  
gy ha pedig mikor megnézi azt az pap, nem  
léfzen az széplőben fejtől szőr, és a bőrnél  
alá nem eset, hanem inkább megkissebe-  
det, tehát az pap rekefészék külön heted na-  
pig. Annakutánna mikor megnézi az pap  
heted napon, ha elterjedet az bőrnél, az pap  
itéllye azt tisztátalannac, mert poklofság az.  
Hogy ha pedig helyén álland az széplő, és el  
né terjedet a bőrnél, hanem inkább kissebedet,  
az égésből támadot dagadás, azért tisztá-  
nac itéllye azt az pap, mert az égés helye.  
Vízontag ha valamely férfunac vagy  
alcszoni állatnac fakadéja kelend, va-  
gy az fejtől vagy az szakálában. Nézze meg  
az pap azt, és ha annac az színe alá szállot  
az bőrnél, és abban vagyon sűrű vékony  
szőr, tisztátalannac itéllye az pap azt, mert  
var az, az főncé és szakálnac poklofsága. Es  
mikor megrekintic az pap az varat, ha annac  
színe alá nem eset az bőrnél, és fekete szőr  
nem lejed abban, rekefészék külön azt az  
pap kiűgy megvarafodot Annakutánna

† Luc. 2. 24c

*Lepre corp.*

mikor heted napon megnézi azt a pap, ha az var el nem terjedet, és nem természet abban farga szőr, és annak színe aláb nem esett az bőrnél. Azt borotvallyác meg, de az varat el ne borotvallyác, és másodszor az varas embert rekefűzéc külön heted napig. Mikor pedig heted napon megnézi azt a pap, ha az var el nem terjedet az bőrnél, és annak színe aláb nem esett az bőrnél, tehát azt tisztánacitállye az pap, és minekutanna megmosandgya ruháit, tiszta legyen.

33 Ha pedig elterjedet az var az bőrnél, az ő tisztulása után: Nézze meggyjonnan az pap, hogy ha elterjedet az bőrnél az var, ne gondollyon azzal ha farga szőr ninczenis benne, tisztátalan az. Hogy ha az ő itéleti szerint megállot az var, és fekete színű szőr indúlt abban, meggyógyult az a var, tiszta ember az, azért tisztánacitéllye azt az pap.

38 **V**ilfontag mikor a férfinac vagy a szőni állatnac testének bőrnél fejtér széplő indúlt. Nézze meg a pap, és ha az ő testének bőrnél, az széplő fejtérnedec, és világosoc kezdenec lenni, az bőrnél támadot fejtér var az, és tiszta az ember.

40 **H**ogy ha pedig az embernek haja mindeneftől elhúl, az olyan ember kopasz, tiszta. Ha pedig valamely embernek eiől húl el haja, az is kopasz, és tiszta. Hogy ha pedig az embernek mindeneftől fogva való kopaszágan, vagy az eiől való kopaszágan fejtér verhenyős színű széplő támad, az nem egyéb hanem annak kopaszágan indúlt poklofság. Annakokaért nézze meg azt az pap, és ha annak az széplőnac dagadása fejtér verhenyős színű az kopaszágan, és olyannac tettic mint az bőrnél való poklofság. Az olyan ember poklos, tisztátalan, mindeneftől tisztátalannac intéllye azt a pap, mivel hogy az ő fejtén vagy on az ő poklofsága.

45 **A**z melly emberen pedig az poklofság legyen, ruhái megszagatva legyen, mezítelen fővel járjon, az bajuszát bűfedezze, és ezt kiáltsa: \* Tisztátalan vagyok, és tiszta vagyok. Mind addig tisztátalan legyen, míg nyta lézen az poklofság, mert tisztátalan, csak ő maga lakjéc egyedűt az táboron kivől.

47 **V**ilfontag mikor valami ruhán poklofság legyen, mint vagy gyapju vagy len ruhán. Vagy len, vagy gyapju fonalból szőr ruhánac mellyéc fonalán vagy bélfonalán, akar valami bőrnél, vagy bőrből csinált állaton legyen. Es az a poklofság lezend valamely ruhán, zöld, vagy verhenyős színű, vagy bőrnél, vagy az mellyéc fonalón vagy a bélfonalon, vagy valami bőrből csinált állaton, poklofság az, mert a sác meg az papnac: Es mikor megnézend az pap azt az poklofságot, rekefűzéc bé heted

51 napig. Az után mikor megnézi az poklofságot heted napon, ha elterjedet az poklofság az ő ruhán, vagy mellyéc fonalón, vagy bélfonalon, vagy bőrnél, vagy akar mi bőrből csinált állaton, megeméztő poklofság az, tisztátalan állat. Annakokaért megéressed azt az ruhát, akar gyapjuból akar lenből való mellyéc fonalat vagy bélfonalat, akar bőrből csinált állatot, mellyen ez poklofság lezend, mert megeméztő poklofság, megégetteséc azert. Hogy amikor az pap megnézi az poklofság el nem terjedet az ruhán vagy mellyékfonalón, vagy bélfonalon, vagy bőrből csinált állaton.

54 Az pap paranczolja meg, hogy mosás meg azt az min az poklofság lezend, azután ismét rekefűzéc el azt másodszor. Minekutanna pedig az pap megnézi azt az mosás után, ha az poklofság el nem változtatta színét, ha el nem terjedetis az poklofság, de ugyan tisztátalan állat, tűzzel égéd meg azt, mert megeméztő poklofság, akar az első részén lézen az ruhánac, akar az hátsúló részén.

56 Hogy ha pedig minekutána az pap megnézte azt, és a poklofság megkissebedet a mosás után, tehát az az rész szálcaled el attól a ruhától, vagy bőrtől, vagy mellyéc, vagy bélfonaltól. Hogy ha mégis meggettice vagy az ruhán, vagy a mellyéc és bélfonalon, vagy bőrből csinált állaton, tehát meggyult poklofság, tűzzel égéd meg azt valamint az az poklofság lezend. Az ruha pedig, vagy mellyékfonal, vagy bélfonal, vagy akar mi bőrből csinált állat, minekutanna megmosod, ha eltávozic róla az poklofság, mold meg másodszor is, és tiszta lézen. Ez az poklofságot való törvény, melly poklofság lezend akar gyapjuból akar lenből csinált mellyékfonalón vagy bélfonalon, vagy akarmi bőrből csinált állaton, hogy megferretteséc az tisztánac vagy tisztátalannac lenni.

## XIV. Réfz.

*Az poklofságból megtisztult embernek, az emberi tarsaságba való befogadásának törvényéről és ceremonijáról. Az ház nac poklofságáról, és annak megtisztításának törvényéről.*

1 **S**zóla ismét az ÚR Mózesnek: mondván: Ez legyen az poklos embernek törvénye, az ő megtisztulásának napjan: Vigyéc az paphoz: Az pap \* mennyen \* *Matth. 8. 4.*

2 ki az táboron kivől, és minekutanna megnézi az pap, ha meggyógyult az poklos az *Luc. 5. 14.* és 12.

3 poklofságból. Paranczolja meg az pap, hogy az megtisztuládó ember vegyéc két eleven tiszta madarat, Cedrus fát, veres gyapjat, és hyssopot. Azután paranczolja meg az pap hogy az egyice madarat ölyve meg

4 és au-

\* Luc. 4. 15.

és annak az vére vegye egy czetép alonybe,  
 6 mellyben legyen élő forrásnac vize. Az má-  
 sic eleven madarat vegye, és az veres gyap-  
 jat, a Cedrus fát, és az hyfopot, és mátsá bé-  
 azokat mind az eleven madattal egybe, az  
 7 megöletet madárnac vízbe vört vérebe. Es  
 ilyen módon hintse meg az megtisztulán-  
 dó ember hártszer, és minekoránna tisztá-  
 nac iréli az embert, hoczászá el a madarat az  
 8 mezőre szabadon. Azután az megtisztulán-  
 dó ember, megmolván az ó ruháit, és elbe-  
 retváln minden szórit, molodgyéc meg  
vízben, és ilyen módon tiszta léfzen, és azu-  
 9 tól maradgyon heted napig. Heted napon  
 beretvallya el minden szórit, fejtéről, álláról,  
 szömöldökéről, és egészle valahól mi szór  
 vagyon rayta, és megmolván ruháit, moslá  
 10 meg teftés, és azután tiszta léfzen. Nyóli-  
 zad napon vegyen két ép barányokat, és  
 egy nőitén estzendős ép báránt, és olayjal  
 meggyelitetet egy Ephalifztnec hátom tiz-  
 11 edét Minhánac, és egy Log<sup>a</sup> olayt. Az pap  
 pedig az ki az pokloit megtisztította, állassa  
 az megtisztulandó embert mind ezeckel az  
 UR eleibe, az gyülekezet fátoránac aytaja  
 12 eleibe. Es az pap az egyike barátán vévén ál-  
 dozza meg azt az vétekért mind az olayjal  
 egybe, és azokat ingatváln mutogoffa az  
 13 UR előtt. Az báránt pedig oit ölye meg,  
 az bolort az bünért való áldozatnac és az  
 egészlen megögetendő áldozatnac barmát  
 megfoktác ó mi, az szent helyen; mert mi-  
 képpen az bünért, azonképpen az vétekért  
 14 való áldozat az pap é, szentéges állat az. Es  
vegyen az pap az bünért való áldozatnac  
véreben, és kenye meg azzal az megtis-  
 tuló ember job fulénc gombáját, és  
az ó job kezénc és lábánac nagyobic ujját,  
 15 Plafoulto képpen vegyen az egy Log olay-  
 16 ban, és töltse az ó bal kezébe. Es az ó job  
 kezénc ujját az ó bal kezében való olayba  
 mártván, abbtól hincsen az ujjával hét szer  
 17 az UR előtt. Az maradéc olayból melly az  
 ó kezében vagyon, kenye meg az megtis-  
 tulandó embernecc fulénc gombáját, és job  
 kezénc lábánac nagyobic ujját, az véte-  
 18 kért való áldozatnac vértén fellyől. <sup>b</sup> Az mi  
 pedig megmarad az pap kezében való olay-  
 ban, töltse az megtisztulandó embernecc fe-  
 19 jére, és tisztítsa meg az UR előtt. Azután  
 az pap áldozzéc az bünért, és tisztítsa meg  
 azt a ki az ó tisztátalanágából aktor tisztá-  
 tate. Azután ölye meg az egészlen megé-  
 20 getendő áldozatra való barmot. Es az pap  
 áldozza meg azt egészlen égő áldozatul,  
 mind az Minhával egybe az óitáron, és mi-  
 nekutánna megtisztította az pap, tiszta léfzéc.  
 21 Hogy ha az megtisztulandó szegény lejend,  
 és ezeknecc szerit nem teheti, vegyen egy bá-  
 ránt az vétekért való áldozatra és az UR e-  
 lőtt való megmutogatáfra, hogy annac tisz-

tuláláért áldozzéc az pap, és olayjal mege-  
 gyelitetet semlye lifestnecc, egy Ephanaac tized  
 22 réfzéd, Minhánac áldozatnyára, és egy Log  
 olayt. Es két gerlitzét, vagy két galamb  
 fiakat, az mint aonac ereje lejend, egyikét  
 bünért való áldozatra, az másikat egészlen  
 23 megögetendő áldozatra. Mellyeket az  
 tisztulandó ember, az ó tisztuláfanac nyólt-  
 zád náján vigyen a papnac, az gyülekezet  
 24 fátoránac aytajához az UR eleibe. Es az  
 pap vegye az vétekért való áldozatnac bá-  
 rányát, és az egy Log olayt, és azokat ingat-  
 25 váln mutogoffa meg az UR előtt. Es ölye  
 meg a vétekért való áldozatnac bárányát,  
 és vegyen a pap az vétekért való áldozat-  
 nac véreben, és kenye meg azzal az meg-  
 tisztulandó ember job fulénc gombáját, és  
 job kezénc és job lábánac nagyobic ujját,  
 26 Az olaybanis töltésön az pap az ó bal kezé-  
 be. Es az pap az ó job kezénc ujjával, az o-  
 layból melly az ó bal kezében vagyon, hét-  
 27 szer hincsen az UR előtt. Azután az pap,  
 az olayjal melly az ó kezében lejend a meg-  
 tisztulandó ember fulénc gombáját, job ke-  
 zénc és job lábánac nagyobic húvelkét  
 28 kenye meg az vétekért való áldozatnac  
 vérecc fellyől. Az mi pedig megmarad ab-  
 29 ban az mi az papnac kezében lejend, töltéc  
 az tisztulandó ember fejére, aonac az UR előtt  
 30 való megtisztuláfra. Annakutánna az  
 gerlitzénc, vagy az galamb fiúnac készit-  
 se el egyikét, mellyeket az ó tehetéce sze-  
 31 rint szerezhetet. Azokból mondom az  
 mellyeknecc szerit tehetet, az egyikét bün-  
 ért való áldozatra, az másikat egészlen  
 megögetendő áldozatra, az hozzátartozó  
 Minhával egybe, és ilyen módon tisztítsa  
 32 meg a pap, az embert az UR előtt. Ez lé-  
 gyé az poklos embernecc törvénye, az ki szer-  
 rit nem teheti amaz elő szer megmondott  
 állatoknac.  
 33 **S**zóla ísmét az UR Mósesnecc és az Aa-  
 34 ronnac. Mikoron jutandotoc a Cha-  
 naan földébe, mellyet én adoc néktecc örök-  
 ségül, és a ti birtadalmotoknac tartományá-  
 ban valamely házat ne gyerendec poklof-  
 35 lág nac oltorával. Az ember az ki az ház-  
 címénvén mödgya meg azt a papoc közzül  
 egyiknecc, ezt mondván: Mint az poklof-  
 36 lág nac oltorával: én házamban. Es pará-  
 czollya meg az nap hogy tisztítsa meg az  
 háza, minek lóte az pap oda menne az  
 pokloflág nac megnézélere, hogy meg né-  
 37 férteztéléc valam az házban lejend azután  
 mennyen bé az pap az háznac megnézélere.  
 Es minekutánna megérend az  
 pokloflágot, hogy ha az háznac falain való  
 pokloflág lejend fekete, vagy verhe-  
 38 nyős, és annac színe aláb estet az falnál. Mé-  
 nyen ki az pap az házból a ház: c aytajára,  
 39 és zárja bé azt heted napig. Azután menyen  
 oda az pap heted napon, és minekután: ua

G 3

<sup>a</sup> Az Log, mirté-  
 kénc neme,  
 melly elhivá-  
 latot mirténc  
 aon iréli. A  
 men, i has sik-  
 meny ka, ba  
 ferne.

<sup>b</sup> Az az Ugyá  
 est kenye meg  
 az bolort meg-  
 kente völt az  
 bünért való ál-  
 dozatnac vé-  
 rével.

*Lipon d'icum*

megtekintendi, ha az pokloság elterjedet  
 az háznak falán. Paranczolja meg az pap,  
 hogy vegyék ki az kőveket az falból az mel-  
 lyeken az pokloság vgyon, és vessék azo-  
 kat az városon kívül tisztátalan helyre. Az  
 házat pedig paranczolja hogy vakarják  
 meg belől mind környül, és az melly port  
 levakartanak, töltse az városon kívül tisz-  
 tátalan helyre. Azután tegyenec más kőve-  
 ket az kivétetet kővec helyébe, az házatis-  
 más farral tapaszfác meg. Hogy ha az pok-  
 loság ilmet megér az házban, minekután-  
 na az kőveket kivőtte, és minekutánna azt  
 megvakarván másdószor megtapasztotta.  
 Az pap béménvén nézze meg, hogy ha  
 az pokloság mind az egész házon elterje-  
 det, megemésztő pokloság vagyó abban, és  
 tisztátalan. Azért ronszác el a házat, annac  
 kőveit és fát, és az háznak minden sárát, és  
 vigyék ki az városon kívül tisztátalan he-  
 lyre. Az ki pedig béménend az házba az  
 idő alatt míg bézárva hadta az pap állani,  
 tisztátalan léfzen estveig. Es az ki háland  
 abban az házban, mosla meg ruháit, ha-  
 sonlatosképpen az ki ejendic abban a ház-  
 ban mosla meg az ruháit. Hogy ha pe-  
 dig béménend a pap, és megnézvén láttya  
 hogy nem nevedet az pokloság az há-  
 zó minekutánna azt ujonnan megtapaszt-  
 tottác, tisztánacitéllye az pap az házat, mert  
 meggyogyult annak poklosága. Annakok-  
 kaért vegyen a háznak megtisztátata két  
 madarat, Cedrusfát, veres gyapjat, és hyló-  
 pot. Es az madárnac egyvikét ölyve meg,  
 és annac vért töltse czeletp edénbe, mel-  
 lybe forrás víz légyen. Azután vegye az  
 Cedrusfát, az hysopot és az veres gyapjat az  
 mánc eleven madárral egyút, és mártsa bé-  
 ezeket az megölött madárnac vérebe és a  
 forrás vízbe, és az házat hiatse meg azzal  
 hirtűzet. Es ilyen módon minekutánna  
 megtisztattya az házarát madárnac vértével,  
 az vizezel, és a mánc eleven madárral, az Ce-  
 drusfával, hylóppal és veres gyapjúval. Bo-  
 czással el az mánc eleven madarat az városon  
 kívül az mezőre, és minekutánna megtisz-  
 tattya az házat, tiszta léfzen. Ez az törvé-  
 ny minden pokloságról, és varról. Az  
 ruhánakis, és az háznak pokloságáról.  
 Az fekelyről, fennyedegről, és szepioról.  
 Hogy megduhátlác mikellyen czeleked-  
 ni, és mikor kellyen valakit tisztátalannac,  
 vagy tisztánac itélni. Ez az pokloságról va-  
 ló törvény.

## XV. Rész.

*Az férfunac tisztátalanságáról való tör-  
 vény, az kit tudniillie az ő magvánac folyása  
 vagy megrekedése tisztátalanná téfzen. Vi-  
 szköz az aszfizoni állat véreac természet  
 ellen való folyásóról, és az zolnac megfiszta-  
 lóruac módjáról.*

1 Zóla ismér az UR Mosefnec és  
 2 Aaronnac, ezt mondván. Szól-  
 lyatoc az Izrael fiaínac, és mód-  
 gyátoc meg nekíec: Valakincc  
 testéből az ő férfui magva el-  
 3 foly, tisztátalan az. Ez pedig annac tisz-  
 tátalansága az folyásban, tudniillie ha az  
 ő testéből mint egy nyál, kiszármazic az ő  
 férfui magva, vagy megreked az ő teste  
 az folyásnac miatca, ez annac tisztáta-  
 4 lansága. Minden ágy az mellyen fekszie  
 ez ilyen ember, és minden valamire ül,  
 5 tisztátalan léfzen. Valaki illetendi an-  
 nac ágyát, megmosla ruháit minekután-  
 na magát meg mosla, és légyen tisztáta-  
 6 lan estveig. Es az ki valamire ülend, mel-  
 lyenült ez ilyen ember, megmosván az  
 ő ruháit, ő magáis megmosdgyéc, és lé-  
 7 gyen tisztátalan estveig. Viszont az ki  
 illeti ennac testét, megmosván ruháit, meg-  
 mosdgyéc, és tisztátalan légyen estveig.  
 8 Mikor ilmet valamelly tiszta embere po-  
 kénd ez ilyen ember, megmosván ruháit  
 mosdgyéc meg az, és tisztátalan légyen  
 9 estveig. Minden széc valamelyen ülend  
 10 ez, tisztátalan légyen. Valaki illeti azt  
 az min ez ilyen ember fekttt, tisztátalan  
 légyen estveig, és az ki azokat hozdozand-  
 11 gya, megmosván ruháit megmosdgyéc,  
 és tisztátalan légyen estveig. Valakit il-  
 letend ez ilyen ember földtalán kézzel,  
 az megmosván ruháit, ő magáis megmo-  
 12 sodgyéc, és tisztátalan légyen estveig. Az  
melly czerép edéac ez ilyen ember illet,  
 13 elcöressé, az fa edény pedig megmosdátal-  
 14 léc. Mikor pedig megtisztult ez ilyen em-  
 15 ber az folyásból, hét napot számlállyon az  
 16 ő tisztátala után, és mosla meg az ő ruháit,  
 17 azután mosla meg testétis tiszta vizzel, hogy  
 18 légyen tiszta. Nyolczad napon vegyen két  
 19 gerhutet, vagy két galamb fát, és elménvén  
 20 az UR ecibe az gyülekezetnac sátoránac  
 21 aytaja eleibe, adgya azokat az papnac. Es  
 22 azoknac egyiket az pap áldozza meg az  
 23 bűnért, az mástakar egészen égőáldozatul,  
 24 és ilyen módon megtisztattya azt az pap az  
 25 UR előtt, az ő folyásóról.

16 Mikor valakiról elmenend az férfun  
 17 mag, mosla meg az magát vizzel min-  
 denestől, és tisztátalan legyen estveig. Es va-  
 lamelly ruhára, vagy hoire esendic az férfui  
 mag, az megmosdátalléc vizzel, és tisztáta-  
 18 lan legyen estveig. Az aszfizoni állatis az ki-  
 vel ez ilyen férfui háland, megmosla magát  
 mind az férfuval egybe, és estveig tisztáta-  
 lanoc legyenc.

19 Mikor az aszfizoni állat véreac folyásár  
 20 szenvedic az ő testéb, heted napig kü-  
 lőa légye az ő férfútól, és valaki illetedi azt,  
 tisztátalan léfzen estveig. Es valamely haal az  
 aszfizoni állat az véreac folyásánac idején,  
 tisztátalan legyen, azonképpen valamely  
 21 22 23 24 25

21 Ülend tisztátalan legyen. Es valaki annak ágját illetendi, megmosván ruháit, mossa meg magát is, és tisztátalan legyen ettőlveig.

22 Valaki illetend akar mi állatot mellyen ult az aszfzönyállat. megmosván ruháit, megmosoggyéc, és tisztátalan léfzen ettőlveig.

23 Hogy ha valamí állat lejjend az ágyon, vagy az fácken mellyen az aszfzóni állat ult, ha azt valaki illetendi, tisztátalan legyen ettőlveig.

24 Hogy ha valaki azzal hálánd, és annak tisztátalanfága reája ragadand, tisztátalan legyen heted napig, és minden valamim fekkúr, tisztátalan léfzen.

25 **M**ikor az aszfzóni állaton vagy az vérnecc folyása, az természet szerint való vér folyáinak ideje felött, mind az vér folyáinak ideig tisztátalan léfzen, mint szint az természet szerint való vér folyáinak idején. Minden ágy valamellyen haal az vér folyáinak idején, igaz olyan legyen mint az természet szerint való folyáinak idejében való ágya, és minden valamim ülend tisztátalan legyen, mint szint az természet szerint való tisztátalanfágának idején.

26 Valaki azokat illetendi tisztátalan léfzen, azért megmosván az ő ruháit, megmosoggyéc, és tisztátalan legyen ettőlveig.

27 **H**ogy ha megfiszítánd az vérnecc folyásától, számlállyon hét napot, az után legyen szüta. Nyöltzad napon vegyen két geriztét vagy két galamb fiat, és vigye azokat az papnac az gyülekezet sátorának aytaja eleibe.

28 Annac az egyikét az pap áldozza meg a bűnért, másikat egészen megégőáldozatul, és tisztítsa meg azt az pap az UR előtt, az ő tisztátalan folyásától. Ilyen módon tanítátoc az Izrael fiait, hogy az tisztátalanfágról megórizzéc magokat, hogy meg ne hallyanac az ő tisztátalanfágokban, ha valamimódon megundoklityác az ő köztoc való szent helyekomat.

29 Ez annak törvénye az kin az magnac folyása vagy az kitől valamimódon elmégyc az mag, mellyuec általa tisztátalána léfzen. Es az aszfzóni állatnak az vérnecc természet szerint való folyását szenevedi, és annak az ki vagy férfiac, vagy aszfzóni állatoc közzül vérnecc folyását szenevedi, és az férfiuról az ki hálánd tisztátalan aszfzóni állattal.

30 **H**ogy ha megfiszítánd az vérnecc folyásától, számlállyon hét napot, az után legyen szüta. Nyöltzad napon vegyen két geriztét vagy két galamb fiat, és vigye azokat az papnac az gyülekezet sátorának aytaja eleibe.

31 Annac az egyikét az pap áldozza meg a bűnért, másikat egészen megégőáldozatul, és tisztítsa meg azt az pap az UR előtt, az ő tisztátalan folyásától. Ilyen módon tanítátoc az Izrael fiait, hogy az tisztátalanfágról megórizzéc magokat, hogy meg ne hallyanac az ő tisztátalanfágokban, ha valamimódon megundoklityác az ő köztoc való szent helyekomat.

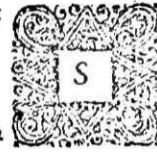
32 Ez annak törvénye az kin az magnac folyása vagy az kitől valamimódon elmégyc az mag, mellyuec általa tisztátalána léfzen. Es az aszfzóni állatnak az vérnecc természet szerint való folyását szenevedi, és annak az ki vagy férfiac, vagy aszfzóni állatoc közzül vérnecc folyását szenevedi, és az férfiuról az ki hálánd tisztátalan aszfzóni állattal.

33 **E**s vesse az szénbe az UR előtt az jó illatra való drága megtört szerzfá-mokkal, vigye bé azt az saporlaton beidő. **A**z azel pedig

34 **E**s vesse az szénbe az UR előtt az jó illatra való szerzfámot, hogy befedgye az füstnecc felhője az kégyelemnecc tábláit az hova külmelly á bizonyságtételnecc ladáján feljött dőrtoc bizonyos vagyion, és meg ne hallyon az Aaron embertől az baven.

35 **A**nnakután az tuloknac vérében véköten, hinte meg az ő ujjával á kegyelem táblánc felső szinét napkelet felé. **A**z kegyelemnecc táblája előtt **c** mondom hogy hetszer az ő ujjával hintsen abból az vérből, kegyelem tábláján az ellentök bakjárt azoknac bünökért való áldozatra,

de az eszondóben az betudó bönac tisztán napján.



26 **S**zóba az UR Mosesnecc, minckurána megghálanac az Aaronnac két fiait, ke f meghóltac vala mikor az UR nac eleibe közelgette volna. Es mond az UR Mosesnecc: Szély akurta ez el se lenoni, hogy az

27 **A**z Aaronnac az te aytad fánac, hogy ne menyen f mindenkor az szent helyre az saporlaton belől, az kegyelem tábláj eleibe, melly az ládan fellyul vagyion, hogy meg ne hallyon, mert felhóban jelenen meg az kegyelemnecc tábláján fellyül. Ez a jándékokkal

28 **M**ennyen pedig bé az szent helyre az Aaron: egy gyermekded tulokkal bünért való áldozatra, és egy kosfal egészen megégetendő áldozatra. Az lenből ezinát szoros szent ruhá: reája vegye, és az ő testén lenből ezinát megmáslégye, és lenből ezinát ővel ővedezéc bé az lenből ezinát suveget régyen fejebe, szent óltocet ez, az ért vízzel mossa meg az ő testét, mikor azokba óltócic. Az Izrael fiaitól pedig vegyen két keczkebakot bünért való áldozatra, és egy kos egészen megégetendő áldozatra. Es áldozza meg előfcer az ő maga bünéért az ő tulkát, és belő részéből, tűztitsa meg mind magát, mind háza népet. Annakután vegye az két keczkebakokat, és állassa azokat az UR eleibe, az gyülekezet sátorának aytaja eleibe. Es az Aaron vessen nyilat az két bakra, az egyc nyilat az UR ért, az másikat az Azazel nevű baknac áldozatra boczáradó bakéért. Es az melly bakra elét az UR nyilat, áldozza meg azt az Aaró bünért való áldozatra. Az azel hegynecc nyilat, állásác az Izrael eleven az UR eleibe, az népnec az által való megfiszítására, hogy elboczállac az Azazel hegyre az puszta. Mikor pedig az Aaron az ő tulkát, az ő bünéért való áldozatra felviszi, hogy mind magának mind háza népéac bünét megfiszítsa: ilye meg az ő erejét, hogy maga bünéért való tulkot. Es az reménezzon teli vévén eleven szénvel az UR előtt való óltárról, és az ő markáts teli merített vérből, vigye bé azt az saporlaton beidő. **A**z azel pedig

29 **E**s vesse az szénbe az UR előtt az jó illatra való szerzfámot, hogy befedgye az füstnecc felhője az kégyelemnecc tábláit az hova külmelly á bizonyságtételnecc ladáján feljött dőrtoc bizonyos vagyion, és meg ne hallyon az Aaron embertől az baven.

30 **A**nnakután az tuloknac vérében véköten, hinte meg az ő ujjával á kegyelem táblánc felső szinét napkelet felé. **A**z kegyelemnecc táblája előtt **c** mondom hogy hetszer az ő ujjával hintsen abból az vérből, kegyelem tábláján az ellentök bakjárt azoknac bünökért való áldozatra,

31 **E**s vesse az szénbe az UR előtt az jó illatra való szerzfámot, hogy befedgye az füstnecc felhője az kégyelemnecc tábláit az hova külmelly á bizonyságtételnecc ladáján feljött dőrtoc bizonyos vagyion, és meg ne hallyon az Aaron embertől az baven.

32 **A**nnakután az tuloknac vérében véköten, hinte meg az ő ujjával á kegyelem táblánc felső szinét napkelet felé. **A**z kegyelemnecc táblája előtt **c** mondom hogy hetszer az ő ujjával hintsen abból az vérből, kegyelem tábláján az ellentök bakjárt azoknac bünökért való áldozatra,

33 **E**s vesse az szénbe az UR előtt az jó illatra való szerzfámot, hogy befedgye az füstnecc felhője az kégyelemnecc tábláit az hova külmelly á bizonyságtételnecc ladáján feljött dőrtoc bizonyos vagyion, és meg ne hallyon az Aaron embertől az baven.

34 **A**nnakután az tuloknac vérében véköten, hinte meg az ő ujjával á kegyelem táblánc felső szinét napkelet felé. **A**z kegyelemnecc táblája előtt **c** mondom hogy hetszer az ő ujjával hintsen abból az vérből, kegyelem tábláján az ellentök bakjárt azoknac bünökért való áldozatra,

35 **E**s vesse az szénbe az UR előtt az jó illatra való szerzfámot, hogy befedgye az füstnecc felhője az kégyelemnecc tábláit az hova külmelly á bizonyságtételnecc ladáján feljött dőrtoc bizonyos vagyion, és meg ne hallyon az Aaron embertől az baven.

36 **A**nnakután az tuloknac vérében véköten, hinte meg az ő ujjával á kegyelem táblánc felső szinét napkelet felé. **A**z kegyelemnecc táblája előtt **c** mondom hogy hetszer az ő ujjával hintsen abból az vérből, kegyelem tábláján az ellentök bakjárt azoknac bünökért való áldozatra,

37 **E**s vesse az szénbe az UR előtt az jó illatra való szerzfámot, hogy befedgye az füstnecc felhője az kégyelemnecc tábláit az hova külmelly á bizonyságtételnecc ladáján feljött dőrtoc bizonyos vagyion, és meg ne hallyon az Aaron embertől az baven.

38 **A**nnakután az tuloknac vérében véköten, hinte meg az ő ujjával á kegyelem táblánc felső szinét napkelet felé. **A**z kegyelemnecc táblája előtt **c** mondom hogy hetszer az ő ujjával hintsen abból az vérből, kegyelem tábláján az ellentök bakjárt azoknac bünökért való áldozatra,

39 **E**s vesse az szénbe az UR előtt az jó illatra való szerzfámot, hogy befedgye az füstnecc felhője az kégyelemnecc tábláit az hova külmelly á bizonyságtételnecc ladáján feljött dőrtoc bizonyos vagyion, és meg ne hallyon az Aaron embertől az baven.

40 **A**nnakután az tuloknac vérében véköten, hinte meg az ő ujjával á kegyelem táblánc felső szinét napkelet felé. **A**z kegyelemnecc táblája előtt **c** mondom hogy hetszer az ő ujjával hintsen abból az vérből, kegyelem tábláján az ellentök bakjárt azoknac bünökért való áldozatra,

41 **E**s vesse az szénbe az UR előtt az jó illatra való szerzfámot, hogy befedgye az füstnecc felhője az kégyelemnecc tábláit az hova külmelly á bizonyságtételnecc ladáján feljött dőrtoc bizonyos vagyion, és meg ne hallyon az Aaron embertől az baven.

42 **A**nnakután az tuloknac vérében véköten, hinte meg az ő ujjával á kegyelem táblánc felső szinét napkelet felé. **A**z kegyelemnecc táblája előtt **c** mondom hogy hetszer az ő ujjával hintsen abból az vérből, kegyelem tábláján az ellentök bakjárt azoknac bünökért való áldozatra,

43 **E**s vesse az szénbe az UR előtt az jó illatra való szerzfámot, hogy befedgye az füstnecc felhője az kégyelemnecc tábláit az hova külmelly á bizonyságtételnecc ladáján feljött dőrtoc bizonyos vagyion, és meg ne hallyon az Aaron embertől az baven.

## XVI. Rész.

*Az Jehovánc szent sátorának és hajlékanac, az óltárnac, az fő papnac, és mind az egész községnecc, minden esztendőnkint való megfiszításonnac törvényéről, és az közönséges bünről és magoc saayargatásáról az tisztátalanfágról, melly léfzen valamim*

és vigye bé annak vérét az supotláton belől, és ácképpen czelekedgyéc annak vérevel mint á tuloknak vérevel, hintsé meg azzal az kegyelemnecc tábláját, és az kegyelemnécc táblá elöttis hintsen el abban.

16 És ilyen módon tisztítsa meg az Izrael fiainak tisztátalanfágától az szent helyet, és minden bűnből való gonoflágokból: Ilyen módon czelekedgyéc az gyülekezet sátorávalis, melly vagyón ő közörtóc, az ő fértelméségec közört. † Senki ne legyen pedig á gyülekezetnecc sátorában, mikor az Aaron pap bémegyen megtisztítátnac okaért, mind addig míg nem kijó onnét, és megtisztítja Isten elött magát, házané-pét, és az Izraelnecc egész gyülekezeit.

18 Es minekutánna kijó az UR elött való óltárhoz, azis tisztítsa meg, és véné az tuloknac és á baknac véreben, kenny: meg azzal az óltárnac szarvait mind környul. Es hintse meg az óltártis az ő ujjával hétszer abból az vérből, écképpen tisztává télti azt, és megszenteli az Izrael fiainak fértelméségekből.

20 Minekutánna pedig elvégezi az szent helynecc, az gyülekezet sátorának, és az óltárnac megtisztítást, kozza elő az két kezét az eleven baknac fejére téven, vally meg azon az Izrael fiainak minden hamiságokat, és minden ő bűnökéből való gonoflágokat, és minekutánna azokat annac á baknac fejére rakja, küldgye el azt valamü bizonyos emberől az pusztába.

22 Mert elviszi az á bac minden ő hamiságokat az kietlen pusztába, <sup>d</sup> és ilyen módon boczálla el az bakot az pusztába.

23 Azután mennyen el az Aaron á gyülekezetnecc sátorába, és vessle az lenből ezínált óltezetet, mellyet recá vórt vala mikor az szent helyre bémenne, és az

24 óltózetet hadgya otr. Azután minekutánna megmosla magát vízzel az szent helyen, és az ő maga ruháit felvefzi, kiménvén kézfúttle el az ő egészlen megégetendő áldozátray, és az kóslégét, hogy mind magát mind az kósléget megtisztítsa. Az bűnért való áldozatnac pedig kővérit, égfúttle meg az óltáron. Az ki pedig elvitte az bakot, az Azazel hegyre minekutánna megmosla ruháit és testét, azután bémehet az taborba.

27 Az bűnért való áldozatnac pedig † tulkár, és á bakot, mellyeknek vérecc bűnből való tisztulásnac okaért bévitet az szent helyre, vigye ki az taboron kívül és égfúttle meg tüzzel azoknac bőroket, húfok hint az ganéjokat. Az ki pedig ezeket megégetendi, minekutánna megmosla ruháit és testét bémehet az taborba.

29 Ez órtócké való szentartás legyen ti kőzörtetec: Hetedic hólnapon, annac

tizedic napján megfanyargalsátoc magatokat, és semmi dolgot ne tegyetec, se ti magatoc, se pedig ti kőzörtetec lakó jóvevény.

30 Mert ez napon tisztít meg titeket az Aaron, hogy tisztác legyetec. Az UR elött megtisztultoc minden bűneitekből. Nyugalomnac szombartya légyé az ti nékcec, melly napon megfanyargalsátoc magatokat, órtócké megállandó rendtartás szecint. Ez ilyen tisztítást pedig az á pap czelekedgye, az kit az UR megkent, és az kinecc szolgálatyát arra szentelte hogy néki papja legyen az ő atya helyébe, minekutánna óltózetendic az lenből ezínált szent ruhákba. Es megtisztítsa az szent helyet, az gyülekezetnecc sátorát, az óltárt, az papokatis, és ez gyülekezetnecc minden fokafágát megtisztítsa. Es ez ti kőzrtetec órtócké való szentartás legyen, az Izrael fiainak minden bűnökéből való megtisztulásokra minden esztendőben egyfzer, és ácképpen czelekeddec az Mózes mint az UR paranczolta vala néki.

## XVII. Rész.

*Megtiltsa az Isten az gyülekezet helyénecc kivüle való áldozatokat, az az, hogy sokul egybűt ne áldozzanac hanem ezac az Istenől arra rendelsetet helyén. Másodszor megtiltsa az vérecc megéttel. Harmadszor az meghólt áldozatnac megéttel, és nagy kemény bűntetésekkel fenyegeti azokat kic nem engednecc ez rendeléseknecc.*

1 Zóla ísmét az UR Mózesnek, s-monda: Szóly az Aaronnac, és az az ő fiainak és mind az Izraelnecc fiainak, és ezt mondogyad nékcec: Ez az dolog, mellyet az UR paranczolt, eztmondvan: Valaki az

3 Izrael nemzetlége közzül ólend áldozatra óktróti, báránt, keczkét, vagy az taborban,

4 vagy az taboron kívül: Es az gyülekezetnecc sátorának aytaja eleibe nem hozandgya, hogy az URnac áldozdec az URnac satora elött, ártatlan embernecc vérecc kiontása tulajdonítátté annac: vért ontot, annak-okaért töröltéssécki az olyan ember az ő

5 nemzetlégecc népeközzül. Azért az Izrael fiai az ő áldozattyokat, az mellyeket akarhótt az mezón <sup>a</sup> áldoznac, hozzá az URnac, az gyülekezet sátorának aytaja eleibe, az paphoz, és áldozzanac ő néki hálaadó áldozatokat. Hogy azoknac véreket az pap hintse az URnac óltárára melly az gyülekezet sátorának aytaja elött legyen, és azoknac kővéreket megégtle jó

7 illatra az URnac. Es ne áldozzác ezután az ő áldozattyokat az órdógóknec, á kicckél

† Luc. 2. 10.

<sup>a</sup> Az. Jesus Christust példázta az bac, ki meghólt az mi bűneinkért, és felsámádot igazságot írtakért. Rom. 4.

† Sup. 7. 30. Heb. 13. 11.

\* Sup. 13. 27.

<sup>a</sup> Az az, mellyeket ez ideig akarholott megáldoztanac művelbony az Istennecc satora és óltára nem vólt.

b Tudnillik az pogányor. Az Apostoloc, A-  
 20:15. Az Jeru-  
 sালেmbeli Con-  
 ciliumban az  
 Caputból ve-  
 szic az ó vége-  
 zéseket, hogy az  
 pogányoc meg-  
 oltalmazác  
 magokat, az  
 vérmec á fulva  
 holt állvanc, és  
 á bálvánnac  
 áldozato nac  
 megélelél. Az  
 mi néz a vérmec  
 és fulva holt al-  
 latoknak meg-  
 élelre, abból  
 scábadságnac  
 vagyon, annyit  
 ra hogy minket  
 senki az étel se-  
 lő nem kárbox-  
 tatnac, Col. 2.  
 Jóllehet az A-  
 postoloc az vérmec  
 és fulva holt áll-  
 latnac élelél-  
 től a pogányo-  
 kat megtilostác  
 vala az Sido-  
 kért, az mig tu-  
 dnillik az oc az  
 husben és az ke-  
 reztynni sca-  
 balságnac tu-  
 dományában nevekedenec. Az mi néz az bálványoknak áldozat-  
 tot állatoknac megélelre, lásd meg arról az szent Pál értelmét, 1. Cor.  
 8. C. 10. † Sup. 7. 27. Inf. 19. 20. Deut. 12. 16. és 23. 1. Sam. 14.  
 33. \* Gen 9. 4. † Exod. 22. 31. Ezech. 44. 31. c Az ó bú-  
 nénc terhéi hordozza.

kickel ezec b paráznalkodnac, órócké va-  
 8 ló rendtartás légyen ez az ó utánoc valóc  
 kőzötis. Annakokaért mond meg né-  
 kic: Valaki az Izraelnec nemzetsége kö-  
 zűl, vagy az ó kőzöttec búdosó jövény  
 9 kőzűl, áldozic egf len égóáldozatot vagy  
 egyéb féle áldozatot. Es az gyülekezet  
 fatoiánac aytaja eleibe nem hozza azt, hogy  
 azt az URnac áldozza, kigyomláttacc az  
 olyan ember az nép kőzűl.

10 ES † valaki az Izrael nemzetsége kőzűl,  
 Evagy az ó kőzötcc lakozó idegen nép  
 kőzűl, valami vért ejendic, kiontom az én  
 haragomat az ellen az ki az vért megötte,  
 11 és ki öl m azt az én népem kőzűl. Mert  
 minden testnc lelke az vében vagyon. En  
 pedig rendeltém azt, az ti lelketeknac az ól-  
 táron való megöfzütására: Mert az vérmec  
 12 általa tisztül meg az lélec. Azért paran-  
 czolom az Izrael fiainac, hogy ti kőzűle-  
 tetec egy lélekis az vért meg ne egye.  
 13 Az kőzöttec lakozó jövényis meg ne egye az  
 vért. Es valaki az Izrael fia kőzűl, vagy  
 az kőzöttec lakozó jövényec kőzűl va-  
 dadzásában vadat vagy madarat fogád meg-  
 enni valóc, előfzeris az vért ontfa ki, és azt  
 14 fedgye bé földel. \* Mert minden állat-  
 nac lelke az vér: Azért hagyom az Izrael fi-  
 ainac, hogy semmi állatnac vért meg ne  
 egye, mert † minden állatnac lelke az ó vé-  
 re, az ki megöfzi azt, kigyomláttac.

15 VALaki pedig valami holt testet, vagy  
 vadból megfzaggatot állatot ejendic,  
 akar az Izrael fia kőzűl való, akar jövény-  
 ny, az mossá meg az ó ruháit és magát, és  
 tisztátalan légyen estveic, azután ülztálé-  
 16 szen. Hogy ha meg nem mossá ruháit sem  
 pedig az ó testét, megbüntettetic. c

XVIII. Rész.

Az természetec folyásá ellen való kőzöt-  
 10 dőft vagy aszfizoni állatokal, vagy sc: siackal,  
 vagy oktalani állatokal, megöltyn nagy kemén-  
 21 séges fenitekekkel. Es imti lsten az népet az ó pa-  
 ranczolatonac és rendelésnec megtartására.

1 Zóia az UR ifnét az Mofesnec, és  
 2 mondá: Szóly az Izrael fiainac, és  
 3 mond meg nékic: En vagyoc az ti  
 URatoc lstenec. Az Egyptum  
 földénac czelekedete szentint az mellyben  
 laktatoc, ne czelekedpyetec, azonképpen  
 az Chanaan földénec czelekedete szentint az  
 mellybe bévüllec, ne czelekedj etec, és a-  
 zoknac az ó rendtartáoc szentint ne járja-

4 toc. Hanem az én ítéletimet gyakorlyá-  
 toc, az én rendelésimet tartásatoc meg, azok-  
 5 ban járván, En vagyoc az ti URatoc lstenec. Rom. 10. 5.  
 6 órizz etec meg az én rendelésimet, és az Gal. 3. 12.  
 én ítéletimet: \* Mellyeket az ki czelekelezic, 2 Az az, Ne há-  
 7 ázoc által. En vagyoc az UR. ly az anyáddal  
 8 ENki ne közelgetsen egy test szentint való  
 9 Stokonáhozis annac szeméménec felfe-  
 7 dezésére. Az te atyádnac vagy anyádnac  
 8 meztelenségét fel ne fedezzed, a mert te a-  
 9 nyád, azért ne fedezd fel az ó szemérmét. \* Inf. 20. 17.  
 10 Az te atyád feleségénec † szemérmét fel ne  
 11 fedezzed, mert az te atyádnac szemérme az. 2 Az az, Akar  
 12 \* Az te húgódnac melly az te atyádnac való, akar ha-  
 13 vagy anyádnac leánya, akar házánál, b akar 2. 18. 10.  
 háza kivől születet légyen, fel ne fedezzed  
 10 lötegyen.  
 11 szemérmellégét. Az te fiadnac leányánac, † Inf. 20. 19.  
 12 vagy leányodnac leányánac szemérméket \* Inf. 20. 20.  
 13 fel ne fedezzed, mert te szemérmét az. Az † Inf. 20. 12.  
 14 te atyád felesége leányánac, melly az te a- \* Inf. 20. 22.  
 15 tyádnac magzattya, mivel hogy te néked hú- 2 Az az, lsten  
 16 god, fel ne fedezzed szemérmellégét. † Az ellen való dolog  
 17 te atyádnac hűgánac szemérmét fel ne fe-  
 18 dezzed, mert az te anyádnac közel való ro-  
 19 annac leányá-  
 20 kana. Az te anyádnac hűgánac szemé-  
 21 mért fel ne fedezzed, mert az te atyádnac kő-  
 zel való rokona. \* Az te atyádnac bátyá-  
 nac szemérmét fel ne fedezzed, annac fele-  
 ségéhöz ne közelges: Mert az te atyád bár-  
 15 tyánac felesége. † Az te menyednec szemé-  
 16 mérmét fel ne fedezzed, mert az te fiadnac  
 17 felesége, azért annac szemérmét fel ne fe-  
 18 dezzed. \* Az te bátyádnac feleségénec  
 19 szemérmét fel ne fedezd, mert az te bátyád  
 20 szemérme az. c Az aszfizoni állatnac melly  
 21 Moabitáké: 1. te feleségd és az ó leányánac † szemérmét  
 Reg. 11. v. 7. Az fel ne fedezzed, annac fiánac leányát, vagy  
 22 leányánac leányát, el ne vegyed hogy annac  
 iriac a Moloch-  
 szemérmét felfedezed, mert annac közel  
 18 való, nagy bűn az. Feleségül ne végy va-  
 nac formájára  
 a melly aszfizoni állatot, hűgával egyetem-  
 22 be, hogy amazi keferüséggel ne illefed, fel-  
 fedezvén ennec szemérmellégét, amannac  
 22 z ag vólta, és ke-  
 zei vgy formál-  
 tatta volt, hogy  
 22 nanac elvénne.  
 Az Ammonitac  
 22 hogy véle való égyvesülefeddel meg ne sér-  
 az ó fiokat a mel-  
 22 teztessd magadat. † Az te magzatiában lyeket Moloch-  
 22 ne adgy egygetis hogy az Moloch a bálván-  
 nac akarnac va-  
 la meg illozni.

abbarekeritic vala, és ugy égetic vala meg azokat, azon közebe do-  
 22 báltac sipoltac, tomboltac hogy a gyermeknec szültája ne hollat-  
 22 néc. Ezt ez reiteneiségét az Sidokis bévőtőcc vala, mert a Hin-  
 22 nan fiaimac vólgyében építettec vala az Molochnac válván, mel-  
 22 lyben az ó fiokat megeritic vala az Molochnac válván, mel-  
 22 lyben az ó fiokat megeritic vala, melly utálatoságot az Josias ki-  
 22 raly rontas vala el, 2. Reg. 23. Nemellyec, A Sidoc hő ezültac  
 22 mondyác, hogy az Moloch tisztességére az Ammonitac nagy-  
 22 két tüzet rakta, közel egy máshoz és az ó fiokat az két tűz ké-  
 22 zőt keferitettec által manni mind addig, mig nem megemé-  
 22 szerténec.

† Inf. 20. 13.  
Deut. 8: 10.  
2. Reg. 17. 17.  
és 23. 10.  
\* Inf. 15.

(1) Inf. 20. 22.

mac megégettesd, hogy az te Istenednek nevéért meg ne fértetted. En vagyoc az UR.

22 † Férfiával ne eggyesüly ugy mint az afzszonyi állattal, mert utálatoság az.

23 \* Semmi okralan állattal ne eggyesüly, hogy magadat azzal fértetted. Az afzszonyi állatis semmi bazonnal ne küzöszülön. Mert utálatoság az. Ezece közzül eggyickelise magadat meg ne fértetted, mert mind ezecekel fértetted meg magokat az pogányoc, mellyeket én ti előtterece kiüzöc. Mellyeknek miatta az föld megfértetted, és azt megbüntetece az ó gonolóságokert, hogy az föld az ó lakosit kiökádygya. (1) Önzétece meg azért ti az en rendelešimet és az én itéletümet, és ez utálatoságnac eggyekétise ne ezecekedgyetece, se lakoloc, se az idegenec kic köztetece lakoznac.

27 (Mert mind ezeceket az utálatoságokat ezecekedtece ez földnece lakosi, melly föld előtterece vagyon, annakokáért serteimes vöit az á föld.) Hogy az föld ki ne ökádygon tietece ha megfértetted azt, miköppeu kiökádyta az népet melly előtterece vagyon.

29 Mert valaki ez utálatoságoknak valamelyiket ezecekece, kigyomláttatnac az ember az nép közzül, az kic azt ezecekedendic.

30 Örizetece meg azért az én paranczolatimat, hogy ez utálatos szerzefekben mellyeket ti előtterece ezecekedtece eggyet se ezecekedgyetece, és magatokat azocekal meg ne fértetted. En vagyoc az ti URatoc Iſtentec.

5 az ti URatoc Iſtentec. Mikor pedig áldoztoc az URnac hálaádyádnac áldoztatyaival, szabad akaratotoc szerint áldoztatoc

6 azt. \* Az melly nap pedig áldoztatoc, az nap és másod napon egyetece meg, az mi pedig harmad napra marad benne, az tüzcel égetetece meg. Hogy ha valamit abba harmad napon éz nec meg; utálatos léz nec nem léz nec kedves. Azért az kic az harmad napon ezcic, megbüntetece mert az URnac szentelitetett állatot megfértetted, és az olyan ember kigyomláttatnac az nép közzül. † Mikor az te földednece veteeményét megtartod, ne arád le mindeneštol fogva az te gabonádyra ezcic, és az elhüllöt gubona fejecket fel ne szedgyed. Hasonlatosképpen szölödhen az elmaradot szölöfejecket ne ketél fel, az elhüllöt szölöszemeket ne szedd fel, á szegénnece és az jóvévnece hadgyad azokat, én vagyoc á ti URatoc Iſtentec.

11 † Ne oroztatoc, se hazudgyatoc, és se fenecki álukosságal ne ezecekedgyetece barátya ellen. Ne \* esküdygetec az én nevenre hamislan, mert megfértetted az te Istenednek nevért. En vagyoc az UR. Az te felebarátodat meg ne ezatgyad, se hatalmasit valamit él ne végy tölc. Ne maradgyon az te bertecefednece szögálatryánac jutalma te nálad reggelic.

14 Ne mondgy gonofit az ſkecece, és az vac eleibe ne vels botránközást; hanem fély az te Istenedtől. En vagyoc az UR. Ne ezecekedgyél hamiságot semmi itéletben, † ne nézecz az szegénnece személyét, és az hatalmas személy válogatásbal ne böczülljed. Igazar itély az te

16 felebarátodnac. \* Ne járj álukósággal és hízelkedéšsel á te néped közzül, az a te felebarátodnac vére ellen fel ne áll. légy álnöt, cza

17 En vagyoc az UR. Ne : gyüldöd az te felebarátodat szivedben. \* Megtedgyed bátorssággal az te felebarátodat, és el ne túrdjed ő benne az bünt.

18 \* Bolšszuállö ne légy, és haragot ne tartsz az te néped ellen, † hanem szeresced felebarátodat mint magadat. En vagyoc az UR. Az én rendelešimet megtartatoc: az te barmaidnac kétféle nemét ne engedgyed egy mášsal közöszülni. ( Ugyan :: 1. Job. 2. 10. azon egy folébe ne vels ſocféle magot, és 3. 15. külömbözö ruhanac nemébe, melly gyapjúból és lenből szövetec völna, ne öltözöl. Lnc. 17. 3. zél. Mikor valaki valamely afzszonyi állattal háland és véle közöszül, és az rab leánzó lezjed, melly mindenec előt elvetetece tet és soha meg nem váltatice, sem pedig szabadsággal meg nem ajandéköztautic: 1. Cor. 6. 7. 2. Théš. 5. 15)

\* Sup. 7. 16.

† Inf. 23. 22.  
Deut. 24. 19.

† Exod. 20. 15.

\* Exod. 20. 7.  
Deut. 5. 11.

Nota.

XIX. Réz.

*Az mi magunc me szentelésre való paranczolatoc. Az mi megfentelesünket pedig soe dolgokban helyhezete. Istenig az szölgálatban, iszereletben, szeresiben, talványimádyštat, jóvévö monilöšöknac, varaslöšöknac elároztatásaban, az szombareknece megtartásában, igazságban, az mi atyánkhoz, anyánkhoz, felebarátunkhoz, szegenyekhez, jóvévönyekhez való szeresetbe.*

1 **S**zólaismét az UR Mofesnek, mondván.

2 Szöly az Izrael fiaínac gyülekezténece, és mond meg nekic : † Szentec legyetece, mert én szent vagyoc az ti URatoc Iſtentec. \* Az ó anyyát és atyát minden ember tiszteleye, és az én † szombarmat tartatoc meg. En vagyoc az ti URatoc Iſtentec. Ne hayjolytatoc az bálványokhoz, és ne ezinállytoc magatoknak † öntöt istenker, En vagyoc

† Sup. 17. 44.  
Inf. 20. 7. és 26.  
1. Pet. 1. 16.

\* Exod. 20. 12.  
† Exod. 31. 13.  
Inf. 26. 2.

† Exod. 24. 17.

1. Pet. 3. 9. † Matth. 5. 43. és 22. 39.  
Rom. 13. 9. Gal. 5. 14. )( Deut. 22. 9.

Mind

Mind ketten megöförtöztafnac, de meg ne öletteléne, mert az afiszoni allat nem volt szabados. Az férj pedig vigyen az ő bűnejét való áldozatot az URnac egy kolt, az gyulekezet látoránac aytaja eleibe.

22 És az pap tisztítá meg azt az bűnért való áldozat által az UR előtt, az bűnből mellyet ézelekedet, és megboczártatic néki az bun az mélyet ezelekedet.

23 Mikor pedig bemenendete az földre, és minden féle gyümölcs termő fát plántálandotoc, annac bört, az az, gyümölcsét, környüli mértélyéte, b három éftendőig legyen környüli mértéletlen, semmit abban meg ne egyete.

24 Negyed éftendőben pedig minden gyümölcs az URnac szenteltesse hála adásnak okáért.

(ötödie éftendőben egyéte meg annac gyümölcsét) hogy annac termés néktec megfaportífa. En vagyoc az ti URatoc Istentec. Semmi állatot meg ne egyete, mellyec vére kirnein ontatot, ne élyete valamí állatokból való jóvendómondásokkal, és az napokban ne válogfátoc.

27 Az ti hajatokat fejteken kerégdén ne vegyéte, és az tetfzalkodatis ne beretvaltasdel. Az ti testteket az hólt emberért meg ne metellyéte, meg se bélyegezzéte ti magitokat. En vagyoc az UR.

28 Az te leányodat meg ne rotfád, másnac kiadván paráznafára, hogy ne paráznalkogyéte az föld, és bétellyéte az föld gonofsággal.

29 Az én \*szombaimat megtartátoc. Az én szent fatoramát boczüibentartátoc. En vagyoc az UR.

30 :: Ne meunyetec az nézőkhöz, és netudakodtatoc az jóvendómondóktól, hogy magitokat azokkal megferteztetéte. En vagyoc az ti URatoc Istentec.

31 Az vén ember előtt felkely, és az vén emberce ortzját megboczülyed, és fély az te Istentől. En vagyoc az UR.

32 Hogy ha jóvevény ember bűdofic ti közütece az ti földetekben, bozfzúsággal azt ne illeséte.

33 Mint szinte az lakós ti közütece, olyan legyen ti közütece az jóvevény, és szerezsed azt mint magadat, mert jóvevényec voltatoc az Egyptumnac földében.

34 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

35 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

36 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

37 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

38 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

39 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

40 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

41 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

42 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

43 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

44 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

45 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

46 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

47 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

48 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

49 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

50 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

51 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

52 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

53 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

54 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

55 En vagyoc az ti URatoc Istentec. Ne ezelekedgyetece hamiságot az itéletben, földnec méte ében, fontban, lingben. Igaz méte, igaz font, igaz köböl, és igaz itte vagy pint legyen közetec. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből kihozalac titeket. Tartásatoc meg azért minden én rendefisimet, és minden én itéletimet, és azokat ezelekedgyéte. En vagyoc az UR.

kat, az nézőkhöz, és paráznákhoz járókat, szükelekedgyetece, az paráznákat, és az lic, a termézetec és vérecc ellene, vagy barneckal vagy forfackal, vagy közel való rokneckal és fogórackal közütece, és itte öket az ő paráznalcalac megtartására.



Zóla ísmét az UR Mofelence, mondván: Az Izrael fiaínac mond meg: \* Valaki az Izrael fia közöttül vagy az jóvevény nemzetfég közöttül, melly az Izraeliac közöttül lakozic, adand az ő magzati közöttül a Moloch bálvannac, megöfertece: Az földnec népe közeckel verje azt agyon.

Enis az olyan emberre kiontom az én haragomat, és kigyomládom azt az ő népe közöttül, mivelhogy az ő magzataban adot az Molochknac, hogy megfertezetné az én szentseges fatoramát, és megfertezetné az én szent nevetemetis.

Hogy ha pedig annac az földnec népe kérdvezen annac emberce, melly az ő magzati közöttül adot az Molochknac, és az meg nem ölendi: Acker én az én haragomat kiontom arra az emberre, és annac hazanépe, és elveztem azt az népe közöttül, és mind azokat az kie ő utánna paráznalkodnac, hogy az Moloch bálvannal paráznalkodgyaac.

Alamelly ember pedig a nézőkhöz megyec, és az jóvendómondókhöz, hogy azokat kövevény paráznalkodgyec: Annac az emberce ellene kiontom az én haragomat, és eltörlöm azt az ő népe közöttül.

Szentellyétece meg azért magitokat, és legyétece szentec, mert en ti URatoc Istentec vagyoc.

Startatoc meg az én rendefisimet, és azokat ezelekedgyétece. En vagyoc az UR ti megfentelece.

Mert valaki gonofit mondand az ő atvannac vagy az ő anyannac, megöfertece, mivelhogy atvannac anyannac gonofit mondor, az ő halálanc ó az oka.

Azonképpen az ki az ő felebarátyjánac feleségéce \* megfertezetec mivelhogy azt mivelte megöfertece mind az két parázna, férj és afiszoni állat. Az ki az ő atya feleségével bálánd, és az ő atvannac szemérimét felfedezendi, mindketten megöfertece, az ő halálanc okac okac.

Acképpen az ki bálánd az ő nényével, mind az ketten megöfertece, mert nagy gonofságot ezelekedtece, az ő halálanc okac okac.

Vitronag az kiférfiával há, mint egy afiszoni állattal, mindketten nagy feltelenségen ezelekedtece, megöfertece, az ő halálanc okac okac magokban vagyoc.

Az ki felecegűl vejeud vala-

Sup. 18. 21.

Sup. 19. 31.

Sup. 11. 4. 4. 19. 2.

1. Pet. 2. 16.

Exod. 21. 17.

Priv. 20. 20.

Matth. 15. 4.

Lafel megö-

zetece nemiac

23. vsf. az

fe'si cap. 10.

mert az ő f. ol

iste mind eze-

rdi.

Sup. 18. 20.

Deut. 22. 22.

Joh. 8. 5.

Sup. 13. 8.

Sup. 18. 5.

Sup. 13. 22.

Sup. 18. 17.

b Az az, Elveszítece az három első éftendőben termését, mint az emberce környüli mértéletet bört elveszítece, és legyék néktec tisztítatlan. Nem illéce így fordítgyac: legyenece néktec úgy mint környüli mértéletenec, három éftendőig legyenece környüli mértéletenec.

† Infr. 21. 5.

\* Sup. vsf. 3.

\* Inf. 20. 6.

† Exod. 22. 21.

c Az betőben vagyoc, Ephraim, az helyec Magyar mértéce nevéce vezette.

XX. Rész.

En vagyoc az isten az bálvannac áldozó-

melly afizzeni állapot az ő anyyával egybe, nagy bűn az, túzzel égessék meg azokat, hogy ne legyen ti közöttetek ilyen nagy gonofság. Ismét: † Az ki barommal közöfűl, megölettefűs az, azt az baromtis pedig megölyléte. Valamelly afizzeni állat pedig valamelly oktalan baromhoz mégyen hogy azzal közösűlylón, megölettefűs mind az afizzeni állat, mind az barom: minden okvetetlen megölettefűs, az ő halálóknaç oka ő magokban vagyon.

† Sup. 18. 23.

\* Sup. 18. 9.

† Sup. 18. 19.

† Sup. 18. 18. 19. 20. 21.

\* Sup. 18. 14.

† Sup. 18. 26.

† Sup. 18. 26.

† Sup. 11. 2.

Dom. 14. 4.

† Sup. 18. 26.

† Sup. 11. 2.

† Deut. 18. 10.

1. Sam. 28. 7.

17 † Valaki pedig feleségül vejendi az ő hűgát, az attyánac vagy anyyánac leányát, és egy máfnac szemérméteket látandgyá, nagy gyalázat az, annukokáért megölettefűs az népnec látrára: az ő hűgánac szemérmét fedezte fel, azért az ő bünténc bűntetését hordozza. Valaki háland afizzeni állattal az ő vére folyásánac idején, és fűfedezvén annac szemérméteket, folyáfűtis fűfedezzi, az afizzeni állat az ő folyáfűt megmutatandgya: Ez ec mindketten megölettefűs az nép közűl. † Vízontag az te anyyánac vagy attyánac hűgánac szemérmét fel ne fedezzed: Mivelhogy az ő test szerint való rokonfűgánac mezűtelenségét fedezte fel, azért az ő bünténc terhét hordozza. † Valaki az ő attyánac feleségével háland, az ő attya bátyánac szemérmét fedezte fel, az ő bünténc terhét hordozza, magzatoknélkül meghallyanac. (Valaki az ő bátyánac feleségét elvejendi, nagy szűdalmat czelekedet, az ő bátyánac szemérmét fűfedezte fel, magzatoknélkül meghallyanac.)  
22 † Őrizzeteç meg minden rendelésűnt, minden ítéletűnt, és azokat czelekedgyéteç, hogy ki ne okádgyon benneç-ker az az föld, mellye én vízfűteç hogy ot lakjatoc.  
23 Es ne járjatoc az népnec rendelésűben, mellyet én ti elötteteç kiűzűteç, mert mind ezeçet czelekedteç, és azért utátaç megűket.  
24 **N**Ekteç pedig mondom: Ti Őrűksűgűl bírjatoc az ő földűket, (mert én neketeç adom azt hogy Őrűksűgűl bírjatoc azt) az téyjel mézzel folyű földet. En vagyoc az ti UR Atoç Istenec, ki titeket egyeb népektűl elválasztottalac. \* Ti azért választást tegyeteç a tífűta oktalan állat közűt, és az tífűtalan közűt, az tífűta és tífűtátalan madar közűt, és ne fűteteçteç meg magatokat tífűtátalan vaddal vagy madárral, vagy földűn czűfűzűmáçzó állattal, mellyektűl megűltottalac, mint fertelmes állatoktűl. Es legyeteç szűntec, mert én I EHOVA szűnt vagyoc, ki elválasztottalac titeket egyeb nemzetsűgtűl, hogy enyeim legyeteç.  
27 † **A**Kar fűfűhu akar afizzeni állat lűgyen, ha azokban Őrdűgi jűvendűműdáfűnac lelke lejűnd, megűlettefűs minden okvetetlen. Kűveçkel verjeteç azokat agyű, az ő halálóknaç ő magoc az okai.

Parantzollya Isten az Aaron papnac és az ő fűainac hogy magokai meç ne fűteteçteç halot hoz v. a. o. menazelle, hűjoknaç. Szűkűlűteç elbererűalűfűrűl, tífűtátalan és. Ez ec megűtetetűt fűteçteç elvűtelűvel. Es megűndgya kiűczűdűteç és mineműt erűbeçec legyeneç állkokmaçfűoc vagy állkokmaçlanoc az papiműltűfűgűra.



1 **S**monda az UR Mofesűnc: Szűly az papoknaç az Aaron fűainac, és mond meg nekűteç: Senki ti közűlűteç meg ne fűteteçteç magűt halottal az ő népe közűt.  
2 Hanem az ki ő nekű közűl való rokonfűga vűlűna, mint attya, anyya, fűa, leány, bátya. Vagy ő hozza közűl rokona, mint unajadon hűga, melly még nem adatot fűtűteç, azoknaç hűlt testűteç: őz elmeçet és temetűteçen ott lehet. Sűt meç az ő népűnc fejedelműnc hűlt testűteç ne fűteteçteç meg magűt, hogy fűrtelműs legyűen. † Az ő fejűteçen kopafűlűgűteç ne czi- nűlűyanac, az ő fűkűlűkűtis ne bererűalűyűac el, és az ő testűteç femmű bűlűveçet ne fűzereçzeneç. Nagy szűntűsűggűl szűgűllyanac az ő Istenekűnc, az ő Istenekűnc neçer meç ne fűteteçteçteç: Mert az URnaç túzzel megeműfűtűndű űldozatűyűt, és az Istenec keçyereçt űk űldozűteç: azért szűntec legyűeneç. Parűzna és megűzűplűűteçet afizzeni állatot ne vegyűteç feleségűl, se pedig az ő fűerűteç megűvetetű afizzeni állatot: Mert az papoc Istenű szűlűlűlűra szűntec teçteç. Teis én népen szűntec tanűfadűtet, mert az te Istenec keçyereçt űldozza, szűnt lűgyűen azért te űldoteç, mert szűnt vagyoc én, ti megűszűntűlűteç. Az papnaç leány, mikor magűt megűfűteteçteçti parűznalűggűl, az ő attyaűt fűteteçteçti meg, azért túzzel eçeteçteç meg. Az pap pedig az ki az ő attyaűt közűt fű, az kűneç fejűre tűlűtűteç az keçetűneç olajűt, és az kűneç szűlűgűlűra megűszűntec teçet az szűnt ruhűknaç felűtűzűteçereç: Az ő fejűteç meg ne mezűtelűntűteç, <sup>a</sup> és ruhűt meg ne fűzűgűsűa. Es femmű űmberűneç hűlt testűteçhez ne mennyűen: Se attyánac se anyyánac hűlt testűteç elvűteç ne fűteteçteçteç magűt. Az szűnt helybűl ki ne mennyűen, mezűtelűn fűvel hogy meg ne fűteteçteçteç az ő Istenűneç szűnt és megűszűgűgat helyűt, mert ű szűnt corona, és az ő Istenűneç keçetűneç olajű ő rayta vagyűn: En szűkűteç gyűlű vagyoc az UR. \* Szűzűteç vegyű magűnac szűlűni.  
14 feleségűl. űzvegűteç, mástűl megűvetetű, \* Ezeçb. 44. tífűtátalan parűznűt ne vegyűci, hanem szűzűteç vegyűen feleségűl az ő népe közűl.  
15 Meg ne fűteteçteç az ő magzatűyűt az ő népe közűt az tífűtátalan felesűggűl mert én UR vagyoc az ő megűszűntűlűteç.

† Sup. 19. 27.

Az az, elűdűvűtűtaç a gyűzűlűkűnaç az ő tűrvűnűteçet hűc

és megűszűgűgat

teçet ruhűkűval

szűlűni.

22.

- 16 Szóla ísmét az UR Mózesnek, mondván:  
 17 Szóly az Aaronnac, ezt mondván: Ha valakinek az te magod közzül, akar melly időben, valami fogyatkozása lejend, ne áldozza az Istennek kenyerét. b Mert egy férfianak is nem kell oda járúlni az kiben valami fogyatkozás lejend, vagy vac, vagy sánta, vagy czonka, vagy éktelen tagú lejend.  
 19 Vagy az kinec keze, vagy lába megfzegett,  
 20 Vagy görbe, vagy szemé fájó, vagy az kin lejend var, vagy yűzketés, vagy az ki megfzakadot. Valameny férfiban az Aaron pap fiait közzül, lejend valami fogyatkozás testében, ne mennyen fel az oltárhoz hogy tűzzel megemélsztendő áldozatokat áldozzék az URnac: fogyatkozás vagy az ó testében, ne közelgessen azert az oltárhoz, hogy az ó Istenének kenyerét megáldozná.  
 22 Az ó Istenének legfzentségesb áldozatjánac kenyerében, és az Istennek  
 23 szenteltettekben ehetic. De az suportlát felé ne mennyen és az oltárhoz ne közelgessen, mert testében való fogyatkozása vagy az, hogy megne ferteztette az én szent helycimet. En vagyoc az UR ó megfzentelőjőc. Mind ezeket azert megmondá Mózes az Aaronnac és az ó fiaiac, és mind az Izrael fiaiac.

## XXII. Rész

*Megtiltya az Isten hogy az papok is ne egyenec az Istennek szenteltetet és áldoztatot állatok bá, mikor valami által megfisztatalanulnac, mig nem megfiszttálnac. Es megmondgya kizodác sberne az megfzeteltetet állatok bá, és kizodác nem, és az ki tudatlanságából megejendi mivel büntetűc azt, visfontag minemű barmokat kellyen áldozni, kiktől kel azokat elvenni az hogy azokkal áldozzanac, mennyi idős barmoc kedvesec, és mímődon kellyen megölni, és mikor megenni, &c.*

- 1 Szóla ísmét az UR Mózesnek, és  
 2 monda. Szóly az Aaronnac és az ó fiaiac, hogy tartoztalsác megmagokat azoktól, mellyeket az Izrael fiait áldoznac, hogy meg ne ferteztetsék az én szent nevemet azokban, az mellyeket nekem szentelne: En vagyoc az UR.  
 3 Mond meg nekic: Valaki az ti magotoc közzül, az ti utánatoc valóc közzülis, járúland azokhoz az mellyeket az Izrael fiait szentelne az URnac, mikor az ó tisztatlansága ó rayta vagon, kigyomláltatic az  
 4 én előlem: En vagyoc az UR. Valaki az Aaronnac fiait közzül pöklos, vagy kinec az ó férfiu magya elfoly, az szent állatokban ne egyéc mig nem megfiszttál: Azonképpen á ki halot miatt megfzeterttet embert illet, vagy olyat az kinec férfiu magya elfoly. Vagy az ki illetendi valami férget,

mellyec általa megfzeteltetésül, vagy valamelly embert mellytől megfzeteltetésül az ember, annac minden tisztatlansága szentne. Valaki valamit affélét illetend, tisztátalál szent estveig és ne egyéc az szent állatokban, hanemha megmoldgya előfzer az ó testét vízzel. Minekutánna az nap leméggyen tisztá szent, és azután ehetic az szent állatokban, mert ó eledle az.

- 8 † Hólt állatot, vagy vadtól szaggattatot állatot, ne egyéc meg, hogy meg ne ferteztetsék azzal: En vagyoc az UR. Hanem az én rendelűcemet őrtűcc meg, hogy meg ne büntetűc az ó bűnökért, és meghallyanac, mivelhogy megtrontottá az: En vagyoc az UR ki őket megfzentelem. Senki ne egyéc az szent állatokban, valaki nem az papi nemből való, az papnac felléré és bérefeicis, ne egyéc az szent állatban. Mikor pedig az pap valakit pénzben vejend, az ehetic az szent állatokban; azonképpen házánál szűtetet szolgája, ezec ehetic az szent eledelben. Az papnac leánya ha ollyhoz mégyen az ki nem lejend az papi nemből, azis ne egyéc az szent állatokban. A papnac pedig leánya ha özvegylejend, vagy megvettetic az ó férjétől, ha magzattya ninczen, és megtrér az ó atyanac házához, ehetic az ó atyanac eledelében, mint leány korában, de egy idegenis ne egyéc abban.  
 14 Ha pedig valaki tudatlanságából ejendic á szentelt állatban, annac ötöd részét tegye az megfzenteltetet állathoz, és mind azzal egybe adgya az papnac. Hogy meg ne ferteztetsék azokat, mellyeket az Izrael fiait szenteltec az URnac. Es ne engedgyéc hogy azoc az ó bűnökne büntetűcét hordozzék, hogy ha az papoknac rendeltetet szent állatokat megejendic: Mert én vagyoc az UR ki őket megfzentelem.

† Exod. 22. 31.  
 Sup. 17. 18.  
 Ezsch. 44. 31.

- 17 Szóla ísmét az UR Mózesnek, és monda:  
 18 Szóly az Aaronnac, az ó fiaiac, és mind az Izrael fiaiac, és mond meg nekic: Valaki az Izrel nemzetsége közzül, vagy az Izrael népe között lakó jövényec közzül akar áldozni, vagy az ó fogadása szentint, vagy szabad akaratból, hogy az URnac tűzzel egűszilen megégetendő áldozattal áldozzék. Ha azt akarja hogy kedves legyen, és azzal megengesztelűc az Isten, az ó öreg barmai, vagy bárányi vagy keczkéi közzül hímot, és éppet á áldozzék. Valámellyben valami fogyatkozás vagon, azt ne áldoztatoc, mert nem volna ti értőrtetec kedves. † Valamelly ember pedig háláadó áldozattal akar áldozni az URnac, vagy hogy fogadásánac tegyen eleget, vagy szabad akaratva szentint, ha az ó ökreiből, vagy juhából: áldozic ép barómal, kedves szentint az Istenec. De sem-

a. Az áldozat  
 ra való barmoknac minden szentidőnélkül valóknac kelles lenni, melly dolgoz peldazra Jesus Christusnac masculinélkül való voltat.

† Dem. 15. 22.

† Deut. 15. 21.  
6a 17. t.

mi fogyárkozás ne legyen az áldozatra való baromiban. † Vakot, megromlottat, czőkár, dagadozó testűt, varast, fekélyűt, rühést ne áldozzatoc az URnac, és tűzzel megeméltzendő áldozatot ne szerezetec 23 ez illyenekből az URnac. Oekrórt, vagy juhót, fogyárkozót vagy álkolmatlan tagut szabad akarat szerint való áldozatban megáldozhatod, de nem léfzen kedves az 24 fogadásból való áldozatban. Megrőlott, megrördött, megfzakadott, megmettztett barommal ne áldoztatoc az URnac: Ezt ne czelekedgyetec az ti földetekben. 25 Az idegen jövény kezéből is ne áldoztatoc á ti istentekénc áldozatyát ez illyenekből, mert fogyárkozás és szépió vagon bennec : Nem léfzenc kedvesec ti érotte- 26 tec. Szóla ismét az UR Mofésnéc mond- 27 ván: Az borjú, az bárány, és az keczke minekutánna elletic, légyen azután az ő anyja alatt heted napig, nyoltzad naptól fogva, és azután, kedves léfzen az URnac tűzzel megeméltzendő áldozatyára. 28 Akar tehen, akar juh lezend, az ő fiával egybe meg ne ölylyetec áldozatra, ugyan azon 29 egy napon. Mikor pedig háláadáinánc áldozatyával áldoztatoc az URnac, szabad akaratotoc szerint áldoztatoc. Azon napon megegyéc, lefmit reggelre abban ne hadgyanac : En vagyoc az UR. Tartsátoc meg azéit az én paraczoimat, és azokat czele- 30 kedgyetec : En vagyoc az UR. Es meg ne ferteztélsetec az én szent nevemet, hanem inkább szenteltélsetec én az Izrael fiaiközött. 31 En vagyoc az UR ti megfzentelótóc: Ki az Egyptumnac földéből kihoztalac, hogy nékietc Istenec lennéc.

XXIII. Rész

Az Isten innepetek rendelaz. a népénc. Az szombatoc, az húsvétot, pünköszt, kértelcskénec, tiszteletüljoknac, és az leveles ágakból csinált háylékolnac innépét.



1 Szóla az UR ismét az Mo-  
2 fésnéc, és monda: Szóly az Izrael fiainae, és mond meg nékietc : Az innepec á mellyeket az URnac kel fzentelnetec, mellyeken egybe kel gyülnótoc hogy azokat megfzentel-  
3 tellyetec, ezec legyeneec. a Hat napon munkalodgyatoc, hetedic napon nyugodalomnac és ofzvegyülénc szent szombattya légyen, semmi dolgot ackorne tegey-  
4 tetec, az URnac szombattya legyen az, minden ti lakóhelyetekben. Etec pedig az URnac innepi, az szent gyülekezetre való  
5 napoc, mellyeket bizonyos időben kel megfzenteinetec. b Minden első holnapban, annac az hónap tizennegyedic napján, ez két estve közzöt, az URnac Paschaja,

a Szombatinac innepe.  
Exod. 20. 9. és 23. 12.

b Húsvét innepe.  
Exod. 23. 14.  
Num. 28. 16.  
Deut. 16. 1.

6 az húsvéti báránnac megélténec innepe vagyó. Azon hólnapnac tizendötodic napján, az URnac koválszalan kenyerénc innepe vagon, hét egész nap koválszálkül való kenyereket egyetec. Első napó szent gyüle-  
7 stec légyen nékietc, semmi rabota dolgot az 8 napon ne tegetec. Áldoztatoc pedig az hét napon az URnac tűzzel eméltzendő áldozatokat: Az hetedic naponnis szent gyülekezet légyen: semmi rabota dolgot á naponnis ne tegetec.

*szóla ismét az UR Mofésnéc, és monda:*

9 Szóly az Izrael fiainae, és mond meg nékietc : Mikor bemenendetec az földre, mellyet én adoc ti nékietc, és megarratyátoc annac veteményét, az ti aratástolnac sen-  
10 gejénc első kévéjét vigyetez az papnac.

11 Es az gabona kévét vigye fel és mútogassza az UR előtt, hogy kedves legyen ti érotte-  
12 tec, á szombatinac másodic napján, vigye fel azt az pap. Az melly napon pedig felviszitez az gabona kévét, hogy az URnac előtte mutogassátoc: Azon napon áldoztatoc az URnac egészen megegetendő áldozatul  
13 ezendős báránt. Es Minhánc vigyetez olayjal megegyélitretet egy Ephaslymlec két tizedét, tűzzel megeméltzendő áldozatra az URnac kedves illatra, és egy Minhánc negyed részét. Uy kenyeret pedig, és pergelt buza fejeket vagy sengét ne egyetec, mind á napigis míg nem anuac sengejéből áldoztatoc az ti Isteneknec, órócké való rendtartás szerint az ti utánnaoec való kö-  
14 zótt, minden lakó helyerekben. \* An-  
15 nakutánna számlállatoc ez innepec utolsó napjáról, melly napon az gabona kévét Isten előtt való mutogatásra felviszitez, hét  
16 egész heret. c Az hetedic hétdec utolsó napjáig számlállatoc ötven napokat, ackor az URnac uy Minhával áldoztatoc.

17 Az ti házaitokból hozzátoc kenyeret az Isten előtt való mutogatásra, mellyec egy Ephaslymlec két tizedéből sültec legyeneec koválszál, hogy az URnac ajandé-  
18 kánac első sengeje legyen az. Azzal pedig az kenyérel áldoztatoc hét ép bárányokat ezendősökert, és egy gyermekdéd töt, két kost. Mellyec az URnac egészen megegetet áldozati legyeneec, eddeli és itali áldozattal egybe, hogy megegetteffeneec jó illatú áldozatul az URnac? Áldoztatoc egy keczke bakotis az bünért, és két bárányokat ezendősökert háládo áldozatul. Mellyeket á pap mind az uy gabonából sült kenyérel egybe, és á két báránnyal egybe, az UR előtt megmutogasson, ezec az URnac szent áldozati az papé legyeneec. Es az nap szent gyülekezetre való innepec légyen nékietc, semmi rabota dolgot ne tegetec az napon, óróc rendelés szerint minden lakó helyetekben,  
21 az ti

\* Deut. 16. 9.

c Pünköszt nec innepe.

\* Sup. 19. 9.  
Dum. 24. 19.

21 az ti utánnatoc valóc között. \* Mikor pedig megarattatóc á ti földeteknecc veteményét, az ti földeteknecc széleit ne arafátoc le mindenestől fogva, és az tegabonádnac elhüllot fejeit fel ne szedgyed, az 40 szegénnecc és az jövevéennecc hadgyad azokat: En vagyoc á ti UR Atocc Istentec.

23 SZóla ísmét az UR Mofesnecc, és monda:

24 SZóly az Izrael fiaínac, ezt mondván:

† Az hetedic hónac első napja légyen innepcec néktecc, d trómbítácc zengésénec emlekezetre, szent gyülekezet: Semmi rabota dolgot az napon ne tegyetec, hanem áldoztatoc az URnac tűzzel megegetendó áldozatokat. Szóla ísmét az UR Mo-

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

czét bétakarjátoc, az URnac innepét illyétec hét napokon, az első nap nyugalomnac napja légyen. Azonképpen az nyóltzadic nap nyugalomnac napja légyen.

Es vegyetec magatoknak első napon szép fáknac ágait, palmafáknac ágait, és sűrő leveles fáknac ágait, víz mellet nevekcedet füzfáccal egybe, és örvendezzetec, az ti UR Atocknac Istenteknecc előtte hét napig.

Es szentellyétec azt az URnac innepét hét napig minden elfzendőben, öröké való rendtartás szerint az ti utánnatoc valóknal: mindeu heted hólnapbän meg-

szentellyétec azt. Azokban az leveles ágakból cziuált hayléckokban lakjatoc hét napon. Az Izrael népe közt való jövevé-

nyekés, lakjanac ez hayléckokban. E Hoggy az ti utánnatoc valóc megtudgyac, hogy hayléckokban laktatoc az Izrael fiaí, mikor Egyptumból kihoztam őket: En vagyoc az ti UR Atocc Istentec.

Szóla azért az Mofes az Izrael fiaínac az URnac innepi felől.

XXIV. Réfz.

Paranczollya az Isten hogy az lámpásoknac világoftására az Isten házában, az Izrael fiaí olajt adgyanac. Es hogy á szent kenyereket minden szombaton megújtsácc az papoc. Azután paranczollya Isten hogy megölytéc azt az kí az Istennec nevétről káromlással szólot vala. kit megölnecc az Izrael fiaí, és meghadgya hogy az utánnis mindenkor megölytéc az káromlót. Megparanczollya az tis hogy az gyilkost megölytéc, és az tis megbüntessec á ki vagy felebarátját, vagy barmát sérti meg.



Zóla ísmét az UR Mofesnecc, és monda: Paranczold meg az Izrael fiaínac hogy hozzanac te néked szépen megtörőrt tisztá faolajt világnac, hogy szüntelen az világoftító lámpások égjenec. Az bizonságtelnecc súpordaltján kivól, az gyülekezetenec satorában rendellye el azokat az Aaron, hogy minden nap estvétől fogva reggelig égjenec azoc az UR előtt, öröc rendelés szerint az ti utánnatoc valóknál.

Az arany gyertyatartóra rendellye az világoftító szóvétneckeket az UR elcibe mindenkor.

Végy semlye lisztetis, és süs abból tizenkét kenyereket, az Ephainac két tized liszte légyen mindenic kenyér. Es azokat két rendvel helhezteszed, hatoc egy rendbe, üstá afztalra az UR elcibe. Es mindenic rendre tégy tisztá temiént, hogy az mindenic kenyér helyébe, légyenec tűzzel megegetendó jó illat az UR előt.

† Num. 29. 7.  
† Trómbítácc zengésénec innepce. Jellehet pedig szökekedes nagyon asfelől, mert illkötéc az Satoroc ez innepce, és miért akartá Isten hogy az napon kürtöllyenec: Mind az által kértégnekül az oka ez volt, mert azon az hólnapon szoc innepcec voltac, más az, hogy minden adáfnac, vévő sínac, szobáknac, szabad sígnac, földnecc nyugalmánac estzendőjénec kezdete volt az á hó, hogy azért mind ezekhez hozzá tartoznánac, az hónac első napján akartá Isten hogy kürtöllyenec.  
:: Sup. 16. 29.  
Num. 29. 7.  
e Tisztulásoknac innepce.  
f Satoroc innep.  
† Exod. 23. 16.  
Deut. 16. 15.  
\* Joh. 7. 37.

8 Mi vigrefazette volt Isten az satoroc innepce.

† Exod. 29. 32. Sup. 8. 31. 1. Sm. 21. 4. Matth. 12. 4.

a *Erti az Isten-  
nec barmadé-  
paranczolatya  
ellen való bűnt,  
holott megtil-  
tya hogy senki  
az ő nevét hi-  
zába ne vegye.  
Nem abba vét-  
kezett azért az  
ember hogy az  
Istennel állat-  
sya szerint való  
nevét az Isten-  
vának nevet  
kimondotta, ha-  
nem hogy hi-  
zába való dolo-  
ban említvén  
az Isten nevét,  
káromlást tett.*

\* Exod. 21. 24. Deut. 19. 21. Matth. 5. 38.

b *Isten ellen va-  
ló káromlásna-  
c bűntesejeme-  
c példája.*

8 Minden szombaton megújítja azokat az pap az UR előtt szüntelen, az Izrael fiaitól vőtet kenyerekből öröcké való rendtar-  
9 tás szerint. † Azután legyen az Aaroné éa az ő fiaie, kic megegyéc azokat az szent helyen, mivel hogy szentséges állat az, az UR-nac tűzzel megemzertetet áldozati közözt, örök rendelés szerint.

10 **K**Iméne pedig egy Izraelből való afz-  
lizoni állatnac az fia, ki Egyptumbéli férfitól való vala, ki az Izraelitác közört vala. Es mikor versengéné az táborban ez Izraelből való afzizoni állatnac fia, és egy Izraelita. Az Izraelből való afzizoni állatnac fia az Istennel nevé szidalmazván káromlást tón: \* Annakokaért vivéc azt az Móseshez. Annac pedid annyának neve vala Selomith Dibrinec leánya, Dan nemzet-  
12 ségéből. Es őizet alá vetéc azt, hogy megmondaná nékie Móses affélól az Isten-  
13 nec akarattját. Szóla azért az UR Mosel-  
14 nec, mondván: Vidd ki ez káromlót az táboron kívül, és az kic hallottác az káromlást, kezeiket vegyéc fejére, azután az egézfokaság verje agyon azt kőveccel.

15 **A**Z Izrael fiainak pedig szóly, ezt mon-  
dán: Valaki az Isten ellen káromlást szól, az ő bűnécet bűntetését hordozza.  
16 Es valaki szidalmazza az URnac nevé, megöltetéséc, az egézfokaság megkö-  
17 verze azt, akár jövevény akár lakos, ha az Istennel nevé szidalmazza, megöltetéséc.  
18 Ha valaki megöli valakit, megöltetéséc az ő gyilkosáéért. Az ki pedig valaki-  
19 nec barmár öli meg megfizete: barmot barmóért. Az ki az ő felebarátjánac testét megsértvén megbélyegezi, az mint ő czelekedett, ő véleis úgy czelekedgyenec.

20 \* Sételmel sérelemért, szemet szemért, fogat fogért: az mint ő más embert megsér-  
21 tet, úgy fizessenec nékiis. Az ki barmot öli meg, márt adgyon helyébe, de az ki embert öli meg, megöltetéséc. Egyenlő törvénye legyen az jövevényec és az lakó-  
22 nac: Mert én ti UR a tocz Istenec vagyoc.  
23 <sup>b</sup> Szóla azért Móses az Izrael fiainak, és kivivéc az táboron kívül az káromlót, és kőveccel veréc agyon. Es illyen módon az Izrael fiai figy czelekedénec az mint az UR paranczolta vala az Mósesnec.

XXV. Rész.

*Paranczolja az Isten hogy minden hetedic ezüzdőben nyugodni hadgyác az földet, ne szántassnac se vessenec, szőlőjeketis ne műveljéc, és az mit az föld akkor teremt önkéjén, bé ne takarjác, hanem mind ő magkncac mind egyebeknec szabad eleiégéc legyen. Viszontag hogy minden ötvenedic ezüzdő szabadságnac ezüzdő legyen. Es törvényeket rendel jofszá-  
goknac, földnek, mezőknek, házaknac és em-*

*bereknek eladásáról, megváltásról és váltságáról.*



**S**Zóla ísmét az UR Mosel-  
nec az Sinai hegyén, ezt  
mondván: \* Szóly az Iz-  
rael fiainak, és mond meg  
nékiec: \* Mikor béme-  
nédetec az földre melyet  
én adoc néktec, á föld ny-  
ugodgyéc, az URtól rendeltetet szombat  
3 szerint. Hat ezüzdőben vessé bé az te földedet, és hat ezüzdőben vessé meg  
4 szőlődet, és vegyéc bé gyümölcsét. Az  
hetedic ezüzdőben az földnec nyugalmá-  
nac szombattya legyen, tudniillc az UR-  
tól rendelt szombat, akkor az te földedet ne  
5 vessé bé, és szőlődet ne vessé meg. Az mi  
az te megatortot földeden terem, meg ne a-  
raffad, és az mi az te elhagyatot szőlődön  
terem, azt is ne szűrjed meg: Mert az föld-  
nec nyugalmának ezüzdője vagyoc akkor.  
6 Az mit az föld az ő nyugalmának ezüzdő-  
jén terem az legyen néktec eledeltekre, te  
magadnac, szolgádnac, szolgálcóányod-  
nac, béresédnec, és fellérednec az mely te  
7 nálad lakic. Az te barmodnakis, és minden  
földi vadaknac legyen eledelére annac  
az ezüzdőnec termése.

*Az földnec nyugodal má-  
ról való törvé-  
ny, minden het-  
edic ezüzdő-  
ben. \* Exod. 23. 10.*

**A**nnackfélőtte számlály az ezüzdők-  
nec illyen hét szombattyát, az az, az  
hét szer hét ezüzdő, úgy hogy az hét sző-  
batoknac ideje negyvenkilent ezüzdő lé-  
9 gyen. Ackor mindenűt kürtöltés, hogy  
annac szava mindenűt halláséc, az hetedic  
hólnapnac tizedic napján, az az, az tisztu-  
lásnac napján kürtöltés mindenűt á ti é-  
10 gézföldetekben. Hogy megszentellyé-  
tec az ötvenedic ezüzdőt, és hirdésitet  
szabadságot az földnec minden lakos-  
nac, kürtnec zengésénec ezüzdője legyen  
az néktec, akkor minden emberacc szabad  
legyen az ő jofszághoz jutni, és az ő nem-  
zetsége közzé haza menni az rabnac.

*Az szabad-  
ságnac ezüzd-  
dejéről, mely  
minden ötven  
ezüzdőben lé-  
szon vala.*

11 Kürtnec zengésénec ezüzdője az ötven-  
dic ezüzdő, ne vessétec, és fel ne arafátoc  
az mit az föld önkéjén teremt az ezüzdő-  
ben, és az te elhagyot szőlődnec termését  
12 meg ne szedgyed. Mert kürtnec zengésé-  
nec ezüzdője, szent legyen az érti ti néktec,  
az mezőről egyétec annac az ő gyümölcsét.  
13 Az kürtöltésnec ezüzdőjén, mind ő em-  
14 ber az ő jofszága mellé térjen. Mikor an-  
nakokaért valami eladó marháteladandá sz  
az te felebarátodnac, vagy vejedez á te fe-  
lebarátodtól, egy mást meg ne czallyátoc.  
15 Az kürtöltésnec ezüzdője után való ezü-  
zdőkncac száma szerint vegy valami jofszá-  
got az te felebarátodtól. Az földnec hafz-  
nainac ezüzdőnecc számoc szerint, adgya  
16 azis néked az jofszágot. Ha foc ezüzdő  
vagyoc az szabadságnac ezüzdője, többet  
adgy azért az mit vessécz, és ha keves ezü-  
zdő

## Mózes III. Könyve.

*ez az ígéretnek elindítása az Isten az Izraeliakat az ő rendelkezésnek és törvényének megtartására.*

*az Istennek kegyelmes táppalálásának példája.*

*kerítet városban eladot háznak törvénye.*

*faluban eladot háznak törvénye. az Levitic városának és jofszáknak eladásáról és váltásáról való törvénye.*

26 tendő vagyon hátra , kevesébbet adgy. **31** De az ki megváltya , az Levitic között való légyen , vagy az hogy az ki megváltya az házat kimennyen az házból és az ő bivadalmoknacvázrólából az kúrtóknac napján , mert á Levitic városinac házai , ő birodalmoc az Izrael fiai között. De az ő városokon kívül való mezőt el ne adhasz az Levitic , mert öröckte való tulajdon öröckfégec az.

**17** néked. Egymást azért meg ne czalljátoc , hanem fély az te Istenedtől , mert én ti **34** **H**Ogy há az te felebarátod ti között megfegényedie , és megfogyatkozie , tégy jól ő véie , akar jövevény légyen , akar fellér , hogy éi helyen ti között **35** **H**ogy há az te felebarátod ti között megfegényedie , és megfogyatkozie , tégy jól ő véie , akar jövevény légyen , akar fellér , hogy éi helyen ti között **36** **H**ogy há az te felebarátod ti között megfegényedie , és megfogyatkozie , tégy jól ő véie , akar jövevény légyen , akar fellér , hogy éi helyen ti között **37** **H**ogy há az te felebarátod ti között megfegényedie , és megfogyatkozie , tégy jól ő véie , akar jövevény légyen , akar fellér , hogy éi helyen ti között **38** **H**ogy há az te felebarátod ti között megfegényedie , és megfogyatkozie , tégy jól ő véie , akar jövevény légyen , akar fellér , hogy éi helyen ti között **39** **H**ogy há az te felebarátod ti között megfegényedie , és megfogyatkozie , tégy jól ő véie , akar jövevény légyen , akar fellér , hogy éi helyen ti között **40** **H**ogy há az te felebarátod ti között megfegényedie , és megfogyatkozie , tégy jól ő véie , akar jövevény légyen , akar fellér , hogy éi helyen ti között **41** **H**ogy há az te felebarátod ti között megfegényedie , és megfogyatkozie , tégy jól ő véie , akar jövevény légyen , akar fellér , hogy éi helyen ti között **42** **H**ogy há az te felebarátod ti között megfegényedie , és megfogyatkozie , tégy jól ő véie , akar jövevény légyen , akar fellér , hogy éi helyen ti között **43** **H**ogy há az te felebarátod ti között megfegényedie , és megfogyatkozie , tégy jól ő véie , akar jövevény légyen , akar fellér , hogy éi helyen ti között **44** **H**ogy há az te felebarátod ti között megfegényedie , és megfogyatkozie , tégy jól ő véie , akar jövevény légyen , akar fellér , hogy éi helyen ti között **45** **H**ogy há az te felebarátod ti között megfegényedie , és megfogyatkozie , tégy jól ő véie , akar jövevény légyen , akar fellér , hogy éi helyen ti között **46** **H**ogy há az te felebarátod ti között megfegényedie , és megfogyatkozie , tégy jól ő véie , akar jövevény légyen , akar fellér , hogy éi helyen ti között **47** **H**ogy há az te felebarátod ti között megfegényedie , és megfogyatkozie , tégy jól ő véie , akar jövevény légyen , akar fellér , hogy éi helyen ti között **48** **H**ogy há az te felebarátod ti között megfegényedie , és megfogyatkozie , tégy jól ő véie , akar jövevény légyen , akar fellér , hogy éi helyen ti között **49** **H**ogy há az te felebarátod ti között megfegényedie , és megfogyatkozie , tégy jól ő véie , akar jövevény légyen , akar fellér , hogy éi helyen ti között **50** **H**ogy há az te felebarátod ti között megfegényedie , és megfogyatkozie , tégy jól ő véie , akar jövevény légyen , akar fellér , hogy éi helyen ti között

**18** URATOC Istentec vagyoc. Hogy e ha az én rendelkezémet czelekeditec , és az énitelimit megtrartván azokat czelekeditec , és az földön bátorfágon lakot azon az földön. Es az föld az ő gyümölcsét megtermi , hogy cleget chelletec , és az földön bátorfágon lakot. Hogy ha azt mondanád : Mit egyinc az hetedic ezftendőben ha nem vetunc , és femmi hafznát á földnece bé nem vezűce ? En az én áldafomat reátoc bo-czátom az hatodic ezftendőben , hogy három ezftendőre valót , teremtsen az föld. **22** Mert nyóltzadic ezftendőben vetec , és mind az kilentzedic ezftendőig ő gabonát ezftec , mind addig , mondom , hogy ő gabonát ezftec , míg az földi ő gabonát teremti. **23** Az földet pedig fenki öröckbe el ne adgya , mert enyim az az föld , mert ti én nálam jövevényec és sellérec vatoc. Annakokáért az ti birodalmotoknac minden földébece megegedgyétec hogy megválthasza az földet az ki azt eladta volt. **25** **M**ikor az te felebarátod megfegényedie , és kényszerítiec eladni az ő jofszágának valami részét , és az ő közel való atyfia előálván az jofszágnac mellejé akar állani , és azt meg akarja váltani , hatalma légyen arra hogy megválthasza. Hogy ha valakinec ninczen atyfia az ki megváltaná az jofszágot , hanem ő magaföré töte az ő jofszágának váltáságának. Számlállya meg az jofszágnac eladásától fogya az ezftendő számot , és az mi hátra vagyoa beűce , adgya meg annac az kinec zátagba vetette vóit az jofszágot , és úgy bírja az ő öröckfégét. Hogy ha pedig szértec nem teheti hogy egészlen megfizetne annac , az jofszágnac az k: arra pénzt adtot , kezében légyen az kúrtólésnece ezftendéjéig. Az kúrtólésnece ezftendéjén megboczássa azt , és az ki eladta volt , az ő öröckfégét az bírja. **29** Hogy ha valaki eladandgya lakó házat kerítet városban , ackor válthasza meg mikor annac eladásának ezftendéje eltelic , az egy ezftendő el. múltván **30** megválthasza az á ki eladta volt. Hogy ha az oközbe meg nem váltýac , míg egész ezftendéje eltelic , az ház mely á kerítet városban vagyon , légyen öröcke annac á ki azt megvóite volt mindenestől fogya , abból ki ne mennyen az kúrtóknac napján. **31** Az faluban való ház pedig az mely falunac kerítelc ninczen , az mezőn való föld gyanánt légyen. Az ki azt eladgya , hatalma légyen megváltani , vagy az hogy az kúrtólésleknac napján kimennyen abból. Az mi pedig néz az Levitic városira , az ő birodalmokban való városoknac házait , mindenkor valamikor akarjác megváltýac.

*az misfebarátok keletéséről és az misfebarátok nem annálkül keletéséről.*

*mint kel az misfebarátokat tartannac az az szegénynek mint ma'oi az nekinc eladgyac.*

*nem kel esgedninc hogy az idegen mi előtűnc az mi atyákfiast nyomorgassa.*

## Mózes III. Könyve.

adának pénzzeis az elzrendőnek száma szerint számiáltáste, az menyit bételnek adót volna annyi ideig, annyit tudgyon a nac annyi ideig való szolgáttába. Ha loc elzrendő vagyon az kúrtóléleknec elzidejéig, á szerint adgyon vizsza az ő uranac az ő el adá-  
 32 saunac pénzében. Hogy ha pedig keves elzrendő hija vagyon az kúrtóléleknec elzrendőjénec, számot vetvén ő véle, az elzrendőknec  
 33 száma szerint fizesse az ő váltfágát. Mint az elzrendőig való béres, úgy legyen annál, ne uralkodgyeé kegyetlenül ő rayta az ő gazdájá, az te szemeid előt. Hogy ha pedig  
 34 egyic elzrendőben sem valtaic meg, mind azáltal az kúrtóléleknec elzrendőjén szabadon elmennyen mind fiaival egybe. Mert  
 35 az Izrael fiai én szolgaim, kiket hikoztam az Egyptumnac földéből : En vagyoc az ti URatoc Istentec.

10 get szerzec. Es loc időtül fogva elteu gabonát észtec, és az régi gabonát, az uy hely-  
 11 én kihányátoc. Es az én haylékomat közöitertec helyheztereni, és az én leikem  
 12 meg nem utál titeket. Ti közöitertec ¶ ja-  
 13 roc szüntelen: Lészec néktec Istentec, ¶ ja-  
 14 dig lésztec nekem én népeim. En vagyoc az ti URatoc Istentec, ki az Egyptum földéből  
 15 kihoztalac, hogy azoknac rabjai ne vólnátoc, és az ti nyakatoknac kötelét megoldot-  
 tam, hogy egyenesen járhatnátoc.

† 2. Cor. 6. 16.

14 **H**Ogy<sup>b</sup> ha engemet \* nem halgattoc, és b  
 15 Hez paranczolatokat nem czelekedenditec: Es ha az én rendelésmet megutállyá-  
 16 toc, és ha az én íteletimet megutállyá-  
 17 lelkertec, és az én paranczolatimat nem cze-  
 18 lekedenditec, hanem az én szóvetélgemet  
 19 felbontyátoc : Enis ezt czelekedem vele-  
 20 tec : Hogy titeket az félelem elfoglallyon,  
 21 megemléztő dögös betegséggel, és hideg-  
 22 leléssel egybe, mellyec az te szemeidet meg-  
 23 emlészéc, és lelkedet gyöförtjoc. Es az ti ga-  
 24 bonátokat hujába vesztéc az földébe, mert  
 25 megészic az az ti ellenségtéc. Es az én  
 26 megharagodott ortzamat fordítom ellene-  
 27 tec, hogy az ti ellenségeitec előt elhüllya-  
 28 toc és uralkodgyanac raytatoc az kie titeket  
 29 gyűlölnec, és füllátoc mikor senki nem úzis.  
 30 Hogy ha mind eze után mégis nem hal-  
 31 gattoc engemet, hétfizerrel keménben osto-  
 32 rozlac titeket az ti bűneitekért. Mert meg-  
 33 rontom az ti erősbégtéknek kevélységét, és  
 34 az eget az ti fejertec felőt megkeményitem,  
 35 és olyanná tészem minémű az vas, és az földet  
 36 olyanná tészem minémű az értz.  
 37 Es minden erős munkátoc hujába való lé-  
 38 szen, mert az ti földetec nem termi meg az  
 39 ő gyümölcsért és az földnec fajis nem ad-  
 40 gyac meg az ő hasznok. Hogy ha mégis  
 41 vakmérőképpen ellenem jártoc és nem  
 42 engedtec nekem, á ti bűntető ostorokat  
 43 kétfizerrel megfokaítom az ti bűneitekért.  
 44 Es boczátoc réatoc kegyetlen mezei vada-  
 45 kat, hogy az ti barmaitokból titeket kipufá-  
 46 tisanac, és titeket elfogyassanac, annyéra  
 47 hogy puztác legyenec az ti útaitoc. Hogy  
 48 ha ezecek sem gondoltoc hogy hozzám  
 49 tértjetc, hanem vakmérőképpen ellenem  
 50 jártoc. Enis bizony vakmérőképpen el-  
 51 lenetec jároc, és hétfizerrel inkább ostoroz-  
 52 lac á ti bűneitekért. Es hozoci ellenetec  
 53 fegyvert, melly bősízút állyon raytatoc  
 54 az én szóvetélgemnac megtrontásáért úgy  
 55 hogy á ti várositokba gyűlyetec, akkor  
 56 boczátoc dögihalált közzetec, és adattatoc  
 57 pedtec meg. Hogy ha mégis nem enged-

b Fenyegétfac az Isten paranczolatimac mezzontói ellém. \* Deut. 28. 15: Lam. 2. 17. Malach. 2. 2.

*Itt vannak az igentj...  
 27. sz.*

### XXVI. Rész.

1 **M**egtiltya az bálványimádást, és paranczolta az szombatnac megtartását, és az szent helynec megboczállását. Az ő paranczolatimac megtartónac soc szép igereteket tészon és keménységes fenyegétfec helsenységei azoknac megrontóit. Az megródnac reménységes tészon az megboczátsáfról.



2 **E** czinállyatoc magatoknac ¶ bálványokat, és faragot képet, vagy valami oltopot ne emellyetec magatoknac, sem pedig faragot követ ne helyheztesse-  
 3 tec á ti földetekben, hogy meghajjolyatoc az előt: En vagyoc az ti URatoc Istentec.  
 4 Az én szombatimac megtartátoc, és az én szent házamat böczülyetec : En vagyoc az UR.

† Exod. 20. 4. Deut. 5. 8. Psal. 97. 7.

2 Igertec az Isten paranczolatimac megrontónac.

5 **H**A<sup>a</sup> az én rendelésimben járándotoc. És az én paranczolatimac megtartátoc és azokat czelekedenditec : Elsőt adoc néktec álkolmas időben, az föld az ő gyümölcsért megadgya, és minden gyümölcs  
 6 termő fa megtermi az ő gyümölcsért. Es az ti czepléstec az szüretet éri, és az szüret az vetést éri, elégféges keayeret észtec, és nagy bátorfággyú laktoc az ti földetekben.  
 7 Mert békeféget adoc azon az földön, annita hogy mikor elaluljátoc, ne legyen ki \* felretentfen, és elvészem az kegyeden vadakat arról az földről, és az fegyver által  
 8 nem mégyen az ti földetekben. Sőt inkább az ti ellenségeket kergetetec, és fegyver  
 9 miatt ti előttert elhüllanac. Es ti közületec öten, százar elüznetec, és százan elüznetec tíz ezert, és az ti ellenségec ti elő-  
 10 tetec fegyver miatt elhüllanac. Es ti hoz-  
 11 zátoc fordúlván, megfaporitalac és megfokaítalac titeket, és veletoc szóvetélc-

\* Job. 11. 18. 19.



12 **Az Sidónu** a szizoni állatoc lútnec néktec kenyeret egy-  
 13 kemenczéből, és mértéc szerint igazau béc-  
 14 gyac az ti kenyereket; észtec de nem ele-  
 15 megtródom, és  
 16 **pedtec meg.** Hogy ha mégis nem enged-

tec nékem, hanem vakmerőképpen el-  
nem jártoc: Enis ellenetez jártoc meg-  
bűsült haragomban vakmerőképpen, és  
énis hűszertel inkább ostromozlac titeket az

† 2. Reg. 6. 28. 29 az ti bűnötökért. Mert az ti hűitoknac, és 45  
Lam. 4. 10. 30 leánitoknac hűlát † élzerec meg. Es az

ti palotaitokat elrontot, és az mezón ep-  
piteret szép faragot kepeiteket, és az ti hűit  
teffeteiket az ti balvánitokkal egybe eggyü-  
vé hányatom, és az én lélkem megutál tite-  
ket. Es az ti várofitokat elpusztítom, az ti

szent helyeitekis elrontom, és nem leszen  
32 kedves nékem az ti jó illatú áldozatoc. El-  
pusztítom az földet: annyira hogy álmél-  
kodgyanac rayta az ti ellenfégeitec, az mel-

33 lyc azon fognac lakozni. Titeket pedig  
az pogány népec közé elszelésztelec, és  
az mi velem hogy utánnatoc mennyenc ki-  
vont fegyverrel, hogy á ti földetec pusztá

34 légyen, és az ti várofitokis pusztáé legyenec.  
Akor az föld megfzenteli az ó szombatit,  
miud addig míg pusztán áll, mikor az ti el-

35 lenfégeknek földében lezendetec, akkor  
mondom, hogy az ti földetec nyugodván  
megfzenteli az ó szombatit. Mind az ó

36 pusztáágánac idjéig nyugosític, mert nem  
nyúgot az ti szombattocon, mikor azon az  
37 földön laknatoc. Az kie pedig ti közzüle-

38 tec megmaradnac, azoknac szivekben fé-  
lelmet szerzec, az ó ellenfégeknek lakó föld-  
39 ében, annyira hogy az fánac leveléncé

zordúttic előt füllon mint az szablya előt,  
és elhüllyanac ha feokti nem kergetis őket.  
Egymáta hüllanac mint az fegyver völ-

40 na utánnoc, ha senki utánnoc ninczenis.  
Es az ti ellenfégtéc előt meg nem marad-  
41 hatoc. Hancu elvéstec az pogány né-

42 pec kőzött, és az ti ellenfégeknek földé-  
43 de megemészit titeket. Es az kie megma-  
radnac közzületec, az ti ellenfégeknek földé-  
44 ben elvezne az ó hamiságokért, és az ó

45 attyoknac hamiságokért miud vélec egybe  
elvezne.

46 **H**Ogy ha pedig megvallyac az ó hamis-  
ágokat, és az ó attyoknac hamisá-  
gát mind az ó bűnöckel egybe mellyel én

47 cilenem vétkeztenec, és hogy ok vakmerő-  
48 képpen jártac én ellenem. Es hogy én is  
mikor vakmerőképpen ellenec jártoc vet-

49 terem őket az ó ellenfégeknek földébe. Ha  
ezt ez környulmetelen szivet elvetic, és az

50 ó bűnöknek buntetést megfizetic. Enis  
megemlékezem az Jácobbal tett szövetség-  
51 gemről, az Isackal és annakelőtte Abra-

52 haimmal tett szövetségről: Az földrölis  
53 megemlékezem. Az föld azonközbe  
pusztán hagyattac ó időt, és az ó szom-

54 batit megfzenteli á melly föld elpusztult  
völt ó érottoé, ókis az ó bűnöknek bunte-  
55 tétét megfizetic, mert löcképpen az én ité-

56 letimert megutálac, és az én tenelelimert  
57 az ó lelkec megutálta. Jóllehet mikor az

58 ó ellenfégeknek földében voltakis, nem ve-

59 tettem és nem utáltam meg őket, hogy  
megemészteném mindensteöl őket, meg-

60 vetvén az én szövetséget vélec: Mert éa  
ó Uroc Istenez vagyoc. Azért megemlé-

61 kezem ó érottec az régi atyákkal való szö-

62 vetfégemről, kiket Egyptumból kihöz-

63 tam az pogányoknac szemec láttára, ho-

64 gy lennec nékie Istenez. En vagyok az  
65 UR. Eze az rendelésec, az itéletec, és  
66 az törvényec az mellyeket szerzet az UR ó

67 maga kőzött, és az Izrael fiaj kőzött, az  
68 Sinai hegyen az Mózes által.

## XXVII. Rész.

*Törvényec, az embereknek, okalan állatok-  
nac, házánaknac, szántófelőknek megböczül-  
lésről, mellyeket az ember Istennez igér, és azok-  
nac megváltásáról, barmoknac első szajásók-  
nac és izsidóknac róslásáról.*

1 **Z**ÓLA az UR Mósefnac  
2 és monda: Szóly az Iz-

3 rael fiajnac és mond meg  
nékiec: Az ember mikor

4 fogadást téfzen, az te bö-

5 czülléted szerint legyenec  
6 az személyec az mellyec

7 fogadással köteleztic megokokat, az URÉ.  
8 Az férfiat húfz éfzendőstül fogva, hat-

9 van éfzendő sig, böczüllyed ötven ezűft  
10 siclusra, az mint az szent siclus vagyon. Ho-

11 gy ha afiszoni állat lezend, harmintz siclus-  
12 ra böczüllyed, ó éfzendőstül fogva pedig

13 húfz éfzendősig az férfiat húfz siclusra bö-

14 czüllyed: Az afiszoni állatot pedig, tíz siclus-  
15 ra. Ót hólnapi férfiu magot, ó éfzendős

16 koráig böczüllyed ót siclusra, hogy ha pedig  
afiszoni állati mag lejed, hárt ezűft siclusra.

17 **H**ogy ha pedig hatvan éfzendős lezend, va-

18 gy fellyeb való, ha férfiu, böczüllyed tizenöt  
19 siclusra, ha afiszoni állat, tízre. Hogy ha

20 szegény lezend, hogy annac szerit nem tehet-

21 né az mire böczüllied, állastid azt á pap elci-

22 bec, á mennyenc szerét teheti az, á ki magár  
fogadással megkötelezte, annyira böczüllied

23 azt az pap.

24 **H**Ogy ha pedig afféle barmot fogador

25 adni az minémü állatokból szoktac ál-

26 dozni az URnac, valamit affélét ád az UR-  
nac, szentlégyen. Mást az helyébe ne ál-

27 lasson, és azt el ne czeréllyc, jórá hitvan he-

28 lyébe, vagy hitvánt az jó helyébe adván, ho-

29 gy ha pedig elczeréli eggyiket á másikon,  
mind az előbbi, miud pedig az mellyen azt

30 elczeréltic, szentlégyen. Hogy ha pedig va-

31 lami tiszátalan okalan állatot fogador ad-

32 ni, mellyenc neméből nem áldozhatnac az

33 URnac, tehát vigye azt az paphoz. Es bö-

34 czüllied meg azt á pap, akár jó akar hitván lé-

35 gyé, az mire böczüllied azt az pap, abbá marad-

36 gyó. Hogy ha pedig azt meg akar ná váltani,

H 3

4 Igéretet téf-  
en az megterd Iz-  
raeliáknac.

az te bóczúdföldöt, annac ötöd részét adgya.  
 14 **H**A pedig valaki az ő házat az URnac szentelt, bóczúlye meg azt az pap, vagy jó vagy hitván lejend, és az mire bóczúlyi, abban maradgyon. Hogy ha meg akarja váltani az házat az, á ki azt az Istennec szentelt volt, az bóczú mellé adgya annac ötöd részét, és legyen óvé.  
 16 **H**Ogy ha pedig valaki az ő öröklégből mezón való földet szentelend az URnac, bóczúlye meg az mag szerint az mely abba mégyen, ha egy Homer arpa mégyen beléje, ötven ezüst siclusra bóczúlye.  
 17 Hogy ha az kúrtóléfnec ezftendejétől fogva szentelte Istennec az ő szantó földét, á mint azt bóczúlyd abban maradgyon. Hogy ha az kúrtóléfnec ezftendeje után szentelendi Istennec az ő földét, á pap számlállya meg annac az pénzét az ezftendőknc száma szerint, az mellyec hátra vadnac az kúrtóléfnec ezftedejéig, és az szerint szállitson le a nac az bóczújéből. Hogy ha pedig meg akarja váltani az ő földét az, az ki azt Istennec szentelte volt, az bóczú mellé adgya annac ötöd részét, és legyen óvé. Ha meg nem vátya azt az földet, vagy azt máfnac eladgya, azután azt meg nem válthattya. Hanem az föld mikor az kúrtóléfnec ezftendején megszábadúl, az URnac szenteltesse, úgymint az Istennec szenteltet, és legyen az papoc öröklége. Ha pedig pénzen vót földet szentelt az URnac mely ő néki öröklége nem vót. Számlállya meg az pap az földnec az ő bóczúje szerint való árrában az kúrtóléfnec ezftendejéig mennyi vagyon hatra, és adgya meg azt azon napon á te bóczúdföldtetet. Az kúrtóléfnec ezftendején az föld megtérjen ához az kitől azt vótte volt

ához tudniillik az kinec öröklége volt az.  
 25 Minden te bóczúlyéfed pedig az szent helynec siclusá szerint legyen. \* Egy siclus pedig hűfz pénzt téfzen. \* Exod. 30. 13. Num. 3. 47.  
 26 **D**E az baromnac első fayzást f mely annékülis az URé, senki néki ne szentelye, akar ókörlejend, akar juh, az URé fellye, Ha pedig az tisztátalan állatokból való fellye, váltta meg azt az te bóczúlyéfed szerint, és azon fellyől az bóczúlye ötöd részét adgya melléje, ha pedig meg nem váltta, adalsé el az te bóczúdföld szerint. \* a 13. Gc.  
 28 Minden, valamin valakitől az URnac szenteltet fogadással és esküvéssel, abból á mi je vagyon, akar ember legyen az, akar barom, akar mezón való öröklége, el ne a föld fogadással köteleztetett állat, szentéges és váltassé, meg se váltassé, mert minden éfféle az URé. Semmi oktan barom mely az embertől az URnac szenteltet, meg ne váltassé, hanem minden okvetetlen megöltessé.  
 30 **A**Nnakfelötte az földnec minden dezáfáknac gyümölcséből az URé és az URnac szenteltesse. Hogy ha pedig valaki meg akarja váltani az ő dézmájánac valamirészét, annac az árránac ötöd részét tegye hozzája. Es minden barmoknac juhoknac üzedé, mellyec az vesztő alól szoktat elmenni, minden tized, mondom, az URnac szenteltesse. Ne tudakozzéc rajta jóé vagy hitván, és el ne változtassa azt, hogy ha valami módon elváltoztatná azt, mind az mind pedig az mellyet az helyébe ador vót, az Istennec szenteltet legyen, meg se váltassé. Eze az paranczolatoc, melyeket paranczolt az UR Mofcsnec az Sinai hegyén, hogy azokat az Izrael fiainnac megmondaná.

\* Exod. 30. 13. Num. 3. 47.  
 Ezéch. 45. 12. Exod. 13. v. 22. 29. és c. 24. v. 19.  
 Num. 3. 13. és 8. 17.  
 Jos. 6. 19. és 7. \* a 13. Gc.  
 Az olyan fogadásokról, mellyeket vala- ki hadba men- dalsé, meg se váltassé, mert minden éfféle sénc idejen es- kével ígért Istennec, hogy ő néki szenteli ha az ellenséget kezébe adgya, minem az Jephie fogadá- sa, Jud. 12.  
 Vesző alól mondarnac el- menni az bar- moc, mert az akolból egyen- tyác vala ki, és ként bóczát- tyác vala ki, és azokat az em- ber egyenként vesztővel ol- vassa vala, az tizediket vesztővel megfuy- ván azt mon- gya vala, az me- tudic.

Mofcs harmadik könyvének vége.



# MOSESNEC NEGYEDIC KÖNYVE, KIT KÖZ NEVEL MA- GYAROL, AZ IZRAELITAKNAC MEG- számlalafokrol valo könyvnecc neveznecc.

## A Z N U M E R I.

*Megírja Moses ez könyvben, az kijöveteltől fogva az másodice esztendonec másodice hónapjától fogva, mind az negyvenedice esztendőnecc tizenegyedice hónapjáig való lett dolgokat, és törvényeknek rendelkezését az Isten népe között. Az az, befoglalja harmincz nyolcz esztendőnecc és egy néhány hónapnac historiáját, Num. 1. Deut. 1.*

### I. Rész.

*Megparanczolja Isten az Mosesnecc, hogy minden nemzetiségből egyegy fő embert vövénc melléje, meg számlálja az Aaron pappal az Izraelnecc egész nemzetiségét. Még számlálja az ére Moses az Isten paranczolat: yaf erint az népet, az kie voltac húsz esztendőfőcc és annál nagyobbac. De megparanczolja az Isten, hogy az Levi nemzetiségét ne számlálja az Izraeliácc közzé, hanem azokra bízza az Isten jaioránnac és minden ához való esztendőfőcc gondgyát.*

- S**ZÓTA pedig az UR Molesnecc, az Sinai pusztájában á gyülekezetecc: fáu rab-in, az másodice esztendőben Egyptu: ből való kijövetel után, mód váa: † Vegyétecc szá-  
 1 máz az egész Izrael fia gyülekezetecc, az ó nemzetleggec szentint, az atyáknac házoc szentint, az neveknecc száma szentint, mindé ferfiat az ó fejec szentint. Húsz esztendőfőcc fiutól fogván és fellyeb, minden ki az hadba kimehet az Izraelben: Meg számláljátoc őket az ó seregőcc szentint, te és az Aaron.  
 2  
 3  
 4  
 5  
 6  
 7  
 8  
 9  
 10  
 11  
 12  
 13  
 14  
 15  
 16  
 17  
 18  
 19  
 20  
 21  
 22
- Abidán: G'dionnac fia. Danból, Ahiézer: Ammihaddainac fia. Aserből, Pagiel: Ochraunac fia. Gadból, Eliafaph: Develnecc fia. Naphthalból, Ahira: Eannac fia. Ezec az gyülekezetecc nevezetec valánnac, kie attyoc nemzetleggecc fejedelmi, és az Izrael ezetennecc fejei valánnac, MEléje vové azéit az Moses és az Aaron esztendőfőccat á kie nevec szentint elő számláljátoc vala. Es az egész gyülekezetecc öszvegyütéc, az másodice hónac első napján, kie vallást tónnac az ó születeccéről, az ó ezetédgyec szentint, és az ó attyoknac házanépe szentint, az ó neveknecc száma szentint, húsz esztendőfőcc fiutól fogva, és annac felőtte, főről főre. A miképpen megparanczolta vala az UR az Molesnecc, meg számlálá őket az Sinai pusztájában. Voltannac azéit az Izraelnecc első szüloténecc Ruben fiainnac á Rubennecc fia, az ó nemzetleggecc szentint, az számac az ó házoc népe szentint, az ó attyoknac házoc pusztájában. szentint, az neveknecc száma szentint, főről főre, minden férfiu húsz esztendőfőcc fiutól fogva és fellyeb, minden hadba kimehető: Az Ruben nemzetleggeccből meg számláljátoc 22 negyvenhat ezer és ötfüz. Az Simeonnac Simeon fiainnac fia, közzul, az ó nemzetleggecc, az ó házoc-  
 46500.  
 59300.

† Exod. 30. 21.

20. nevezetű, az ő atyoknac házoc szerint, az ő megfiamlaltattai, az neveknek szá-  
 moc szerint: főtől főre, minden férfiú húsz  
 21. tizra kimehető. Az Simcon nemzetiségé-  
 22. ből megfiamlaltattac ötvenkilenz ezer és  
 háromszáz. Az Gad fiai között az ő  
 23. nemzetisége szerint, az ő házoknépe sze-  
 rint, az ő atyoknac házai szerint, az ő ne-  
 veknek száma szerint, húsz ezredős fiutól  
 fogva és fellyeb, minden hartzra kimehető.  
 24. Az ő megfiamlaltattai az Gad nemzetiségé-  
 25. ből, negyvenöt ezer és hatszáz, ötven. Az  
 26. Judah fiai között az ő nemzetisége sze-  
 rint, az ő házoknépe szerint, az ő atyoknac  
 házoc szerint, az ő nevec száma szerint, húsz  
 27. ezredős fiutól fogván és fellyeb, minden  
 28. ki az hartzra kimehető volna. Az Ju-  
 dah nemzetiségéből számláltattac, hetven  
 29. négy ezer és hatszáz. Az Issachar fiai köz-  
 zól az ő nemzetisége szerint, az ő házoc  
 népe szerint, az ő atyoknac házoc szerint,  
 az ő nevec száma szerint, húsz ezredős  
 30. fiutól fogván és fellyeb, minden hartzra ki-  
 mehető. Az Issachar nemzetiségéből  
 31. számláltattac ötvennégy ezer és négyszáz-  
 32. száz. Az Zebulun fiai között az ő nemzetisé-  
 ge szerint, az ő házoc népe szerint, az ő at-  
 tyoknac házoc szerint, az ő neveknek szá-  
 moc szerint, húsz ezredős fiutól fogván,  
 33. és fellyeb, minden hartzra kimehető. Az  
 Zebulunból számláltattac ötvenhét ezer  
 34. és négy száz. Az Joseph fiai között, az E-  
 phraim fiai között az ő nemzetisége sze-  
 rint, az ő házoc népe szerint, az ő atyok-  
 nac házoc szerint, az ő neveknek számac  
 szerint, húsz ezredős fiutól fogván és fel-  
 35. lyeb, minden hartzra kimehető. Az Ephraim  
 nemzetiségéből számláltattac negyven  
 36. ezer és ötszáz. Az Manasse fiai között az  
 ő nemzetisége szerint, az ő házoc népe sze-  
 rint, az ő atyoknac házoc szerint, az ő ne-  
 veknek számac szerint, húsz ezredős fiu-  
 tól fogván és fellyeb, minden hartzra ki-  
 mehető. Az Manasseből számláltattac  
 37. harminzkét ezer és kétszáz. Az Benjamin  
 fiai között az ő nemzetisége szerint, az ő  
 házoknépe szerint, az ő neveknek számac  
 szerint, húsz ezredős fiutól fogván és fel-  
 38. lyeb, minden hartzra kimehető. Az Ben-  
 jamin nemzetiségéből megfiamlaltattac har-  
 mintzöt ezer és négyszáz. Az Dan fiai  
 között, az ő nemzetisége szerint, az ő há-  
 zoc népe szerint, az ő atyoknac házoc sze-  
 rint, az ő neveknek számac szerint, húsz ez-  
 redős fiutól fogván és fellyeb, minden  
 39. hartzra kimehető. Az Dan nemzetiségéből  
 40. számláltattac harvankét ezer és hétszáz. Az  
 Asser fiai között az ő nemzetisége szerint,  
 az ő házoc népe szerint, az ő atyoknac há-  
 zoc szerint, az ő neveknek számac szerint,  
 húsz ezredős fiutól fogván és fellyeb,

41. minden hartzra kimehető. Az Asser nem-  
 zetiségéből számláltattac négyvenegy ezer  
 42. és ötszáz. Az Naphtali fiai között, az  
 ő nemzetisége szerint, az ő atyoknac há-  
 zoc szerint, az ő neveknek számac szerint,  
 húsz ezredős fiutól fogván és fellyeb,  
 43. minden hartzra kimehető. Az Naphta-  
 li nemzetiségéből számláltattac ötvenhá-  
 44. rom ezer és négyszáz. Eze az az meg-  
 számláltattac, melyeket megfiamlalt Mó-  
 zes és Aaron: Es az Izraelnek fejedelmi ti-  
 zenkét férfiac, kik között mindenie az ő ar-  
 tyánacházában fő vala. Vólta az anna-  
 kokaért mindnyájan kik megfiamlaltatta-  
 nac az Izrael fiai, az ő atyoknac házoc sze-  
 rint, húsz ezredős fiutól fogva, és fellyeb,  
 minden hartzra kimehető az Izraelben.  
 45. Vólta az mondóm mindnyájan az meg-  
 számláltattac, \* hatszáz három ezer ötszáz  
 46. ötven.

47. DE az Levitac az ő atyoknac házoc né-  
 pe szerint nem számláltattac azoc köz-  
 48. zé. Mert szót vala az UR Mósesnek,  
 ezt mondván. De mindazáltal a Levi  
 nemzetiségét meg ne számlálljad, és azo-  
 49. kat ne számlálljad az Izrael fiai között.  
 50. Hanem az Levitákot rendeld a bizónfá-  
 rétel sátorához, és minden ő edényhöz, és  
 minden ához valókhöz, ők visellic az sá-  
 tort, és minden ő edényt, és ők szolgálly-  
 nac aznac, és az sátor körül járjanac tá-  
 51. bort. Mikor pedig a satornac előb kel  
 indólni, az Levitac fedgedyc el azt egy má-  
 stól, mikor pedig megálland az sátor, az  
 Levitac állallac azt fel, és az idegen az ki  
 52. oda járuland meghallyó. Es tábort járjanac  
 az Izrael fiai kiki az ő táborában, és kiki az  
 53. ő záfélőja alatt, az ő sáregec szerint. Az Levi-  
 ták pedig tábort járjanac az bizónfágré-  
 tel satoránac környülötte, hogy ne legyen ha-  
 rag az Izrael fiai nac gyülekezeten: és fogla-  
 latozó legyenec az Levitac az bizónfágré-  
 tel satoránac őriteiben. Czelekedéne  
 54. annakokaért az Izrael fiai mind az szerint,  
 az mint paranczolta vala az UR Mósesnek,  
 úgy czelekedéne.

Gad fiai nac számac. 45050.

Judah fiai nac számac. 74600.

Issachar fiai nac számac. 54400.

Zebulun fiai nac számac. 57400.

Ephraim fiai nac számac. 40500.

Manasse fiai nac számac. 32200.

Benjamin fiai nac számac. 32400.

Dan fiai nac számac. 62700.


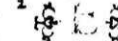
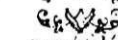
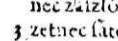
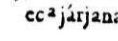


Asser fiai nac számac. 41500.

Naphtali fiai nac számac. 53400.

Az Izrael fiai nac mindene-  
 sülly fogván való számac az  
 puztában.  
 603550.  
 \* Exod. 38, 26i

II. Réfz.

Megmondya az Isten ez capuban, Az Izrael fiai minémö rendet tartsanac az uton való menetelben, és az táborj. írásban: Azis megmondya, Minden nemzetiségben kiczoda légyen az fejedelem a kiböz halgassjanac.

1.  5 szöla az UR Mósesnek és  
 2.  Aaronnac, mondván: Az Izrael fiai között, kiki az ő záfélőja al-  
 3.  latt, az ő atyainacházoc népé-  
 4.  nec záfélőja alatt járó tábort: Az gyüleke-  
 5.  zet nec satorakörnyül, távol járó tábort. E-  
 6.  cc<sup>2</sup> járjanac pedig tábort napkelettelől nap-  
 7.  támadat-

<sup>2</sup> Naphelet fa-  
 lil való tábor,  
 Judah, Issa-  
 char, és Zebu-  
 lun nemzetisega

támadatban, az Judahnac tudniillie zárlója az ó feregi szerint, és az Judahnac fiainak fejedelme legyen, Nahíson Amminadab fia. Es az ó ferege, és az ó száma hetvennégy ezer és hatszáz. Tábor járjon pedig ő mellette az Issachar nemzetsége, és az Issachar fiainak fejedelme legyen Nathanel Suarnac fia. Es az ó ferege és az ó száma ötvennégy ezer és negyszáz. Ímért az Zebulon nemzetisége, és az Zebulon fiainak fejedelme, Eliab Helon fia. Es az ó ferege és az ó száma ötvenhét ezernegyszáz. Mindnyájan az Judah feregének számosi, száz nyöltzvanhat, ezer, és negyszáz, az ó ferege szerint előjáró legyen ezec.

**A**Z Ruben feregének zárlója legyen Adél feiól az ó feregi szerint, és az Ruben fiainak fejedelme legyen, Elifur á Sedeur fia. Es az ó ferege és az ó száma negyven ezer és ötfzáz. Tábor járjanac pedig ő mellette az Simcon nemzetisége, és á Simcon nemzetiségének fejedelme legyen, Selumiel Surtíáddai fia. Es az ó ferege és az ó száma ötvenkilentz ezer és ötfzáz. Ímért az Gad nemzetisége, és az Gad fiainak fejedelme, Eliafaph: az Reuel fia. Es az ó ferege és az ó száma negyvenöt ezer, és hatszáz ortven. Mindnyájan á kic megfzámálván vóltac á Rubennec feregében, száz ortven ezer; ezec és negyszáz ortven az ó ferege szerint, és másdodoc legyenec á menetiben. Anpakortvanna mennyen az gyüleközetnec fatora tudniillie az Levitákna táborá, az táboroknac közepette: Az miképpen tábor járnac, olyanképen járjanac kiki az ó helyén az ó zárlója mellett.

**A**Z Ephraim feregének zárlója az ó feregi szerint legyen napenyézfet feiól, és az Ephraim fiainak fejedelme legyen, Elifana Ammihud fia. Es az ó ferege és az ó száma negyven, ezer ötfzáz. Es ő mellette legyen az Menasseh nemzetisége, és az Menasseh fiainak fejedelme legyen, Gamluel az Pedahsur fia. Es az ó ferege és az ó száma harminztz két ezer kétfzáz. Ímért á Benjamin nemzetisége és á Benjamin fiainak fejedelme legyen, Abidan Gideoni fia. Es az ó ferege és az ó száma harminztz ort ezer és negyszáz. Mindnyájan az Ephraim feregében, kic megfzámálván vóltanac, száz és nyöltz ezer és száz az ó feregekben: harminczredben mennyenec.

**A**Z Dan táborának zárlója legyen Eszrac feiól az ó feregi szerint: Es az Dan fiainak fejedelme, Ahiezer Ammifáddai fia. Es az ó ferege és az ó száma hatvankét ezer és hétfzáz. Tábor járjon pedig ő mellette az Afer nemzetisége: Es az Afer fiainak fejedelme legyen, Pagiél az Ochran fia. Es az ó ferege és az ó száma negyvenegy ezer, és ötfzáz. Ímért az Naphthali, és az Naphthali fiainak fejedelme, Achira Enan fia.

Es az ó ferege, és az ó száma ötvenhárom ezer és negyszáz. Mindnyájan á megfzámálattatá á Dan feregében, lóncé száz ezer és ötvenhét ezer és hatszáz; utólló rendben menyec az ó zárlójoc szerint. Ezer az Izrael fiainak számosi az ó atyoknac házoc szerint mindnyájan kic megfzámálávan vóltanac az táborokban, az ó ferege szerint, á hatszáz három ezer, ötfzáz és ortven. Továbbá á Levitác nem vóltanac megfzámálávan az Izrael fiai közört, az miképpen megparanczolta vólt az UR á Mósesnec. Es czelekedénc az Izrael fiai mind á feregi szerint á miképpen paranczolta vólt az UR á Mósesnec olyan képpen járjanac tábor, az ó zárlójoc szerint. Es úgy járjanac kiki az ó nemzetisége szerint, az ó atyoknac háza szerint.

III. Rész.

*Paranczolja Isten az Mósesnec hogy az Levitákna az Aaron pap mellé adgya az Isteni szolgálókatra, az elsőszülöttec helyébe, kic Istené valának, megfzámálávan mind az elsőszülöttec és mind az Levitákna. Megfzámáláya azért Móses az elsőszülötteket, és az Levitákna. Es ezeket az elsőszülöttec helyében Aaron pap mellé adgya. Megírja az Levitákna helyeket az táborban, fejedelmeket és tisztokat. Mivelhogy pedig az elsőszülöttec, többen valának az Levitáknaál egynekénnyvél, paranczolja Isten hogy az az megváltozzannac és őt síkíson.*

**E**z ec pedig az Aaronac és az Mósesnec nemzetiségi, attól fogva hogy szólót az UR Mósesnec az Sinai hegyén. Ezer pedig az Aaron fiainak nevec: \* Eleásószülötte Nadab, azután Abihu, Eleazar és Ithamar. Ezecc az Aaron fiainak az megkenetót papoknac nevec, kik nec megszentelte vólt kezeket, hogy papságot viselnénc. Meghala pedig á Nadab és Abihu az UR előtt, mikoron áldozánc külsőtűzzel az UR előtt az Sinai pusztájában, és fiai ninczenec ó nékic, Es papságot visele Eleázár és Ithamar az Aaron előtt az ó atyoc előtt. \* *Exod. 6. 13. Lev. 10. 2. 1. Chron. 24. 2.*

**S**zólla pedig az UR Mósesnec, mondván: Hozd elő az Levi nemzetséget, és állítsad azt az Aaron pap eleiben, hogy szolgállyanac ó néki. Es őrizzéc az ó őrizteit, és mind az egélc gyüleközetnec őrizteit, az gyüleközetnec fatora előtt, és megvégezzéc az fator környül való szolgálót. Megőrizzéc pedig az gyüleközét fatorának minden eszközéus, és az Izrael fiainak őrizetét, hogy megvégezzéc az fator környül való szolgálót. Adgyad, mondván, az Levitákna az Aaronac és az ó fia-

*b* Adél feiól való tábor, á Ruben, Simcon és Gad nemzetisége.

*c* Az Levitác az Isteni szolgálókat közép rendben járjanac.

*d* Napenyézfet feiól való tábor, Ephraim, Menasseh és Benjamin nemzetisége.

*e* Eszrac feiól való tábor, Dan, Afer, Naphthali nemzetisége.

**b** Az Aaron pap az ő fiaival egybe előltét járólánd, meghal. Szólla ezeknek felötte az UR Móseinek, mondván: Bizonyára én választottam az Levitákat az Izrael fiai között, minden elsőszülött helyett melly az ő anyjának méhét megnitya az Izrael fiai között: Azért légyenek az Leviták enyeim.

\* Exod. 13. 2. és 22. 29. és 34. 19. Lev. 27. 26. Infr. 8. 16. Luc. 2. 23.

**c** Az Levi nemzetségének megszámlálása.

† Exod. 6. v. 16. 17. Infr. 26. 57. 1. Chron. 6. 1. és 23. 6.

**d** Az Gerson fiainak száma és azoknak fejedelmec.

**e** Az Gerson fiainak tisztái.

**f** A Cehath fiainak száma az táborban való helyec, fejedelmec, és tisztái.

10 nat, mert valóban adattanac ő néki az Izrael fiaitól. **b** Az Aaront pedig és az ő fiait előltét járóvá tegyed, hogy őrizzéc az ő papfagokat: Mert ha valaki idegen oda járólánd, meghal. Szólla ezeknek felötte

11 az UR Móseinek, mondván: Bizonyára én választottam az Levitákat az Izrael fiai között, minden elsőszülött helyett melly az ő anyjának méhét megnitya az Izrael fiai között: Azért légyenek az Leviták enyeim.

12 Mert enyim minden elsőszülött, az napról fogva, hogy megöltém minden elsőszülöttet az Egyiptusiac földében, magamnac szenteltem \* minden elsőszülöttet az Izraelben, mind emberc között, és mind oktalán állatoc között, eneim léfzenc: En vagyoc az UR.

14 Szólla az után az UR Móseinek á Sinai szupuszájában, mondván: Számláld meg az Levi fiait az ő atyjáinak házoc szerint, az ő házoknépe szerint, minden férfiar egy hólnapitól fogva, és azon fellyül meg számlálly. **c** Meg számlálá annakokáért az Móses oket az URnac száva szerint, az miképpen hagyattatott vala néki. † Es ezec voltanac az Levi fiai az ő névec szerint:

15 Gerson, Ceahth, és Merari. Ezec pedig az Gerson fiainak nevei az ő házocnépe szerint, 16 Libni és Simi. Továbbá az Ceahth fiait az ő házocnépe szerint, Amram és Ishar, Hebron és Uzziel. Az Merari fiai pedig az ő házoc népe szerint: Mahali és Mufi. Ezec az Levi nemzetségi, az ő atyoknac házoc

17 szerint. Az Gersontól származtat az Libni nemzetsége és Simi nemzetsége, ezec az 18 Gersonitac nemzetségi. **d** Azoknac számlálotti minden férfiaknac számoc szerint, egy hólnapi fiutól fogván és annac felötte, azoknac, mondom, számlálotti hét ezer és 19 ötfüz. Az Gersonitáknac nemzetségi az 20 fátör megett járjanac táboit Napenyézet felől. Es az Gersonitac atyoc házanépe nec fejedelmec légyen, Eliasaph az Lael fia. 21 **e** Az Gerson fiainak pedig őrizeti az gyülekezeten fátörában, léfzen az hayléc, az fátör, annac fedele és az gyülekezeti fátora 22 aytájának kárpittya. Ímnet az tornéznac kárpitai és á tornáz aytájának suporlattya, melly vala az hayléc mellett és az óltár mellett kóróskörnyül, es annac kötelei minden hozzá tartozó szolgálatval egybe, 23 Ceahthól pedig származtat az Amram czelédgye és az Ishar czelédgye, és az Hebron czelédgye és az Uzziel czelédgye: ezec az 24 Ceahthnac czelédgye. **f** Minden férfiac száma szerint, egy hólnapi fiutól fogva és fellyeb, lónec nyóltz ezeren és harszázan, kie az szent helynec őrizói voltanac. Az Ceahthi fiainak nemzetségi táboit járjanac az fátornac óldala imellet Deel felől. Es az Ceahthitac czelédgyének atya 25 házánac fejedelmec légyen, Eliasaph az Uz-

26 zielnec fia. Az ő őrizetec pedig az láda és az asztal, és á gyertyatartó, és az óltár, és á szent helynec edényi, az mellyekkel szolgál-  
nac, és á suporlat és minden ához tartozó.  
27 Továbbá az Levitáknac fejedelmec fejedelmec légyen, az Eleczar, az Aaron papnac fia: Az szent hayléc mellett vigyázóknac fe-  
28 jedelemlece légyen ő rayta. **g** Az Merari-  
29 tól származtat az Mahali és Mufi nemzet-  
30 lége, ezec az Merari nemzetségi. Ezeknek pedig számlálottai minden férfiacnac szá-  
31 moc szerint egy hólnaptól fogván és felly-  
32 eb, har ezer és kétüz. Es az Merari cze-  
33 ledgyének atyoc házánac fejedelmec lé-  
34 gyen Suriel, Abihail fia, és ezec táboit járjanac az fátornac Eszac felől való óldala  
35 mellett. Az Merari fiainak pedig őrizetec  
36 tisztéc á hayléknac defzkái, és annac rúdgyai, ofzopci, és annac talpai, minden edényi, és  
37 minden ához tartozó. Az tornáz környül  
38 való ofzlopoc és azoknac talpai, azoknac lizegi, és kötelei. **h** Az kie pedig táboit járjanac az fátör előtt: Napkelet felől, az  
39 gyülekezeti fátornac mondom az első réte felől, Napkelet felől, legyenc Móses és az  
40 Aaron, és az ő fiait, hogy az szent helyet ő-  
41 rizzéc az Izrael fiai helyet: Bizonyára ha ide-  
42 gen oda járólánd, meghal. **i** Az Levitá-  
43 knac minden számosi meyleket megszámlá-  
44 litanac Móses és Aaron az URnac befé-  
45 de szerint, mindnyájan az férfiac egy hólnaptól fogván és azon fellyül, huzonkét  
46 ezer.

**E** meg az Izrael fiainak minden elsőszülöttét, egy hólnaptól fogván, és fellyeb, és vegyed az neveknek számát. Es választz Levitákat ennékem (én vagyoc az UR) az Izrael fiainak minden elsőszülötti helyett, és az Levitáknac barmokat, az Izrael fia-  
47 nac barmoknac első faztati helyet. Meg számlálá annakokáért az Móses, az mint paranczolta vala néki az UR, az Izrael fia-  
48 nac minden elsőszülöttet. Es valánac minden első férfiu szülöttet az ő neveknek számoc szerint, egy hólnapi fiutól fogván és fellyeb, az ő számoc szerint, huzonkét  
49 ezeren kétüz és hetvenhármán. Es szólla az UR Móseinek, mondván: Vegyed az Levitákat az Izrael fiai között való elsőszülöttet helyet, és az Levitáknac barmokat az ő barmoc helyet, és legyenc  
50 eneim az Leviták: En vagyoc az UR. Továbbá az mi üz az kétüz és hetvenháromnac megváltására, kie az Izraelitáknac elsőszülöttet között valóc,  
51 végy őt őt siclust minden személyért á szent hayléknac siclust szerint, † huzt fillér éró  
52 az siclust. Es adgyad azt á pénzt az Aaronac és az ő fiainak, azoknac váltságokat  
53 kiknek számoc helyül haladgya á Leviták-  
54 nac számocokat. Vóvé annakokáért á Móses  
55 az váit.

**g** Az Merari fiainak száma, az táborban való helyec, fejedelmec, és tisztái. **h** Móseinek, Aaronnac, és az ő fiainak helyec az táborban. **i** A megszámlálott az Levitákat az Gersonnac, Ceahthnac és Merarinac nemzetségi, számlálott huzonkét ezeren és háröfüz, hogy pedig itt az Móses elhadgya az háromszázat és ezec huzonkét ezeret mond, az oka az, mert az háröfüz az elsőszülöttet voltanac kiket meg kellett váltanoc, etc.

**k** Paranczolta Isten Móseinek hogy az Izraelitáknac elsőszülöttet megszámlálly, és mivel hogy az elsőszülöttet Istene valánec, annakokáért az elsőszülöttet helyébe a Levitákat választja Isten magánac á szent hayléc környül való szolgálatra. De mivel hogy az elsőszülötteknek számoc meghadgya valánec Levitáknac számocokat: Azért azt paranczolta Isten hogy az őket á kiket meghadgya valánec az Levitáknac számocokat, adgya-nac őt siclust. Exo. 30. 13. Lev. 27. 25. Infr. 18. 16. Eszék. 45. 12.

I Ezt azért mondja, mert az Levitákna-  
kis megkelt az  
ő elsőszülöttel-  
hez valóan.

az váltáságnac pénzét, azokról az kicfellyül haladgyac vala a Levitákna számozat, az Levitáktól megváltatot elsőszülötteknek felötte. At Izrael fiainac elsőszülöttitől ez pénzt radniillie ezer hátrószáz es harvanót siclust, az szent helynec siclusta szerint.

51 Es adá az Moses az megváltattaknac pénzét az Aaronnac és az ő fiainac az URnac beszéde szerint, az miképpen paranczolta vala néki az UR.

## III. Rész.

Az Istenec paranczolotta szerint elválasztja Moses az Levi nemzetségéből az kic alkalmat volnának az Isten haylakánac szolgálatyára, mind mikor táborban volnának, mind mikor uton menének, a kic tudniillie harmincz esztendőnec felötte volnának, ötven esztendőnec korig, és az Isten azoknac az ő nemzetségec eszeledgyec szerint tisztet ofzt.

1 Szólla az UR Mosesnec és Aaronnac, mondván: Vegyed számat az Cehath fiainac a Levi fiai között az ő eszeledgyec szerint, és az ő atyoknac

3 házoc szerint. Attólfogva az ki harmincz esztendőnec az azon fellyül: Mind addig az ki ötven esztendőnec, valakie alkalmatofoc a szolgálatra hogy munkalkodgyanac az gyülekezetnec sátorában.

4 Ez legyen tisztac az Cehath fiainac az gyülekezetnec sátorában, az szenteses dolgokról való gondviseles.

5 b Előszter pedig az Aaron és az ő fiai mikoron masúva kel szállani az tábornac, eljöjjenec és levegyec az satornac saporlattyát és bétakarjác azzal az bizóuságnac ládáját.

6 Es búrítlanac arra borz börtéből csinált kárpitot, minekutána azt egezlé bebúríttyác a szent polztóval, és es aña az rúdgyaitis bétegyec.

7 Es az Isté eleibé vitettröt kenyéreknac asztalát búrítác bétég szent polztóval, azon fellyül téven a tálakat, temiért tartókat, az seprüket és az fedő tálakat.

8 Es a nazszüncden való kenyér azon legyen.

9 Es minekutána veres polztóval azt bebúríttyác azon fellyül bebúríttyác borz börtéből csinált kárpitval: annacutána az ő rúdgyaitis bétegyec.

10 Es minekutána az világnac gyertyatartójat véle, és annac az ő lámpáit és az ő ollóit, hamvavévoivel egybe, és az ő olajjánac minden edénit, az mellyekkel szolgálnac az gyertyatartó környül.

11 Es helyhezteséc azt minden ő edényivel az borz börtéből csinált kárpitban és tegyéc azt rúdakra.

12 Az arany óltartis búríttyác bétég szent polztóval és azt fedgyec bétég borz börtéből csinált kárpittal, és tegyéc bétég aña

12 a rúdgyaitis. Tegyéc annakfelötte mind a szerzámokatis, mellyekkel szolgálni fognac az szent helyben, és helyhezteséc ég szent polztóban, és fedgyec bétég azokat borz börtéből csinált kárpitval, és tegyéc rúdakra.

13 Annacutána az hamvar az óltártól eliszitván tetűfenec arra szederjes polztot.

14 Es tegyéc arra minden ő edénit, mellyekkel szolgálnac azon, tűznec való edénit, szitóit, sopróit, medentzét, és az óltárnac minden edénit, és búrítlanac arra borz börtéből csinált kárpitot és tegyéc bétég a rúdgyaitis.

15 Mikor pedig végét veti az Aaron és az ő fiai az szent haylakénac és annac minden edeninec bétakarásánac, mikor el akar indúlni az tábor ackor jöjjenec el a Cehath fiai hogy elvigyéc azokat.

De ne illeséc az szent helynec semmi edénit, hogy meg ne hallyanac: Eze az Cehath fiainac terhec a gyülekezetnec sátorában.

16 Az Eleazarnac pedig az Aaron pap fiainac tisztac a gyertyatartónac olajja, és a draga szerzámokból csinált füstelés, a szüntelen való áldozat, és a kenetnec olajja, a szent haylektől való gondviseles, és mind az szent haylektban való szerzámoknac gondgyavifélése

17 Szólla pedig az UR Mosesnec és Aaronnac, mondván: c Meglátsatoc hogy az Cehathitac háznépénec nemzetségec az Levitac között ki ne gyomláltalstec.

18 Hanem ezt mivellyetec a vélec hogy éllyenec és meg ne hallyanac mikor járulandnac a szentségöknek szentségékhöz: Az Aaron és az fiai jöjjenec el, és rendellyec el őket, mindeniket, az ő tisztire és az ő terhére.

19 Bé ne menjjenec hogy meglátsác mikoron bétakarjác az szenteses állatokat és meg ne hallyanac.

20 Szólla ezeknec felötte az UR Mosesnec, mondván: d Vegyed számat az Gerson fiainac az ő atyoknac házoc szerint, és az ő nemzetségec szerint.

21 Attül fogva az ki harmincz esztendőnec, es megfámlállyad őket, e valamennyen alkalmatofoc az szolgálatra hogy munkalkodgyanac a gyülekezetnec sátorában.

22 Ez legyen munkája az Gersonitac nemzetséginec az szolgálatban és az satortereh hordozásban.

23 Hordozác az satornac kárpittyait és az gyülekezetnec satorát, annac az ő fedelét és az borz börtéből csinált kárpitot, melly ő rayta vagyon fellyül, és az gyülekezet satoránac aytájánac saporlattyat.

24 Az tornáznakis az ő kárpittyait, és az tornátz kapujánac kárpittyát melly vagyon az sator mellet környül, és azoknac köteleit és az ő szolgálatyoknac minden edénit, és valamie csináltattac azokhoz hordozat.

25 Az Aaronnac és az ő fiainac beszedec szerint legyen minden szolgálatyoc az Gersonitac fiainac, minden ő terhekben, és minden ő tiszteltekben, és minden ő terheket az ő őrizet-

c Jollehet Cehathitac hordoztat a szent edényeket. Mind az által nem volt nékiec szabad azokat látnioc és azokhoz nyúlnioc.

d Az Gersonitacnak tisztac és szolgálatyoc. e Nem volt valamennyen szabad az Sidor között az Isten házához szolgálni az Levitákna, harmincz esztendőnec alatt.

a Cehathitacnac tisztac és szolgálatyoc. b Aaron papnac tisztac az ő fiával egybe, az ládánac, az arany óltárnac, és az égő áldozat óltáránac bétakarjása, minden borz tartozó szerzámokval egybe. Azoknac pedig hordozása az Cehath fiainac tisztac.

f Az Merari-  
ráknac tisztecc  
és szolgálattyc.

28 kre bízátoc. Ez az Gersonitác fiaiac czeledgyénecc szolgálattyc az gyülekezetnec sátorában: kiknec szolgálattyc legyen az Aaron pap fiaiac az Ithamarnac gondvifelelése alatt.

29 f Annakfelörte az Merari fiaitis az ő nézetségecc szerint, az ő attyoknac házoc szerint számiáld meg. Attul fogvác az ki harmintz ezrtendős és annál fellyeb, mind addig az ki ötven ezrtendős megizámlállad öket, valakie álkolmatofoc az szolgálatra hogy az gyülekezetnec sátorában munkálodgyanac. Ezecc pedig az ő terhecc mellett való vigyázáfoc az ő szolgálattyc szerint, az gyülekezetnec sátorában, tudniillie az sátornac deszkái és annac rúdgyai és annac ofzlopi és talpai. Az tornátznakis környül való ofzlopi és azoknac talpai, és azoknac fzegei, és azoknac kötelei, azoknac minden szerzfzámival és minden azoc szolgálattycához való edényeccc és nevec szerint megizámlállátoc az ő terheket az mel-

30 lveket őrtzniecc és herdozniecc kel. Ez léltzen szolgálattyc az Merari fiaiac czeledgyénecc mellyel szolgállyanac az gyülekezetnec sátorában, az Ithamarnac az Aaron pap fiaiac keze alatt.

31 E megizámlálá Moses és Aaron és az gyülekezetnec fejedelmi á Cethatitáknac fiait az ő nemzetségecc szerint, és az ő attyoknac házoc szerint. Attól fogvan az ki harmintz ezrtendős vala, és annál fellyeb, mind addig az ki ötven ezrtendős vala, valamennyen álkolmatofoc valánac az szolgál-

g Az Cetha-  
táknac számoc.  
2750.

32 ltra az gyülekezetnec sátorában. g Vala pedig azoknac számoc az ő nemzetségecc szerint két ezer kétfzaz és ötven. Ezecc az Cethatitác nemzetségecc számlálottai kie álkolmatofoc valánac az szolgálatra á gyülekezetnec sátorábā, kiket megizámlált Moses és Aaron az URnac paranczolattya szerint az Moses keze által. Az Gersoni-

h Az Gersoni-  
ráknac számoc.  
2630.

33 aiac számoc az ő nemzetségecc szerint, és az ő attyoknac házoc szerint. Attól fogvác az ki harmintz ezrtendős vala, mind addig az ki ötven ezrtendős vala, valamennyen álkolmatofoc valánac az szolgálatra az gyülekezetnec sátorában. h Azoknac mód-

34 dom számoc az ő nemzetségecc szerint, az ő attyoknac házoc szerint két ezer hatszáz és árkintz. Ezecc az Gerson fiaiac czeledgyénecc számoc kie mindnyájant szolgálta az gyülekezetnec sátorábā, kiket megizámlált Moses és Aaron az URnac befzede szerint. Az Merari fiaiac pedig nemzetségi

35 az ő czeledgyeccc szerint az ő attyoknac házoc szerint. Attól fogvác az ki harmintz ezrtendős vala, és annál fellyeb, mind addig az ki ötven ezrtendős vala, valamennyen álkolmatofoc valánac az szolgálatra az gyülekezetnec sátorában. i Az ő számoc mód-

i Merari fiaiac  
számoc.  
3200.

36 dom az ő nézetségecc szerint három ezer és

41 kétfzáz. Ezecc az merari fiaiac czeledgyénecc számoc, kiket megizámlált Moses és Aaron az URnac befzedecc szerint, az Mo-

42 ses keze által. Mindnyájan az megizámláltattac kiket megizámlált Moses és Aaron, és az Izraelnec fejedelmi az ő nemzetségeccnec és az ő attyoknac házoc szerint á Levitác. Attól fogvác az ki harmintz ezrtendős vóit, mind addig az ki ötven ezrtendős vóit, valakie álkolmatofoc á szolgálatra, az Isten tiszteletire való szolgálattac, gyakorlására, és az ő terheccben való munkára az gyülekezetnec sátorában. Azoknac mon-

43 dom számoc vóitanac nyóttz ezeren ötfzázá és nyóttzvanon. Az URnac befzedecc szerint számlálta öket az Mosesnec keze által mindé az ő szolgálattya szerint, és az ő terhecc szerint, azoc számláltattac vala meg pedig az kiker az UR paráczolt vala Mosesnec.

## V. Rész.

Paranczolla Isten hogy az táborból kiűzzécc az bélpoklokat, az kinek férfiúi magyoc elfoly, és holt testnec illetése miatt megundokítottac. Es hogy az ki valakinecc kárt tett megelégisse azt. Az után törvényt rendel az Isten az olyan férfunac az kiz az ő feleségecc tisztségá felől kételekedic.

1 S szólla az UR Mosesnec, mondván: Paranczold meg az Izrael fiaiac, hogy kiűzzenecc az táborból mindé bélpoklost és mindent, valakinecc férfiúi magyá kitoly, és mindent valakie megundokítottat holt testnec illetése miatt. Mind férfiakat s mind afztoni állatokot kiűzzétecc, az táboron kivól üzzétecc öket, hogy meg né undokítsác az ő táborokat. azoc, az kie között én lakozom. Es ugy czelekedénecc az Izraelnec fiait és kiűzécc azokat az táboron kivól, az miképpen meghadta vala az UR Mosesnec, ugy czelekedénecc az Izrael fiait.

2 Szólla annakfelörte az UR Mosesnec, 3 mondván: Paranczold meg az Izrael fiaiac, \* akar férfiu akat afztoni állatmikoron czelekedénecc az embereknec bűnéc közzül valamellyet, vétkezvác az UR ellen, és bűnt czelekedélic valamelly lélec: 4 Magvallyác az ő bűnöket az mellyet czelekedénecc és fizesse meg azt á miben vétkezett éppen, és annac otódic részét adgya arra fellyül, és adgya annac az ki ellen vétkezett.

5 Hanem lejtend annac az férfunac atyafia az kinecc megfizétné az kárt, adgya azt az URnac és légyen az papé, az megfizittátra való kosnac kivólóte mellyel megfizittya ötet az pap. Az Izraelitaktól Istenec szentelertet állatokból való felemelertet ajándécc azé az papé légyen az melly-

6 hoz azt vizlic. Es kinecc megfizel-

\* Lev. 6. 1.

tecc

teret állati azé légyenc: A mikoron adand-  
gya azokat az cimber az papnac, azé légye-  
nec.

11 Szólla annakelőtte az UR Mofesnac,  
mondván. Szoly az Izrael fiaínac, és  
12 mond meg ő nékiec: Mikoron elitayól va-  
lakinec felesége, és vétkezendic az ő férje  
13 ellen. Es vétkezendic valaki ő véle, mel-  
ly dolog az urától elcirkolva és elfedezve  
14 vagyon, hogy az ő felesége megfirtetett:  
bizonság pedig nem leend ő ellene, mivel-  
ly hogy az bűnön nem kaptác. Ha felindul  
15 ő benne az ő feleségéhez való kétség, an-  
nyira hogy kételkedgyéc az ő feleségéhez,  
melly immár tisztátalahná lett: Vagy felin-  
dul ő benne az ő feleségéhez való kétsé-  
ge, annyira hogy az ő feleségéhez kétel-  
kedgyéc, jóllehet az meg nem firtetett:

15 Ackoron vigye az férjü az ő feleségét az  
paphoz, és vigye el az ő áldozatjára való  
ajándékat azzal egyetemben, tudniillie e-  
gy Epharpa lisztac tized részét: De ne  
16 öntsön arra olajt és ne tégyé arra temiént,  
Mert házasságban való tisztaságnac meg-  
romlásánac gyanoságnac áldozatya, és  
emlekezteténe áldozatya, mely elzében

16 jntattya az embernac az gonofságot. Es az  
afszioni állatot hija elő az pap, és állatja ő-  
tet az UR eleiben. Es vegye az pap a szent  
17 vizet földből czinált edényben, az porból  
lis az kileend az fatornac padimontomán  
végyen az pap, és boczássa azt abba az víz-  
18 be. Es állatja az pap az afszioni állatot az  
UR eleiben, és az afszioni állatnac fejét  
meziteleníté meg, és tégye annac az af-  
szioni állatnac kezére az emlékeztetne aj-  
jándékat, mely áldozat házasság tisztasá-  
gához való gyanoságnac ajándéka, és az  
papnac kezében legyenec keferü vizec b á-  
19 toknac vizei. Es esküvéssel keferitfe ő-  
tet az pap és azt mondgya őnéki: Hogy ha  
valaki te veled nem közösködött, és hogy  
ha el nem haylottál tisztátalanságra az te  
férjed kivól, ne ártson tenéked ez keferü at-  
20 kozot viz. Ha pedig elhaylottál az te fér-  
jed kivól, és megszeplősítettél és más fér-  
21 fiuval közöskültél az te férjed kivól: Es-  
küvéssel keferitfe, mondom, azt az afszioni  
állatot az pap ároknac esküvésével, és ezt  
mondgya az afszioni állatnac: Tégyen té-  
gedet az UR ároeká, és példává az te né-  
ped közzött, minckutánna az UR megszá-  
raztaya a te tóporodat, és az te méhédet dá-  
22 gadjissal megveti. Es bémennyene az at-  
kozot vizec az te belső részidben, hogy  
megdagadgyon az te méhed és megszárad-  
gyon az te tomporod, és az afszioni állat  
23 mondgya, Amen, amen. Es írj: fel az pap  
ez árokat valami kántára, és töröllye el an-  
24 nakutánna azokat az keferü vizeckel. Es  
ittálj meg az afszioni állatval á keferü atko-  
zot vizec, és bémennec ő belé az átkozot és

25 keferü vizec. Annakutánna vegye el á pap  
az afszioni állatnac kezéből az házasság-  
béli tisztasághoz való gyanuságnac áldo-  
zattyát, és emellyel fel azt az UR előtt és ál-  
dozzéc azzal az óltáron. Es az pap egy tel-  
lyes naroeckal vévén abból az ajándékból  
áldozza meg azt jó illatú az óltáron, és an-  
nakutánna adgya meginnja az afszioni ál-  
latnac az vizec. Megitassa, mondom, véle  
az vizec, és ha megszeplősítettet leend és ha  
vétkezet valóba az ő férje ellen, tehát bé-  
meñec azoz az átkozot vizec ő belé, kie for-  
dúlnac keferüségre, és megdagad az ő mé-  
hé, és megszárad az ő tompora, és léfzen  
az az afszioni állat, átkozot az ő népe kö-  
28 zórt. Hogy ha meg nem szeplősítettet az  
afszioni állat hanem tisztá lejend, tehát ár-  
29 tatlan léfzen és tené sző léfzen. Ez az há-  
zasságbéli tisztasághoz való gyanuságnac  
törvénye, mikor elhayol az afszioni állat az  
ő férjétől és megszeplősítettet. Vagy ha  
felindul valakiben az kételkedés, annyira  
hogy kételkedgyéc feleségéhez, és az ő fe-  
leségét állatya az UR eleiben, és az pap  
czelekezfie azzal mind ez törvény szerint.  
31 Es illyen módon ártatlan léfzen az férjü  
az bűntől, de az afszioni állat az ő bűnéne  
terhét hordozza.

VI. Rész.

Az Isten az capibus törvént rendel az mel-  
lyhöz tarsítac magokat az Nazareusoc, az az,  
az kie magokat elszakasztván az közönséges  
kösségtől, és küvéssel és fogadással köteleztéc  
magokat valami dologtól való megtartozta-  
rára, kie az Isten népe között szent életne szép  
példái voltiac.



1 Szólla az URnac Mo-  
2 lesnac, módván: Szóly  
az Izrael fiaínac és  
mond meg ő nékiec: Mi-  
kor férjü avagy afszio-  
ni állat forgadást tésté,  
és esküvéssel az Nazareuságra kötelezi  
3 magát, hogy tudniillie az URnac szenteli  
4 magát. Bontól és részegitől italtól elsza-  
5 kasztja magát: az boréztet és az részegitől  
6 vizeztet szőlőből czinált itale ne igyéc,  
7 semmit affélet ne igyéc, valami léfzen az sző-  
8 vata emberc-  
lőtöröl, az szőlő magvától fogván az szőlő  
9 kelvalonyajaf  
hajág. Az ő fogadásánac mind napjain  
10 köztől, hogy  
11 \*betetva az ő fejére ne menyen, míg lé bé né  
12 az Isten törvé-  
13 nyéne tanul-  
14 te magát az URnac, szét légyen, hadgya ne-  
15 sára, és az Isteni  
16 vekedni az ő fejéne haját. Az napokon  
17 dolgoz feldi va-  
mellyekeu szenteli magát az URnac, az lo  
18 gonidokidaf-  
meghóltnac testhöz bé ne mennyen. ra  
19 átköztetef-  
20 Sőt se az ő attyánac, se az ő annyánac, se az  
21 bac kbe: néne  
22 ő attyafánac, se az ő nényéne holt testec.  
\* Jud. 13. 7.

<sup>a</sup> Tudniillie az nagy víz ústból mellyet tenger-nec neveznece vala, mellybe az vizec bor-gyac vala szent dolgokért.

<sup>b</sup> Keferü vizek-nec nevezsi az-ért, mert nagy keferüségis ként szentved vala az bűnös afz-sioni állat an-nac megitala-mán.

b Vagy: ő mel-  
lőse.

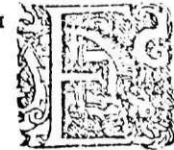
kel megne férteztessé magat, mikor ő meg- 22  
halandúac, mert az ő Istenének fogadását 23  
8 viseli az ő fején. Az ő Nazaréuságának  
minden napjain szent légyen az URnac. 24  
9 Hogy ha pedig valaki meghaland b ő ná-  
la hitelenséggel és megfértezteti az ő fo- 25  
gadásánac fejét, nyírje meg az ő fejét az ő  
tisztulásánac napján, hetedic napon nyírje 26  
10 meg azt. Nyóltzadic napon pedig vigyen 27  
két gerlitzet avagy két galamb fiat az pap-  
nac az gyülekezet sátoránac aytajához.  
21 Es áldozza meg a pap égyiket az bűnért,  
az másikat pedig egézfien égőáldozatól,  
és tisztítsa meg azt abból hogy vértkezet az  
hólt test miatt, és szentelje meg annac fe-  
22 jét azon napon. Es ujjonnan fogadást té-  
vén az URnac az ő maga megfizenelésének  
napjáról, vigyen az ő bűnejert egy efszen-  
23 dős báránt, az előtt való napoc pedig ha-  
szontalanoc legyene, mert megfértezte-  
24 t volt az ő Nazaréusága. Ez légyen  
pedig az Istennec szenteltetett embernek  
törvénye: az melly napon bétellyefedic az  
ő Nazaréuságának napja, mennyé az gyü-  
25 lekezet sátoránac aytajára. Es vigyefel az  
ő áldozattyát az URnac, egy efszendős ép  
26 hím báránt egézfien megégetendő áldozat-  
ra, és egy efszendős nőstény ép báránt,  
27 bűnért való áldozatért. Ezeknek felőtte  
egy kosár kovafsznélkül való kenyereket, o-  
layval meghintet semlye béleleket, és ko-  
28 vafsznélkül való pogáczakat, olayval meg-  
kenetteket, azoknac Minhájóckal és itali  
29 áldozatockal. Vigye azokat az pap az UR  
eleiben, és áldozzéc annac bűnéért való ál-  
dozatot, és egézfien megégetendő áldozat-  
ot. Az kottis áldozza meg háláadó ál-  
dozatól az URnac, az kovafsznélkül való oc-  
30 kal égygetembé, mellyec az kosárban léfz-  
nec: Áldozzéc Minhás és itali áldozatot.  
\* A. 27. 24. 31 Ackoron az \* Nazaréus nyírje meg az ő  
Nazaréuságának fejét, az gyülekezet sato-  
ránac aytajánál, és vegye az ő Nazaréusá-  
gának haját, és tégye azt az tűzre, melly va-  
gyon az háláadásért való áldozat alatt.  
32 Vegye annak felőtte az pap az kosnac meg-  
fórt lapotzkáját, és egy kovafsznélkül való  
bélest az kosárból, és egy kovafsznélkül való  
33 pogáczat, és tégye az Nazaréusnac ke-  
zére minnekutánna efsűrettetie az ő Naza-  
réusága. Es emellye fel az pap azokat az  
UR előtt, a papnac szenteltetett az az féle-  
meltetett szegynec és felemeltetett lapotz-  
kánac felőtte, és annakutánna igyéc bort  
34 az Nazaréus. Ez az Nazaréusnac törvé-  
nye az ki fogadást teend, és az ő Nazaréus-  
ságáért az URnac fogadot áldozattyánac  
törvénye: annac kivóltotte az mit szabad a-  
karattya szerint ajándékoz: Az ő fogadá-  
35 sa szerint, mellyet fogadot, ácképpen czele-  
kedgyéc, az ő Nazaréuságának törvénye  
szerint.

ES szólla az UR Mósefnec, mondván:  
23 Szóllay Aaronnac és az ő fiainac, mond-  
ván: Így áldgyátoc meg az Izrael fiat,  
24 mondván ő nekic: Áldgyon meg tége-  
det az UR, és őrizzen meg tégedet. Vilá-  
25 gositla meg az UR az ő ortzáját teraytad,  
és könyóttullyón te raytad. Fordítsa az  
26 UR az ő ortzáját teréad, és adgyon béke-  
séget tenéked. Es az én nevetem véféc  
27 az Izrael fiaira, és én megáldom őket.

e Az az, Meg-  
áldgyac az Iz-  
rael népet az én  
szentéges ne-  
vemec ségíté-  
sül való hív-  
sával.

VII. Rész.

Megírja Móses az Izraelnec tizenkés nem-  
zetségének tizenkés fejedelmi minémő ajándé-  
kokat vittet Isten eleibe, minnekutánna az szent  
hajlékot és az óltárt felemeltet volna, minden  
azokhoz való szerzfámockal egybe.



1 Slón az melly napon el-  
végezé Móses az sator-  
nac felemelését, † meg- † Exod. 40. 18.  
2 kené azt és megszentelé  
minden edénivel egybe,  
az óltártis és annac min-  
3 den edénit megkené és megszentelé. Ac-  
koron ajándékokat vivénc az Izraelnec  
4 fejedelmi az ő attyoc házánac fejei, ezec  
valánac az nemzetségeg fejedelmi, és u-  
5 gyan ezec valánac az megfzfámálátatarknac  
6 fejei. Es vivéc az ő ajándékokat az UR e-  
7 leibé, hat burítottat szekereket, és tizenkés  
8 ókróket, egy szekeret két fejedelemért, és  
mindenikért egyegy ókrót: és ajándelon  
9 vivéc azt az sator eleiben. Es szólla az UR  
10 Mósefnec mondván: Vedd el ő tőlóc és  
szolgállyanac azoc az gyülekezet sátoránac  
szolgálattyában az Levitáknac, mindenik-  
11 nec az ő szolgálattyá szerint. Elvóvé az-  
ért Móses az szekereket és az ókróket, és  
12 adá azokat az Levitáknac. Kés szekeret  
és négy ókrót az Gersó fiainac az ő szolgá-  
13 lattyoc szerint. Négy szekeret pedig és  
nyóltz ókrót ada az merari fiainac az ő szol-  
14 gálattyoc szerint, az Ithamarnac Aaron pap  
15 fiainac keze ala. Az Cchath fiainac pedig  
semmit nem ada, mert az szentéges állatoc  
kórnyúl való szolgálat vala ő raytoc, mel-  
lyet vállokon viselnece vala.

16 V Ivénc annakokaért az fejedelmec az  
óltárnac megszentelésére azon napó  
17 a mellyé megkenettetót volt, vivénc mon-  
dom, ajándékokat az fejedelmec az óltár e-  
18 leiben. Es monda, az UR Mósefnec: Az fe-  
jedelmec egyenként különkülön napon  
19 vigyéc az ő ajándékokat az óltárnac meg-  
20 szentelésére. \* Es vivé első napon az ő a-  
jándékát, Nahasson az Amminadáb fia, Ju-  
21 dah nemzetségeből. Vala pedig az ő a-  
jándéka egy ezüst tál, száz és harmincz si-  
22 clus nyomó, egy pohár hetvé siclus nyomó,  
az Sanctuariomnac siclusá szerint, és mind  
23 az kettő tellyes vala Minhánac való olayal  
meghintet semlye lisztvel.

a Judah nom-  
zetsége fejedel-  
mének ajándé-  
ka.

14 Egy

14 Egy arany kalán tíz siclus nyomo, tellyes jó  
 15 illatra való szerfzámval. Egy gyermekdéd  
 tino, egy kos, egy ezftendős bárány egézfien  
 16 megégoáldozatra. Egy keczkebac az bünért.  
 17 Es az hálaadáfnac áldozattyáért két ókór,  
 öt kos, öt keczkebac, öt bárány ezftendős  
 18 sóc. Ezec az Nahassonnac Amminadab fiá-  
 nac ajándéki. <sup>b</sup> Másod napó ajándékor vún  
 Nathanel Suatnac fia, Islachar nemzetsé-  
 19 génecc fejedelme. Elővívé az ő ajandé-  
 kat egy ezüst tálal, melly száz és harmincz  
 siclus nyomó vala, egy ezüst pohár, melly  
 hetven siclus nyomó vala, az Sanctuariom-  
 nac siclusa szerint, mellyec tellyefec valának  
 olajjal meghintet Minhánc való semlye  
 20 lisztvel. Egy arany kalán tellyest jó illa-  
 21 tra való szerfzámokkal. Egy gyermekdéd  
 tinót, egy kos, egy ezftendős bárány, tüz-  
 22 zzel egézfien megeméftendő áldozatra. Egy  
 23 keczkebakot az bünért. Es az hálaadáfnac  
 áldozattyáért két ókrót, öt kos, öt bak-  
 24 ot, ezftendős bárányokat ötöt. Ez Na-  
 thanelnac az Suar fiánac ajándéka.  
 25 Harmadie napon az Zebulun fiánac feje-  
 delme, Eliab az Helon fia. Az ő ajándéka  
 pedig volt egy ezüst tál száz harmincz siclus  
 nyomó, egy ezüst pohár, hetven siclus  
 26 nyomó, az Sanctuariomnac siclusa sze-  
 rint, mellyec tellyefec valának olajjal  
 meghintet Minhánc való semlye lisztvel.  
 27 Egy arany kalán harmincz siclus nyomo,  
 28 jó illatra való szerfzámval tellyes. Egy  
 gyermekdéd tino, egy kos, egy ezftendős  
 29 bárány tüzzel egézfien megeméftendő ál-  
 dozatra. Egy keczkebac az bünért való  
 30 áldozatra. Es az hálaadáfnac áldozattyá-  
 ért két ókór, öt kos, öt bac, ezftendős bá-  
 31 rányót. Ez volt Eliábnac Helon fiánac a-  
 jándéka. <sup>d</sup> Negyedic napon az Ruben fi-  
 ainac fejedelme, Elisur Sedeurnac fia. Az  
 ő ajándéka volt egy ezüst tál, száz harmincz  
 siclus nyomó, egy ezüst pohár, hetven siclus  
 32 nyomó, az Sanctuariomnac siclusa szerint,  
 mellyec tellyefec valának olajjal meghin-  
 33 tet Minhánc való semlye lisztvel. Egy ara-  
 ny kalán tíz siclus nyomó, jó illatra való  
 szerfzámokkal tellyes. Egy gyermekdéd  
 34 tino, egy kos, egy ezftendős bárány, tüz-  
 zel egézfien megeméftendő áldozatra. Egy  
 35 keczkebac bünért való áldozatért. Es az  
 hálaadáfnac áldozattyáért két ókór, öt  
 kos, öt bac, ezftendős bárányót. Ez volt E-  
 36 lisunnac Seducr fiánac ajándéka. <sup>e</sup> Ötöd  
 napon az Simeon fiánac fejedelme, Selu-  
 37 miel Surifáddai fia. Az ő ajándéka volt  
 egy ezüst tál, száz harmincz siclus nyomo,  
 egy ezüst pohár hetven siclus nyomó, az  
 38 Sanctuariomnac siclusa szerint, mellyec tel-  
 lyefec valának olajjal meghintet Minhánc  
 39 való semlye lisztvel. Egy arany kalán tíz  
 siclus és tellyes jó illatra való szerfzám-

mal. Egy gyermekdéd tino, egy kos, ez-  
 40 tendős bárány tüzzel egézfien megeméft-  
 tendő áldozatra. Egy keczkebac, bünért  
 41 való áldozatra. Es hálaadáfnac áldozat-  
 tyáért két ókór, öt kos, öt bac, ezftendős  
 42 bárányót. Ez volt Selmuelnac Surifáddai  
 fiánac ajándéka. <sup>f</sup> Hatod napon az Gad  
 43 fiánac fejedelme, Eliafaph az Devel fia.  
 Az ő ajándéka volt egy ezüst tál, száz  
 44 harmincz siclus nyomó, egy ezüst pohár,  
 hetven siclus nyomó, az Sanctuariomnac si-  
 clusa szerint, mellyec tellyefec valának olaj-  
 45 jal meghintet Minhánc való semlye liszt-  
 vel. Egy arany kalán, tíz siclus nyomo,  
 46 tellyes jó illatra való szerfzámval. Egy  
 gyermekdéd tino, egy kos, egy ezftendős  
 47 bárány, tüzzel egézfien megeméftendő ál-  
 dozatra. Egy keczkebac bünért való ál-  
 48 dozatra. Es az hálaadáfnac áldozattyá-  
 ért két ókór, öt bac, ezftendős barányót.  
 Ez volt Eliafaphnac Devel fiánac ajándé-  
 49 ka. <sup>g</sup> Heted napon az Ephraim fiánac fe-  
 jedelme, az Elisama az Ammihud fia.  
 Az ő ajándéka volt egy ezüst tál, száz har-  
 50 harmincz siclus nyomó, egy ezüst pohár,  
 hetven siclus nyomó, az Sanctuariomnac  
 siclusa szerint, mellyec tellyefec valának olaj-  
 51 jal meghintet Minhánc való semlye  
 lisztvel. Egy arany kalán tíz siclus nyomo,  
 52 tellyes jó illatra való szerfzámval.  
 Egy gyermekdéd tino, egy kos, egy ezften-  
 53 dős bárány tüzzel egézfien megeméftendő  
 54 áldozatra. Egy keczkebac az bünért  
 55 való áldozatért. Es az hálaadáfnac ál-  
 dozattyáért két ókór, öt kos, öt bac, ezften-  
 56 dős bárányót. Ez volt az Elisamánac Am-  
 mihud fiánac ajándéka. <sup>h</sup> Nyóltzad na-  
 pon az Manasse fiánac fejedelme, az Gá-  
 57 liel Pedahsur fia. Az ő ajándéka volt egy  
 ezüst tál, száz harmincz siclus nyomo, egy  
 58 ezüst pohár hetven siclus nyomó az Sanctu-  
 59 riomnac siclusa szerint, mellyec tellyefec va-  
 lának olajjal meghintet Minhánc való  
 60 semlye lisztvel. Egy arany kalán tíz siclus  
 nyomó, tellyes jó illatra való szerfzámval.  
 61 Egy gyermekdéd tino, egy kos, egy ezftendős  
 bárány tüzzel egézfien megeméftendő ál-  
 62 dozatra. Egy keczkebac bünért való ál-  
 dozatra. Es az hálaadáfnac áldozattyáért két  
 63 ókór, öt kos, öt bac, ezftendős bárányót. Ez  
 volt az Gamlielnac az Pedahsur fiánac aján-  
 64 déka. <sup>i</sup> Kilentzed napon az Benjamin  
 65 fiánac fejedelme, az Abidan az Gedoni fia.  
 Az ő ajándéka volt egy ezüst tál száz és  
 66 harmincz siclust nyomó, egy ezüst pohár,  
 hetven siclus nyomó az Sanctuariomnac si-  
 clusa szerint, mellyec tellyefec valának olaj-  
 67 jal meghintet Minhánc való semlye liszt-  
 68 vel. Egy arany kalán tíz siclus nyomó jó  
 69 illatra való szerfzámokkal tellyes.  
 Egy gyermekdéd tino, egy kos, egy

<sup>b</sup> Isacharnom zetsége fejedelmének ajándéka.

<sup>c</sup> Zebulun nemzetsége fejedelmének ajándéka.

<sup>d</sup> Ruben nemzetsége fejedelmének ajándéka.

<sup>e</sup> Simeon fia fejedelmének ajándéka.

<sup>f</sup> Gad fiánac fejedelmének ajándéka.

<sup>g</sup> Ephraim nemzetsége fejedelmének ajándéka.

<sup>h</sup> Manasse fia fejedelmének ajándéka.

<sup>i</sup> Benjamin nemzetsége fejedelmének ajándéka.

64 cztendő bány tüzzelel egézflel megeméztendő áldozatra. Egy keczkebac, bünért  
 65 való áldozatra. Es az hálá adásnac áldozatjáért két ókór, öt kos, öt bac, cztendő bány öt. Ez vólt az Abidannac Gidoni fiainac ajándéka. <sup>k</sup> Tizedic napon az Dan fiainac fejedelmé, Ahiezer: az Ammifaddai fia. Az ő ajándéka vólt egy ezüst tál, száz harmintz siclus nyomó, egy ezüst pohár hetven siclus nyomó, az Sanctuariomnac siclusfa szerint, mellyec tellyefec valánac olayval meghintet Minhára való semlye lisztvel.  
 68 Egy arany kalán tíz siclus nyomó, jó illatra való szerzfámmal tellyes. Egy gyermekdéd tino, egy cztendő bány tüzzelel egézflel megeméztendő áldozatra.  
 70 Es keczkebac bünért való áldozatra.  
 71 Es az hálá adásnac áldozatjáért két ókór, öt kos, öt bac, cztendő bány öt. Ez vólt Ahiezer: az Ammifaddai fiainac ajándéka. <sup>l</sup> Tizenegyedice napon az Asser fiainac fejedelmé, az Pagiel: Ochran fia. Az ő ajándéka vólt egy ezüst tál száz harmintz siclus nyomó, egy ezüst pohár hetven siclus nyomó, az Sanctuariomnac siclusfa szerint: mellyec tellyefec valánac olayval meghintet  
 74 Minhána való semlye lisztvel. Egy arany kalán tíz siclus nyomó, tellyes jó illatra való szerzfámmal. Egy gyermekdéd tino, egy kos, egy cztendő bány tüzzelel egézflel megeméztendő áldozatra. Egy keczkebac bünért való áldozatra. Es az hálá adásnac áldozatjáért két ókór, öt kos, öt bac, cztendő bány öt. Ez vólt Pagiel: Ochran fiainac ajándéka. <sup>m</sup> Tizenketodic napon az Naphthali fiainac fejedelmé, Ahira: Enan fia. Az ő ajándéka vólt egy ezüst tál, száz harmintz siclus nyomó, egy ezüst pohár hetven siclus nyomó, az Sanctuariomnac siclusfa szerint, mellyec tellyefec valánac olayval meghintet Minhára való semlye lisztvel. Egy arany kalán tíz siclus nyomó tellyes jó illatra való szerzfámmal. Egy gyermekdéd tino, egy kos, egy cztendő bány tüzzelel egézflel megeméztendő áldozatra. Egy keczkebac bünért való áldozatra. Es hálá adásnac áldozatjáért két ókór, öt kos, öt bac, cztendő bány öt. Ez vólt Ahiranac az Enan fiainac ajándéka.  
 24 **E**Z vólt az óltárnac megszentelése az napon az mellyen megkenettetet az Izrael: cnelc fejedelmítől: Tizenkét ezüst tálac, tizenkét ezüst pohárc, tizenkét arany kalánoc. Száz ézharmintz siclus nyomó, vala egy ezüst tál: Es egy ezüst pohár hetven siclus nyomó, az edények: minden ezüsti, két ezer négy száz siclus, az Sanctuariomnac siclusfa szerint. Tizenkét arany kalánoc jó illatra való szerzfámmal tellyefec: Tíz siclus nyomó valánac á kalánoc az Sactuariomnac siclusfa szerint: Az kalánok: minden

27 atanya, száz húsz siclus. Az tüzzelel megeméztendő áldozatra való tulcoc, tizenkét gyermekdéd tulcoc, tizenkét kós, cztendő bány tizenkét: az ő Minhajokkal egybe, és tizenkét keczkebacoc, bünért való áldozatra. Az hálá adásnac pedig áldozatryánat minden ókrei hufzonnegy tino, hatvan kosoc, hatvan bakoc, cztendő bányoc hatvan. Ez vólt az óltárnac megszentelése minckuránna megkenettetet vólt.  
 29 **M**ikoron pedig bémégyen vala az Mofes az gyulekezet: cnelc sátorában hogy szóllana ő véle *Iszemvöl* hallya vala szavat annac az ki véle ízól vala az propiciatorióból, melly vala az bizótság: cnelc ládáján az két Cherubim kóköz, és szól vala néki.

*Az áldozatok környül szolgáltak először az Izrael: tábornac előszóló: ryanat, Exo. 24. Az után válszta az Isten az Levitákat az előszóló: cnelc helyébe magának, az szent hely: cnelc környül való szolgálatra, mint az előbb: szölle Mofes, Num. 8. Az Leviták: cnelc nem*

VIII. Rézf.

*Paranczolja az Isten hogy mikor az gyertyatartón az lámpásokat az vagy sár: cnelc: óltárnac: körül megakarjac gyújtani, mind meggyujtsac. Mikor az szent hely: cnelc: szolgálatra, rendez is módot rendel lékban menz: és az Isten, mellyec által: a ház: cnelc: hogy a Leviták: az szent edényeket illent: ház: cnelc: megmondja: ruzsi: cnelc: korokban nem az ő szí: cnelc: kez: cnelc: és vigaz: cnelc: az ő szolgálat: cnelc: volt az szent hely: cnelc: és sár: cnelc: rornac: hord: cnelc: mondván: Szóly az Aaronac és mond meg ő néki: Mikoron meggyujtod yekes noba: cnelc: az szóvetnek: cnelc: az gyertyatartón: cnelc: de: cnelc: tyartót: ellen: cnelc: ben: minden: vólt: szabad: cnelc: felé: világeffágot: egyenec: az hét: szóvetnek: cnelc: zok: cnelc: nyúl: cnelc: kec. Es czelekedec ekeppen az Aaron, Annac: földite és ugy: tóré: fel: az lámpások: cnelc: hogy: az gyertyatartónac: eilen: cnelc: be: világeffágot: teuné: áldozatra: való: nec, á mikáppen: paranczolta: vala: az UR: barmok: cnelc: neg: Mofes: cnelc: Es: az gyertyatartónac: az ő: al: cnelc: bl: cnelc: se: meggyuj: cnelc: kotmánya: merő: aranból: veretteret: vala: zása, és el: cnelc: ké: cnelc: z: mind: az: lá: cnelc: ra, mind: pedig: az: viraga, az: pé: cnelc: l: na: cnelc: c: szerint: az: mellyec: mutat: cnelc: vólt: az UR: Mosé: cnelc: nec, olykán: cnelc: ká: cnelc: ppen: cnelc: ez: cnelc: nál: az: gyertyatartót.  
 5 Szólla annak: cnelc: felőtte: az UR: az Mofes: cnelc: nec, Aaronac: és: az  
 6 Mondván, Vegyed az Levitákat az Izrael: fiainac: szolgá: cnelc: vol: cnelc: tanac: az Leviták: cnelc: Ec: cnelc: noba: az papok: cnelc: kal: cnelc: egy: cnelc: yüt: az Isten: sátor: cnelc: a: cnelc: környül: vólt: cnelc: ac, de: az után: az igeret: cnelc: nec: föld: cnelc: en: szél: cnelc: el: külön: cnelc: külön: váro: cnelc: jok: ban: lak: cnelc: ac. De: örök: cnelc: se: cnelc: gem: nem: vólt, hanem: az: egész: föld: cnelc: nec: ház: cnelc: z: ná: cnelc: nac: dez: cnelc: má: cnelc: ja: vólt: ó: cnelc: vec. Az papok: cnelc: nac: az Isten: sátor: cnelc: a: cnelc: környül: kel: cnelc: let: len: cnelc: nec: mind: cnelc: en: kor, mint: hogy: annak: cnelc: ur: á: cnelc: ná: cnelc: na: Jerusalemben: az Templom: cnelc: környül: kel: cnelc: let: lek: cnelc: nioc. Ezek: cnelc: nec: külön: jó: cnelc: ved: cnelc: nec: vólt, Mert: az Leviták: cnelc: az: szí: cnelc: ned: nec: szí: cnelc: z: ed: rész: cnelc: éi: ad: cnelc: tac: nek: cnelc: ac, Annak: földite: az áldozat: cnelc: ckel: ből: bizonyos: rész: cnelc: ec: jart. E: cnelc: zec: szí: cnelc: z: ti: vólt: az áldozat. Ezek: cnelc: nec: vólt: szabad: bémenn: cnelc: ec: az szent: sátor: cnelc: ban. Ezek: cnelc: ből: meg: cnelc: tet: cnelc: z: ac: hogy: noba: egy: nemzet: cnelc: ből: való: cnelc: vólt: ac: az papoc: és Leviták: cnelc: c: Mind: az: z: cnelc: nál: külön: szí: cnelc: z: ec: vólt.*

<sup>k</sup> Dan fia fejedelmé: cnelc: ajándéka.

<sup>l</sup> Asser fia fejedelmé: cnelc: ajándéka.

<sup>m</sup> Naphthali fia fejedelmé: cnelc: ajándéka.

red

rael fiai között, és tisztítád meg őket.  
 7 Igy czelekedjél pedig ó vélec hogy megtisztítád őket, hintésd ó reájoc à tisztulátnac vízét, és mind az egész testeket beretvályác meg, és mosásac meg az ó ruhájoc  
 8 kat és tisztíttassánac meg. Annakutánna vegyenec egy gyermekéd tinót Minhájával egybe, *rudniilic* olayval meghintetet semlyeliszvel: Es más gyermekéd tinótis vegyenec bünért való áldozatra. Accoron vigyed az Levitákat az gyülekezetnecc eleiben: Es gyúyts egybe az Izrael fiainnac minden gyülekezetit. Vigyed *mondam* az Levitákat az UR eleiben, és az Izraelnecc fiait egyécc az ó kezeket az Levitákra.  
 11 Es az Aaron vigye az Levitákat ajándékon az Izrael fiaitól az URnac, hogy szolgállyannac az UR szolgálattjában. Az Levitác pedig tegyécc az ó kezeket az tinóknac fejékre: Annakutánna áldozzad égygyíket bünért való áldozatul, az másikat pedig tűzzel egészlen megemészendő áldozatul az URnac, az Levitáknac megúszítáfora. Es állaffad az Levitákat az Aaron eleiben, és az ó fiai eleiben, és adgyad őket ajándékon az URnac. Es válazd el az Levitákat az Izrael fiai között hogy legyenec  
 15 az az Levitác enyeim. Annakutánna menyenec el az Levitác az gyülekezetnecc fátorában való szolgálatra, mincutanna megtisztítod őket, és ajándékon víszed őket az Istennecc. Mert adattanac énnékem az Izrael fiai között mind azokért kic az ó annyoc méhét előfzer megúttácc az az az Izrael fiainnac elsőszülötti helyet vóttem őket magammnac. \*Mert az Izrael fiai között enyim minden elsőszülött mind emberec között, és mind oktalán állatoc között: Az naptól fogván hogy megöltém mindem elsőszülöttét az Egyptus földében, magammnac szenteltem azokat.  
 18 Vóttem pedig magammnac az Levitákat minden elsőszülöttec helyet az Izrael fiai között. Es adtam az Levitákat ajándékon az Aaronnac és az ó fiainnac az Izrael fiai között, hogy az Izrael fiainnac tisztekben járjanac az gyülekezetnecc fátorában, és megúszítsac az Izrael fiait, és ne légyen az Izrael fiaiban czapás ha á szent helyhöz közel menendenecc. Ugy czelekedécc annakokaért az Móses és Aaron, és az Izrael fiainnac minden gyülekezeti az Levitákkal, mind az szerint valamint paranczolta vala az UR az Mósesnecc az Levitác felől, olyanképpen czelekedénecc ó vélec az Izrael fiai. Es megúszítá magokat az Levitác és megmosac az ó ruhájokat és vívő őket az Aaron ajándékon az UR eleiben, és megúszítá őket az Aaron  
 22 hogy tisztítáccá teiné őket. Ezec mikoron elvégeztetec vólna, elkezdécc az Levitác az ó tiszteket az gyülekezetnecc fátorá-

ban az Aaron előtt, és az ó fiai előtt az miképpen paranczolt vala az UR az Mósesnecc az Levitác felől, olyanképpen czelekedénecc vélec.  
 23 **Szólla** pedig az UR Mósesnecc, mond-  
 24 **Sván:** Még ezis az Levitác tisztekhez való, hogy hufzonót esztendőc korától fogván és annac felőtte mennyen bé minden Levitá, hogy az gyülekezet fátoránnac szolgálattjában virezkegyécc. Mincutanna pedig ötven esztendőc léssen, megterjen az ó szolgálattjában, és annakutánna ne szolgállyon. Hanem szolgállyon az ó atyáfiával egyetemben az gyülekezetnecc fátorában, hogy c azoc az ó tisztekben eljárrannac. De az szolgálattban ne szolgállyon: Ekképpen czelekedjél az Levitákkal az ó szolgálattjokban.

*b Oda fel az 4. capban az mondgyalsten hogy harmincz esztendőc korokban kezgyécc az szolgálattot az Levitác, itt pedig 25. Esztendőc korokban, de nem ezen ellenkezes az beszédes az mert 25. esztendőc korokban állottac az tiszte, gyakorlották magokat az több Levitákkal ót esztendőig. Azután tellyességgel bé állottac 30. esztendőc korokba. c Az az. Ebben szolgállyannac, hogy az ó atyjok fiait tanítsac, oktasac, és azoknac szolgálattjokra viggázzannac.*

IX. Rész.

*Paranczolja Isten az Izrael fiainnac az ó kijövéscután másod esztendőben, hogy az hufveti bíránt megegyécc, és annac innépét megszenteltyécc. Es hadgya hogy minden esztendőben megszenteltyécc azt, vagy otthon vándnac vagy idegen földén, vagy léf. nec tisztac vagy nem. Utólzör az Izraelitáknac menereleknec és megállásoknac módgyat és rendit írja meg Móses.*

**Szólla** pedig az UR Mósesnecc az Sinai puszttjában, másodice esztendőben hogy kijöttenecc Egyptus földéből első holnapban, mondván: Az Izrael fiai megszerzécc az Pefat az 3 ó idejében. Ez hólnapnac tizenegyedice napján, az két estve között kézfűstetec el azt az ó idejében: Minden rendtartás szerint, és minden ceremoniái szerint, szerezécc meg azt. Szólla annakokaért Móses az Izrael fiainnac hogy megszerzenécc az 5 Pefat. Es megszerzécc az Pefat az első hólnapban ugyan azon hólnac tizenegyedice napján az két estve között, az Sinai puszttjában: Mind azoc szerint czelekedénecc az mint az UR paranczolta vala Mósesnecc.  
 6 **V**Alánac pedig nemeltyécc kic mivelhoggy tisztátalanoc valánac valami hólt embernecc illetéfe miatt, nem szerezhetécc meg az Pefat azon napon, annakokaért menénecc az Móses eleiben és az Aaron eleiben azon napon. Es mondanac azoc az emberec ó néki; Mi tisztátalanoc vagyunc hólt embernecc illetéfe miatt: Miért tisztátatunc meg hogy az URnac ne vigyúnc áldozatot az ó idejében az Izrael fiai között?  
 8 Es monda ó nékiecc az Móses: Legyetécc vezteg miglen megértem mit paranczolyen az UR ti felőltecc. Szólla pedig az 10 UR Mósesnecc, mondván: Szóly az Izrael fiainnac, mondván: Ha valaki ti közöttenecc

\* Sup. 3. 13. Exod. 13. vers. 2. 2. 29. és cap. 34. vers. 19. Lev. 27. 26. Luc. 2. 23.

X. Rész.

\* Ez veriből

tisztátalan lejedis holt embernek illetése miatt, avagy megszűzte úton lejedni közzületec, avagy az ti nemzetségtől közzül, mindazáltal az URnac megfizerezze az Pefáht. Másod hólnapon tizennegyedice napján, az két este között szereztecc meg azt: Koráztalan kenyéreckel és keserű füveccel egyécc meg azt. Ne hadgyanac abban semmit reggelig, és † tetemét annac meg ne törjétecc: Az Pefahnac minden rendtartási szerint szerezzecc azt. Az melly ember pedig tisztá, avagy útban nem leend, és megszűnendice az Pefahnac megszerzésétül, kivágatásécc az á létecc az ő népe között. Meit az URnac áldozatját nem vitte fel az ő idejében, az ő bűnécc terhét vitelle az á ferfiu. Hogy ha pedig jóvévény lejedni közzütecc és szerzend Pesaht az URnac: Az Pefahnac rendi szerint és annac ceremoniai szerint czelekedgyécc: Egy rendtartástoc légyen ti néktecc, mind jóvévényécc s mind az földnécc lakosánac.

† Exod. 12. 40.  
Joh. 19. 36.

\* Exod. 40. 34.

**A**Z melly nap pedig felemeltécc az fátor, befedezécc az felhő az fátorat, az bizonyág tételnécc haylékár: Es este az fátor felött vala mint az tűznécc ábrázattya mind reggelig. Ugy vala szüntelen: Az felhő bűrittya vala az bé, detűznécc ábrázattyaiban eyjel. Mikoron pedig elmegyécc vala az felhő az fátorról, annakutánna elindulnac vala az Izraelnécc fia: Es az helyen az holott az felhő megáll vala, ott járnac vala tábor az Izraelnécc fia. Az URnac befűdecc szerint mennécc vala az Izraelnécc fia, és az URnac befűdecc szerint járnac vala tábor, mind addig míg az felhő áll vala az fátoron ott a helyen maradnac vala táborban. Mikoron pedig az felhő az fátoron foc napig nyugszécc vala, akkoron őrzécc vala az Izraelnécc fia az URnac őrzetiecc és előb nem mennécc vala. Mikoron pedig az felhő keves napokon marad vala az fátoron, az URnac szava szerint maradnac vala azon helyben, és az URnac szavára indulnac vala. Mikoron pedig az felhő estvétől fogva reggelig vólna, reggel pedig az felhő elinenac, akkor indulnac vala: Avagy pedig mikor mind nappal mind éyjel mégyécc vala az felhő, ókis mind addig mennécc vala. Vagy két nap, vagy egy hólnapon, vagy estzendécc, az mennyere késic vala az felhő az fátoron, megmaradnac vala az Izrael fiais, és nem mennécc vala tovább: Mikoron pedig az elmégyen vala, ókis elmennecc vala. Az URnac befűdecc szerint járnac vala tábor: Es az URnac befűdecc szerint indulnac vala: Az URnac befűdecc megartyácc vala: Az URnac

2 Az az, az Istenec fátorat felemelven foglaltasoc valónac az Istenec néfcsolobben.

Moses által való paranczolatya szerint.

Paranczollja Isten Mosesnek, hogy két ezüst kúrtót csináltasson, mellyekkel vagy mind az sokaságot, vagy czac az fejedelmeket egybe az Sinai hegyén, és mellyekkel kürtöllyenec az indulásnacc és áldozatnacc ideim. Másolszor beszélli Moses minemő rendvel indulnac ki az Sinai hegy alól. Utolszor az Isten megírja minemő imaságoc törté mikor az szél ládával elindulnac és mikor megállottac.



**S**mét szólla az UR Mosesnek, mondván: Czináltas magadnac két ezüst kúrtót, meió ezüstből verettetecc legyenec, hogy azockal az gyülekezetet őszvegyűthesséd, és jelt ádhass mikor kellyen az tábornac indulni. Es mikoron kürtöllyenec azockal, őszvegyűllyön te hozzád mind az egécc fereg, az gyülekezet fátoránac aytaja eleiben. Ha pedig czac egy kürtvel kürtöllyenec, akkor gyűllyenec te hozzád az fejedelmec, az Izrael ezerécc fejei. Ha pedig kürtöllyenec indulót, akkor indullyanac azoknac tábori az kic napkelet felől járnac tábor. Mikoron pedig kürtöllyenec indulót máiódtör, akkor indullyon azoknac táboroc kic dél felől járnac tábor: Mert mikor indulnioc kell, kezűlöt kell fűni. Mikoron pedig őszvegyűllyenec az gyülekezetet, akkoron czac egyenest kürtöllyenec és ne fujatoc indulót. Az Aaron fia pedig az papoc kürtöllyenec azockal az kúrtocckel, és ez legyen ti közörtetec őrcéké való rendtartás az ti nemzetsétecc között. Es mikoron mentec vialra az ti földetekben a titeket háborító ellenségtecc ellen, akkoron azockal az kúrtocckel kürtöllyenec, és emlekezeten léfzatecc az ti URatoc Istentec előt, és megfűbadulóc az ti ellenségitektől. Annakfelőtte az ti vigaságtoknac napján és az ti innep napitokban, és az ti hólnapitoknac kezderiben kürtöllyenec azockal az kúrtocckel, az tűzzel egészlen megemészendő áldozatokra, és az ti háláadó áldozatokra. Es léfzatecc tinéktecc emlekezetre az ti Istentec előt: En vagyoc az ti URatoc Istentec.

**V**Ala pedig másod estzendőben másodice hólnapban, az hólnapnac húszadic napján elméne az felhő az bizonyág tételnécc fátoráról.

megtettécc hogy az Izraelitac az Sinai hegy alatt egy néhany nap hiján estzendécc voltac. Mert a tizenötödice napján indulnac ki Egyiptusból. Majusba mind bűdésnacc, Juniusnacc első napján mentec az Sinai hegy alá. Másod estzendőben Majusnacc húszadic napján indulnac el onnéc, az mint ist mongya Moses. Továbbá ezt vegye észébe az olvasó, hogy ez helytől fogva, ennécc ez könyvnecc húszadic részéig irattatnac Moysesstől azoc az dolgyoc, mellyec lőttecc az kijövetelnécc másodice estzendéjéstől fogva, tellyec harmincznyolcz estzendéig. Mert ite az mongya Moses hogy az Sinai hegy alól indulnac másodice estzendőben, mikor az Isten fátorától az felhő elindult vólna. Az húszadic caputban pedig írja az Aaron pap halálát, melly dolog lőtte az kijöveteléstől fogva negyvenedic estzendőben, Num. 33.

Azért az Moses másodice könyvénecc tizennegyedice részétől fogva az negyedic könyvnecc húszadic részéig, harmincz kilenc estzendőnécc históriája irattatnac meg. Az húszadic résztől fogva, az utolsó könyvnecc az végeig, az az, negyvenedic estzendőnécc históriája irattatnac meg, 66.

2. Es el-

12 Es elindulának az Izrael fiai az ő menek-  
 nenci szerint az Sinai pufztájából, és  
 megállapéc az felhő az Parannac pufztájá-  
 13 ban. Elindulának annakokaért előfzer az  
 URnac Moses által való paranczolattya  
 14 szerint. Es kezdé menni előfzer az Judah  
 fiai nemzetfégenec tábora nac zászlója az  
 ő seregi szerint: Es az ő feregénec fejedel-  
 15 me vala, a Nahasson az Amminadab fia. Az  
 Issáchar fiai nemzetfégenec fejedelme, va-  
 16 la, az Nathanel az Suarnac fia. Es az Ze-  
 bulun fiai nemzetfégenec fejedelme vala,  
 17 Eliab az Elonnac fia. Es elbontván az  
 fátor elindulának az Gersonnac és az Me-  
 18 rárinac fiai, kik viselice vala az fátor. An-  
 nakutánna kezdé menni az Ruben tábora  
 nac zászlója, az ő seregec szerint; Es az ő se-  
 19 regénec fejedelme vala Elisur Sedeurnac fia.  
 20 Az Simeon fiai nemzetfégenec pedig feje-  
 delme vala Selumiel az Surifaddai fia. Es  
 az Gad fiai nemzetfégenec fejedelme vala  
 21 Eliasaph az Develnec fia. Elindulának  
 az Cehathitakis kik viselice vala az szentfé-  
 22 ges állatokat, és amazoc felvonfzác vala az  
 fátor. <sup>b</sup> míg eze az Cehathitác oda juc-  
 23 na vala. Anakutánna menni kezdé az  
 Ephraim fiai nemzetfégenec zászlója az ő  
 24 seregi szerint: Es az ő feregénec fejedelme  
 vala, Elisama az Ammihud fia. Az Manaf-  
 25 se fiai nemzetfége seregenec fejedelme va-  
 la, Gamliel az Pedahlur fia. Az Benja-  
 26 min fiai nemzetfége seregenec fejedelme  
 vala, Abidan az Gideoni fia. Ultólszor  
 megindula az Dan fiai tábora nac zászlója,  
 mind az egész tábora nac maradékát véle vi-  
 27 vő az ő serege szerint: Es az ő feregénec fe-  
 jedelme vala, Ahiezer az Ammifaddai fia.  
 28 Az Aser fiai nemzetfége seregenec pedig fe-  
 jedelme vala, Pagiel, az Ochran fia. Es az  
 Naphtali fiai nemzetfége seregenec feje-  
 29 delme vala, Ahira az Enan fia. Eze az Iz-  
 rael fia inac menetelec az ő seregec szerint,  
 écképpen mentenec.  
 30 Monda <sup>c</sup> pedig az Moses az Midianból va-  
 ló Hobabnac, Revel fiánac, az ő ipánac;  
 Elmégýunc mi az helyre az melly felől szó-  
 31 lot az UR, azt adom *ugy mond* tinéktec: Jer  
 el velűnc es jó! tézfűnc veled: Mert az UR  
 32 jót ígért az Izraelnec. Ki felele néki:  
 Nemi mégýec, hanem az én földemre és az  
 33 én rokonlagim közézz mégýec előfzer. Es  
 monda Moses kérlec ne hadgy el bennűnker:  
 Mert te tudod hól kell megfzálanunc az  
 34 pufztában, és légy minékűnc szeműnc gya-  
 nánt. Es ha eljövendész velűnc, valami  
 35 jót az UR mi velűnc ezelekefzic, te veled  
 közöllyuc azt.  
 36 Elménenec annakokaért az UR hegyé-  
 37 től három napi járó földön, és az UR  
 szövetfégenec ládája mégýec vala ő előttec  
 három napi járó földön, hogy megmutaná  
 38 nékic holott kellene megállanoc. Es

az UR főlhője vala ő raytoc nappal miko-  
 39 ron mennénec az ő táborokból. Mikor  
 pedig el akartác indítani az ládát, ezt mond-  
 40 gyá vala az Moses: \* Kelyfel Uram és szeled-  
 gyenec el az te ellenfégid, és fuflanac el az  
 41 kic tégedet gyűlölnec az te ortzad előrt. Mi-  
 koron pedig megáll vala, ezt mondgyá vala:  
 Adgy nyugodalmat Uram az Izraelnec tíz  
 ezerfzer való ezezténec.

\* Psal. 68. 2.

XI. Rész.

*Az Izrael népe panaszkodik az Isten ellen,  
 felgerjed az Isten haragjánac tüze ellenec: De  
 azt Moses megölttya könyörgéssével. Azután  
 ismét húst kívánnac, és az Mannat megurál-  
 ván szűzoldnac Isten ellen. Az Moses panaszk-  
 olkoic az ő nagy terbéről és nyomorúságáról.  
 Az Isten azért ad melleje heven férfiakat, de  
 az hús kívánó népet igen megbűnteti.*

1 **E**S támadá az nép között zú-  
 golodás az UR ellen, úgy  
 inint kic bänkodván az ő  
 2 faradságokon: Es nem tettéc  
 3 hallá az UR és megharagodván felgerjz-  
 de ő ellenec az ő tüze, és megemélté az  
 4 tábora nac utóiso szélét. Kialja annako-  
 5 kaért az nép Mosesre, és könyörge az Mo-  
 6 ses az URnac, és megfzűnec az táb. Es  
 7 nevezé azt az helyet <sup>a</sup> **Thaberabnac**,  
 mert meggyálladot vala ő ellenec az UR-  
 8 nactüze.  
 9 **E**S az gyűlevész nép melly vala ő közör-  
 tőc, kívánfagba éléc, annakokaért az Iz-  
 10 rael fia inac elfordulván síránac, es módánac:  
 11 Kiczoda ad minékűnc húst enűnc. † Meg-  
 emlekezűnc az halakról az mellyeket et-  
 12 tűnc Egyprusban ingyen, az ugorkakról  
 és az dinnyékéről, és a párhagymákról és az  
 13 vereshagymákról, és az foghagymákról.  
 14 Most pedig az mi lelkűnc megfzáradot es  
 15 az mi szemeinc semmit egyebet az Man-  
 16 nánál nem látnac. \* Az Mannah pedig  
 17 olyan vala mint az Coriandrum magva, és  
 18 az ő szine mint az Bellium draga kőnec.  
 19 az ő szine. Kiomol vala pedig az nép,  
 és szedic vala az Mannat, es megörlic vala  
 20 malmokban, avagy megörlic vala mofar-  
 21 ban, es megfőzic vala fazékban és csinálnac  
 22 vala abból haműban sult pogázákac: Az  
 23 ízi pedig annac vala mint uy olaynac az ízi,  
 24 Mikoron pedig az harmat lefzál vala az  
 25 táboura éyjel, az Mannais mindgyárt. lefzál  
 26 vala arra.

† 78. 19. 21.

<sup>a</sup> **Thaberab**, az  
 az gyűladas.

† 1. Cor. 10. 8.

\* Exod. 16. 14.  
 Psal. 78. 24.  
 Joan. 6. 31.

<sup>b</sup> **Panaszkod-**  
 dic Moses az ő  
 nagy terbéről és  
 nyomorúságá-  
 ról az nép  
 miatt.

<sup>b</sup> Az Gersoni-  
 ták mivelhogy  
 előlmenec va-  
 la az Merari-  
 tákkal, felvon-  
 fzác vala ad-  
 dig az fátor  
 19 Az Simeon  
 20 oda érkez-  
 nec vala.  
<sup>c</sup> Moses az ő i-  
 pát az Sethrot,  
 kit itt nevez  
 Hobabnac, bija  
 vele az igerez-  
 nec földére. Ho-  
 gy pedig az Je-  
 thro vält, meg-  
 tettéc abbel;  
 mert Revelfiá-  
 nac mondgya.  
 Az Jer. 42. is  
 pedig. Exod. 2.  
 Revelfiánac  
 mondgya. Ugyá  
 ezről vagyon  
 emlekezec Iud.  
 1. 4.  
 1. Sam. 15.  
 1. Paral. 2.  
 Jerem. 35.  
 Melly helyekből  
 meggettéc hogy  
 ba előfzer elné-  
 menis Sethro  
 az Moses kére-  
 sere, de az után  
 az nép nec utá-  
 tána ment.  
 Azért Tremel-  
 lius így fordít-  
 tyá. Nem mé-  
 gýec most el, ha-  
 nem minékű-  
 tána az én  
 földembe mé-  
 gýec. Nemellyec  
 azt mongýac,  
 hogy ez Hobab,  
 fia völt az Je-  
 thronac.

Mózes az URnac: Miért nyomorítál így: en módon az te szolgádot, és miért nem találéc kegyelmet az te szeméd előtt, hogy az egész népnek kerüléc én réám vetőd? **12** Avagy én tólem fogantotté mind az egész nép, avagy én szuitemé ötet, hogy azt mondod ennékem: hordozd ötet az te kebeledben az miképpen hordozni szokta az dayka az szopó gyermekei, az földre melyről megeskürtél az ő atyoknac. Hól vegyéc én húft hogy adgyam azt mind az egész népnek: Mert sinac én előttem azt módván: Adgy minékünc húft hadd együnc. **14** Nem visélhetem mind az egész népet, mert **15** erőm fölött vagyok. Hogy ha így czelekedzel te én velem, kérlec öly meg engemet ha te előtted kedves vagyoc, és ne látsá az én nyavalyámat. **16** **M** Onda azért az UR Mósesnek: Gyülyts egyben az hetven férfiakat az Izraelnek vénei között, az kiket tudsz hogy az népnek vénei legyenec és annac fejedelmi, és vigyed őket az gyülekezet sátorának aytájához, és állyanac ott te veled. Ackoron ála szálloc és szólloc ott te veled, és elszakasztoc abból az lélekéből, <sup>c</sup> az mely vagyó te benned, és visellyéc te veled az népnek terhét, és ne visellyed te magad. Az népnek pedig mondgyad: Kézzitfétec magatokat hólnapra és húft élztec: Mert sirtatoc az UR hallására, mondván: Kizoda ad minékünc húft ennünc? Bizonyára jobban vala minékünc dolgunc Egyptusban. Azért az UR ádtinékétec húft, és enni fogatoc. Nem czac egy napon élztec sem kétón, sem öt napon, sem tíz napon, sem húsz napon. De egy hólapig miglen kijőjön az ti orrotokrólis, és ugyan megutályátoc, annakokaért hogy megutáltátoc az URAT az ki vagyon ti közéötetec: Es sirtatoc ő előtte mondván; Miért jöttünc ide ki Egyptusból? Es monda az Móses: «Hatszáz czer gyalogec nép az kie között vagyoc én: Es te azt mondod húft adoc ő nékiec és élztec egy hólapig.» Nem de ókróc és juhoc vágattatnaké ő nékiec hogy elég legyen ő nékiec, avagy az tengernek minden halai ólzvegyüytetrenké nékiec hogy elég legyen nékiec? Ackoron monda az UR á Mósesnek: Avagy megrövidölté az URnac keze: Mayd meglátod hogy ha hételheztedék az én beszédem avagy nem. **24** **K** Iméne pedig az Móses az néphöz és megmondá nékiec az UR beszédét, és ólzvegyüyté az hetven férfiakat az népnek vénei között <sup>c</sup> kiket állata az sátor környül. **25** Ackoron lezálla az UR fólhóban, és szólla ő néki: Es elszakasztá abból az lélekből az mely vala ő benne, és helyheztedé az hetven vén férfiakban, mikor pedig megnyugot vólna ő raytoc az lélec, prophetálánac. **ackor.** Elmaradánac pedig két

férfiac az táborban, egyiknek neve Eldad, és az másiknac neve Medad, és ezekennis meggyugott vala az lélec, mert azokis valánac az bératott hetven vénc között való, de nem mentencec vala az sátorban, és prophetálni fogánac ókis az táborban. Elfutáméc azért egy ember és megjelenté az Mósesnek, és monda: Az Eldad és Medad prophetálnac az táborban. Ackor felele az Josue az Nun fia, és Mósesnek szolgája az óisjai között, és monda: UR am Móses, <sup>f</sup> Vagy így, ki tilts meg őket. Kinec felele az Móses: A Mósesnek szalvagy én éröttem, iregykedelé? Vayha az URnac minden népei prophetác vólnánac, és adná az UR az ólékét ő beléjéc. **30** **A** Nnakokaért vizsgálteré az Móses az táborba, ő és az Izraelnek vénei. † Es szél jöve ki az URul és hozá fúrjeket az tengei ből és boezátá az táborra egy napi járó földig egy fől, és egy napi járó földig más főlől, az tábor környül, és ugy mint lic síng magasságnira az földnek színen. **32** **g** Ac- g Kézfér adot koron felkele a nép egész azon az napon, és az Isen fúrjegézfz éyjel és egész a következő napon, és ket az Izraelgyüyténe magoknac fúrjeket, az ki keveset aknac, Eléskör be gyüytót, gyüytót tíz rakálokat, és szépe az Sima püskiterjeztéc azokat magoknac az tábor környül. <sup>h</sup> Az hús még fogoc között vala és meg nem emésztetec vala, ackoron az UR- nac haragja felgerjede az népre és megervé az UR az népet fölötte nagy czapással. Annakokaért nevezé azt az helyet Cibroth hathaválnac, <sup>i</sup> mert ott temeteteré az kívánó nép. Az Cibroth hathavahtul elméne az nép Hafterothba, és megállánac azon az helyen.

### XII. Rész.

*Az Maria és az Aeron Móses ellen támadnac. Az Isen megölte; s hogy minden prophetának böczületisb ő előtte az Móses, Es az Mariat megbünteti heted napig való poklosággal, melyért kirékeztetec az táborból.*

**1** **A** Z Maria pedig és az Aaron szóllánac az Móses ellen az ő feleségéjért, melyet Chus tartományból vótt vala feleségül, hogy tudniilléc az Chus tartományból való afzfzoni állatot vótte vólna **2** feleségül. Es mondánac: Mi nem czac az Móses által szóllot az UR, avagy nem szóletté mi általunkis? Es ineghallá az UR. **3** (Maga az az ember az Móses, széléd ember vala, minden emberec fölött, kie ez föld színen valánac.) **4** **M** Indgyárt azért monda az UR az Mósesnek és Aaronnac és Mariánac: Mennyetec ki ti hármac az gyülekezetnek sátorába, és kimérénec ók hármac. **5** Ackor. lezálla az UR felhőnc oflopában-

*o Az lélkön érti az böczületet, mely vala az Mósesben.*

*d Az Mósesnek nagy esete, mert nem hiszi hogy Isen az népet megelegetheti az püsktában hiszáll. † Joh. 6. 7. Esai. 50. 2. és 59. 1.*

*o Hetven bírác, Ez pedig az rídiariás megmaradot Izraéliben mind Christufszg.*

*f Vagy így, ki Mósesnek szalvagy én éröttem, iregykedelé? Vayha az URnac minden népei prophetác vólnánac, és adná az UR az ólékét ő beléjéc.*

*g Kézfér adot koron felkele a nép egész azon az napon, és az Isen fúrjegézfz éyjel és egész a következő napon, és ket az Izraelgyüyténe magoknac fúrjeket, az ki keveset aknac, Eléskör be gyüytót, gyüytót tíz rakálokat, és szépe az Sima püsktájában Elm-nájában Elm-között és az Sima-hegy között, és megervé az UR az népet fölötte nagy czapással. Annakokaért nevezé azt az helyet Cibroth hathaválnac, mert ott temeteteré az kívánó nép. Az Cibroth hathavahtul elméne az nép Hafterothba, és megállánac azon az helyen.*

*h Hogy szárnilléc az oc megna veszténec. i Cibroth hathaválnac az a táborban.*

*k Az Chus tartomány országnac. Mondgya azért Chus tartományból való az Sippovás, vagy az fekete férgért vagy azért hogy az Midian tartomány szomszédságában volt Szerezen országnac.*

pában és megállá az satornac aytaiánál, és mikor szolítottá volna Mofest és Mariát, kiménének mind ketten. Kiknek monda: Hallyátoc meg mostan az én befzédemet: Ha valaki az URnac prophécája leend ti kőztetec én megjelenem annac látásban, vagy álomban szölloc azzal. Nem olyan képpen szölloc az én szolgámnac az Mofesfiéec, \* ki az én egézf házamban hiv. Szemtolfzembe szölloc ó véle és nyilván való látásban: Nem homályos befzédéc által, hanem az URnac hasonlatótságát láttya: Mi az oka azért hogy nem féltetec szőlani az én szolgám ellen, Mofes ellen? Es felgyüllada az UR haragja ó reájoc, és elmené. Es az félhő elméné az satorfellyül. Es imé az Maria vala bélpoklos, fejér mint az hó, és tekénté az Aaron Mariát és imé bélpoklos vala.

**M**onda azért az Aaron Mofes nec: Kérlec édes Uram, ne tulyadonitsad minékünce az bünt, mert bolondúl czelekedtünce és igen vérekeztünce. Kérlec ne légyen olyan az Maria mint az hólt, melly nec hufánac fele megemésztréec mikor az ó anyjánac méhéből kijó. Mofes azért kiálta az URhoz, mondván: Isten, kérlec gyogyulad meg mostan ó ret. Felele az UR Mofes nec: Ha czac az attya pököt vólnais az ó ortzjára, avagy nem kellenejé szégyenleni azt heted napig? Rekeztelséc ki hét napon az tábor kivól, és annakutánna hivattalséc meg. Annakokaért kirekzetéec Maria az tábor kivól hét napiglan: Es az nép ki nem iadúla helyéből, miglan vizsza, hivattatnéec az Maria.

XIII. Réfz.

*Az Isten nec paranczollattya szerint kéme ket az Mofes küld az igeret nec föld nec megkém léfere, kie mikor negyven nap múlván megjöt tec volna, az népet elvettenec az béméneteléből. Az Chaleb biztattya és inti őket az béménetelre.*



**A** NNAKUT A'NNA pedig elméns az nép Hase Rothból, és tábort járanac Parannac puszttájában. Es szólla az UR Mofes nec, mondván: Boczás férfiac az kie megkémnyléec az Chanaan földet, mellyet én adoc az Izrael fiainac, az ó attyoknac: mindenic nemzetlégéből egyegy férfit küldgyetec, kie közzül mindenic fő ember légyen ó kőzöttoc. Elküldé azért őket az Mofes az Parannac puszttájából az URnac befzédé szerint, és mindnyájan azoc az férfiac az Izrael fiai kőzött, fő ember valánac. Ezec pedig azoknac nevec, Az Rubennec nemzetlégéből, Sannua: az

Zachur fia. As Simeon nemzetlégéből, Saphar: az Hori fia. Az Jehuda nemzetlégéből, Caleb: az Jephuneh fia. Az Issachar nemzetlégéből, Igal: az Joseph nec fia. Az Ephraim nemzetlégéből, Hosea; \* az Nun fia. Az Benjamin nemzetlégéből, Palthi: Raphun fia. Az Zebalon nemzetlégéből, Gaddiel: Sodi fia. Az Joseph nemzetlégéből, az Manasses nemzetlégéből, Gaddi: Sufi fia. Az Dan nemzetlégéből, Ammiel: az Gemalli fia. Az Afer nemzetlégéből, Serhur: Michael fia. Az Naphrali nemzetlégéből, az Nabbi: az Vophti fia. Az Gad nemzetlégéből, Guel: Machi fia. Ezec az férfiacnac nevec, kiket boczárt az Mofes az föld nec megkém léfere: Es nevezé az Mofes az Hoseat az Nun fiát Jeholuanac. Elboczárt azért őket az Mofes az Chanaan föld nec megkém léfere, mondván ó nékiec: Mennyetec fel erre dél felől, és hágyátoc által az hegycet. Es szorgalmatoslan meglátátoc az földet minemó légyen, és az népet az ki lakozic abban: Hogy ha erőste avagy erőden: Hogy ha kevesé avagy soc. Minémü légyen az föld az mellyben lakozic bogy hajóe avagy hitván, és minémü vároloc az kikben lakozic, hogy ha táborbanac avagy erőste gókben lakic.

Ísmét minémü az föld hogy ha kővére avagy sovány, hogy ha vadnaké abban előfác avagy ninezenec, és legyetec bátorfagocloc, és szakaszatoc az föld nec gyümölcséből: azoc pedig az napoc valánac az szőló sen gülélénc napjai.

**E**lménéncé annakokaért és megkém léc az földet az Sin puszttájától fogván, mind az Rehobig, az mellyen Hamarh féle, mennec. Es felménéncé dél felől és jutánac Hebronig, vala pedig ott az Ahiman, Sefai és Thalmai az Anac, fia: (az Hebron pedig hét eztezdóvel épitetec az Egyptu nac Soan nevő várola előtt.) Jutánac annakokaért az Ešchol völgyec és lemetzté nec ott egy szőlóvel ször egy fűrt szőlóvel és ketten vivéc azt rúdön: Es az pomagraná tokbólis, és az hegébőlis szakasztánac. Az az hely hivattatéc Nael Ešcholnac az fűrt szőlójért mellyet ellemetzettenec vala on néc az Izrael fia, **M**egtérenec pedig az föld nec megkém léfétől negyven nap elmúlván, Es ménéncé az Mofeshó z és az Aaronhoz, és az Izrael fiainac minden gyülekezeti hóc az Paran puszttájában az Cadesben: Es megvivéc nékiec ez dolgot és az egézf gyüle kezet nec: Es megmutatéc ó nékiec az Ešchol föld nec gyümölcséc. Es megbeszéléc azoc és azt mondác: Elmentünce vala arra földre az mellyre küldöttél minket, és bizouyára az mézvel folyó, és ez az ó gyümölcséc: Czac hogy erős az nép az ki lakja azt, és az vároloc erőste és felötte

*b Az Isten ré gen az proph táknac látás ban és álomban jelentette meg magát. Heb. 3. 2.*

*c Megbünteti Isten az Mariát az Mofes ellen való zugeledé serti bélpoklos sígval. d Attyafiai szérerenec péld ájs, az Aaron ban hogy ilyen szergalmatus az Maria felől.*

*e Az Izraeli táctarviságából kirekzetéec az Maria és ismét bépeticic.*

*\* Ec az Josue. Infr. v. 17.*

*† Dem. 1. 24*

*a Nael Ešchol, az az szőló fűrt nec völgye.*

*b Cades, városnac neve az Ešchol. Infr.*

nagyoc, ezeknek felőtte az Anac fiait láttuc  
 30 ott. Az Amaleclakic Dél felől való föld-  
 bű, és az Hittéus és az Jebuséus és Emortéus  
 laknac az hegyeké, az Chanaanéus pedig la-  
 31 kic az tengert mellet, és az Jordán partyán. Es  
 jöllehet ad Chaleb halgatásra inté az népét  
 az Móses c előtt. (Mert az mondgya vala:  
 Valóban elmennyűnc hogy örökségül bír-  
 32 juc az földet, mert kétség nélkül megvehet-  
 32 tyűc azt.) Mindazáltal az fétfiac az kic fel-  
 mentec vala véle, azt mondgyac vala: Nem  
 meherűnc fel az nép ellen: Mert nálunknál  
 33 erősebb. d Es alázac azt áföldet az mellyet  
 megkémlettenec vólt, az Izrael fiai előtt,  
 mödván: Az az föld az mellyé általmentűnc  
 hogy megkémleñc azt, megemészti az ő  
 e lakóit: Az emberekis minl az kiker lát-  
 34 tunc ó kőzöttoc, magas állapotú emberek.  
 Annakfelőtte láttunc ott orjásokat az Anac  
 fiait, az orjásoc neme közzűl, és láttatunc  
 vala magunknac olyanoknak mint az sál-  
 kác: azonképpen az ő szemec előtis olly-  
 noknac láttatunc vala.

• Erős hitnec  
 példája az  
 Chalebben.

• Hitetlenség-  
 nec példája az  
 kémeben.

• Megemészti  
 lakóit, az az,  
 nehez élő föld,  
 annira hogy  
 azon való mis-  
 kalkodásban  
 megemészte  
 embernac ereje.

6 <sup>a</sup> Az Josue és az Chaleb az Jephunne fia, az kic valánac az az Chaleb bí-  
 földnec megkémleñc közzűl, meghafogatáe *Italyac à népet,*  
 7 az ő ruhájokat. Es szóliánac az Izrael fiai *hogy ne f. llyenac*  
 nac egész gyűlekezetinec, mondván: *Az az Chanaanu-*  
 föld az mellyen általmentűnc hogy meg- *soktal, s azac bí-*  
 8 kémlellyuc azt, felőtte jó föld. Ha az UR *az azac Istenben,*  
 nac jó kedve leszen mi raytunc, béviszen  
 9 minket erre az földre, és azt minékűnc ad-  
 gya, melly teyjel mézzel folyó föld. Czac  
 hogy nelegyetec az UR elien tufakodóc. Se  
 ne féllyetec ez földnec az ő népétől, <sup>b</sup> mert *b Mint az rai*  
 nem külömbec mint az mi kenyerűnc: *Elta- kenyerűnc, az*  
 vort az ő általmoc ő tőlóc: De az UR mi ve *az, olly könnyen*  
 10 lűnc vagyó: Azért ne féllyetec tőlóc. Acker *megyonthat-*  
 magába mid az egész gyulekőzet arról taná- *tyuc, melly kő-*  
 czkozac vala hogy megköveznec őket: *De ez nyen az ken-*  
 UR nac diczölge megjelenec az gyulekő- *nyeret mego-*  
 zeneñc látórában Izraelnec minden itainac. *szűc.*  
 11 ES monda az UR Mósefnec: Valiyouc mi-  
 E glen ingerel engemet ez nép: Miglen né  
 12 hisz nec ennekem minden czuda tetelmaec,  
 12 mellyeket czelekedtem ő kőzöttoc: Meg-  
 verem őket dőghalálval és elveztem őket:  
 réged pedig téfzlec nagy néppé, és ő nálánál  
 erősebbé.

XIII. Réf.

*Az Izrael fiai minokutánna hallottac vólna  
 az kémeknec beszédeket, kétségbe esnec, sírnac,  
 panaszalkodnac. Egyptusban viszta akarnac  
 vérm: Akarjac Mósest és Aaron papot megölni.  
 Az Isten diczölge megjelenic nekic. Akarja  
 Isten elvezteni az népet. Az Móses megen-  
 gyzteii az Isten, mindazáltal megeskészic hogy  
 bé nem viszi őket az igiretnec földére. Meg-  
 paranczolja Isten az ért hogy megtérjenec visz-  
 szá az veres tenger utára, hogy negyven esz-  
 tenleiz bústissanac mig nem mind megemészte-  
 nec és meghalnac, kic hász esztendőnec felőtte  
 vadnac, az Josue től és Chalebtől megváltva.  
 Az nép megbannya bűnét, akarnac elmenni az  
 igiretnec földére de hijaban, és az ellenség  
 megveri őket.*



Nnakokaért felemel az e-  
 1 egész gyűlekezec az ő szavát,  
 2 és sira az nép az éyjel. Es  
 zúgolodánac az Móses ellen  
 és az Aaron ellen mindnyá-  
 3 ján az Izrael fiai, és monda-  
 nac ő nekic az egész sokalag: Vayha hól-  
 tunc vólna meg Egyptusnac földében, ava-  
 gy ebben az pusztaban, vayha meghalánac.  
 4 Es miért vízten bé bennünket az UR erre az  
 földre hogy fegyver miatt húlyunc el, és az  
 mi felelűgűnc, és az mi kiczinkeinc prédá-  
 5 ra legyenec? Nem jób vólnac minékűnc  
 4 megtérnűnc Egyptusba? Es monda eg-  
 5 yric az misiknac: Szerezűnc előtűnc já-  
 rőt és térjűnc meg Egyptusba. Ackoron  
 arzal lebúrúlánac Móses és Aaron az Iz-  
 rael fainac gyulekezetinec minden tőrege  
 előtt.

13 ES monda Móses az UR nac: c Meghallyac <sup>c Exod. 32. 18.</sup>  
 az Egyptusbéliec (Mert kihoztat az te <sup>Mósefnec buz-</sup>  
 nagy hatalmaságod által az népet ő közzű- <sup>gősigos kőnjör-</sup>  
 14 lóc.) Es azt mondgyac ez földnec az ő lá- <sup>gőse az Izrael</sup>  
 kosival egybe, (Mert meghallottac hogy te <sup>németiségért,</sup>  
 UR am ez nép kőzött vagy: Es hogy izm- <sup>hogy ne vesztéje</sup>  
 15 től Izemben megjelentetted miagadat te <sup>el Isten őket az</sup>  
 UR am; † Es hogy az te főlhód vagyón ő ray- <sup>ő hitetlenség-</sup>  
 15 tot: Es főlhőnec ofzlopába jártz nappal ő <sup>kért: Hanem az.</sup>  
 15 előtűc, és cyjel tűznec ofzlopába.) <sup>Azt ő bűnőket meg-</sup>  
 mondom azért hogy ha mind egyyig elvez- <sup>beczássá.</sup>  
 16 tenéd ez népet, így szollánac az népec <sup>† Exod. 13. 21.</sup>  
 16 mellyec hallottac az te hiredet: \* Mivelho- <sup>\* Deut. 9. 28.</sup>  
 gy az UR bé nem vihette ez népet az földre  
 mellyről megeskűrt vólni nekic, azért vez-  
 17 tetted el őket az pusztaban. Monstan azért  
 elmertelűc meg, kérlac, az UR nac az ő e-  
 18 rőslege az miképpen szollottál, mondván:  
 † Az UR kéfedelmes az haragra és kegye- <sup>† Exod. 34. 6.</sup>  
 18 lemvel bővelkődő, az hamiságanac és bűn- <sup>Psal. 86. 15. és</sup>  
 nec megboczároja, ki az bűnöst né hadgya <sup>103. 8. és 145. 8.</sup>  
 19 bűntetés nélkül, \* ki meglátogatya az ay- <sup>\* Exod. 20. 4.</sup>  
 aknac álnokfagokat az hakban harmad és <sup>Deut. 5. 16.</sup>  
 19 negyed iziglen. Kérlec kedvezz ez népnec  
 hamiságanac az te irgalmaságodnac nagy  
 20 vólta szentint, az miképpen kedveztel ec nép  
 nec Egyptustól fogva mind eddig.  
 20 ES monda az I H O V A: Megkegyelmez-  
 21 tem az te beszéded szerint. De mind-  
 21 azáltal ne élyec én, és az én diczölgem  
 22 mind az egész földet bé ne tőlte: Mivel- <sup>d Tiszter, az</sup>  
 hogy azoc az kielátac az én diczölge- <sup>az sokszor, mert</sup>  
 22 tem az én czudáimat, mellyeket czelekedtem <sup>az Izrában gy-  
 Egyptusban és az pusztaban, megkésértöt- <sup>kere: bizonyos</sup>  
 22 tec engemet immar tiszter: d Es nem enged- <sup>szűc: és vésztic</sup>  
 22 teucc az én (zoimnac:)</sup>

Ha

- 21 Halátandgyác a földet, mellyről megesküvém az ő atyoknac; fenki nem látta, mondóc, azt azok közzül az kic engemet ingerletenec. † De az én szolgámat Chalebeth (mivelhogy más lélec volt véle és el-tökéllette hogy én uránnam járjon) bévizfű őtet abba az földbe mellyre bément vala,
- 25 és az ő magva örökfűgől birja azt. De az Amalec és az Chanaanéus lakic az völgyben: Hólnap megtérjetez és mennyetez a pulztába az veres teogernec után. <sup>c</sup> Szólla annakfelotte az UR Mósefnec és Aaronnac, mondván: \*Miglen szenvedéz gonofz gyülekezetet az melly zügelodic én ellené? Meddig kel hallanom az Izrael fiainac zügelodálokat, kic én ellenem zügelodnac.
- 28 Mond meg ő nékic: † Elec én azt mondgya az UR, ha szinte úgy nem czelekefzem veletez az miképpen szollottatoc az én füleim hallálára. Éz pulztában húllanac el a ti holt testeitec, és <sup>c</sup> mindayájan azoc, az kic megfiamlátatnac, az ti minden számotoc szerint, hűz ezrendőstül fogvan és azon fellül kic zügelodtatoc én ellenem.
- 30 És fenki bé nem megyen az földre mellyért felemeltem az én kezemet † hogy helyhez-temétec titeket abban, az :: Chalebtól Jephunc fiától és az Josuectól az Nun fiától megválva. Es az ti kiczinkeitektől megválva, az kic felől azt mondatoc hogy prédára léfnec: Mert bévizfem őket és birjac azt az földet mellyet megújaltatoc. Az ti holt testeitec ped g az pulztában húllanac el, Az ti fiaitoc ped g mint az páfztoroc búdobnac az pulztában negyven ezrendéig, és viselic az ti parázniá kodáloknac büntetélet, miglen megvészteszence az ti holt testeitec ezen pulztában. Az napoknac számoc szerint az mellyeken megkémlettetez oc földet, tudnillic negyven napokon (minden napért egygye ezrendő,) hordozzátoc az ti hamiflagroknac büntetélet, és megfátyátoc az én tölem való elfz. akadásiac büntetélet. En UR szollottam: Hogy ha ezt nem mivelem mind az egész gonofz gyülekeözettel, melly öfzvegyülekezett vala én ellenem, s ebben az pulztában emeztetnec meg és ott halnac meg. Az férfiac annakokaért az kiker bo-czátot vólt Mózes az földnec megkémlelére (mivelhogy onnét megtérvén zügelodáfra indítottac vala ő eliene mind az egész gyülekezeter, alálváu az földet.) \* Meghalnac mondoc azoc az emberec az UR előtt czapasálal, az kic az földet megaláztatcva-
- 31 la. Az Josuec ped g az Nun fia, és az Chaleb az Jephunc fia elevenen maradánac, azoc közzül az kic mentec vala az földet megkémteni.
- 39 **M**inekutanna azért megmondotta vól-na Móses ez beszédeket mind az Izrael fiainac, az nép felotte igen keferge. Es felkel-nec reggel és felménénc az hegynec te-

- tejére, mondván: Imé kézfűzoc vagyunc el-menni az helyre az mellyről szóllot az UR, mert vétkeztünc ellene. Es † módá az Mo-fes: Miért szegitec meg ilyen módó az UR-nac beszédét? Kétfegnélkül né megyen az véghöz. Fel ne mennyetez, mert nélcizen az UR ti köztetez: Hogy el ne húllatoc az ti ellétegete miatt. Mert az Amalec és az Chanaanéus vagyont elöttetez, és fegyver miá húllanátoc el, mert mivelhogy elfordúltatoc, hogy ne járnátoc az UR után, nem lé-sz az UR veletez. Mindazáltal igykekezénc <sup>h</sup> felmenni az hegynec tetejére: De az UR szó- <sup>h</sup> vala ki az táborból. <sup>h</sup> Aláfzália azért az A-malec és az Chanaan németfűge, kic lak-nac vala azon az hegyn, és megvcrvén vá-gác őket mind az Hormahig.

## XV. Rész.

*Az ígértnecc felére bemenendő Izraeliták-nac megmondja az Isten minimű ajándékok tegyene az áldozatoc mellé. Az uy tészta-nac sengejénc áldozattyarólis paranczolatot ad. Az közönséges gyűlékőzetnec vagy czac egy em-bernec tudatlan szögbol eszt vétkéert való áldo-zatnac módgyaratis megtanítja őket. Arrólis törvént ad az ki vakmerőképpen vétkezc, ho-gy azt megöllyec. Azért azt az kifizít szedet va-laszombaton megölic. Végeztre paranczolja hogy ruhájokt a perimelet szömblyanac az tér-vénnecc megtartászánc emlékeztire.*

- 1 Szólla pedig az UR Mósef-  
2 nec, mondván: Szóll az Iz-  
raél fiainac és mondgjad  
nékic: Mikoron bémé-  
3 nendetez az ti lakó helyei-  
teknec földébé, mellyet én  
4 adoc tinéktez: Ha akartoc tűzzel e-  
gészlen megemészendő áldozatot szerez-  
ni az URnac, vagy háláadáfnac áldozat-  
tyár, vagy fogadásból, vagy szabad akarat  
szerint, vagy az ti innepteknec áldozattyar,  
hogy szerezetez kedves jó illatot ökrökből  
5 avagy juhokból. Ackor á ki áldozic vigyen  
az URnac Minha áldozatért egy Ephale-  
lye lisztnecc tizedrészét, melly megegyelite-  
6 tet légyen az Hin méteknec negyed része  
olajjával. Es itali áldozatúl negyed rész  
7 Hin bort adgy az tűzzel egészlen mege-  
mészendő áldozathoz, avagy is háláadó  
8 áldozathoz minden bárány mellé. Avagy  
9 ha kossal áldozol, szerezz Minhát femlye  
lisztnecc két tizedét, melly megegyelitetet  
10 légyen egy Hin olajnac harmad részével.  
11 Es itali áldozatúl egy Hin bornac har-  
12 mad részét vigyed az URnac jó illatú ál-  
13 dozatúl. Hogy ha gyermekedé tulkor a-  
14 karfz áldozni tuzze megemészendő ál-  
15 dozatnac, avagy fogadásnac megfizeteféert vá-  
16 ló áldozatnac, avagy háláadó áldozatnac

- 9 az URnac: Vigyen az turockaleggyetemben Minhat semie litznece három tizedét, mely megegyelhetet legyen egy Hin olaynac felével. Es itali áldozattal Hin bort hogy legyen az URnac tűzzel megemészttet jó illatú áldozattya. Ecképpen czelekedgyél mind az okórnece, mind kofnac, mind az juhoknac, mind keczkélnece 12 áldozattával. Az áldozatra való baromnac száma szerint, tudniillie az mint áldoztoc, így czelekedgyetec mindenickel, az ő számac szerint. Minden lakós így czelekedgyéc czeckel, hogy legyen az URnac tűzzel megemészttetett jó illatú áldozattya. Es mikoron leend nálatoc jövevény, avagy az ti nemzetlőgekből való fellér, és szerzend tűzzel megemészttendő áldozatot az URnac, á miképpen czelekedgyetec ácképpen czelekedgyéc azis. Ez gyülekezetec tudniillie néktec és á ti kőzitetec lakozó jövevénnec a egy rendtartása légyé. öröcke való törvény légyen á ti nemzetlőgeknél, hogy az UR előtt olyan legyen az jövevény mint ti. Egy törvéntec légyen és egy régulatoc tinéktec és az jövevénnec, az mely kőzitetec lakic.
- 17 Szólla annakelőtre az UR Mósesnece, 18 smondván: Szóly az Izrael fiaínac és mód meg nékie: Mikor bémenevétece az földre az melyre én titeker viszlec: Ackor hogy kezdetec enni az földnece kenyérből, adgyatoc ajándékor az URnac. Az ti télszátaroknac első sengejéből bélest vigyetec áldozatul: Miképpen az szétúróll visztec ajándékor, olyan képpen vigyétéce azt. Az ti télszátaroknac első sengejéből adgyatoc az URnac ajándékor, á ti nemzetlőgec szerint. b Es mikoron megrévedétece és nem czelekedenditece mind ez paranczolatokat, melyeket mondot az UR az 23 Mósesnece: Mind azokat, mondom, az melyeket paranczolt az UR ti néktec az Móses által, az naptól fogván, az mallyben paranczolta azokat az UR, és az után az ti utánnatoc valóknak's. Ackoron mondom hogy ha az gyülekezettől tudatlanfágból lézzen az tévledecs, mind az egész gyüleket áldozéc egy gyermekdéd tündi tűzzel egészlen megemészttendő áldozatra ked vesillatúl az URnac: Annac Minhájtis és itali áldozattjátis annac törvénye szerint, és egy keczkebakor búnért való áldozatul.
- 25 Es tisztítsa meg az pap az Izrael fiaínac egész gyüleketézet és megboczáttanc nékie, mert tudatlanfágból lett vólt, és azoc az ő tűzzel megemészttendő áldozattokat az URnac, és az bünért való áldozattokat az UR eleiben vigyéc fel az ő tudatlanfágoknac vétkéjért. Es megboczáttanc az Izrael fiaínac egész gyüleketézet, és az ti kőzitetec lakozó jövevénnec, mert mind az egész 27 nép tudatlanfágból vétkezec vólt. Hogy

ha czac egy ember vétkezec tévledecsből, áldozéc egy élesztendős keczkér, bünért való áldozatul. Es á pap tisztítsa meg az embert az mely vétkezendie tudatlanfágból, mivelhogy vétkezec tévledecsből, az UR előtt magustítsa mondot azt, és megboczáttanc nékie. Az lakósnac az Izrael fiaí kőzöt és az jövevénnec á ki kőzötítece lakozic egy törventec légyen, annac tudniillie az ki tudatlanfágból vétkezic. Es az mely ember nyilván való hatalmasságot czelekezic, akar lakós akar jövevény, az URat szidalomnal illeti, kigyomláttásc az á lélec az ő népe kőzötül. Mert az URnac beszédét megurálta és az ő paranczolatát erőtlenné totte, kivágván kivágartásc az á lélec, az ő hamissága legyen ő rayta.

32 **M**az pusztában, taláíanc egy férfiat, ki 33 fát szedeget vala szombat napon. c Es elvívéc azt az kic találta vala azt hogy fát szedte, Móseshez és Aaronhoz, és mind az egész gyülekezettől. Es óntec alá adác azt, mert nem vala kijelentvén mit kellene véle czelekedni. Es monda az UR Mósesnece: Meghallván meghallván az az férfiu, kőveckel köveze ötet meg az egész gyüleket az táboron kívül. Kivívéc azért ötet az gyüleketézet az táboron kívül, és megkövezec ötet kőveckel: Es meghala, az miképpen paranczolta vala az UR Mósesnece.

37 **E**s monda az UR az Mósesnece: Szóly 38 az Izrael fiaínac, és ezt mondgy ó nékie, hogy szerzzenec magoknac. † perémetec az ő ruhájoknac szegeketin, az ő nemzetlőgec szerint: Es varjanac az ő perémetec szegeketire késhórt. Ilyen perémetec légyen unéktec, hogy mikor azt lártátoc megemlékezétece az URnac minden paranczolatiról, hogy megezelekedgyetec azokat: Es ne nézzetec az ti szivetec után, d és az ti szemeitoc után, á mellyec után ti paráznalkodtoc. Hogy megemlékezétece mondom és czelekedgyetec minden én paranczolatimat, és legyetec szentec az ti istentec előtt.

41 En vagyoc az ti URatoc istentec, ki kizotalac titeket az Egyptus földéből, hogy lennéc ti néktec Istenetec: En vagyoc az ti URatoc Istenec.

## XVI. Réf.

Mikor az Levin nemzetlőgekből való Cere az főpapságot kívánna, és á Móses és Aaron ellen haborsáfogat inditot vobna, Istenül megbüntetette mind á pártjokkal egybe. Mert egyice részét azoknak mevréelté: em sziti meg, egyice részét az föld nyeli el. Az után imét zuzolulnac Móses és Aaron ellen, sic ezer Istenelviset bennec. De az viszedelenec ellene áll az Aaron.

A2

a Az olyan jövevényekről szól, az kic az Istenec törvényét, és az Izraelitáknac adot rendtartásokat bevették, és ő kőzötöc laktac.

b Az ti nemzetlőgec szerint, az az, mind öcké mig az nemzetlőgec szerint, nézetül nemzetlőgec.

c Megöléc az Izraelitac az embert kizombaton, naponfát szed vala.

† Dent. 22. 12. Matih. 23. 5.

d Az emberne nézni az ő szivét után, és szemét után, nem egyéb hanem az ő szivét ináulattját, és szemét kévénységát követni, paranczolatoc az Istenec.

\* Inf. 26. 9. és 27. 2. Jude. v. 31.



Z \* Core pedig az Isharnac fia, melly Ishar az Levi fiának Gehátnac fia vala : Es Dathan és Abiram Eliabnac fiai : Es On az Peleth fia, ki az Reben fia vala : Fánadánac az Móses ellen

2 Haforléfnac példája az Isten mépe közzös.

2 len<sup>a</sup> Izrael fiai közötti való kétfáz és örven férfiackal egybe, kik az gyülekezetnek fejedelmi valánac tanáczbéli híres neves emberc.

3 rec. Es gyülekezének az Móses ellen és Aaron ellen, és mondanac nákiec: Sokat tulajdonyotot magatoknac holott mind az egész gyülekezeti izent, és ő közöttötöc vagy-

4 on az UR: Miért emelítec azért fel magatokat az UR gyülekezeti felött? Mellyet mikor en hallott vóna az Móses, atzúl lebú-

5 rúla: Es szólla az Corénac és nüden gyülekezetnek. mondván: Reggel megmutatya az UR kic legyen övei, és ki legyen szent, és kit vót magánac: Mert az kit magánac

6 választot, magához veszi azt. Ezt mivellyétec azért: Vegyetec magatoknac teménező szentizomok: Core és minden ő gyü-

7 lekezeti. Es tegyetec azokban tüzet, ugyan azokban tegyetec jó illatra való teméniént hólnap, és az a férfiu az kit választand az UR, legyen szent férfiu, fokat tulajdonitotoc magatoknac Levi fiai.

8 Es monda Mótes az Corénac: Halgásátoc kéneec Levi fiai: Avagy kiczin dolognac tetziké hogy tüzet az Izraelnek Iltene elváltot magánac az Izrael gyülekezetiéből, hogy tüzet magához vené, hogy szolgálátoc az UR fatoránac szolgálattjába, hogy állanátoc az gyülekezeti elött, és szolgálátoc

9 önék? Es magánac választot tégedet és mindé ayádliút a Levi fiait te vedé: Hané

10 an kifelötté a papfígotis kéványátoc? Anakokáért te és minden gyülekezeted nem egyé, hanem az UR ellen való támadás, az Aaron pedig miczoda hogy zúgodratoc ő el-

11 lené? Elküldé annakokáért a Móses hogy az Dathan és Abiramot az Eliab fiait el-

12 löhívnaec, kic feleléneec: Nem mégyünc fel.

13 Avagy kiczin dologé ez hogy elhozál minket az téyjel és mézzel folyó földről, hogy mególnéi bennünket a pusztában, hanem annakfelötté uralkodniis ákatsz raytunc.

14 Annakfelötté nem vitrél bé minket az téy-jék és mézzel folyó földre, sem né adrál minékünc mezökünc és szőlökünc óróklégéti: Avagy ez férfiaknac ki akarodé váyni az tze-meket? Nem mégyünc fel. Megharaguc

15 azért a Móses felötté igen, és monda az UR-nac: Ne tekints az ő áldozattjokra, czac egy szamaratokat sem vóttem el tőlöt, és (senki

16 közöttötöc meg nem nyomortogattan. Az után monda az Móses az. Corénac: Te és minden gyülekezeted, tegyetec az UR elött,

17 te mondot, és azoc, és az Aaron hólnap. Es mindénitec vegye az ő füstöléféhez való e-

dényét, és tegyetec abban jó illatra való teméniént, és vigyétéc az UR eleiben kiki az ő füstöléfére való edényeket, kétfáz és örven füstöléfére való edényeket: Teis és az Aaronis kiki az ő füstölé edényit. Vövée annakokáért kiki az ő füstölé edényét és tóvénecabban tüzet és jó illatra való szentizomot, és megállanac az gyülekezeti fatoránac aytája elött Móses és Aaron. Im-

18 már pedig őszvegyüytöttre való ő ellenec az Core az egész gyülekezeti az gyülekezeti fatoránac aytájához, és megjelenec az UR-nac közöttötöc.

19 ES szólla az UR Mósesnek és Aaronnac, mondván: Mennyetec el az gyülekezeti közöttül, hogy megemélsztem öket egy szem pillantásban. Es búrúlanac az ő ortzójokra, és mondanac: Isten, minden teltneec lelkéneec Iltene, nemde egy férfiu vérkezetté és mind az egész gyülekezeti ellen haragzólé? Ackoron szólla az UR Mósesnek, mondván: Szóly a gyülekezeti mondván: Mennyetec el a Corch, Dathan, Abiram fatoránac mellölé.

20 Annakokáért felkele az Móses és elméne az Dathanhoz és Abiramhoz: Es követéc ötet az Izrael véneci. Es szólla az gyülekezeti mondván: Kéneec mennyetec el az istentelen embereknek fatoroc mellöl, és semmirre illehetec azoc közöttül, az mic ő hozzájoc tartoznac, hogy meg ne emélsz-

21 teltetec az ő büntetéfec miatt. Es citávo-zánac az Corch Dathan és Abiram látóra mellöl, az Dathan pedig és Abiram kimerén állanac vala az ő fatoroknac aytájában felefégeccel, fiokkal és gyermekek-

22 kel. Ackoron monda az Móses: Ebből tudgyátoc meg hogy az UR küldöt engemet hogy czelekedném mind ez dolgokat, és hogy nem magamtól indultam: Ha

23 az mint meghálnac minden emberc, úgy B Isten ellen és halnac meg ezec: Es ha minden emberc elneec büntetéfec szentit büntetecneec meg-

24 len való párt ütélneec megbán-

25 telténeec czele-

26 kelténeec, és az föld megáittandya az ő szájár, és elnyeléndi öket, és mind azoc. Es egyetemben

27 kar az mellyec ő hazzájoc tartozóc, és ele-

28 annac bünt-

29 venen menendeneec alá pokolba: Azon tésneec példája megemeltentec hogy ez férfiac az UR A T mikor valaki

30 ingérlétec. Mikor annakokáért elve-

31 meg nem elegá-

32 dgezte vóna mind ezeket az befzédeket, vón az ő tiszti-

33 meghafada az föld alattoc. Es megmíta vólés hivara-

34 az föld az ő szájár és t elnyelé öket és az lával. másnac

35 ő hízokat és minden embereket, az kic nagyob és mél-

36 Corehét valánac, és minden marhájokat. tofígobst tisttis

37 Es állászálanac azoc és valamennyén ő és hivatalját

38 hozzájoc tartoznac vála elevenen pokol kivonnyá-

39 ra, és befedeze öket az föld: Es elvezéneec t Inf. 26. 10. fe

40 az gyülekezeti közöttül. Az egész Izrael azért 27. 3. az kic valánac ő környülöttötöc elfutánac a. Deut. 11. 6. zoknac kiáltásokra: Mert azt mondgyác Psal. 106. 17.

35 vala: Füsttunc el, nétalántan elnyel bennünket az föld. Továbbá tűz jővé ki az UR-tól, és megemészté amaz kétféaz és ötven férfiakat, az kik jó illatú füstvel áldoznac vala.

36 SZólla pedig az UR Mózesnek, mond-  
37 ván: Mond meg az Eleázárnac az Aaron pap fiának, hogy fizedgye fel az füstölő edényeket az tűzből, és az tüzet széllel hintse; (mert megszenteltetec az temienezőc.)

38 Ezeknek temienezőjőket mondom, kie az ő magoclelke ellen vékzetene, hogy czi-náilyanac azokból kiterjéztet pléheket az óltárnac bébúrtárára: Mert azokban vitte-  
39 nec az UR eleiben jó illatot, és megszen-  
39 teltetec, és legyenec jegyül az Izrael fia-  
39 nac. Felszedé annakokaért az Eleázár pap az füstölő értz edényeket, mellyek-  
40 ben áldoztanac vala, a kik megégtec va-  
40 la, és kiveréc azokat az óltárnac búrtárá-  
40 ra. Az Izrael fiainac emlékezetire, hogy  
40 senki idegen oda ne járúljon valaki nem  
40 az Aaron magyaból való, hogy jó illatú  
40 füstöt vigyen az UR eleibe, hogy ne járjon  
40 úgy mint az Coreh és az mint az ő gyüleke-  
40 zeti, az miképpen megmondotta vala néki  
40 az UR az Móies által.

h Isten ellen va-  
le meghemeye-  
desítés emléke-  
zetemelő péld-  
ája, hogy az  
Corehnac ves-  
zedelme után  
másfodraponif-  
mit zülogonac  
az Isten szolgálai  
ellen az Izraeli-  
tác.  
i Isten szolgálai  
ellen való tá-  
madás büntete-  
sének példája.

41 h ES zülogodéc mind az egész Izrael fiainac gyülekezeti másod napon az Mo-  
42 ellen, és Aaron elémendván: Ti óltétec meg  
42 az URnac népét. Mikor pedig a sokafé-  
42 egy bégyülne az Móies ellen és Aaron ellen,  
42 aektort fordítac ortzájokat az gyülekezeti-  
42 nec sátorára: Es imé befedezte vala azt  
42 amaz felhő, és megáttatéc az URnac di-  
43 czölége. Az Móies azért és Aaron elmé-  
43 néne az gyülekezeti nec satora eleiben.

44 Es szólla az JEHOVA az Móiesnek, mond-  
45 ván: i Mennyetec el az gyülekezeti köz-  
45 zül, hogy emésztetec meg őket egy szem  
45 pillantásban, és búrlánac az ő ortzájok-  
46 kra. Monda azért Móies Aaronnac: Ve-  
46 gyed az füstölőste való edént, és tégy ab-  
46 ban tüzet az óltárról és azon fellyül tégy  
46 jó illatú szerzámot, és hies hamar a gyu-  
46 lekezetihez és tüzit és meg őket, mert ki-  
46 jött az URtól az nagy harag, immár el-  
46 kezdetec az czapás.

47 k Vővé annakokaért az miképpen  
47 monda vala az Móies, és futá az gyule-  
47 kezeti közé, és imé elkezdetec vala az cza-  
47 pás a nép között, és jó illatot tévén meg-  
48 tiszttá az népet. Es megállá az meghól-  
48 tac között és éléc között, és megszűnéc  
49 az czapás. Es valánac az kik meghóltac  
49 vala azzal az czapással, tizfennégy ezer, hét-  
49 száz, az kik meghóltac vala az Coreh dol-  
49 gaért. Annakutánna megtere az Aaron  
49 Móieshoz az gyülekezeti nec satorá  
49 ajtájához, minekutánna a  
49 czapás megszűnt  
49 vóina.

Az Aaron pap veszfűzeje megvirágozic és gyümölcsöz: terem az Aaron pap tisztinec és méltoságánc megérősítéséért, paranczolja Isten Móiesnek hogy ctegye az veszfűd.



1 S szólla az UR Móiesnek,  
2 mondván: Szóly az Iz-  
3 rael fiainac és végy ő tő-  
4 lóc mindeniktől az ő at-  
5 tyoknak házoc szerint, e-  
6 gyegy veszfűt, tudniillie  
7 minden ő fejedelmektől  
8 az ő attyoknak házoc szerint tizenkét veszfű-  
9 zűt, és mindenic írja meg az ő nevét az ő  
10 veszfűzéjére. Az Aaron nevét pedig írjad az ő  
11 Levi veszfűzéjére: Mert minden veszfűz az ő  
12 attyoc hazánac fejedelméjé légyen. Es  
13 helheztesd azokat a gyülekezeti nec látórá-  
14 ban az bizonságtétel előtt, az holott szem-  
15 be szoktam lenni veletec. Es leszen hogy  
16 az férfinac veszfűzeje, az mellyet válaftan-  
17 doc megvirágozéc, hogy ecképpen meg-  
18 ezendehessen az Izrael fiainac zülogodáto-  
19 kat mellyekkel zülogódnac ti ellenetec.

20 Szólla azért Móies az Izrael fiainac, és adá-  
21 nac ő néki minden ő fejedelmi veszfűt az ő  
22 attyoknak házoc szerint, tudniillie tizenkét  
23 veszfűt, az Aaron veszfűzéjéis pedig vala a-  
24 zoknak a veszfűzöknek közötté. Es lévé Mó-  
25 ses az veszfűzöket az UR eleibe az bizonság  
26 rételne sátorában. <sup>a</sup> Es első másod napon  
27 elméne Móies az bizonságtétel nec satorá-  
28 ba, és imé megvirágozott vala az Aaronnac  
29 veszfűzeje, melly az Levi házájért vala, mert  
30 megtelezvéen megvirágozott vala és mon-  
31 dolával meggyümölcsözött vala. Es elő-  
32 hozá Móies mind azokat az veszfűzöket az  
33 az jövenő Mef  
34 URnac ortzája elől mind az Izrael fiai elei-  
35 sájnac szemé-  
36 ben, kie minekutánna azokat megnéztéc lyét, természe-  
37 st, papságát és  
38 hozá veszfűzejét az bizonságtétel eleibe ő szert alá senec utánna  
39 hogy az én ellenem való zülogodáto meg-  
40 grá való felté-  
41 lekedéc Móies ácképpen az mint paranczoltá  
42 ta vala az UR ő néki, ácképpen czelekedéc. † Heb. 9.4.

43 ES mondánac az Izrael fiai az Móiesnek,  
44 mondván: Imé meghóltunc, elvesz-  
45 tunc. Valaki járuland közel az URnac sa-  
46 torához, meghal, nemde megkellé emésztet-  
47 tunc meghalván?

## XXVIII. Rész.

Az Isten megmés Aaron és az ő fiait az ő tisztelől. Az Levitákat az bizonságtételben az Aaron birtalmá alá adgya és bizonyos tiszteket rendel az ő nekélekbe. Es mind az Aaronnac fiainac, mind pedig az Levitáknac jövedelmét rendel



<sup>n</sup> Az az, igaz  
olyan kegyes  
leszen Isten előtti  
mint azoknac  
áldozatyc, az  
kic az ő tulajdó  
szérőjökriül va-  
gy fajtojokból  
visenec ajandé-  
ket Istenec.

<sup>n</sup> Tadmillic az  
aunács.

<sup>o</sup> Az az Izrael  
fiainac áldozat-  
rit, melyeket  
Istennec szent-  
selenec.

bona az szerúról, és az mint az tellyes fajtó-  
ból az bor. <sup>m</sup> Acképpen vigyetez tiis aján-  
dékot az URnac minden déz mából melye-  
ket vesztec az Izrael fiaitól, és adgyatoc ab-  
ból ajándékot az URnac, az Aaron papnac.  
<sup>29</sup> Minden ti ajándékotokból vigyetez az  
URnac áldozatot mindenec az kóvére-  
ből, és azokból megfenteitetez rézf.  
<sup>30</sup> Mond meg annakfelöte ó nékjec: Mikoron  
annac az javát vienditec az URnac, tulajdo-  
nitate az Levitáknac, mint ha az ő szerőjő-  
kről és fajtoyokból adnac. Megegyetez  
pedigti azt <sup>n</sup> minden helyen, az ti házatoc  
népével egybe, mert jutalimatoc ti nékjec az  
gyülekezet sátorában való szolgálattokért.  
<sup>31</sup> Es nem léfetez bünöföc ha annac az ja-  
vából adoc ajándékot, és écképpen az Iz-  
rael fiainac megfenteitetez <sup>o</sup> meg nem un-  
dokittyatoc és meg nem haltoc.

**A**Z kiilletendi az hólt ember nec testét,  
tisztátalan léfzen hét napon. Az ol-  
lyan tisztítsa meg magát azzal az vízzel har-  
mad nap és heted napon, és tisztá léfzen,  
hogy ha harmad napon meg nem tisztítat-  
tic, hetedic naponnis nem leszen tisztá.

**13** Valaki illetendi meg hólt ember nec testét és  
meg nem tisztuland, az URnac sátorát meg-  
fenteztette és kivágattatoc az ó lélec az Iz-  
raelből: Mert az tisztuláfnac vize nem hin-  
tetet ó reája: tisztátalan léfzen, még az ó ti-  
ztátalansága rayta vagyon. Ez légyen an-  
nac törvénye mikoron valaki még haland az  
sátorban: Valaki bémennend az sátorba és  
valami leend az sátorban, tisztátalan léfzen  
hét napon. Himét minden megnitoc edé-  
ny az melyen nem leend fedél, tisztátalan.

**16** Valaki annakfelötte illetendi az mezőn  
fegyverrel megöletteit, avagy n. eghóltat,  
avagy ember nec tetemet, avagy koposót,  
tisztátalan léfzen hét napon. Es vegyenez  
á tisztátalan ért az bünért megégetet tehe-  
nec porából és töltsenec arra élő vizer edé-  
nyben. Végye ismét az ifopot és mártá  
az vízbe aztá tisztá fészü, és hinte meg az  
sátort és minden edényeket, és minden em-  
bereket az kic ott lezendec, és az tis az ki  
azt az tetemet, avagy á megöletteit, avagy az  
még hóltat, avagy az koposót illitá. Hin-  
tse meg, mondec, az tisztá az tisztátalant har-  
mad és heted napon, és tisztítsa meg ötet  
heted napon: Annakutánna mosá meg az ő  
ruháját: Mosá meg magát is vízzel és tiszta  
léfzen estve. Az fészü pedig az ki tisztátalá  
leend és nem tisztulandgya meg magát, ki-  
vágatásé az ó lelke az gyülekezet közzől,  
mert az URnac sánctuaromat megfentez-  
tette, az elválászfálnac vize nem hintettez  
ó reája, tisztátalan. Légyen ó náloc óróc  
rendeles: Es az ki hintendi az elválászfálnac  
vizét, mosá meg az ő ruháját: Es az ki illeté-  
di az elválászfálnac vizét, tisztátalan léfzen  
estveig. Es valamit illelend az tisztátalan,  
tisztátalan léfzen: Es az ó lélec az mely il-  
leti azt, tisztátalan léfzen estveig.

## XIX. Rész.

Megtanítja Isten Mózesét mimódon és miből  
ezimállyac az tisztátalanoknak megfenteitő-  
kre való vizer, &c.



**1** Zólla annakfelötte az UR  
Mózesénc és Aaronnac,  
mondván: Ez á törvéne-  
nec végezése, melyet pa-  
ranczoit az UR, mond-  
ván: Szóly az Izrael fia-  
nac, hogy hozzanac te hozzád egy veres te-  
henc az mellyben ne légyen fészpő, mely-  
nec nyakán iga nem volt. Es agyátoc azt  
Eleazar papnac, és ez vigye ki azt az táboró  
**4** kívöl, és ölettefle meg azt ó élötte. Es az  
Eleazar pap vegyen annac <sup>†</sup> vértéből az ó  
uyjával, és hintsen á gyülekezet sátora felé-  
**5** annac véreből hétízter. Annakutánna é-  
gettesse meg annac bőret az ó szeméi elöut, és  
annac húsát véret az ó ganéjával egyet-  
**6** ben égettesse meg. Ackor végyen az pap  
cedrusfát, hyfopot, es veres gyapjat, és vetie  
**7** az égő tehenre. Es mosá meg az pap az ő  
ruháját, az ő testét is megmosá vízzel, és an-  
nakutánna menyé bé az táborba, és tisztá-  
**8** talan légyen az pap estveiglen. Az sz ki  
megégerendi azt, az ő ruháját mosá meg  
vízzel, és az ő testét is mosá meg vízzel, és  
**9** tisztátalan léfzen estveig. Az ki pedig ti-  
szta léjend, szedgye fel annac az tehenec  
hámját, és helyheztesse azt az tábor kívöl  
tisztá helyen, hogy az Izrael fiainac gyüle-  
kezetinéc tartásé meg az elválászfálnac  
tisztulásokra való hintő vízec, emert meg-  
tisztuláfnac vize az. Es az az ki feltzedendi  
**10** az únónc az hámját, mosá meg az ő ruhá-  
ját és tisztátalan legyen estveig, és légyen ez  
az Izrael fiainac és az jövevéncé á ki ó kő-  
zöttöc lakic óróc végezés.

**18** Valaki illetendi az hólt ember nec testét,  
tisztátalan léfzen hét napon. Az ol-  
lyan tisztítsa meg magát azzal az vízzel har-  
mad nap és heted napon, és tisztá léfzen,  
hogy ha harmad napon meg nem tisztítat-  
tic, hetedic naponnis nem leszen tisztá.  
**13** Valaki illetendi meg hólt ember nec testét és  
meg nem tisztuland, az URnac sátorát meg-  
fenteztette és kivágattatoc az ó lélec az Iz-  
raelből: Mert az tisztuláfnac vize nem hin-  
tetet ó reája: tisztátalan léfzen, még az ó ti-  
ztátalansága rayta vagyon. Ez légyen an-  
nac törvénye mikoron valaki még haland az  
sátorban: Valaki bémennend az sátorba és  
valami leend az sátorban, tisztátalan léfzen  
hét napon. Himét minden megnitoc edé-  
ny az melyen nem leend fedél, tisztátalan.  
**16** Valaki annakfelötte illetendi az mezőn  
fegyverrel megöletteit, avagy n. eghóltat,  
avagy ember nec tetemet, avagy koposót,  
tisztátalan léfzen hét napon. Es vegyenez  
á tisztátalan ért az bünért megégetet tehe-  
nec porából és töltsenec arra élő vizer edé-  
nyben. Végye ismét az ifopot és mártá  
az vízbe aztá tisztá fészü, és hinte meg az  
sátort és minden edényeket, és minden em-  
bereket az kic ott lezendec, és az tis az ki  
azt az tetemet, avagy á megöletteit, avagy az  
még hóltat, avagy az koposót illitá. Hin-  
tse meg, mondec, az tisztá az tisztátalant har-  
mad és heted napon, és tisztítsa meg ötet  
heted napon: Annakutánna mosá meg az ő  
ruháját: Mosá meg magát is vízzel és tiszta  
léfzen estve. Az fészü pedig az ki tisztátalá  
leend és nem tisztulandgya meg magát, ki-  
vágatásé az ó lelke az gyülekezet közzől,  
mert az URnac sánctuaromat megfentez-  
tette, az elválászfálnac vize nem hintettez  
ó reája, tisztátalan. Légyen ó náloc óróc  
rendeles: Es az ki hintendi az elválászfálnac  
vizét, mosá meg az ő ruháját: Es az ki illeté-  
di az elválászfálnac vizét, tisztátalan léfzen  
estveig. Es valamit illelend az tisztátalan,  
tisztátalan léfzen: Es az ó lélec az mely il-  
leti azt, tisztátalan léfzen estveig.

## XX. Rész.

Minkutánna az Izrael népe soc esztendő  
múltván Paránból az Sin pusztájába jót vólta  
visezta, xigolódnac az vizert Mósesre, ad az  
Isten vizer nékjec az kékiszlábol, holot Móses  
nagy bünbe esic az Aaronnal egyetembe, melyért  
az igorét földéből kirékezettenec. Az Edom nem  
bocázta: ja által az népet az ó országán. Meghal  
az Aaron, és Eleazárt szentelt fel Móses az fő  
papjágra.



Ljúránac az Izrael fiai, az <sup>a</sup> Maria az  
egész gyülekezet az Sin Aaron és Mo-  
pusztájába első hónapbá, sic némnye meg-  
és megmarada az nép Ca-  
hal.  
delb: Holott meghala az  
Maria és eltemetettec ott.

Es

<sup>†</sup> Heb. 9. 19.

<sup>a</sup> Az megé-  
getett veres te-  
henec hámja  
az elválászfálnac  
vize nec és tisz-  
tító vízec man-  
dátic. Mert az-  
za: ezimállyac  
vala vizer a-  
z olnac megfi-  
szítősokra az  
kic az ő tisztá  
lamágokert az  
táborból kiro-  
kezettenec vóla.  
Példázta pedig  
ez minden két-  
ségnekül az Je-  
sus Christusnac  
véret, mely ál-  
tal megfenteitő-  
sanc minden  
bünéinkből:  
Lásá meg,  
Ebre. 9.

1 **E**S mikoron nem volna vize az gyülekezetnek, őszvegylénc Móses és Aaron ellen. Es feddőzéc az nép Mósesfel, és mondánac ilyen módon: Vayha hóltunc volna meg, mikor meghóltac az mi atyáinkfiai az UR előtt. **†** **E**s: miért hoztad az URnac gyülekezetét ez pusztába, hogy megálljunc itt mi és az mi barminc. **E**s miért hoztál fel beasúnket az Egyptusból hogy hoznátoc beúnket ez gonosz helyére, nem vetésnec helyére, úgyeknec helyére és szőlőknecc és pomagranátolnac helyére, mellyen semmi víz ninczen italta való.

2 **E**lménénec azért Móses és az Aaron az gyülekezetnek színe elől, az gyülekezet fátornac aytája eleibe és artzval leburutlúnac, és megjelénéc nékiec az URnac elől.

3 **E**s szólta az UR Mósesnec. **M**ódván: Vegyed ez vezíszót, és gyúyts őszve az gyülekezetet te és az Aaron a te atyádfia, és szálljatoc az kősziklúnac az ő szemec elől, hogy adgyon vizet, és vizet hozvan ő nékiec az kősziklából adgyinnia az gyülekezetnek és az ő barmokoc. **V**évé annakokaért Móses az vezíszót az URnac színe elől, az miképpé paranczolta vala nékiec. **E**s őszvegyuytéc Móses és Aaron a gyülekezetet az kőszikla előtt, és móda nékiec: Halgásátoc mostan ellenem tusakodoc, **†** **A**vagy az kősziklából hozúké nékiec vizet? **E**s felemelé Móses az ő kezét, és üté az kősziklác két ízben: **†** akkoron kijóvénéc tőc vízec és ivéc a gyülekezet és az ő barmoc. **E**s monda az UR Mósesnec és Aaronnac: **†** Mivelhogy nem hitetec énnekem hogy **†** megszentelnéc engemet az Izrael fiaznac szemec előtt, azért nem visztéc bé a gyülekezetet az földre mellyet adtá **†** ő nékiec. **E**zec az versengésnec vizeit a kikért feddőzetenec az Izrael hai az URal, és megszentelte magát azokban. **†**

4 **E**s küldé Móses követeket Cadesből az Edom királyákok: **E**zt mondgya a te atyádfia az Izrael: **T**e tudod minden nyomatúságinkat mellyec mi rayuc estecc. **†** **M**ert a mi atyanc alamentenec Egyptusba és loc napig lakunac Egyptusban: megnyomortúnac pedig minket az Egyptusbéhec és a mi atyáinkat. **E**s kiáltotunc az URhoz a ki megháigorta az mi szőlukat, és elboctátán augyalá. kihozott minket Egyptusból: **E**s imé innmár vagyunc Cadesben az te határodnac városában. **†** **K**érlec engedél meg hadd mennyunc által az te földeden, né megyunc által sem mezőkön sem szőlókon, és: senki kútyánac vizét nem iszfűzuc: **A**z ország útán megyunc és né téválnec sem job kézre sem balra: **m**íg általmegyunc az te határodon. **K**inccselece az Edom: **S**em-

miképpen ne menny által az én földemen, hogy fégyverrel ne támadgyac ellened. **E**s mondánac ő néki az Izrael hai: **A**z úton megyunc fel: **H**ogy ha az te vizedet iszfűzuc, én és az én barmaim, meg adom arrát azoknac: **S**emmit nem kérunc egyebet hanem ezac hogy gyalog mennyunc által.

5 **M**onda pedig, nem mégy által. **E**s kiménec ő eleiben az Edom foc néppel és nagy erővel. **N**em akarát azért az Edom engedni az Izraelnec hogy általmenne az ő határan: **†** **A**nuakokaért eltérúce az Izrael ő tőle.

6 **E**s: **†** elmenvén Cadesből jutánac az Izrael hai, mind az egész gyülekezet az Hor hegyére. **E**s monda az UR Mósesnec és Aaronnac, az Hor hegyén az Edomnac határiban, ezt mondván: **A**z Aaron az ő népeihöz **†** takartatic: **M**ert nem mégyen bé az földre, mellyet adtam az Izrael fiafnac, annakokaért, hogy az én számnac engedetlenec vóltatoc az versengésnec vízénél. **†** **V**egyed az Aaron és az Eleázárt az ő fiát és paranczold meg hogy mennyenc fel az Hor hegyére. **E**s az Aaront vetkeztesd le az ő ruhájából, és óltóztessd fel azokba az Eleázárt az fiát: **M**ert az Aaron takartatic az ő népéhez és meghal. **E**s ugy czelekedéc Móses a miképpen paranczolta vala az UR, és felmenénec az Hor hegyére az egész gyülekezetnek szemelátára. **†** **E**s Móses levetkezteté az Aaront az ő ruhájából és felöltözteté azokba Eleázárt az ő fiát: **E**s meghala az Aaron a hegyencterején: **A**ctor lezálla Móses és Eleázár az hegyről. **†** **L**átván pedig az egész gyülekezet hogy meghólt volna az Aaron, **†** írátá ötet harmincz napig az Izraelnec egész háza.

**†** Exod. 17. 9.  
**†** Az Jeronymus Bibliájában több vagyron ez versben, hogy nem az Sido betűben, mert azt mólyya hogy egy kőmögötrec Móses és Aaron, **†** iram isten halgásd meg ez népnec kialsását, és mifé meg nékiec az te atyádfia, az élő viznek kiűfését, hogy megleged vinnéc zugolodgyanac.  
**†** Deut. 32. 31. Psal. 78. 15. és 105. 41. 1. Cor. 10. 4. **M**ósesnec nagy estecc mellyen nem hiszték isten az fátogynac vizet aihat az kősziklából.  
**†** Kátfec adot isten vizet az Izraeliaknac az kősziklából. **E**lsőör Raphidimban: Exod. 17. **A**z után Cadesbé, Num. 20.  
**†** **M**eg fenegeti isten Móses és Aaront az ő birtelenségekért, hogy nem menyunc bé az izretnec földébe.  
**†** Deut. 1. 37. **†** **I**sf. 27. 24.  
**†** **A**z az, megjelentette az ő dicőségét és hatalmaságát, meggyűven az Izraeliaknac birtelenségeket.  
**†** **A**z Izrael kéri az Edomnac királyát hogy általboctásá őket az ő országán, **†** De semmiképpen nem engedti az Edom az te elkerünc azokat.

**†** Inf. 33. 37.  
**†** **A**z az, meg hal.  
**†** **A**aron, **†** meg halála.  
**†** **D**eut. 10. 6.

XXI. Rész.

**A**z Izraelitac megveric és eltörlic az Chanánusokat noha azoc miatt elsőör hársvalottac vala. **Z**ugolúnc az nép és megverettetic istentől úzes hágyockal, mellyekti megsejűndülnc Móses könyörgése által. **A**z az an bálákac adnác istenec hogy az kősziklából szermozor viz utannoc menne. **M**egveric és minden népevel eltorlic az Emorruusoknac két királyakat, birodalmokat elfoglallyac.



1 **M**ikoron hallotta volna a Chananeus királlya az Aard, az ki lakozic vala dél felől, hogy jőne az Izrael az kéme knec után, megviva az Izraellel és egynehányat fogva elvün ben-

2 **n**ec. **F**ogadástón azért az Izrael az URnac, és monda: **H**a valóban kezembec adod ez néper, eltörölöm az ő városát.

a Az Chana-  
ról Istent az  
Izraelnek ke-  
zét adója.  
b Énna az  
az, itoc.

c Zugolodis és  
baragie ismét  
az Izraelnéje  
az Mósiere á soc  
kezegeért sa-  
raságerit és az  
Mannaért mel-  
lyet alávaló ke-  
nyérnek mon-  
dának.

d Az zugolo-  
dasnac búna-  
tessé.

† 1. Cor. 10. v.

9. e Parvientiá-  
nac példája.

\* Ican. 3. 14.

f Ez értékgyű-  
példája az Je-  
sus Christust az

szara : Vagy az

Euangelium ál-  
talvaló felma-  
gaztatásait

hogy az kibit-  
tel reá nézve el

no veszne ha-  
nem idvözül-  
ne.

† Inf. 33. 43.

g Jud. 11. 18.

h Ezt akkor e-  
neklec az Izrael

fiat mikor lát-  
nac hogy az ter-  
mészetnek foly-  
ása ellen az víz

öket mind he-  
gyen völgyön

követné. Mint

az szent Pa-  
lus ezt bizonyít-  
ja, 1. Corint.

10. Monágyac

pedig hogy pal-  
tával nélté

azt: Mert Mó-  
zes az veszfővel suytotta vala meg az kősziklat és úgy jót vala ki

abból az víz.

3 Es meghaltatá az UR Izraelnek szarát,  
és kézben adá az Chananéust, 2 és elveszté  
öket és az ő városit: Es nevezé azt az helyet

4 Hománac. b Es elindulának á Hor he-  
gyéről az veres tengerec után hogy elke-  
rülne az Edom földét, és az népnek lelke  
megkeferedé az út miatt.

5 Es szólla az nép Istent ellen és Mózes el-  
len: c Miért hoztál fel bennünket az E-  
gyptusból hogy meghaljának az pusztában?  
Mert ninczen kenyér, vizis ninczen, és az  
nülkünk megutálta az alávaló kenyertet.

6 d Boezata azért az UR az népre † tizes  
kigyókat kik megmaradosá az népet, an-  
nyira hogy loc nép halna meg az Izraelből.

7 Ackoron méne az nép Mófeshöz, és  
mondának: Vértkezűnc: e Mert szóllottúe  
az UR ellen és te ellened: Imágyvad az UR-  
at hogy vigye el mi tólunc á kigyókat. Es

8 imádkozé Mófes az népét. Es monda  
az UR Mófésnek: Czinály magadnac tizes  
kigyót, és \* emeld fel azt jegyül, és valaki  
megmarattat, ha tekintend arra, tehát

9 meggyógyul. † Czinály azért Mófes értz-  
ből ontott kigyót, melyet emele jegyül. Es  
valamikoron az kigyó megmarand vala va-  
lakit, tekinté vala az értzből ontott kigyó-  
ra, és meggyógyul vala.

10 Es † eliménének az Izrael fiait és tábort  
11 járának Obothban. Elménvén pedig  
az Obothból, tábort járának Hije Abarim-  
ban az pusztában, mely vala az Moáb tar-  
tományának ellenében napkelet felől.

12 Onnét elindulván tábort járának az Zared  
völgyében. Ismét onnét elindulván tá-  
bort járának az Arnon vize mellett, mely va-  
la az pusztából, és kijó vala Emorréusoknac  
határából: " Mert az Arnon Moabnac ha-  
tára az Moab között és Emorréus között.

14 Azért szoktác mondani az UR hadainac  
könyvében: Az mit úgy mond czelekedett  
az Istent az veres tengerben és az Arnon pa-  
rakában: Es az vizeknek folyása, mely az  
AR nevő város felé hajól, az Moab hatá-  
ráig mégyen. Es onnét ménének Beer ne-  
vő helybe: Ez az kút, mellyről módotta va-  
la az UR Mófésnek, gyűny ólve az népet és  
adoc ő nékice vizet. 8 Ackoreucklé az Iz-  
rael ez éneket, Jőyfel jőyrei Beer, enekel-  
lyetec ő néki. Melly kútat áitac az feje-  
delmecc, az népnek fejedelmi az törvény ki-  
adóval egybe az ő páltájokkal. Es az pusztá-  
ból, Mathanaba ménének. Es Mathanából  
Nahanielbe, és az Nahanielből Bamothba.  
Es á Bamothból Hagajéba, melly az Moáb  
tartományába vagyó egy halom-


nactetején, és vagyon az Jesimon pusztája h  
ellenébe. h

21 ES \* küldé az Emorréusoc királyához, ezt  
hoz az Emorréusoc királyához, ezt  
mondván: Engedd meg hogy ményec ál-  
tal á te földeden, nem haylunc az mezőkre,  
mályosbág vafem az szőlőkre, néifszuc az te kútaidnac  
vizeit, az ország után mégyunc míg által-  
mégyunc az te határodó. Nem engedé Si-  
don magyará-  
hón az Izraelnek hogy általmenne az ő ha-  
táran, sőt egybegyűté minden népét, és ki-  
stani bílec ma-  
méne eleibe Izraelnek az pusztába, és jöve  
gyarazo Dosto-  
roc nem által-  
veré őtet az Izrael figyerénec élivel, és ó-  
nac: Teky ve-  
rőkségül vévé az földet, Arnontul fogva  
gyed eszedben:  
mind Jabbokig, mind az Ammonitakig: Mert  
Az Izraelitac  
erős vala az Ammon fiainak határoc. † Es  
minekutána  
elfoglala az Izrael mind az városokat, és la-  
climéne az Ar-  
kéc az Izrael az Emorréusoknac mindé vá-  
nőparaka mel-  
rosiban, Hesbonbá és minden városiban. Iól,  
Ber nevő he-  
lyre jutnac. Az  
rályáe vala, ki annakelőtte hadakozot vala  
Beer annit tészé  
á Moáb királyá ellen, és elvötte vala attól  
mint kúavagy  
mindé földét Arnontig. Anakokaért mód-  
forrás: Annac  
gyac példa befűdében: Mennyetec Hesbon-  
pedig az helynek  
ba, eppitessé c és ei őstessé c meg az Sihók-  
ó magoc adiac  
rály városá. Mert tűz jót ki Hesbonból és  
az nevét, az I-  
láng á Sihó városából, melly megemlézter-  
stnec kezyl-  
te Moabnac AR városát, és az Arnon ma-  
gas meszégének és ha-  
városnac lakosit. Jay tenéked Moab, el-  
talmaszágánac  
vesztel Chamónac népet, elhadta futni az  
öréc emlékeze-  
ő fiait és az ő leánit, á Sihonnac Emorréus  
töre, mellyet  
királyanac foglában adra. megmstator va-  
la ő hozzásjoc hogy az kő: iklából vizet adt  
vala nékice, mint  
az Mófes az felső caputbam befűllé: Melly  
vöz zel nem ezac ott e-  
legettetide meg, mind ó magoc f- mind  
barmoc, hanem az on viz  
utánoc ment nagy soc  
szállásokig, mint az Moab  
mezéjé, melly  
utólso szálláoc volt, holott  
elhatta őlett az víz: Mivel  
hogy az után vizet földet  
értoc. Az szent Pal.  
bizonyítja ezt. 1. Cor. 10.  
Mikor az caputból igy szólt:  
Istenc vala az kősziklából  
melly öket követi vala:  
Nem hogy az kőszikla öket  
követte volna, hanem az  
kősziklából szűrmáot viz.  
Máasz hogy ó magoc az  
Sidoc mikor látnac hogy  
az természetec folyása  
ellen az víz hegyen völgyen  
köverné öket, azt mondyác:  
Jőyfel, jőy fel kút, mellyet  
őstac az fejedelmec az ő  
páltájokval, az az, mellyet  
veszfőnek suytásí-  
vai nyertec az kősziklából.  
Erről szól Mófes az 16. 17. 18.  
versékben. Anrakfölte az  
holt mi igy fordítottuc az  
betőt: Az pusztából  
Mathanaba, Mathanából  
Nahanielbe, etc. Nem helyes  
azt igy fordítottac: az  
pusztából adator nékice  
(az víz), és mel-  
ta adattatos nékice, vélec  
egyetenbe az völgyekbe  
lement, és az völgyekből  
ő vélec felment az  
halmokra, az halmokból  
pedig az Moab mezéjére.  
Jöllehet vadnac az  
bolcz emberek között  
hálmell, ec illjen értelemben,  
hogy az víz az Izraelitac  
után ment az föld aint  
vali erekben, honnét nagy  
kőnyen felsvort, az  
holt az nép megállot, vagy  
az holtot szűkség volt. †  
Követeket küld az Izrael  
az Emorréusoc királyához  
Sihonhoz. \* Deut. 2. 26.  
Jud. 11. 19. k Az fogony  
Emorréusokat az Istent az ő  
regi fogadása szerint az  
Izraelitac kezébe adja, kik  
öket levagják és országokat  
elfoglallyác. † Deut. 2. 32.  
és 29. 7. Jos. 24. 8. Pfal.  
136. 19. Amos 2. 9. i Az  
Chamos, Moabitac bálván-  
nya volt, ariól mondyác  
azért hogy az ő fiait  
elhadta futni, meg nem  
otalmazhatta,

- 30 Es az ő szóértnek elvezett Hesbon-  
túl fogya Dibonig, és eltörlöttük Nophaig  
31 melly ermind Medebaig. Lakék azért az  
Izrael az Emorréufoknak földén.  
32 Es elküldé Moses hogy megkémleléc Iaa-  
zert, és megvévéc azt és az ő faluit, és ilyen  
módon kiüzé Emorréust az ki ott lakic  
vala.  
33 † Megfordulván pedig felménénc az  
M Basan után. Es kijöve az Og, Basa kir-  
rályja ő cleikbē, ő és mindē ő népe hartza,  
Hedreibē. m Akoró móda az UR Mosefne:  
34 Ne fély tőle, mert az te kezében adtam  
őtet, és minden ő népér és az ő földér: Es  
ugy czelekedgyél véle az miképpen czele-  
kédttél Sihonnal az Emorréus királyával,  
35 az ki lakic vala Hesbonban. Megveréc a-  
zért azt és az ő fiait és minden ő népit an-  
nyira hogy egy sem marada benne, és ő-  
rökségül birac az ő földér.

## XXII. Rész.

*Az Moabitaknac királyja megretten az I-  
zrael népétől: Elküld azért az Balamért hogy  
megátkoztassa az nepet. Jölehet pedig először né  
megyen el, mind az által második hivatalára az  
királynac elmégyen. Az uton az Istenec An-  
gyala megállja őtet és megtanítja mit cze-  
lekedgyéc.*

- 1  S elnéménénc az Izrael  
fiai és táborát járának az  
2 Moab mezőfögin Jordán  
vizeninnér, Jerichó elle-  
nébe. Es mikoron lát-  
ta volna Balam az Sippor  
fia azokat az mellyeket czelekedett vala I-  
3 rael az Emorréusfal: Igen megremülé az  
Moab az néptől, mivelhogy loc volna, és  
megbúsúta az Moab az Izrael fiaimatt.  
4 Monda annakokaért Moab az Midian vé-  
neinec: Most elnyállyá ez fokaság minden  
mi kórnyekünkét, az miképpen elnyállyá  
az ókór az mezőacc páfittyát. Továbbá  
5 az Balam Sippornac fia vala az Moabnac ki-  
rályja abban az időben. \* Küldé azért  
követeket á Balamhoz az Beorfiahoz Pe-  
thotba, a melly vala az folyó víz mellett az  
Balam nemzetiségénc fiainak földében,  
6 hogy hívnája őtet, mondván: Imé nép jót ki  
Egyiptusból és imé ellépte az földncé szinér,  
7 és lakic én ellenembe. b Mostan azért  
kérlec jóy el és átkozd meg én erőtem ez  
nepet, mert erőssé nálamnál, talám erő-  
t vehetec rayta, megverhetem és kiüzhetem  
őtet ez földből: Mert jól tudom hogy az kit  
megáldasz, meglétszen áldván, és az kit  
megátkozsz, átkozot leszen. Annakoka-  
ért elnéménénc az Moabnac és á Midiannac

- vénei, és az jóvendómondásnac jutalma az  
ő kezekben vala, és jutána á Balamhoz, és  
8 megmondá néki az Balac izenetét: *Ő az Izrael nem-  
pedig monda nékic, hályatoc itt ez éyjel  
és feleletet adoc ti nékic az miképpé szöl-  
land énnékem az UR: c Es az Moabnac fe-  
9 jedelmi maradánac az Balamnál. Es eljő-  
vez az Isten Balamhoz és monda: Kic zodác  
10 ezec ez férfiac az kie vadnacte nálad? Fe-  
lele az Balam Istenec: Az Balac Sippor fia  
11 az Moab királyja küldett én hozzám, ezt  
mondván: Imé ez nép az melly kijött E-  
gyptusból ellépte az földncé szinér: Most a-  
12 zért jóy el átkozd meg én erőtté azt, tálá-  
rót vehetec rayta, és kiüzheté őket. Es mó-  
da az Isten Balamnac: Ne menny el ő vélec  
13 és meg se átkozzad ad népet, mert megál-  
datot. Felkele azért az Balam reggel és  
monda az Balac fejedelménc: Térjetecc  
14 meg az ti földetekre: Mert nem akarja az  
UR engedni énnékem hogy veletecc elmen-  
15 nyec. Es felkelénc az Moab fejedelmi  
és jutánac az Balachoz, és mondánac: Nem  
16 akar az Balam eljöni mi velünc.  
17 Smét elküldé azért á Balac több fejedel-  
Imeket és azoknál nemefebbeket.  
18 Az kie eljutván az Balamhoz, mondanac  
néki: Ezt mondgya az Balac Sippornac fia,  
kérlec ne vond meg magadat hogy én hoz-  
19 zám ne jónél. Mert megtisztelvén meg-  
tisztellec téged igen, és valamit mondalz  
énnékem megmivelem: Jóy el azért ker-  
20 lec es atkozza meg én en erőtem ez  
népet. Felelvén pedig az Balam, monda  
á Balac szölgainac: \* Ha az Balac énné-  
kem az ő házat megfölténés arannyal es  
ezüftvel nem hághatom által az en UR am-  
21 nac Istenemec szavát, hogy valamit mi-  
vellyec vagy kiczit vagy nyagot. Mostan  
22 azért maradgyatoc meg tús ez éyjel, hogy  
tudgyam mit fog szöllani az UR énnékem.  
23 Ackoron eljöve Isten az Balamhoz éy-  
jel, és monda ő néki: Ha azért jöttec ez fér-  
fiac hogy tégedet elhijánac: kely fel, menny  
24 el ő vélec: De mindazáltal azt mivellyed az  
mit mondanoc te néked. Felkele azért  
á Balam reggel és megnyergelé az ő szamá-  
rát, és elménc az Moab fejedelmével.  
25 **M**Egharagvéc azért az Isté hogy ő elmé-  
né vélec. d Es megállá az UR nac An-  
gyala azon utban, hogy ő néki ellensége lé-  
ne: ő pedig igit vala az ő szamáran, és két  
3 szölgája vala vélc. De látván az szamá-  
r hogy az UR nac Angyala állana az utban, és  
meztelen fégyver volna kezében, kitérc az  
utból, és ménc az mezőre, azért megveré az  
Balam az ő szamárat, hogy megtöntené az  
24 utra. Es megállá annakutánna az UR nac  
Angyala az szölköncé szoros után, holott  
mind egy felől mind mas felől fal vala.  
25 Látván pedig másodfor az szamárat az UR-*

† Deut. 3. 1. és  
29. 7.

m Az Balam-  
nac királyatis  
az Isten kezek-  
ben adgya az  
Izraeliaknac,  
kit levagnac és  
eltörlönc min-  
den népével egy-  
be, és birodal-  
mokat elfoglal-  
tyác.

\* Jos. 24. 9.  
a Pethor Meso-  
potamiában  
völt, az Euphra-  
tes mellett, az  
holott lakott  
Balam, ods  
kült érte Bala-  
lac á mint ne-  
mellyec mona-  
gyác. Jölehet,  
Num. 31.  
Az mondgya  
Moses hogy Ma-  
diannac urto-  
mannyában  
ölté meg az  
Izraeliac Bala-  
lamot.  
b Mindenkor  
völtac oly em-  
berc kie pén-  
zért mondottac  
jóvendót, és az-  
zal kereskedec  
mint az Saul  
i. e. a. gondollya  
az Samuel fe-  
lét. Sam. 7.

\* Inf. 24. 12.

d Hogy manna  
vélec, tudnilló  
hogy á Balac  
akarattya se-  
rint czeleked-  
necc.

nac Angyalát, szorúla az falhoz és az Balá-  
nakis lábát szorítá az falhoz: Annakokaért  
16 ísmét kezdé verni. Annakutánna az UR-  
nac Angyala ísmét tovább méné és meg állá  
szoros helyen, holott ki nem térhetnecc vala  
27 sem jobra sem balra. Mikoron pedig lát-  
ra volna az szamár az URnac Angyalát, lee-  
séc a Balam alatt: Azért megharagvéc az  
Balam és megveré páltzával az szamárt.

† 1. Pet. 2. 16.  
Iuda 11.  
c Az Isten ha-  
zalmasságának  
peldája, ki meg-  
mítja az okta-  
lan szamárnac  
száját.

f Minekutánna  
tanította volna  
Isten az Bala-  
mot a szamár  
alatt, az után  
tanította is dor-  
galya angyalai  
által.  
g Az az, nil-  
ván vagy en én  
elöttem hogy el-  
lenem való hívő  
akarja járni, és  
az Izrael népet  
megakarod át-  
közni.

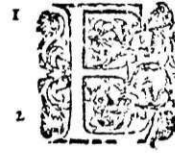
28 † e Es megmíta az UR az szamárnac száját,  
és monda az szamár az Balamnac: *(Mir vá-  
rettem te néked hogy immár engemet há-  
romszor vertél meg.* Ackor monda Balá  
az szamárnac: mert megszóltál engemet.  
Vayha volna fegyver kezében, nyilván meg  
ölnélec mostan téged. Monda pedig a  
30 szamár a Balamnac: Avagy nem te szamár-  
rod vagyoké mellyen szóktál járn miúta  
tjeddé lettem, mind ez napiglan: Avagy  
szoktam volté valaha étképpen czelekedni  
te veled: Ki felele, sohanem. f Es megmí-  
tá az UR az Balam szemét, es látá az UR  
Angyalát állani az utban, és az mezítelen  
fegyvert az ő kezében: Ackoron lehaytván  
31 fejét, azzal lebúrúla. Es megszólta, ötet  
az URnac Angyala: Miért verted az te szamár-  
márodot immár három ízben? *Imé én ki-  
jöttem te néked ellenségu: Mert az te utad  
32 tévelgő en előttem. g Es látot engemet  
az szamár és kitért én előttem immár ha-  
rom ízben: Hogy ha ki nem tért volna az  
én ortzám előtt, tudgyad hogy megöltelec  
33 volna tégedet, és ötet elevenen megtartot-  
tam volna. Monda azért Balam az UR  
Angyalának: Vétkeztem; Mert nem tudtam  
hogy te állnál előttem az utban: Most  
34 azért ha ez én utam nem tettic te néked,  
megtérec helyemre. Az URnac Angyala  
pedig monda az Balamnac: Mennyel ez fér-  
fiakkal: Mindazáltal az mit mondanod te  
néked azt mondgyad: elméne azért Balam  
az Balac fejedelmivel.*

36 **H**Alván pedig az Balac hogy jőne az Ba-  
lam, kiméne cleibe az Moabnac egy  
városába, melly vala az Anon határa, mel-  
37 ler, melly vagyon az legvégő határookban.  
Es monda Balac az Balamnac: Avagy  
nem küldöttem vóité te hozzád, hogy hi-  
vatnálac tégedet? Miért nem jősz vala én  
38 hozzám? Avagy azért hogy nem tisztel-  
38 hernélec meg tégedet? Felele pedig az  
Balam az Balaknac: Imé eljöttem te hoz-  
zád: Mostan pedig nemde szólhatoké vala-  
39 mit? Az mit adand az UR az én számba azt  
40 mondom. Es elméne az Balam az Balak-  
val, és jutának Husot városba. Es az Ba-  
lac ókróket és juhókat vágata és küldé az  
Balamnac és az fejedelmeknek az kivéle  
41 valának. Másod napon pedig melléje vó-  
vé Balac az Balamot, és felvivé ötet az Baal  
Templománac magas hegyére, honnét meg-

láthatná az népec valami részét.

## XXIII. Rész.

*Az Balam akarja kétfézer megátkozni az  
Balac kívánsága szerint az Izraelitákat: De  
Isten az ő elméjét és nyelvét úgy igazgattya ho-  
gy megáldaná őket, és az Istenac ő hozzájoc  
való jó akarattját hirdeté.*



1 **S**monda az Balam az Ba-  
laknac: Epítis itt énné-  
kem hét óltárt, és kéfzítis  
2 idé hét ókór tinot és két  
koff. Es ugy czelekedéc  
az Balac az miképpen  
megmódotta vala az Ba-

3 lam: Es áldozéc az Balac és az Balam min-  
demé óltáraró egyegy tinót és egyegy koff.  
4 Es monda az Balam az Balaknac: Ali meg  
az te tűzes áldozatod mellet, és elmegyec,  
tálam előmbe jő az UR énnékem és az mit  
mutatand énnékem, megjelentem te né-  
ked: elméne azért az hegyne tetejére.

5 Es cleibe méné Isten az Balamnac, f-mó-  
6 da néki: Hét óltárt rendeltem és áldoz-  
tam mindenic óltaron egyegy tinót és egy-  
7 egy koff. Az UR pedig oda igét az Ba-  
lamnac az ő szájába, és monda ő néki: Térj  
8 meg az Balakhoz, és így szólly: Es meg-  
téré ő hozzája, és imé áll vala az ő áldozat-  
9 ya mellet, önön maga és a Moabnac min-  
den fejedelmi. Es elkezdé beszédét és  
monda: Az Syriából hozatot ki engemet az  
Balac Moabnac királyia az Napkeletnek  
helyeiről, mondván: Jőy elátkozd meg én  
erőttem Jacobot, és jőy elátkozd meg az Iz-  
10 raelit. Miért mondgyac gonoszt az UR, és miért  
átkoztam azt, az kit az UR nem átkozott?

11 **M**ikor az kősziklánac tettejéről nézen  
ötet és az halmokról reájoc néze, imé olly  
nép az melly ő maga fog lakni és az po-  
gányoc közé nem számlálatic. Ki  
számlálhattya meg az Jacob porát, és ki  
számlálhattya meg az Izraelnek negyedic ré-  
12 szét: Hallyon meg az én lelker az igazak-  
nac halálával a és légyen az utolsó napem  
mint zé. b Es monda az Balac a Balamnac:  
Mit czelekezel én velem: Hogy megátkoz-  
nád az én ellenségimert azért hoztalac tégé-  
13 det, és imé igen megáldád őket. Felelvén  
Balam, monda: Nemde azt igyekezem  
mondani az mit az UR adand az én  
számba?

14 **M**onda annakelőtte ő néki Balac: Ker-  
lec jere velé más helyre, honnét lássad  
ötet. (Mert ez az végő részét lártad a nac,  
és ötet mindenestől nem lártad) és átkozzad  
meg ötet én erőttem **Es vivé ötet az ór-  
állóc**

a Az Balam  
bizonygott részé  
az biróknac hal-  
hatatlanságo-  
krol, és hogy Iste  
az halálban né  
hadgya el az  
övit.  
b Tudnilluc az  
Izrael.

állóc helyére egy hegynec tetejére, és építé  
hét óltárt, és áldozécc egyegy ökört tinct és  
15 egyegy kóist minden óltáron. Es monda  
az Balaknac: Ally itt az te tuzes áldozatod  
16 mellet, és én elmégyc amoda. Elcibe  
méne azért az URÁ Balamaac, és adaigét  
az ó szájába, és monda: Térj meg az Balak-  
17 hoz és ecképpen szólly: Méne annako-  
kaért ó hozzája, és imé ó á' l' vala az ó tuzes  
áldozati mellet, és az Moab fejedelmi véle,  
kinec monda az Balac: Mit szólly az UR?  
18 Ackor megmondá az ó értelmét, és  
monda: Kely fél Balac és halljad, halgald  
19 meg az én befzédemet Sippornac fia. <sup>a</sup> Né  
ollyan az Isten mint az ember hogy hazud-  
gyon, és nem ember nec fia, hogy elváltoz-  
tassá igéretit: ó mondotta f-hát nem mivel-  
neje meg? Szóllot és nem tellyesíté meg  
20 azt? Imé paranczolatot vótem hogy  
megáldanám, és igen megáldotta az Isten,  
21 és én nem változtathatón' azt el. Nem  
tekéntette az Jácobnacha miútságát, és nem  
nézte az gonofságot az Izraelben. Az ó U-  
ra Istene vagyon ó véle, és az királnac  
22 trombita szava <sup>b</sup> vagyon ó véle. Az Isten  
hozta ki őket Egyptusból, mint az Unicor-  
nifnac ollyan <sup>c</sup> tereje vagyon néki. <sup>e</sup> Mert  
nem fog lennit az Jácob nemzetségé a va-  
raslás, sem az jövendőmondás az Izrael el-  
len. Mostan azt kel megmondanom az Jác-  
cob és Izrael felől, mit ezelekedic az Isten  
24 ó vélec. Imé ez nemzetség mint az nagy-  
orofzlán feltamad, és mint az orofzlán köl-  
ke felemelteic, nem ayugzic mig meg nem  
élti az prédát, és az megöletteit neknc vé-  
25 réket megifliza. Monda pedig az Balac  
az Balamaac: Ne átkozzad f-ne álgjad ó-  
26 tet. Kinec felele á Balam, mondván: A-  
vagy nem mondottamé meg hogy valamit  
mondand énnékem az UR, azt mivellem?  
27 Es monda Balac az Balamaac: Jere kér-  
lec, elvifzlee tégedet más helyre, honnét  
talám tetzení fog az Istenet hogy megá-  
28 kozzad ez népet én érótem. Elvivé azért  
Balac az Balamot az Peor hegynec tetejé-  
29 re, melly néz az puzta felé. Ackoron  
monda az Balam á Balaknac: Epítecs it énné-  
kém hét óltárokat, és kéfzics it énné-  
kém hét ökört tinct és hét kofokat.  
30 Ugy ezelekedécc azért az Balac az miképpé  
megmondotta vólt Balam, és áldozécc min-  
den óltáron egyegy ökört tinct, és egyegy  
kóist.

## XXIII. Rész.

Az Balam Isten lelke által in: : atván, az  
Izraelitákat megáldja és ő nékicc jó szeren-  
czéjékről, az ó ellenségeknek romlásáról jövén-  
dőt mond. Es végezetre megmondja az tis mit  
fog ezelekedni az Izrael az Moab nemzetsé-  
gével.

1 **M**ikoron pedig látta volna á  
Balam hogy tetzenécc az  
URnac, hogy megáldaná az  
Izraelt, nem méne él mint  
az előtt jövendőmondálnac  
tudakozásáért, hanem for-  
2 ditá az ó ortzáját az puzta felé. Ki miko-  
ron felemelte volna az ó szemeit, látá az Iz-  
raelt hogy letelepedet az ó nemzetségi szec-  
3 rint, és az Istenec lelke felinditá. Ackor  
elkezdé az ó befzédé, és monda: Az Bal-  
amaac Beor fiánac mondása, az meg vilá-  
4 gositatot szemü ember szava. <sup>a</sup> Annac  
mondása az ki hallja az Istenec mondásit,  
az ki látta az mindenhatónc látását, az ki  
5 jöllehet szunnyad, de elméjénc szeme vi-  
lágos. Melly igen-fzépec az te fatorid Jâ-  
6 cob, és az te haylekid Izrael. Mint az ki-  
terjezetett vólgyec, mint az kertec az fo-  
lyóvíz mellet: Mint az Aloés fái az kiket  
7 plántált az UR, mint az cedrusfác az vizec  
mellet. Alá fog folni az víz az ó vódré-  
8 ból, és az ó magva ollyan léfzen mint az  
focvizec, és az ó királlya nagyob léfzen az  
Agag királnál, és felmagasztaltat az ó or-  
9 szága. Az Isten kihozta ötet Egyptusból,  
ollyan ereje vagyon ó néki mint az Unicor-  
nifnac, megemlézi az pogányokat az ó el-  
lenségeit, és azoknac ó tctemetek megron-  
10 tyá, és az ó nyilaival általveri. Hogy ha  
lehaytya magát hogy feküdjécc mint az o-  
rofzlány, és á mint az óreg orofzlán, kicz-  
oda ferkenti fel őtet? Valaki áldand tégedet,  
áldot léfzen, és valaki átkozand tégedet át-  
kozot léfzen.

10 **E**S felgerjede az Balaknac haragja az Bá-  
lam ellen, és egybeüte kezeit, és monda  
az Balamaac: Azért hivt'jac tégedet hogy  
az én ellenségimert megátkozná: és imé i-  
11 gen magáldád immár három ízben. Mo-  
stán azért szaládjy el á te helyedre: Mődot-  
tam vala hogy megufztelvén megifztellec  
tégedet, de imé megfufzott tégedet az UR  
12 az tisztelségtől. Kinec felele Balá: Nemde  
az te követidnekis az kiket bozántál vólt  
13 hozzánc, így szóllottamé, mondván: \*Ha  
\* Sup. 12. 18.  
az Balac énnékem az ó házat ezűstvel és a-  
rannyvál mególtenténc, az URnac befzédét  
által nem hághatom, hogy ezelekedgyem  
valamit akar jót akar gonofzt az én szivem-  
14 ből: Az mit szóllánd az UR, az: szóllom.  
Mindazáltal mivel hogy most az én népem  
közé kel megéneim, imé megmondó <sup>b</sup> te  
15 pednec az utólo napokban. Ackoron vé-  
az Beor fia, mőda az sérhu kinec szeme nyi-  
16 latkozatván vagyó. <sup>c</sup> Monda az ki halgac-  
tya az Istenec befzédit, és á ki tudgya az ma-  
gáságbélnec értelmét, és az ki az minden-  
hatónc látását láttya: Az ki neha szunnyad,  
mindazáltal megnyilatkozatott á szeme,  
<sup>a</sup> Mind ezeke-  
szért mondgya  
Balá hogy meg-  
jelentse magát  
Isten propheta-  
jánac lenni, jól-  
jelent pedig az  
jelen valis dol-  
gokban Iste pro-  
phetája: De az  
tis fufoc az  
mellyeket it ma-  
ganac tulaydo-  
nit, ezac az i-  
gaz propheta-  
kra illenec.  
<sup>b</sup> Prophétánc  
Balam arról,  
mit fog végez-  
ni az Izrael népe  
az Moabitak-  
nac.  
<sup>c</sup> Az igaz pro-  
phetaknac rit-  
lusimellic Ba-  
lamra illenec  
ezac ez jelen-  
valis dologban

17 *de az uti mő-  
dando vagyoc.  
18 Az Moysi-  
vól való szép  
Prophecia, mel-  
lyben megmő-  
dya az Balam  
az Christushnac  
embersége sze-  
rint való nem-  
zetiségt és meg-  
mondya királ-  
ságatis.*

18 *Az Seth fiain  
érti az emberi  
nemzetet, mert  
az Sethől szá-  
maznac az em-  
bervec, melly Seth  
adam fia vólte.  
19 Elsőknc mő-  
dya az Amala-  
chitakat. Mert  
az azat kerettek  
hogy ók előb va-  
loc minden po-  
ganyoknál.*

20 *Az Malia-  
nitákrolfól a  
Balam, nom az  
Jeshro nemzet-  
ségeől, mint ne-  
mellyec mon-  
gyac.*

21 *Az az, Az  
Madianitac el-  
veszenc: ig az  
Assur rabjagva  
viszi az Izrael-  
litakat, mint  
est az historia  
megbizonitrya:  
Mert az Gedeő  
mindenestül el-  
rontá az Ma-  
dianitakat.*

22 *Az az, Az  
Görögéc és a Ro-  
maiac megro-  
nyác az Assy-  
riabelikeket, a Si-  
dókatis. De az  
vél az azokis el-  
veszenc.*

23 *Az paráznál-  
kodáson érti a  
bálványimá-  
dást, az után  
az kőből paráz-  
násfógtis.*

24 *Az az, Az Peor hegyn való bálványhoz. † Dent, 4.3. Jof, 22, 17.*

17 Látom azt, de nem moft, nézem azt, de nem úgy mint közel valót: **18 Szarmazic ez illap Jacobból, és támad királyi páltza az Izraelből:** Es általveri az Moabnac óldalait, és elrontya az Seth nec minden fiait.  
18 Es léfzen az Edom más birtokában, az Seir léfzen az ó ellenséginec birtokában, és az Izrael hatalmason czelekézfizic. Es uralkodic az Jacobból származott, és elveszi minden várasokból az megmaradott ellen-ségit. Es mikoron tekintet vólta az Amalekre, az ó értelmét megmődván, monda: **19 Az Amale első B az pogányoc kőzött: annakokaért végezetre mindenestül el-  
vélz.** Látván annakfelette az Cenűst, az ó értelmét mondván, monda: Erős az te lakohelyed, és építetted az tefűszkedet az kősziklában. **20** Bizonyára küzetteric az Cain <sup>i</sup> míg az Assur téged fogva viszen.  
21 Végezetre mégis az ó értelmét mondván, monda: Oh ki fog élni mikor véghöz vízl ezt az Isten. Es az Chiteim partyárol az hájóc eljőnc, és megrontyác az Assurt, megrontyác Ebertis <sup>k</sup>: de azis az nép mindenestül végre elvéfz. Felkele azért Balam és elméne hegy haza menne az ó helyére: Es a Balakis címéne az ó útara.

XXV. Rész.

*Az Izraelitac az Balamnac által tanacza által megczalattatván, báluányimadásba, paráz-naságba es nec; és az kic azokban az bűnök-ben fejedelmec vóltnac, azokat felakaztatya Moftis, az többit levágátya mind addig mig nom az Phinees az Isten haragját megtorollya: Melly dologért öröcké való papsígot igér ó néki és maradékánac, és megparanczolja hogy az Madiánitakat elveszesse.*



1 Mikor pedig valameddig lakott vólta az Izrael Sittim-ben, kezd az nép paráználkodni a Moab leánival.  
2 Es hívác a népet az ó Istenek nec áldozatira: és evét az nép és imádác az ó Isteneket. Es adá magát az Izrael Baal Peorhoz, <sup>b</sup> és felgerjede az UR haragja az Izrael ellen. Es monda az UR Mofes nec: † Vedd fel az nép nec minden véneit és akasztád fel őket az UR nac az nap előtt, és elfordúl az UR haragjánac felgerjedése az Izrael től.  
3 Monda azért Mofes az Izrael biráinac: Kik-i öllye meg az ó birtoka alatt való férfiakat, az kic adtác magokat a Baal-Peorhoz.  
4 **E**S imé egy neminémű az Izrael fiai kőz-  
5 zől, eljőve és hozza az ó atyafianac egy Madianbéli afzszoni állatot az Mofes izemlátára, és az Izrael fiainac minden gyülekezetinac szemci előtt: ók pedig sür-

nac vala az gyülekezet sátoránac aytaja c-  
1 lőte. \* Mellyet mikoron látott vólta Phi-  
2 nees az Eleázár fia, a melly Aaron papnac  
3 fia vala, felkele az gyülekezet kőzűl, és vé-  
4 vé dárdájár kezébe. <sup>c</sup> Es béméne az Iz-  
5 rael férfia után a sátorba, és általveré mind-  
6 kettőt, az Izraelből való férfiat és az afzszo-  
7 ni állatnac hasár, és megfűnté az czapás  
8 az Izrael fiai kőzött. <sup>d</sup> Es † meghóltanac  
9 vala az czapás miá hufzonnégyc ezeren.  
10 **A**Koron szólla az UR Mofes nec,  
11 **A**mondván: **Phinees az Eleázár fia  
12 ki Aaron pap fia vólte, elfordította az én  
13 haragomat az Izrael fiaitól, mivelhogy az  
14 én bofzszúmat megállotta ó kőzöttóc: és  
15 nem emélfzem meg az Izrael az én bofz-  
16 szúmban. Annakokaért mond meg né-  
17 ki: \* Imé én adom az én szővetséget ó  
18 néki, tudniillic békeség nec szővetségt.  
19 <sup>c</sup> Es léfzen ó nála és az ó mogvanál ó után-  
20 na az öröcké való papság nac szővetsége, való bofzszú  
21 annakokaért hogy az ó litenejért bofzszú  
22 állot, és megrifuzította az Izrael fiait. To-  
23 vábba az mególetett Izrael férfiánac neve  
24 melly mególettetet az Madianbéli afzszoni  
25 állattal egygút, a Zimri, a Salu fia az Si-  
26 meő nemzetsége házánép nec fejedelme. <sup>f</sup> <sup>g</sup> <sup>h</sup>  
27 Az mególetett Madian afzszonnac pedig  
28 buénec szegye-  
29 neve Chozbi, a Sur leánya, ki az Madiani-  
30 tac kőzött az ó atya házánac nemzetsége-  
31 nec fejedelme vala.**

32 **S**Zólla pedig az UR Mofes nec, mond-  
33 ván: <sup>g</sup> <sup>h</sup> <sup>i</sup> <sup>j</sup> <sup>k</sup> <sup>l</sup> <sup>m</sup> <sup>n</sup> <sup>o</sup> <sup>p</sup> <sup>q</sup> <sup>r</sup> <sup>s</sup> <sup>t</sup> <sup>u</sup> <sup>v</sup> <sup>w</sup> <sup>x</sup> <sup>y</sup> <sup>z</sup>  
34 **U**gy czelekedgyél " mint el-  
35 lenséggel az Madianitackal, és verd meg  
36 őket. Mert ók ugy czelekedtec ri ellene-  
37 rec mint ellensécec álnokságokkal, mel-  
38 lyekvel álnokúl czelekedtenec ti ellenetec  
39 a Peornac dolgában, és az ó hűgőknc  
40 Chozbinac az Madian fejedelménc leá-  
41 nyánac dolgában: melly mególettetet az  
42 Peorét való czapáfnac napján.

XXVI. Rész.

*Paranczolja Isten Mofes nec és Eleázár pap-  
nac hogy megfzámállyác ismét az népet, mint  
annakelőtte megfzámállyác vala. Es mineku-  
tánna megfzámállyác vólta, paranczolja I-  
sten hogy az földet az mellybe bémennec, azok-  
nac ofszá el.*



1 **E**S lón az czapás után, mon-  
2 da az UR Mofes nec és E-  
3 leázárnac az Aaron pap fia-  
4 nac, mondván: Vegyétec  
5 sommáját az Izrael hainac  
6 mindé gyülekezetinac, húfz  
7 cftendőstül fogya és fellye, az ó attyok-  
8 nac házoc népe szerint, mindenek nec vala-  
9 kic hartza kimehetóc az Izraelitac kőzött.  
10 **A**nnakokaért szólla Mofes és Eleázár  
11 pap ó vélec a Moab mezőségiben az Jor-  
12 dan mellet, Jericho ellenébc, mondván.

† Szám-

4 Számlállyátoc meg az Izrael fiainac minden gyülekezeti, húsz ezretőlől fogván és fellyeb : \* az miképpen paranczolta vala az UR Mósesnec ás az Izrael fiainac, az kik 5 kijötte nec volt Egyptus földéből. † Az Ruben elsőülörtoc volt az Izraelnec, az Ruben fiai vóltanac ezec: Az Hanoktól vólt az Hanochitaknac házoknépe : Az Pallutól 6 vólt az Pulluitaknac házoknépe. Az Hefrontól az Hefronitaknac házoknépe, az Charmítól, az Charmitaknac házoknépe. 7 <sup>a</sup> Ezec az Rubenitaknac házoknépe, és lón az ó számoc negyvenhárom ezer hét száz és 8 harmintz. Es az Pallu fiai közzől Eliab. 9 Az Eliab fiai pedig: Nemevel és Dathan és Abiron: \* Ezec az Dathan és Abiron á gyülekezetnec fejedelmi, az kik támadtac vala Móses és Aaron ellen, az Corah hasonláfábn, mikoron támadánac ók az IUR ellen. 10 Es megnyírá az föld az ó szájá és elnyelé őket és az Corah, mikoron meghala az sokaság, és mikoron megemlézte az tűz két száz 11 és ötven férfiak, kik vóltanac példájúl. Az 12 Corah fiai pedig nem halánac meg. Az Simeon fiai az ó házoknépe szerint; Az Nemeueltól az Nemeulitaknac házoknépe : Az Jamintól Jaminitaknac házoknépe: Az Jachintól az Jachinitaknac házoknépe: Az Zerahától az Zerahitaknac házoknépe: Az Saultól az Saulitaknac házoknépe. <sup>b</sup> Ezec az Simeonitaknac házoknépei: Hufzonkét ezer 13 és két száz. Az Gad fiai az ó házoknépe szerint, az Sefhontól az Sefhontitaknac házoknépe, az Haggitól, az Haggitaknac házoknépe: Az Sumitól az Sumitaknac házoknépe. 14 Az Oznitól az Oznitaknac házoknépe. 15 Az Eritól az Eritaknac házoknépe. Az Arodtól az Aroditaknac házoknépe: Arelitől 16 az Arelitaknac házoknépe. <sup>c</sup> Ezec az Gad fiainac házoknépei, az ó számoc szerint, negyvenöt ezer és öt száz. Az Jehudah fiai Er 17 és Oni és meghala az Er és Oni á Chanaan földéből. Vóltanac, mondom, á Jehudah fiai az ó házoknépe szerint: Az Selahitól á Selahitaknac nemzetlége, az Perestól, az Parhitaknac az ó nemzetlége: Az Zerahtól 18 az Zarahitaknac nemzetlége. Vóltanac pedig az Peres fiai az Hefrontól, az Hefronitaknac házoknépe: Az Hamultól á Hamulitaknac 19 házoknépe. <sup>d</sup> Ezec az Jehudah nemzetlége nec házoknépei, az ó számoc szerint, hetvenhat ezer öt száz. Az Issachar fiai az ó nemzetlége szerint az Tholától az Tholaitaknac házoknépe: Az Puvától az Puvitaknac 20 házoknépe. Az Jafubtól az Jafubitaknac házoknépe, az Simrontól á Simronitaknac házoknépe. <sup>e</sup> Ezec az Issachar nemzetlége az ó számoc szerint, harvan négy ezer és három száz. Az Zebul fiai az ó házoknépe szerint: 21 Az Seredtól az Sereditaknac házoknépe: Az Elontól az Elomitaknac házoknépe: Az Jahiechtól az Jahiechitaknac házoknépe.

27 <sup>f</sup> Ezec az Zebulnitaknac nemzetlége az ó számoc szerint, harvan ezer és öt száz. Az 28 Joseph fiai az ó nemzetlége szerint Manasich és Ephraim. Az Manasich fiai az Machirtól az Machiritaknac házoknépe; és az Machir nemzét az Gileadot, az Gileadtól az 29 Gileaditaknac házoknépe. Ezec az Gilead nemzetlége, az Jezertól az Joritaknac házoknépe, az Helechtól á Heleitaknac házoknépe. Es az Afsieitól az Afsielitaknac házoknépe: Az Sechemtől az Sechemitaknac házoknépe. Es á Semidatól á Semidataknac házoknépe: Es az Hephertól á Hephritaknac házoknépe. Es † Selophadnac az Hephertó fiajac nem vóltanac fiaj hanem leáni: Mellyeknec ezec nevec: Mahlah, és 30 Noha, Hoglah, Michah és Thirfat. <sup>g</sup> Ezec az Manasich nemzetlége, az ó számoc pedig 31 ötvenkét ezer és hét száz. Ezec az Ephraim fiai az ó házoknépe szerint. Az Suthalától, az Suthalitaknac nemzetlége: Az Bechertól az Bachritaknac nemzetlége, az Thahától, az Thahaitaknac nemzetlége. Es ezec az Suthalah fiai: Az 32 Erantól az Eranitaknac házoknépe. <sup>h</sup> Ezec az Ephraim nemzetlége az ó számoc szerint, harminthét ezer és öt száz. 33 Az Benjamin fiai az ó házoknépe szerint: Az Belától az Belitaknac nemzetlége: Az Asbaltól az Asbelitaknac nemzetlége: az Ahitamtól az Ahiramitaknac nemzetlége. Az Sefuphától az Sufhamitaknac házoknépe. 34 Valánac pedig az Bela fiai az Arde és az Nahaman: Az Ardetól Arditaknac nemzetlége: Az Nahamantól az Nahamitaknac nemzetlége. <sup>i</sup> Ezec az Benjamin fiai az ó házoknépe szerint, és számoc szerint, negyvenöt 35 ezer és har száz. <sup>k</sup> Ezec az Dan fiai az ó házoknépe szerint, az Suhától az Suhaitaknac nemzetlége; Ezec az Dan nemzetlége az ó házoknépe szerint. Az Suhaitaknac minden nemzetlége az ó számoc szerint, harvan 36 négy ezer és négy száz. Az Afer nec fiai az ó házoknépe szerint, az Imnatól az Imnitaknac nemzetlége, Isuitól az Isuitaknac háza népe. Az Benhatól az Benhitaknac 37 nemzetlége. Az Beriah fiaiól az Hebertól az Hebritaknac nemzetlége: Az Malchielitól az Malchielitaknac nemzetlége. Az Aferleányájac pedig nevec vala Sarah. <sup>l</sup> Ezec az Afer fiainac nemzetlége az ó számoc szerint, ötvenhárom ezer és négy száz. Az 38 Naphthali fiai az ó házoknépe szerint: Az Jafedtől az Jafelitaknac nemzetlége: Az Gunitól az Gunitaknac nemzetlége. Az Jefertól az Jifitaknac nemzetlége: Az Sillemtól az Sillemitaknac nemzetlége. Ezec az Naphthali nemzetlége az ó házoknépe szerint: Az ó számoc pedig negyvenöt 39 ezer és négy száz. Ezec az Izrael fiainac számoc, har száz ezer és hét száz és harminz 40 Szólla pedig az UR Mósesnec, mondván:

<sup>f</sup> Zebulor nemzetlége nec házoknépe és száma. 60500. † Inf. 27. 1. <sup>g</sup> Manasich nemzetlége nec házoknépe és száma. 32700. <sup>h</sup> Ephraim nemzetlége nec házoknépe és száma. 32500. <sup>i</sup> Benjamin nemzetlége nec házoknépe és száma. 45600. <sup>k</sup> Dan nemzetlége nec házoknépe és száma. 64400. <sup>l</sup> Afer nemzetlége nec házoknépe és száma. 53400. <sup>m</sup> Naphthali nemzetlége nec házoknépe és száma. 45400. <sup>n</sup> Az Izraelitaknac egész számoc, halot és élve nec nagysága és hatalmasága megterez. Mert annakelötte negyven ezretőlől az kiket meg számlált vala Móses és Aaron pap, tudnillic hat száz ezer három ezer és száz és ötven emberek, mind megholtac vala az pusztává, Chaleb: Á Jofuetül megvalva és húsz ezrenélölsökül megvalva és kik annakelötte vóltanac. De negyven ezrenélölsökül megvalva és harminz ezer és harminz. <sup>o</sup> Inf. 33. 54. <sup>p</sup> Inf. 33. 54. † Exod. 6. 10.

\* Sup. 3. v. 12.

† Gen. 4. 8. Exod. 6. 12.

<sup>a</sup> Ruben nemzetlége nec házoknépe és száma. 43730.

\* Supra cap. 16. v. 3.

<sup>b</sup> Az Simeon nemzetlége nec házoknépe és száma. 22200.

<sup>c</sup> Gad nemzetlége nec házoknépe és száma. 45500. † Gen. 38. v. 7.

<sup>d</sup> Judah fiainac házoknépe és száma. 76500.

<sup>e</sup> Issachar nemzetlége nec házoknépe és száma. 64300.

K

### Moses III. Könyve.

33 Ezeknek csoratléc az az föld örökségül az ő  
 34 neveknek számoc szerint. † Az kik többen  
 vadnac, azoknac adgy nagyobb örökséget, és  
 annac az ki kevesleb léfien megkissébitsed  
 az ő örökséget, mindenne az ő számoc szá-  
 35 tint adattatléc az ő öröksége. De forfal  
 \* oltzattatléc el az föld, az ő atyoc nemzet-  
 ségének neve szerint vegyéc az örökséget.  
 36 Az forloc szerint oltzattatléc az ő öröksé-  
 ge, mind loc közötl mind kevés közötl.  
 37 Ezec pedig az Levitáknac számoc az ő há-  
 zoknépe szerint: Az † Gersontól az Gerso-  
 nitáknac nemzetlége: Az Cehachtól, az Ceh-  
 38 hathitáknac nemzetlége: Az Merarítól, az  
 Meraritáknac nemzetlége. Ezec az Leviták-  
 nac házoknépe az Libnitáknac nemzetlé-  
 ge, az Hebronitáknac nemzetlége, az Mah-  
 litáknac nemzetlége, az Mustáknac nemzet-  
 lége, az Coritháknac nemzetlége; az Cehath  
 39 pedig nemzé Amramot. \* Az Amram felesé-  
 gének pedig neve Jochebed, az Levi leá-  
 nya, melyet szült az Levinec az ő felesége  
 Egyptusban; és a mely szült az Amram-  
 nac Aaront, és Moseft és az Mariat az ő  
 40 nényeket. És szültene az Aaronnac  
 41 Nadab és Abihu, Eleazar és Ithamar. To-  
 vábba meghalanc † Nadab és Abihu mi-  
 koron idegétüzzel áldozának az UR előtt.  
 42 Es vala azoknac számoc huzonhárom e-  
 zer, mind férfiac egy hólnapitól fogya és  
 félyeb: Mert nem voltanc számláltván  
 az Izrael fiai közzé; mivelhogy örökség  
 néadattot volna nékiec az Izrael fiai kö-  
 43 zött. Ezec az Moseftől és az Eleazar papról  
 meg számláltattac, kik meg számlálac az Iz-  
 44 rael fiait az Moab mezőségben, az Jericho  
 ellenében Jordan mellett. Ezec között ped-  
 45 ig nem volt senki az Moseftül és Aarontól  
 meg számláltattac közzül, az kik meg szá-  
 46 mláltac vala az Izrael fiait. Mert az UR mon-  
 dota vala ő felölőc \* meghalván meghal-  
 nac az pusztaban: és senki azoc közzül nem  
 élthanc ezac Chaleb az Jephunch fia, és  
 Josue az Nun fia.

pedig az ő leáninac neve: † Mahl, Noah és † Sup. 26. 33.  
 2 Heglaj, Milcah és Tirzah. Kic megállanc Jos. 17. 3.  
 az Mótes és Eleazar pap előtt, és a fejedel-  
 mec előtt, és mind az egézf gyülekezet előtt  
 az gyülekezet fátoranc aytójánál, mond-  
 3 ván: Az mi atyánc meghót az pusztaban,  
 ki mindazálrai nem volt az \* gyülekezetbe,  
 \* Sup. 16. 1.  
 mely gyülekezet vót az UR ellen az Corah  
 gyülekezetben: \* Hanem az ő bűncert hót.  
 4 Az az, ha meg: Es fiai nem voltanc neki. Miért töröl-  
 az mi atyanc  
 tette el az mi atyáknac neve az ő nem-  
 az Corah há-  
 zetlége közzül, ez ockal hogy ninczé ő né-  
 sonlásában ré-  
 ki fia: Adgy örökséget azért minékünkis az  
 5 mi atyáknac atyafiai közzül. Az Mo-  
 nem ezac az  
 ses pedig vivé ezeknek így őket az UR el-  
 az Corah örök-  
 6 be. Es felele az UR Moseftéc, mondván: gétől havem az  
 7 gazat szóllanc az Selophad leányi: † adgy  
 mi elénkülit  
 ő nékiec is józágnac örökséget az ő at-  
 méltán meg-  
 8 tyoknac atyafiai közzül, és az ő atyoknac  
 forzattanc vol-  
 örökségbe szállítsad őket. Az Izrael fia-  
 na, miképpen  
 9 nac pedig szóll, mondván: Mikoron valaki  
 lattuc akor  
 meghalanc és fia nem lejend annac: Akor  
 hogy egézf eze-  
 adgyatoc annac örökséget az ő leányinac.  
 ledéc holtak és  
 9 Hogy ha nem lejéd ő néki leányi: akor ad-  
 vofzok el.  
 gyatoc az ő örökséget az ő atyokfiainc.  
 Ha pedig nem lejendec ő néki atyafiai, ac-  
 10 kor adgyatoc az ő örökséget az ő atyánc  
 atyanc abban.  
 11 atyafiainc. Ha nem lejendec az ő at-  
 az Corah há-  
 tyoknac atyafiai, akor adgyatoc az ő o-  
 sonlásában, ha-  
 12 rökséget annac az ki az ő nényekéből kö-  
 zem az kiter-  
 zel való atyánc, és örökséget végye az:  
 les: seboc volt  
 12 Légye pedig ez az Izrael fiainc végezett tör-  
 ríjenc: és mi-  
 vényec, az miképpen megparáczolta az UR  
 Moseftéc.

**M** Ouda " annakfelőtte az UR Moseft-  
 nec: Menny felez Abaram hegyére, és  
 13 láf meg az földet melyet adtam az Izrael  
 földéről.  
 14 fiainac. Melyet mikoron látandafz, b gyű-  
 Kiknac mag-  
 tettedtel teis az te nemzetléged közzé, az mi-  
 volkac min-  
 15 képpen iminár gyűtettedet az Aaronis az  
 az általi gère I-  
 16 ste az földet.  
 az népnc zugolodálanc idején az én be-  
 Num. 14.  
 17 szédemet \* megvetétec, mely ez vala hogy  
 Deute. 1.  
 engemet szentelnétec az ő szemec előtt. Ez  
 Azért nem le-  
 18 az veisfengésnéc vize Cadefiél az Sin pusz-  
 hevanc rézet-  
 19 tájában. Szólla annakokaért Moseft az UR-  
 lonac az föld-  
 20 nac, mondván: Az UR minden élő álla-  
 ben.  
 21 toknac léte, rendellyen fejedelmet ez so-  
 † Inf. 36. 2.  
 22 káfagnac. C az mely kimennyen ő elő-  
 " Deut. 32 48  
 23 tőc és ki bémennyen ő előtőc, az az, az  
 " Az az, Meg-  
 24 mely kivigyé őket, és bévigyé őket. Ne  
 halfz minc az  
 légyen az UR gyülekezete olyan mint az  
 Aaron meg-  
 25 :: juhoc kiknac ninczen páfztoroc. Es mon-  
 hót.  
 26 da az UR Moseftéc: Vedd melléd az Jósuec  
 \* Sup. 20. 12.  
 az Nun fiat, az férfiat az kiben az én lel-  
 c Kimennyen és  
 27 kem vagon, és rgyved ő reja az te kezedet  
 bémennyen-Si-  
 28 Es állásad öter az Eleázár pap eleibe  
 do szólásnac  
 és mind az egézf gyülekezet eleibe, és pa-  
 modgya, annyit  
 tész en mint az  
 29 ki bírja, vezere llyé őket minden dolgokban és tanaczokban, az ki  
 haába vigyé és ház a hozza őket. :: Matih. 9. 36. Mar. 6. 34.  
 ranczola-

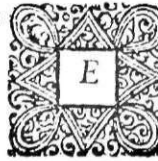
\* Exod. 2. 12. és 6. 20.

† Lev. 10. 2. Sup. 3. 4. 1. Chrob. 24. 2.

\* Sup. 14. v. 29. 24-31.

### XXVII. Réfz.

Mikor a Selophad leányi örökséget kérnének Moseftül az igéretnc földén, mivelhogy nem volt: anac fiai az ő atyoknac: Paranczolja Isten hogy az ő atyoknac örökséget az mely azt illeme volna, az leányoknac adgya. Azután törvényeket rendel Isten az olyan emberc örökségekről az kiknac fiai ninczenec. Végezetre megmondgya Isten Moseftéc hogy meghal, és meghadgya hogy helyébe vala szízza az Jósuec, és ekképpen czel kedéc a Moseft.



**E** Lő állanc pedig az Selophad leányi, ki Hopher fia vala, ki Gileade, ki Machire, ki Manafi: h fia vala az Joseph fiainac Manassenac házánéc közzül: Ezec

*Az az, Be-  
ddel diczer-  
én és okesitven  
ju et, és meg-  
mondván hogy  
véki l'fentől  
vagyon hivá-  
tal, szerez-  
néki az jókajag  
előtt méltosá-  
got.  
e Josue fejed-  
lemmé válasz-  
tatit Moses he-  
lyébe.*

10 d Es az te diczölégedet közölyved ő véle,  
11 hogy halgassa őtet az Izrael fiainak egész  
12 gyülekezete. Ki annakutánna az Elezár  
pap eleibe állyon, és őtet kérdgye meg az  
URIMnacitélétről az UR előtt, az ő szava  
szerint mennyene ki, és az ő szava szerint  
22 fiai ő véle, és az egész gyülekezet. Ugy cze-  
lekedé az ért Moses az miképpé paranczolat-  
ta vala az UR: Mert vővé az Josuet és állatá  
13 őtet az Elezár pap eleibe és az egész gyüle-  
23 kezert eleibe. e Estévé az ő kezert ő reaja és  
ada ő néki paranczolatokat, az miképpen  
megparanczolta vala az UR Moses által.

XXVIII. Rész.

*Paranczolatot ad Isten az minden napiszün-  
telen való áldozatról, az szombatnac, Uy  
holdnac, husvetnac, és pünkösft. nec áldozattya-  
ról. Az tis megmonyva miném állatockal és  
miném áldozannac.*

1 **H**S szólla az UR Mosesnek,  
2 mondván: Paranczold meg  
az Izrael fiainak és mőd meg  
3 ő nékice: Az én kenyereim-  
nec áldozattya<sup>a</sup>, mellyec jó  
illatu áldozatul tűzzel meg-  
emészitetnec, megőriztete, hogy áldozat-  
4 toc azokkal ennékem az ő idejében. Mond  
meg anakielőtte nékice: Ez az tűzészaldozat  
mellyet áldozatoc az URnac: \*Egy esztédős  
báránkakat maculanékül valókat minden  
5 napon ketőtt, szüntelen minden napon tűz-  
6 zel megemészitendő áldozatra. b Eggyic  
báránt reggel áldozad meg, az masic bár-  
7 ánt az két estve között áldozad meg.  
8 Annakelőtte egy Ephá semlye liszt nec tiz-  
9 zed részét Minhánac, melly meg legyen egy-  
elittetec egy Hin megőrt olaynac negyedec  
10 részével. Ez az tűzzel megemészitendő  
szüntelen való áldozat, melly előtzer meg-  
szereztetec az Sinai hegy alatt tűzzel meg-  
emészitendő jó illatu áldozatoc az URnac.  
11 Továbbá annacitali áldozattya legyen, egy  
Hinnec negyed része minden báránhoz,  
mellyet az Sanctuariomban a gyitali áldo-  
12 zatól, jó borból az URnac. Az masic bár-  
13 ánt pedig áldozad az két estve között, az  
reggeli áldozat szerint, és az ő itali áldozat-  
14 tyaszerint czelekedgyél, tűzes jó illatu  
áldozatul az URnac.

15 **S**Zombat napon pedig áldozál két bár-  
16 ánt esztédősök, maculanékül való-  
kat, egy Ephá semlye liszt nec két tizedével  
Minhánac: melly olayval megegyelittetec  
17 legyen, az ő itali áldozattyaival egyetemben.  
18 Ez az szombatnac tűzesáldozattya, melly-  
19 nec minden szombaton kell lenni, az szün-

telen való tűzesáldozatnac felőtte, az ő itali  
áldozattyaival egybe.

20 **A**Zonképpen az ti hólnaptoknak kez-  
21 detiben áldozatoc az URnac tűzzel  
megemészitendő áldozatot, két gyermek-  
22 déd tulkot, egy kóst, esztédős báránká-  
23 kat hetet, maculanékül valókat. Es min-  
denic tuloc mellé olayjal megegyelittetec  
egy Ephá semlye liszt nec három tizedét Min-  
24 hánac, és az kos melle olayjal megegye-  
littetec egy Ephá semlye liszt nec két tize-  
25 détet Minhánac. Es mindenic bárány mel-  
lé olayjal megegyelittetec egy Ephá sem-  
lye liszt nec egy tizedét, tuzzel egészen  
26 megemészitendő jó illatu áldozat az az UR-  
27 nac. Ezez pedig az itali áldozati azoknac  
az borból; egy Hin nec fele legyen minde-  
nic ökörtuloc mellé, és az Hin nec harmad  
28 része a kos mellé, és az Hin nec negyed ré-  
sze legyen mindenic bárány mellé. Ez min-  
denic hólnapnac tűzzel megemészitendő  
áldozattya az esztédős nec mindenic hóln-  
29 napjan. Es egy kezekebotis áldozatoc  
bünért való áldozatúl az URnac, az szün-  
30 telen való áldozatnélkül az ő itali áldozattya-  
31 vával egybe.

32 **A**Z első hólnapba pedig az hólnapnac  
33 tizenegyedec napjan az URnac Pe-  
34 nénc áldozat-  
35 tyarol. *Ez az hólnapnac tizen-  
36 ötödéc napjan is imnep vagyon: hét napon  
37 tizedec kováznélkül való kenyeret egyenec. Első  
38 napó legyen szent gyülekezet: semmi szolgai  
39 munkát ne czelekedgyetec. Áldozatoc  
pedig tűzzel éppen megemészitendő áldo-  
40 zatoc az URnac két gyermekdéd tulkot, és  
esztédős bárányokat hetet; mellyec ma-  
41 culanékül valóc legyenec. Es azoknac  
Minhájoc legyen olayjal megegyelittetec  
semlye liszt, tudniillic egy Ephánac három  
42 tized része mindenic tuloc mellé; és két ti-  
zed részét tegyetec mindenic kos mellé. Min-  
43 den bárány mellé egy egy tized részét tegye-  
44 ttec az bárányoc szerint. Es bünért való  
áldozatért egy bakor az ti megőrtitál: okra  
45 Az reggeli áldozatnélkül ( melly szüntelen  
tűzzel megemészitendő áldozat ) mivel-  
46 lyétecezt. Ezez szerint czelekedgyetec az  
hét naponac minden napjan tűzzel meg-  
emészitendő jó illatu eledelül az URnac: Az  
szüntelen való tűzzel emészitendő áldozat-  
47 nac felőtte legyen, az ő itali áldozattyaival  
48 egybe. Heted napon pedig legyen tinék-  
49 tet szent gyülekezetec; semmi szolgai mun-  
kát ne czelekedgyetec.*

50 **T**ovábbá az gabonánac első sengeré-  
51 nec napjan, mikoron uy Minhával népénc áldo-  
52 zatoc az URnac, hét hetek nec utánna szat-  
53 tyaarol. szent gyülekezetec legyen tinéktec; semmi szol-  
54 gai dolgot ne mivellyetec. Es áldozatoc  
55 tűzzel éppé megemészitendő áldozattal az UR-  
56 nac jó illatu áldozatul, két gyermekdéd tul-  
57 kot, egy kóst, és esztédős báránkakat hetet.

*Minden uy  
holdnac első  
napjan való áldo-  
zatról.*

*Husvetinne-  
pénc áldozat-  
tyarol.  
Exod. 12. 18.  
Lev. 23. 5.*

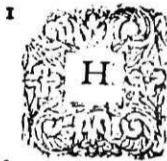
*e Az áldozat-  
okat monygya  
Isten ő kenyéré-  
nec, nem hogy ő  
azokkal élne,  
mert ő nem e-  
szic: Himem  
az ti: mert az  
ő tiszteltire  
rendeltetec  
vala az oc.  
\* Exod. 29. 38.  
b Az minden  
napiszüntelen  
való áldozat-  
ról.*

*c Az szombat  
napi áldozatról.*

Es azoc mellé Minhánac, olajjal megegyelítetett femlye lisztet, tudniillíc egy Ephanaac három tizedét minden tuloc mellé, két tizedet 29 az kos mellé. Midenic bárányoc fzerint. Egy kezkebakotis á ti megútfiztítáftokra. Az szüntelen tűzzel éppen megeméltendő áldozatnac kivólótte, és annac Minhája kivól czelekedgyetec: Maculanélkül valóc legyenec pedig: azoknac itali áldozattyockal egybe.

## XXIX. Rész.

Megmondgya az Isten minémü áldozatokkal és minémü rendvel és móddal áldozatanac néki az hetedic hónac innepén, az kúrtéléseknek, tisztulókknac innepén, az Sátoros innepénc napjain.



1 E T E D hólnapon pedig az hónac első napjan szent gyülekezetec légyen tinéktec: Semmi szolgálai dolgozne czelekedgyetec: töbitác zengélénec napja légyen tinéktec az. 2 Es szerezetec tűzzel éppen megeméltendő áldozat az URnac jó illatu áldozatúl, egy gyermekdéd tulkor, egy kost, esztendő s bárányokat maculanélkül valokat hetet. Es azoc mellé Minhánac olajjal megegyelítetett három tized femlye lisztet minden tuloc 4 mellé, két tized részrt az kos mellé. Es egy tized részrt mindenic bárányoc mellé, az hét 5 bárányoc fzerint. Es egy kezkebakot bünért 6 való áldozatra, az ti megútfiztítáftokra. Annac az hónac első napjanac tűzzel megeméltendő áldozatyánac és annac Minhájanac felótte, és az szüntelen való tűzzel eméltendő áldozatnac és annac Minhájanac, és azoknac itali áldozatyánac felótte, az ó rendec fzerint, tűzzel megeméltendő jó illatu áldozatúl az URNAC.

7 E Z t hetedic hólnapnac pediglen tizedic napjan, szent gyülekezetec légyen tinéktec; és megfanyargásátoz az ti lelkeketec; semmi munkát ne czelekedgyetec. 8 Es áldozatoc tűzzel megeméltendő áldozattal az URnac jó illatúl egy gyermekdéd tulkor; egy kost, esztendő s báránkákat hetet; maculanélkül valóc legyenec. Es mindenic tuloc mellé olajjal megegyelítetett egy Ephafemlye lisztetec három tizedét, Minhánac két tized részrt az kos mellé. Egy egy tized részrt mindenic bárányoc mellé á hét 12. bárányoc fzerint. Egy kezkebakot bünért való áldozatra, az tisztulása való áldozatnac kivólótte.

13 T O V á b b a á hetedic hólnapnac tizenötödíc napjan szent gyülekezetec légyen tinéktec; semmi szolgálai munkát ne mivellyetec; és tisztelleyetec az URNAC innepén napjat hét napon. Es áldozatoc tűzzel

éppen eméltendő jó illatu áldozatoc az URnac tizenhárom gyermekdéd tulkor, két kost, esztendő s báránkákat tizennégyet: maculanélkül valóc legyenec. Azoknac Minhá áldozattyokatis olajjal meghintetett femlye lisztéből három tized részrt minden tuloc mellé, az tizen három tuloc fzerint, két tized részrt mindenic kos mellé, az két 15 kos fzerint. Es egyegy tized részrt mindenic bárányoc mellé az tizennégy bárányoc fzerint. 16 Es egy kezkebakot bünért való áldozatra az szüntelen való tűzzel megeméltendő áldozat kivól, annac Minhá áldozatya és itali 17 áldozatya kivól. Másod napon pedig tizéket gyermekdéd tulkor, két kost, esztendő s báránkákat maculanélkül valókat tizennégyet. Es azoknac Minhájakat, és itali áldozattyokat á tulok mellé, az kosoc mellé, az bárányoc mellé az ó számoz fzerint, az 19 szokás fzerint. Es egy kezkebakot bünért való áldozatra, az szüntelen való áldozatnac és annac Minhájanac és azoknac itali áldozattyoknac kivóle. Harmad nap pedig tizenegy gyermekdéd tulkokat, két kost, esztendő s báránkákat tizennégyet, maculanélkül valókat. Es azoknac Minhájakat és itali áldozattyokat á tulok mellé, az bárányoc mellé, az ó számoz fzerint, á szokás fzerint. Es egy kezkebakot bünért való áldozatra, á szüntelen való tűzzel eméltendő áldozatnac és annac Minhájanac és italbéli 23 áldozatyánac kivólótte. Negyed napö pedig tiz gyermekdéd tulkokat, két kost, esztendő s báránkákat tizennégyet, maculanélkül valókat. Azoknac Minhájakat, itali áldozattyokat az tulokoc mellé, á kosoc mellé, és á bárányoc mellé, az ó számoz fzerint, á szokás fzerint. Es egy kezkebakot bünért való áldozatra az szüntelen való tűzzel eméltendő áldozatnac, Minhájanac és itali áldozatyánac kivóle. Es ötöd napon kilentz gyermekdéd tulkor, két kost, esztendő s báránkákat tizennégyet, maculanélkül valókat. Es azoknac az ó Minhájakat és italbéli áldozattyokat á tulokoc mellé, az kosoc mellé, és az bárányoc mellé azoknac szá 28 zoc fzerint, á szokás fzerint. Es egy kezkebakot bünért való áldozatra, á szüntelen való tűzzel megeméltendő áldozatnac Minhájanac és itali áldozatyánac kivólótte. 29 Annakfelótte hatod napon hét tulkor, két kost egy esztendő s báránkákat tizennégyet, maculanélkül valókat. Es azoknac Minhájakat, italbéli áldozattyokat á tulokoc mellé, kosoc mellé, és bárányoc mellé az ó számoz fzerint, á szokás fzerint. Es az bünért való áldozatra egy kezkebakot, az szüntelen való tűzzel eméltendő áldozatnélkül, Minhája nélkül és itali áldozatya nélkül. Es hetedic napon hét tulkor, két kost: esztendő s bárányokat tizé négyet, maculanélkül valókat Es az ó Minhájakat és itali áldozattyokat

<sup>a</sup> Kúrtélések innepénc áldozatya.

<sup>b</sup> Az tisztulókknac innepénc áldozatya.

† Lev. 16. 31. és 23. 28.

<sup>c</sup> Az Sátoros innepénc minden napjan való áldozatya. nac rendi és módgya.

az tulkoc mellé, kofoc mellé, és bárányoc  
mellé az ő számoc szerint, és szokás szerint.  
34 Es bűnért való áldozatért egy bakot: a szűn-  
telen való áldozat kivól az ő Minhája ki-  
5 vól és itali áldozatya kivól. Nyóltzad  
napon szent innepetec légyen tinéktec, sem-  
36 mi szolgálai munkát ne czelekedgyetec. Es  
áldoztatoc tűzzel eméltzendő jó illatú ál-  
dozatot az URnac, egy tulkot, egy kofot, efz-  
37 tendős bárányokat hetet maculanélkül va-  
lókat. Azoknac Minhájakat és itali áldo-  
zatyokat a tuloc melle, a kos mellé, és az bá-  
rányoc mellé az ő számoc szerint, az szokás  
38 szerint. Es egy bakot bűnért való áldozatra  
az szűnetlen való tűzzel eméltzendő ál-  
dozatnac, az ő Minhájánac és itali áldozatya-  
39 nac kivólc. Ezeket áldozatoc az URnac  
az ti innepiteken, azoktól megválván az  
mit fogadtatoc, és az mit szabad akaratból  
áldoztoc tizesáldozatokkal, Minhákkal,  
40 itali áldozatokkal, és az ti hálaadó áldoza-  
títókkal. Es megmondá Mózes az Izrael fia-  
nac, az mellyeket az UR paranczolt vala  
Mósefnec.

XXX. Rész.

Törvént rendel Isten az olyan fogadások-  
ról, az mellyekkel az ember megkötelezte ma-  
gát férfinac, leánzonac, aszfzoni állatnac, dz-  
vegyenec, és férfitul megvetteteti aszfzoni ál-  
latnac fogadásáról.

1 **H**Szóla Mózes az Izrael né-  
zetfelegénc fejénecc, mond-  
ván: Ez az beszéd mellyet  
paranczolt az UR. <sup>a</sup> Az fer-  
hu mikor fogadást fogad  
az URnac, avagy esküvéssel  
kötelezi ő magát, meg ne szegje az ő beszé-  
dét, hanem mind az szerint czelekedgyetec, az  
3 mint az ő szájából kimenend. <sup>b</sup> Az leánzó  
pedig ha fogadand fogadást az URnac, és  
megkötelezven megkötelezendi az ő atya-  
nac házában magát az ő gyermekfégebén:  
4 Es hallandgya az ő atya az ő fogadást és  
kötelezést, mellyel kötelezte az ő lelkét,  
és vezeglend arra az dologra az ő atya,  
állandóc legyenec minden ő fogadási, és  
5 önnen magát, erős légyen. Hogy ha pe-  
dig az ő atya felbontandgya azon napon az  
mellyé hallandgya, semmi fogadása és ma-  
ga kötelezése mellyel megkötelezte volt  
az ő lelkét, nem léfzen állandó, és az UR  
megboczátya ő néki, mert az ő atya bon-  
6 totta fel az fogadást. <sup>c</sup> Hogy ha pedig fér-  
höz ment leend az leánzó, és úgy kötelezi  
meg magát fogadással, vagy az ő ajakival  
mondot valamit, mellyel kötelezte leend  
7 az ő lelkét: Es hallandgya az ő férje, és  
az napon a mellyen hallotta halgatand, ac-

kor állandóc léfzen az ő fogadási, és az kö-  
telezéstec mellyekkel kötelezendi az ő lel-  
8 két, erős léfzenec. Hogy ha azon napon  
az mellyen hallandgya az férje felbontand-  
gya azt, erőtlenné tetzi annac fogadást az  
mellyel kötelezte volt magát, és az ő aja-  
9 két, és az UR megboczátya néki. <sup>d</sup> Az dzvegy asz-  
fozvegy aszfzónnac pedig és az férjertől meg-  
vetetec, minden fogadása az mellyvel kö-  
10 telezendi az ő lelkét, erős légyen. Ha pe-  
dig az ő férjénec házában fogadást tejud,  
avagy kötelezendi valami kötéssel az ő  
11 lelkét esküvéssel. Ha hallotta leend az  
ő férje és vezteg leend arra és erőtlenné né  
rótte volt azt, akkor annac minden fogadási  
állandóc léfzenec, és minden kötelezés az  
mellyel kötelezendi az ő lelkét állandó lé-  
12 fzen. Hogy ha az férje mindenestől e-  
rőtlenne tetzi azokat azon napon az mel-  
lyen hallotta, az ő ajakinac semmi fogadása  
és az ő lelkénec semmi kötelezése állandó  
nem léfzen, az ő férje erőtlenné tette azo-  
13 kat, és az UR megboczátya néki. Az asz-  
fzoni állatnac minden fogadást, és minden  
esküvéssel való kötelezést az ő lelkénec  
meglárygatására, az ő férjetege erősíté,  
14 és az ő férjetege azt erőtlenné. Hogy ha  
halgatván halgatand az ő férje egy naptól  
fogván más napiglan, akkor megerősiti  
minden fogadást és minden kötelezést, az  
mellyec vadnac ő rayta: helyén hadgya azo-  
kat, mert vezteg halgotat az napon az mel-  
15 lyen hallotta. Hogy ha felbontván fel-  
bontandgya azokat minekutánna halland-  
gya, ő hordozza annac bűnénec büntetést.  
16 Eze az végezett dolgoc, az mellyeket pa-  
ranczolt az UR Mósefnec, az férhu közört  
és az ő felesége közört, az ő atya közört és  
leánya közört, az ő gyermekfégebén, tud-  
niillit míg az ő atyanac házában vagon.

XXXI. Rész.

Az Istenec paranczolatya szerint Móses  
elküld az Madianiták országra az Izraeli-  
ták közzül tizenkét ezer válogatott férfiakat,  
kie az egész országot elrabolják, az férfiakat  
és aszfzoni állatokat levégyc, az leánzókat  
megtarttyac, minden jószágát marháját, gáz-  
dagját cibozzác az Madianitáknac. Meg-  
ofzattya azt Móses azoc közört az kie az had-  
ban voltac, és az több Izraeliták közört, és min-  
denie részből az Istenec ajándéket veszen,  
mellyet az papoknac és Levitáknac ad. An-  
nak felötte az halnagykis adnac ajándéket I-  
stenec.

1 **S**zóla az UR Mósefnec, mód-  
2 **van:** \* <sup>a</sup> **Allyad meg bofzszóját** <sup>b</sup> **az Izrael fia nac az Madiani-** <sup>c</sup> **akon, az után takarittatol az**  
3 **re népeihöz.** Szólla azért

\* Sup. 25. 17.

<sup>a</sup> Férhuac fo-  
gadásáról.

<sup>b</sup> Leánzonac  
fogadásáról.

<sup>c</sup> Férhöz men-  
t leánzonac avagy  
aszfzoni ál-  
latnac fogadá-  
sáról.

Mózes az népnek mondván: Készítsetec férfiakat az hadban, kic az Madianitákon 4 állja meg az URnac bszfűzját. Minden nemzetlégéből válfzfűzátoc ezert; hog az Izraelnek minden nemzetlégéből men- 5 nyenec az hadban. Mikor azért az Izrael sokfűgánac mindenic nemzetlégéből válfzfűzotta evölna ezert ezert, tudniillitizékét 6 ezert viadalra. Eiboczáta azokat az Móses, minden nemzetlégéből ezert az hadban: Es ó vélec Phinecs Eleázár papnac fiát az hadban, és az szent edényec és az hāgos kűrtóc valánac az ó keze alatt. Es harzolásac az Madian ellen, a miképpen megparanczolta vala az UR Mofefnec, és minden férfiat megölénec. Az Madian királitis megöléc azoknac levágotat népeccel egybe, Evit és Recemet, és Surt, és Hurt, és Rebat Madiannac ór királit, és az Balaamotis az Beorfiat megöléc fegyverrel. Elvívéc pedig fogva az Izrael fia az Madianitáknac felelégit, és azoknac kiczindedit, és azoknac minden barmait, és minden juhait, 10 és minden marhájokat elprédállac. Es minden városit az ó lakó helyecszerint, és minden házokat tűzzel megégetéc. Es elvívéc minden ragadományokat és minden prédájokat mind emberekből s mind barmokból. Es vívéc Mofeshöz és Eleázár paphoz, és az Izrael fiainac gyűlekezetihez az rabokat, és az prédát és az ragadományokat az táborba, melly az Moab mezején vala az Jordán Jericho ellenében. 13 **K**Iménénec azért Móses és Eleázár pap, és az gyűlekezetenec minden fejedelmi 14 ó elejekben az tábor kivől. Es megharagvéc Mofes az hadnac fejedelmire, az ezert emberec előtt járokra és szűzadosokra, az 15 kic megjönec vala az hadból. Es monda nékic az Mofes, Megtartottatoké mind az 16 aszfűzoni állatokat? Imé ók adtanac okot az Izrael fiainac † az Balaam tanácsából hog véckezénec az UR ellen az Peor dolgában, és lón czapás az UR gyűlekezeti- 17 ben. Mostan azért az kiczinac közzül az férfiakat mind ölylérec meg, és minden aszfűzoni állatot az melly férfiat esmert 18 férfiuval való hálásával, megölyyetc. Az leánygyermekeket pedig az kic nem háltac férfiuval, tarczátoc elevenen magatoknac. Ti pedig maradgyatoc az tábor kivől hét nap, minden valaki ólend valami személt; ismér valaki illerend megölytett, megtisztítatoc magatokat harmad és heted napon mind azockal egybe, kiket fogva hoztatoc. Minden ruházatotis és minden bőrből való edént és kezékénc szőrből csinált minden szerfűzámoc, és mindé fá edént megtisztítatoc. 21 **E**s monda az Eleázár pap az vitézeknec az kic mentenec vala az hadba: Ez az törvénnec rendelécé, mellyet paranczolt

Sinjelek királyi t  
v. k.

† Balaamot megöléc az Izraeliták, kic az Balac királynac veszedelmes tanacsot adott vala ő ellenec.

† Vagy az Jerichonac Jordánnya ellenében. Vagy: Jordán mellett Jericho ellenében.

† Sup. 21. 2.

21 vala az UR Mofefnec: Az aranyat és az ezüstöt, értzet, vasat, féjér és fekete ónot. Az az, valami tűzben olvasztatic meg, tűzzel olvasztatoc meg, és megtisztítatic: de mindazáltal az tisztításnac vízével megtisztítatoc, valami pedig az tűzet el nem szvenvedi, vízzel moslatoc meg. Annakfelőtte megmoslatoc az ti ruháitokat heted napon és tisztac léfztec, és annakutánna bemehettec az táborba. Szólla annakfelőtte az UR Mofefnec, mondván: 26 Vegyed sommáját az prédánac, mind az embereknec és mind az barmoknac, te és az Eleázár pap, és az gyűlekezec aryaínac fűjci. Es olvasztad az prédát két részre az hadakozóc közzöt az kic harzra kimentenec, és az egész gyűlekezec közzöt. Es végy az hadakozóc férfiaktol az URnac részt, azoktól az kic mentenec az harzra, ósfűzából egyget az emberec közzül, és az barmoc közzül. Es az számárocc közzül, és juhoc közzül. Azoknac fele részéből "vegyc- 29 "Tudniillie melly az hadakozó férfiaké." 30 az Eleázár pap kezébe. Es az Izrael fiainac részből egyget végy ötvenből az emberekből, ókrokból, tehenekből, az számárokból és az juhokból, az az, minden barmokból: Es adgyad azt az Levitáknac kic 31 órizic az URnac sátorát. Es ezelekedéc az Móses és az Eleázár pap az miképpen paranczolta vala az UR Mofefnec. Es vala az préda, az prédánac tudniillie maradéka, annékül, a mit elköltörttec vala az vitézoc, az juhoc száma, hatfűz ezér, és hetvenöt ezert. Es az ókroknec száma, hetvenhét ezer. Es az számároknac száma, hatvanegy ezer. Es emberi lelkeknec számoc, az leánzoc közzül az kic nem esmerttenec vala férfiuval való egygyefülést, mind azoknac az lelkeknec számoc, harmintzkét ezer. Vala pedig hasonfele, tudniillie azoknac részec, az kic kimentenec vala az viadalra, az juhoknac számoc, háromszűz harminzhét ezer és ótfűz. Vala pedig az URnac ajándéka az juhokból, hatfűz és hetvenöt. Es az ókroknec, teheneknec száma, harminzthat ezer: Es azokból az URnac ajándéka hervékéttó. Es az számároknac számoc, harminzthat ezer és ótfűz: azokbá pedig az URnac ajándéka harvanegy. 40 Es emberi lelkeknec számoc, tizenhat ezer, azokból pedig az URnac ajándéca harminzketélécc. Es adá Móses az URnac adótajándéket az Eleázár papnac, az miképpen paranczolta vala az UR Mofefnec. 42 Es az Izrael fiainac hasonfele részből mellyet az ófűlác után vót vala Móses az 43 férfiaktól az kic az hadba mentec vala (Vala pedig az nyerefégnec hasonfele, melly az gyűlekezete vala, az juhokból háromszűz harminzketé ezer és ótfűz. Es az ókroknec 44 teheneknec számoc, harminzthat ezer. Es az 45

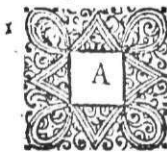
"Tudniillie melly az hadakozó férfiaké."

számoc.

számároknac számoc harmintzöt ezer és öt-  
 46 száz. Az emberilekce száma tizenhat e-  
 47 zer.) Az Izrael fiaínc, mondom, fele ré-  
 széből vótt az Móses egyver ötvenből, mind  
 az emberekből, mind az barmokból, és  
 adá azokat az Levitáknac az kie őrizic az  
 UR sátorát: az miképpen paranczolta vala  
 48 az UR Mósesnéc. Es járulánac Mófeshöz  
 az vitéze elótt járó hadnagyoc, tudniillic  
 49 az ezerefedec és századosoc. Es mondá-  
 nac az Mósesnéc: Mi te szolgálid megzámlá-  
 láltac az hadakozó férfiakat az kie az mi bir-  
 tokunkban vóltanac: és fenki kőzzőüinc el  
 50 nem vefzett. Annakokaért hoztunc az  
 URnac ajándékokt kiki az mit talált, arany  
 edényeket, kariatékeséget, arany peretzeket,  
 gyűlöket, fülre való ékéséget, függő öve-  
 ket az mi lelkünk nec megtisztitására az UR  
 51 elótt. Es elvév Móses és az Elezár pap  
 az aranyat ó tőlöc, és mind az aranyból  
 52 csinált edényeket. Es vala mind az arany  
 az kievénc az URnac, tizenhat ezer hét-  
 száz és ötven felus, melyet hozta vala az  
 53 ezerefedec és századosoc. Metz az hada-  
 kozó férfiac kőzzül kiki mind az init kapha-  
 54 tot vala, magánac tartotta. Es mikor el-  
 vótte vólna Móses és az Elezár pap az a-  
 ranyat az ezerefedektől és századosoktól,  
 bévivé azt az gyűlekezetcnc sátorában az  
 Izrael fiaínc az UR elótt való emlékezetire.

XXXII. Rész.

*Az Ruben és Gad nemzetiségi és az Manasses  
 nemzetiségénc fels, az Jordán vize mellet való  
 tartománt magoknac kéric, mivelhogy alkol-  
 masnac itélic azt az barom tartáshoz. Kiket e-  
 lőször megdorgál Móses keményen: Azután mi-  
 kor arra közeleznic magokat hogy fegyveres  
 kézzel elmennenc az ó országai elótt az igért  
 földénc megvéclire, rékenc adgya Móses azt az  
 földet, az Manasse fiaínc adgya az Gilead-  
 nac egyrészt.*



**A**Z Ruben fiaínc pedig és  
 az Gad fiaínc felötte foc  
 barmoc vala, kie látac az  
 Jaazer földét és az Gilead  
 földét, hogy az a föld mar-  
 ha tartam való föld vól-  
 2 na. Eljövénec azért az Gad fiaí és az Ru-  
 ben fiaí, és szollánac Mósesnéc és az Elezár  
 3 papnac, és az gyűlekezetcnc fejedelménc,  
 3 mondván: Az Arator, és Dibon, és az Ja-  
 azer, és az Nimrah, és az Hesbon, és az E-  
 lalech, és az Sebam, és az Nebo és az Be-  
 4 bon: Az föld mellyet megvert az UR az Iz-  
 rael fiaínc Gyűlekezete elótt, baromtartó  
 5 föld, és a te szolgálidnac vagyon foc m irhá-  
 5 joc. Hogy ha találunc kedvet az te szemeid  
 elótt, a adaffec ez a föld a te szolgálidnac ó-  
 rókfégül, ne keszeríts bennünket általmen-

*a Az az, ha  
 minket keserít  
 és tetténc te  
 néked, vagy  
 ha ez a dolog  
 tetténc.*

6 ni az Jordánon. Felele pedig Móses az Gad  
 fiaínc és az Ruben fiaínc: Avagy méit  
 dologé, hogy holott a ti atyáitoknai hada-  
 7 kozni mennec, ti itthon maragytoc?  
 8 Es miért idegenitetc el az Izrael fiaínc szí-  
 veket, hogy által ne mennyence az földre.  
 8 mellyet adot nékic az UR? Így czeleked-  
 tenc az ti ayáitoc mikor elbozartam őket  
 az \* Cades Barneaból hogy megjárúnc ez  
 9 földet, Mert felmentenc mind az Elshol  
 vólgyéig, és meglártac az földet, annaku-  
 9 tánnac idegenitetc szíveket az Izrael fiaínc,  
 hogy bé ne mennénc az földre mellyet a Jor-  
 10 vala ó nékic az UR. Anakokaért meghara-  
 11 gúvé az Ures megesküvé, mólván: **† b Hia**  
**† b Hia** **† b Hia**  
 látni fogjic az emberec az kie feljőttéc Egy-  
 11 pusból hűlc ezre földi fogva és fellyeb, az  
 földet mellyről megesküttem Abrahamnac,  
 Ifaknac és Jacobnac, mivelhogy rókölíte-  
 12 sen nem jártac éa utánnac. **† b Hia**  
**† b Hia** **† b Hia**  
 néus fiáról megváltva és az Josuéról az Nun-  
 12 fiáról megváltva, mert rókölítec sen jártac  
 13 az UR utánc. Es megharagvé az UR az  
 Izraelre, és büdösítá őket a pusztában  
 negyven esztendeig, míg lé megomléztetnéc  
 az egész nemzetéig: melly gonózt czeleke-  
 14 det vala az UR szemé elótt. Imé pedig fel-  
 támadtatoc a ti atyáitoc helyet, bűnös em-  
 berek nec maradéki, hogy az URnac harag-  
 15 ját ifinét felingerlentec az Izrael ellen.  
 15 Hogy ha elhaylotoc az ó hozzája való en-  
 gedelemtől, ifinét ez mivelhogy elhadgya  
 az Izraelt az pusztában, és elvesztetc mind  
 az egész népet.

*\* Sup. 13.7.  
 Deut. 1.22.*

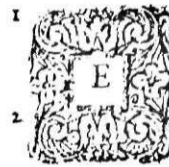
*† Sup. 14.28.  
 Mich. 1.2  
 mondana: Bā-  
 tor énig az Isten  
 no legyc háfő-  
 ka láttyac azt  
 az földet.*

16 **E**S járulánac közelb ó hozzája, és mon-  
 dánac: Az mi barminknac aklokat czi-  
 nálúit, és az mi kiezinkeink nec városokat:  
 17 Mi pedig fegyveres kézzel elóttóc m égyünc  
 az Izrael fiaínc mig len bévfésztec őket az ó  
 helyekre, és maragyanac a mi gyermekénc  
 az kéütet városokba az földnéc lakosi elótt.  
 18 Haza nem térünc addig a mi házainkhoz,  
 míg az Izrael fiaí nem bírjac kiki az ó örök-  
 19 ségét. **† b Hia**  
**† b Hia** **† b Hia**  
 Mert nem veclünc mi rókölítec az örök-  
 19 ségben az Jordánon túl, mivelhogy meg-  
 20 léltenc az mi örök ségünc az Jordánon innét  
 napkelet felől. Es monda ó nékic Móses:  
 Ha azt miveléditetc, és hogy ha kézfészec léfz-  
 20 tec fegyveres kézzel elmenni az UR elótt az  
 21 hadba. Es általmenendetc fegyveres kéz-  
 zel mindnyájan az Jordán vizén az UR elótt,  
 21 c miglen kiüzendi az ó ellenéig az ó színc  
 22 elótt. Es az föld az URnac bitodalnába  
 az az, az UR-  
 nac sédve ségé-  
 nec: Látjic a-  
 22 lótt Melly az  
 23 vóló vólánac  
 és az Izrael kö-  
 zött való laká-  
 23 nac jelené-  
 gésé-  
 24 juhaitoknac aklokat: De a mit fogadtatoc  
 vala.

*Ruben és Gad*

*a Az UR elótt  
 az az, az UR-  
 nac sédve ségé-  
 nec: Látjic a-  
 22 lótt Melly az  
 23 vóló vólánac  
 és az Izrael kö-  
 zött való laká-  
 23 nac jelené-  
 gésé-  
 24 juhaitoknac aklokat: De a mit fogadtatoc  
 vala.*

25 azt megezelekedgyétec. Es mondánac az Gad fiaí és az Ruben fiaí az Mósesnek, módván: Az te szolgálid úgy czelekedzenc à mint  
 26 az én uram paranczolta. Az mi kiczinkeinc és az mi feleléginc, az mi jubáinc és minden bámainc az Gilead városban legyenc. Az te szolgálid pedig elmenne minnyáján fegyveres kézzel az hadba az UR előt, az  
 \* 10f. 13. és 4. 12. 28 miképpen az én uram szól. \* Es paranczolván ó felőlóc Móses az Eleazar papnac és az Josuénac az Nun fiánac, és az Izrael nemzetlége atyjánc fejedelmíne. Monda ó nékiec: Hogy ha általmenendne az Gad fiaí veletec az Jordanon minnyáján fegyveres kézzel az UR előt, és az föld birtokotoc alávettetetic ti előttetec; adgyátoc az  
 30 Gilead földét nékiec öröklégül. Hogy ha által nem menendne fegyveres kézzel ti veletec, tehát öröklégenc légyen ti veletec  
 31 az Chanaan földén. Es felelénec az Gad fiaí és az Ruben fiaí, mondván: Az mit mondot az UR az te szolgálidnac, áképpen czele-  
 32 kezűnc. Mi általmenéyűnc fegyveres kézzel az UR előt az Chanaan földébe, hogy miénc légyen à mi öröklégűnkne birtoka  
 † Deut. 3. 12. 33 az Jordanon innét. † Adá azt ó nékiec az Móses tudánillic, az Gad fiaínac és á Ruben fiaínac, és á Manassés fel nemzetfégnec d az Jóléph fiánac, az Sibonnac az Emor-  
 réusoc királyánc országát, és az Og nac az Basen királyánc országát: tudánillic az földet az ó városival, az ó határával, à földne  
 34 városit köröskörnyül. Es megeppítéc az  
 35 Gad fiaí Dibont és Atarothot, és Azoert. Es Atrothot, Sophamot, és Jaazert és Jogbehalt. Es Bethniuraht, és Bethharant megerített erős városokat, juhoknac való akkerített egybe.  
 36 Az Ruben fiaí pedig eppítéc  
 37 Hebron és Eleaet és az Citiathaimot. Es Nebot és Baalmeort, neveket azoknac elváltoztatván, és Sibmahot: és adánac neveket az városoknac az mellyeket eppíténec.  
 39 **E**S \* elménénec az Machirnac az Manassés fiánac fiaí az Gileadra és megyévé azt, és kiüzéc az Emorréust à ki lakicvala  
 40 abban. Annakokáert adá az Móses az Gileadot az Machirnac az Manassés fiánac, és  
 41 lakozéc abban. Mert az Jair az Manassés fia elment vala és elyörté vala az Gileaditáknac falujokat, és hívá azokat Jair faluinac. Hasonlóképpen az Nobahis elméne és megyévé Cenahat, és aínac falujt, és hívá azt Nobahnac az ó neve szerint.



**E**ZEC az Izrael fiaínac szálláloc az kie kijóvénc Egyptus földéből az ó feregec szerint, az Móses és Aaron keze által. (Mégirá ped g Móses az ó kijóveteleket, az ó menetelec szerint az UR nac befzédé szerint:) **E**zec mondó az ó menetelec, az ó kijóvetelec szerint. † Elin-  
 † Exod. 12 37. Az Izraelitáknac Egyptustol fogva az Chanaan földéig neg, vnn: keert szálláloc volt.  
 3 dulánac pedig Ramesséből első Hólnapban, az első hólnapnac tizenötödíc napján: az az Pefih után való napon jövénc ki az Izraelitác hatalmas kézzel az Egyptususból  
 4 lieknec mind lécnec láttokra. (Az Egyptusuból pedig azonközben temetic vala azokat, az kiket megölt vala az UR ó közülóc, minden elsőzülötteket: Az ó istenkennis pedig rett vala az isten írtéleteker.)  
 5 Es elndüánac, mondom, az Izrael fiaí az Ramesséből; és tábort járánac Suchothban.  
 \* Elmenvén pedig Suchothból, tábort járánac Ethamban, melly vagyon az 7 pusztánc utólóc végében. † Elmenvén Ethamból, megterénec Pihairothban, melly vagyon az Baalfepon előt, és tábort járánac Magdol előt. Elmenvén pedig Pihairothból, általmenénec az tenger közepin az pusztában: Es járánac három napi út az Isthá pusztáján, és tábort járánac à  
 \* Exo. 15. 27. 32. 9 Marahban. † Elmenvén pedig az Marahból, jutánac Elimbe. Az Elimbe pedig valánac tizenkét kútfejec, és hetven Palmafác, és tábort járánac ott. Es elmenvén az Elimből, tábort járánac az Suph tengere mellett.  
 \* Exod. 16. 2. 11 Elmenvén pedig az Suph tengerétől; tábort járánac az Sin pusztájában. Es elmenvén az Sin pusztájából, tábort járánac  
 13 Dophcahban. Es elmenvén Dophcahból, tábort járánac Alusban.  
 14 Es elmenvén Alusból, tábort járánac † † Exod. 17. 1. Rehidimben holott nem vala az népnc  
 15 innia való vize. Azért elmenvén Rehidimből, tábort járánac az Sinai pusztájában.  
 16 Elmenven pedig az \* Sinai pusztájából, \* Exod. 19. 1. tábort járánac † Cibrothhataavahban. Es elmenvén Cibrothhataavahból, tábort járánac Haserothban. Es elmenvén Haserothból, tábort járánac Rithmahban. Elmenvén pedig Rithmahból, tábort járánac  
 20 Rimmonperesben. Elmenvén pedig Rimmonperesből, tábort járánac Libnahban.  
 21 Elmenvén pedig Libnahból, tábort járánac  
 22 Rissahban. Es elmenvén Rissahból, tábort járánac Cehelothban.  
 23 Ímnet elmenvén Cehelothból, tábort járánac az Sepher hegyén. Es elmenvén az Sepher hegyérőis, tábort járánac Haradahban. Es elmenvén Haradahból, és tábort járánac Machelothban. Es elmenvén Machelothból, tábort járánac Thahathban; Elmenvén pedig Thahathból, tábort járánac  
 28 Tharahban. Elmenvén Tarahbólis, tábort.

† Deut. 3. 12. 13. 3 és 21. 4. d F. nemzetfégnec mondatic az Manassés nemzetlége, mert á Machir, Jair, Nobah, Manassénac három fiaí az ó családgyecelegybe, kic annac az nemzetfégnec felét részice vala, mi vilhogy több fiaíis voltac Manassénac, az Jordánantól refce vévén magokfac, keert részice osztánac, mert az több fiaí általmenvén az prádn vízén, naas részitec.

XXXIII. Rész.

Előscámlálja Móses az Izrael fiaínac Egyptustól fogva mind az Chanaan földéig való szállálocokat, és megparanczolja isténékiec, hogy az Chanaanésokat kiüzéc, azoknac birtványat elrontsac: Fonyogeri őket ha az Chanaanésokban meghadnac.

\* Deut. 10. 6.

29 táborn járának Mitcában. Ismet elmén-  
 30 vén Mitcából, táborn járának Hasimónahból, és  
 31 táborn járának Moserothban. Es elmen-  
 32 vén Moserothból, táborn járának Benejaa-  
 33 canban. Es elmenvén Benejaacnból, ta-  
 34 born járának Hor Gilgadban. Es elmen-  
 35 vén az Hor Gilgadból, táborn járának Jotba-  
 36 rthahban. Elmenvén pedig Jotbathahból,  
 37 táborn járának Abronahba. Elmenvén pe-  
 38 dig Abronahból táborn járának Esiongaber-  
 39 ben. Es elmenéne Esiongaberből, és táborn  
 járának az † Sin pusztaájábi, melly az Cades.

† Sup. 20. 1.

\* Sup. 20. 22.

† Sup. 20. 25.

Deut. 32. 50.

Ab.

37 Es elmenéne Cadesből, és táborn járának  
 az \* Hor hegyén, az Edom földéne határa-  
 38 ban. † (Felméne pedig az Aaton az Hor  
 hegyére az UR nachefzede szerint, és meg-  
 hálala ott, negyvenedic éftendőben hogy  
 kijötenec az Izrael fiai az Egyptus földé-  
 ből, heredic hólnapban, első napjan az hóln-

\* Sup. 27. 1.

39 napnac.) Vala pedig az Aaton füz és hu-  
szon három éftendős, mikoron meghala az  
 40 Hor hegyen. \* Meghallá pedig a Cha-  
naanés az Arad királya, (ez pedig lakoz-  
vala dél felől az Chanaan földén) hog-  
 41 az Izrael fiai elközelgennéne. Es el-  
menvéa az Hor hegyéről, táborn járának  
 42 Salmonahban. Elmenvéa pedig Salmo-  
 43 nahból, táborn járának Punonban. Es el-  
menvén Punonból, táborn járának † O-  
 44 bothban. Ismet elmenvén Obothból  
táborn járának Ijehaabarimban an az Mo-  
 45 abnac hatarán. Es elmenvén Ijehaabar-  
 46 imból, táborn járának Dibongadban. Is-  
mét elmenvén Dibongadból, táborn járá-  
 47 nak Almondiblahthaimban. Annakfelöt-  
te elmenvén Almondiblahthaimból, táborn  
 járának az Abarim hegyein az Nebo ellené-

† Sup. 21. 10.

48 ben. Es elmenvén az Abarim hegyeiről,  
 táborn járának az Moab mezőségiben az  
 49 Jordan mellett Jericho ellenébe. Annak-  
 utánna táborn járának az Jordán mellett, az  
 Bethiesimochtúl fogván mind az Abeltitti-  
 50 mig.

Deut. 7. 1.

Avanholat

50 Szólla pedig az UR Mofesnac az Moab  
 51 ellenében, mondván: Szóll az Izrael fi-  
 ainac és mond meg ó nékiec: Mikoron ál-  
 talmenendete az Jordánon az Chanaan  
 52 földére. Kiüzzéte az földnece minden  
lakóit az ti füzinetec elöt, es el vezszétec  
ó nekice minden írott képeket, és min-  
den ó \* öntöt képeket elvezszétec, es  
minden magas hegyén való kapolnájokat  
 53 elrontátoe. Kiüzzéte, mondom, a föld-  
nece lakóit, es lakoztatoc abban: mert ti né-  
ktec adtam az földet hogy azt örökségül  
 54 birjátoc: örökségül birjátoc pedig azt az  
földet fors vetés által a ti nemzetségtec sze-  
rint: az kic felesben vadnac, megjobbítátoe  
az ó örökségeket, es a kic kevelben vadnac,  
azoknac kilébe örökséget adgyatoc: azon á

55 helven légyen mindennec öröksége az ho-  
 lott á fors hozza, az ti atyátoeknac nemzet-  
 ségi szerint ofzisztatoc az örökséget. Hogy-  
haki nem üzenditec az lakótoek az ti füzine-  
rec elöt, tehát ez követezic, hogy az kiket  
hagyandotoc ó közzülöc, legyenece mint az  
tóvillet az ti zemeitec elöt, es ofztónece az  
ti oldalaitokban, es elleneségitec léfzence ti  
néktec az földben az mellyben ti lakoz-  
 56 toe. Es az miképpen gondoltam hogy  
czelekefzem azoekal, ugy czelekefzem ve-  
letec.

XXXIII. Réfz.

*Az Isten megmondgya az Israelitáknac az Chanaan földéne hatarit, es annac elosztására az Hadnagy möllé es az fő pap melle minden nézetségből egy egy fő embert rendel.*



1 Szólla az UR Mofesnac  
 2 mondván: Paranczold  
 meg az Izrael fiainac és  
 3 mond meg nékiec: Mi-  
 kor bemenédete az Cha-  
 naan földébe, (ez az föld  
 az melly efcé ti néktec

örökségül, a Chanaan földé az ó határi sze-  
 3 rint.) †<sup>a</sup> Légyen ti néktec az Délfelől va-  
 ló réfz az Sin pusztajától fogva mind Edó-  
 nac határiglan, légyen mondom ti néktec az  
 4 Délfelől való határ az Sóstengernece végétől  
 fogva Napkelet felől. Es keröl az határ  
 Dél felől mind az Maaleacrabimig, és ál-  
 talmégyen mind az Sinig, és kimégyen  
 Cades-Bárneag, és onné mégyen Hazar  
 Adarig, és általmégyen mind Alinonig.  
 5 Ennekfelötte keröl az határ Afsuontól  
 fogván az Egyptusnac folyóvizéig, az ho-  
 lott léfzen az határ vége Napnyugat fele.

† Jof. 15. 1.  
<sup>a</sup> Az Chanaan földénece deél felől való hatá-  
 barára.

6<sup>b</sup> Az Napenyéfczeti határotoc pedig lé-  
 7 fzen ti néktec az nagy tenger, ez határ határa a Cha-  
 mondom léfzen ti néktec Napenyéfczeti ha-  
 8 nanaan földénece.  
 9 tárotoc. <sup>c</sup> Ez léfzen pedig ti néktec az  
 10 Éfzaki határotoc, az nagy tengértől fogvan,  
 jegyezétec magatoknac határu az Hor  
 8 hegyét. Es az Hor hegyétől fogva jegyez-  
 zétec azt az földet az mellyen Hamatiba  
 mennece: es legyenece annac az hatar-  
 9 nac kimeneteli Sedarig. Es onné kimé-  
 gyen az határ, Ziphronig, és léfzen az  
 határ vége Hazar Enan. Ez légyen ti néktec  
 az Éfzaki határotoc. <sup>d</sup> Annakfelötte je-

<sup>b</sup> Napnyugati  
 határa a Cha-  
 mondom léfzen ti néktec Napenyéfczeti ha-  
 nanaan földénece.  
<sup>c</sup> Éfzaki határ.

10 gyezétec magatoknac az Napkeleti határ  
 az Hazar Enantól fogván Sephanig.  
 11 Es általmégyen az határ Sephanától fogván  
 mind Riblahig. Ainnac Napkelet felől va-  
 ló réfzéről: Es alátér ez határ és mégyen az  
 Cinereth tenger mellé Napkelet fele.  
 12 Es általmégyen ez határ az Jordán vizére,  
 és léfzen ez határnac vége az Sóstenger.  
 Ez léfzen ti néktec az föld az ó határi sze-

<sup>d</sup> Napkelet felől  
 való határa az  
 Chanaan földé-  
 nec.

13 rint kőröskörnyül. Megparanczolóla pedig Mozes az Izrael fiainak, mondván: Ez az föld, mellyet fors által fogtóc örökségül bitni, és az mellyet paranczolt az UR hogy adné kilentz nemzetségnec, és az fél nemzetségnec. Mert elvóttéc az Rubenitáknac nemzetségi az ó atyoknac házoc szerint, és az Gaditáknac nemzetségi, az ó atyoknac házoc szerint, és az Manasses fél nemzetsége, elvóttéc *mandom* az ó örökségeket.

14 *C. 32.* 15 Két nemzetséget és egy fél, elvóttéc az ó örökségeket az Jordánon innét, Jericho ellenébe Napkelett felől.

16 Szólla, annakfélőte az UR Mozesnac, 17 *† Jos. 21. 22.* S mondván: † Ezec az ferfiáknac nevec az kic örökségül fogjác tí nékrec elosztani az földet: Az Eleazar pap és Josue az Nü fia. 18 Es minden nemzetség közzül egyegy fejedelmet vegyetec mellétec az földnec birtására. Ezec az ferfiáknac nevec: Az Judah nemzetségéből: Chaleb az Jephune fia. 19 Az Simeon fiainak nemzetségéből: Samuel 20 az Ammihud fia. Az Benjamin fiai nemzetségéből: Eliad az Chislon fia. Az Dan fiainak nemzetségéből: Az Buccifejedelem 21 az Jogli fia. Az Józseph fiai közzül az Manasses fiai nemzetségéből: Hanniel fejedele 22 23 az Ephod fia. Az Ephraim fiainak nemzetségéből: Cemucl fejedelem az Siphtan fia. 24 25 Es az Zebulon fiai nemzetségéből: Elifaphan fejedelem az Parnoch fia. Es az Issachar fiainak nemzetségéből: Paltis fejedelem 26 27 az Afer fiai nemzetségéből: az Abihud fejedelem az Selomi fia. 28 28 Es az Naphtali fiai nemzetségéből: Pedahel az Ammihud fia. Ezec az kiknec megparanczolóla az UR hogy elosztanác az Izrael fiainak az Chanaan földét.

XXXV. Rész.

*Paranczollja Isten az Izrael fiainak hogy adgyanac az Levitáknac negyvennyöltz városf mind mezővel egybe hogy azokban lakjanac, mellyec közzül hét város lenna szabadságnac városai, az hov: az gyilkos családna, míg annac dolga törvény szerint megláttatné, Es rendel Isten az gyilkoságnac megbüntetéséről való törvényeket, holott megparanczollja, hogy az gyilkostul pénzt ne vegyene, hogy az a szál felváltan halálát az gyilkos. &c.*



1 *\* Jos. 21. 2.* S szólla az UR Mozesnac az Moab mezőségiben az Jordan mellet, Jericho ellenébe, mondván: \* 2 Paranczold meg az Izrael fiainak hogy adgyanac az Levitáknac az ó örökségekéből városokat, mellyekben lakjanac és mezőket az városoc mellet kőröskörnyül, 3 adgyatoc az Levitáknac. Hogy lakozza-

nac azokban az városokban és az hostátokban legyen az ó barmoc, marháoc és mindenféle oktalan állattoc. Es azoknac az városoknac hostáttjai, az mellyeket adtoc az Levitáknac, minden városnac falától fogván és azon kivól, ezersingy legyen az város környül. Annakfélőte mérijetec az város kivól Napkelett felől két ezer singet, Délfelől is két ezer singet; Es az Napnyélfelől két ezer singet, és az Ezzac felől két ezer singet: és az város legyen középben. Ez legyen minden városoc mezejéne mértéke. † Az városoc közzül pedig, az mellyeket adtoc az Levitáknac, hat városoc legyen szabad városoc, mellyeket azért adgyatoc, hogy oda szaladgyon a ki embert ölt, és azoknac kivóllőte adgyatoc negyvenkét városokat. Mind az városoc mellyeket adnotoc kell az Levitáknac, léfnec negyvennyöltz városoc, az ó mezejekkel egybe. Es az melly városokat adtoc az Izrael fiainak örökségül, arról á kinec tób lejend többet vegyetec: és arról á kinec kevéteb lejend kevétebbet vegyetec: minde- nic az ó örökségnec mivolta szerint az mellyet birand, adgyon az ó városi közzül az Levitáknac.

9 **E**S szólla az UR Mozesnac, mondván: 10 Szóllj az Izrael fiainak, és mond meg ő nékic: \* Mikoron általmenendetec az Jordán \* *Deut. 19. 2.* 11 dānon az Chanaan földére. Rendellye *Jos. 20. 2.* 12 tee magatoknac városokat, mellyec ti köztetec szabad városoc legyenec az hov: folyamjéc az ki embert ölt, az kitorréncéből 13 ölend valakit. Es léfnec ti köztetec azoc az városoc óltalmul az megöletet embernec atyafia ellen: és ne hallyon meg az gyilkos míglen allandó ítélete az gyülekezec eleiben. Az melly városokat pedig adtoc hogy azoc szabad városoc legyenec, hat városoc legyenec. Három városokat adgyatoc az Jordanon innét, és három városokat adgyatoc az Chanaan földén, mentségnec városi legyenec. Az Izrael fiainak és az jövevényec és az ó köztötéc lakozónac legyenec azoc az városoc szabadulágnac városi, hogy fusson oda az á ki megö- 14 ölend valakit történetből. Hogy ha pedig valaki fegyverrel sértend meg valakit, és az meghaland, gyilkos az, meghalván meghal- 15 lyon az az gyilkos. Hogy ha kézből hagyit- 16 tya kövel hogy meghalló, és az meghalád, gyilkos az, meghalván meghallyon az gyilkos. Avagy ha kézből faval ütendi hogy meghallyon, és meghalád, gyilkos az, meghalván meghallyon az gyilkos. Az megöletet embernec közelvaló atyafia öilye meg az gyilkost, mikor reatálkocic, az 17 öilye meg az gyilkost. † Hogy ha gyülőség- 18 ből tafzítandgya ötet, avagy hagyitand vala- 19 mit ó reája szant szándékkal, és meghaland:

*† Jos. 21. 22.*  
*48. Urbes Levit. 45.*

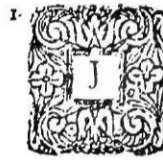
*† Deut. 19. 2. nota.*

AVAGY

- 21 Avagy mivel hogy elléfége volt, ha ütendi ötöt az ő kezével, és meghaland: meghalván meghallyon az ki azt ütötte, mert gyilkos: az vérecc közelb való attyafia ilye meg az gyilkost, mikor ő rája találkozik.
- 22 Ha pedig történetből gyilkoséknál tafzítandya avagy hagyítand ő rája akar minémü ezközt, nem izant szándékból:
- 23 Avagy akar minémü követ, mellyvei meghalhat, arra vetéd az kit aňakelötte né látot völt, és meghaland, holott aňakelötte nem völt az előtt ellenfége, sem nē kereste annak
- 24 vezedelmér: Ackor törvényt egyen á gyülekezet az emberőlő között, és az vérecc attyafia között, ezit életec szerint. Eskümentse az gyülekezet az gyilkost az vérecc attyafia kezéből, és küldgye az gyülekezet azt vízfsza, az szabad városba, az mellybe szaladot völt: és lakozzéc abban, míglen meghaland az fő pap, az ki megkenettetet á
- 26 szentfégnecc olayjával. Hogy ha az gyilkos kimenend az szabad városnac határából, az
- 27 mellyben szaladot völt: Es találandya őtet á vérecc közelb való attyafia az szabad városnac határa kivől, és mególédi az á vérecc közelb való attyafia az emberőlő köklöt, nem léfzen halálra méltó. Mert á szabad városban lakjéc míg meghal az fő pap, minekuána pedig meghaland az fő pap, megtérjé az gyilkos az ő öröklégénecc földébe.
- 29 Es legyenecc ezecc ti néktec ítéletnecc eltédelési az ti nemzetfégecc szerint, minden lakóhelyet: kben.
- 30 Valaki mególend valakit, az \* tanubizónságoknac szavára ilye meg az gyilkost: mert ezac egy tanu nem lehet elég tanu egy ember ellen hogy meghallyon. Se ne vegyetec az gyilkostól váltságot, á ki megéidemi hogy meghallyon: hané meghalván meghallyon. Se pedig ne vegyetec váltságot attól az ki szaladot á szabad városból, hogy haza meke lakni az ő földébe,
- 33 míglen meghalna az fő pap. Ecképpen nē ferteztetec meg az földet az mellyben lejendetec, mert ez ilyen vér megferteztetné az földet: Es az föld nem léfzē tilzta az vérecc miatta az melly kiontatott azon, hanem annac vére ontáfa által, az ki kiontotta azt.
- 34 Ne ferteztetétecc meg azért az földet á mellyben laktoc és az mellyben én lakozom: Mert en vagyoc az UR, ki lakozom az Izrael fiaj között.

XXXVI. Réfz.

Megparanczolja Isten hogy az Seloahd leányi az ő nemzetségec kél váro férfiakhoz mennyenecc, hogy az örökség meg ne szakadozzon. Es az Isten törvént rendel hogy minden leányó az kinecc öröksége vazzon az Chanaan földén, az ő nemzetségec kél valóhoz mennyen, hogy az örökség egyic nemzetégről másfra ne szakagyon.



Arúlanc pedig Mofesh őz az atyáknac fejedelmi az Gilad fiainac nemzetfégeből, melly Gilad az Machirnac Manasse fiainac fia vala: az Jófesph fiainac nemzetfégeből: Es szóllanc

Mofes előtt, és az Izrael fiaj attyainac fejedelmi előtt. Es mondánac: † Az én Uriamnac megparanczolta az UR, hogy adna földet öröklégül az Izrael fiainac sors által, egyetemben az én Uriamnac megparanczolatot az UR ul, hogy az mi atyánkfiainac az Salphaadnac öröklégét adná az ő leányinac. Mellyec hogy ha valakinecc az Izrael fiaj közül, más nemzetfégnecc fiainac adatatnac feleségül, elszakasztatic az ő öröklégécc á mi atyáinknac öröklégéctől: és adatatic az azoknac nemzetfégecnek öröklégéckhez, az kikhez férhez mennecc, és az mi öröklégünc megkiffedic. Es mikoron eljövend az Izrael fiainac szabadságoknac elzredéjcc, mindaz által az ő öröklégécc azoknac nemzetfégecnek öröklégéckhez szakad á kikhez férhez mennecc: Es écképpen az mi atyáinknac nemzetfégecnek öröklégécből elvértetec azoknac az ő öröklégécc. Paranczola azért Mofes az Izrael fiainac az UR beféde szerint, módván: Az Jófesph fiainac nemzetfége igazat szól. Ez az mit paranczolt az UR az Salphaad leányi felől, módván: Az kikhez akaranc menni azokhoz mennyenecc, demindaz által az ő attyoknac nemzetfégecc házanépeből valókkhoz mennyenecc feleségül. Hogy el ne szakasztatic az Izrael fiainac öröklégécc egyic nemzetfégről, hogy más nemzetfégnecc adatnécc: Hanera az Izrael fiaj közül kiki bírja az ő attyoknac nemzetfégecnek öröklégét.

8 Es minden leányó az melly birand örökléget az Izrael fiainac nemzetfégi közül, az ő attyának nemzetfégecc házanépe közül valóhoz meňyē feleségül: hogy öröklégül bírjác az Izrael fiaj kiki az ő attyoknac öröklégét. Es ne szállly az öröklég egyic nemzetfégről más nemzetfégre, hané az Izrael fiainac mindeniecc nemzetfége az ő öröklégéckhez ragazkodgyéc. Az miképpen megparanczolta vala az UR Mofesnecc, ácképpen celekedtecc vala az Salphaad leányi, a

11 ni, a Meir az Mahalah, Tirzah, és Hoglah, és Milchah, és Noah, mind az Salphaad leányi az ő attyoknac bátyának fiajhoz mennecc, az ő attyoknac nemzetfégec kél valóhoz meňyē feleségül. Azokhoz tudniilliecc, az kik voltanac az Jófesph fiainac Manasse fiainac házoknépe közül: Es lón azoknac öröklégécc az ő attyoknac nemzetfégecnek házanépejé. Ezecc az paranczolatoc és az

13 ítéletecc, mellyeket paranczolt az UR Mofes által az Izrael fiainac, az Moabnac mezőfégen, az Jordá mellet, Jericho ellenébe,

† Sup. 27. r. Jos. 17. 3.

\* Deut. 17. 6. 119. 15.

35.

Az Mofes neg yedic könyvénecc vége.



# MOSESNEC ÖTÖDIC KÖNYVE, KIT KÖZ NEVEL

Magyarol: Törvény summájának könyvének  
nevezűnc.

## AZ DEUTERONOMIUM.

*Ez könyvben Mozes előszer az elmúlt dolgokat beszéli meg rövideden, Azután az Isten Törvényét számlálja elő, és azt nagy szorgalmatossággal magyarázza a nékic, és annak megtartására inti. Bőfoglaltatic pedig ez könyvben, az kijöveteltől fogva, az negyvenedic esztendőnek két utolsó havának historiája, Infra*

1. vers. 3.

## E L S Ö R E S Z.

*Megbeszéli rövideden Mozes, az Horeb hegyétől fogva az Cades Barneag lett dolgokat: Az ké-  
meknek az Chanaan földének megkémelésre való bozátását, és az Istennek az hitetlenek ellen való  
végezését.*

**E**Z az igéc, melly-  
ket szólt Mozes az e-  
gész Izraelnek, az Jor-  
dan vizén innét, az  
pusztában, az sic me-  
zősége az veres ten-  
ger ellenébe, Paran és  
Tophel, és Laban, és  
Libanusra, mind az Euphrates nevő nagy fo-  
lyóviziglen. Imé az földet, a melly elotte-  
tec vagyon néktec adtam, menyetec bé és  
birjátoc azt a földet, mellyről megeskürt az  
UR az ti atyáitoknak, Abrahamnac, Isák-  
nac és Jácobnac, hogy azt jövédőre nékic  
adná, és ő utannoc az ő magvoknak.

**E**S szoltam vala tinéktec abban az i-  
dőben, ezt mondván: Nem viselhetec  
ennen magam titeket. Az ti URatoc I-  
stetec megfokaitoc titeket, elányira: hogy  
olly foká legyetec most, mint az égnek czü-  
laji. Az ti atyáitoknak UR A Istene, fokai-  
sítion megtiteket ezer szerrelisinkáb hogy  
nem mint most vadtoc, és áldyon megtite-  
ket az miképpen ígérte tetr néktec. Mi-  
képpen viselhetec el én magam az ti dolgai-  
tokat, és az ti terheteket, és a ti törvénykezé-  
süket? Adgyatoc közzületec bölcz férfiakat  
és értelmeseket, és az ti nemzetségtéc  
között esmeretéseket, kiket tisztviselőkké  
tegyec ti előttelec. Es felelétec énnékem,  
f-mondátoc: Jó dolog az mit mondál hogy  
mivellyűnc. Választván annalkokaért a ti  
nemzetségtéknek fejedelmét, bölcz férfiakat  
és esmeretéseket, őket fejedelmé té-  
vén előttelec, ezredefecké, századosokká,  
örvendefecké, tizedefecké, és az ti nem-  
zetségtéc között való tisztartotokká.

<sup>a</sup> Azt akarja  
mondani, hogy  
tizenceny napi  
járó föld vagy  
Horebtől az  
Scir hegyének  
áta Cadesig.

\* Num. 21. v.  
24. és 33.

<sup>b</sup> Az Horeb és  
Sinai, egy hely,  
ez az hogy az  
napkeleti részét  
bíjta: Sinai-  
nac, az nap-  
nyugati részét  
Horebnek.

† Exod. 18. 19.

16 Es meg-

**Elofzámllálása az előbbi dolgoknak.**

**Moses V. Könyve.**

*I. C. p.*

† *Iob. 7. 24.*

\* *Infra 10. 19.*  
*Levit. 19. 15.*  
*1. Cor. 2. 24. 23.*

† *Num. 13. 3.*

\* *Num. 13. 24.*

16 Es megparanczolám az időben az ti bira-  
toknak, mondván: Halgassátoc az ti a-  
tyátokfiainac ügyöket, † és itéllyetec  
igazat a ferfú között és az ő aryaia kő-  
zött, az jövevény közöttis. \* Ne legyetec  
személy válogatóc az itéletben: á mint á ki-  
czint ugy az nagyotis meghalgassátoc: ne  
fellyetec senki személyétől, mert az itelet az  
Istené. Az mi pedig nehéznecz tertzic tiéktec,  
én előlmbé hozzatoc, és en meghalgató azt.  
18 Es megparanczoltam tinéktec az időben  
mindenket, á mellyeket kéllene czeleked-  
netec.  
19 **E** Lindulván pedig az Horeb hegyétől,  
mind eljártuc az nagy puztár, és az ret-  
tentés utat, á mellyet láttatoc az Emoréus  
hegyén: á miképpen paranczolta vólt az mi  
URunc Istenüncc mi nékűnc: Es végre ju-  
ránac Gades Barneához. Es megmondám  
tinéktec: Eljutotatoc fízinte az Emoréus  
hegyéig, mellyet az mi URunc Istenüncc ad  
20 mi nékűnc. Imé megadta az te UR ad I-  
stened az földet, menny fel, birjad azt, az mi-  
képpen megmondotta á te atyaidnac UR A  
Istene te néked: Ne fély és meg ne retteny.  
22 **J** árulátoc pedig én hozzám mindnyájan  
ti, es mondátoc: † Boezásúncc ferfiakat  
mi előtűnc, és kemlyéc meg mi nékűnc  
á földet, és beszéllýéc meg mi nékűnc az  
dolgot, és az utat az mellyen felmenyűnc,  
23 és á városokat az kikre menyűnc: Melly  
dolog tertzéc én nékem, és választéc ti köz-  
zúletec tizenkét ferfiakat, minden nemzet-  
24 ségből egyet egyet: Kic elindulván \* fel-  
mentec ara az hegyre, és mentec az Eschol  
völgyéig, és megkémlettéc az földet.  
25 Es hozta az ő kezekben annac az földnecc  
gyümölcsében: és megbeszéllettéc mi né-  
kűnc az dolgot, és mondánac: Jó az föld,  
az mellyet az mi URunc Istenüncc ad mi-  
26 nekűnc. Es mindazáltal nem akarátoc  
felmenni: hanem ellene tufakodátoc á ti  
UR A T O K N A C Isteneknek beszédénec.  
27 Es zugolodátoc az ti sátoritokban, mód-  
ván: Mivelhogy gyűlölt minket az UR, a-  
zért hozot ki minket Egyptumnac földé-  
ből, hogy adna minket az Emoréusnac ke-  
28 zébe, hogy elvesztené minket. Hová men-  
nénc mi? Az mi atyánkfiac megretentéc  
az mi fizeinket, mondván: Éz az nép  
nagyob és szálasb mi nálunknál: az városoc  
nagyoc és az égig rakattatoc ezeknac e-  
rősgec: és Orjáloknac fiait láttuc ott.  
29 Ackor mondottam néktec: Ne ret-  
tegetec és ne fellyetec azoktól. Az ti  
30 UR A T O K N A C Istenec lészén á ki előtettec mé-  
gyen, ő hadakozic ti erőttetec mindenestől  
fogván, ugy á miképpen czelekedett veletec  
31 Egyptusban az ti zemetec előtt. Es mi-  
képpen az puztában, holott lártad hogy  
hordozott tégedet az te UR ad Istened, mi-  
képpen hordozni szokta az ember az ő fiát,

mind az egész uton az mellyen jártatoc, má-  
32 glen jutnátoc ez helyre. Mindazáltal nem  
hivétoc az ti UR A T O K N A C Isteneknek.  
33 \* Az ki előtettec jár vala az uron hogy hel-  
yet rendelne ti néktec az holott tábornac jár-  
nátoc, tüzben éyjel, hogy megmutatna nék-  
34 tecz az utar az mellyen járnátoc, és felhőben  
nappal. Meghallá pedig az UR az ti be-  
szédeteknecc szavár, és megharagvéc, es  
35 megeskővéc mondván: Ez gonolý nem-  
zetégből való emberek között, egyis né-  
lártya az ti jó földet, melly felől megesküt-  
tem hogy jóvendőre adnám az ti atyátok-  
nac.  
36 **A** Z Chalebtől Jephune fiától megválya,  
mert ő meglártya azt, és ő neki adom  
az földet az mellyet tapodott, és az ő fia-  
nac: annakokaért mert tókélletes vólt az  
37 UR után való járásában. Még én rémís  
megharagvéc az UR ti miáttatoc, ézt mód-  
38 ván: † Te sem mégy oda bé. Az Josue az  
Nun fia, á ki áll te előtted, ő megyen bé o-  
39 da, azért ótet biztatlád: mert ő ótzya el azt  
az földet az Izraelnecc örökstégül. Es az  
ti kiczinkeitec az kiktől szólátoc hogy pré-  
dára valóc lésznecc, és az ti fiaitoc az kik  
nem tudnac most sem jót sem gonozt, azoc men-  
40 necc bé oda, ő nékie adom azt, és ók birjác  
azt. Ti pedig megtérvén menytecc az  
puztába, az veres tengernecc után.  
41 **E** szat felelétecc és azt mondatoc énaú-  
kem: \* Vétkezűnc az UR ellen, mi fel-  
mégyűnc és hadakozunc mind az szerint, á  
mint paranczolta mi nékűnc az mi Urunc I-  
stenüncc: és mindnyájan elkefzülétecc hado-  
zó fegyverekkel, és kéfzéc valátoc  
42 felmenni az hegyre. Monda pedig az UR  
azt mondvác, énnékem: Mond meg ő nékie: Ne meny-  
tecc fel, és ne hartzollýatoc, mert nem vagyoc  
nébän tizenki-  
43 köztetec, hogy meg ne veretelletec á ti el-  
lenc: éztendeig  
jenségetektől. Es ezeket megmondám ti  
laktac az Izra-  
néktec, és nem fogadátoc: Sőt inkább elle-  
44 ne tufakodátoc az UR beszédénec, és vak-  
az után másut-  
merőképpen felmenétecc az hegyre. An-  
tis tizenkiltz  
nakokaért kijöve az Emoréus az ki la-  
45 kic vala azon az hegyen ti előtebbe: és meg-  
szénecc. Jollehet  
kergeténecc titeket nem különben mint  
46 az méhecc szoktat czelekedni: és vágánac  
me az mondáj-  
nac: Hogy az  
megtérvén onnét sítatoc az UR előtt, és földnecc meg-  
nem halgatá meg az UR á ti szótokat, és kémlése után,  
nem figyelmeztéc az ti beszédetekre. \* Es annyit laktac  
46 lakátoc Cadesben fóc napiglan, az napok-  
ott, mennyit az  
nac számoc szerint, mellyekben másut laktac-  
elött, étc.  
tatoc.

\* *Exod. 13. 21.*  
† *Num. 14. 22.*  
*Psal. 95. 11.*

† *Num. 20. 12.*  
*és 27. 14.*  
*1. Kr. 3. 26. és 4.*  
*2. 34. 4.*

\* *Num. 14. 40.*  
† *Ez utolsó sen-  
tentából az Si-  
do magyarázác  
azt mondvác,  
hogy Cadus Bár-  
neában tizenki-  
lentz: éztendeig  
laktac az Izra-  
éllenc, miképpen  
az után másut-  
mentekéntz  
estendeig búdo-  
szénecc. Jollehet  
ézt lehet érte-  
me az mondáj-  
nac: Hogy az  
megtérvén onnét sítatoc az UR előtt, és földnecc meg-  
nem halgatá meg az UR á ti szótokat, és kémlése után,  
nem figyelmeztéc az ti beszédetekre.* \* Es annyit laktac  
lakátoc Cadesben fóc napiglan, az napok-  
ott, mennyit az  
nac számoc szerint, mellyekben másut laktac-  
elött, étc.  
tatoc.

**II. Réfz.**

*Befzéli Moses mimódon megiltotta Isté öket,  
minekutánna az igéretnecc földé felé fordultac  
vólna negyvenediz éztendőben, hogy az Eszra  
maradékinac kiket Edomitáknac hitac vala*

az Ammonitáknac és az Moabitáknac, kic az Loth fiaitól származtat vala, ne ártanának: Uőlső az Sihon király ellő való hadat beszel-li meg.

18 az UR énnéké, ezt mondván: Máte által-  
19 mégy Moabnac harárán Ar felé. Es mikor  
közél jútíz az Ammon fiaihoz, meg ne ha-  
borgassad őket, ne ingerlyedis őket, mert né  
adoc te néked az Amon fiainac földéből sé-  
mit öröklésgül. Mert az Loth fiainac adtam  
azt birodalmúl. Orjáfoc földenc tartot-  
tác aztis; Orjáfoc laktac azon régenté, kiket  
az Ammonitac Zázumimimoknachievac,  
20 e Ez az nép nagy, fóc, és magas vala mint az  
Anacimoc, és kivéztette őket az UR az  
Ammonitac előt; és birtac őket, és laktac  
21 nac az ő helyekben. Az miképpen czele-  
kedett az Esau fiaivalis kic Seir hegyen lak-  
nac, kikétt elpuztita az Horéufokat, hogy  
az ő örökségeket birvánlák: nac azoknac  
22 helyekben mind ez mai napiglan. Az A-  
véufokaitis f az kic laktac vala Hazerimben  
mid Azzaiq, az Caphthorim nézetségi az kic  
23 kijöttec volt Caphthorból, elvezzté, és laká-  
nac az ő helyekben.

Zazum-  
mim, az az,  
Laktac hegye-  
lence, vérfőpár.

f Az Avéufoc  
az Palestínac  
régilaktófi vol-  
tác; Jof. 13. kiket  
az Philiistéufoc  
üztec volt: az

\* Amos 2.9.  
Éz alatt vadaac, Es fognac te előtéd félt és  
rettegni, valakic az te híreder hallýac. †  
† Numer. 21.  
v. 22.

Jud. 11. 19.

† Amos 2.9.

\* Inf. 29.7.

24 Nszakutána megtérvén me-  
nénc amaz puztába az veres  
25 tengernec után, a miképpen  
szólot vala énnékem az UR:  
és megkeröltúc az Seir hegy-  
gyet foc napokig. a

2 Azután szola az UR énnékem ilyen kép-  
3 pen: Eleggé kerülétec ez hegyet, tétül-  
4 lyetec Elzac felé. Es az nép nec parázold  
megmondván: † Ti maydán általmentec az  
ti atyátokfiainac, az Esau fiainac harátokó  
az kic lakoznac Seirben: jól lehet tartanac ti  
töletec, mindazáltal megíásátoc hogy őket  
5 meg ne bánítsátoc. Ne ingerlyetec őket,  
mert nem adoc az ő földökben ti néktec  
czac egy talp nyomókntis, mert öröksé-  
6 gül Elaunac adtam az Seir hegyét. Ectelt  
pénzen vegyetec ő tölóc hogy egyetec, és  
még vizetis pénzen vegyetec ő tölóc hogy  
7 igyatoc. Mert az te UR ad Istened megál-  
dott tégeder az te kezeden minden mün-  
kájában: és jól tudgya hogy é nagy puztán  
jútíz: Immár negyven éftendőtől fogva az  
te UR a d Istened volt te veled, és sem-  
8 minélkül nem szukólkódtél. Es által-  
menénc a mi atyánkfiainak között az Esau fiait  
között kic lakoznac vala Seirben, az puztá-  
tánac után Elathtól és Esúgabertől fogva.  
Ektéútvén pedig általmenénc az Moab  
9 puztájánac utára. Es monda az UR énné-  
kékem: Ne hadakozzál az Moab ellen és ne  
ingerlyed ótet haddal. Mert nem adoc az  
10 ő földében te néked semmi örökséget, mert  
az Loth fiainac adtam Ar b örökségül.  
c Emimec laktac abban annakelöte, nagy  
11 nép, fóc, és magas mint az Anach fiait.  
Orjáfoknac airtanac vala azokis mint az  
Anach fiait, és az Moabitac hirtac őket E-  
12 miméknec. Az Seirben pedig laktanac  
Horimoc az előt, kiket az Esau fiait kiüz-  
teq; és elvezteté őket az ő szincc elől, és a-  
zoknac helyekben laktac, az miképpen czele-  
lekedé az Izraelis az ő örökségénec földébé,  
13 az mellyet adoc nékiec az UR. Most kel-  
lyetec fel és menyetec által Zared parakán,  
és általmenénc azon.

14 A Z időtől fogva pedig hogy elindúttúe  
Cadés-Barnaztól, miglen általmen-  
nénc Zared parakán, harminctnyólt éfté-  
dó tölte, miglen mind megeméftzetnéc a ha-  
dakozó d férfiaknac nemzetsége az tábor-  
ból, az mint megesküit vala az UR nékiec.  
15 Ennekelőte az UR nac kezeis vala é ray-  
totoc, hogy elvezzté őket az táborból, miglé  
16 mindenestől megeméftzetnénc. Minék-  
utánna pedig meghóltac volna mind az ha-  
17 dakozó férfiac az nép közzül, Szóla akkor

a Tuderillie:  
38. egész éfté-  
néig.

† Num. 20. 14.

b AR, fő vá-  
rosnac neve volt  
az Moabitac  
tartományábá,  
amnac neve a-  
laktétti az egész  
szarománt.

c Emimec laktac az az, reite-  
netes emberek,  
kic állýú nagyec  
és magasíac vol-  
tác mint az A-  
nachsiait, az az,  
mint az Orjá-  
foc. Mert jólle-  
het az Orjáfoc  
a Noé idejében  
elveztetec vala  
az ózónvizben,  
mindazáltal az  
utánis megsza-  
perodtác volt,  
mint az Mózes  
irafsa vizorít-  
tya.

d Hadakozó  
férfiaknac ne-  
vezs azokiat, az  
kic háfz exten-  
dó nec felőte  
voltac kiket Isté  
mind elvezté a  
puztában.

24 K Ellyetec fel azért, indúllýatoc, kőltöz-  
25 zetec által az Arnon parakán, \* Lászl  
imé kezeden adta az Sihont Hesbonnac ki-  
rályát, az Emorréuft és a nac földét, foglal  
26 el és hadakozzál ő ellenec. Ez mai napon  
kezde te néked ezt adni, hogy félyenec és  
rettegenec te előtéd minden népec kic az  
27 éz alatt vadaac, Es fognac te előtéd félt és  
rettegni, valakic az te híreder hallýac. †  
† Numer. 21.  
v. 22.  
28 Ezokaért követeket küldé az Cedemoth  
29 puztából, az Hesbonbéli Sihon királyhoz,  
békéféges beszeddel ezt izenvén: Hadd mé-  
nyec által az te földedé, czac az orfóág után  
mégyec, nem hayloc sem jobra sem balra.  
30 Eleséget pénzen adgy énnékem, hogy egyé,  
vizetis pénzen adgy énnékem hogy igyam,  
31 czac gyalog mégyec által. Az miképpen  
czelekedetec én velé az Esau fiait, a kic lakoz-  
nac Seirbél, és az Moabitac az kic Arbálak-  
nac, miglen általköltöztem az Jordan vizén,  
32 arra az földre, mellyet a mi UR unc Istenu-  
c ad mi nékünk. De né akará az Hesbonbé-  
li Sihon király hogy általmenénc az ő föld-  
33 dénc: mert megkeményitete volt az te UR ad  
Istened az ő leikét, és engedtelnénc tette az  
34 ő szívet, hogy adná ótet az te kezeden, az  
mint most nyilván láto. Monda pedig az  
UR énnékem: † Lászl, imé te birtokodba  
35 kezdettim adni az Sihont és az földet: fo-  
glald el azt örökségül, hogy az ő földé örö-  
36 kó d légyen. Annakokaért kijöve Sihon  
mi előnkbe minden népével egyetembe  
37 Jahaiba, hogy velúnc megvína. \* De a  
38 mi UR unc Istenuc adá ótet mi kezünk-  
be, és levágúe ótet és az ő fiait, minden  
39 népével egyetembe. Megvévúc ő néki  
minden várositis azon időben, és elron-  
tottúe azokat mind: sem férfiac, sem  
40 aszfózi állatokat, sem az kiczinkeket  
nem hattuc elevenec.

De

35 De mindazáltal az barmokat prédára  
 vetvén közbötűnc, az városokból ragado-  
 mányokkal egyetembe, melyeket megvót-  
 tunc vala. Aroertől fogva, melyly vagyon  
 36 az Arnon patakánac partján, és az völgy-  
 ben való városfál fogván mind Gileadig,  
 egy város sem volt melly megmenekedet  
 volna mi előttűnc: Mindazokat az mi U-  
 Runc Istenűnc adta az mi birtokunkba.  
 37 De mindazáltal az Ammon fiaínac földére  
 nem mentél, tudniillc az Jabboc patac  
 mentébe való földre: sem az hegyen való  
 városokra, sem pedig azokra az helyekre az  
 mellyektől az mi URunc Istenűnc meg-  
 tiltot.

III. Rész.

*Befelélti Moses az Og király ellen való dia-  
 dalmat, és az megvótt földneec elosztását, az  
 Ruben, Gad, és a Manasse felnemzetségéneec. Is-  
 mért az Josueuec fejedelemségre való választá-  
 sáit. Az ő maga könyörgését az ígért földéneec  
 meglátasáert, és hogy Istenőt meg nem halgat-  
 tatot.*

\* Num. 21. 33.  
 Inf. 29. 7.

1 **M**Egtrévn pedig \* felmené-  
 nec Basan után, és kijöve  
 mi előnkbe a Basanbéli Og  
 király minden ő népével e-  
 gyetembe, hogy meghar-  
 tzolna mi velűnc Edreben.  
 2 De az UR monda énnekem: Ne fély  
 tőle, mert te kezdedben adtam ötet minden  
 ő népével és földével egyetembe: és úgy  
 czelekedgyel ő véle, † az mint czelekedtél  
 Sihonval az Emorréutoc királyával, melly  
 3 Hesbonban lakic vala. Kezűnkbe adá an-  
 nakokaért az mi URunc Istenűnc a Basan-  
 béli Og királyis mind ő népével egyetem-  
 be: és annyira megverűc ötet, hogy egy sem  
 4 maradna elevenen bennec. Azon időben  
 megvévűc minden ő városit: Nem volt  
 czac egy városit kit meg nem vóttűnc vólna  
 ő tőlóc: hatván városit, Argobnac minden  
 5 tartományát, Basanbéli Og királynac or-  
 szágában. Ezecc pedig az városoc mind  
 megvátanac erősitvén magas kőfalac-  
 kal, kapúccal, és zárockal, egyéb kőfal-  
 nélkül való foc városoktól megválva.  
 6 Mellyeket elrontánc, az mint czelekedtűnc  
 vala az Hesbonbéli Sihon Királyval, elront-  
 ván minden városit, és levágván fűfikat,  
 7 aszfioni állatokat, és az kildedeket. De  
 minden barmokat, és az városoknac min-  
 den ragadományit elpredálóc magunknac.  
 8 Elfoglalóc annakokaért az időben az  
 földet az Emorréutocnac két királyoknac  
 kezekből, melly az Jordan vizűn innét va-  
 la, az Arnon pataktól fogva Hetmonnac  
 9 hegyéig. (Az Sidon városbéliiecc az Her-  
 mont Sionnac, és az Emorréutoc Senir-

† Num. 21. 14.

10 nec hijác.) Az sic mezőségnec minden  
 városit, és az egéfcz Gileadot, és az Báfart  
 mindenestől fogva Salchaig és Edreűg,  
 mellyec az Basanbéli Og királynac orszá-  
 11 ganac városi vóltac. Mert czac egyedűl az  
 Basanbéli Og király maradot vólt: az töb  
 Orjáfoc közzűl: Imé az ő ágya rásból  
czináltatoráry, meily nemdeit Rabbath-  
 ban Ammon fiaínál vagyon? Kincc mér-  
 teké fűfűi könyöknecc mértéke szerint ki-  
 lentz fűg, széle pedig négy fűg.<sup>a</sup>

12 **A**Zt pedig az földet mellyet akkor \*  
 megvóttunc vala, ARoertől fogva  
 melly vagyon az Arnon patac mellet, és az  
 Gilead földéneec hasonlélet, és annac vá-  
 13 róstit adám az Ruben és Gad nemzetségi-  
 nec. Az Gileadnac pedig maradékját, és  
 az egéfcz Báfant az Og királynac orszá-  
 gát adám az Manasse fél nemzetségéneec, az Ar-  
 gobnac minden tartományát egéfcz Basan-  
 14 val egyetembe, melly Orjáfoc földéneec li-  
 vattatic vala. Az Jair Manassenac fia elfo-  
 gglá Argobnac egéfcz tartományát az Ges-  
 furi és Maachati határáig: és nevezé Báfant  
 az ő nevértől Havot Jaiínac<sup>b</sup> mind ez mai<sup>b</sup>  
 15 napiglan. Továbbba az Machirnac adtam  
 16 Gileadot. Az Ruben és Gad nemzetségi-  
 nec pedig, Gileadtól fogván Arnonnac pa-  
 takaig, az víz között való földét határával,  
 ac Jabboc patakaig, melly az Ammon fia-  
 17 nac határoc. Az lapátzotis<sup>c</sup> és az Jordan<sup>e</sup>  
 vizét határával egybe, Cincerettől fogva az  
 lapátznac tengeréig, tudniillc, az Soos-  
 18 tengerig, az Phalga hegy alatt való forráfo-  
 kig Napkelet felé. Es † paranczolíte ac-  
 kor ti néktec, és mondóc: Az ti UR Atoe  
 Istenec adta ti néktec ezt ez földet hogy  
 birjátoc: felszgyervezvén annakokaért,  
 mennyetec által az Izrael fiai előtt, az ti a-  
 19 tyátokfiai előtt, valamennyér hadakozá-  
 ra valóc vadtoc. Czac az ti feleségeitec és  
 az ti kiczinykeitec, és az ti barmitoc (mert  
 tudom hogy foc barmotoc vagyon.) ma-  
 radgyanac az ti városokban, mellyeket én  
 ti néktec adtam. Míglen nyugodalmot  
 adand az UR az ti atyátokfiaiínac, mikép-  
 pen ti néktec, hogy birhaszóc ökis az fol-  
 det, mellyet az ti UR Atoe Istenec ad ő  
 néktec az Jordán vizűn túl. Az után térje-  
 tec iűmét hátra, kiki az ő örökségébe, mel-  
 lyet néktec adtam.

\* Az Og kirá-  
 nac nagy vns  
 ágya.  
 \* Num. 32. 33.

<sup>b</sup> Az az, Jair  
 faliúnac.

<sup>e</sup> Vagy: mezősé-  
 séget.

† Num. 32. 20.

20 **A**Z Josueuakis :: paranczolíte cackor, és ::  
 mondóc: Szeműddel látod az mit cze-  
 lekedett az te UR ad Istenűnc amaz két ki-  
 rályal, ácképpen czelekedszic az UR min-  
 den országoccak, az mellyekte általmégy.  
 21 Ne félyetec tőlóc: Mert az ti UR A-  
 toe Istenec leszen az ki ti érottetec hada-  
 kozic.

:: Num. 27. 18

22 **K**önyörgékis az URnac az időben, il-  
 len képpen: URam Isten, te kez-  
 detted megmutatni az te szolgálócnac az

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40.

te dicősegedet d és az te hatalmas czelekedetedet. † Mert kiczoda az Isten, vagy menyben vagy földön, az ki kővethetné az te czelekedetedet, és az te erőfiségedet: 25 Engedd meg kérelem, hogy menyve az Jordán vizén túl, és lássam amaz jeles földet, 26 és imez hegyet, és az Libanult. \* Megharagutt vala pedig az UR én reám ti miátatóc: Annakokaért nem halgata meg: Hanem efiz monda én nékem: Maga legyen elég ez te néked: Ne szólly én nékem többet effőlöl. Meny fel az Pisga hegyecetejére, és emeld fel az te szemeidet Napnyugat felé, és Efiac felé, Deel felé, és Napkelet felé, és lásd meg az te szemeidvel, mert nem mégy által az Jordán vizén. Hancim paranczold meg Josuénc, és bátoríts meg őtet és erősíts meg, mert ő mégyen által az nép elött: és ő adgya birtokoc alá az földet az melyet látandafz. Es úgy telepedénc meg ez völgyben, melly az Beth Peor ellenébe vagyon.

III. Rész.

Mózes inti az Izraelitákat hogy az Istennek nagy irgalmaságát, kegyelmességét, jóvoltait, hatalmaságát, és az bűn ellen való nagy haragját megmondolván, az ő paranczolatit megtartásá, őtet efinerjéc lenni egyedül igaz Istennec, ő néki szolgállyanac. Nevezet szerint pedig inti arra őket, hogy az bálványimádástól mególtalmazás magokat. Annakutánna Mózes az Jordan vizéntúl való szabad városokat elrendeli az Istennek paranczolatya szerint.

1 **M**OSTAN azért ő Izrael, halgald meg az :: paranczolatokat és az ítéleteket a mellyekre én tanítlac úteket, hogy az szerint czelekedgyetec és élhelleter, és bémeheffítec az földre és birhasátoc azt, mellyet az ti atyáitoknac URA Istene ad ti néktec. Ez ígéhöz mellyet én paranczoloc ti néktec, † semmit ne tegyetec, semmit se vegyetec el abból, hogy megőrizzítec az ti UR atoknac Istentekucc paranczolatit, mellyeket én paranczoloc ti néktec. 3 \* Szemeteckel láttátoc az mit czelekedett az UR az Baal Peorért: mert minden embert valaki induit vala az Baal Peor után, elveszte Isten ti közzületec. Ti pedig valak az ti UR atokhoz Istentekhöz ragaszkodtatoc, és az ma napig mindnyájan éltec. Meglátsátoc, én megtanítottalac titeket ez paranczolatokra és ítéletekre, az mint megparanczolta én nékem az én UR am Istencm, hogy azon az földön az mellyenec birodalmára bémencetec, úgy czelekedgyetec, hogy örökségül birhalatoc azt. Annakokaért megőrizzítec azokat és az szerint czelekedgyetec: mert á

ti bölcseségrec és értelmetec ez lélfé mindén népec elött: kic halván mind ez paranczolatokat, ezt fogjac mondani: Bizonyára bölcz ez az nép, értelmes és nagy nézetség. "Mert miczoda nagy nemzetség vagyon olly, mellyhöz olyan közel volna az Istent mint az mi URunc Istencm mi hozzánac mindencben, az mellyekért fe 8 gitségül hijuc őtet? Es mellyic volna az a nagy nép, az mellyenec ilyen rendtartásfi és igaz törvényi valónnaac, mint ez egéfcz törvény, mellyet én ma adoc ti előtökbé? 9 De óltalmazd meg magadat és az te lelkedet nagy szorgalmatofással, ne feledkezzél el azokról az dolgokról, az mellyeket lártac az te szemeid: és el ne távozzanac az te frivedből tellyes életedben: és † megtanítfad azokra az te fiaidat, és az te unokaidat. El ne felelkezzél az napról az mellyen állottál az te UR ad Istened elött az Horeb hegyén, mikor az UR ezt hadta volna én nékem: Gyúys egybe énnékc az népet, hogy számlállyam eleikbe az én befzédimet, mellyeket megtanullyanac, és cngemet félyenec tellyes életedben míglen ez földön él nec, és az gyermekeket azok 11 ra megtanítsác. \* Annakokaért előjárulátoc és megállátoc az hegy alatt: az hegy pedig tűzzel ég vala mind az Eegnec közepéig, holott ítéletség, kód, és homályofság 12 vala. Es szóla az UR ti néktec az rúz nec közepéből: az ő befzédénec szavát tiis halljátoc vala: de femmi ábrázatoc nem lártoc vala, az szózatitól megválva. Es megjelenéti néktec az ő szóvérségét, mellyet paranczola hogy megtartánátoc, tudniüllc amaz ízigéket: mellyeket két kő táblára íra. 14 Énnékemis paranczola az UR azon időben, hogy megtanítanalac az paranczolatokra, és az ítéletekre, hogy ácképpen czelekednétec azon a földön, mellyre általmentec hogy birjátoc azt. 15 **O**ltalmazátoc annakokaért szorgalmatofon az ti lelketeket, mert femmi hasonlatofságoc b né lártatoc az napon mellyen ti néktec szolot az UR az tűzből az 16 Horeb nec hegyen. Hogy meg ne ferteztélsetec magatokat, csinálván magatoknac valami faragot képet, avagy valami bálványac ábrazattját, az az, sérhúnac avagy aszfóni állatnac képét. Avagy akarminémű földi lelkes állatnac, és az égen repeső madárnac képét. Avagy akarminémű földön czúfzó másfő állatnac, és az föld alatt az vízben lakozó halnac hasonlatofságát. 19 Se pedig fel ne emellyed á te szemeidet az égbe, hogy látván ott á napot és á holdot, és á czillagokat, az ég nec minden feregit: meg ne czalattásfál, és meg ne \* haytfad magadat azoknac, és ne tiszteljed azokat, mellyeket az te UR ad Istened közlött mindén népec kel kic az ég alatt vadnac.

Inf. 26. 19.

Inf. 6. 7. és 11. 19.

Exod. 19. 26.

b Vagy, ábrázott, képet. \* Gen. 1. c Az az, imnakokaért ne imádgad az napot, holdot, czillagokat, mert az Isten nem az végre teremette azokat hogy imádgys, hanem hogy szolgállyanac nem czac egy nemzetség nec, hanem ég alatt mindennec.

:: Lev. 19. 37. és 20. 8. és 22. 31. Vagy: Rendeléseket, székzések. † Inf. 12. 32. Prov. 30. 6. Apoc. 22. 18. \* Num. 25. 4. Jos. 22. 17.

† Exod. 19. 5.  
Supra 1. 37. és  
3. 26.  
Inf. 31. 2. és 34. 4.

† Inf. 9. 3.  
Héb. 12. 29.

\* Inf. 28. v. 62.  
és 64.

† Igéri Moses az  
penitentia tartó  
bűnös embere-  
nek az Istennek  
kegyelmességét, és  
azoknak nyomo-  
ruságoknak meg-  
lágyítását.

10 Titeket pedig az UR magához fogadot, és kihozot titeket az vas kementzéből, az az, Egyptusból, hogy legyenek ő nékie † örökös népei miképpen az mai napon va-  
21 gytoc. De az UR\* megharaguvéc én re- am ti miattatoc, és megesküvéc azon hog az Jordan vizén által nem mennéc, és hogy arra az jeles földre nem mennéc, mellyet az te URad Istened ád te néked örök-  
22 ségül. En pedig meghaloc ez földön, és által nem megyec az Jordan vizén, ti pedig általmentec azon, és azt á jeles földet bir-  
23 jätoc. Megláflatoc annakokaért, hogy á ti URatoknak Isteneknek szövérségéről, á mellyet tett te veletec, valamiképpen el ne feledkezsetec, csinálván magatoknac faragot képet, vagy akar minémü állatnac ábrazattját, az miképpen megparanczol-  
24 ta te néked az te URad Istened. Mert az te URad Istened megemésztró † tűz, erős  
25 bofzszuálló Isten. Mikoron azért fiakat vagy unokákat nemzél, és megvénhezfel azon az földön, és megférteztetitec magatokat bálvánt csinálván, akar minémü állatnac képére, és ecképpen gonofzt czelekedendetec az ti URatoknak Isteneknek  
26 szemei előtt, haragra ingerelvén öter: Bizonságül hívom ti ellenetec az mai napon á mennyet és az földet, hogy hamar elvesztec az földről, á mellyre általmentec az Jordan vizén, hogy azt birjätoc: Nem lakotoc ideig azon, hanem minden kétsé-  
27 gnélkül elvesztec róla. Es az UR\* szél-  
28 hint titeket az népec közibe, és szám szecrint kevesen maradtoc meg á népec kö-  
29 zött, az kik közzé az UR vizen titeket. Es szolgáltoc ott azoknac az Isteneknek mellyeket emberi kéz csinált, tudniillie fánac és kőnec, mellyec sem látnac sem hallanac, sem élz nec, sem illatoznac. † Hogy ha pe-  
30 dig onnét megkeresed á te URadat Istene-  
31 det, tehát megtalálod öter, ha tellyes szive-  
32 dből és lelke dből keréfénd öter. Mikoron nyomotórágban lesz, és te reád szál-  
33 lanac mind ezec az utólsó időkben, ha megtérendesz az te URadhoz Istenedhöz  
34 és engedelmes lesz az ó szavánac. (Mert irgalmas Isten az te URad Istened, ) nem hágy el tégedet, sem el nem veszt, sem el ne feledkezic az ti atyáitoknak szövérségéről, mellyről megeskürt ő nékie.  
35 **M**Ért tudakozzál mostan az régi idők-  
36 ról az mellyec voltac te előtted, á naptól fogván, hogy az Isten teremtetec az embert é földön, és az égnec egyie szélé-  
37 től fogva az másic széléig, ha letté valaha  
38 ez nagy dologhoz hasonló, avagy ha hal-  
39 lattatot valaha ilyen dolog. Nemde hal-  
40 lottajé valamelly nemzetség az ó Istené-  
41 nec szavát, ki az tűznec közepiből szólót  
42 vólna, (az miképpé hallottad te, ) és mind-  
43 34 által élt vólna? Avagy mivelteje azt va-

lamelly Isten, hogy elmenne és választana magánac népet valamelly nemzetség kö-  
zül, bizonságokkal, e czudákkal, haddal, e Moses az cru-  
hatalmas czelekedettel, kinyuytott kar ál-  
da tereleket ne-  
tal, és rettenetes czelekedetec által, á mi-  
vezi bizonsá-  
képpen czelekedte mind ezeket ti értöt-  
goknac, mi: jel-  
tec az ti URatoc Istenec Egyptusban sze-  
hogy az oc az ó  
metec láttára? Czac te néked mutattatoc hi-  
vataláról bi-  
ez meg, hogy tudnád valóba az URat czac  
zonszagos téf-  
egyedül Istenec lenni, és hogy ó kivólót-  
nac vala.  
35 te † ninczen töb Isten. Az égből halattat-  
† Inf. 32. 39.  
ta te veled az ó szavát, hogy tanitana tége-  
Esa. 45. v. 5. 18.  
det. Az földön pedig mutatra te néked a-  
és 22.  
36 maz ó nagy tűzét, és az ó beszédét hallot-  
Mar. 12. v. 29.  
37 tad az tűz közepiből. Es miért hogy sze-  
és 30.  
rette az te atyáidat, választorta az ó mag-  
vokat ó utánoc, és \* kihozott tégedet az \* Exod. 13. v. 3.  
ó ortzája előt: Egyptusból az ó nagy ere-  
9. és 14.  
38 jénec általa. Hogy kiúznec felötte nagy  
népeket, és náladnal erősbeket te előtted,  
hogy tégedet bévinne, és adná te néked az  
ó földöket örökségül, miképpé ez mai na-  
pon látod. † Tudgyad annakokaért ez mai  
napon, és szivedben tartsád: Hogy czac az  
UR az igaz Isten, mind fenn menyé, mind  
alatt ez földön, és ninczen ó kivólóte más  
40 **I**sten. Annakokaért tartis meg az ó szerzé-  
sit, és az ó paranczolatit az mellyeket én  
paranczoloc ma te néked, hogy jól légyen  
te néked dolgod, és az te fiadnac te után-  
nad minden időben: és hogy meghozszá-  
birjad életedet azon á földön, mellyet az te  
URad Istened ád te néked.  
41 † **A**Ckor válfazta az Moses három vá-  
† Num. 35. v. 6  
42 rosit az Jordan vizén innét napkelet  
és 14.  
43 felé. Hogy oda faladnac az olly gyilkos,  
az ki tudatlanságból felebaráttját megöl-  
te vólna, ki az előt öter nem g gyűlölte g  
Az Sidoban  
vólna, hogy furna, mondor, azoc közzül eg-  
izy vagyon: Az  
44 gyikbe, és élne. Tudniillie \* Befert az pu-  
ki öter regnap  
45 ztában, az Rubenitác tér földökön: Es Ra-  
és regnap előt  
46 mothot az Gileadban az Gaditác földén,  
nem gyűlölte.  
Es Golant Bafanban az Manassé földén. \* Iof. 20. 8.  
47 **E**Moses az Izrael fiait eleiben ada. h Ezec  
h It kezdi el Tre-  
48 az bizonságtételec, ezec az paranczolatoc:  
mellius az öb-  
és az itéletec, mellyeket Moses az Izrael fi-  
dic caputoc, iga-  
49 ainac szöla, mikor Egyptusból kijöttec  
zan pedig. Az  
50 vólna. Az Jordan vizén innét az völgyben  
kic pedig ez on-  
Bet Peornac ellenébe, az Hesbonbéli Si-  
né elszakarot-  
hoñnac az Emorréufoc királyánac földé-  
tác, vagy tudat-  
51 ben, kit megvert vala Moses az Izrael fia-  
lanságbol vagy  
52 val egybe, mikor Egyptusból kijöttec völ-  
magoc gondolac  
53 na. Es elfoglálac az ó földét, és az Bafan-  
lanságbol mi-  
béli Og királynac földét, az Emorréufoc-  
veltec.  
54 nac két királyoknak földöket, kik Jordán  
vizén innét napkelet felé lakoznac vala.  
55 **A**roertől fogva melly Arnon patakánac  
partján vagyó Sion hegyéig, melly az Her-  
mó. Es mind az puztát Jordán vizén innét  
napkelet felől, mind az puztánac tengere-  
56 54 az Phazga hegy alatt való forrásokig.

## V. Rész.

*Az Istennek Tíz paranczolatját előszámlálva Mózes az Izrael fiaimnak, és mi őket hogy az ő ígeretek és fogadásoc szerint, hisz ítet az Istenről Doctorként, engedjenes néki, és az ő szavát megfogadjác.*

- 1 **E**S szóltá Mózes az egész Izrael, és monda nékicc: Halgadj meg Izrael az paranczolatokat és az ítéleteket, melyeket én ma ti hallástokra szóloc: tanuljátoc meg azokat és őriztétec meg, czelekedvén azokat. Az mi URunc Istenunc † szövétséget tett mi velunc az Horeb hegyén.
- 3 Nem czac az mi atyáinckal tette az UR ez szövétséget, hanem mi velünkis kic it vagyunc, és kic ez mai napon mindnyájan élunc. Szinről szinre szolot ti veletéc az UR az hegyen az tűz középiából. (En pedig álloc vala ackor az UR közt és ti köztetec, hogy megjeleném ti nékrec az URnac belzédét, mert ti az tűztől \* féltec vala, és nem menétec fel az hegyre, ) ezt mondván: † En vagyoc az te URad Istened, ki kihoztalac tégedet az Egyptusnac földéből, az szolgálátnc házából. Né legyenec te néked idegen Istenid én előttem. Ne czinály magadnac \* femmi faragot képet, vagy valami hasonlatosságoc azoc közzül, az mellyec vagy fenn az égben vadnac, vagy az mellyec az földön vadnac, vagy az mellyec az föld alatt az vízben vadnac. Ne háys megmagadar előrtóc, és ne tisztellyed azokat: Mert én vagyoc az te URad Istened, :: bofszúálló Isten, ki meglátogatom az atyáknac hamisságoc az fiakban, harmad és negyed nemzetségg, azokban az kic engemet gyűlölinc. És ki itgalmasságoc czelekefzenr ezeriglen, azockal az kic engemet szeretnec, és az én paranczolatimat megtartyác. Az te URadnac Istenednec () nevét hijába ne ve gyed, mert nem hadgya az UR bűntetésnékül azt, valaki az ő nevét hijába vezfi.
- 12 Megemlekezzél á † szombatnac napjáról, hogy megszentellyed azt, miképpen megparanczolta te néked az te URad Istened. \* Hat napon műnkálodgyál, és minden te dolgaidat czelekedgyed. † Heted napon pedig az te URadnac Istenednec szombattya vagyon: Ne tégy az napó semmi dolgot, se te magad, se a te fiad, se az te leányod, se az te szolgáló, se a te szamárod, és semminémü barnod, se a te jóvevényed, ki az te kapudon belől lakozic, hogy megnyogdgyéc az te szolgáló, és az te szolgáló leányod mint te magad. Mert megemlekezzél róla hogy te is szolgáló voltál Egyptusban, és kihozott onnet tégedet a te

URad Istened erős kézzel és kinyuytott karral. Annakokaért paranczolta te néked á te URad Istened, hogy megtartanád az szombatnac napját. † Tisztellyed atyádat és anyadat, az mint megparanczolta te néked á te URad Istened, \* Hogy holgfzú ideig élyly: és hogy jól légyen dolgoc az földön, mellyet az te URad Istened ád te néked.

Embort † ne ölyly.

Ne paráználkodgyál.

Ne orozz

Ne mondgy hamis tanúbizonságoc az te felebarátod ellen. \* Ne kívánnyad az te felebarátodnac feleségét. Ne kívánnyad házát, szántóföldét, vagy szolgálóját, vagy szolgálóleányát, vagy ókrét, vagy szamarát, és íemmit az mi övé.

22 **E**Z igéket szólá az UR az ti egész gyűlekezeteteknec azon az hegyen az tűz középiából, felhő és homályoólag közzül nagy fel szóval, és íemmit többet ackor né szóla, és megírá azokat két kő táblára, és adá azokat énnékem. Es lón mikor az szót az íetetésből hallottátoc vólna, (mert á hegy tűzzel ég vala) én hozzám jövetec az ti nemzetségreknec minden fejedelmivel és véneivel. Es mondátoc: Imé á mi URunc Istenunc megmutatta mi nékünk az ő diczóságét, és az ő felséges vóltát, és az ő szavát hallottuc az tűzből: ez mai napon lártuc hogy az Isten emberrel szól, és mindazáltal él. Most annakokaért miért halunc meg? Mert megeméft ez nagy tűz bennünket: Ha ífűér hallandgyuc az mi URunknac Istenünknc szavát, meghalunc. Mert kiczoda az az emberc közzül, az ki az tűzből szóló élő Istennc szavát halván mint mi, † megélhetne?

27 Menny oda te, és halgadj meg mind azokat az mellyeket mondand az mi URunc Istenunc, te pedig beszéld meg mi nékünk az mit mond az mi URunc Istenunc, mi meghalgattyc és megmivellyuc. Es meghallá az UR az ti beszédeteket az mellyeket szolátoc énnékem, és monda az UR énnékem: Hallám az népnec beszédét, mellyet te veled szóla. Mind jó az mit te

29 veled szolánac. De kiczoda adgya hogy az ő szívec olyan légyen, tudniillic, hogy félynec engemet, és őrizéc minden paranczolatimat minden időkben, hogy jól légyen nékiec dolgoc, és az ő gyermekek nec miad öröcké? Meny el és mód meg:

31 Térjetec meg az ti sátoraitokba. Te pedig ítt állj én előttem, hogy megmondgyam te néked minden paranczolatimat, törvényimet és íreletimet, mellyekre megtanítlad őket, hogy megczelekedgyéc azt azon az földön mellyet én adoc ő nékrec örökségül. Meglállátoc annakokaért hogy úgy czelekedgyetec mi képpé az ti UR-

† Lev. 19. 3.

Matth. 15. 4.

Eph. 6. 3.

\* Vagy: Hogy meghofzszá bittassanac az te életednec napjai.

† Matth. 5. 23.

† Exod. 19. 5.

\* Exod. 19. 16. és 20. 18.

† Exod. 20. 2. Psal. 81. 11.

\* Levit. 26. 1.

† Exod. 34. 7. Jerem. 32. 18.

† Lev. 19. 12. Matth. 5. 33

† Exech. 20. 12.

\* Exod. 27. 12. és 31. 12. s 35. 2.

Lev. 23. 2.

† Gen. 2. 2.

*A vagy: Vayha az ő szívóc olylyá volna hog engemet félnénc, &c.*

20c Istentec paranczolt ti néktec, és ne  
 3) hajollyaroc se jobra se balra. Hanem jár-  
 jatoc azon az úton, mellyet â ti URaroc I-  
 stentec paranczolt ti néktec, hogy élhessé-  
 tect és jól légyen dolgotoc, és foc ideig él-  
 hessétec az földön mellyet birni fogtoc.

## VI. Réfz.

*Minéküánna Moses az felő caputban elő-  
 számlálta volna az Istentec tíz paranczolat-  
 yát, immár azt kezdé itt magyarázni, és az két  
 elő paranczolatot magyarázza meg, imvén ö-  
 ket az Isteni tiszta és igaz szeretetre, és hogy bál-  
 ványokat ne unadiznac; megmondgya pedig  
 hogy ha az Iste törvényenec őrizői léfznac, meg-  
 bírágya az Isten őket minden jockal.*

16 **Z** pedig az paranczolat, és ezec az  
 17 **E**z törvényec és az itéletec, az mel-  
 18 **L**lyeket paranczolt â ti URaroc I-  
 19 **S**tentec hogy megtanítanalac ti-  
 20 **T**eket, aut kellyen ezelekednetec az földön,  
 21 **I**nellyec bírására ti általmentec. Hogy  
 22 **f**éllyed az te URadat Istenedet, és megőriz-  
 23 **z**ed minden ő itéletit és paranczolatit, mel-  
 24 **l**yeket én paranczoloc te néked, te és az te  
 25 **f**iad, és az te unokaid tellyes életedben, hog-  
 26 **g** jószázú idéig éihéfs. Halgásd meg azért  
 27 **I**zrael, és elzed bevegjed hogy megzele-  
 28 **k**edgyed, hogy jól légyen dolgod és hogy ig-  
 29 **g**en megfokalodgyál, miképpen megigerte  
 30 **a**z te atyáidnac URa Istene te néked az  
 31 **t**éyjel és mézzel folyó földet.

4 **H**allyad Izrael, az mi URunc Iste-  
 5 **n**unc, egygyetlen egy Isten. \* Szer-  
 6 **z**essed azért az te URadat Istenedet, tellyes  
 7 **z**ivédből, tellyes lelkezből, és tellyes erőf-  
 8 **s**égedből.

6 **E**s zigéc, mellyeket ez mai napon pa-  
 7 **r**anczoloc te néked, legyenec zivéd-  
 8 **b**en. Es † gyakorlyad azokat az te gyer-  
 9 **m**ekid előtt, és szóllyczekről mikor az te  
 10 **h**ázadban ülsz, vagy mikor úton jársz, és  
 11 **m**ikor ágyadba lefekszel, és mikor felkelsz.  
 12 **E**s az te kezedre kőfised azokat Jegyül, és  
 13 **h**omlokodon függjenec az te szemid kő-  
 14 **z**ött. Es megirjad azokat az te házadnac  
 15 **k**üszöbire, és az te kapuidra.

10 **E**s mikoron béviend tégedet az te UR-  
 11 **a**d Istened az földre, mellyről meg-  
 12 **s**eküért az te atyáidnac, Abrahamnac, Isák-  
 13 **n**ac és Jácobnac, hogy megadgya te néked azt  
 14 **a**z nagy és szép várofokat, mellyeket nem  
 15 **t**i építettél. Es minden jószággal meg-  
 16 **r**akott házakat, mellyeket nem te raktál,  
 17 **é**s az áfott kúákat, mellyeket nem te ástál,  
 18 **é**s szőlő és olay fa hegyeket, mellyeket né-  
 19 **t**e plántáltál, és mikor ejendel és megelé-  
 20 **g**edendel: Meglásd el ne felekezszél az  
 21 **U**Ról, ki tégedet ki hozott Egyptusnac

földéből, az szolgálknac házából.

13 **H**anem † féllýed az te URadat Istene-  
 14 **d**et, és őtet tiszteled, és az ő nevére  
 15 **e**skedgyél. Es ne kővélis idegen Istene-  
 16 **k**et, azoknac az népekneci istenit *mondom,*  
 17 **a**z kic ti kőrnýúletec vadnac. (Mert az  
 18 **t**e URad Istened bofszázúálló Isten ti közöt-  
 19 **t**erec) hogy az te URadnac Istenednac ha-  
 20 **r**agja fel ne gerjedgyen te reád, és el ne ve-  
 21 **z**ellen tégedet az földnac színéről. Ne \*  
 22 **k**ésértétec az ti URatokat Istenteket, mi-  
 23 **k**éppen megkésértétec † Massabau. Ha-  
 24 **n**em szorgalmatoson megőriztétec az ti  
 25 **U**Ratoknac Istenteknac paranczolatit, és  
 26 **ő** bizonyágit és törvényit, az mellyeket  
 27 **p**aranczolt. Es azt mivellyed az mi igaz  
 28 **é**s jó az URnac szemeci előtt, hogy jóllé-  
 29 **g**yen dolgod, és bémehefs és bírhaslád az  
 30 **j**ó földet, mellyről megseküért az UR az te  
 31 **a**tyáidnac. Es hogy távol úzze minden  
 32 **e**llenségidet az te földet előtt, miképpen  
 33 **a**z UR megmondotta.

20 **H**A mikor â te fiad megkérdend tége-  
 21 **d**et ezután, ezt mondván: Mire valóc  
 22 **e**z bizonyágitételec, és miczoda paranczo-  
 23 **l**atoc és törvényec ezec, mellyeket az mi  
 24 **U**Runc Istenunc paranczolt ti néktec?  
 25 **A**ckor azt mondgyad az te fiadnac: Szól-  
 26 **g**ak vóltnunc Egyptusban Pharahónac, és kiho-  
 27 **z**ott minket az UR hatalmas kézzel. Es  
 28 **t**ón az UR Egyptusban nagy és veszedel-  
 29 **m**es jegyeket és czudákat, mind Pharahón  
 30 **é**s mind az ő házanépön â mi zemeinc lát-  
 31 **t**ára. Minket pedig kihoza onnét, hogy  
 32 **b**évinne minket és adná minékúnc azt az  
 33 **f**öldet, mellyről megseküért az mi atyánk-  
 34 **n**ac. Annakokáért paranczolta miné-  
 35 **k**únc az UR, hogy ezelekednénc mind ez  
 36 **t**örvényec szerint, és hogy félőc a mi U-  
 37 **R**unkat Istenúnc, az mi hasznunkra tel-  
 38 **l**yes életúncben, hogy megtartana minket  
 39 **a**z életben, miképpen ez mai naponnis.  
 40 **E**s ez léfzé mi nékúnc igazságunc, ha meg-  
 41 **ő**rizzúc és megtartyc mind ez paranczo-  
 42 **l**atokat az mi URunc Istenunc előtt, mi-  
 43 **k**éppen megparanczolta mi nékúnc.

## VII. Réfz.

*Inri ez Caputbanna Moses az Izraelitákat,  
 hogy felöltözzen megöltalmazác magokat az  
 bálványimádástul, és mind azoktól az kic okot  
 és alkalmatosságot adhatnának az bálványim-  
 adágyra. Igér minden jokat azoknac az kic en-  
 gedelmecéec léfznec az ő intéfénec, fenyegeti az  
 engedetleneket nagy büntetéfzél.*

1 **M**ikor béviszen tégedet az te U-  
 2 **R**ad Istened az földre, az mel-  
 3 **l**ýre te menendó vagy, hogy  
 4 **b**irjad azt, és foc népeket

L 2

† Sup. 4. 35.

Mar. 12. 29.

\* Inf. 10. 12.

Mat. 11. 22. 37.

Luc. 10. 27.

† Sup. 4. 9.

Inf. 11. 19.

† Inf. 31. 8.

\* Num. 33. 52.

Jof. 11. 21.

† Exod. 23. 32. és  
cap. 34. v. 12. 13.  
15. 16.

\* Exod. 23. 24. és

34. 13.

Inf. 12. 2.

† Exod. 19. 5.

Sup. 4. 20.

Inf. 14. 2. és 26.  
18.

\* Inf. 10. 15.

† Exod. 20. 5.  
Sup. 5. 9.

\* Nab. 1. 2.

:: Lev. 26. 3.

Inf. 28. 1.

† Exod. 23. v.

25.

† kiüzend te előtted, tudniillik az Hittéufokat, Girgáseufokat, Emorréufokat, Chananéufokat, Perizéufokat, Hivéufokat és az Jebuséufokat, het féle népeket, és náladnál erősbeket. Es adandgya őket az te URad Istened az te hatalmadba, és \* megverendek őket, mindenestől fogva elvezeszed őket, szövétséget vélec ne tégy, és ne könyörülj rajtoc. † Sógorságotis ne szerezzen ő vélec, az te leányodat ne adgyad az ő fioknac, és az ő leányát ne vegyed az te fiadnac. Mert elhayta az te fiadat, hogy ne kövessen engemet, és idegen Istenet tisztelne: Annakokaért felgerjed az URnac haragja reátoc, és hamar elvezet titeket. Hanem így czelekedgyetec vélec: \* Az ő oltárokat elrontásatoc, és az ő képeket eltörjétec, és az pogányoc istenének, szentelt berkeket kivágjátoc, és az ő bálványokat tűzzel megégeslétec.

**M**ert az te URadnac Istened nec f szent népe vagy te, tégedet választott az te URad Istened, hogy saját népe légy ő néki, minden népec között, kic ez földnec színén vадnac. Nem azért szerezetec titeket az UR, sem azért választot titeket, hogy minden népeknél többet vólnátoc: mert ti kevesben vóltatoc az tob népec között:

**H**anem hogy \* szerezetec titeket az UR, és megakartta őrizni az esküvést, mellyel az ti a tyaitoknac megesküvt vólt: Azért hozott ki titeket az UR hatalmas kézzel, és megszabadított tégedet az szolgálkac hazából, az Egyptusbéli Pharaó királynac kezéből.

**T**udgyad: azért hogy az te URad Istened, czecegyedül ő az Isten, hívstéges † Isten, ki megörizi az szövétséget és az irgalmasságot, azokhoz kic őtet szerezetec, és az kic az ő paranczolattját őrizic, ezer iziglen. Es bofizúálló azokon, kic őtet gyűlölic, úgy hogy elis vesztí őket: \* és nem késic bofizúát állani azokon az kic őtet gyűlölic. Megörizzed azért az paranczolatokat, az törvényeket és az ítéleteket, mellyeket énez mai napon paranczoloc te néked hogy azokat czelekedgyed. :: Hogy ha pedig halgataudgyátoc ez ítéleteket, és őtizedentec és czelekedenditec azokat, az te URad Istenedis megörizi te néked az szövétséget és az irgalmasságot, mellyről.

13 megeskütt az te a tyaidnac. Szeretni fog tégedet, és megáld tégedet és megfokasit, és megáldgya az te méhednec gyümölcsét, az te földnec gyümölcsét, az te gabonadat és az te mustodat, az te olajodat, tehenidnec és juhaid nyajainac faszását, azon az földön, mellyről megeskütt hogy az te a tyaidnac megáldgya azt. Aldottab lesz ecz minden nemzetégnél: nem leszzen te közötted † magyalan, sem az te barmaid

15 között meddő. Elvézzen az UR te rólad minden betegséget, és Egyptusnac minden gonosz nyavalyait az mellyeket tudsz. Nem veti azokat te reád, hanem mind azokra az kic tégedet gyűlölni fognac. Es megemélsz minden népeket, mellyeket az UR ad te néked: ne kedvezzen az te szemed nékiec, és ne tiszteljed az ő istenit, mert törül leszzen te néked az. Mikortoa azt monda adod az te szivedben: Többet vadnac ez népec hogy nem mint én, miképpen úzhetem ki őket? Ne fély tőlóc, hanem emlekezzél meg róla mit czelekedert légyen az te URad Istened Pharaónac és mind az egész Egyptusbélieknec. Az nagy † késértetekről mellyeket † látac az te zemeid, és az jegyekről, czudákról, az hatalmas kézről és az kinyuytatott karról, mellyel az te URad Istened kihozott tégedet: Azonképpen czelekedszic az te URad Istened minden népeccel, az kiktől te félsz. Ennekelőtte \* a darásoc kat boczát az te URad Istened ő reájoc, Iof. 24. 12. mind addig míglen elvezszen, azokis az a Az Darásoc kic megmaradtac, és az kic elreyezszen te konérsi az polótted. Ne retteny meg azért ő előtgányoknac szittec, mert az te URad Istened vagyon te kövőknc gyötrelzötted, amaz nagy és rettenetes Isten.

22 Es lassanlassan úzi ki az te URad Istened ez népeket te előled, hirtelen őket meg nem emésztheted, hogy az mezci fene vadac meg ne fokafodgyanac te ellened. De az te URad Istened birrokodba adgya őket, és nagy romlásal rontrya meg őket, míglen ők tellyességgel elvezszenec. Az ő királyok atis kezede adgya, hogy elvezszen az ő neveket az ég alól: senki ellened nem álhat, míglen elvezszen őket.

25 **A**Z ő isteneknec bálványit tűzzel égesfed meg, ne kívánnyad az ezüstöt vagy aranyat melly azokon vagyon, hogy magadnac vennéd, hogy rórbe ne essél miatta: mert az, az te URad Istened előtt utalatlólag. Annakokaért bé se vegyed az te házadba azt az utalatlólagot, hogy átoc ne légy, mint az az bálványatoc, hanem átkozván átkozzad, és utalván utallyad azt: mert átkozott.

## VIII. Rész.

*Inti Mozes az Izraelitákat hogy megemlekezzenec az negyven esztendőig való budosásokról, és minden ő asztorainac példáit, viszonzag kegyelmes Atyáivoltánac minemű bizonságit. Látic és kofoltic meg. Es innét átkolmatosságot vévén, inti őket az Isten törvényenec szorgalmatos megtartására, mivel hogy az Isten őket ártágakat és gazdag földre vinné. Fenyegeti pedig őket nagy büntetéselel, ha az Istenről elfelekezzenec.*

Mind

**M**Ind azt az paranczolatot, mellyet én ez mai napon paranczolatot te néked, megőrizzétéc, megis czelekedgyétec: hogy elhesfétéc és megfokafodhaffatoc, bemeheffétéc es birhaffatoc az földet, mellyről az UR megeskűtt az ti atyáitoknac.

13 Es megemlekezzél mind az egész útról, mellyen hordozott tégedet az te URad Istened immár negyven elztendeiglen az pusztaban, hogy megostorozna tégedet, és megkéférgene tégedet, hogy nyilván lenne, mi volna á te szivedben, ha megtartaná az ó paranczolatit vagy nem. Es megostoroza tégedet, és chezni hagyá, annakutánna pedig † Mannával éltete, mellyet nem tudtál sem te sem az te atyáid, hogy tudtadra adná te néked, hogy az ember nem ez az ember, valamiféle az UR-  
 4 nac fájából. Az te ruházatot semmiképpen meg nem :: kopott te rayrad, az te lábaid nem dagadt meg immár negyven elztendőről fogra. Meggondollyad azért az te szivedben, hogy miképpen az ember az ó gyermekét taníttya, szinte azonképpen tanít tégedet az te URad Istened. Es őrizd meg az te URadnac Istened paranczolatit, hogy az ó útain járj és őtet félyed. Mert á te URad Istened bívifzen tégedet jó földre, patakoknak, vizeknek, forrásoknak földére; mellyec az hegyeken és völgyeken fakadnac ki. Oly földre mellyen búza, arpa, szőlő, fige, pomagranát, áolay, és mézvagyon. Oly földre mellyen az kenyert mindé fogyárkozás nélkül éhened, és áhol semmi nélkül meg nem fogyatkozol, oly földre mellyec kévetés, és mellyec hegyiből értzet vághatsz. Mikoron azért ejendel és meglepedél, akkor dicvérd az te URadac Istened, azért az jó földért, mellyet te néked adad. Megláffad annakokaért hogy el ne felelkezzél az te URadról Istenedről, hogy meg nem tartaná az ó paranczolatit, nélelert és törvényit, mellyeket én paranczolatoc te néked ez mai napó.

12 Hogy valamimódon mikor észel és meglegedendel, és szépl házakat eppitendél, és azokban lakozol: Es mikor az te barmaid, juhaid megfokafodnac, ezüstöd, aranyad, és minden jószágod meg bővül. Fel ne fuvalkodgyéc akkor az te szived, és el ne felelkezzél az te URadról Istenedről, az ki kihozott tégedet Egyptus földéből, az szolgálatnac hazából. Az ki vezértelt tégedet az tűzes kigyóknac, scorpioknac, és szomjuságnac nagy és kietlen pusztaban, mellyben semmi víz nem vala: ó pedig vizet ada te néked az † kősziklából. Az ki \* Mannával éltete tégedet az pusztaban,

mellyet nem tudtác á te atyáid, hogy megostorozna és megprobálna tégedet, és végre jól tenné te veled. Es megláffad ne mondgyad ezt az te szivedben: Az én hatalmam és az én kezimnac ereje szerzette énnékem ez gazdagságokat. Hanem megemlekezzél az te URadról Istenedről, mert ó ad te néked hatalmat az gazdagságnac keresésére, hogy megerősít az szővetseget mellyről megeskűtt az te atyáidnac, miképpen bizonságot téfzen arról ez mai napon. Ha pedig mindeneftől fogva elfelelkezendél az te URadról Istenedről; és idegen istenec után járandasz, és azokat tífzelendél, és meghayod magadat azoknac, vallast téfzec ez mai napon ti ellentec, hogy kétség nélkül elvesztéc.

20 Miképpen az pogányoc kiket az UR elveszt ti előttec, azonképpen ti is elvesztéc, annakokaért mert nem engedtetec az ti URatoknac Istentekncz zavánac.

† Exod. 16. v. 4. és 15.

\* Math. 4. 4. Luc. 4. 4.

• Inf. 29. 5.

IX. Rész.

*Inti Mózes az Izraelitákat, hogy minekutánna bémennoc az Canaan nac földére, és az pogányoc levigattatnac és kiűzetetnac ő előttec, ne talydonásic az az ó igazságoknac, hanem az Istenecc kezjelmességnac és igazságánac, ki megeskűtt volt az ó atyoknac, hogy nékic és az ó mara létoknac adná az az földet. Es az Canaanúsokac akart s az ó bünökért megbüntetni. Hogy pedig ezt jobban megbizonyítsa, hogy nem az ó igazságokért czelekedte ezt az Isten ő vitéc, előszámlálja az Izraelitaknac egy néhány remébbi bünöket, mellyel az Isten megbántottác.*

**U**Algafid meg Izrael, te általmegy ma az Jordán vizén, hogy béménvén birj örökségül náladnál nagyob és erősebb népeket, nagy és az éggig felrakattartott városok.

1 kat. Nagy és magas népeket, Enachimnac fiait, kiket tudt, és á kic felől † hallot. † Num. 15. v. 33. tad: kiczoda állhat meg az Enac fiait előt? és 34.

3 Tudgyad annakokaért ez mai napon, hogy az te URad Istened léfzen az, az ki általimégyen te előtred mint egy megeméltó \* tuz: ő törli azokat el, és ó alázza meg \* Sup. 4. 24. azokat te előtred: és ecképpen kiűzöd és Heb. 12. 29. hamar elveszté őket, miképpen az UR megmondotta te néked. Mikor azért kiűzendi az te URad Istened azokat te előtred, ne mondgyad ezt az te szivedben: Az UR az én igazságomért hozott bé engemet, hogy örökségül birtám ezt az földet, holott ez népeket kiűzi az ó () istentec. Gen. 15. 16.

5 lenségekért te előled. Mert nem az te igazságodért, és az te szivednecig vol-

† Exod. 17. 6.

Num. 20. 11.

Psal. 78. 15.

\* Exod. 16. v. 14.

és 15.

ráért mégy bé az földnek bírására: Hanem az te URad Istened úzi ki az pogányokat az ő istentelenségekért te előtéd: hogy meg-  
 6 erősítse az befzédet, mellyről az UR † meg eskütt az te atyáidnac, Abrahamnac, Isák-  
 7 nac, és Jácobnac. Annakokaért tudgyad hogy az te URad Istened nem az te igallá-  
 8 godúert adgya te néked ezt az jó földet hogy bírjad azt: mert igen kemény nyakú nép vagy.

9 **E**mlkezzeél meg róla, és el ne feledgyed hogy † haragra indítottad az te URad Istenedet az pusztában: Az naptól fogva, mellyen kijöttél Egyptus földéből, mind addig míg len jutnál ez helyre, enged-  
 10 tetlenec voltatoc az URnac. Mert az † Eloreb hegyennis haragra indítatoc az URat, annyira hogy haragjában el akara ve-  
 11 szteni titeket. Mikor felmentem völna az hegyre az kő tábláknac, az az, az szövetsé-  
 12 gneuc tábláinac vételére, a melly szövetsé-  
 13 séget az UR tett vala ti veletec: akkor maradtam vala az hegyé \* negyven éjyel nap-  
 14 pal, holott sem kenyeret nem éttem, sem vizet nem ittam. Es mikor az UR adá én-  
 15 nekem az Isten † ujjával irattatott két kő táblákac, mellyeken valánac mind az igéc mellyeket mondott vala az UR ti néktec az hegyen az tűz közzül, az gyülekezetne-  
 16 c napján. Es mikor az negyven nap és éy elmúlt völna, adá az UR énnekem az két kő táblát, tudniillic, az szövetségneuc táb-  
 17 lalt. Es monda az UR énnekem: \* Kely felgyorfassággal mény alá, mert ez az nép, mellyet kihoztál Egyptumból, und oc bün-  
 18 nel ferteztetec meg magát: hamar eltérte az útról az mellyet paranczoltam vala né-  
 19 kiet. Mert imé bálvánt óntóttenec ma-  
 20 goknac. Monda ifjútér énnekem az UR: Elzembe vóttem ez népet, és bizonyjára kemény nyakú nép. † Hadgy béket én-  
 21 nekem, hadd veszellem el őket, és töröllyé el az ő neveket az ég alól, és téfzlec tégged  
 22 ennél nagyobb és erősebb néppé. Térüléc annakokaért, és alá jövec az hegyről, mell-  
 23 tüzzeél ég vala, és az szövetségneuc két táb-  
 24 lája vala az én két kezemben. Es mikor tekintettem völna: Imé vétkeztetec vala az ti URatoknac Istenekneuc, mert borjú ké-  
 25 pet óntóttetec vala magatoknac: hamar eltérte ec vala az útról, az mellyet az UR paranczolt vala néktec. Ackoron raga-  
 26 dím az két táblát, és elhagyván kezem-  
 27 ből, eltrórém azokat az ti szemetec lártára  
 28 Es leburúléc az UR előtt, (mint annak-  
 29 előtte negyven éjyel nappal, mikor sem kenyeret nem enném, sem vizet nem in-  
 30 nám minden ti bünötökéért, mellyet cze-  
 31 lekedtetec vala, gonofz czelekedvén az UR előtt, ótet felingerelvén. Mert félec vala az URnac busulásától, és haragjától, mellyel ti reá: oc úgy megharagutt vala,

hogy el akar vala titeket **veszteni**: és meg-  
 20 halgata az UR engemet akkoris. Sőt még az Aaronrais felötte igen meghara-  
 21 gutt vala az UR, és el akara ótetis vezteni. De ugyan akkor imádkozám Aaronértis.

22 Az ti bünöteket pedig az mellyet czele-  
 23 kettetec vala, tudniillic, az borjú képet, † ragadám, és tüzzeél megégetém, és nfe-  
 24 rontám azt jól megórolvén, mind addig míg nem porrá lenne, azután hintém ana-  
 25 c az porát az patakba, melly á hegyről foly vala alá. Annakelőtte \* Thabera-  
 26 bannis, :: Maffaban, és az kévánságnac () koporsóinál, haragra indítatoc az URat. ()  
 27 Es mikor az UR elküldött völna titeket Cadesbarneaból, ezt mondván: † Men-  
 28 nyetec el és bírjátoc órókségül az földet az mellyet adami ti néktec, azonképpen ackoronnis az ti URatoknac Istenekneuc befzède ellen tusakodátoc, nem hívetec és engedelmesec nem lótoe az ő szavánac.

29 Az UR ellen tusakodóc voltatoc mind az naptól fogva, hogy én titeket esmerlec.  
 30 Es leburúléc az UR előtt negyven éjyel és nappal, melly napokiglan mind leburúlva  
 31 voltam: Mert azt mondotta vala az UR hogy elvesztene titeket. Ackor imádam az URat, és mondec: \* URam Isten ne ve-  
 32 szeldec el az te népedet és az te órókségedet, mellyet az te nagy hatalmassággoddal sza-  
 33 badítottál meg, és mellyet Egyptusból e-  
 34 rós kézzel hoztál ki. Emlkezzeél meg az te szolgálidról, Abrahamról, Isákról, és Jácobról, ne nézzec ez népiec keménsé-  
 35 gét vagy istentelenségét, vagy az ő bünét.

36 † Hogy ne mondgya az föld népe, az honnét minket kihoztál: Az UR nem vi-  
 37 hette bé az földre őket, mellyet ígért volt nékiec, és annakokaért vitte ki őket, mert gyülölte őket, hogy az pusztában megöl-  
 38 né őket. Ók pedig te néped és te óróksé-  
 39 ged, mellyet kihoztál az te nagy erőddel, és az te kinyuytott karoddal.

40 **X. Rész.**  
 Beszélti Mózes ez caputban az két kő táblá-  
 41 nac ugyan vala megczinálását. Előszámlál-  
 42 lya az Izraelitáknac egyri bány rendbéli utokac és tábor helyeket. Es inti őket az Isten paranczo-  
 43 latinac megtartására, és az Isteni igaz ísztele-  
 44 tre és szolgálásra, mivelhogy czac az ő Istenec légyon igaz Isten, ki minden népec közzül vala-  
 45 sítottá magának az Izraelitáket.

46 Zidóban † monda az UR én-  
 47 nekem: \* Kéfszük két kő táb-  
 48 lakt magadnac, hasonlókac az előbbenic-  
 49 khöz, és jój fel én  
 50 szól, hanem más kődről, mellyben állottac az táblac, míg az szö-  
 51 vetségneuc kő tábláca az ő szö-  
 52 vetsé-  
 53 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 54 vetsé-  
 55 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 56 vetsé-  
 57 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 58 vetsé-  
 59 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 60 vetsé-  
 61 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 62 vetsé-  
 63 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 64 vetsé-  
 65 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 66 vetsé-  
 67 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 68 vetsé-  
 69 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 70 vetsé-  
 71 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 72 vetsé-  
 73 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 74 vetsé-  
 75 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 76 vetsé-  
 77 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 78 vetsé-  
 79 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 80 vetsé-  
 81 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 82 vetsé-  
 83 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 84 vetsé-  
 85 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 86 vetsé-  
 87 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 88 vetsé-  
 89 gneuc kő tábláca az ő szö-  
 90 vetsé-

† Gen. 12. 7. és 23. 15. és 15. 7. és 17. 8. és 26. 4. és 27. 13.

† Exod. 14. 11. és 16. 2. és 17. 2. Num. 11. 4.

† Exod. 32. 4. Psal. 106. 19.

2 Szövetség táblájának mondgya az két kő táblát, mivelhogy azokon valánac az tíz paranczolatoc, mellyec szerint az Isten az ő népevel szövetséget tett vala.

\* Exod. 24. 28. és 34. 28. † Exod. 31. 18. \* Exod. 31. 7

† Psal. 106. 18.

Mózes az Isten az két kő táblák az nép szemé lártára

† Exod. 32. 20.

\* Num. 11. 2. :: Exod. 17. 7. () Num. 11. 7. 4. és 34.

† Num. 13. 3. és 14. 1.

\* Exod. 32. 24. Num. 14. 13.

† Num. 14. 18.

† Exod. 34. 1. 2. Nagy. Szé- naly, símeits. Nem az szövetségneuc kő táblájáról

hozzám az hegyre, és csinálj magadnak fa  
 2 ládát. Es megírom az táblákra azokat az  
 ígétet mellyec valának amaz első táblákó,  
 mellyeket eltőtél: és tegyed azokat az lá-  
 5 dába. Czináléc annakokaért egy ládát  
 Sittim fából, és megkésztém az két kő  
 tábláit, mellyec hasonlóc valának az el-  
 sőkhöz, és felmenéc az hegyre az két kő  
 táblákkal, mellyec kezemben valának.  
 4 Es megírá az táblákra az első írás szerint az  
 tíz ígétet, mellyeket szótol vala az UR ti  
 veletéc az hegyen az tűznek közepiből, a-  
 maz gyülekezetnek napjan, és adá az UR  
 5 azokat én kezembc. Megtérvén pedig  
 onúé alájóvéc az hegyről, és helyhezte-  
 tetem az táblákat az ládába, mellyet csinál-  
 tam vala, hogy abban lennéne, az mikép-  
 pen az UR paranczolta vala énnékem.

6 **A**Z Izrael fiai pedig † kiindulásnac Be-  
 erothból, melly az Jaacan fiait, és  
 ménécne Moferaba, holott \* meghala az  
 7 **Aaron**, b és eltemettetéc ugyan ottan, és ő  
 helyette Eleázár az ő fia lón pappá. In-  
 nért ménécne Gutgodába, és Gutgodából  
 8 ménécne Jotbathba, bőv patakoknak föl-  
 dére. Ackor választá ki az UR az Levi  
 nemzetségét, hogy viselné az UR Szövet-  
 ségének ladáját, és hogy az UR előtt álla-  
 na, és ő néki szolgálna, és hogy álda-  
 ná az népet az ő nevével mind ez napiglan.  
 9 Ez okaért nem völt † része és öröksége  
 az Levi nemzetségének az ő attyokfiaval.  
 Mert az UR az ő örökséget, az miképpen  
 megmondotta vala néki az te URad Iste-  
 ned.

10 **E**N pedig állottam az hegyen szinte an-  
 nyi napiglan mint annakelőtte \* ne-  
 gyven éjjel nappal: és meghalgata enge-  
 met az UR ackoris, és nem akara tégedet  
 11 elvezetni. Végre monda én nékem: Kel-  
 fel és menné el az nép előt, hogy bémé-  
 nyenc és bírjac az földet, mellyről megf-  
 küttem az ő attyoknak, hogy jóvendőre ő  
 néki adnám.

12 **M**ostan annakokaért ő Izrael mit ké-  
 13 ván az te URad Istened te tóled e-  
 gyebet, hanem hogy félljed az te URadat  
 Istenedet, és hogy járy minden ő útain, és  
 hogy † szeressed őtet, és szeressed az te U-  
 Radat Istenedet tellyes szivedből és tellyes  
 14 lelkekből! Megórizván az URnac pa-  
 ranczolatit és végezésit, mellyeket én ma  
 paranczoloc tenéked, hogy jól légyé dol-  
 14 god. Imé az te URad Istenedé az egce,  
 és az egknek egdei, az föld és mindene  
 15 mellyec abban vadnac. d De czac egye-  
 dül az ti atyáitokat kedvelte hogy őket  
 szeretné, és választotta az ő magyokat a-  
 zoc urán, tudniüllic titeket minden népec  
 között, a mint ez mai napon láttyátoc.

16 Annakokaért \* metéllýetec környül az ti \* Jer. 4. 4.  
 szíveteket, e és ne legyenec ennekutánna  
 17 kemény nyakúac. Mert az ti URatoc I-  
 detméc, és ő foz-  
 stentec, Isteneknek Istene, és URaknac U-  
 adóc legyenec, no  
 Ra, † nagy Isten, hatalmas és rettenetes, ki  
 legyenec ongo-  
 nem személlý válogató, sem ajándékot  
 18 nem veszen. Kiíteletet szóláltat az ár-  
 vának, és az özvegynek, ki szíreti az jöve-  
 19 vént, és ad annak kenyeret és ruházatot. Job 34. 19.  
 20 Szeressétec annakokaért az jövevényeket, Ait. 10. 34.  
 mert ti is jövevényec vóltatoc Egyptýnac Rom. 2. 11.  
 földében. Az te URadat Istenedet fél-  
 20 lyed, őtet \* tisztellyed, ő hozzá ragazkod-  
 Eph. 6. 9.  
 21 gyál, és az ő nevére esküdjgyel. Czac ő az Col. 3. 25.  
 te diczereted, ki te veled illven nagy és tet-  
 22 tenetes dolgokat czelekedett, mellyeket Sár. 6.  
 az te szeméid látzanac. Az te atyáid † her-  
 \* Math. 7. 10.  
 vény léleccal mentenec alá Epytusba mo-  
 Luc. 4. 8.  
 23 ltan pedig az te URad Istened megíokált-  
 † Genes. 46. 27  
 tott tégedet, mint az égnek czillagit. Ait. 7. 14.

XI. Rész.

*Ex captivitate in monte Sion. Ez captivannis az Moses soc becéddel  
 inti az Israelitákat az Isten törvényének meg-  
 tartására. Megmondgya pedig minémü áldás kb-  
 veti azokat az kik megtartýac azt, és minémü  
 átoc azokat az kik meg nem tartýac. Es paran-  
 czollya nékic hogy az Jordan vizén túl, nagy  
 felszövalelő szímbállýac, mind az áldásokat  
 mind az átkokat az Garizim és Ebal hegyén.*

1 **A**Nnakokaért szeressed az  
 te URadat Istenedet, őrtiz  
 meg az mit paranczolt  
 megórizni, és az ő szerzé-  
 sit, itéletit és paranczola-  
 tit, életednek minden nap-  
 2 jain. Es tudotokra legyenec ma ti nék-  
 tec, (mert nem az ti fiaitockal szóloc, az kik  
 nem tudgyác és nem láttác,) az ti URatoc-  
 nac Istenteknek bűntetéli, nagyságos cze-  
 lekedeti, az ő hatalmas keze, és az ő ki-  
 3 nyuytatott karja. Czudateteli és cze-  
 lekedeti, mellyeket Egyptýsban czeleke-  
 dett az Egyptýsbéli Pharaó királyon, és  
 4 mind az ő egéfcz földén. Es az mellyeket  
 czelekedett az Egyptýsbélieknek seregén,  
 lovain, és szekerein, ki reájoc arasztá az ve-  
 res tengernéc vizét, mikor titeket kerget-  
 5 néne, és elveztté őket mind ez mai napig-  
 lan. Es az mellyeket annakelőtte mi-  
 velt ti veletéc az puztában, míglen ez he-  
 6 lyre jutnatoc. Es az mellyeket czeleke-  
 dett † Dathannal és Abirammal Eli-  
 † Num. 16. 31.  
 ábnac Ruben fiának fiaival, mikor az Pjal. 106. 17.  
 föld az ő száját megnyitá, és elnyelé  
 őket, házockal, sátorockal, és min-  
 den marhájockal egygetembe, mellyet  
 7 káznac vala az Izrael fiai között.

† Num. 33. 30.  
 \* Num. 20. 18.  
 és 33. 38.  
 b Másutt azt  
 mondgya Moses  
 hogy megholt az  
 Aaron az Hor  
 hegyén, mikor a  
 népis az hegy a-  
 lalt volna, de  
 ninccan abban  
 semmi allanke-  
 zés, mert az he-  
 lyeknek soc kü-  
 lönkülön nevei  
 vadnac az mel-  
 lyekben budostac  
 az Izraelitac,  
 min: megtettic  
 ezen Moses tra-  
 sából.  
 † Num. 18. 10.  
 Inf. 18. 1.  
 Ezech. 4. 4. 18.  
 \* Sup. 9. 18.  
 c Az Isten tör-  
 vényének ké-  
 véságának  
 summája.  
 † Sup. 6. 5.  
 Math. 12. 32.  
 Luc. 10. 27.  
 d Az Isten mind-  
 an nemzetség  
 között czac az  
 Izrael nemzet-  
 ségét választotta  
 volt magának,  
 noha mind ez  
 világ ővé vol-  
 na.

- 7 Mert az ti szemeitekellátrátoc az URnac minden nagy czelekedetét, melyeket mi-  
 8 velt. Órizzétec meg annakokaért mind az paranczolatokat, melyeket én ma paranczoloc, hogy megerősítésetec és béménvén birjátoc a földet, mellynec bírásáta mentec. Es hogy foc ideig élheffetec az földön, mellyről az UR megeskürt az ti atyáitoknac, hogy nékic adná azt, és az ő magyoknac azt az földet, melly téyjel  
 9 mazzel folyó. <sup>a</sup> Mert az föld, mellynec bírásáta te bémégy, nem olyan mint az Egyptúmac földé mellyből kijóttetec, mellyben elveted vala az te magodat, és te magadnac kel vala megöntözned mint  
 10 egy veteményes kertter. Hanem az az föld mellynec bírásáta te bémégy, hegyes völgyes föld, az égnecc elsőjét írta bé. Olly föld az a mellyre az te URad Istened gondot visel, mellyre á te URadnac Istenednec szemei mindenkor néztec, az esztundónecc kezdetitől fogva mind az végéig. Léfszen annakokaért, ha valóba engedendetec az én paranczolatimnac mellyeket én ma paranczoloc ti néktec, úgy hogy az ti URatokat Istenétecc szeretitec és ő néki szolgáltoec tellyes sziveteckből és tellyes lelkecekből: Adoc első az ti földerekre, alkotmáros időben, mind idején mind későn való első, hogy bérakarhaffad az te rabonádát, borodat és olajodat. Es adoc fűvetis az te meződön az te barmaidnac, és észel te mezelegedel. Annakokaért megláflátoc, hogy valamiképpen az ti szivetecc meg ne czalattassécc, és <sup>†</sup> el ne távozzatoc és ne tisztelyletéc idégen istenekec; és azokat ne imádgjátoc. Hogy az URnac haragja tureátoc ne gerjedgyen, és bé ne rekeljize az egeket hogy első ne légyen, és az föld gyümölcsöt ne teremtsen: és hogy hamarsággal el ne vesztetec az jó földről, mellyer az UR ad ti néktec.  
 18 \* Hanem helhezteffetec az én befzedimet á ti sziveitecke és á ti lelkececke, és kösllétecc azokat Jegyül az ti kezetecke, hogy emlekezetül legyenecc az ti szemetecc elótt. :: Es megiránisátoc azokra az ti fiaitokat, hogy liózzilatoc azokról mikor az te házadban ülsc, mikor az úton jársc, mikor fekszel ágyadban, és mikor felkelsz.  
 19 Megis irjad ezeket az te házadnac aytajánac mellekére, és az te kapuidra. Hogy megfokasitassanac az ti napitoc, és az ti fiaitoknac napjai azon a földön, mellyről megeskürt az UR az ti atyáitoknac, hogy jóvendőre nékic adgya, mind addig mig az égnecc napjai léfszenec ez földön. Mert ha szorgalmatoson megórizenditecc mind az paranczolatot az mellyet én paranczoloc néktecc, hogy acképpen czelekedgyetec, tudnitéllic ha szeretitecc az ti URatokat Istenétecc, és ha jártoc minden ő étaiban,  
 20 és ő hozzá ragazkodtoec. Ackor kiúzi az UR mind az pogányokat ti előtettecc, hogy ti nálatoknál nagyob és erősb népnecc órókségér birhaffátoc. <sup>†</sup> Minden hely vala mellyet á ti lábaitoc <sup>\*</sup> tapodand; tiétecc <sup>\*</sup> vagy tapodádléfszen, a puszától fogva <sup>b</sup> az Libanus hegyig, és az Euphrates víztől fogva, mind az utólso rengerig <sup>c</sup> léfszen az ti hátárotoc.  
 21 Nem állhat meg fenki ti előtettecc: Mert az ti URatoc Istenec azt miveli hogy az egész földnecc szivén mellyet tapodtoec, féllenecc és rettegyenecc titeket, :: miképpen megmondotta tinéktecc. Megláflad, imé én germa tinéktecc előtókbe adom, mind az áldást mint az átkot. Az áldást, ha engedtecc az ti URatoknac Isteneknec paranczolatina, az mellyeket én cz mai napon paranczoloc ti néktecc. Az átkot pedig, ha nem engedtecc az ti URatoknac Isteneknec paranczolatina, és há eltávozzatoc az útról, mellyet én ma paranczoloc ti néktecc, és járandotoc idégen istenecc után, kiket nem esmertetec.  
 22 **E**smikoron béviend tégedet az te URad Istened arra az földre, mellyre te bémégy, hogy birjad azt: <sup>†</sup> Ackor mondasd áldást az Garizim hegyén, és az átkot az Ebal hegyén. Nem de azoc az Jordán vizén túl vadnaké, az úttól távol napnyugat felé, az Chananéufoknac földében, kic az lapáron laknac. Gilgal ellenébe az More mezősége mellec? Mert ti általmentec az Jordán vizén, hogy béménvén birhaffátoc az földet mellyet az ti URatoc Istenec ad ti néktecc, és birnia fogjátoc azt, és abban fogtoec lakni. Megláflátoc annakokaért, hogy mind az paranczolatoc és itéletec szerint czelekedgyetec, mellyeket én ma ti előtókbe adoc.

## XII. Rész.

*Inti Moses az Izraelitákat, hogy az pogányoknak bálványokat mind a helye cke egybe az holott azokat imádtác, mindenesfél elrontásá, hogy azoc miatt valamimódon el ne czalattassanac, és bálvány utadáfra ne hajollyjanac. Másoldszor azt mondgya meg nékice, hogy különböző tiszteléseket nem tisztelhetic az Istenet ott, az holott akarác, mint az áldozatocok és egyéb áfféle ceremóniáccal, hanem ott a helyen, mellyet Isten arra elrendel. Paranczollya azért hogy minden áldozatgyokat, ajándékocok, dézmagocok oda vigyéc. Jóllehet megendedi nékic hogy házoknális ételekre barmot szabadon ölheffenecc, czac hogy o: t ne áldozzanac, és az vért meg ne egyéc. Utolsz: r. megritlya hogy az pogányoknac bálványimádásjokat ne kövesséc.*



**E**zec az paranczolatoc és az itéletec mellyeket megórizetec azon az földön, mellyet az ti atyáitoknac  
 Ura

\*Exod. 34. 9.  
22. és 13.

22 *Hogy az Isten Sidoságban az Jerusalemet meltsóságba vette volt több helyeknél, hogy az lenne neki mint egy lakó helye melyben tisztelténc, és holott az áldozatot kívénénc, az oka ez volt: Hogy a hitnec, az tudománna czigysége, az Isteni tiszteletnec, tisztasága eskáb megtartatnéc, mert könnyen vétéc este velyes eshet volna, ha minlennec akarból szabad volt volna áldozni.*  
\* 1. Chron. 7. 12.  
b. *Az az, Ne áldozzatoc mindenit az hol ténéctec tettéc, mint mostan mi loc helyeken áldozatoc az mi budcsásunk bar.*  
\* 1. Reg. 8. v. 29.  
c. *Nem selc a közönység dézmárol, mert az a Levitike volt, miert kellot volna azért azt Jerusalembé vinni? Más az hogy az Isten másitt azt paranczolla, hogy az Levitác megadgyác igazan az papoc részéc az ő tuzédektől, mely paranczolatoc nem volna helye ha Jerusalembé vittéc volna először az dézmát, mert ő magoc az papoc kirucberéc volna az dézmából az ő részéket. Szol azért az másic dézmárol, melyet a kősség vízfén vala fel az papoknac, mely a Levitác úzmájának dézmája vala. Hogy pedig az kősségne nehez ne légyen az munka, azt mondgya az Isten, hogy ókik abból élyenec, míg ott léfznc az inu ten.*

URa Iftene ad ti néktec, hogy birjátoc azt, mind az napokon mellyeken éltecz azon az földön. \* Mindeneftől fogva elvefzessed mind azokat az helyeket, az mellyekben az pogányoc kic a ti birodálmokban léfznc, szolgáltac az ő isteneknac, akar magas hegyeken, akar halmokon, akar pedig zóldellő fácz alatt legyene azoc. Es azoknac az ő öltárokat elrontásatoc, és ófzvetőrtetec az ő faragott képékét, és annakelőtte az bálvány isteneknec szentelt berckeket tüzcel égéffétecz meg, és azoknac faragott képeit elvagdallyátoc, és elvefzessed azocnac neveket arról az helyről, Ne czelekedgyetec úgy az ti URatockal Iftenteckel. \* Hanem azt az helyet mellyet az ti URatoc Iftentec vátafztand az ti nemzetségtéc közűl, hogy az ő nevért ott helyheztesse, és ő ott lakozzéc, azt a helyet gyakortlyátoc és oda menyetecc. Es oda vinyetec mind égő áldozatokat, mind egyéb áldozatokat, mind dézmátokat, kezeiteknecc ajándékát, mind fogadásból mind szabad akaratból való ajándéktokat, és mind az ti barmaidoknac és juhaidoknac első fazását. Es egyetec ott az ti URatoc Iftentec előtt, ti és az ti házatoknépé, azokból az mellyekkel megáldand tégédet az te URad Iftened. Ne czelekedgyetec ott az szferint, az mint mi it mostan czelekedünc mindenic az mi jónac tettéc ő előtte. Mert még ez ideig nem mentetec az nyugodalomba és az örökségbe, mellyet az te URad Iftened ad ti néktec. Mikor pedig általmentec az Jordán vízfén, és lakozni fogtoc azon a földön, mellyet a ti URatoc Iftentec ad ti néktec örökségül, és mikor nyugalmat adand minden ellenségtectől, kic kőröskőrnyül vadnac, és bátorsággal fogtoc lakni. Ackor arra az \* helye az mellyet válaftand az te URad Iftened hogy ott lakjéc az ő neve, oda vinyetec mindeneket mellyeket én paranczoloc ti néktec, mind tüzec áldozatokat, mind egyéb áldozatokat, mind dézmátokat, c mind kezeiteknecc ajándékot, és mind válaftott fogadáftokat, mellyeket fogadoc az ti URatoc Iftentec előtt, mind juhaitoc és leányitoc,

mind szolgaitoc és szolgálóleányitoc, és mind az Levitác, kic az te kapudon belől vadnac. Mert ő nékic ninczen \* részec \* Num. 18. 26. vagy örökségéc ti kőzetecc. Megláfd Sup. 10. 9. hogy az te tüzec áldozatodat ne áldozzad Inf. 18. 1. minden helyen az mellyet látandafz. Hanem ott az helyen a mellyet válaftand az URaz te nemzedégtid közűl valamellyikben: ott mondom hogy áldozzad a te tüzec áldozatodat, és ott czelekedgyél mindét az mit én te néked paranczoloc.

15 **M**Indazáltal az te lelkednec kívánsággá szferint barmot vághatsz és húft ehetel az te URadnac Iftenednec áldáfa szferint, az mellyet adand te néked; minden kapuid közöt; mind az fertelmes mind az tífza cheti azokat, úgy mint az 16 ózet és az szarvaft. <sup>d</sup> De mindazáltal az <sup>d</sup> Jokehet még vért meg ne egytéc, hanem az földre bo- az ózónvíz u- czáffad azt, nem külömben mint az vizet. tán mingyaráft

17 Nem cheted pedig meg a te kapudon be- Isten megtiltot- lól, sem gabonádncac sem mustodnac, sem ra vala az em- olajjodnac dézmáját, sein pedig az te bar- berektől hogy máidnac és juhaidnac első fazását, sem semmi fogadását, sem szabad akarat az vért meg ne szferint való áldozatodat, sem az te kezec- ennéc,

18 nec akar mi ajándékát: Hanem az te U- Gen. 9. v. 4. Radnac Iftenednec előtte egyed azokat a- Lev. 7. 26. és 17 zon az helyen mellyet válaftand a te U- v. 10. Mindaz- Rad Iftened, te és a te fiad, leányod és szol- álaftal mivel gád, szolgálóleányod, és az Levira melly a hogy az emberes te kapudon belől vaggyon: és vigadgy az te aról az törvén- URad Iftened előtt, mindenben valamihöz vél elfölkeztecc szabadságoc vaggyon. Megláfd pedig vala, amako- hogy el ne hadgyad az Levitác azon az föld- hórt mineku- dón, életednec minden idejében. Miko- rónna az Izrae- rón pedig a te URad Iftened kiterjeszti az lírákat az Isten te határodát miképpen \* megmondotta kihazá Egy- te néked, és ezt mondanod: Húft éfzem, prambol, az tób mivel hogy a te lelked húft kíván. Az te ceremoniac kö- lelkednec szinte kívánsága szferint egyél zót ez: is ayjon- húft. Ha pedig az hely mellye lezend nan paranczoltó- tóled, mellyet az te URad Iftened válaft- hogy megtart- and, hogy az ő nevért ott helyheztesse, és nac, hogy tudni- az te barmaid és juhaid közűl, mellye- illic a vért az ket adand te néked az UR, megölendélz, kővért meg ne az mint én paranczoltam: c egyél a teka- ennéc, hanem a vért az folira kiontanác, az kővért Iftennec áldoznác. Melly törvény nem olyan volt mint az Tiz paranczolatoknac törvénye, mert o- ca Eg alatt minden nemzetségtéc szoltac, és minden nemzetségtéc kö- teleztec és köteleznec. De az vért meg nem ételc felől való törvény ec az a Sido nemzetségtéc kötelezte, mint szinte a kőrnyül metélkedés, az áldozatoc, mosodásoc, tisztulásoc és egyéb az fele ceremoniac, millyekkel az Izraelnéje Eg alatt minden nemzetségtéc köteleztec vala, mellyec mi velhogy kővekőzerc: dő dol- gofnac árnyeki voltac, Ebr. 10. immár az Christu ban elsőlté- tec és ténket nem köteleznec, annyira hogy immár nekünk minden válogatás nélkül szabad mindent meggenünc, és azért min- ket senki nem karhozthatat, Lafta meg Mar. 15. Róm. 14. 1. Cor. 8. Col. 2. 1. Tim. 4. 6. c. \* Gen. 28. 13. Exod. 27. 31. Sup. 11. 24. Inf. 19. 8. <sup>c</sup> Tudniüllic, hogy annac az vért kiontanad.

É Az az, ha bá-  
rom húst észlel,  
esdmiilic az mi-  
memé barnos  
Istennec szokta-  
sac áldozni, ugy  
egyed mint e-  
gyéb vid állat-  
nac húsás, nem  
ugy mint áldo-  
zatnac húsát.  
É Az élteső léle-  
kről szól, nem az  
otós lélekről.

h Az az, ha  
valamely bar-  
modat áldozá-  
sra vődeled vagy  
ugyan fogadáf-  
sal kötelezed  
magadat hogy  
áldozol.

22 puidban, azoknac húsokban à te lelkedne  
kévánsága szerint. f De az miképpen az  
őzet és az szarvast észic, azoképpen e-  
gyed azokat, mind az fértelmes mind az  
tisztá, egyenlőképpen élhetne azokkal.  
23 Czac hogy ebben állhatatos legy, hogy az  
vért meg ne egyed, minden állatnac lelke  
É az ó vére: azért az lelket az húfall egye-  
24 rembe meg ne egyed. Meg ne egyed azt,  
hanem a földre őssed, nem különben mint  
25 az vizet. Ne ilylly azzal, hogy jól légyen  
dolgod mind te néked, miud pedig az te  
gyermekidnece te utánad, mikoron czele-  
kedended azt az mi kedves az URnac sze-  
mei előtt.  
26 **D**E ha valamit megfzentelendéz az  
tiéidből, avagy fogadandafz: vedd  
fel azt, és vidd oda az helyre, az melyet az  
UR választand. Az te URadnac Istened-  
27 nec oltárán áldozd meg az te tűzes ál-  
dozatidat, azoknac húsát és vérét, egyéb  
áldozatidnac pedig vérét őssed az te Urad-  
nac Istenednece oltárára, és az húsát meg-  
28 egyed. Megőrizzed és meghalgalgallad  
mind ez igéket mellyeket én paranczoloc  
te néked, hogy jól légyen dolgod, mind te  
néked mind gyermekidnece te utánad  
mind őróké, mivelhogy azt mivel-  
ted az mi kedves a te URadnac Istened-  
29 nec. Mikoron kivágandgya te előttd az  
te URad Istened az pogányokat, az mel-  
lyekhez te mégy hogy örökségül birjad ő-  
ket, és azokat birván lakozandol az ő föl-  
30 dőkben: Meglálsad törbe magadat ne  
cyyttd az ő példájokat követvén, mineku-  
rána elveszne te előled: Es ne tudakoz-  
zál az ő istenec felől, ezt mődván: Az mint  
tiszteltté az pogányoc az ő isteneket, énis  
31 acképpen tisztetem. Ne czelekedgyél így  
az te URadval Istenedvel, mert mind azt az  
urálatoslagot czelekedté az ő istenekkel  
az mellyeket az UR gyűlöl, mert még fio-  
katis és leányokatis megégetic vala az ő  
32 isteneknece Aunakokaért valamit én pa-  
ranczoloc ti nékte az megőrizzed, hogy  
így czelekedgyetec: \* Semmit ához ne  
régy el se végy abban.

\* Sup. 4. 2.  
Pror. 30. 6.  
Apor. 22. 18.

### XIII. Rész.

Paranczollya Mózes hogy az hamis Prophe-  
phetás az ki az Istennec népet az igaz Isten  
mellől hamis istenec mellé, és az igaz Isteni tisz-  
selet mellől bálványimadásra vonná és hiteget-  
ná, megölyéc. Végezetre az éis paranczollya,  
hogy nom czac egy embert ölyene meg az bál-  
ványimadásért, hanem az varostis olronisác  
és elpusztisác, az népet levágjác, az melly város  
bálványimadással megfésztesitic.

1 **M**ikor te közötted jóvendó-  
mondó, vagy álom látó tá-  
madand, és jegyet vagy ter-  
mészterellen való czudat adád  
2 te néked: Ha megjelentis  
az jegy vagy az czuda mellyet megmon-  
dott te néked, ezt mondván: Kővesűnc  
idegen isteneket, kiket te nem esmertél,  
3 és tisztellyűc azokat. Ne engedgy effé-  
le jóvendómódonac, vagy álomlátónac  
belizédénece, mert azt ti URatoc Istentec  
késért titekat, hogy megtudgya ha szere-  
titeké az ti URatokat Istenteket tellyes  
szivetekből és tellyes lelkecekből.

4 Czac az ti URatokat Istenteket kőves-  
sétéc és őtet félylétece, és az ő paranczola-  
tit őrizzétéce, és az ő szavánac engedgye-  
téc, őtet tisztellyétéc és ő hozza ragaz-  
5 kodgyatoc. Az a jóvendómondó pedig  
vagy álomlátó † megölyettéce: mert az ti  
URatoc Istentec ellen elszakadást szolot,  
† Inf. 18. 20.  
melly kihozott tégedet Egyptusnac földé-  
ből, és megfzabadított tégedet az szolgál-  
latnac hazából. Ezokaért mondom hogy  
megölyétéc, mert elfordított tégedet ar-  
rol az útról, az mellyet paranczolt te né-  
ked az te URad Istened hogy járnál azon.  
Azért az gonoszt kigyomlallyad te közü-  
led.

6 **H**Ogy ha titkon indítand tégedet az te  
fiad, vagy leányod, vagy feleséged, melly az  
te kebeledben vagyon, vagy barátod, kit  
nem különben szeretsz mint lelkedet, ezt  
mondván: Jer mennyűnc el és tisztellyűnc  
idegen isteneket, kiket nem esmertél, sem  
7 te sem az te atyád. Az pogány nepeknec  
istenec között kic környűled vadnac, akar  
közél legyenece te hozzád akar méfzre, az  
tartománnac egyic végétől fogva az má-  
8 sic végéig: Ne engedgy ő neki, és ne hal-  
gassad őtet, ne kedvezzen az te, ne zemed ő  
néki, ne kedvez ő nékie, és el ne cyyttd ő-  
9 tet. Hanem megölyed őtet, az te kezéd  
légyen első rayra, hogy megölyed őtet, és  
annaikutánna mind az egész népnece keze.  
10 Kővecel kővezd meg azt, és meghal-  
lyó, mert az ő szándékozott, hogy tégedet  
az te URadtól Istenedtől elidegenítsen, ki  
tégedet hihozott Egyptusnac földéből, az  
11 szolgáltnac hazából. Hogy az egész Izrael  
népei hallýc és megfélemlyenece, és an-  
nakutánna ne igykezzen valami éhöz  
hasonló gonoszt czelekedni te közötted.  
12 **H**A valamely város felől à te városid  
közül, mellyeket az te URad Istene-  
13 d ad te néked, hogy azokban lakjál, hal-  
land ezt hogy valaki mondgya: Kijört-  
tenec ti közültece valami emberece isten-  
telenségnece fiaj, az kic kényszerítetté az ő  
vásófoknac lakosít, ezt mondván: Jer men-  
nyűnc el és tisztellyűnc idegen isteneket az  
kiket

a Bálványim-  
adásba es ide-  
gen Isten tiszte-  
letbe került vá-  
ros ellen való  
őrvény.

14 kiker nem elmertetec. Ackor szorgalmatofon értekezéél és tudakozzá meg róla, hogyha igazé a hír, hogy á fféle utálatof-  
 15 ság találtatott te közötted. Es annac az városnac népét éles fegyverrel levágjad, elvezeléd azt és valami abban vagyon, az  
 16 barnotis levágjad éles fegyverrel. Es minden marhájokat az ó piatánac közepire hordgyad, és mind az városfal egytembe tűzzel megégesséd az te URadnac Istenednac, hogy mind örökké egy rakás-  
 17 ban legyen, és soha meg ne eppiteléc. Ne ragadgyon semmi az te kezédhez abból az átokból, hogy megtérjen az UR az ó búslásánac haragjától, és irtalmas legyen hozzád, és könyörüllyen te raytad, és megfzaporítson tégedet, miképpen meg-  
 18 eskütt az te atyáidnac. Ha halgatandod a te URadnac Istenednac szavát, hogy megórizzed minden ó paranczolatit, mellyeket én ma paranczolooc tenéked, hogy azt czelekedgyed az mi igaz az te URadnac Istenednac szemci előtt.

## XIV. Rész.

Először inti Mofes az Izraelitákat hogy az halottaknac sratásában ne kövessék az pogányokat. Másadszor megmondya minémű állatokac egyenéc meg, és minémű állatoknac éléstől tartoztassák meg magokat. Harmadszor inti őket hogy az Levitáknac igazán megadgyác az dézmat, az mi pedig az papocrefce, mint az tizednac tizede, és minden állatoknac első tenifzőse, az Jerusalembefől vigyéc. Ha pedig az meszfce volna, annac czac azt árrát vinnéc fel az papoknac, és ók is abból élénéc meg ott lennénéc, etc. Utolszor paranczolja hogy minden harmad éztendőben az tizedénéc tizedét az szegényecfzükség: ve eltegyéc és megtartsác.

\* Lev. 19. 27. és

21. §.

† Sup. 7. 6.

Inf. 26. 18.

\* Lev. 11. 2. etc.

a Minémű állatokac szabad

vannéc az Izraelitáknac, és minéműket ne in szabad, mind vadac, madarac, halac, és lázi állatok között, melly törvénió és clejelben való vál-gatástól immar meg szabadul-  
 18. 1. Máti b. 15. Rom. 14. 1. Corinb. 8. Col. 2. 2.

1 I az ti URatoknac Isteneknc fia vadtooc, annakókáért ne \* metéllyetec meg magatokat, se hajatokat ne szaggassátoc ki az halotéért. Mert † szent népe vagy az te URadnac Istenednac, és az Ur választott tégedet, hogy légy ó néki tulajdon népe, minden népec között, kic az föld szinén lakoznac.

3 Emmi utálatoflagot meg ne egyél.

4 \* Ezec pedig az oktalan állatoc között az kiker megegyetec, az ókót, tehent, á juhót, keczkét, Az szarvast, az ózet, bialt, vadkeczket, Unicornist, vad bikát, és az jávort. Es minden lelkes állatot vala mellync kórme meghafadott és kéroót rág, megegyetec. De mindazáltal ezec meg ne egyetec azoc között, mellyec vagy czac kéroót rágac, vagy czac kórmei meg-

hafadtanac, az tevét, az nyulat, és az úrgét, mert kéroót rágac és kórmooc meg nem hafadt, annakokaért fertelmec legyenec tinéktec. Es az disznót, mert két részre hafad az ókrime, de kéroót nem rág, annakokaért fertelmes legyen ti néktec: azoknac húfokban ne egyetec, hólt testeket se illesétec. Ezec pedig az mellyeket megegyetec azoc között mellyec az vizbévadnac: Valaminec szárnya és haja vagyon, megegyetec. Valaminec pedig nyolczen szárnya és haja, meg ne egyetec, hané firtelmes legyen ti néktec. Minden tiszta madarat megyetec. Ezec pedig a mellyeket meg ne egyetec, a faskélfyut, olyvót, kányat. Varjú, fast, héjat az ó nemével. Es semmi hollót az ó nemével egytembe. Strutzmadár fiat, baglyot, kakuc-  
 16 kot, karvölt az ó neme szertit. Solymot, 17 éyjelivarjú, és harjú. Pelicant, Porphitio madarat, génet. Elztragot, ókórbikát az ó neme szertit, búdosdadukot és pupenevert. Es minden szárnyas állat az nemely czúzfómáfszó, fertelmes ti néktec, meg ne egyetec. Mindent pedig vala-  
 21 melly tiszta madár, megegyetec. Semmi ó magától meghólt állatot meg ne egyetec, az jóvénéc az ki az te kapudon belől vagyon adgyad azt, és egye meg azt, vagy pénzen add el az idegennec: mert szent nép vagy te á te URadnac Istenednac. \* Ne fozzed az gódólyét az ó anyánac réyjében.

b Neozudát

kózzál rayta

ha valami külömséget

rak, neveléc e-

lőszámlálásában it, és Levit.

11. Mert az mamein mellyec is

válnac, sem

Deac sem Sidó

gyarzóe semmi

képpen nem albainac, és valszent nép vagy te á te URadnac Istenednac. menyin fordítottac á Bibliat,

vagy Görögül

vagy Deákul,

mindkülömbkülömbképpen

nevezetec az

madarokat

\* Exod. 23. 19. 6

34. 26.

† Matthi. 23. 12

22 Esztendőről éztendőre megdézmállyad á te magodnac jóvedelmét, melly á te meződön terem. Es egyed á te URadnac Istenednac előtte, azon az helyen az mellyet választand hogy az ó neve ott lakozzéc, mind gabonáidnac, borodnac, olajjodnac tizedét, és az te barmaidnac, juhaidnac első fayzását, hogy tudgyad félni az te URadat Istenedet minden időben. Hogy ha meszfceb lejend az út hogy nem mint oda vihetné azokat, mivelhogi rávól léfzen tóled az á hely, mellyet az te URad Istened választand, hogy heihetztele az ó nevét abban az helyben, mivelhogi megáldott tégedet az te URad Istened. † Ackor add el pénzen, és kezedebe vevén az egybekórtott pénzt, menny el oda az helyre, az mellyet választand az te URad Istened. Es adgyad az pénzt, mind azért az mit kíván az te lelked, ókókéért, juhokért, borért és egyéb vidamitó italért, mindenekért valamit kíván tóled az te lelked, és egyél ott az te URad Istened előtt, és örvendez az te házad népével egytembe. Az Levitát pedig az ki az te kapudon belől lakozic, ne hadd el; mert nyolczen egyéb részec sem öröksége ti közöttec.

c Az Izraeliták 28 c Minden harmad éfztendőben, annak közöt kétrendbéli dézma volt. Először, minden éfztendőben az ő marhájaknac és jószágoknac seniféséből, az Istenec paranczolattya szevint kiadták a tizedet az Levitákac, Levit. 27. Num. 18. Mert az Isten nem adott vala örökséget az Chanaan földén, hanem az ő részeket az Joseph fiaiac adta vala. Az ő örökségnek részéjert, es hogy Isten házában szolgálónac, hadta vala Isten hogy az egész országnac dézmája az Levitáké lenne. Másodic dézma volt, az mellyet a Leviták a dézmából adták az Jerusalemben lakozó papoknac, tudniillik a tizedet tizedét, mellyet nem volt szabad Jerusalem kivöllelkölteni. Ez másic tizedből költött az késség mikor az felvitték az innepre. Ezeknek felelt az földnek nyugovása után, melly minden heted éfztendőben léfzen vala, minden harmad éfztendőben a tizedet tizedet, az az a másic tizedet paranczolta vala Isten hogy az kösség megtartsa, bévakja, es az zaltáplallyanac szegény Levitákat jóvevényeket, érvákat, özvegyeket. Erről szól az Isten az caputban vers. 28. 29. Noha némellyec ilyen triclemben vadnac, hogy minden harmad éfztendőben az egész dézmát mindenesztől az szegényec tárlatására rakás el.

## XV. Réfz.

Paranczolla Moyses hogy minden hetedic éfztendőben, megengedgyék az Izraeliták az ő szegény nyomorult atyafiaiac, az köztön adott pénzt, vagy akarmi marhát. Másodszor hogy ő közdött ne találtsic koldus, ha pedig találtsic paranczolla hogy azt elartasít, hogy ekivel meg ne halljon. Harmadszor törvénrendel az szolgáló leányokról, az mellyec az ő nemzetségekből valoc, kiket pénzen veszenec, hogy tudniillik azokat heted éfztendőben szabadon bocásíts. Utolszor megintti őket arról, hogy minden állatnac első tenifését az Istenec adgyác.

**M**inden hetedic éfztendőben szabadságet engedgy. Ez légyen pedig az szabadságnac módgya: hogy minden valaki kölczont adand az ő kezéből felebarattyanac, vizfsza ne kérje azt az ő felebarattjától, avagy az ő atyafiatól, mert megkiáltatot az URnac szabad éfztendeje. Az idegentől vizfszakérjed, de a mi lejend tenéked az te atyádfianál, 4 megenyitgye az te kezed ő néki. Ugyannyira hogy ne légyen te közötted koldus, mert igen megald tégedet az UR azon a földön, mellyet a te Istened ad tenéked örökségül, hogy azt birjad. De mindazáltal úgy áldatol meg, ha engedsz va-

lába a te URadnac Istenedec szavánac, hogy megörizzed és megtartad mind az paranczolatokat, mellyeket én ma paranczoloc te néked. Mert az te URad Istened megaldott tégedet, miképpen megmondotta te néked. Ackoron zálagot vévén kölczont adsz foc népeknek, te pedig nem vészsz kölczont, és foc népeken fogsz uralkodni, és te raytad nem uralkodnac.

7 Ha valaki a te atyádfiai között koldus lejend, valamely kapud között azon az földön a mellyet az te URad Istened adand te néked, ne keménits meg az te szivedet, megfevonnyad az te kezedet az te koldus atyádfiatól. Hanem megnyiffad a te kezedet ő néki, és örömeft tellegéllyed az ő szükségét abban, az minélkül szukolkódic. Megláfssad hogy ne légyen az te szivedben valami efféle istentelenség, hogy ezt mondanád: Elköze!get az hetedic éfztendő, az szabadságnac éfztendeje, és azért elforditanád az te szemedet az te koldus atyádfiatól, és ne adnál ő néki, ő pedig kiáltson te reád az URhoz, és bün találtáséc te benned. Hanem ugyan † adgy † *Matth. 5. 42. Luc. 6. 35.* nékie, és meg ne háborodgyék azon az te szived mikor adsz ő néki: Mert ezokaért áld meg tégedit az te URad Istened minden dolgaidban, és mindenékben valamire kezedej boczátod. Mert nem léfzen \* koldus nélkül az föld, annakokaért paranczolom te néked, és ezt mondom hogy örömeft megnyiffad a te kezedet a az te atyádfianac, és az te koldusodnac az te földeden. *\* Matth. 16. 12. Ioh. 12. 8.*

**H**ogy ha pénzen adattatic te néked az te atyádfia, férriu vagy afzoni állat, és szolgáland te néked hat éfztendeig, az hetedic éfztendőben szabadon boczáfssad ötet. Es mikor elboczátod ötet te toled szabadon, ne boczáfssad el üresfen. *\* Exod. 21. 2. Ierm. 34. 14.*

14 Hanem ötet megterhellyed, az te juhaidból, az te czurodból, és az te fazytodból, az mivel megaldott tégedet az te URad Istened, abtől adgy nékie. Es megemlekezzél róla, hogy te is szolgáló voltál Egyptusnac földében, és megszabadított tégedet az te URad Istened, annakokaért paranczolom én ma ezt te néked. Ha pedig ezt mondandgya te néked: Nem mégyec el, mert szerctlec tégedet és az te házatad, mivel hogy jól vagyon ő néki te nálad dolga. Ackor végy egy árat, és az hapu között furd által az fület: és légyen mind éltig te szolgál az: így czelekedgyel szolgálóleányoddal. *b* Ne légyen te néked nehez hogy ötet szabadon boczátod, (mert két annyi ideig szolgált mint az szabadon boczáfssad, és megald tégedet a te URad Istened minden czelekedetiben. *b* *az az. Szolgálóleányodmit szabadon boczáfssad, es szabadsággal megajánákozad*

Minden

\* Exod. 13. 1. és 19. 22. 29. és 34. 9. Levit. 23. 26. Dániel. 3. 13.

o Az az, Ne áldozd az istent.

Minden \* barmaidnac és juhaidnac első fayzásánac az himjér, az te URadnac Istenednac szentellyed: Ne munkalodgyál az te tehenednac első fayzásán, és meg ne nyírd az te juhaidnac első fayzását. Az te URadnac Istenednac előtte egyed meg azokar efsztendónként, te és az te házad népe, azon az helyen az mellyer az UR választand. Hogy ha valami fogyarkozás lezend benne, tudniillie ha sánta vagy vak lejen, vagy valami egyéb bénaság miatt megfontatott, azt az te URadnac Istenednac ne adgyad. c Hanem az te kapuidon belől egyed meg azt, akar tisztá légyen akar tisztátalan, egyenlőképpec hetic abban, nem külömben mint ha őz vagy szarvas vólna. Czac hogy annac vért meg ne egyed, hanem a földre ontfad azt mint az vizet.

XVI. Rész.

Paranczolatot ad az három innepről, az Húsvétne, Pünkösdne, és az Sátoros innepne megszenteléséről. Másodszor hogy minden városokban birákat rendeljenec, kic az igazságnac szeretői legyenen.

\* Exod. 12. 2. Levit. 23. 5. Num. 9. 1. és 28. 16.

a Az Pefah czac egy báránnac megétele volt, de annac az innepin soc jubockal, ökrökkel áldoztannac, arrolszolit Mózes mikor azt nagyja hogy jubockal és ökrökkel áldoztannac. † Exod. 12. 19. és 31. 18. Húsvét innep. † Exod. 12. 10.

**E**Szedbe vegyed az Abib hólnapot, és szerezz az te URadnac Istenednac \* Pefáht. Mert az Abib hólnapban hozott kitégedet az te URad Istened Egy- 16 trusból éyjel. a Es áldozzá Pefahval az te URadnac Istenednac, juhaid és ökrök közzül, az helyen mellyer az te URad Istened választand, hogy oda helyheztesse az ő nevét. Ne egyét azzal femmi † kováztost, hanem hét napon egyél azzal kováztalan pogáczákat, nyomorúságnac kenyerét. (Mért sietséggel jöttél ki Egyptusnac földéből) hogy megemlekezzél az napról, életered minden idejében, mellyben kijöttél Egyptusnac földéből. 4 Ne látasséc femmi kovázos az hét napon minden te határodban: és az első napon estve megáldozott húsban, † femmi 5 virtattáig ne maragyon. Nem áldozhatz Pefáht az te városid közzül valamelyikben, mellyeket az te URad Istened adand te néked. Hanem azon az helyen, az mellyer választand az te URad Istened, hogy az ő nevét oda helyheztesse, ott áldozzá Pefahval estve, napnyugarkor, az időben mellyben kijöttél Egyptusból. 7 Megfusséd pedig és megegyed ott az helyen az mellyer választand az te URad Istened, és reggel vízfzafordulván mény háza az te háylékidba. Hat napon egyét kováztalan, hetic napon pedig az te URadnac Istenednac innepelézzen, ne tégy akkor femmi munkát.

SZámlály azután magadnac † hét hét, attól fogya kezdgyed számlálni az hét hetet, hogy farlódát az gabonába bo- 10 czárd. b Annakutánna megszentellyed az hetes innepet az te URadnac Istenednac, az te kezdednac szabad akarattyából az Istent törvén- 11 való érteke szentélyé legyen az mivel áldozol: az mennyébe megáldot tégedet az te URad Istened. Es örvendez az te URad- 12 nac Istenednac előtte, te és az te fiad, az te gabona kivés leányod, szolgad, szolgálóleányod, és az Levita melly az te kapuidon belől vagyon, a jövény, az árva, és az özvegy, az kic lé- 13 szned te közörted, ott az helyen mellyer választand az te URad Istened, hogy ott helyheztesse az ő nevét. Es megemle- 14 kezzél róla, hogy te is szolga voltál Egyptusban: annakokaért őrizted meg, és 15 czelekedgyél ez paranczolatoc szentint.

**A**Z leveles sátoroknac innepét hét napon szentellyed, mikoron bégyütröd az te életedet az te széróról, és sayóról. Es vigadgy az innepen, te és az te fiad, az te leányod, szolgád és szolgálóleányod, a Levita, az jövény, az árva, és az özvegy, kic az te kapuidon belől lakoznac. Het napig ilyed az innepet az te URadnac Istenednac ott az helyen az mellyer választand az UR, mikoron megáldád tégedet az te URad Istened minden mezei jofszá- 16 gibban, és kezdednac minden munkájában: ez okaért vigadgy. † b Minden év- 17 tendőben háromszor látasséc meg minden férfiui mag az te URadnac Istenednac előtte; ott az helyen az mellyer választand: Az kováztalan kenyereknek innepén, az való törvény- 18 heteknek innepén, és az leveles sátoroknac innepén: De lenki † üresen ne látasséc az UR előtt. Kiki az ő érteke szentint, az és te URadnac Istenednac áldása szentint, abból az mit adand te né- 19 ked.

**B**irákat és Tisztartókat szerezz minden te kapuidban, mellyeket az te URad Istened adand te néked az te nemzet- 20 séged szentint, kic itéllyéc az népet igaz ítéllettel. El ne fordítsad az törvént, \* Szec- 21 mélt se válogafs, \* ajándékor se végy, soc vagyum, mert az ajándéc az bölceket megvakít. Col. 2. Mi né- 22 tyá, és elfordíttya az igazaknac szavokat. künce az Vaför- 23 hogy élhesz és örökségül bírhasz azt az földet, mellyer az te URad Istened ad te 24 néked.

nem Sido mádra kell megszentelnűnc, mintha az innep volna né- 25 künce urunc, nem mi az innepne, hanem lelki szabadságban, úgy hogy az Istent megadóan, ha az szűkség kényszerít, szabad le- 26 gyen nekünce atyafiai szeretetből való czelekedéteket czeleked- 27 nűnc, mert az atyafiai szeretetből való czelekedéteket böczül- 28 tesbec az ceremoniaknál. † Osea 6. Matth. 9. 1. Sam. 15. † Ex. 23. 25. \* Levit. 19. 15. Sup. 1. 17 \* Exod. 23. 8.

Pünkösd innep. † Exod. 23. 16. Num. 28. 26. b Eri azt a napot melly napon az Istent törvén- 29 nye szerinti Le- 30 vit. 23. az Istent sátorákok, uy 31 gabona kivés kell vala sel- 32 vinniec.

† Exod. 23. 13. és 34. 23. b Miképpen az szombat felől való törvény- 35 minket nem kö- 36 sztelez, azonkép- 37 pen az Húsvét- 38 innepne megé- 39 telenc, az 40 sátoros innepne 41 megszentelésé- 42 minket nem ké- 43 telenc, hanem a- 44 zoktól szabad- 45 omélt se válogafs, 46 \* ajándékor se végy, 47 soc vagyum, 48 künce az Vaför- 49 napnál több: 50 kene- 51 hogy élhesz és 52 örökségül bírhasz 53 azt az földet, 54 mellyer az te URad 55 Istened ad te 56 néked. 57 hanem emberek 58 vendéte mellyet 59 nem Sido mádra 60 kell megszentelnűnc, 61 mintha az innep 62 volna nékünce 63 urunc, nem mi az 64 innepne, hanem 65 lelki szabadságban, 66 úgy hogy az Istent 67 megadóan, ha az 68 szűkség kényszerít, 69 szabad legyen 70 nekünce atyafiai 71 szeretetből való 72 czelekedéteket 73 czelekednűnc, 74 mert az atyafiai 75 szeretetből való 76 czelekedéteket 77 böczültesbec az 78 ceremoniaknál. 79 † Osea 6. Matth. 9. 1. 80 Sam. 15. † Ex. 23. 81 25. \* Levit. 19. 15. 82 Sup. 1. 17 \* Exod. 83 23. 8.

11 **N**E plántály magadnac berket valamely fákból, az te URadnac Istened-nec oltára mellett, mellyet eppitefz ma-  
 12 gadnac. Faragot képet se emely ma-  
 gadnac, mellyet á te URad Istened gyú-  
 lól.

XVII. Rész.

*Elofcsor arról int meg az Izraelitákat Mózes, hogy istenednek ne áldozzanak elly állattal melly-  
 ben valamely szepítő vagy bémnaság volna. Ma-  
 fosfzor paranczolatot ad az bálvány imádo-  
 knac büntetéséről. Harmadfzor hogy wundan  
 nekéz, dolog felől való kérdést Jerusalemba vi-  
 gyenec, hogy az ott való papoktól és biraktól ér-  
 tessé annac az kérdéfnac megfeytésit. Utófzor  
 arról int meg hogy az ó nemzetségekből válasz-  
 szonac királt, és megmondáya az királynac si-  
 fessit.*

1 **E** áldozzá á te URadnac Istenednac olly ókórtel vagy juhval, mellyben valami † szepítő vagy bémnaság vagyon: Mert utálatosság az te URadnac Istenednac előtte.

2 **H**Ogy ha rálátatic \* te kőzötted \* valamely kapudon belől, mellyeket az te URad Istened ál te néked, vagy férfiu vagy afizsoni állat, az ki gonofat czelekedendic az te URadnac Istenednac szemel előtt, megrontván az ó szóvetséget:

3 Es elménend és szolgáland idegen isteneket, és imádandgya azokat, akar az napot f-akar az hóldot, vagy valamelyet az égneec feregi közzül, mellyet nem paranczoltam. Es megjelenitic te néked és meghallandod, jól megtudakozzá róla, és hogy ha igaz és bizony hír léfzen, hogy az Izraelben lett légyen illyen utálatosság.

4 Aekor kivigyed azt az férfiat vagy az afizsoni állatot, az ki azt az gonoflagot mivelté, á te kapuidban, az férfiat vagy az afizsoni állatot, és megkövezzed őket és meghallyanac. † két vagy három emberneec bizóságitérelére megöleitetféc az ki meghalandó: de egy tanúnac bizonság térelére meguehallyon. Az tanúe keze légyen első azon, hogy megöleitetféc, és annak utánna mind az egész sokaságnac kezei: Es illyen módon kigyomlállyad te közzül az gonozot.

5 **H**Ogy ha valamit \* nem tudná az híccletben, vér és vér kőzött, úgy és

6 **H**icccletben, vér és vér kőzött, úgy és

7 **H**icccletben, vér és vér kőzött, úgy és

8 **U**gy kőzött, sérelem és sérelem kőzött, vagy egyéb verféngéfec kőzött az te kapuidban, akkor kelyfcl, és menny el oda az helyre, mellyet választand á te URad Istened. Es menny el az Levi nemzetségéből való papokhoz, és az bíróhoz á ki az időben bíró léfzen, és kérd meg őket róla, ók megjelenitic te néked az igaz itéletet.

9 **E**s azoknac értelneec szentit czelekedgyél, az mint megmondottac te néked az helyen, mellyet az UR választott, és igykekezzél hogy mind a szentit czelekedgyél, á mint tanítottac téged. Az törvény szentit á mellyre tanítottac téged, és az itélet szentit az mellyet mondottac te néked, czelekedgyél, el ne hajoly attól

10 **A**z igétől se jobtafe balra. Ha pedig valaki kevélségből czelekedendic, hogy nem enged az papnac, á ki ott á te URadnac Istenednac előtte álván szolgál, vagy az bírónac, meghallyon az ollyan ember, és kirtizti: fad az gonofat Izraelből.

11 **H**ogy mind az egész sokaság hallya, és féllyen, hogy fenki az után kevélyen ne czelekedgyéc.

12 **M**ikoron bémeneendefz arra az főlcadre, mellyet á te URad Istened ád te néked, és birnia fogod azt, és lakui fogandafz abban, és ott ezt fogod mondani: Királt választoc magamnac, miképpen az egyéb népec kie környülöttem vadnac. az ó nemiségek-  
 13 Azt válaszszad magadnac királyul, az kít az te URad Istened választand: Az te atyádfiai közzül rendely magadnac királyul: nem rendelhetfz magadnac királt, idegen nemből való férfiat, az ki nem te atyádfia.

14 **C**zac hogy meg ne sokasfzta lovait, és az népet vizfza ne vigye Egyptusba, hogy meg sokasfzta magánac lovait, kivalképpen ezért hogy megmondotta az UR ti néktec: Na térjetec czután töbfszer vizfza az uton. Felelégit se sokasfzta meg, hogy el ne hajollyon az ó szíve, se ezúftét se aranyát felöttéb meg ne sokasfzta. Es mikoron az ó országnac székibe ülend, írja meg magánac könyvbe ez törvéneec másfat, az Levi papjai előtt való könyvből.

15 **E**s légyen az ó nála, és olvassa azt életéneec minden idejében, hogy tudgya félni á te URadat Istenedet, hogy órizza ez törvéneec minden igéit és az paranczolatokat, hogy azokat czelekedgye. Fel ne fuvalkodgyec az ó szíve az ó atyádfiai ellen, se el ne hajollyon az paranczolatól, vagy job vagy balkézre, hogy meghofzfabitfa idejét az ó országnac az Izrael hiai kőzött, mind ó magamind az ó gyermecki.

16 **E**s légyen az ó nála, és olvassa azt életéneec minden idejében, hogy tudgya félni á te URadat Istenedet, hogy órizza ez törvéneec minden igéit és az paranczolatokat, hogy azokat czelekedgye. Fel ne fuvalkodgyec az ó szíve az ó atyádfiai ellen, se el ne hajollyon az paranczolatól, vagy job vagy balkézre, hogy meghofzfabitfa idejét az ó országnac az Izrael hiai kőzött, mind ó magamind az ó gyermecki.

17 **E**s légyen az ó nála, és olvassa azt életéneec minden idejében, hogy tudgya félni á te URadat Istenedet, hogy órizza ez törvéneec minden igéit és az paranczolatokat, hogy azokat czelekedgye. Fel ne fuvalkodgyec az ó szíve az ó atyádfiai ellen, se el ne hajollyon az paranczolatól, vagy job vagy balkézre, hogy meghofzfabitfa idejét az ó országnac az Izrael hiai kőzött, mind ó magamind az ó gyermecki.

18 **E**s légyen az ó nála, és olvassa azt életéneec minden idejében, hogy tudgya félni á te URadat Istenedet, hogy órizza ez törvéneec minden igéit és az paranczolatokat, hogy azokat czelekedgye. Fel ne fuvalkodgyec az ó szíve az ó atyádfiai ellen, se el ne hajollyon az paranczolatól, vagy job vagy balkézre, hogy meghofzfabitfa idejét az ó országnac az Izrael hiai kőzött, mind ó magamind az ó gyermecki.

19 **E**s légyen az ó nála, és olvassa azt életéneec minden idejében, hogy tudgya félni á te URadat Istenedet, hogy órizza ez törvéneec minden igéit és az paranczolatokat, hogy azokat czelekedgye. Fel ne fuvalkodgyec az ó szíve az ó atyádfiai ellen, se el ne hajollyon az paranczolatól, vagy job vagy balkézre, hogy meghofzfabitfa idejét az ó országnac az Izrael hiai kőzött, mind ó magamind az ó gyermecki.

20 **E**s légyen az ó nála, és olvassa azt életéneec minden idejében, hogy tudgya félni á te URadat Istenedet, hogy órizza ez törvéneec minden igéit és az paranczolatokat, hogy azokat czelekedgye. Fel ne fuvalkodgyec az ó szíve az ó atyádfiai ellen, se el ne hajollyon az paranczolatól, vagy job vagy balkézre, hogy meghofzfabitfa idejét az ó országnac az Izrael hiai kőzött, mind ó magamind az ó gyermecki.

21 **E**s légyen az ó nála, és olvassa azt életéneec minden idejében, hogy tudgya félni á te URadat Istenedet, hogy órizza ez törvéneec minden igéit és az paranczolatokat, hogy azokat czelekedgye. Fel ne fuvalkodgyec az ó szíve az ó atyádfiai ellen, se el ne hajollyon az paranczolatól, vagy job vagy balkézre, hogy meghofzfabitfa idejét az ó országnac az Izrael hiai kőzött, mind ó magamind az ó gyermecki.

22 **E**s légyen az ó nála, és olvassa azt életéneec minden idejében, hogy tudgya félni á te URadat Istenedet, hogy órizza ez törvéneec minden igéit és az paranczolatokat, hogy azokat czelekedgye. Fel ne fuvalkodgyec az ó szíve az ó atyádfiai ellen, se el ne hajollyon az paranczolatól, vagy job vagy balkézre, hogy meghofzfabitfa idejét az ó országnac az Izrael hiai kőzött, mind ó magamind az ó gyermecki.

23 **E**s légyen az ó nála, és olvassa azt életéneec minden idejében, hogy tudgya félni á te URadat Istenedet, hogy órizza ez törvéneec minden igéit és az paranczolatokat, hogy azokat czelekedgye. Fel ne fuvalkodgyec az ó szíve az ó atyádfiai ellen, se el ne hajollyon az paranczolatól, vagy job vagy balkézre, hogy meghofzfabitfa idejét az ó országnac az Izrael hiai kőzött, mind ó magamind az ó gyermecki.

† Lev. 22. 20.  
 Gc.  
 Sup. 15. 21.

\* Sup. 13. 5.  
 2 Az az, valse-  
 mellye váro-  
 sodban.

† Num. 33. 30.  
 Infra 19. 15.  
 Matth. 18. 10.  
 2. Cor. 13. 5.

† 1. Chron. 10.  
 Malach. 2. 7.  
 b Az az, Az  
 kőzfcl kőzött, á  
 bírák és ártatlankőzött való dologban az bíró előtt ha valami nehez  
 dolog jó elő, mellynac végére nem mehettec, vagy ha az Isten törvé-  
 nyéneec megértésében volna valami nehézfz, mellyet az külső pol-  
 gári rend nem tudna megfeyteni: tehát Jerusalemba vigyetec  
 az kérdéft, Gc. Mert az külső dolgoktól való kérdéft az bi-  
 rák, az tudomány felől való pedig á papoc fejtette meg Jerusa-  
 lemban.

*Megmondéya  
 Mózes az Izra-  
 litáknac, hogy  
 királt akar-  
 nac választani,  
 az ó nemiségek-  
 ből válasszanac.  
 Es azis meg-  
 mondgya, mené-  
 rált: nem rendelhetfz  
 magadnac királt,  
 múnec helyen á  
 királynac lenni,  
 es miböz helyen  
 szát tartaná*

XVIII.

XVIII. Rész.

Paranczollya Mofes hogy az Levitáknae rendelkezést jóvedelmét megadgyác, mivelhogy azoknak nem adatos semmi örökség az Canaan földén. Másodszor megsült közöttök minden örögi jóvendő mendást, varaslást, és igéri Mofes, hogy az Isten néki Prophetas ad az kitől kellyen tudakoznioc és az kit halgatnioc kellyen. Utolszor paranczollya hogy az barnia prophetákat megöllye.

1 **A**Z Levi nemzetségéből való papoknak, és az egész Levi nemzetségének ne legyen se része se öröksége az tob Izraellel, hanē az URnac † tizes áldozatit és örökségét egyéc. Annakokaért ne legyen ő néki öröksége az ő atyafiai között: \* Az UR az ő öröksége, az mint megmondotta ő néki. Ez légyen pedig az papoknak az ő törvénye az nép között, és azoc között az kic áldoznac akar ókórral, akar juhval, hogy a papnac adgyác az lapitzkájat, az két állat és az gyomrát. Az te gabonádnac, borodnac, és olajjodnac első fengejét, és az te juhaidnac gyapjánac eleit neki adgyad. Mert ötet választotta a te URad Istened minden te nemzetséged között, hogy állyon az URnac nevéne szolgálatyában, ő és az ő fiaim minden időben. Mikor pedig az Levita eljövend egész Izraelbéli városádnac valamellyikéből, az holott ő jövény lejend, és mēnend az ő lelkēnecc tellyes kívánsága szerint arra az helyre az mellyet választand az UR: Szolgállyon az te URadnac Istenednecc nevénecc, mint az tob atyafiai az Levitác, az kic ott állianac az UR előit. Hafonlő tőit egyéc az tob papoknak részeckek, atól megvalya az meladott valamellyic pénzben, az ő atyánc rája szállot örökségéből.

† Num. 18. 10. Sup. 10. 9. 1. Cor. 9. 13. \* Num. 18. 20.

\* Az Levitác az Izraelitác hozót scéllel scerint szertelaknac az országban, az mint Isten elrendel: o vala, hogy minden nemzetség négy négy városádnac az Levitáknae, hogy azoc magoknac lakván, és az világi minlen szorgalmatosság, I megfogatván, az Iste törvényēnecc tanuláira alkalmaztatobac lehetnénecc, és azoc az városoc kinnēnecc mint egy Scholác, mellyel bűn tudománnac tisztasága es minden jó erkölcc fenlētē, es mindenec azokna az városokna nénecc. Azokban az városokbae laknac az Levitác es tápláltatnac feleséggel gyermekefűl a városokbae, melly ő néki járt az egész országbae. De ha valamely az Levitac között az Isten házához ment szolgálni, az Isten törvénye scerint tartoznac az papoc aztal, hogy az mi részec jutot az városokbae abból részet adgyanac a Levitáknae, attól megvalya, ha van amellyic vagy az Levitac vagy az pap, atyától rem seallot örökséget eladna volna. Mert jeltē az Isten örökséget nem alott vala néki az igēre nec földēn, mind aráltal volt arra szabadságor, hogy ponzo: veyenec örökséget az Izraelitác között. Az oll, az örökség az fiokna seallot, es eladhattac pénzben. Enél seoll az Isten vcsf. 8. hogy ha az Levitac vagy a pap valami örökséget elitta, az nem tartozic senkivel költeni, hanem a papnac a mi az áldozatból jő, azt tartozic a Levitával költeni.

1 **M**ikoron bēmenendēz abba az földbe, mellyet az te URad Istened adand tenēked, ne tanly czelekedni az pogányoknak urálatoflagoc szerint. **N**ctā b **Az az, az ki** látaffēc te közötted, az ki az ő fiat vagy leányát általvitetné az tűzön, vagy † **idővendőmondó,** vagy nap valogató, vagy inadar szólásból jövendőlő, vagy varaslő. **I** Sc bűbájos, se órdongósoktul tudakozó, se jegy magyarázó, se halottaktól tudakozó. **M**ett urállya az UR valaki czeleket miveli, és ez illyen urálatoflagokért üzi ki az pogányokat a te URad Istened te 13 előled. **Azért légy tőkēlletes,** az te URad Isteneddél. **M**ert czecc az pogányoc az kiker te közötted, halgatgyác a varaslókat és a jövendőmondókat, te pedig ne czelekedgyél úgy: mert nem engedite néked az te URad Istened. **P**rophetat támaszt te néked az te URad Istened te közötted, az te atyáfiai között, az miképpen engemet, az halgatatoc. **M**ind az scerint az mint kérted az te URadtól Istenedtől az Horeb hegnyén az gyülekezētnecc napjan, mikor ezt mondod vala: **N**e hallyam többē az én URamnac Istenemnecc szavát, és az ő tűzēt töb szor ne ládám, hogy meg ne hallyac. **E**s monda az UR énnekem: **J**ót szolottac az mit szolottac. **P**rophetat támasztoc ő nékiec az ő atyokfiai között mint tégeder, és az én igēmet adom annac szájába, és mindeneket megmond ő nékiec, az mellyeket paranczoland ő néki. **E**s valaki nem halgatandgya az én beszédūmet, az mellyeket az én nevembe szóland, én megkeresem azon. **D**e mega az a Propheta, az ki kevélyen czelekedendic és szoland olly igēt, az mellyet nem paranczoltam néki az én nevembe szóllani, és az ki szoland idegen isteneknecc nevébe, meghallyon az a Propheta. **H**ogy ha pedig mondandod az te szivedben: **M**iképpen csernehellem meg az igēt, mellyet az UR nem mondott légyen? **M**ikor szóland az propheta az UR nevébe, és bē nem tellyeledic az a dollog, és meg nem léfzen, ez a beszéd mellyet az UR nem szóllot, hanem kevélységből mondotta azt az propheta: **N**e fély azért attól.

b Az az, az ki megégitend es megáldoztatnd az ő magzatitját mint az pogányoc. † Lev. 20. 27. 1. Sam. 26. 7. Esai. 8. 19.

c Az az, istia szivel lélekkel szolgály az te URadnac Istenednecc. d Az Iesús Chrius szorvalojó vendő mondánc mint az Apostoloc magyarázác, Att. 3. 22. 1. Cor. 7. 37. 1. Joh. 1. 42.

XIX. Rész.

Paranczollya Mofes hogy városokat rendelhyenec, az mellyekbe fassanac azoc az kic vakokit nem akar atyoc scerint élnecc meg. Másodszor megmondgya, minēmü büntetéssel büntestmeg az barnia tanyc.

**M**ikor az te URad Istened kivágandgya az pogányokat, kiknek földöket az te URad Istened adgya te néked, és birmia fogod őket, és lakandasz az ő városokban, és az ő házokban.

† Exod. 21. 13.  
Num. 35. 9.  
Jof. 20. 2.

*⁂ Ezt azért mondgya hogy a szabad es menségre való városokat alkalmatos helyeken rendelheffic.*

Exod. 21. 13.

*⁂*

2 Három † várost valafsz magadnac azon az földön, melyet az te URad Istened megád te néked, hogy azt örökségül birjad. Czinály úratat azokra az városokra, és három rézfere ofszad az te földednecc határát, ⁂ melyet az te URad Istened örökségül ád te néked; azoc erre valóc legyenec, hogy minden

4 gyilkos oda szaladgyon. Ez pedig az gyilkosnac törvénye az ki oda szalad, hogy életét megtartsa. † Az ki az ő felebaráttyát nem akarattya szerint ölendi meg, és azt nem gyűlölte annakelőtte.

5 Mint az ki elmépnend az ő felebaráttyával erdőre fat vágni, és az ő kezét erőttervén, az fa végébe kiefendic az feyfe az ő nyeléből, és találván az ő felebaráttyát, meghaland, ez városoc között eggyikbe fülön hogy éllyen. Hogy ha annac az vérnec rokonsága az ő szívénecc báfűlálából üzendic azt, el ne érje őtet ha az út hozfűzű lejend, és meg ne öllye: holott nem méltó volt a halálra, mivel hogy annakelőtte nem gyűlölte azt. Annakokaért én paranczolom te néked, hogy három várost valafsz magadnac.

7 **H**A mikor pedig á te URad Istened kiterjesztendi az te határodát, miképpen megeskütt az te atyáidnac, és te néked adangya mind az cgész földet, melyet † mondott hogy az te atyáidnac megád. (Hogy hamegörizendö mind ez paranczolatokat, hogy megzelekedgyed azokat a melyeket én paranczoloc te néked ma, tudniillic hogy szeressd az te URadát Istenedet, és járj az ő útain minden időokban,) akkor ez három † városhoz ífűt valafsz három várost. Hogy ártatlan vér ne ontasséc ki az te földedbe, melyet az te URad Istened ád te néked örökségül, és hogy te oka ne légy az vér ontásnac. De hogy ha léjend valaki, az ki az ő felebaráttyát † gyűlölvén, megfűt őtet, és reátamadván hatalra veredi azt, és meghaland, ha futand ez városoc között vala-

† Gen. 28. 13.  
Sup. 12. 20.

† Is. 20. 7.

† Gen. 9. 6.  
Exod. 21. v. 12. es 14.  
Lev. 24. 17.  
Num. 35. 16. es 17.

9 mellyikben: Ackor annac az városnac vénei kulgyenec el, és vonnyác ki onnét, és adgyác az az meghült embernecc atyafianac kezébe, hogy oiettesféc meg. Ne kedvezzen az te szemed ő néki, hané kirifztifad az ártatlan vér ontást Izraelből, és jól léfzen te néked dolgod.

10 **M**ert az te URad Istened kivágandgya az te ellenségid ellen, és látandod az lovakat, szekeret, és az náladnál nagyob népet, ne fély rólóc: Mert az te URad Istened

11 **M**ert az te URad Istened kivágandgya az te ellenségid ellen, és látandod az lovakat, szekeret, és az náladnál nagyob népet, ne fély rólóc: Mert az te URad Istened

12 **M**ert az te URad Istened kivágandgya az te ellenségid ellen, és látandod az lovakat, szekeret, és az náladnál nagyob népet, ne fély rólóc: Mert az te URad Istened

† Prov. 22. 28.

14 **A**Z te felebaráttyadnac † harátár elne foglald, az te határt vetettéc az végiec, á te örökségedben melyet örökségül birmia fogsz, abban az földben melyet

lyet á te URad Istened ád te néked, hogy örökségül birjad azt.

15 **S**emminémü \* hamisságban és semmi bűnben, akar minémü bűnben vétekezzéc valaki, ne állhasson egy tanú valaki ellen, hanem † két vagy három tanú szájával álljon meg minden dolog. Ha valaki ellen hazug tanú álland, hogy hamis tanúságot szöllyon ő ellene: Ackor mindketten azoc az kiknec pöróc vagyon, állyanac az UR eleibe, az az, az papoc és az bírác eleibe, az kie az időben léfzenec.

17 **E**s az bírác szorgalmatoson tudakozzandac az dolog felől, és ha az tanú hazug lejend, ha hazugságot szolot az ő felebaráttya ellen: Ugy czelekedgyetec azzal á mint ő † gondolta volt hogy czelekedgyéc az ő atyafiaival, és kiritifad között led az gonofzt. Hogy az kie megmaradnac és hallani fogjac azt, megfűelemlyenec: és többfer ne merjenec te közötted hasonlóc gonofllagot czelekedni. Ne kedvezzen az te szemed ő néki, † lelkert lélcért, szemec szemért, fogat fogért, kezec kezért, lábát lábért.

18 **E**s az bírác szorgalmatoson tudakozzandac az dolog felől, és ha az tanú hazug lejend, ha hazugságot szolot az ő felebaráttya ellen: Ugy czelekedgyetec azzal á mint ő † gondolta volt hogy czelekedgyéc az ő atyafiaival, és kiritifad között led az gonofzt. Hogy az kie megmaradnac és hallani fogjac azt, megfűelemlyenec: és többfer ne merjenec te közötted hasonlóc gonofllagot czelekedni. Ne kedvezzen az te szemed ő néki, † lelkert lélcért, szemec szemért, fogat fogért, kezec kezért, lábát lábért.

20 **E**s az bírác szorgalmatoson tudakozzandac az dolog felől, és ha az tanú hazug lejend, ha hazugságot szolot az ő felebaráttya ellen: Ugy czelekedgyetec azzal á mint ő † gondolta volt hogy czelekedgyéc az ő atyafiaival, és kiritifad között led az gonofzt. Hogy az kie megmaradnac és hallani fogjac azt, megfűelemlyenec: és többfer ne merjenec te közötted hasonlóc gonofllagot czelekedni. Ne kedvezzen az te szemed ő néki, † lelkert lélcért, szemec szemért, fogat fogért, kezec kezért, lábát lábért.

21 **E**s az bírác szorgalmatoson tudakozzandac az dolog felől, és ha az tanú hazug lejend, ha hazugságot szolot az ő felebaráttya ellen: Ugy czelekedgyetec azzal á mint ő † gondolta volt hogy czelekedgyéc az ő atyafiaival, és kiritifad között led az gonofzt. Hogy az kie megmaradnac és hallani fogjac azt, megfűelemlyenec: és többfer ne merjenec te közötted hasonlóc gonofllagot czelekedni. Ne kedvezzen az te szemed ő néki, † lelkert lélcért, szemec szemért, fogat fogért, kezec kezért, lábát lábért.

\* Num. 35. 30.  
Sup. 12. 16.

Matth. 18. 16.  
† Joh. 8. 17.

2. Cor. 13. 1.  
Heb. 11. 28.

*⁂ Az hamistannac büntetéséről való törvény.*

† Prov. 19. 5.

† Exod. 21. 23.

Levit. 24. 20.

Matth. 5. 38.

## XX. Réfz.

*Inti őket Mózes hogy mikor hadba mennecc, ne félyenec az ellenségnec sokaságától, mivel hogy az Isten léfzen velec, az ki őket Egyiptumból kihozta. Et hadgya hogy az útközenecc órájan az papoc biztatásac az népet, és á hadvagyoc hazabozzaffic az ny házafokat, és á kie ny házat, szölöt eppitettec, és az kiefűllemfiec. Másodszor megmondgya, á Cananésifoknac és ezyéb pogányoknac városifoknac megvételeben minémü renddel, módal, és törvénnyel lélyenec.*



**M**ikor hadba menendész az te ellenségid ellen, és látandod az lovakat, szekeret, és az náladnál nagyob népet, ne fély rólóc: Mert az te URad Istened

2 **M**ert az te URad Istened kivágandgya az te ellenségid ellen, és látandod az lovakat, szekeret, és az náladnál nagyob népet, ne fély rólóc: Mert az te URad Istened

3 **M**ert az te URad Istened kivágandgya az te ellenségid ellen, és látandod az lovakat, szekeret, és az náladnál nagyob népet, ne fély rólóc: Mert az te URad Istened

*⁂*

\* Lev. 19. 33

6 valamimódon meg ne halljon az har-  
tazon, és más valaki lakjéé abban. \* Es

kiczoda olly férfit, a ki szőlőt plántált és  
nem vörte annak hasznát? Mennyen el és  
térjen meg az ő házába, hogy valamimó-  
don meg ne halljon az hartra, és más va-

† Inf. 24. 5.

7 laki vegye annak hasznát. † Es kiczoda  
olly férfit a ki feleséget jegyzett ő magá-  
nac, és azt haza nem vitte? Mennyen el és  
térjen meg házához, hogy valamimódon  
meg ne halljon az viadalban, és más vala-

† Jud. 7. 3.

8 ki vegye azt el. Ennekelőtte az népnek  
előtte járói szólyanac az népnek, és ezt  
mondgyác: ( ) Kiczoda olly férfit az ki  
félelmes és gyenge szívű volna? Mennyen  
el és térjen meg házához, hogy az ő atya-  
fiainac szive úgy meg ne olvadgyon mint  
az ő szive. Es minekutánna az népnek e-  
lőtte járói véget vetne az népnek való  
szólásban, az után az feregnek tejedelmét  
állalác az nép eleibe.

10 **M**ikor valamely város alá menedez

11 hogy azt meg vegyed, először béke-  
séggel kinálljad azt. Hogy ha béke-  
séggel felel tenéked, és az egész nép mel-  
ly vagyon az városban, megáttya tené-  
ked az kaput, adó fizetőc legyenec és szol-  
gallyanac te néked. Ha pedig békesé-  
get nem szerez te veled, hanem viadalt

12 tart veled, és környül vejended azt: Es  
adandgya az te URad Istened azt az te ke-  
zedbe: akkor mind az férfiakat vágd le ab-  
ban az városban. Czac az aszfoni állato-  
kat és az kiczinkéket és az oktalan álla-  
tokat, és valami lezend az városban, min-  
den jofágát magadnac prédálljad: és  
megegyed az te ellenségidnecc ragadomá-  
nyit, az kiket te kezdedbe adand az te URad

13 Istened. Igy czelekedgyél minden vá-  
rosokkal, az mellyec téled melészé léf-  
necc, az mellyec nem ez népeknec városi

† Num. 33. 52.  
Sup. 7. v. 1. és 2.

14 kózzul valóc. † Czac ez népeknec vá-  
rosiban, az mellyeket az te URad Istened  
ád tenéked örökségül, ne hadgy élni czac  
egy lelketis. Hanem mindencstől fogva  
elvezszéd őket, az Hirtéust, Emorréust,  
Chananéust, és az Perizéust, Hivéust  
és Jebuséust, az miképpen megparanczol-

15 ta te néked az te URad Istened. Ne ta-  
nítfanac titeket czelekedni mind az utá-  
latóságoc szerint, mellyeket ók czele-  
keznecc az ő isteneknecc, hogy vétkezetecc  
az ti URatoc Istentec ellen.

16 **M**ikor valamely város alatt hofszú

17 midéig fekszel hadakozván az ellen,  
hogy meg vegyed azt, ne vezszéd el annak  
élő lait, feyiszével azokat levágván: mert  
azoknac gyümölcséből fogsz élni: An-  
nakokért azokat le ne vágjad: Mert val-  
lyon semberé az mezőnec élő lája, hogy  
bémennyen te előtte az erősfégbet

20 De mindazáltal az melly fákat emne-  
rendez hogy nem gyümölcs termőc, el-  
vezszéd és kivágjad, és eppis erősféget  
ellene annak az városnac, az melly te elle-  
ned hadakozic, mind addig míg megve-  
szed azt.

## XXI. Rész.

*Megmondgya Mózes az Izraelitáknac, mi-  
módon tisztítsa te meg magokat az ártatlan ver-  
nec kiontásából, mikor az ő városoknac ha-  
tárán holt ember találtatic, és nem tudhatyác  
kiczoda olte azt meg. Az után megmondgya  
minéműrend: aritással vegye el valaki maganac  
az rab aszfoni állatot mellyet megszeretec.  
Harmadszor az első szűörtéknecc méltóságoc-  
krolszol. Negyedszer az engedetlen feksznac bün-  
tetéséről. Utolszor az fára felakasztatot em-  
bernecc testénecc levételéről.*



1 **M**ikor találtatic valamely  
embernecc holt teste azon  
az földön, mellyet ád te né-  
ked a te URad Istened hogy  
azt örökségül birjad, melly  
holt test az földön fekszik,  
és nem tudhatyác ki olte volna azt meg.

2 Akkor az te véncid és a te biráid men-  
nyenec ki, és mérjéc meg az földet az vá-  
rosokiglan, mellyec vadnac az megöletet

3 embernecc holt testénecc környülötte. Es  
annac az városnac vénci, az melly közelb  
léfszen az megöletet embernecc testé-  
höz, vegyenec egy úfzó tinót az barom nyá-  
ból, mellyen semmi dolgot nem törtetec, és

4 az melly nem volt még járomban. Es  
annac az városnac vénci vigyéc az úfzó ti-  
nót valami kietlen völgybe, mellyet soha  
nem szántottac sem nem veretec: és vág-  
jác el az nyakát az úfzó tinónac az völgy-  
ben. Es oda járulván az papoc az Levi

5 fia, ( mert ókót választotta az te URad  
Istened, hogy szolgállyanac ő néki, és  
hogy áldgyác az népet az URnac nevébe,  
és az kiknecc befzedec szerint itéletic meg

6 minden pór és minden sérelem. ) Es mind-  
nyájan annac az városnac vénci, az kie-  
közelb léfszen az megöletet embernecc  
holt testé-  
höz, mossác meg kezeket az

7 megöletet úfzó tinóra az völgybe. Es  
vallást tegyenec és ezt mondgyác: Az mi  
kezenc nem ontottác ki ezt ez vért, sem

8 az mi szemenc nem láttác. Légy kegyel-  
mes az te népednecc az Izraelnecc, mellyet  
megszabadítottac URam: és ne tulaydo-  
nítác az ártatlan vért az Izraelnecc az te

9 népednecc: Es nem tulaydonítatic nékie  
az ártatlan vért kiontása. Te annako-  
kaért az ártatlan vért kiontásában bün-  
nös nem léfsz, ha azt czelekeded az mi az  
UR előtted keves.

M

**10** Mikor hadba menendesz az te ellensé-  
**11** gid ellen, és adandgya a te URad Iste-  
 ned öket az te kezébe, és azok közül ra-  
**12** bokát vejedesz. Láttandasz pedig azok  
 között szép abrázátú aszoni állatot, és  
**13** megfzeretend azt, és vejeded magad-  
 nac feleségül. Vidd bé azt az te házadba,  
 és nyírje meg az fejt, és körmeit metéllye  
**14** el. Es az ő fogságának ruháját vesse le  
 róla, és megmaradgyon az te házadban,  
 és sirassa az ő attyát, annyát, egész hólna-  
 pig: és annakutánna menny bé hozzája,  
**15** és légyen te néked feleséged. Hogy ha  
 nem tetszendic az te néked, boczáfd el ő-  
 tet az ő kívánsága szerint: és semmikép-  
 pen ötöt pénzen el ne adgyad, és ne keres-  
 kedgyél véle, mivelhogy megrontottad  
 őtet.

\* Az első szülő -  
 nec méltóságáról  
 törvény.

**15** **A** Mikor valakinéc két felesége le-  
 jend, az egyik szerelmes, az másik gyű-  
 lőséges; és szülnendec ő néki az szerel-  
 mes és az gyűlőséges felesége fiakat, és az  
**16** gyűlőségesnek fia lejend az elsőszülő: Az  
 napon az mellyen az ő fiait örökösé téfzi  
 az ő jóságában, nem adhattya az ő első-  
 szülőtrénc igazságát az szerelmes felesé-  
 géncé fiának, míg az ő gyűlőséges felesé-  
**17** gétől való elsőszülötte él. Hanem az ő  
 gyűlőséges feleségénc fiát esmerje első-  
 szülötne, és mindé jóságából két \* részt  
 adgyon annac: Mert az ő erősségénc  
 † az a kezderi: † Annakokaért az első-  
 születésnénc méltósága arta néz.

\* 1. Chron. 5. 1.

† Gen. 49. 3.  
 b Az az, első  
 szülő: az az ő  
 bárányjánac.  
 c Az engedelmes  
 fiac ellen az ő  
 való törvény.

**18** **M** engedetlen fia lejend, az ki az ő at-  
 ya és anyja szavának nem enged, és meg-  
 dorgalandgyát őtet, és nem engedend né-  
**19** kice: Acker megfogyán azt az ő attya  
 és az ő anyja, vigyéc őtet az városnac vé-  
**20** neilöz, az ő lakó helyénc kapujába. Es  
 annac az városnac véneinec ezt mond-  
 gyác: Ez mi fiunc gonofz erkölcsű és  
 elleninc tégodozó, nem engedelmes az  
**21** mi szónaknac: tobzodó és rézeges. Ac-  
 kor annac az városnac minden emberi  
 kövecel megkövezéc azt, és meghal-  
 lyon, és ilyen mólon kitisztítád az gon-  
 ofzót te közötted, hogy az egész Izraelnénc  
 népe meghallja, és megtrémüllyen.

**22** **M** iker valakiben halálta való bün za-  
 kartarend az vára: Ne maradjyon éy-  
**23** jel az ő holt teste az fán, hanem izorgal-  
 matofon eltemesséd őtet azon napon:  
 Mert az Istenec előtte: atkoroz az ki  
 az fán függ, és meg ne ferzeztesséd azt az  
 földet, az mellyet az te URad Istened ad te  
 néked örökségül

XXII. Réf.

Először az Mózes törvényétől az aszoni álla-  
 nac el: vétele: az marhájaknac hazaruháiról,

*Az után hogy se az fersiu az aszoni állat ru-  
 háját, se az aszoni állat az fersiu ruhájába  
 ne öltözzéc. Harmadszor hogy különböz áll-  
 zoc egybe ne egyesüllyenec. Negyedszer arról az  
 ki az ő feleségei vadöllymifiatalanságban. U-  
 tolszor az paráznáknac, és az megrontottai:  
 szüzeknénc büntetéséről.*

**1** **A** látandod az te atyádfiának  
 \* ökrét avagy jubát tévelge- \* Exod. 23. 45  
 ni, ne menny el azoc mel-  
 lől, hanem háza vigyed azo-  
**2** kat a te atyádfiának. Hogy-  
 ha pedig közel ninczen te hozzád az te  
 atyádha, vagy nem esméréd őtet: hayt-  
 sad az barnokat az te házadhoz, és legye-  
 nec az te házadnál, míglen megkeresse az  
 te atyádha azokat, és akkor add meg azo-  
**3** kat néki. Es ecképpen czelekedgyél sza-  
 máránakis, azonképpen ruhájávalis, és így  
 czelekedgyél az te atyádfiának minden el-  
 veszett marháival az melly elveszett vól-  
**4** na ő töle, és megtaláltad vólna aszt, el ne  
 titkollyad azokat. Ha látandod az te at-  
 tyádfiának vagy szamarát, vagy ökrét az  
 úton eldőlve fekenni, el ne menny mellő-  
 lőc: hanem véle egyetembe emeld fel azo-  
 kat.

**5** **A** z aszoni állat ne viselleye az fersiu  
 fegyverét, se az fersiu ne öltözzéc asz-  
 szony ember ruhájába: mert az te URad-  
 nac Isteneducc előtte utálatos valaki az-  
 miveli.

**6** **M** iker madárnac fészkére találkozol  
 az úton akar minemű fán vagy föld-  
 dón, mellyben vadnac madár fiac, vagy  
 madár monyac, és az ő anyz ülend az ő  
 fiain, vagy az ő monyain: ne vedgyél el az  
**7** anyyat mind fiaival egybe. Hanem bo-  
 czáfd el az anyyát, és a fiait vedd el: hogy  
 jól légyen te néked dolgod, és napidat  
 meghozszabítsád.

**8** **M** iker uy házat eppitesz, az te háza-  
 nac padlásu köröskörnyül könyö-  
 klöt csinály: hogy meg ne ferze-  
 tessed vértel a te házadat, ha valaki onné \*  
 lecsendic. ( Num. 13. 38. Matih. 23. 5. )  
**9** **N** E vels az te szőlőd közzé különkü-  
 lön † felé magott: hogy valami  
 módon meg ne ferzeztesséc az elvetett ma-  
 gnac terméic, és az szőlőnc gyümölczé-  
**10** Ne szánts az ökrön és az izamaron ég-  
**11** gyüt. Ne öltözzél különbkülömb féle  
 állatból csinált öltözetbe, mint gyapju-  
 ból és lenből csinált ruhába.

**12** **A** z te ruhádnac négy szegeletin az  
 Amellyel lepedel, csinály ( ) sálango-  
 kat. **13** **M** iker valaki feleséget vejed, és meg-  
 egyesült: Es szidalomra való alkalma-  
**14** totságott adand, és gonofz hirbe névbe  
 keveri

† Lev. 19. 29.  
 ( ) Num. 13. 38.  
 Matih. 23. 5.  
 a Vagy peréma-  
 ket, vagy sügő-  
 kötelkiket.  
 b Az fersiu és  
 aszoni állat  
 között való tör-  
 vénről, mikor  
 tudnivaló az: fersiu  
 vőllyolva az  
 ő feleségét, hogy  
 nem találta az  
 szüzeknénc lemmi  
 mikor véle tá-  
 hált.

Exodus 23. 15.

keveri azt, és ezt módgya: Ez feleséget vóttem magamnak, és hozzá bémenvén nem  
 15 találtam ő benne füzéséget. Ackor vegye azt az leánnc attya és anyja, és vigyéc az leány füzéségenec jeleit az várolnac vénei elcibe az várolnac kapujába. Es az leánnc attya mondgya ezt az véneknec: Az én leányomat adtam feleségül ez férfiunac, és gyüölöli ötet. Es imé ő ragalmazáfra való alkolmatosságot ador, ezt mondván: Nein találtam a te leányodban füzéséget, és imhól vadnac az én leányomnac füzéségenec jelei: és tértiséc ki az tühát az várolnac vénei előtt. Ackor á városnac vénei fogjác ezt az férfiat, és ostromozzác meg ötet. Es birságollyác meg száz Sietulfal, mellyeket adgyanac az leánnc attyanac, Mert gonofz hírbe névbe keverte az Izraelbéli füzete: és légyen annac felesége, mellyet el nem hagyhat rellyes életében.

20 **H**Ogy ha pedig igaz lezend az vádolás, és né találtatic füzéség az leánban:  
 21 Ackor vigyéc ki az leánt az ő atya házánac elcibe, és añac az várofnac emberi kőveckel kövezzéc meg azt, és meghallyon: mert gonoflagot czelekedett Izraelbé, paráznalkodván az ő atya házánál: Es ilyen módon tisztis ki közzüled az gonoflagot.

22 **M**ikor valaki találtatic \* olly aszfizoni állattal az kinec férje vagyó, akkor mind ketten azokis meghallyanac, az férfiu az melly kőzösködett az aszfizoni állattal, és aszfizoni állatis; és ecképpen kitisztitád az gonofz Izraelből.

23 **M**ikor az leánzó férfiunál vagyon jegyben, és talándgya valaki azt az városban, és kőzösködic véle: Mind az kettő az várofnac kapuja eleibe kivigyétec, és kőveckel megkövezzéc őket, és meghallyanac: Az leánzót azért, hogy nem kiáltott abban az városban: és az férfiat azért, hogy megromtotta az ő felebaráttyanac feleségét. Es ecképpen kitisztitád az gonofz Izraelből.

24 **D**ehogy ha az férfiu talándgya az jegyben való leánzót az mezőben, és megfogandgya ötet az férfiu, és kőzösködic véle: Czac ő maga az férfiu hallyon meg, á ki kőzösködett azzal. Az leánzót pedig meg ne öllyed: mivelhogy annac ninczen halálos büne: Mert á mint támad valaki felebaráttyára és azt megöli, azonképpen lett ez dolog. Mert az mezőben taláta ötet: Kiáltott az jegyben való leánzó, és fenki jelé nem vólt, a ki ötet megöltalmazta vólna.

25 **M**ikor valaki leánzóra találkozi az melly jegyben nem vólna, és megfogadgya azt, és kőzösködic véle, és megfogattatnac. Ackor az férfiu az ki kőzösködett azzal, az leánzó atyanac adgyon

† ötven Sietulst, és légyen az leánzó nékie felesége. Annakokaert mivelhogy megromtotta azt; nem hagyhattya el rellyes életében. Ne vegye fenki az ő atyanac feleségét, és fel ne fedezze az ő atyanac szemémenec fedezőjét.†

XXIII. Récz.

Megmondgya Moses Elifcer, minémü embereket nem kelljen befogadni az Izraelcnek társágába. Másodszor mi módon kell magokat viselnie mikor az ellenség ellen táborba szállnac. Harmadszor az ülegenec közzül elzöldött szolgáltnac rendel törvént. Negyedő szer megtiltya az paráznságot, és a z usurvágot. Utolsó szer intti az Izraelcakat, hogy az mit istenne fogadásból igérnec, azt megadgyác.



**A**Z kinec szeméte teste megötrettetett, vagy elmetzeter, ne számláltatlic az URnac gyülekezetiibe. **Az fatyú ne mennyen bé az URnac gyülekezetiibe:** még tized izigis ne mennyen bé az URnac gyülekezetiibe, még tized izigis ne mennyenec bé az URnac gyülekezetiibe, soha öröcké. Annakokaert mert nem jövénc ti előtökbe kenyérrel és vízzel az útra, minek utánna jöttetec Egyptusból: Es mivelhogy pénzel (!) béritte ellened Balamot az Beornac fiát, Mesopotamiabéli Pethorból való, hogy megátkozna tégedet. De az te URad Istened nem akarta meghalgtatni á Balamot: és fordidotta á te URad Istened az átkot, te néked áldásodra: mivelhogy szeretne tégedet az te URad Istened. Ne keresséd az ő véle való izóvetiséget és az ő javokat, soha elecednec mindened idejében. Ne utálljad az Edoméust, mert te atyád fia: Ne utálljad az Egyptusbélit, mert jövéncy vóltál az ő földében. Az olyan hac az kic születtetnec nékiec, harmad nemzetségbé bémehetnec az URnac gyülekezetiibe.  
 9 **M**ikor táborba szállász á te ellenséged ellen, megőrizted magadat minden gonofztól. Ha valaki vólna te közötted az ki tisztá nem vólna álmábá rayta efelt dologért: kimennyen az táboron kívül, és abba bé ne mennyen. Es mikor eljő az estve, mossa megnyagát vízzel: és mikor az Nap elnyugszic, mennyen bé az táborba. Es az tábor kivól valami helyed. légyen te néked, és oda kiménny szükség tenni: Es légyen te néked ásóczkád az te fegyvered mellett: és mikor le akarsz ülni, azzal ás vermet: és felkelvén bédfedgyed az mi tőled elment. Merr á te URad Istene.

*c* Az parázna férfiu, és parázna aszfizoni állat ellen való törvény. \* Lev. 20. 10.

*d* Az olyan leánzó ellen való törvény melly jegybe le vén másnál, v elakitől megf: eplőstetic városban v. vagy pedig mezőben.

*e* Az olyan leánzó ellen való törvény, melly másnál jegybe nem vólt, és valamelly szabad férfiuol megfogadgyat.

f Az az, A. S. az: a feleség és a szemérmences fogadásjé.

g Nem meny en bé az URnac gyülekezetiibe, az az, ne viseltyenec valami kőzösnécs tisztet v. az papi tisztben, vagy egyéb külső tisztben. Vagy: Ne légyen közzé és társasága az szent dolgokban. Vagy: Ne legyem szabad Izraelbéli leánnc annac venni. \* Nehem. 13. 1. (1) Num. 22. 5.

ned jár az te ráborodban, hogy megfiba-  
ditson tégedet : Es az te ellenségedet ad-  
gya te kezédbe : Légyen azért az te rábo-  
rod tisztá : és ne lásson ti kőzterec vala-  
mi rútságot, és el ne fordúllyon te tő-  
led.

15 **N**E adgyad kézbe az szolgát az ó Urá-  
nac, az melly az ó urától te hozzád  
16 fzaladott. Te veled lakjéc te kőzötted,  
azon az helyen az mellyet valafstrand az te  
városid kőzűl eggyikben, valahol ó neki  
tettzendic, meg ne nyomorítfad azt hata-  
lomnál.

17 **N**E légyen parázna az Izrael leáni kőz-  
zűl : te pedig ne légyen parázna férfiu  
18 az Izrael fiai kőzűl. Ne vigyed az paráz-  
nának jutalmát, és za ebnecc árát az te U-  
Radnac Istenedec házába akar minémű  
fogadásért : Mert mind az kettőt az te U-  
Rad Istenedi utállya.

19 **A**Z te atyádfiánac \* ufurára ne adgy,  
20 a pénzec, eseségec, és egyéb akarmin-  
némű marhánaé ufurájára, az melly ufurá-  
ra szokott adatni. Az idegenec adgy u-  
furára, de az te atyádfiánac ufurára ne  
adgy, hogy megáldgyon tégedet az te U-  
Rad Istened, mindenékben valamite kiny-  
uytandó az te kezedet azon az földön, az  
mellyre béménendő vagy, hogy azt örök-  
ségűl birjad.

¶ *marcus*

\* *Exod. 22. 25.*  
*Lev. 25. 35.*  
*Nehem. 5. v. 2.*  
*Gen.*  
*Luc. 6. v. 34. és*  
*35.*

† *Num. 30. 1.*

21 **M**ikor fogadásból † igérfz valamit az  
te URadnac Istenedec, ne halasz-  
szad azt megadni : mert megkeresi az te  
URad Istened azt te raytad, és bűnőltulay-  
donítatic ez te néked. Ha pedig fog-  
22 dást nem tejedesz, nem leszfz bűnös. De  
23 az mi szarmazic az te ajakadból megrel-  
lyesítted, és úgy czelekedgyel az miké-  
ppen fogadtad az te szabad akaratódból az  
te URadnac Istenedec, minekutánna az  
te fráddal igéretet törtél.

24 **M**ikor béménendesz á te felebarátod-  
nac szőlejtébe, egyél abban eleget az  
te kívánságod szerint: de valami edényed-  
25 be azt ne rakjad. Mikor béménendész  
az te felebarátodnac : : gabonájá kőz-  
zű, kezoddal szaggafs gabona fejeket : de  
fűróval fel ne arafs az te felebarátodnac  
gabonájában.

:: *Matth. 22. 1.*

## XXIV. Rész.

*Mózes ez cap. úban törvényeket rendel. Elő-  
ször arról, hogy az melly feleséget az férfiu elka-  
gyad, és az annakutánna máséhoz menend, és  
az megáldand, az első férfiu nem veheti azt el  
újra: sőt pedig az ny házasfnac sza-  
badságóval. Harmaul, arról, hogy az emberzec cle-  
ténec téplésárá való marhazját, zálagba nem  
kudalyve ni. Aztán az emberlopórol, az bé-  
reszet jutalmánc megfizetésől : És hogy az  
arizánt az bűnös te meg ne arizent. Utol-*

*szor az szegény nyomorultákkal való jótéte-  
nyiről, és azoknac táplálásokról.*

1 **H**Ogy ha valamely férfiu fele-  
séget véné ó magánac, kő-  
zösködic ó véle: történyéc  
pedig hogy ne légyen kedves  
nékr az afzfzoni állat, mi-  
velhogy talált vólna benne valami rú-  
ságot : Adgyon annac \* elválásról va-  
ló bizonság levelét, és azt annac kezébe  
adván, boczálla el őtet az ó házából :  
\* *Matth. 5. 31. és*  
*19. 7.*  
*Marc. 10. 4.*

2 Melly kiménvén az ó házából : ha el-  
ménvén más férfiuhoz menend felesé-  
3 gűl : Es azis az utóffo férfiu gyűlölen-  
di őtet, és adand néki elválásról való bi-  
zonság levelét, és adván azt az ó kezébe  
kiüzendi őtet az ó házából vagy ha meg-  
haland az az másodíc férfiu, az ki vőtte  
4 vőlt azt magánac feleségűl : Az első fér-  
je, az melly kiüzte vőlt azt, másodszor i-  
sínét el nem veheti azt hogy ó felesége lé-  
gyen, minekutánna megfértzetted (Mert  
utálatoslag az UR előtt) és meg ne ferrez-  
ted az földet, az mellyet az te URad Iste-  
ned ád te néked örökségűl.

5 **M**ikor valaki uyjónan † hozangya fe-  
† *Sup. 20. 7.*  
léségét, hadba ki ne ményen, és sem-  
mi kőzönséges terhet reá ne vessenec : Egy  
esztendeig izabados légyen az ó házában,  
és vigadgyon az ó elvőtt feleségével.

6 **Z**alagba fenki ne vegye az malomnac  
7 alsó és felső kővét: mert annac életét  
venné el zálagba.

8 **H**Ogy ha megkapattatic valaki az ki  
9 embert \* lopott vólna az ó atyafiai \* *Exod. 22. 16.*  
kőzűl, az Izrael fiai kőzűl, és kereskedé-  
dic véle, vagy eladandgya azt meghallyon  
az a lopó: és kitisztítfad az gonofzt te kőz-  
zűted.

10 **A**Z bélpoklosfágnac czapáfában, meg-  
11 állfad hogy szorgalmatoson megő-  
rizzed, és mindeneftől megtartfad az mire  
titeket tanitanac a Levi nemzetségéből  
való papoc: () az miképpen megparanczol-  
tam nékiec, acképpen czelekedgyetec. () *Lev. 23. 2.*

9 Emlekezzél meg arról, mit czelekedett  
az te URad Istened az † Mariával az úton; † *Num. 12. 10*  
minekutánna kijöttetec Egyptusból.

10 **M**ikor kőlezönt adsz á te felebarátod-  
nac, ne menny bé az ó házába hogy  
11 néki zálagát vegyed. Kivól állj, és  
12 az ember az kintec az kőlezönt adtd, ó  
maga vigye ki te hozzád az zálagot. Hogy  
ha az ember szegény lejéd, ne maradjon  
13 éyjeite annac zalaga. Hancan \* meg-  
\* *Exod. 22. 16.*  
adgyad nékie azt az zálgot, mikoron az  
nap elnyűgofztic, hogy aludgyéc az ó ru-  
hájában: hogy jót mondgyon te néked:  
Es te néked léizen ez igazlag az te URad  
Istened előtt.

Az sze-

† Lev. 19. 13.  
Jac. 5. 4.

14 **A**Z szegény és szükölködő bérefeden fiait kőzül valókon, se pedig az te jóvényiden az kie vadnac az te földedben, az te kapuid kőzött: Hanem azon napon megadgyad nékie az ő jutalmát, a nap el se nyugodgyéc azon: mert ő szegény, és azal taplállya az ő életét: Ne kiáltson te ellened az Urra, és találtséc te benned bűn.

† 1. Reg. 14. 2.  
2. Chron. 25. 4.  
Jer. 31. 30.  
Ezech. 18. 20.  
Exod. 22. v.  
21. és 22.  
Proverb. 22. 22.  
Esa. 1. 23.  
Jer. 5. 28. és 22. 3.  
Ezech. 22. 29.  
Zach. 7. 10.  
† Lev. 19. 9. és 23. 12.

16 **M**Eg ne öletteffenc az atyác az † fiakért, se az fiac az atyákért: hanem kiki az ő bűnejért hallyon meg.

17 **N**E fordítsad el az :: jóvénnec és az árvánac igazságát; se az özvegynec ruháját ne vegyed zálagba. Hanem megemlekezzél róla hogy rab vóltál Egyptusban, és megfzabadtott tegedet az te URad Istened onnét: Annakokaért paranczolom hogy így czelekedgyél.

18 Hanem megemlekezzél róla hogy rab vóltál Egyptusban, és megfzabadtott tegedet az te URad Istened az te kezidnec minden munkájában. Mikor megrázandod az te olayfáidat, másodszor meg ne rázzad az ágakat az mellyeket immár elhadtál: az jóvényé, árvájé, és özvegyc légyen.

19 Mikor szőlődet megfzeded, az melly gerezedket te utánnad elhagyandasz, meg ne szedgyed: az jóvényé, árvájé, és az özvegyc légyen. Es megemlekezzél róla, hogy rab vóltál Egyptusban földében: Annakokaért paranczolom te néked hogy így czelekedgyél.

20 Mikor megrázandod az te olayfáidat, másodszor meg ne rázzad az ágakat az mellyeket immár elhadtál: az jóvényé, árvájé, és özvegyc légyen.

21 Mikor szőlődet megfzeded, az melly gerezedket te utánnad elhagyandasz, meg ne szedgyed: az jóvényé, árvájé, és az özvegyc légyen. Es megemlekezzél róla, hogy rab vóltál Egyptusban földében: Annakokaért paranczolom te néked hogy így czelekedgyél.

## XXV. Rész.

Törvént rendel Moses az bűnös embernek ostromozásáról. Es hogy az megholt atyafiának feleségét elvegye annak atyafia, hogy ez annak magot támasztson. Acután az aszfzoni állatról melly az tisztességről és szemerességről elfelejtkezic. Az igaz mértékről. Utolszor paranczolatot ad az Amalechitáknac eltorlítotteskről, &c.



1 **M**A visszavonás lezend valakic kőzött, és törvénybe menendenc, és őket megítélendic, és az igazat megfzabadtandgyác, az hamislát pedig karhóztatandgyác: Hogy ha az hamis vereséget érdemel, az bitó vonassa le azt, és veretteffe meg ő maga előtt az ő hamisága szerint, szám szerint való czapással. \* Negyvent üttesen rayta, többet ne: hogy nétalám ha loc czapásokat üttes rayta, alávalóvá tette az te atyádna te előtted.

† 2. Cor. 11. 24.

4 **N**E kösséc fel száját az gabona nyomtató ókórnec.

5 **H**A az atyafiac egyyút lakandanac, és meghaland egyyic ő kőzülóc, és annak fia nem lejend, az meghóltnac felesége ne mennyen hazásfágra idegen férfűhoz: hanem a meghóltnac \* rokonsága \* mennyen bé hoztája, és vegye el őtet feleségül maganac, és atyafiságot szeressen véle. Es az ő elsőszülöttét, az ő meghólt atyafiának nevére nevézze, hogy annak neve el ne töröltesséc az Izrael népe kőzül. Hogy ha az a férfű nem akar ná elvenni az ő atyafiának feleségét, mennyen el az aszfzoni állat az vénekhöz, és ezt módgya: Nem akar az én meghólt férjemnec † atyafia magot támasztani az ő atyafiának az Izraelbē, nem akar én velem szerenni sógorságot. Ackor hívassác azt az városnac vénei, és minekutánna megintertéc, de ugyan nem akarja azt elvenni. <sup>† Ruth. 4. 7.</sup>

6 **H**A két férfű egybe veszend, és egyyicnek az felesége oda járuland hogy megfzabadtisa az ő férjét attól az ki őtet veri: és kinyuytván kezét megfogandgya annac szemérem testét: Ackor elvágjad annac az ő kezét, ne kedvezzen az te izemed ő nékie.

7 **N**E légyen te néked az te sákodban kétfele mértéked, nagy és kicsiny.

8 **N**e légyen te néked az te házadban kétféle kőblöd, nagy és kicsiny. Tellyes és igaz mértéked légyen te néked: hogy megfzabadtisa az te napidat az ő földön, mellyet az te URad Istened ad te néked.

9 **M**ert az te URadnac Istenednec előtte \* utálatossá valaki ezeket mivelic, és minden valaki az hamiságot czelekefzi. <sup>\* Prov. 11. 1.</sup>

10 **M**egemlekezzél arról a mit czelekedtet raytad () az Amalec az útabā, () mikor Egyptusból kijóttetec. Hogy elődbe ment az útban, és az seregnec utólló részét megycete, tudniillic az erőtleneke, kie valánac te utánnad, mikor te elepettél és elfáradtál vólna, és nem félté az Istent.

11 **A**nnakokaért mikor adand te néked nyugodalmat az te URad Istened minden te ellenségidtól kőroskőrnűl azon a földön, mellyet ad te néked az te URad Istened őtökségül hogy birjad azt, eltorllyed az Amaleknec nevé az ég alól: el ne felejtég az.

12 **M**ert az te URadnac Istenednec előtte \* utálatossá valaki ezeket mivelic, és minden valaki az hamiságot czelekefzi. <sup>\* Prov. 11. 1.</sup>

13 **M**egemlekezzél arról a mit czelekedtet raytad () az Amalec az útabā, () mikor Egyptusból kijóttetec. Hogy elődbe ment az útban, és az seregnec utólló részét megycete, tudniillic az erőtleneke, kie valánac te utánnad, mikor te elepettél és elfáradtál vólna, és nem félté az Istent.

14 **A**nnakokaért mikor adand te néked nyugodalmat az te URad Istened minden te ellenségidtól kőroskőrnűl azon a földön, mellyet ad te néked az te URad Istened őtökségül hogy birjad azt, eltorllyed az Amaleknec nevé az ég alól: el ne felejtég az.

15 **M**ert az te URadnac Istenednec előtte \* utálatossá valaki ezeket mivelic, és minden valaki az hamiságot czelekefzi. <sup>\* Prov. 11. 1.</sup>

16 **M**egemlekezzél arról a mit czelekedtet raytad () az Amalec az útabā, () mikor Egyptusból kijóttetec. Hogy elődbe ment az útban, és az seregnec utólló részét megycete, tudniillic az erőtleneke, kie valánac te utánnad, mikor te elepettél és elfáradtál vólna, és nem félté az Istent.

17 **A**nnakokaért mikor adand te néked nyugodalmat az te URad Istened minden te ellenségidtól kőroskőrnűl azon a földön, mellyet ad te néked az te URad Istened őtökségül hogy birjad azt, eltorllyed az Amaleknec nevé az ég alól: el ne felejtég az.

18 **M**ert az te URadnac Istenednec előtte \* utálatossá valaki ezeket mivelic, és minden valaki az hamiságot czelekefzi. <sup>\* Prov. 11. 1.</sup>

19 **M**egemlekezzél arról a mit czelekedtet raytad () az Amalec az útabā, () mikor Egyptusból kijóttetec. Hogy elődbe ment az útban, és az seregnec utólló részét megycete, tudniillic az erőtleneke, kie valánac te utánnad, mikor te elepettél és elfáradtál vólna, és nem félté az Istent.

20 **A**nnakokaért mikor adand te néked nyugodalmat az te URad Istened minden te ellenségidtól kőroskőrnűl azon a földön, mellyet ad te néked az te URad Istened őtökségül hogy birjad azt, eltorllyed az Amaleknec nevé az ég alól: el ne felejtég az.

21 **M**ert az te URadnac Istenednec előtte \* utálatossá valaki ezeket mivelic, és minden valaki az hamiságot czelekefzi. <sup>\* Prov. 11. 1.</sup>

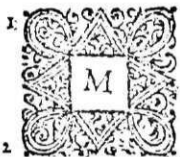
22 **M**egemlekezzél arról a mit czelekedtet raytad () az Amalec az útabā, () mikor Egyptusból kijóttetec. Hogy elődbe ment az útban, és az seregnec utólló részét megycete, tudniillic az erőtleneke, kie valánac te utánnad, mikor te elepettél és elfáradtál vólna, és nem félté az Istent.

23 **A**nnakokaért mikor adand te néked nyugodalmat az te URad Istened minden te ellenségidtól kőroskőrnűl azon a földön, mellyet ad te néked az te URad Istened őtökségül hogy birjad azt, eltorllyed az Amaleknec nevé az ég alól: el ne felejtég az.

M

XXVI. Rész.

Előszámlállya Mofes az g. ümölözéckec első fengje felől, és az dézmác felől való törvént, és megtartítya az népet minemű háladó imádsággal áll, encc, mikor azokat felviseje az Istenec. Utósz: er s: ol az Istenec az néppel, és az nép nec Istenvel való szövetségénc állattjáról, és hászjáról.



1 Ikor pedig béménendész az földre, mellyet az te URad Istened ad te néked örökségül, és birnia fogod azt, és lakandol abban: Acker a föld nec minden gyümölözénc \* első fengjéből végy, mellyet vigy az te földedből, mellyet az te URad Istened ad te néked; és tgyed kosáradba, és menny el oda az helyre, az mellyet az te URad Istened választand, hogy az ő neve ott lakozzéc. Es menny az paphoz, melly lejend az időben, és mondgyad néki: Vallást téztec ma az te URadnac Istened nec előtte, hogy bójortem az földre, mellyet esküvéül fogadott vala az UR az mi atyáinknac, hogy jövendőre mi nékűnc adná azt. Es az pap vegye el az kosárt kezéből, és tgye azt az te URadnac Istened nec oltára cleibe. Es szólyly és mondgyad az te URad Istened előtt; 2 Am az mi atyánc Mesopotamiába szegény vala, ki Egyptusba † ment vólt alá, és jövény vólt ott kevés férfaakkal, és nevékedett ott, nagy, erős, és loc néppé. 3 Boszfűszággal ilterénc pedig minket az Egyptusbélic, és megnyomogatánac minket, és verénc reánc kemény ízolgálatot. Anakokaért kiáltánac az mi atyáinknac URához Istené höz, és \* meghalgatta az UR az mi szónkat, és megtekintette az mi nyomorúságikat, az mi rabságúkat, és rólott vóltunkat. Es kihozott minket az UR Egyptusból erős kézzel, kinyuytott karjával, nagy rettenetléggel, jegyeckel és czudákkal. Es béhozott minket ez helyre, és adta mi nékűnc ezt az földet, réjtel és mézzel folyó földet. Mostan anakokaért imé elhozta az föld gyümölözénc első fengjét, mellyet adtál nékem URam: Es hadgyad azt az te URad Istened előtt, és imádkozzál az te URadnac Istened nec előtte. Es örvendezz minden jóban az mellyet adand te néked az te URad Istened, és az te házadnc péncze, és á Levita, és á jövény az ki te közörted vagyon.

12 MInekutánna :: megadandod mindenir te gyümölözöd nec tized nec tized nec hitmadic első tizedben az tized nec első tizedec: Es adandod az Levitáknac, az jövény nec, árvánac, és özvegy nec, és cje dénc.

13 az te kapuid közört, és megelegesz nec. Acker az te URad Istened előtt ezt mondgyad: Kiadta az Istenec szentelteczt dézmát házamból, és adta azt az Levitáknac, az jövények nec, az árvánac és az özvegy nec, minden te \* paranczolatid szerint, \* Sup. 14. 25. mellyet paranczoltál énnékem: nem hadtam el a te paranczolatidban egyy etis, sem el nem felejtettem. Nem órté meg abban az én szűkségemben, és nem költöttem el abban semmit valami köz dologra. Nem adtam abból semmit halotnac temetéscére. Engedtem az én URamnac Istenem nec befzédénc: mind az szerint czelekedtem az mint paranczoltál énnékem. Tekints alá az te szentséged nec lakó helyéből, az mennyekből, és áldgyad meg az Izraelt az te népedet, és á földet mellyet adtál mi nékűnc, miképpen megesküttél az mi atyáinknac, a réyvel mézzel folyó földet.

16 EZ mai napon az te URad Istened paranczoltly te néked, hogy ez paranczolatoc és törvényec szerint czelekedgyél: megórizzed annakokáért, és az szent czelekedgyél, tellyes szivedből és tellyes lelkedből. <sup>b Nem élj ec egy fordíttyac: Az Urat felmagasztaltad ma, mivel hogy te néked Istened, Azért az Uris felmagasztalt téged, mivel hogy ő néki kiváltképpen való népe, miképpen szolt te néked: és hogy megórizzen minden ő paranczolatit. Hogy tégyed tégedet minden népeknel † fellyel valóvá, az mellyeket teremtet, diczérrettel, nével, diczóséggel, hogy az te URadnac Istened nec légy szent népe, miképpen megmondotta.</sup>

XXVII. Rész.

Mofes megparanczoltly az nép nec, hogy mikor az Jordán vizén általmennec, ofz lapokat emellyenec fel, és azokra felírjac az Isten nec paranczolatit. Es hogy az Levitac az Ebal heggyéről nagy fűszoval átkokat kiáltjanac azoc ellen, kit az Isten törvényét meg nem tarttyac, és az nép mind azokra Ament mondgyon.



1 Sparanczoló Mofes és az Izrael nec vénei az nép nec, mondván: Megórizzed mind ez paranczolatot, melly et en paranczolatoc ma te néked. Es az melly napon általménendész az Jordán vizén, hogy mennyetec az földre, mellyet az te URad Istened ad te néked: Nagy követek állás fel, és azokat mészeld meg.

Esird

\* Exod. 23. 19. s 34. 25. L. v. 2. 14. s 12. 10. Num. 15. 17.

2. Az Jacobról szól i Laban- nál Mesopotamiában szegény volt amira hogy kényszeríténc felolgalni. Az után az szűkség nec miatta Egyptusba budofoit ketten magával. Mellyről azért a karja Mofes l. ogy vallást tgye nec, hogy megismerjéc azt hogy az Chanaan földéc örökségül vóltéc az a jándékon isten kegyelméből, nem az ő erej. 1. Gen. 46. 1. \* Exod. 2. 25. † Lev. 27. 30. Nisz. 18. 24.

b Nem élj ec egy fordíttyac: Az Urat felmagasztaltad ma, mivel hogy te néked Istened, Azért az Uris felmagasztalt téged, mivel hogy ő néki kiváltképpen való népe vagy. \* Sup. 7. 6. s 14. 2. † Sup. 4. 7.

3 Esird fel azokra az törvénnec minden igéit mikor általmenendefz, hogy bémén az földre, mellyet az te URad Istenéd ád te néked, az téjyel mézzel folyó földre, miképpen szólot te néked az te atyáidnac  
4 URa Istenec. *Azt mondom a tért* hogy mikor általmentec az Jordánon, felállasátoc azokat az kőveket, mellyeket én ez mai napon paranczoloc ti néktec, az Ebai hegyén: és azokat megmészellyetec.

5 Ugyan ott eppis az te URadnac Istenednec \* Óltárt kőből: ne faragd meg 6 vassal az kőveket Epp kővekből cpitfed à te URadnac Istenednec Óltárát: és áldozzál azon tűzzel megemészto áldozatot à te URadnac Istenednec. Es áldozzál háláadó áldozattal, és egyél ott, és vigadozz az te URadnac Istenednec előtt. 7 Annakokaétt ez törvénnec minden igéit irjad az kővekre, nyilván és világos 8 birtékel. Es szóla Mofes és à Levi nemzetéből való papoc az egész Izraelnec mondván: Figyelmezzél rcája és halgafad Izrael: Ez mai napon lettél à te URadnac Istenednec népévé. Halgafid azért az te URadnac Istenednec szavát, és czelekedgyél az ó paranczolatit és rendeléfi szerint, az mellyeket én paranczoloc ma te néked.

11 **E**S paranczola Mofes azon napon az 12 népnce méndván: Ezeccállyanac à népnce megáldáfara az Garizim hegyén, mikor általmenendetec az Jordánon: Simeon, Levi, Judah, Issachar, Joseph és Béné jamin. Ezeccállyanac pedig az átkozasfa az Ebálhegyen: Ruben, Gad, Afer, Zebulú, 14 Dan, Nephtali. <sup>a</sup> Szóllyanac pedig az Levitác, és ezt mondgyác az egész Izrael 15 népénec fel szóval: Atkozott az férfiu valamilly czinálánd faragott és óntott képet az UR előtt való utálatosságot, az álcz mester kezénec munkáját, és helhezretendi azt reytekbe: Es mind az fokaság 16 felellyen, és mondgyác, Amen. Atkozott valaki megfizádnac az ó atyát annyác: Es az egész fokaság mondgya, Amen. 17 Atkozott valaki az ó felebaráttyanac határát elfordította: Es mondgya 18 mind az egész fokaság, Amen. Atkozott valaki tevélgéfte vízti az vakot az úton: Es mondgya az egész fokaság, Amen. 19 Atkozott valaki elfordította az jövevénnec, árvánac és özvegynec törvényet: Es 20 mondgya az egész fokaság, Amen. Atkozott valaki az ó atya feleségével kőzöskódic, mert kinyíllátkozattya az ó atyanac fzemermét: Es mongya à fokaság, 21 Amen. Atkozott az ki kőzöskódic akar minémú oktalan állattal. Es mondgya 22 mind a fokaság, Amen. Atkozott valaki kőzöskódic az ó húgával, az ó atyánac

vagy az ó anyánac leányával: Es mondgya mind à fokaság, Amen. Atkozott valaki kőzöskódic napával: Es mondgya mind az fokaság, Amen. Atkozott valaki az ó felebaráttját titkon mególi: Es mondgya mind az fokaság, Amen. Atkozott valaki ajándékot velzen hogy az ártatlannac véret kiontfa: Es mondgya mind az fokaság, Amen. \* Atkozott valaki bé nem tellyesüti czelekedtertel az törvénnec igéit: Es mondgya mind à fokaság, Amen.

XXVIII. Rész.

*Megmondgya Mofes minémú áldásokkal adgya meg Isten azokat, kie az ó törvényenec paranczolatit megtartya. Vízont az másfeid megmongya minémú bünteteséckel bünteti meg azokat, à kie az Isten törvényét megrontya, hogy ilyen módon felmúditson mindent az Isten törvényéböz való engedelmsre, és érettsétsen az engedelmségtől.*

1 **H**ogy ha \* szorgalmatosság \* <sup>Lev. 26. 3. Cs.</sup> gal halgatandod a te URadnac Istenednec szavát, hogy megórizzed és megtellyesítied minden paranczolatit, a mellyeket én paranczoloc ma te néked: Tehát tégedet az te URad Istened ez földnec minden népénél feljebb valóvá téfzen. 2 Es szállanac te read mind és áldáfoc, és megkörnyekeznec tégedet, ezac hogy engedgy az te URadnac Istenednec izavánac. Aldott lélsz à városban, és áldott 3 lélsz az mezőben. Aldott lélsen az te méhednec gyümölcze, és az te földednec gyümölcze, és az te barmodnac gyümölcze, az te tehenidnec és az te juhaidnac 4 fayzáfa. Aldott az te kosárod, és az te kenyér tartó edényed. Aldott lélsz mikor béménendélz, és áldott lélsz mikor ronkiménendélz. Az UR azt miveli, hogy 5 à te ellenségid, à kie te ellened támadnac, te előtéd elhállyanac: Egy úton jönnec ki te read, és hét úton futnac te előtéd. 6 Paranczol az UR te néked áldást az te czüredbe, és mindenekben valamire boczátandod à te kezeder: és megáld tégedet à földön, mellyet az te URad Istenéd ád te 7 néked. Az UR választ magánac szent néppé tégedet, miképpen megeskürt te néked: ha megórizendod a te URadnac Istenednec paranczolatit, és járadsz az ó útain. Ackor a földnec mindé népei megértic, hogy az URnac nevérol neveztertel te: és 8 félnec te tóled. Es bővölködové téfzen tégedet az UR mindé jóval, az te méhednec gyümölczével, az te barmodnac gyümölczével, és à te földednec gyümölczével, azon à földön az mellyrol megeskürt az

\* Exod. 20. 26. I. 2. 31.

\* Az Isten törvényenec meg nem tartói ellen való átkoc.

UR az te atyáidnac, hogy jóvendőre meg-  
 12 adgya te néked. Megnüttya te néked az  
 UR az ő jó kinczét, az eget, hogy első ad-  
 gyon à te földednc alkalmas időben, és  
 megáldgya à te kezédnc minden munká-  
 13 ját, és kölczönt adfz foc népeknc, te pe-  
 dig nem véfz kölczönt. Es téfzen tégedet  
 az UR fővc nem farkká, és mindenkor fel-  
 lyeb való léfzefz és nem alálab való : ha en-  
 gedelmes léfzefz à te URadnac Iftenednc  
 paranczolatnac, mellyeket én paranczo-  
 loc te néked, hogy megórizzed és az sze-  
 14 rint czelekedgyél. Es ha el nem térendefz  
 minden ő igéitől, mellyeket én ma paran-  
 czoloc ti néktec, fe job kézre fe bal kézre,  
 járván idegen iftenec után, hogy tífzfel-  
 lyétec azokac.  
 15 **V** Ifzontag ha \* nem egedendefz az  
 te URadnac Iftenednc befzédénc,  
 hogy megórizzed és megtartsád minden  
 paranczolatit ez rendeléit, mellyeket én  
 paranczoloc ma te néked : Rejad jőnc  
 mindez átkoc, és megkórnyékeznec té-  
 16 gedet. Atkozott léfzefz az városban, és át-  
 17 kozott az mezőben. Atkozott léfzen à te  
 18 kőfárod, és à te kenyeres edényed. Atko-  
 zott léfzen à te méhednc gyümölce, és à  
 te földednc gyümölce, a te tchenidnc,  
 19 és az te juhaidnac tenifzéfe. Atkozott  
 léfzefz mikor béménendefz, és átkozott  
 20 mikor kiménendefz. Boczát az UR tereád  
 átkot, romlást és veszedelmet, mindenben  
 valamit kezdefz vagy czelekefelz: míg nem  
 eltöröltetel és gyorfasággal elvefzefz, az te  
 czelekedetidnc gonollagáért; mellyec ál-  
 21 tal elhadtál engemet. Hozzad ragaztya  
 az UR à dóghalát, míglen megeméfté té-  
 gedet arról az földről, mellyre te bème-  
 22 nendefz hogy örökségül birjad azt. Meg-  
 vót tégedet az UR száraz betegséggel, hi-  
 degleléffel, gyulafzító és izzadó betegsé-  
 23 gel, afzálllyal, szárazsággal és ragyával: és  
 mind addig kergetnec ezec tégedet, míg-  
 24 len elvefzefz. Es léfz nec az te t egeid, mel-  
 lyec vadnac az te fejed felött, olyanoc  
 mint az értz, és az föld melly te alatrád va-  
 24 gyon, nünt az vas. Az UR az első helyébe  
 az te földednc ád port és hamvát: az égből  
 száll te rejad mind addig, míg tellyelég-  
 25 gel elvefzendefz. Az UR az te ellenséged  
 előtt megvót tégedet, egy úton mégy ki ő  
 reája, és hét úton szaladft ő előtre, és lé-  
 fzfefz földnec minden országinac czudájá-  
 26 ra. Léfzen annak felötte à te holt rested,  
 eledele minden égj madaraknac, és az  
 földnec vadainac: és nem léfzen az ki el-  
 27 üzné azokat. Megvót tégedet az Isten E-  
 gyptunac : fekélyével, és sullyel, var-  
 rat, és vízketeggel, mellyektől meg nem  
 28 gyógyitathatol. Megvót tégedet az I-  
 sten balgyaragsággal és vaksággal, és szí-  
 29 vednec busulásával. Es tapogatni fogiz

délben, miképpen tapogat az vak az setér-  
 ségben : és szerenczétlen léfzefz az te ú-  
 taidban, és léfzefz erőszak és bofzfúság  
 szenvedő minden időkben, és nem léfzen  
 30 megfzabadító. Feleséget jegyezft magad-  
 nac, és más férftu hál azzal : házat eppiteft  
 és nem lakol benne : szőlőt ültetft és nem  
 31 vefzed annak hasznát. A te ókród fzedem  
 előtt megölettetie, és nem éfzel abban, az  
 te szamarod elragadtatic előled, és nem  
 tér meg te hozzád: az te barmaid à te ellen-  
 ségidnec adattatnac, és nem léfzen meg-  
 23 fzabadító. Az te fhaid és az teleányid a-  
 dattatnac más népnec : és az te fzemeid  
 látni fogjác és megedpednec azoc miatt é-  
 gélz napon, és nem léfzen erőfleg az te ke-  
 33 zedben. Az te földednc gyümölczét, és  
 minden munkádat megéfti olly nép mel-  
 lyet nem esmertél, és léfzefz megromlott,  
 34 és megnyomoritatott minden időben. Es  
 almélkodni fogft azok az mellyeket lát-  
 35 ni fognac az te fzemeid. Megvót tégedet  
 az UR, gonofz keléfeckel az terdeidben és  
 az keréft czontaidban, elannyira hogy  
 meg nem gyógyitathatol, talpadtól fogya  
 36 mind tetéig. Az UR elvifzen tégedet és az  
 te királyodat az kit választatf magadnac,  
 olly nép közzé mellyet nem esmertél sem  
 te sem à te atyáid : és tífzfelz ott idegen  
 ifteneket, fát és követ. Es léfzefz almélko-  
 dáfra, peldabefzédre és czufságra minden  
 38 népeknc, az mellyec közzé vífzen tége-  
 det az UR. Soe magot vífzefz ki az mező-  
 re, ) és keveler takarft bé: mert mege-  
 39 méfzti azt az sáska. Szőlőket ültetft és a-  
 zokat miveled: és bort néifzol és néfzedft,  
 40 mert megeméfti azt az fereg. Olay-  
 fuid léfz nec te néked minden határidban:  
 41 de olayval magadat né kened, mert elhüll  
 az te olayfádnac gyümölce. Fiaikat és leá-  
 nyokat nemzefz és né léfz nec tiéid mert  
 42 fogságra vitetnec. Minden faidat, és föld-  
 nednc minden gyümölczét megeméfti  
 az sáska. Az jővevény melly köztetec va-  
 43 gyon, te ellened felnevedie: te pedig fe-  
 44 lötte igen aláfzállafz. ő fog te néked köl-  
 czönt adni: és te nem fogft kölczönt neki  
 45 adni: ő fő léfzen, te pedig fark léfzefz. Szál-  
 lanac pedig te rejad mind ez átkoc: és té-  
 gedet kergetni fognac, és hozzad ragaz-  
 kodnac míg le elvefzefz. Annakokáért mert  
 né engedtél az te URadnac Iftenednc sza-  
 vánac hogy megóriznéd az ő paráczola-  
 tit, és az ő rendeléit az mellyeket paran-  
 czolt te néked. Es léfz nec ez átkoc te kö-  
 zötted jegyül és czudájul, és az te magod  
 közötted mind örökké. Annakokáért mert  
 nem tífzfelte, az te URadat Iftenedet fzi-  
 vednec örömében, és vigaságában emivel-  
 43 hogy mind envel bővítködtél. Es szolgáft  
 az te ellenségidnec az kiket boczátad az  
 UR te ellened, éhen és szomjan, meztittele-

\* Lev. 26. 14.  
 Lament. 2. 17.  
 Dan. 9. v. 11. és  
 13.  
 Malach. 2. 2.

† Lev. 26. 19.



\* Exod. 9. 9.

( ) Mich. 6. 15.  
 Hag. 1. 6.

*A. Moyses calannia  
in Judaea...  
2. can. nro. 1. 40.  
ut videretur  
cum videretur  
cordane, iudae*

Aldasi & arkai az törvénnec.

nen és minden állatnac szükségében : és  
 vasigát vét az tenyakra, míglen elveszt  
 tégedet. **Hoz az UR te ellened népet**  
 63 **melzfűnien, az földnec utólfó részéről,**  
 nem külömben az mint repül az fas: olly  
 népet az kinec nyelvét nem érted. Szem-  
 50 telen népet: ki nem tiszteli az vén embert,  
 51 és az gyermeknec nem kedvez. Es meg-  
 emélti az te barmodnac tenyészését, és  
 az te földnec gyümölcsét míg nem el-  
 64 veszt: melly nem hágy te néked az te ga-  
 bonádban, borodban, olajjodban, és az te  
 barmaidnac és juhaidnac tenyészésében,  
 52 míg nem elveszt tégedet. Es környülvé-  
 szen tégedet minden városidban, míglen  
 leomolnac az te magas és erős kőfalaid,  
 mellyekben te bizol, minden te földedben,  
 és környülvészen tégedet minden városid-  
 53 ban és minden földedben, mellyet â te U-  
 Rad lstened adott te néked. **Es megészed**  
**â te méhednec gyümölcsét, â te háidnac és**  
**leányidnac húlokat, mellyeket az te URad**  
**lstened adott te néked, â szálláskor és â**  
**megzorításkor, mellyel az te ellenséged**  
 54 **tégedet megzorogtat.** **â Az ti kőztetec**  
 való gyenge és kedvére nevedetett férfitu-  
 nac, irégy léfzen az szeme az ó atyahára,  
 és az ó szerelmes feleségére, és az ó meg-  
 maradtott fiaira, az kie megmaradtanac.  
 55 Hogy ne adgyon az oc közzül fenkinec az  
 ó fiainac húlokbac, mellyeket megéltie,  
 mivelhogy semmi annál egyéb nem mara-  
 dott, â megfálláskor és â megkórnyéke-  
 zéskor, mellyei megkórnyékez tégedet az  
 56 te ellenséged minden városidban. Az gyé-  
 ge és kedvére nevedetett aszfioni állat ti  
 kőztetec, (melly az ó lábátis czac alég bo-  
 czárta az földie az nagy gyönyörűségben  
 való lakálnac, és gyengeségnec miatta,)  
 57 irégy léfzen az ó szerelmes Urára, és az ó fi-  
 aira, és az ó leányára. Az ó pró gyermek-  
 kireis irégy léfzen, mellyec ó tole származ-  
 nac, és az ó fisira, kiket szülend: mert meg-  
 élti őket az nagy szükségnec miatta titkon  
 az szálláskor, â szorongatáskor, mellyel  
 58 megkórnyékez tégedet are ellenséged â te  
 városidban. Hogy ha meg nem örizen-  
 ded, és bé nemtellycitetend ez törvénnec  
 minden igéit, mellyec megvadnac irva â  
 könyvben, hogy félted ez diczőségés és  
 rettenetes nevet, tudni illie az te URad at-  
 59 stonedet. Czudálatosképpen megőregbí-  
 ti az UR â te czapásidat, és az te magodnac  
 czapásit, tudni illie nagy és maradádó cza-  
 60 pálokat, gonofz betegségeket és szüntelen  
 valókat. Este reád fordítva Egyptusnac  
 minden beregségét, az mellyeket ol félted-  
 ted magadat, â ugyan hozzád rágadnac â  
 61 zoc. Minden beregséget és minden cza-  
 pást, â melly ez törvénnec könyvben nin-  
 62 den megírva, hoz te reád az te URad míg

*â Azt akarja je-  
 lenteni Moyses,  
 hogy â kie ked-  
 vec szerint valo  
 gyönyörűségés  
 ékekekeléltene  
 az állt, az ó i-  
 des magzattyo-  
 kat megéltie,  
 miket az ellen-  
 ség megzorított  
 őket, is az vá-  
 rosba birtokozti,  
 isnem hogy az  
 férfitu az ó sele-  
 ségivel, az  
 aszfioni állat  
 az ó urával és  
 az megmaradt  
 gyermeivel kö-  
 zent az ó mag-  
 zattjánac hű-  
 sít, de inkább el-  
 reytie egy más e-  
 lőt, es titkon é-  
 szie meg az nagy  
 szükségnec mi-  
 attac az ó gyer-  
 meketnec tisztat.*

tocti, kie annakelőtte fokon voltatoc mint  
 az ég nec czillagi: mert nem engedél az te  
 URadnac lstenednec befzedénec. Es mi-  
 képpen örvendezett az UR ti raytatoc jól  
 czelekedvén ti veletec, és megfokasítván  
 titeket: Azképpen † örvendezni fog az UR  
 † *Esa. 1. 24.*  
 ti raytatoc, elfelzvéten és eltörölvén tite-  
 ket: Es kigyomláttatoc arról az földről â  
 mellyre bementec hogy örökségül birjá-  
 64 toct az. Es \* elhint titeket az UR minden  
 \* *Sup. 4. 27.*  
 népec közzé, az földnec egyvic végétől  
 fogya az földnec máfic végéig: és tisztel-  
 65 ni fogsz ott idegen isteneket, â kiket sem te  
 nem eméltél, sem â te atyáid, fat és kóvet.  
 Az pogányoc kőzörtis nem nyugzol  
 meg, és nem léfzen â te láb talpánac nyu-  
 godalma: mert âd ott az UR te néked rette-  
 66 gő szívet, és szemeidnec fogyatkozását, és  
 lelkednec keferűségét. Es léfzen az te é-  
 leted kétségés te előtted, és retegni fogsz  
 67 éyjel és nappal, és életered nem hízed.  
 Reggel azt mondog, ki tudgya ha estvét ér-  
 júc: és estve azt mondog: ki tudgya ha reg-  
 gelt éryjúc? Az te szivednec retetgésé miatt  
 68 mellyel retetgész, és az te szemeidnec látási  
 niatt, mellyet látandasz. Es vizfzavizzen  
 tégedet az UR Egyptusba hajókoc, azon  
 az úton az kiról szolottam te néked hogy  
 többé nem látád azt. Es árullyatoc ma-  
 gatokat ott az ti ellenségeknec szolgálól,  
 és szolgálóléányul, de nem léfzen ki meg-  
 vegyen.

XXIX. Rész.

*Az Moyses lstenec paranczolatryából meg-  
 nyitgya az Izraelitákkal â szövetségét, mellyet  
 tett vala vélec az Horeb hegyén, es parancz ol-  
 lya hogy ez szövetség állind: légyen az ó mara-  
 dékoknális. Es hogy az lsten szövetségnec jog-  
 tartására felindítá őket, eliszer az lstennek zó-  
 rétemenyit számláltgya elő, az után fenyegeti őket  
 az lstennek réstetes itéletivel, ha az ó törvé-  
 nyét meg nem tartgya. Az szövetség pedig mel-  
 lyet lsten tett az ó népével szerez, mind egy az-  
 zal az mellyet az Horeb hegyén tett vala. Kül-  
 lömböz czac az helyre es szemelyekre nézve,  
 mert az első szövetség az Horeb hegyén l volt,  
 de ez az Moab mezején, es az Izraelitákkal  
 volt, kie mind megholtac az pusztában: De ez  
 az ockal vagyon az kie azután nevedektes va-  
 la fel.*

**Z**ec â szövetségnec igéi, mel-  
 lyeket paranczolt az UR Mo-  
 sesnec, hogy szövetségét renné  
 az Izrael haival az Moabnac  
 földén, amaz szövetség kivől,  
 mellyet tett vala vélec az Horeb hegyén.  
 2 Annakokaért szolita Moyses az egéiz Izra-  
 elt, és monda ó nékies: Tinenmagatoc  
 † látatoc mindeneket, az mellyeket czele-  
 † *Exod. 19. 4.*  
 kedett az UR â ti szemeitoc előtt az Egy-

isp. 7. 19.

*Fremellius így  
ditiya: De az  
len nem adot  
la n: k: t: c: s: i:  
u: c: a: t: u: n: i: l:  
m: i: v: e: l: h: o: g:  
é: g: a: c: k: o: r: t: i: k:  
i: n: y: e: c: v: a: l: á:  
t: a:  
A: z: a: z: M: e: n:  
t: e: i: k: e: n: y: e: r: e: t:  
t: e: c: e: s: t: i: k: e: s: t: i:  
l: á:  
b: l: s: z: á: m: a: z: o: t:  
t: i: z: e: t: i: t: a: t: o: c:  
N: u: m: 21. v.  
4. és 33.  
ap. 2. 32. és 3. 1.  
Num. 32. 33.  
isp. 1. 12.  
of. 13. 12.*

puszta földében az Pharaóval és minden  
3 ő szolgálva, és minden ő földével. <sup>†</sup> Az  
nagy késérteteket, a mellyeket látrnanc  
az te szeméid, jegyeket és amaz nag' czudá-  
4 kar. <sup>a</sup> Mindazáltal né adott az Ur ti nékrec  
szívet a megértésre, és szemeket az látásra,  
és füleket az hallásra, mind ez mai napigla.  
5 Es vezérlettelec titeket negyvé elztendéig  
az puztábá: még né koptac az ti ruháitoc  
ti raytatoc, és az ti farutokis nem kopott  
6 meg az ti lábaitokban. <sup>b</sup> Kenyeret nem  
óttétec, sem bort és valami részegitő italt  
nem ittatoc, hogy megtudnátoe hogy én  
7 vagyoc a ti URatoc Istenec. Es jurotta-  
toc ez helyre: és kijöve az \* Sihon az Hes-  
bonnac királya, és az Og Basannac királya  
mi előnkbe úrközetre: és megverté őket.  
8 Es elbirtú az ő földöket, és adtú az ő  
rökségül az <sup>†</sup> Ruben és Gad nemzetségi-  
nec, és az Manassefél nemzetségénc.  
9 <sup>o</sup> Rízétéc meg az ért ez Szövetségnecc-  
igéit és az szerint czelekedgyetec: hog'  
szerenc és légyen mindé dolgotoc az mel-  
10 lyet czelekedztéc. Ti állotoc most mind-  
nyájan az ti URatoc Istenec előtt, az ti  
nemzetségeknec fejedelmi, az ti véneitec,  
és az ti elöttetec járóc, az Izraelnec mindé  
11 férfui. Az ti kiczinkeitec, az ti feleségei-  
tec és az ti jövevényitec, az kik lakoznac az  
te táborodban, mind favágóid, mind víz  
12 merítőid. Hogy az te URaddal Istened-  
del szövetségét rég, az ő esküvésével meg-  
erősítetec igéret szerint, melly szövetséget  
13 a te URad Istened ma szerezte veled. Hog'  
váltszizen tégedet ma ő magánac népévé:  
és ő légyen te néked Istened, az miképpen  
szólott néked, és az miképpen megeskü-  
14 t a te atyáidnac, Abrahamnac, Isáknac, és  
15 Jácobnac. Es nem czac üveletec szerzem  
16 ez szövetséget, és ez esküvést. Hané az-  
zal ciszér az ki vagyon it mi velünc, és áll é  
mai napon az mi URnec Istenünc előtt: az  
17 után azzalis, az ki mucec ez mai napon it  
mi velünc. Mert ti tudgyátoc miképpen  
laktúnc Egyptusnac földében, és mimó-  
18 don jöttünc által az pogányoc közört, az  
kiken által jöttetec. Es iánátoe az ő utá-  
latoiságokat és az ő bálványokat: fát és  
kővet, ezüstöt és aranyat, az mellyec vad-  
nac ó néitoc.  
19 <sup>M</sup> Egylátkotoc hogy ne légyen ti köztö-  
tec férfiú vag' a szíoni állat, vag' cze-  
lék, vag' nemzetség, az kinec szíve elfordít-  
sa magát ez mai napon a mi URunkól I-  
stenünkől, hogy menne ez pogány népek-  
nec Isteneknec tisztelire: Ne légyé ti köz-  
20 tetec <sup>†</sup> mércg és uróm termő gyökér.  
19 <sup>†</sup> s olyan ki mikor hallandgya ez átoe nac  
igéit, magát rindazáltal bódognac alitlá,  
az ő szívében ezt mondván: Békesség lesz  
én nékem, ha színte az én szívemnec gon-

dolattyában járándokis: hogy az szomju-  
hozóbból részegessé légyen. <sup>d</sup> Nem akar  
az UR kedvezni ez ilyen embernec, mert  
ackor az URnac az ő búsulásá, és az ő ha-  
ragja felgerjed az olyan ember ellen: és  
száll arra minden átoe az melly megiratta-  
20 tott ez könyvben: és eltörli az UR annac  
névét az ég alól. Es kivalasztja az UR azt  
vezedelemre, az Izraelnec minden nem-  
zetségi köztül, a szövetségnec minden át-  
kai szerint, melly megirattot ez törvény  
21 könyvben. Es ezt mondgya az ti uánna-  
toc való nemzetség, az ti fiaitoc, az kik tá-  
madnac ti utánnatoc, és az jövevény az ki-  
jövönd mezíze földről, mikor látni fogjác  
ez földnec czapáit, és az ő nyomorúságit,  
mellyekkel meggyomorította azt az UR:  
22 (Mert kénko és só égeti meg minden ő  
földöket, annyira hogy nem vetic azt bé,  
semmit nem terem, és semmi fű nem ne-  
vekedic rayta, mint az <sup>†</sup> Sodománac, Go-  
moráhnac, Admánac és Seboimnac el-  
súlyesztett helyén, mellyeket az UR első-  
23 lyesztett az ő búsulásában és haragjában.)  
Azt fogjác mondac mondani mindé né-  
24 pec: <sup>†</sup> Miért czelekedet az UR így ezzel ő  
földvel: Miczoda nagy búsulás és nagy ha-  
25 rag ez? Es ezt fogjác mődani: Azért mert  
az gonoszt cze-  
elhadtác az ő attyoc URánac Istenénc  
szövetségét, mellyet tett ő vélec, mikor ki-  
26 hozná őket Egyptusnac földéből. Es el-  
báváltac az istenec előtt, az kiket nem ef-  
mértéc volt: és az kik semmi jóval soha né  
27 voltac ő nékic. Es felgerjedet az URnac  
búsulása az földre, hogy reája hozná mind  
28 nyvben. Es kigyomlálta őket az UR az ő  
földökről haragjában, búsulásában, és  
nagy indulattyában, és vettec őket más  
földre, a mint most megtettéc.  
29 <sup>A</sup> Z titkoc az mi URunknál Istenünk-  
nél vadnac: Az kinyilatkoztatott  
dolgoc miéinc és az mi fiainké mind öröc-  
ké: hogy ez törvénnec minden igéit betel-  
lycsítuc.

*d Az szomju-  
hozóbból részegessé  
lenni, a dő se-  
láfna: mondgya,  
és Sidorpéldá be-  
széd. Az szom-  
juzozón pedig  
értic az ember-  
ben az kívánsá-  
got, mellyben az  
gonofságra való  
hajlandóság  
mint egy szom-  
juság, mert mint  
az ember szem-  
juzozza az vi-  
zet, úgy az ké-  
vánság az gon-  
ofságot. Az ré-  
fogen pedig ér-  
tic, az emberben  
az vakmerőség  
ez, mikor az jo-  
es gonofsá közört  
való küllmité-  
földvel: Miczoda nagy búsulás és nagy ha-  
get elhagyván,  
az gonoszt cze-  
lekesi és követi,  
és abba ugyan  
belériszél. A-  
zért az Mózes  
arról mondgya  
hogy a szomju-  
hozóbból részeg-  
lészen, a ki nem  
czac haylandó  
az gonofsára, ha-  
nem az ő gonofsá  
kivánságánac  
enged, és azt vég  
kéz vízi, mint  
mikor az szom-  
juzozó ember az  
ő kivánsága  
szerint az borba  
merül, &c.*

<sup>†</sup> Genes. 19. 25. \* Jer. 22. 8. <sup>†</sup> Ez utolsó versben Mózes az törvénnec tudományát ajánlja, és egybe veti az Istenec az tör-  
vénben kijelentetét akarattját, az Istenec titkival. Mint ha  
az mondaná: Vadnac az Istenec titkai, az okrol mi ne tudakoz-  
zunc, hanem a melly akarattját az törvénnben kijelentette, attól  
tudakozzunc és azt czelekedgyünc.

XXX. Rész.

Azt mondgya meg Mózes ez csapuban, hogy  
mikor Isten az Izraelitákat az ő parázolattya-  
hoz való engedelmiségért rabságra adgya, ha  
ott az rabságnac helyén megemlekezec az I-  
stenec vélet való szövetségédl, és tisztaszerve  
szerint megtérnc, az Isten megfábaditja őket.  
Irti

*Itti azért Móses öket, hogy szorgalmatosok legyenek az Isten paranczolatának megtartásában, melyekben azt mondja, hogy az Isten az ő a-karátját elly nyilván jelentette meg, hogy senki az: nem monáhsitya, hogy nem hallotta és nem tudta.*

**M**Indazáltal mikor bétel-lyesédne raytad mind c-  
zee, az áldás és az atoc,  
mellyet elődben adtam te  
néked, ha megemlekezend-  
el elmédben a pogán né-  
pec között, a kic között

1 vetend tégedet az te URad Istened: Es megtérvén az te URadhoz Istenedhöz, engedlj az ő szavának mind az szerint az mint én paranczolom te néked ez mai napon, te és az te fiaid, az te telley szivedből és tel-

3 lyes lelkedből: † Vízszá:hozza az UR a te főglyaidat könyörülvén te raytad, és hozzá fordulván, őszvegyűrt tégedet minden népec között, a kic között elhin-

4 tend tégedet a te URad Istened. Ha az é-gnec utolsó részére vitetnélis, onnéti ősz-  
vegyűrt tégedet az UR Isten, és onnéti s  
5 felveten tégedet. Es vízszá:hoz tégedet.  
az te URad Istened, arra az földre a melyet  
6 birtanac az te atyáid, és birni fogod azt, és  
jóllézen te veled, és inkább megfokasít té-

gedet hogy nem mint az te atyáidat. Es  
7 kőnyulmeréli az te URad Istened az te  
szivedet, és a te magodnac szívet: hogy sze-  
reled az te URad Istenedet telley szí-  
vedből, telley lelkedből, az te életedért.

7 Boczátya pedig a te URad Istened mind  
ez átkokat az te ellenségidre, és azokra kic  
téged gyűlölné, az kic öldöztené tége-  
8 det. Te annakokaért megéj, és en-  
gedgy az UR szavának, és telleyesit meg  
minden paranczolatit, melyeket én pa-  
9 ranczoloc te néked ma. (Es bővölkedő-  
vé téfzen tégedet az te URad Istened az te  
kezéidne minden munkájában, az te mé-  
hedne gyümölcsében, a te bármodnac te-  
nyiszésében, és a te földedne gyümölcsé-  
ben, az te jódra: Mert megéj az UR hogy  
vigadgyon te raytad néked jódra, mikép-  
10 pen őrvendezett az te atyáidon. De úgy  
mindazáltal, ha engedendelj az te URad-  
nac Istenedne szavának, megőrizvén az ő  
paranczolatit és az ő végzésit, mellyec  
megirtattattac ez törvéne könyvében: és  
mikor megtérendelj az te URadhoz I-  
stenedhöz telley szivedből és telley lel-  
kedből.)

11 **M**ert ez paranczolat a melyet paran-  
czoloc én ma te néked, nem \* tüköl-  
12 tatott el totted sem távol ninczen. Nem  
† mennyekben vagyon, hogy azt monda-  
ná: Kiczoda háj felmi éertün: az men-  
nyekbe, hogy alához a az mi nékibe, és  
arra minket megtanítana hogy bételje-

13 sítűc azt? Sem az tengeren túl ninczen,  
hogy azt mondanád: Kiczoda mégyen ál-  
tal mi éertün a tengeren, hogy előhöz a  
azt mi néküne, és megtanítana minket ar-  
14 ra, hogy betelleyesítűc azt? Hanem fe-  
lőtte közel vagyon te hozzád az ige, az te  
szádban és az te szivedben, hogy bételje-

15 sítűc azt. † Meglálszad, imé adtam tené-  
ked elődbe ma, életer, jór, imét halált és  
16 gonofzt. Mikor tudnűc én te néked pa-  
ranczolom ma, hogy szeresled az te URad  
Istenedet, hogy járj az ő útáiban, és ő-  
rizzed az ő paranczolatit, és az ő vegezésit,  
és az ő itéletit: hogy ély, és megfokasítat-  
sál, és megáldgyon tégedet az te URad I-  
stened az földön, mellyre bémégy, hogy é-  
17 rókségül birjad azt. † Hogy ha elfordu-  
land az te szived, és nem engedendelj, és ha  
elhajolván, lebűrlándasz idegen istene  
előtt, és tisztelend azokat. Tudtore-  
18 kra adom ma ti néktec, hogy általánfogva  
elvéztec: nem étec loc ideig azon az föld-  
dön, az mellyre az Jordánon általkelvén  
19 mégy, hogy órókségül birjad azt. Bizon-  
sául hívom ti ellenetec ma az mennyei: s  
az földet, hogy életer és halált adtam elő-  
tökbe, áldált és átkot, vá: szá:ad annako-  
kaért az életer, hogy élhesz, mind te mind  
20 az te magod. Hogy szeresled az te URad  
Istenedet, és hogy engedgy az ő szavá-  
nac, és ragazkodgyál hozzája. mert ő az te  
életed és az te életedne hozfűszűsága: hogy  
lakozzál azon az földön, mellyről megcs-  
kűrt az UR az te atyáidnac, Abrahamnac,  
Isáknac és Játobnac, hogy nékic adná azt.

15 sítűc azt. † Meglálszad, imé adtam tené-  
ked elődbe ma, életer, jór, imét halált és  
16 gonofzt. Mikor tudnűc én te néked pa-  
ranczolom ma, hogy szeresled az te URad  
Istenedet, hogy járj az ő útáiban, és ő-  
rizzed az ő paranczolatit, és az ő vegezésit,  
és az ő itéletit: hogy ély, és megfokasítat-  
sál, és megáldgyon tégedet az te URad I-  
stened az földön, mellyre bémégy, hogy é-  
17 rókségül birjad azt. † Hogy ha elfordu-  
land az te szived, és nem engedendelj, és ha  
elhajolván, lebűrlándasz idegen istene  
előtt, és tisztelend azokat. Tudtore-  
18 kra adom ma ti néktec, hogy általánfogva  
elvéztec: nem étec loc ideig azon az föld-  
dön, az mellyre az Jordánon általkelvén  
19 mégy, hogy órókségül birjad azt. Bizon-  
sául hívom ti ellenetec ma az mennyei: s  
az földet, hogy életer és halált adtam elő-  
tökbe, áldált és átkot, vá: szá:ad annako-  
kaért az életer, hogy élhesz, mind te mind  
20 az te magod. Hogy szeresled az te URad  
Istenedet, és hogy engedgy az ő szavá-  
nac, és ragazkodgyál hozzája. mert ő az te  
életed és az te életedne hozfűszűsága: hogy  
lakozzál azon az földön, mellyről megcs-  
kűrt az UR az te atyáidnac, Abrahamnac,  
Isáknac és Játobnac, hogy nékic adná azt.

15 sítűc azt. † Meglálszad, imé adtam tené-  
ked elődbe ma, életer, jór, imét halált és  
16 gonofzt. Mikor tudnűc én te néked pa-  
ranczolom ma, hogy szeresled az te URad  
Istenedet, hogy járj az ő útáiban, és ő-  
rizzed az ő paranczolatit, és az ő vegezésit,  
és az ő itéletit: hogy ély, és megfokasítat-  
sál, és megáldgyon tégedet az te URad I-  
stened az földön, mellyre bémégy, hogy é-  
17 rókségül birjad azt. † Hogy ha elfordu-  
land az te szived, és nem engedendelj, és ha  
elhajolván, lebűrlándasz idegen istene  
előtt, és tisztelend azokat. Tudtore-  
18 kra adom ma ti néktec, hogy általánfogva  
elvéztec: nem étec loc ideig azon az föld-  
dön, az mellyre az Jordánon általkelvén  
19 mégy, hogy órókségül birjad azt. Bizon-  
sául hívom ti ellenetec ma az mennyei: s  
az földet, hogy életer és halált adtam elő-  
tökbe, áldált és átkot, vá: szá:ad annako-  
kaért az életer, hogy élhesz, mind te mind  
20 az te magod. Hogy szeresled az te URad  
Istenedet, és hogy engedgy az ő szavá-  
nac, és ragazkodgyál hozzája. mert ő az te  
életed és az te életedne hozfűszűsága: hogy  
lakozzál azon az földön, mellyről megcs-  
kűrt az UR az te atyáidnac, Abrahamnac,  
Isáknac és Játobnac, hogy nékic adná azt.

15 sítűc azt. † Meglálszad, imé adtam tené-  
ked elődbe ma, életer, jór, imét halált és  
16 gonofzt. Mikor tudnűc én te néked pa-  
ranczolom ma, hogy szeresled az te URad  
Istenedet, hogy járj az ő útáiban, és ő-  
rizzed az ő paranczolatit, és az ő vegezésit,  
és az ő itéletit: hogy ély, és megfokasítat-  
sál, és megáldgyon tégedet az te URad I-  
stened az földön, mellyre bémégy, hogy é-  
17 rókségül birjad azt. † Hogy ha elfordu-  
land az te szived, és nem engedendelj, és ha  
elhajolván, lebűrlándasz idegen istene  
előtt, és tisztelend azokat. Tudtore-  
18 kra adom ma ti néktec, hogy általánfogva  
elvéztec: nem étec loc ideig azon az föld-  
dön, az mellyre az Jordánon általkelvén  
19 mégy, hogy órókségül birjad azt. Bizon-  
sául hívom ti ellenetec ma az mennyei: s  
az földet, hogy életer és halált adtam elő-  
tökbe, áldált és átkot, vá: szá:ad annako-  
kaért az életer, hogy élhesz, mind te mind  
20 az te magod. Hogy szeresled az te URad  
Istenedet, és hogy engedgy az ő szavá-  
nac, és ragazkodgyál hozzája. mert ő az te  
életed és az te életedne hozfűszűsága: hogy  
lakozzál azon az földön, mellyről megcs-  
kűrt az UR az te atyáidnac, Abrahamnac,  
Isáknac és Játobnac, hogy nékic adná azt.

15 sítűc azt. † Meglálszad, imé adtam tené-  
ked elődbe ma, életer, jór, imét halált és  
16 gonofzt. Mikor tudnűc én te néked pa-  
ranczolom ma, hogy szeresled az te URad  
Istenedet, hogy járj az ő útáiban, és ő-  
rizzed az ő paranczolatit, és az ő vegezésit,  
és az ő itéletit: hogy ély, és megfokasítat-  
sál, és megáldgyon tégedet az te URad I-  
stened az földön, mellyre bémégy, hogy é-  
17 rókségül birjad azt. † Hogy ha elfordu-  
land az te szived, és nem engedendelj, és ha  
elhajolván, lebűrlándasz idegen istene  
előtt, és tisztelend azokat. Tudtore-  
18 kra adom ma ti néktec, hogy általánfogva  
elvéztec: nem étec loc ideig azon az föld-  
dön, az mellyre az Jordánon általkelvén  
19 mégy, hogy órókségül birjad azt. Bizon-  
sául hívom ti ellenetec ma az mennyei: s  
az földet, hogy életer és halált adtam elő-  
tökbe, áldált és átkot, vá: szá:ad annako-  
kaért az életer, hogy élhesz, mind te mind  
20 az te magod. Hogy szeresled az te URad  
Istenedet, és hogy engedgy az ő szavá-  
nac, és ragazkodgyál hozzája. mert ő az te  
életed és az te életedne hozfűszűsága: hogy  
lakozzál azon az földön, mellyről megcs-  
kűrt az UR az te atyáidnac, Abrahamnac,  
Isáknac és Játobnac, hogy nékic adná azt.

15 sítűc azt. † Meglálszad, imé adtam tené-  
ked elődbe ma, életer, jór, imét halált és  
16 gonofzt. Mikor tudnűc én te néked pa-  
ranczolom ma, hogy szeresled az te URad  
Istenedet, hogy járj az ő útáiban, és ő-  
rizzed az ő paranczolatit, és az ő vegezésit,  
és az ő itéletit: hogy ély, és megfokasítat-  
sál, és megáldgyon tégedet az te URad I-  
stened az földön, mellyre bémégy, hogy é-  
17 rókségül birjad azt. † Hogy ha elfordu-  
land az te szived, és nem engedendelj, és ha  
elhajolván, lebűrlándasz idegen istene  
előtt, és tisztelend azokat. Tudtore-  
18 kra adom ma ti néktec, hogy általánfogva  
elvéztec: nem étec loc ideig azon az föld-  
dön, az mellyre az Jordánon általkelvén  
19 mégy, hogy órókségül birjad azt. Bizon-  
sául hívom ti ellenetec ma az mennyei: s  
az földet, hogy életer és halált adtam elő-  
tökbe, áldált és átkot, vá: szá:ad annako-  
kaért az életer, hogy élhesz, mind te mind  
20 az te magod. Hogy szeresled az te URad  
Istenedet, és hogy engedgy az ő szavá-  
nac, és ragazkodgyál hozzája. mert ő az te  
életed és az te életedne hozfűszűsága: hogy  
lakozzál azon az földön, mellyről megcs-  
kűrt az UR az te atyáidnac, Abrahamnac,  
Isáknac és Játobnac, hogy nékic adná azt.

15 sítűc azt. † Meglálszad, imé adtam tené-  
ked elődbe ma, életer, jór, imét halált és  
16 gonofzt. Mikor tudnűc én te néked pa-  
ranczolom ma, hogy szeresled az te URad  
Istenedet, hogy járj az ő útáiban, és ő-  
rizzed az ő paranczolatit, és az ő vegezésit,  
és az ő itéletit: hogy ély, és megfokasítat-  
sál, és megáldgyon tégedet az te URad I-  
stened az földön, mellyre bémégy, hogy é-  
17 rókségül birjad azt. † Hogy ha elfordu-  
land az te szived, és nem engedendelj, és ha  
elhajolván, lebűrlándasz idegen istene  
előtt, és tisztelend azokat. Tudtore-  
18 kra adom ma ti néktec, hogy általánfogva  
elvéztec: nem étec loc ideig azon az föld-  
dön, az mellyre az Jordánon általkelvén  
19 mégy, hogy órókségül birjad azt. Bizon-  
sául hívom ti ellenetec ma az mennyei: s  
az földet, hogy életer és halált adtam elő-  
tökbe, áldált és átkot, vá: szá:ad annako-  
kaért az életer, hogy élhesz, mind te mind  
20 az te magod. Hogy szeresled az te URad  
Istenedet, és hogy engedgy az ő szavá-  
nac, és ragazkodgyál hozzája. mert ő az te  
életed és az te életedne hozfűszűsága: hogy  
lakozzál azon az földön, mellyről megcs-  
kűrt az UR az te atyáidnac, Abrahamnac,  
Isáknac és Játobnac, hogy nékic adná azt.

15 sítűc azt. † Meglálszad, imé adtam tené-  
ked elődbe ma, életer, jór, imét halált és  
16 gonofzt. Mikor tudnűc én te néked pa-  
ranczolom ma, hogy szeresled az te URad  
Istenedet, hogy járj az ő útáiban, és ő-  
rizzed az ő paranczolatit, és az ő vegezésit,  
és az ő itéletit: hogy ély, és megfokasítat-  
sál, és megáldgyon tégedet az te URad I-  
stened az földön, mellyre bémégy, hogy é-  
17 rókségül birjad azt. † Hogy ha elfordu-  
land az te szived, és nem engedendelj, és ha  
elhajolván, lebűrlándasz idegen istene  
előtt, és tisztelend azokat. Tudtore-  
18 kra adom ma ti néktec, hogy általánfogva  
elvéztec: nem étec loc ideig azon az föld-  
dön, az mellyre az Jordánon általkelvén  
19 mégy, hogy órókségül birjad azt. Bizon-  
sául hívom ti ellenetec ma az mennyei: s  
az földet, hogy életer és halált adtam elő-  
tökbe, áldált és átkot, vá: szá:ad annako-  
kaért az életer, hogy élhesz, mind te mind  
20 az te magod. Hogy szeresled az te URad  
Istenedet, és hogy engedgy az ő szavá-  
nac, és ragazkodgyál hozzája. mert ő az te  
életed és az te életedne hozfűszűsága: hogy  
lakozzál azon az földön, mellyről megcs-  
kűrt az UR az te atyáidnac, Abrahamnac,  
Isáknac és Játobnac, hogy nékic adná azt.

XXXI. Réfz.

*Megmondja Móses az népnek, hogy néki az Jordán vízén innét megkellene halni. Az ővt az Josuet ő helyette fejedelmémi t: vón Isten paran-  
czollatya ból, őtet se jő igéretékel bűtorittya. Az törvént megírva adgya az papoknak és az feje-  
delmeknek, es paranczolja hogy minden beted  
esztendőben az elolvassz az községes helyé. Ut-  
olsó for az Isten paranczollatya szerint éneket  
szerez, mellyre az kössz: et megtanitgya, hogy az t  
szüntelen énekelly: é, hogy az Istennec ő hozzá: oc  
való jó ve lénac, es az ő háladatatlanságoknac  
öröc bizonsága lezve ez éne.*

**Z**urán mikor Móses előál-  
ván, ez igeket megmondot-  
ta volna az egész Izrael né-  
pének. Monda nékic:  
1 Száz és húsz esztendő s va-  
2 gyoc moit, nem járhatoc ez víselheteg töb-  
uán lén ki sein é: 2 Annakelőtte az UR bé tizter köz-  
ezt † mondá énnéken: Ez Jordánon nem tetec.  
3 mégy által. Az te URad Istened ő mé- † Num 27:12.  
gye által te előtte, ő vűzti el az pogányo- Sup 3:26.  
kat te előtted, és bírod azokat: † Az Josue † Num 27:18.

† Neh. 1. 8.  
2fal. 106. 45.  
Jer. 32. 37.

\* Jer. 32. 39.  
Ezech. 11. 19. és  
36. 26.  
2 Az az, hogy  
alhes.

\* Esm. 43. 19.  
† Rom. 10. 6.

† Num. 21. v.  
24. és 33.

\* Sup. 7. 2.

† Jos. 1. 5.  
Heb. 13. 5.

\* Jos. 1. 9.

mégycn által te előtted, az miképpé meg-  
4 mondotta az UR. Es acképpen czeleke-  
szic azokkal az UR, az miképpen czeleke-  
dett † Sihonval és Oggal az Emorréufoc  
5 királyival, és azoknac földökkel, az kiket  
5 elfelzte. Mikor azért adandgya az UR  
azokat ti kezerekbe, akkor mindeneftől  
fogya czelekedgyetec vélec az paranczolat  
szerint az mint \* megparanczoltam ti nék-  
6 tec. Legyetec erőlléc és bátorítsátoc  
meg magatokat, ne féllyetec és ne rette-  
gjetec ő tolóc: mert az te URad Istened lé-  
szen ki te veled elmégycn: † nem hágy el  
tégedet, sem el nem marad toled.

7 Szólitá azért Moses az Josuet, és mon-  
da ő nékie az egész Izrael népének sze-  
mei előt: Légy erős és bátoríts meg mag-  
adat, mert te mégyc bé ez néppel az földre,  
mellyért megeskütt az UR az ő atyoknac,  
hogy jóvendőre ő nékie adná azt: és te o-  
8 sztod azt el ő nékiec nyíllal. Az UR pe-  
dig az ki te előtted mégycn, ő léfzen te ve-  
led, el nem hágy tégedet, sem el nem ma-  
rad toled, \* ne fély és ne rettegj.

9 Es minekutánna megirta volna Moses  
a z törvént, adá azt az papoknac az Le-  
vi fiaínac az kie víselic az UR szóvetségé-  
nec Ládájár, és az Izraelnec minden vénei-  
10 nec. Es megparanczoló nékiec Moses,  
mondván: Minden hetedic elztendőben,  
az szabadságnac elztendéjénec idején, az  
11 sátoroknac innepében. Mikor eljövend  
az egész Izrael, hogy megjelenyéc az te  
URad Istened előt, azon az helyen az mel-  
lyet választand, elolvassad ez törvént az e-  
12 gély Izrael előt az ő halláfokra. Gyúyts  
egybe az népet, férfiakat és afzfonyi álla-  
tokat, az te kiczinkeider és jóvendényidet,  
kie az te kapuid között vadnac: hogy hal-  
lyác, és tanúllyanac, és féllyéc az ti URa-  
tokat Istenteket, és őrizzéc meg ez tör-  
13 vénnec minden igéit. Es azoknac fiai az  
kiec nem tudtác ez törvént, hallýác és tanú-  
lyác félni az ti URatokat Istenteket, mind  
addig az mig éltec azon az földön, az mel-  
lyre, általkelvén az Jordánon, mentec,  
14 hogy órókségül birjátoc azt.

14 Es monda az UR Mofesúnc: Imé elköz-  
elgettec az te napid hogy meghally:  
hijad az Josuét és állýatoc az gyülekezet-  
nec sátorában, és paranczolatokat adoc  
néki. Elméne azért az Moses és Josue, és  
15 állánac á gyülekezetnec sátorában. Es  
megjelenéc az UR az sátorban felhőnec  
oszlopában, és megállá az felhőnec oszlo-  
16 pa az sátornac aytájában. Es monda az  
UR Mofesúnc: Imé te elaluszol az te atýá-  
idval egyetembe: az után felkelvén ez nép  
paráznalkodic idegē isteneckel az földön,  
a mellyre mégycn hogy lakozzéc azon: és

elhágy engemet, és felfeyti az én szóvetségé-  
17 gemet mellyet én ő véle szerzettem. An-  
nakokaért felgerjed az én haragom ő el-  
lene és elhagyom őket, és elreytem az én  
ortzátam ő előlóc: és megemésztetic: és  
foc nyavalyác és nyomorúságoz talállýác  
ótet: Es mondani fogja az napon: Avagy  
nem annakokaért találté ez foc nyavalya  
és nyomorúság minket, hogy ninczen I-  
18 sten mi közöttünec? En pedig valóba el-  
reytem az én ortzátam azon az napon az  
ő foc gonoflágáért az mellyet czeleked-  
edic, hogy az idegen istenec után haylott.

19 Mostan annakokaért irjátoc meg maga-  
toknac ez éneket: és taníts meg arra az Iz-  
rael fiait, adgyad azt az ő szájokba, hogy  
légyen ez énecc bizonságul az Izrael fiai el-  
20 len. Mert ha bévífzem őket arra az föld-  
re, mellyről megesküttem az ő atyáínac,  
réyjel és mézzel folyó földre: éfzic pedig  
és megelefezfíc és meghizlallya magát:  
ackoron hajol az idegen istenekhöz és a-  
zokat tífzetic, és felbofzfizontanac enge-  
mer, és felbontýác az én szóvetségemet.

21 Mikor pedig reájoc szállanac az foc nya-  
valýác és nyomorúságoz, akkor ő előttóc  
ez énecc bizonság léfzen, (mert el nem fe-  
leyti azt az ő maradéka,) mert jól tudom  
az ő gondolatýtyokat, és mit czelekedgyéc  
mostis, minekelötte bévittem volna ótet  
22 á földre az mellyről megesküttem. Meg-  
irá azért Moses azt az éneket azon napon,  
23 és megtanítá arra az Izraelnec fiait. An-  
nakutánna paranczoló Josuénc az Nun  
fiánac, és monda: Légy erős és bátoríts  
meg magadat, mert te vífzed bé az Izrael-  
nec fiait arra az földre, az mellyről meg-  
esküttem nékiec: és én léfzec te veled.

24 Mikor pedig elvégezte volna Moses ez  
törvénnec igéinec irását az könyv-  
25 ben, mind azoknac végeig. Paranczoló  
Moses az Levitáknac, kie víselic vala az UR  
26 szóvetségénc Ládájár, mondván: Ve-  
gyétec az törvénnec könyvét, és helyhez-  
tesítétec azt az ti URatoknac Istenteknec  
szóvetségénc Ládájába, és légyen ott te  
27 ellened bizonságul. Mert én tudom az  
te engedetlenségédet, és az te kemény  
nyakadat: Imé mostis hofott még közte-  
tec élec, az UR ellen engedetlenec vadtoc,  
mennyivel inkább minekutánna megha-  
28 landoc? Gyúytsétec én hozzám az ti  
nemzetségecknec minden véneit, és feje-  
delmitétek, hogy szóllýam az ő fülóc hal-  
lására ez igéket, és bizonságul hijam ő el-  
29 lenec az mennyet és az földet. Mert tudó  
hogy minekutánna meghalandoc, meg-  
ferteztetic magatokat, és eltértec az ú-  
tról, mellyet paranczoltam ti néktec,  
melly dologért jó ti reátoc veszedelem az  
utólo napokon, mikoron czelekedédetec

gonozz

gonozt az URnac szemei előtt, bocszont-  
ván ötet az ti kezeiteknek czinálmányá-  
val. Annakokaért szollá Móses az egész  
30 Izrael gyülekezetinek füle hallására ez é-  
neknek igéit, mind azoknac végeiglen.

XXXII. Réfz.

Elmondgya Móses az Eneket, melyet az I-  
sten paranczolatya szerint szerzett vala, es e-  
lőszér minékutánna az Eget es az földet bizo-  
nyságul hívta volna, es az népet intette volna az  
éneknek figyelmetes halgatására, az után szol az  
Istennec igazságáról, igaz ítéletéről, es mindé dol-  
gainac tökéletességéről, hogy az nép ne vádol-  
haina az Istent semmi hamisságban. Másodszor  
szol az Istennec az ő népéhez való kegyelmes jo  
vóltáról, es az népnek hála adatlanságáról es I-  
stentől való elszakadásáról. Harmadszor fenye-  
geti őket Istennec nagy haragjával, es jóvendőt  
mond az ő rabságokról. Negyedszer igéretet té-  
szzen nékic az ő ellenségeknek veszedelméről. Ö-  
tödöszer inti őket az Isten törvényének megtartá-  
sára. Utolszor paranczolja Isten Mósesnek hogy  
felmennyen meghalni az Abarim hegyére.

1 **M**algassátoe Egec és szőlóc:  
es az Föld halgassa az én  
számnac ékes szólását.

2 <sup>a</sup> Czópógjen mint az első  
az én tudományom,  
mint az elsőnc czópei az  
fivőnc.

3 Mivelhogy az URnac nevért hirdetem:  
tulaydonítatoc nagyságot az mi Iste-  
nünknek. <sup>b</sup>

4 <sup>c</sup> Annac az kősziklánac, kinec czeleke-  
dete tökéletes : Mert néki minden út i-  
gasság, az erős hiv Istennec, ki hamisságot  
nem tud: ki igaz es jó.

5 Megferteztete magát az gonosz elfor-  
dult nemzetség az ő bunével, mely nem az  
ő fiai tulaydonsága.

6 Avagy ezzel kell valaé fizetnetec az UR-  
nac, bolond es esztelen nemzetség? Avagy  
nem ójé az te atyád az ki megfzabadított?  
Avagy nem ő tette naggyá, es nem ő erősi-  
tette meg?

7 Emlkezzél meg az régi időkről, gon-  
dold meg az régi időknec esztendeit : Kér-  
dgyed meg az te atyádat es megjelenti te  
néked, a te véneidet es megmondgyác te  
néked.

8 <sup>d</sup> Mikor az nagyságos Isten órókége-  
ket osztana az népeknek, es mikor elze-  
lezté az embereknek fiait, még akkor az  
pogányoknak harátokat eltendélé, az I-  
zrael fainac számc szertint.

9 Mert az URnac erőssége az ő népe, az  
Jácob ő néki sorfival jutott óróksége.

10 <sup>e</sup> Találá ötet az puszta földön, es az ki-  
etlenségnek ifzonyú pusztaájában : Kör-  
nyúlóvé ötet, oktatá ötet, őrizé ötet mint  
az ő szemének fenjét.

11 Mint az sas fészket rak, az ő fain ül, ki-  
terjeszti az ő szárnyait, felvívzi az ő fiait, na-  
viséli azokat az ő szárnyain.

12 Ugy az UR őnnönmaga hordozta ötet:  
es nem vólt ő vélc idegen nemzetségnek i-  
stene.

13 Helyhezette ötet az magas földre, hog'  
ennéje az földnek gyümölcsét : es az kő  
sziklából is mézet adott nékie, es olajt az  
kemény kőből.

14 Az tehennec vayját, es az juhoknac  
teyjét, a bárányoknac, az Básán mezején  
termett kosoknac, az keczke bakoknac, es  
az gabonánac kőverivel egybe: Az szőlő-  
nekis tisztá vérért itta.

15 <sup>f</sup> Es minékutánna meghízott az Izrael, <sup>g</sup> Az Izraelnek  
Isten ellen rúgódzott: Meghizakodtál,  
Istentől való megkövéredtél, meggazdagodtál: Eih-  
ggyá az Istent az ki felmagasztalta vala ötet,  
és megutálá az Istent az ő megfzabadítá-  
sának kőszikláját.

16 Haragra indítottac ötet az idegen iste-  
neknek tiszteletivel, az utalatoffáoc <sup>h</sup> <sup>i</sup> <sup>k</sup> <sup>l</sup> <sup>m</sup> <sup>n</sup> <sup>o</sup> <sup>p</sup> <sup>q</sup> <sup>r</sup> <sup>s</sup> <sup>t</sup> <sup>u</sup> <sup>v</sup> <sup>w</sup> <sup>x</sup> <sup>y</sup> <sup>z</sup>  
tal bocszontottac ötet.

17 Aldoztanac órdógóknec nem az Istene-  
c: olly isteneknek kiket nem ésmértene, <sup>g</sup> <sup>h</sup> <sup>i</sup> <sup>k</sup> <sup>l</sup> <sup>m</sup> <sup>n</sup> <sup>o</sup> <sup>p</sup> <sup>q</sup> <sup>r</sup> <sup>s</sup> <sup>t</sup> <sup>u</sup> <sup>v</sup> <sup>w</sup> <sup>x</sup> <sup>y</sup> <sup>z</sup>  
uy isteneknek, kic közelről jőrtene, kiket  
nem féltac az ti atyáitoc.

18 Az Istentől az ki szült tégedet elfeled-  
keztél: elfeledkeztél, <sup>h</sup> <sup>i</sup> <sup>k</sup> <sup>l</sup> <sup>m</sup> <sup>n</sup> <sup>o</sup> <sup>p</sup> <sup>q</sup> <sup>r</sup> <sup>s</sup> <sup>t</sup> <sup>u</sup> <sup>v</sup> <sup>w</sup> <sup>x</sup> <sup>y</sup> <sup>z</sup>  
mondac, az Istentől a  
ki nemzett tégedet.

19 **M**ikor pedig ezt látta volna az UR,  
megutálá haragjában az ő fiait es az  
ő leányit.

20 <sup>h</sup> Es monda: Elreytem az én ortzámat  
előlőc, meglátom mint járnac végre: mert  
elfordult nemzetség az, es olly fiac, kik-  
ben semmi tökéletesség ninczen.

21 <sup>i</sup> <sup>k</sup> <sup>l</sup> <sup>m</sup> <sup>n</sup> <sup>o</sup> <sup>p</sup> <sup>q</sup> <sup>r</sup> <sup>s</sup> <sup>t</sup> <sup>u</sup> <sup>v</sup> <sup>w</sup> <sup>x</sup> <sup>y</sup> <sup>z</sup>  
ők haragra indítottac engemet az ál-  
tal az mi nem isten, megharagítottac en-  
gemet az ő hiába valóságoc által: Enis az-  
ért őket felingerlem az által az ki nem én  
népem, az bolond nép által ingerlem ö-  
ket.

22 <sup>j</sup> <sup>k</sup> <sup>l</sup> <sup>m</sup> <sup>n</sup> <sup>o</sup> <sup>p</sup> <sup>q</sup> <sup>r</sup> <sup>s</sup> <sup>t</sup> <sup>u</sup> <sup>v</sup> <sup>w</sup> <sup>x</sup> <sup>y</sup> <sup>z</sup>  
Mert tűz \* gerjed az én búsuláfolomban,  
es égni fog mind az alsó pokoliglan : es  
megemészti az földet, es az ő gyümölcsét,  
es felgyuytya az hegyeknek fundamento-  
mit.

23 Gyűytőc ő reájoc minden nyavalyákat  
az én nyilaimat mind hozzájoc lóvöldő-  
zóm.

24 <sup>k</sup> <sup>l</sup> <sup>m</sup> <sup>n</sup> <sup>o</sup> <sup>p</sup> <sup>q</sup> <sup>r</sup> <sup>s</sup> <sup>t</sup> <sup>u</sup> <sup>v</sup> <sup>w</sup> <sup>x</sup> <sup>y</sup> <sup>z</sup>  
Megemészitetne ehségvel, es elvezne  
gyuladózó betegségvel es keferü halálval:  
az fene vadaknak is reájoc boczátom az ő  
fogokat, az földön málfzó kigyóknac mér-  
geckel egyetembe.

25 <sup>l</sup> <sup>m</sup> <sup>n</sup> <sup>o</sup> <sup>p</sup> <sup>q</sup> <sup>r</sup> <sup>s</sup> <sup>t</sup> <sup>u</sup> <sup>v</sup> <sup>w</sup> <sup>x</sup> <sup>y</sup> <sup>z</sup>  
Kivől megemészti őket az fegyver, es

<sup>e</sup> *Ez az nagy  
kietlent melyen  
jártac minku-  
tánna Egyptus-  
ból kijésteec vol-  
na.*

<sup>g</sup> *Az bálványo-  
kat nevezi má-  
latesságoknac: <sup>h</sup>  
ganéjoknac.*

<sup>h</sup> *Az Isten ha-  
ragozt az ő né-  
pének kemersé-  
gejert es hála a-  
datlanságáért.*  
<sup>i</sup> *Rom. 10. 19.*

<sup>j</sup> *Jer. 14. 14.*

<sup>a</sup> *Az az, Kívá-  
noml stentől hog'  
az én bocszont-  
nem olyan ha-  
sznalagyen a ti  
szavetekben, az  
minem az szep  
essence a földi  
veteményeken.*

<sup>b</sup> *Tudnivaló,  
halgaván es  
megtartván az  
é beszédét.*

<sup>c</sup> *Az eneknek  
kezdetiben szol  
Móses az Isté-  
nek mindoz dol-  
gainac való i-  
gasságáról, hogy  
senki ötet hamis-  
ságban ne vá-  
dolhainá, az ut-  
án szol kegyel-  
mesbűzéről, es az  
ő népéhez való  
jó tetteimjéről.*

<sup>d</sup> *Az Istennec  
az Izrael és va-  
lo szerelméről, es  
kegyelmjéről  
szol, hogy az ő  
fogva az Cha-  
naneusoc földét miké rendelé a pusztaán őket Egyptusból kibozván  
Álaktvitec az ő dög, kiterfálábe hívta őket*

**i** Ertelek ez, Elvégeztem vala magamban bog mindenestől-vefesztem az én népemet, De mivelhogy az pogány nemzetség oly bolond, hogy mikor ő közzüléc egy az én népemben ezert kerget, az ő titladon erejeknek tulajdonitnya az, és nem én-émet, hogy az magoknac te tulajdonitás, non vesztem el mindenestől az én népemet.

**k** Az földről vör hasonlatosság által mondgya meg mint-nyec az pogányoc, annit íséd pedig mint ha azt mondana, bog az pogányoc gonoszbac az Sodomab:licinél és Gomorrábi-licinél.

**l** Az az, Joltudom min: mi az pogányoknac ez lekederec, noha pedig ideig elhalgatom, de övendetbe megbüntetem. Szól azért it az Isten a p'nce a lényinec bántásifáról.

† Rom. 12. 19. El. b. 10. 30. 1. Pet. 2. 23.

**m** Az az, Mikor az Isten látandya bog semm ereje nincsen az ő népé- nec, sem aznac az ki fogságba vitetett, sem an- nac a ki megmaradt.

\* Sup. 4. 35. Esáj. 45. v. 18. és 22. † 1. Sam. 2. 6. <sup>n</sup> Az kézne- fetemélise, esküvéstet jole. Azt mondgya azért, mikor én megesküszem bog megbüntetec valaki: non vesz az kistenki az én kezemből.

az ó ágyas házokban az rettegés: az iszatis, az izúzetis, az czeetz szópóus az vén emberrel együtt.

26 Elvégeztem vala hogy mindenestől elvesztem őket: és az ő emlékezeteket eltöröllyem ez földről:

27 **i** Ha nem gondolnám az ellenségnek haragját, és hogy az ő ellenségéc kevélységből ezt mondanája: Az mi hatalmas kezűnc, és nem az UR czelekedte mind ezeket.

28 Mert tanác nélkül való nép: és ninczen ő benne értelem.

29 Ha czelecz volnának megértene ec: meggondolnác az ő utólfo állapotokat.

30 Miképpen kergeter volna egy ő közzüléc ezert, és kettő mimódon uzhetne tíz ezert: ha az ő Istenec őket el nem adta volna, és az UR né adta volna őket kézbe?

31 Mert nem olyan az mi Istenűnc mint az ő Istenec: az mi ellenséginkis megitélhetic ezt.

32 **k** Mert az ő földőtörvóc Sodomának és az Gomorrának szóló tóvét meghaladgya: az ő földjeec mérgefec, keferu azoknac szóló gerezdjec.

33 Az larkányoknac mérge az ő boroc: és Aspis kigyóknac kegyetlen epéje.

34 **l** Nem de eltétetve vagyoné nálam? bepeczételtetett az én kénzcim között.

35 **†** Enyim az bozfű állás és az fizetés: mikor ideje léfzen, tantorgani kezd az ő lábocimeit közel vagyó az ő vefzedelmek- nec napja, és sietnec az mellyec reájoc kö- vetkőzenc.

36 **M**ert bozfű áll az UR az ő népejért: és az ő szolgait megfzánnya: mikor lácsudgya hogy elkölt erejec, és mind az fogoly, mind az meghagyatott, semmi.

37 **Es** noha azt mondgya: Holott vagyon az ő Istenec: az Isten az kiben reménség- ket helybefzétet?

38 Az kiknec áldozartyoknac kóvérít: ézic vala, és kiknec borokat az itali áldozatban ífzázac vala? Kellynec fel, segélynec meg titeket, és óltalmazzanac meg.

39 Mindazáltal lállatoc meg hogy én va- gyoc, és \* ninczen liten én kivólem: én † ólc, és én elevenittec: én sebesittec és én gyógyitoc, és fenki ninczen, ki az én kezemből lezabadithatlon.

40 **n** Mikor felemelendem az én kezemet az égberés azt mondaudom: Eecé én ó- róké.

41 **H**a megélesitem az én fegyveremet, és az én kezemet az ité: erre vetem: bozfű áll ec az én ellenségim: és az engem gyú- lolóknec megfizetec.

42 **M**egrészegírem az én nyllaimat vérrel, és az én fegyverem megemlésti az ő húfokat: az megölteteknec és foglyoknac vérecekel *vészegítem megfegyveremet*, hogy az én ellen- ségimnec eleitől fogva való bűnökért bozfű áll ec.

43 **†** Örvendeztetec pogányoc az ő népé- vel: mert az ő szolgainac vétét megtorol- lya: és bozfű áll az ő ellenségim, és ke- gyelemmel befedezi az ő földét és az ő né- péc.

† Rom. 15. 10.

44 **E**lméne azért az Móses, és elmondá ez éneknec minden igéit az népnek füle hal- lására: ő és az Josue Nunnac fia.

45 **E**s elvégezé az Móses mondani mind ez igéket mind az egész Izraelnec: **E**s monda né- kiec: Vegyérec szivetkbe mind ezeket ez igéket, az mellyekkel én bizonságot téfzec ti ellenetec ez mai napon: és paranczollya- toc meg az ti fiaitoknac hogy megórizzéc és megtartsác ez törvénnec minden igéit.

46 **M**ert nem hiába való ige hogy meg- uáltatnéc ti tóletec: hancim ez az ti élete- tec: és ez ige által hoszszabittytoc meg napitokat az földön, mellynec bírására ti általmntec az Jordánon.

47 **U**gyan azon napon szóla az UR Mosel- nec, mondván: **†** Menny fel az Aba- **†** Num. 27. 4.

**rim** hegyére, az Nebohnac hegyére, melly **vagyon** az Moabnac földén, és az melly va- **gyon** az Jericho ellenébe, és nézd meg az **Canaan** földén, mellyen én adoc az Izrael **fia** nac örökségül. **Es** haly meg az he- **gyen**, az mellyre felmégy, és taker: itáll az **te** népeidhöz: \* az miképpen megölté Az- **†** Num. 27. 13. **ron** az te atyád ita az Hor hegyén, és taker: **és** 33 33.

48 **†** ritatot az ő népéhez. **M**ivelhogy † vét- **†** Num. 20. 12. **kez** tete ec ellenem az Izrael fiai között az **o** Az az, **Nem** **ver** tengélinec vizenél az Sin pusztaiban **ad** itoc nekem ec **Cad** elnél, mert nem szenteléttec engemet **mel** loságot, **es** **az** Izrael fiai között. **o** **M**eglátod ellenébe **ner** s hrvétec. **az** földet **de** oda nem mégy, **arra** az földre **hogy** az közfik- **az** mellyet adoc az Izrael fia nac. **láb** ol vizec ad- **ka** tot.

XXXIII. Réfz.

*Az Móses az ő halála előtt az Izraelnec fiait megáldgya, es mindenem nemzetségről jó- vendós mond: az Istenől nektec minden jókat kívén.*



**Z** pedig az áldás mellyel megáldá Móses, Istennec embere, az Izrael fiait: min- kelőtte meghalna.

2 **Es** monda: Az UR az Si- **†** Az az, Miké- **na** i hegyből jött, és Seir **pon** az nap mi- **hegy**éből támadott ezek- **nek**: **anna** fel- **nec**: megvilágosodott az Parannac hegyé- **ta** mad, **mind** **jobb**an **jobb**an

**mu** tatgya magát: **Az** onképpen az Isten minékut: **anna** **ez** nek nec elő- **sz** er Egyptusban megjelent, **az** után **mind** nyíl vabban mutatgya **mag** at. **Az** Sinai hegyén, Seir hegyén, és az Parannac hegyén.

jobb jobban mutatgya magát: Az onképpen az Isten minékut: **anna** **ez** nek nec elő- **sz** er Egyptusban megjelent, **az** után **mind** nyíl vabban mutatgya **mag** at. **Az** Sinai hegyén, Seir hegyén, és az Parannac hegyén. **ből,** 6

*b* Az az, ferkezetic, hely, hoztetic, siltetic, mint az tanitványoc szoktat az tanito mesternec labaihoz ulni, Aft. 2.3.

*†* Exod. cap. 19. *c* Az az, mivel hogy Juda fejedelem léfzen, engedjed hog dialalommal mennyen mindenkor baba.

*\* Numa. 20. Sup. 32. 51.*

*d* Az Mózes dicsebi az Aaron papot és az Levitákat, hogy az hivatalbá, mellyel Isten őket megékesítette vala, hivon eljirtanac, es mindenesfől Istenec szenteltéc magokat, nem gondolvánat jockal, annyocval, atyokhivon: Pálá az az az Aaron az Leviták: kalyhoz az Egybát szolgálnac.

*e* Az az, Az Benjamin nemzetsége az Isten mellet bátorságon lakic, mivel hogy öt az Isten általmazza, es lakozni fog Jerusalembé, melly közepete léfzen a mac az nemzetségnec, mint az embernece fejedelcepete vajyon az embernece kité valtatna.

*\* Gen. 49. 25. †* Exod. 32. 2. *f* Az az, Istenec az ávarattya seálljon Josephre, az ki nekem magyok: e vala az csipke bokorban. *g* Azt jelenti hogy az mi jó: kité: mo. doti, kó: léfzen Ephraim es Manasse nemzetsége val.

ból, és eljött tüz ezet szenteckel: az ő job  
 3 kezze felől tüz törvény fenlic vala nékic.  
 4 Es immáron szerezti az népeket, az ő né-  
 pénece szenteci vadnac az te kezdedben: azo-  
 kis *b* ferkezettéc magokat az te lábaid-  
 5 hoz, és halgattyc az te befzededet. Tu-  
 6 daüllic az törvént, mellyet *†* paranczolt  
 mi nékünk a Mózes: melly az Jácob gyüle-  
 7 szetecinec öröksége. Mert olyan volt I-  
 zraelbél Mózes mint az király: mikor öfz-  
 8 vregyült az népnece fejei, és egyetembe az  
 9 Izraelnece nemzetségi. Eellyen az Ruben  
 és meg ne hallyon: és ne légyen főzama az ő  
 10 férfainac. Ez volt pedig az Judánac ál-  
 dáifa, és monda: Halgátd meg URam az Ju-  
 11 dánac szavát, és az ő népéhez vigyed haza  
 12 ötet: *c* az ő keze elegséges légyen néki mi-  
 kor az ő ellensége ellen segítség léfzél ő  
 13 néki. Az Levitól pedig monda: Az URim-  
 14 mal és Thummmal megékesíttered az  
 Isten felől férfiat: kit megékesítettél Ma-  
 15 fában, mikor versengénece az Meriba vízei  
 16 inellet. *d* Ki azt mondotta az ő attyának  
 és az ő anyyának: Nem lártam ötet: és az ő  
 17 attyafiat nem elinerte, fiaival sem gódolt;  
 mert őrtitéc az te befzededet, és az te szó-  
 18 véségedet megtartottác. Tanítottác az  
 19 te itéletidre az Jácobot, és az te törvényi-  
 dre az Izraelt: jó illatú fustót réfznece az te  
 20 ortzád elött, és te jóáldozatot az te áltáro-  
 21 don. Ald meg URam az ómarháját, és az  
 22 ő kezeinec munkája légyen kedves te elöt-  
 23 te: tronts meg derékokat az ő ellenségnec  
 24 és az kie ötet gyűlölic, hogy fele kelhesse-  
 25 nec. *e* Az Benjaminról monda: Az URnac  
 26 szerelme az Benjamin, és lakozni fog bá-  
 torságon ő mellette, *e* általmazván ötet  
 27 mindenkor, és az ő vállai közor: lakozván.  
 28 *f* Az jó óphróld pedig monda: Megáldat-  
 29 tott az URtől az ő folde az égnece gyö-  
 nyörüstégnével, az harmattal, és az mély-  
 30 ségből származó vízzel. Es az napnac  
 31 melegségéből, az hóldnac nedveslégtől  
 32 megélelt gyönyörüstéges gyümölcsököl.  
 33 Es az régi hegyeknece teteinece gyönyör-  
 34 rüstégnével, és az régtől fogva való halmok-  
 35 nac gyönyörüstégnével. Az földnece gyö-  
 36 nyörüstégnével és gazdag ágával: és az ő  
 37 czipke bokorban lakozónac jó akarattya  
 38 seálljon Jósephnece fejére, és az ő attyafiai  
 39 közül kiválatatotnac tetejére. Mint  
 40 az válfótót ókórnece kéllége, az ő ékés-  
 41 sége és az ő szarvai olyanoc mint az Uin-  
 42 corninac szarvai, az csekkal az népeket öle-  
 43 leldözi mind az földnece végeig: és ezec az  
 44 Ephraimnac tizezeri, és az Manassénac e-  
 45 zeci. *g* Es az Zabulanról is monda: örven-

dezz Zabulun, mikor béménendéz: és te  
 19 Ifsachar, az tesátoridban. *h* Az népeket  
 Isten hegyre hijác, és ott igállagnac ál-  
 20 dozástyát áldozzác: mert az tengernec bőv-  
 ségét szopjác, és az fővénece elvertett  
 21 kenzzeit. Es az Gadról monda: Aldott  
 az, az ki az Gadot kiterjefztette: Mint az  
 22 orofzlány úgy lakic földében, és az ő ellen-  
 23 ségének karját és tetejét megmarja. Es  
 24 jó idején gondor vífele magáról: és az tör-  
 vényadótól rendeltetét örökségben ina-  
 25 rada: Azért elmonván az népnece fejedel-  
 26 mível, az URnac igállagát czelekefzi, és az  
 27 ő itéletit az Izraellec egygüt. *i* Es az Dan-  
 28 ról monda: Az Dan mint az orofzlannac  
 29 kólke, kifizóköllic Básánból. Es az Neph-  
 30 taliról monda: O Nephthali ki az URnac  
 31 jó akarattyaival és áldásával tellyes vagy:  
 32 az napadótól rendeltetét és az délt birjad. Es az  
 33 Aferről monda: Aldott az tób hac felött az  
 34 Afert: az ő attyafiai elött kedves léfzen, és  
 35 megáfztattya az ő lábait olayban. Vas  
 36 és értz az te faruid: *k* és erős hatalmas lé-  
 37 szefz az míg élz. Ninczen hasonó ez I-  
 38 stenhöz ő Izrael: ki az Egekbe ül az te ségit-  
 39 ségedre: és az ő nagyságos volta az felső  
 40 felhőkben. *l* Oltalmad légyen az öröc-  
 41 ké való Isten, alattad legyenece az ő öröc-  
 42 ké való karjai: ki az te ellenségedet te elöt-  
 43 tét kiűzce, és azt mondgya: Vezszél el elonsé-  
 44 det. Hogy lakozzéc *\** bátorsággal az I-  
 45 zrael egyedül, az Jácob forráfa *m* az gabo-  
 46 nánac és bornac földében: az Egekis ad-  
 47 29 gyanac néki harmator. Bódog vagy I-  
 48 zrael, kiczoda olyan nép mint te: ki által-  
 49 maztatól az UR által, az te legüstégednece  
 50 paifa által, ki az te diczóségednece fégyve-  
 51 re? Aláztaffanac meg az te ellenségid te o-  
 52 lítotted, és te azoknac magáfsgit *n* tapod-  
 53 gyad.

XXXIV. Rész.

Megmutattya Isten Mósesnece az igretnece  
 54 főldét, meghal Móses az hogyon, eltemettetic I-  
 55 stentől, sirtattyc öt az Izraelitéc sirtidig. Az  
 56 Josuéét állattya Isten az Móses helyére, hogy az ő  
 57 népnecec hadnazyá légyen.



Elméne *a* annakokaért  
 58 Móses az Moab mezejé-  
 59 ről, az Nebo hegyére,  
 60 az halomnac tetejére,  
 61 melly vagyon, Jericho  
 62 városánac ellenébe: és  
 63 *†* megmutata ő néki az UR mind az föl-  
 64 det, tudatüllic Gileadot mind Danig. Es  
 65 az egész Nephthali Ephraim és Manasse  
 66 földét, az egész Jehuda földét, mind az u-  
 67 3 tóifó tengerig. Es az dél felől való tárta-

*h* Az az, Tolle-  
 68 het mészec az  
 69 tenger mellet  
 70 fognac lakni,  
 71 mint az által  
 72 nem hogy ök az  
 73 Isten Templo-  
 74 mak az né men-  
 75 nec, de egyebek-  
 76 tis felinditanac  
 77 arra hogy oda  
 78 mennyenece, no-  
 79 ba az tenger  
 80 mellet lab: váni-  
 81 gen megázda-  
 82 godnac.

*i* Ezt az írt  
 83 mondgya, mert  
 84 az Gad nem: et-  
 85 sége minnekutan-  
 86 na mindenece e-  
 87 lött örökséget  
 88 vődit volna. *arr*  
 89 kötelezte vala  
 90 magát, hogy az  
 91 ő aty, atyafiaival  
 92 egybe elmenne  
 93 az Canaan föl-  
 94 d: nec megvöl: tel-  
 95 le.

*k* Az az, Az  
 96 melly földet te  
 97 birsz, vassal es  
 98 értzvel bővöl-  
 99 kölic, talped a-  
 100 latt vas es értz  
 101 léfzen.

*l* Móses az Isten-  
 102 től minac jó  
 103 kéván az Izra-  
 104 elitáknac. *\** Ter. 23. 6. és 33. 4. *m* Jácob forrásánac nevezi az I-  
 105 zraelit, mivel hogy Jácobtól származ: ott. *n* Az magáfsgokon értti  
 106 az fejedelmeket *o*.

*a* Ezeket kité-  
 107 gnükül az Josué  
 108 irta mind az ő  
 109 könyvével egy-  
 110 be.

*†* Sup. 32. 7.

† Gen. 12. 7. és  
13. 5. és 15. 18. és  
26. 4. és 28. 13.

mánt, az Jerichonac az palmafác városá-  
nac völgyét, mind Soárig. Es mondané-  
ki az UR: Ez az föld mellegről † megesküt-  
tem Abrahamnac, Isáknac, Jácobnac,  
módván: Az te magodnac adom azt: Meg-  
mutattam azt hogy látnád szemeiddel, de  
5 oda bé nem mégy. Annakokaért meg-  
hala ott Mózes az URnac szolgája, Moab-  
6 nac földén, az URnac befzéde izerint. Es  
eltemeté őtet az UR egy völgyben, az Mo-  
7 abnac földén, az Bet-Peor ellenébe: és sen-  
ki nem tudgya az ő temetésénec helyét  
mind ez mai napig. <sup>b</sup> (Az Mózes pedig  
száz és húsz éfztendős vala mikor megha-  
la: nem homályosodott vala meg az ő íze-  
me, sem el nem fogyatkozott vala az ő ere-  
8 je.) Es síratác az Izrael fiaí Moleft az Mo-  
abnac mezején harmintz napiglan: és bé-

tellyescedénc az Mózes síratásának na-  
pjaí.

9 **A**Z Josue pedig bétellyescedé bölce-  
ségnecl elkével: mert az Mózes vetet-  
te vala ő reája az ő kezeit: és engedénc né-  
ki az Izraelnecl fiaí, és úgy czelekedénc az  
mint paranczolta vala az UR Mofesnecl.

10 Es nem támadott azután Izraelben olyan  
Propheta mint az Móses: kit esmért vólna

11 az UR szinről szinre. Minden jegyekben  
és czudákban, mellyekért küldötte vala  
őtet az UR, hogy azokat czelekedné az E-  
gyptusnac földében: az Pharaó előtt, az ő  
szolgai előtt, és mind az egész ország előtt.

12 Es minden hatalmas czelekedetben, és  
minden nagy rettenetesfégyben, mellyeket  
czelekedett Mózes az egész Izraelnecl íze-  
mei előtt.

b Mózes életénec  
éfztendéi.

Mózes ötödik könyvénecl vége.

Mózes az ő öt könyvében befoglal mindeneftől fogva  
ez világnac éfztendeiben, két ezer, ötfzáz, és negyvenkilentz éfztendőt,  
mellyet imígy találz meg.

|   |                 |
|---|-----------------|
| <i>Az őzönvizig világ teremteftől fogva vagon<br/>az mint megtettzic Genef. 5. Or 7.</i>  | 1656 éfztendő.  |
| <i>Az őzönvizitől fogva az Abrahamnac születéfeig,<br/>mint megtettzic Genef. 11.</i>   | 352 éfztendő.   |
| <i>Abrahamszülte az ő fiaí Isákot mikor volna<br/>Gen. 21.</i>  | 100 éfztendős.  |
| <i>Isác szülte az ő fiaí Jácobot mikor volna<br/>Gen. 25.</i>   | 60 éfztendős.   |
| <i>Jácob mikor Egyptumba mégyen ackor volt<br/>ő maga mondgya az király előtt, Gen. 47.</i>   | 130 éfztedős.   |
| <i>Azután lakott Egyptumban halála napjaig<br/>mert mikormeghólt, ackor 147. éfztendős volt, Gen. 47.</i>   | 17 éfztendeig.  |
| <i>Jóseph ílt Egyptumban az Jácob hóltá után<br/>Mert mikor Jácob meghólt, ackor volt Jóseph 56 éfztédős,<br/>melly megtettzic innet, mert mikor Jóseph Pharaó elei-<br/>be áll, ackor 30 éfztédős, mint megtettzic Gen. 41. Az<br/>bóvságrec éfztédeje 7 éfztédő, az drágaságnac máfo-<br/>dic éfztendejébe mést bé Jácob. Ott Jóseph az atyával<br/>élt 17 éfztendeig: Mind ez téfzen 56 éfztendőt. Az Jo-<br/>sephnac pedig életénec éfztendéi 110 éfztendőc, ha abból<br/>elvcsed az 56 éfztendőt, marad 54 éfztendő. Ennyi<br/>ideig élt Jóseph az Jácob hóltá után.</i> | 54 éfztendőt.   |
| <i>Mózes született az Jóseph hóltá után,</i>  | 60 éfztendővel. |
| <i>Mózes mikor Egyptumba mént, volt<br/>Exod. 7</i>   | 80 éfztendős.   |
| <i>Az pusztában voltac<br/>Mind ezeket ha egybeveted, téfzen mindeneftől 2549. éfztendőt.</i>   | 40 éfztendeig   |

JOSUE